

Warszawa, dnia 20 marca 2024. r.

Zarząd Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Spółki Akcyjnej

**Wniosek
do Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia PZU SA**

w sprawie:

zatwierdzenia Skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Spółki Akcyjnej za rok zakończony 31 grudnia 2023 roku sporządzonego zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej.

Treść wniosku:

Wnosimy o zatwierdzenie przez Zwyczajne Walne Zgromadzenie PZU SA Skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Spółki Akcyjnej za rok zakończony 31 grudnia 2023 roku sporządzonego zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej.

Uzasadnienie:

Przedmiotem obrad Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia powinno być rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania finansowego grupy kapitałowej w rozumieniu przepisów o rachunkowości. Ponadto roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe podlega zatwierdzeniu przez Zwyczajne Walne Zgromadzenie nie później niż w ciągu 6 miesięcy od dnia bilansowego (zgodnie z art. 395 § 1 i § 5 Kodeksu spółek handlowych, w związku z art. 63c ust. 4 ustawy z dnia 29 września 1994 roku o rachunkowości oraz § 10 ust 1 i § 18 pkt 1 Statutu PZU SA).

Zarząd PZU SA uchwałą nr UZ/63/2024 z dnia 20 marca 2024 roku przyjął, a Rada Nadzorcza PZU SA uchwałą nr URN/50/2024 z dnia 20 marca 2024 roku oceniła pozytywnie Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Spółki Akcyjnej za rok zakończony 31 grudnia 2023 roku sporządzone zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej i zarekomendowała Zwyczajnemu Walnemu Zgromadzeniu PZU SA jego zatwierdzenie.

Wniosek przedkłada:

/Maciej Rapkiewicz/

/Tomasz Kulik/

Załącznik:

- 1) projekt uchwały Walnego Zgromadzenia PZU SA w sprawie zatwierdzenia Skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Spółki Akcyjnej za rok zakończony 31 grudnia 2023 roku sporządzonego zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej.

UCHWAŁA NR/2024

ZWYCZAJNEGO WALNEGO ZGROMADZENIA

POWSZECHNEGO ZAKŁADU UBEZPIECZEŃ SPÓŁKI AKCYJNEJ

z dnia 18 czerwca 2024 roku

w sprawie zatwierdzenia Skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Spółki Akcyjnej za rok zakończony 31 grudnia 2023 roku sporządzonego zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej

Na podstawie art. 395 § 5 Kodeksu spółek handlowych, w związku z art. 63c ust. 4 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości oraz § 18 pkt 1 Statutu PZU SA, Zwyczajne Walne Zgromadzenie PZU SA uchwała, co następuje:

§ 1

Zwyczajne Walne Zgromadzenie PZU SA, po rozpatrzeniu, zatwierdza Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Spółki Akcyjnej za rok zakończony 31 grudnia 2023 roku sporządzone zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej, obejmujące:

- 1) skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej sporządzone na 31 grudnia 2023 roku, które po stronie aktywów oraz kapitałów i zobowiązań wykazuje sumę 467 893 miliony złotych (słownie: czterysta sześćdziesiąt siedem miliardów osiemset dziewięćdziesiąt trzy miliony złotych),
- 2) skonsolidowany rachunek zysków i strat za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2023 roku, wykazujący zysk netto w kwocie 12 452 miliony złotych (słownie: dwanaście miliardów czterysta pięćdziesiąt dwa miliony złotych),
- 3) skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2023 roku, wykazujące dochód całkowity w kwocie 15 264 miliony złotych (słownie: piętnaście miliardów dwieście sześćdziesiąt cztery miliony złotych),
- 4) sprawozdanie ze zmian w skonsolidowanym kapitale własnym za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2023 roku, wykazujące zwiększenie kapitału własnego w kwocie 12 054 miliony złotych (słownie: dwanaście miliardów pięćdziesiąt cztery miliony złotych),
- 5) skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2023 roku, wykazujące zwiększenie stanu środków pieniężnych w kwocie 1 742 miliony złotych (słownie: jeden miliard siedemset czterdzieści dwa miliony złotych),
- 6) informacje dodatkowe i noty objaśniające.

§ 2

Uchwała wchodzi w życie z chwilą powzięcia.

Przewodniczący

Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia PZU SA

Grupa Kapitałowa
Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń
Spółki Akcyjnej

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe
za rok zakończony 31 grudnia 2023 roku
sporządzone zgodnie z Międzynarodowymi Standardami
Sprawozdawczości Finansowej



Spis treści

Skonsolidowany rachunek zysków i strat	4
Skonsolidowane sprawozdanie z innych całkowitych dochodów	5
Skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej	6
Sprawozdanie ze zmian w skonsolidowanym kapitale własnym	8
Skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych	10
Informacje dodatkowe i noty objaśniające	12
1. Wstęp	12
2. Skład Grupy PZU	15
3. Struktura akcjonariatu	30
4. Kluczowy personel kierowniczy – Zarząd i Dyrektorzy Grupy	31
5. Rada Nadzorcza jednostki dominującej	33
6. Istotne zasady (polityka) rachunkowości i istotne szacunki i osądy	34
7. Sprawozdawczość dotycząca segmentów	55
8. Zarządzanie ryzykiem	63
9. Zarządzanie kapitałem własnym	107
10. Wartość godziwa	108
11. Umowy ubezpieczenia i umowy reasekuracji	121
12. Wynik z działalności inwestycyjnej	185
13. Przychody odsetkowe wyliczone przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej	188
14. Pozostałe przychody netto z inwestycji	189
15. Wynik z tytułu zaprzestania ujmowania instrumentów finansowych i inwestycji	189
16. Zmiana wartości odpisów na oczekiwane straty kredytowe i odpisów z tytułu utraty wartości instrumentów finansowych	190
17. Zmiana netto wartości godziwej aktywów i zobowiązań wycenianych w wartości godziwej	191
18. Przychody z tytułu prowizji i opłat	191
19. Koszty z tytułu prowizji i opłat	192
20. Koszty działania banków	192
21. Koszty odsetkowe	193
22. Koszty pracownicze	193
23. Pozostałe przychody operacyjne	194
24. Pozostałe koszty operacyjne	194
25. Podatek dochodowy	194
26. Zysk na jedną akcję	196
27. Wartość firmy	196
28. Wartości niematerialne	199
29. Inne aktywa	202
30. Rzeczowe aktywa trwałe	203
31. Nieruchomości inwestycyjne	205

32. Jednostki wyceniane metodą praw własności	207
33. Należności od klientów z tytułu kredytów	207
34. Pochodne instrumenty finansowe	209
35. Aktywa stanowiące zabezpieczenie zobowiązań	222
36. Inwestycyjne (lokacyjne) aktywa finansowe.....	223
37. Inne należności	228
38. Oczekiwane straty kredytowe i utrata wartości aktywów finansowych.....	228
39. Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych	238
40. Kapitały przypadające właścicielom jednostki dominującej	239
41. Zobowiązania podporządkowane.....	241
42. Zobowiązania z tytułu emisji własnych dłużnych papierów wartościowych	242
43. Zobowiązania wobec banków	244
44. Zobowiązania wobec klientów z tytułu depozytów	245
45. Inne zobowiązania	246
46. Rezerwy	248
47. Odroczone podatek dochodowy	254
48. Aktywa i zobowiązania przeznaczone do sprzedaży	257
49. Leasing	258
50. Aktywa stanowiące zabezpieczenie należności, zobowiązań oraz zobowiązań warunkowych	261
51. Aktywa i zobowiązania warunkowe	262
52. Kompensowanie aktywów i zobowiązań finansowych	262
53. Informacja dodatkowa do skonsolidowanego sprawozdania z przepływów pieniężnych	263
54. Sprawy sporne	264
55. Transakcje z podmiotami powiązanymi	267
56. Zatrudnienie.....	271
57. Pozostałe informacje	271

Skonsolidowany rachunek zysków i strat

Skonsolidowany rachunek zysków i strat	Nota	1 stycznia - 31 grudnia 2023	1 stycznia - 31 grudnia 2022 (przekształcone) ¹⁾
Wynik z usług ubezpieczenia przed reasekuracją		4 122	3 600
Przychody z ubezpieczeń		26 868	24 745
Koszty usług ubezpieczenia		(22 746)	(21 145)
Przychody lub koszty z tytułu umów reasekuracji		(103)	63
Alokacja składek reasekuracyjnych		(1 514)	(1 126)
Kwoty należne od reasekuratorów		1 411	1 189
Wynik z usług ubezpieczenia	11	4 019	3 663
Przychody i koszty finansowe z ubezpieczeń		(1 786)	(408)
Przychody i koszty finansowe z reasekuracji		38	30
Przychody odsetkowe wyliczone przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej	13	27 579	18 265
Pozostałe przychody netto z inwestycji	14	406	(57)
Wynik z tytułu zaprzestania ujmowania instrumentów finansowych i inwestycji	15	592	(366)
Zmiana wartości odpisów na oczekiwane straty kredytowe i odpisów z tytułu utraty wartości instrumentów finansowych	16	(1 225)	(3 193)
Zmiana netto wartości godziwej aktywów i zobowiązań wycenianych w wartości godziwej	17	863	704
Przychody z tytułu prowizji i opłat	18	5 528	5 136
Koszty z tytułu prowizji i opłat	19	(1 742)	(1 449)
Koszty działania banków	20	(6 332)	(5 450)
Koszty odsetkowe	21	(8 890)	(4 767)
Pozostałe przychody operacyjne	23	1 859	1 662
Pozostałe koszty operacyjne	24	(4 842)	(5 608)
Zysk z działalności operacyjnej		16 067	8 162
Udział w wynikach finansowych netto jednostek wycenianych metodą praw własności		10	(25)
Zysk brutto		16 077	8 137
Podatek dochodowy	25	(3 625)	(2 471)
Zysk netto, w tym:		12 452	5 666
- zysk przypisywany właścicielom jednostki dominującej		5 766	3 781
- zyski (straty) przypisywane właścicielom udziałów niekontrolujących		6 686	1 885
Podstawowa i rozwodniona średnia ważona liczba akcji zwykłych	26	863 378 107	863 390 384
Podstawowy i rozwodniony zysk (strata) na jedną akcję zwykłą (w złotych)	26	6,68	4,38

¹⁾ Przekształcenie danych porównawczych wynikające z pierwszego zastosowania MSSF 17 opisano w punkcie 6.2.1, a wynikające ze zmiany prezentacji przychodów odsetkowych od pochodnych instrumentów zabezpieczających – w punkcie 6.3.1.

Skonsolidowane sprawozdanie z innych całkowitych dochodów

Skonsolidowane sprawozdanie z innych całkowitych dochodów	Nota	1 stycznia - 31 grudnia 2023	1 stycznia - 31 grudnia 2022 (przekształcone) ¹⁾
Zysk netto		12 452	5 666
Inne całkowite dochody netto		2 812	350
Podlegające późniejszemu przeniesieniu do rachunku zysków i strat		2 807	238
Wycena instrumentów dłużnych		2 064	(2 228)
Reklasyfikacja wyceny instrumentów dłużnych do rachunku zysków i strat		39	29
Wycena należności od klientów z tytułu kredytów		5	(5)
Przychody i koszty finansowe z ubezpieczeń		(1 678)	4 144
Przychody i koszty finansowe z reasekuracji		38	(120)
Różnice kursowe z przeliczenia		(137)	22
Zabezpieczenie przepływów pieniężnych		3 160	(1 551)
Podatek dochodowy	25	(684)	(53)
Niepodlegające późniejszemu przeniesieniu do rachunku zysków i strat		5	112
Wycena instrumentów kapitałowych		-	155
Reklasyfikacja nieruchomości z rzeczowych aktywów trwałych do nieruchomości inwestycyjnych		27	2
Zyski i straty aktuarialne związane z rezerwami pracowniczymi		(27)	(20)
Podatek dochodowy	25	5	(25)
Dochody całkowite, razem		15 264	6 016
- dochody całkowite przypisywane właścicielom jednostki dominującej		5 932	5 764
- dochody całkowite przypisywane właścicielom udziałów niekontrolujących		9 332	252

¹⁾ Przekształcenie danych porównawczych wynikające z pierwszego zastosowania MSSF 17 opisano w punkcie 6.2.1.

Skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej

Aktywa	Nota	31 grudnia 2023	31 grudnia 2022 (przekształcone) ¹⁾	1 stycznia 2022 (przekształcone) ¹⁾
Wartość firmy	27	2 801	2 808	2 778
Wartości niematerialne	28	3 404	3 282	3 403
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	47	2 207	3 103	3 078
Inne aktywa	29	483	462	331
Rzeczowe aktywa trwałe	30	4 445	4 304	4 144
Nieruchomości inwestycyjne	31	3 098	3 021	2 773
Jednostki wyceniane metodą praw własności	32	62	52	93
Aktywa z tytułu umów ubezpieczenia	11	111	68	64
Aktywa z tytułu umów reasekuracji	11	3 469	2 336	1 509
Aktywa stanowiące zabezpieczenie zobowiązań	35	1 708	972	1 336
Aktywa przeznaczone do sprzedaży	48	621	654	643
Należności od klientów z tytułu kredytów	33	218 808	212 693	215 008
Pochodne instrumenty finansowe	34	11 396	16 197	8 328
Inwestycyjne (lokacyjne) aktywa finansowe	36	192 332	153 861	136 954
Wyceniane w zamortyzowanym koszcie		135 875	106 013	82 893
Wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody		44 366	39 725	44 896
Wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy		12 091	8 123	9 165
Należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego		19	305	223
Inne należności	37	5 227	9 108	6 556
Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych	39	17 702	15 960	9 447
Aktywa, razem		467 893	429 186	396 668

¹⁾ Przekształcenie danych porównawczych wynikające z pierwszego zastosowania MSSF 17 opisano w punkcie 6.2.1, a wynikające ze zmiany prezentacji należności z tytułu podatku dochodowego – w punkcie 6.3.2.

Skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej (kontynuacja)

Kapitały i zobowiązania	Nota	31 grudnia 2023	31 grudnia 2022 (przekształcone) ¹⁾	1 stycznia 2022 (przekształcone) ¹⁾
Kapitały				
Kapitały przypadające właścicielom jednostki dominującej		30 022	26 162	22 072
Kapitał podstawowy	40.1	86	86	86
Pozostałe kapitały	40.3	18 225	17 205	13 611
Niepodzielony wynik		11 711	8 871	8 375
Zysk z lat ubiegłych		5 945	5 090	8 375
Zysk netto		5 766	3 781	-
Udziały niekontrolujące	2.5	30 457	22 263	22 914
Kapitały, razem		60 479	48 425	44 986
Zobowiązania				
Zobowiązania z tytułu umów ubezpieczenia	11	42 328	37 518	40 610
Zobowiązania z tytułu umów reasekuracji	11	35	31	28
Zobowiązania podporządkowane	41	6 166	6 184	6 274
Zobowiązania z tytułu własnych dłużnych papierów wartościowych	42	12 003	11 090	5 940
Zobowiązania wobec banków	43	7 047	7 720	7 470
Zobowiązania wobec klientów z tytułu depozytów	44	303 781	278 058	265 155
Pochodne instrumenty finansowe	34	11 656	20 956	11 880
Zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego		1 991	328	147
Inne zobowiązania	45	16 980	14 301	11 011
Rezerwy	46	2 307	1 711	1 206
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	47	3 088	2 831	1 933
Zobowiązania bezpośrednio związane z aktywami zakwalifikowanymi jako przeznaczone do sprzedaży	48	32	33	28
Zobowiązania, razem		407 414	380 761	351 682
Kapitały i zobowiązania, razem		467 893	429 186	396 668

¹⁾ Przekształcenie danych porównawczych wynikające z pierwszego zastosowania MSSF 17 opisano w punkcie 6.2.1, a wynikające ze zmiany prezentacji zobowiązań z tytułu podatku dochodowego – w punkcie 6.3.2.

Sprawozdanie ze zmian w skonsolidowanym kapitale własnym

Sprawozdanie ze zmian w skonsolidowanym kapitale własnym	Kapitały przypadające właścicielom jednostki dominującej										Niepodzielony wynik	Razem	Udziały niekontrolujące	Kapitał własny, razem
	Kapitał podstawowy	Pozostałe kapitały								Różnice kursowe z przeliczenia				
		Akcje własne	Kapitał zapasowy	Pozostałe kapitały rezerwowe	Skumulowane inne dochody całkowite									
					Kapitał z aktualizacji wyceny	Przychody i koszty finansowe z ubezpieczeń	Przychody i koszty finansowe z reasekuracji	Zyski i straty aktuarialne dotyczące rezerw pracowniczych						
Nota	40.1												2.5	
Stan na 1 stycznia 2023 roku	86	(4)	15 315	1 721	(2 455)	2 622	(79)	(6)	91	8 871	26 162	22 263	48 425	
Całkowite dochody razem	-	-	-	-	1 639	(1 364)	31	(2)	(138)	5 766	5 932	9 332	15 264	
Zysk (strata) netto	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5 766	5 766	6 686	12 452	
Inne całkowite dochody netto	-	-	-	-	1 639	(1 364)	31	(2)	(138)	-	166	2 646	2 812	
Transakcje z akcjonariuszami	-	-	357	497	-	-	-	-	-	(2 926)	(2 072)	(1 138)	(3 210)	
Podział wyniku finansowego	-	-	1 653	497	-	-	-	-	-	(2 150)	-	(1 138)	(1 138)	
Dywidenda PZU	-	-	(1 296)	-	-	-	-	-	-	(776)	(2 072)	-	(2 072)	
Pozostałe zmiany	-	-	132	-	(132)	-	-	-	-	-	-	-	-	
Sprzedaż instrumentów kapitałowych wyznaczonych do wyceny w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	-	-	130	-	(130)	-	-	-	-	-	-	-	-	
Sprzedaż przeszacowanych nieruchomości i pozostałe	-	-	2	-	(2)	-	-	-	-	-	-	-	-	
Stan na 31 grudnia 2023 roku	86	(4)	15 804	2 218	(948)	1 258	(48)	(8)	(47)	11 711	30 022	30 457	60 479	

Sprawozdanie ze zmian w skonsolidowanym kapitale własnym (kontynuacja)

Sprawozdanie ze zmian w skonsolidowanym kapitale własnym (przekształcone) ¹⁾	Kapitały przypadające właścicielom jednostki dominującej										Niepodzielony wynik	Razem	Udziały niekontrolujące	Kapitał własny, razem
	Kapitał podstawowy	Pozostałe kapitały								Skumulowane inne dochody całkowite				
		Akcje własne	Kapitał zapasowy	Pozostałe kapitały rezerwowe	Skumulowane inne dochody całkowite				Różnice kursowe z przeliczenia					
					Kapitał z aktualizacji wyceny	Przychody i koszty finansowe z ubezpieczeń	Przychody i koszty finansowe z reasekuracji	Zyski i straty aktuarialne dotyczące rezerw pracowniczych						
Nota	40.1												2.5	
Stan na 31 grudnia 2021 roku	86	(5)	14 816	600	(1 140)	-	-	3	69	2 651	17 080	22 914	39 994	
Zmiana zasad rachunkowości - zastosowanie MSSF 17	-	-	-	-	-	(752)	20	-	-	5 724	4 992	-	4 992	
Stan na 1 stycznia 2022 roku	86	(5)	14 816	600	(1 140)	(752)	20	3	69	8 375	22 072	22 914	44 986	
Całkowite dochody razem	-	-	-	-	(1 305)	3 374	(99)	(9)	22	3 781	5 764	252	6 016	
Zysk (strata) netto	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3 781	3 781	1 885	5 666	
Inne całkowite dochody netto	-	-	-	-	(1 305)	3 374	(99)	(9)	22	-	1 983	(1 633)	350	
Transakcje z akcjonariuszami	-	-	489	1 121	-	-	-	-	-	(3 285)	(1 675)	(903)	(2 578)	
Podział wyniku finansowego	-	-	1 439	1 121	-	-	-	-	-	(2 560)	-	(903)	(903)	
Dywidenda PZU	-	-	(950)	-	-	-	-	-	-	(725)	(1 675)	-	(1 675)	
Pozostałe zmiany	-	1	10	-	(10)	-	-	-	-	-	1	-	1	
Transakcje na akcjach własnych	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	
Sprzedaż przeszacowanych nieruchomości i pozostałe	-	-	10	-	(10)	-	-	-	-	-	-	-	-	
Stan na 31 grudnia 2022 roku	86	(4)	15 315	1 721	(2 455)	2 622	(79)	(6)	91	8 871	26 162	22 263	48 425	

¹⁾ Przekształcenie danych porównawczych wynikające z pierwszego zastosowania MSSF 17 opisano w punkcie 6.2.1.

Skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych

Skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych	Nota	1 stycznia - 31 grudnia 2023	1 stycznia - 31 grudnia 2022 (przekształcone)
Zysk brutto		16 077	8 137
Korekty		11 964	13 553
Amortyzacja wartości niematerialnych i rzeczowych aktywów trwałych		1 386	1 328
Odpisy z tytułu utraty wartości rzeczowych aktywów trwałych, wartości niematerialnych oraz wartości firmy		25	104
Nabycia i odkupienia jednostek uczestnictwa oraz certyfikatów inwestycyjnych funduszy inwestycyjnych		881	(35)
Przepływy z tytułu kontraktów inwestycyjnych		155	10
Przychody i koszty odsetkowe		(6 433)	(3 480)
Wynik z tytułu różnic kursowych		(187)	240
Zrealizowane zyski/straty z działalności lokacyjnej i odpisy z tytułu utraty wartości		518	3 369
Zmiana netto wartości godziwej aktywów i zobowiązań wycenianych w wartości godziwej		(863)	(704)
Podatek dochodowy zapłacony		(1 206)	(1 573)
Zmiana stanu należności od klientów z tytułu kredytów		(7 206)	(745)
Zmiana stanu zobowiązań z tytułu depozytów		24 769	12 288
Zmiana stanu aktywów i zobowiązań z tytułu umów ubezpieczenia		3 089	1 048
Zmiana stanu aktywów i zobowiązań z tytułu umów reasekuracji		(1 091)	(944)
Zmiana stanu należności		(752)	(757)
Zmiana stanu zobowiązań		1 996	2 666
Pozostałe korekty		(3 117)	738
Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej		28 041	21 690
Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej			
Wpływy		2 105 898	670 545
- zbycie nieruchomości inwestycyjnych		2	8
- wpływy z nieruchomości inwestycyjnych		409	369
- zbycie wartości niematerialnych oraz składników rzeczowych aktywów trwałych		65	136
- zbycie udziałów i akcji		1 393	548
- realizacja dłużnych papierów wartościowych		1 429 090	234 443
- zamknięcie transakcji z przyrzeczeniem odsprzedaży		453 727	258 599
- zamknięcie lokat terminowych w instytucjach kredytowych		179 965	139 409
- realizacja pozostałych lokat		38 345	34 637
- odsetki otrzymane		2 639	2 240
- dywidendy otrzymane		180	131
- zwiększenie stanu środków pieniężnych z tytułu objęcia konsolidacją funduszy inwestycyjnych		2	-
- pozostałe wpływy z lokat		81	25

Skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych (kontynuacja)

Skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych	Nota	1 stycznia - 31 grudnia 2023	1 stycznia - 31 grudnia 2022 (przekształcone)
Wydatki		(2 130 024)	(687 903)
- nabycie nieruchomości inwestycyjnych		(43)	(111)
- wydatki na utrzymanie nieruchomości inwestycyjnych		(201)	(197)
- nabycie wartości niematerialnych oraz składników rzeczowych aktywów trwałych		(1 296)	(1 026)
- nabycie udziałów i akcji		(880)	(1 298)
- nabycie udziałów i akcji w jednostkach zależnych		(35)	(24)
- zmniejszenie stanu środków pieniężnych z tytułu sprzedaży jednostek i zmiany zakresu konsolidacji		(12)	-
- nabycie dłużnych papierów wartościowych		(1 456 990)	(248 253)
- otwarcie transakcji z przyrzeczeniem odsprzedaży		(455 608)	(261 268)
- otwarcie lokat terminowych w instytucjach kredytowych		(178 076)	(141 159)
- nabycie pozostałych lokat		(36 859)	(34 544)
- pozostałe wydatki na lokaty		(24)	(23)
Przepływy pieniężne netto z działalności inwestycyjnej		(24 126)	(17 358)
Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej			
Wpływy		189 940	203 451
- wpływy z tytułu kredytów i pożyczek	53	1 728	1 869
- wpływy z tytułu emisji własnych dłużnych papierów wartościowych	53	5 387	24 908
- otwarcie transakcji z przyrzeczeniem odkupu	53	182 825	176 674
Wydatki		(191 862)	(201 337)
- dywidendy wypłacone właścicielom jednostki dominującej	40.2.1.1	(2 072)	(1 675)
- dywidendy wypłacone właścicielom udziałów niekontrolujących		(1 138)	(903)
- spłata kredytów i pożyczek	53	(1 372)	(1 243)
- wykup własnych dłużnych papierów wartościowych	53	(4 397)	(19 987)
- zamknięcie transakcji z przyrzeczeniem odkupu	53	(182 137)	(176 995)
- odsetki od kredytów i pożyczek	53	(12)	(45)
- odsetki od wyemitowanych dłużnych papierów wartościowych	53	(436)	(193)
- wydatki z tytułu leasingu	53	(298)	(296)
Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej		(1 922)	2 114
Przepływy pieniężne netto, razem		1 993	6 446
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na początek okresu		15 960	9 447
Zmiana stanu środków pieniężnych z tytułu różnic kursowych		(251)	67
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na koniec okresu, w tym:	39	17 702	15 960
- o ograniczonej możliwości dysponowania		21	27

Informacje dodatkowe i noty objaśniające

1. Wstęp

Oświadczenie o zgodności

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Spółki Akcyjnej (odpowiednio „skonsolidowane sprawozdanie finansowe” oraz „Grupa PZU”) sporządzono zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej zatwierdzonymi przez Komisję Europejską („MSSF”), które na 31 grudnia 2023 roku zostały opublikowane i weszły w życie.

Okres objęty sprawozdaniem

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe sporządzono za okres 12 miesięcy od 1 stycznia do 31 grudnia 2023 roku i zawiera dane porównawcze za okres 12 miesięcy od 1 stycznia do 31 grudnia 2022 roku.

Zatwierdzenie sprawozdania

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało podpisane i zaakceptowane do publikacji przez Zarząd Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Spółki Akcyjnej 20 marca 2024 roku i będzie podlegało zatwierdzeniu przez Walne Zgromadzenie Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Spółki Akcyjnej.

Waluta funkcjonalna i prezentacji

Walutą funkcjonalną i prezentacji PZU jest polski złoty. O ile nie zaznaczono inaczej, wszystkie kwoty przedstawione w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym wykazane są w milionach złotych.

Walutą funkcjonalną spółek mających siedzibę w Ukrainie jest hrywna ukraińska, spółek z siedzibą na Litwie, Łotwie i w Szwecji – euro, a spółki w Wielkiej Brytanii – funt brytyjski.

Założenie kontynuowania działalności

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe sporządzono przy założeniu kontynuowania działalności gospodarczej przez Grupę PZU w dającej się przewidzieć przyszłości, tj. w okresie co najmniej 12 miesięcy po zakończeniu okresu sprawozdawczego. Na dzień podpisania skonsolidowanego sprawozdania finansowego nie stwierdzono istnienia faktów i okoliczności, które wskazywałyby na zagrożenia dla możliwości kontynuacji działalności przez Grupę PZU w okresie 12 miesięcy po zakończeniu okresu sprawozdawczego na skutek zamierzonego lub przymusowego zaniechania bądź istotnego ograniczenia dotychczasowej działalności.

Przyjmując to założenie, Zarząd PZU uwzględnił w swojej ocenie wpływ czynników obarczonych niepewnością, w tym sytuacji makroekonomicznej oraz trwającego od 24 lutego 2022 roku konfliktu zbrojnego w Ukrainie (dodatkowe informacje na ten temat zaprezentowano w punkcie 57.8) na sytuację makroekonomiczną i własną działalność.

Działalność zaniechana

Zarówno w 2023, jak i w 2022 roku Grupa PZU nie zaniechała prowadzenia jakiegokolwiek istotnego rodzaju działalności.

Słowniczek pojęć

Poniżej wyjaśniono najważniejsze pojęcia i skróty użyte w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym.

Nazwy spółek

Balta – AAS „BALTA”.

Alior Bank – Alior Bank SA.

Grupa Kapitałowa Alior Banku – Alior Bank wraz z jednostkami zależnymi wymienionymi w punkcie 2.2.

Grupa Kapitałowa Pekao – Pekao wraz z jednostkami zależnymi wymienionymi w punkcie 2.2.

Idea Bank – Idea Bank SA.

LD – AB „Lietuvos draudimas”.

Link4 – Link4 Towarzystwo Ubezpieczeń SA.

Pekao – Bank Pekao SA.

PG TUW – Polski Gaz Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych.

PG TUWnŻ – Polski Gaz Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych na Życie.

PFR – Polski Fundusz Rozwoju SA.

PIM – Pekao Investment Management SA.

PZU, jednostka dominująca – Powszechny Zakład Ubezpieczeń Spółka Akcyjna.

PZU Finance AB – PZU Finance AB (publ.) in likwidation.

PZU LT GD – UAB „PZU Lietuva gyvybes draudimas”.

PZU CO – PZU Centrum Operacji SA.

PZU Ukraina – PRJSC IC „PZU Ukraine”.

PZU Ukraina Życie – PRJSC IC „PZU Ukraine Life Insurance”.

PZU Życie – Powszechny Zakład Ubezpieczeń na Życie Spółka Akcyjna.

TFI PZU – Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych PZU SA.

TUW PZUW – Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych Polski Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych.

Pozostałe definicje

BFG – Bankowy Fundusz Gwarancyjny.

CDI – relacje z klientami posiadającymi rachunki oszczędnościowo rozliczeniowe (ang. *core deposit intangible*).

CGU – jednostka generująca przepływy pieniężne (ang. *cash generating unit*).

CSM – marża kontraktowa (ang. *contractual service margin*).

EBA – Europejski Urząd Nadzoru Bankowego (ang. *European Banking Authority*).

ECL – oczekiwane straty kredytowe (ang. *expected credit loss*).

Forbearance – narzędzia stosowane w restrukturyzacji zadłużenia, najczęściej mające postać ugodnień udzielanych dłużnikowi przez wierzyciela.

FRA – pełne podejście retrospektywne (ang. *full retrospective approach*).

GMM – ogólny model wyceny umów ubezpieczenia zgodnie z MSSF 17 (ang. *general measurement model*).

GOOZPDO – główny organ odpowiedzialny za podejmowanie decyzji operacyjnych w rozumieniu MSSF 8 Segmenty operacyjne.

GPW – Giełda Papierów Wartościowych w Warszawie.

IBOR – referencyjna stawka oprocentowania kredytów na rynku międzybankowym (ang. *Interbank Offered Rate*).

IRS – swap stopy procentowej (ang. *Interest rate swap*).

Jednostkowe sprawozdanie finansowe PZU za 2023 rok – roczne jednostkowe sprawozdanie finansowe Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Spółki Akcyjnej za 2023 rok, sporządzone zgodnie z PSR, podpisane przez Zarząd PZU 20 marca 2024 roku.

KNF – Komisja Nadzoru Finansowego.

Kodeks spółek handlowych – ustawa z 15 września 2000 roku Kodeks spółek handlowych.

LGD – procentowa strata w odniesieniu do sumy ekspozycji w przypadku niewypłacalności kontrahenta (ang. *Loss Given Default*).

LIC – zobowiązanie z tytułu zaistniałych szkód (ang. *liability for incurred claims*).

LRC – zobowiązanie z tytułu pozostałego okresu świadczenia usług (ang. *liability for remaining coverage*).

MRA – zmodyfikowane podejście retrospektywne (ang. *modified retrospective approach*).

MSSF – Międzynarodowe Standardy Sprawozdawczości Finansowej zatwierdzone przez Komisję Europejską, które na 31 grudnia 2023 roku zostały opublikowane i weszły w życie.

NBP – Narodowy Bank Polski.

NBU – Narodowy Bank Ukrainy.

PAA – metoda wyceny oparta na alokacji składki (ang. *premium allocation approach*).

PD – prawdopodobieństwo niewykonania zobowiązania przez kontrahenta w określonym horyzoncie czasowym (ang. *Probability of Default*).

POCI – aktywa finansowe nabyte lub udzielone z utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe (ang. *purchased or originated credit-impaired financial assets*).

PGK – Podatkowa Grupa Kapitałowa PZU – 22 września 2020 roku podpisano umowę Podatkowej Grupy Kapitałowej obejmującą 14 spółek: PZU, PZU Życie, Link4, PZU CO, PZU Pomoc SA, Ogrodowa-Inwestycje sp. z o.o., PZU Zdrowie SA, Tulare Investments sp. z o.o., PZU CASH SA, Ipsilon sp. z o.o., PZU Finanse sp. z o.o., PZU LAB SA, Omicron Bis SA, PZU Projekt 01 SA. PGK powołana została na okres 3 lat – od 1 stycznia 2021 roku do 31 grudnia 2023 roku, a Naczelnik Pierwszego Mazowieckiego Urzędu Skarbowego w Warszawie, 11 grudnia 2020 roku wydał decyzję o jej rejestracji. Spółką dominującą i reprezentującą PGK jest PZU. PGK rozlicza się z Urzędem Skarbowym w cyklach miesięcznych. PZU dokonuje wpłat zaliczek do US z tytułu podatku CIT należnych od wszystkich spółek, a one przekazują do PZU zaliczki na podatek CIT, dotyczące swojej działalności gospodarczej.

PSR – ustawa z 29 września 1994 roku o rachunkowości oraz przepisy wydane na jej podstawie.

PTTŻ – Polskie Tablice Trwania Życia publikowane rocznie przez Główny Urząd Statystyczny.

RMSR – Rada Międzynarodowych Standardów Rachunkowości.

Rozporządzenie BMR – rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 2016/1011 z 8 czerwca 2016 roku w sprawie indeksów stosowanych jako wskaźniki referencyjne w instrumentach finansowych i umowach finansowych lub do pomiaru wyników funduszy inwestycyjnych.

Rozporządzenie CRR – rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 2013/575 z 26 czerwca 2013 roku w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zmieniające rozporządzenie (UE) nr 648/2012.

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe – skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy PZU wg MSSF za rok zakończony 31 grudnia 2023 roku.

Test SPPI – test przepływów kwoty głównej i odsetek – (ang. *solely payments of principal and interest*).

TSUE – Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej.

UKNF – Urząd Komisji Nadzoru Finansowego.

Ustawa o BFG – ustawa z dnia 10 czerwca 2016 roku o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym, systemie gwarantowania depozytów oraz przymusowej restrukturyzacji.

Ustawa o działalności ubezpieczeniowej – ustawa z 11 września 2015 roku o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej.

Ustawa o finansowaniu społecznościowym – ustawa z 7 lipca 2022 roku o finansowaniu społecznościowym dla przedsięwzięć gospodarczych i pomocy kredytobiorcom.

Ustawa o nadzorze uzupełniającym – ustawa z 15 kwietnia 2005 roku o nadzorze uzupełniającym nad instytucjami kredytowymi, zakładami ubezpieczeń, zakładami reasekuracji i firmami inwestycyjnymi wchodzącymi w skład konglomeratu finansowego.

VaR – metoda wartości zagrożonej (ang. *value at risk*).

VFA – metoda zmiennej opłaty (ang. *variable fee approach*).

Wytyczne EBA – Wytyczne dotyczące ustawowych i pozaustawowych moratoriów na spłaty kredytów stosowanych w obliczu kryzysu spowodowanego przez pandemię COVID-19 (EBA/GL/2020/02) z 2 kwietnia 2020 roku (z późn. zm.).

ZWZ PZU – Zwyczajne Walne Zgromadzenie Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Spółki Akcyjnej.

2. Skład Grupy PZU

2.1 Podstawowe informacje o Grupie PZU

Podstawowe informacje o grupie	
Nazwa jednostki sprawozdawczej	Powszechny Zakład Ubezpieczeń Spółka Akcyjna
Forma prawna	Spółka Akcyjna
Siedziba	Polska
Państwo rejestracji	Polska
Adres rejestracji biura jednostki	Rondo Ignacego Daszyńskiego 4, 00-843 Warszawa
Podstawowe miejsce prowadzenia działalności gospodarczej	Rondo Ignacego Daszyńskiego 4, 00-843 Warszawa, Polska
Podstawowy przedmiot działalności	pozostałe ubezpieczenia osobowe oraz ubezpieczenia majątkowe (65.12 wg Polskiej Klasyfikacji Działalności i Europejskiej Klasyfikacji Działalności)
Krajowy Rejestr Sądowy	Sąd Rejonowy dla Miasta Stołecznego Warszawy, XIII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego, rejestr przedsiębiorców - numer 0000009831

2.2 Jednostki Grupy PZU oraz jednostki stowarzyszone

L.p.	Nazwa podmiotu	Siedziba	Data objęcia kontroli / znaczącego wpływu	% kapitału akcyjnego/udziałowego oraz % głosów posiadanych bezpośrednio lub pośrednio przez PZU		Przedmiot działalności i adres strony internetowej
				31 grudnia 2023	31 grudnia 2022	
Jednostki ubezpieczeniowe objęte konsolidacją						
1	Powszechny Zakład Ubezpieczeń SA	Warszawa	nd.	nd.	nd.	Ubezpieczenia majątkowe i osobowe. https://www.pzu.pl/grupa-pzu/spolki/pzu-sa
2	Powszechny Zakład Ubezpieczeń na Życie SA	Warszawa	18.12.1991	100,00%	100,00%	Ubezpieczenia na życie. https://www.pzu.pl/pl/grupa-pzu/spolki/pzu-zycie
3	Link4 Towarzystwo Ubezpieczeń SA	Warszawa	15.09.2014	100,00%	100,00%	Ubezpieczenia majątkowe i osobowe. https://www.link4.pl/
4	Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych Polski Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych	Warszawa	20.11.2015	100,00%	100,00%	Ubezpieczenia majątkowe i osobowe. https://www.tuwpzuw.pl/
5	AB „Lietuvos draudimas”	Wilno (Litwa)	31.10.2014	100,00%	100,00%	Ubezpieczenia majątkowe i osobowe. http://www.ld.lt/
6	AAS „BALTA”	Ryga (Łotwa)	30.06.2014	100,00%	100,00%	Ubezpieczenia majątkowe. http://www.balta.lv/
7	PRJSC IC „PZU Ukraine”	Kijów (Ukraina)	01.07.2005	100,00%	100,00%	Ubezpieczenia majątkowe. http://www.pzu.com.ua/
8	PRJSC IC „PZU Ukraine Life Insurance“	Kijów (Ukraina)	01.07.2005	100,00%	100,00%	Ubezpieczenia na życie. http://www.pzu.com.ua/
9	UAB „PZU Lietuva gyvybes draudimas”	Wilno (Litwa)	26.04.2002	99,34%	99,34%	Ubezpieczenia na życie. https://pzugd.lt/
Jednostki objęte konsolidacją – Grupa Kapitałowa Pekao						
10	Bank Pekao SA	Warszawa	07.06.2017	20,02%	20,02%	Usługi bankowe. https://www.pekao.com.pl/
11	Pekao Bank Hipoteczny SA	Warszawa	07.06.2017	20,02%	20,02%	Usługi bankowe. http://www.pekaobh.pl/
12	Pekao Leasing sp. z o.o.	Warszawa	07.06.2017	20,02%	20,02%	Usługi leasingowe. http://www.pekaoleasing.com.pl/
13	Pekao Investment Banking SA	Warszawa	07.06.2017	20,02%	20,02%	Usługi maklerskie. http://pekaoib.pl/
14	Pekao Faktoring sp. z o.o.	Lublin	07.06.2017	20,02%	20,02%	Usługi faktoringowe. https://www.pekaofaktoring.pl/
15	Pekao Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych SA	Warszawa	11.12.2017	20,02%	20,02%	Tworzenie, reprezentowanie i zarządzanie funduszami inwestycyjnymi. https://pekaotfi.pl/
16	Centrum Kart SA	Warszawa	07.06.2017	20,02%	20,02%	Usługi finansowe pomocnicze. http://www.centrumkart.pl/
17	Pekao Financial Services sp. z o.o.	Warszawa	07.06.2017	46,81% ¹⁾	46,81% ¹⁾	Agent transferowy. http://www.pekao-fs.com.pl/pl/
18	Pekao Direct sp. z o.o.	Kraków	07.06.2017	20,02%	20,02%	Usługi call – center. https://www.pekaodirect.pl/
19	Pekao Property SA w likwidacji	Warszawa	07.06.2017	20,02%	20,02%	Działalność deweloperska.
20	FPB – Media sp. z o.o. w upadłości	Warszawa	07.06.2017	20,02%	20,02%	Nie prowadzi działalności.
21	Pekao Fundusz Kapitałowy sp. z o.o. w likwidacji	Warszawa	07.06.2017	20,02%	20,02%	Doradztwo gospodarcze.

L.p.	Nazwa podmiotu	Siedziba	Data objęcia kontroli / znaczącego wpływu	% kapitału akcyjnego/udziałowego oraz % głosów posiadanych bezpośrednio lub pośrednio przez PZU		Przedmiot działalności i adres strony internetowej
				31 grudnia 2023	31 grudnia 2022	
Jednostki objęte konsolidacją – Grupa Kapitałowa Pekao – ciąg dalszy						
22	Pekao Investment Management SA	Warszawa	11.12.2017	20,02%	20,02%	Zarządzanie aktywami. https://pekaotfi.pl/o-nas/pekao-investment-mangament
23	PeUF sp. z o.o.	Warszawa	20.07.2021	20,02%	20,02%	Pomocnicza działalność finansowa.
Jednostki objęte konsolidacją – Grupa Kapitałowa Alior Banku						
24	Alior Bank SA	Warszawa	18.12.2015	31,93%	31,93%	Usługi bankowe. https://www.aliorbank.pl/
25	Alior Services sp. z o.o.	Warszawa	18.12.2015	31,93%	31,93%	Pozostała działalność wspomagająca usługi finansowe, z wyłączeniem ubezpieczeń i funduszy emerytalnych.
26	Alior Leasing sp. z o.o.	Warszawa	18.12.2015	31,93%	31,93%	Usługi leasingowe. https://www.aliorbank.pl/wlasna-dzialalnosc/alior-leasing.html
27	Meritum Services ICB SA ²⁾	Gdańsk	18.12.2015	31,93%	31,93%	Usługi informatyczne.
28	Alior Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych SA	Warszawa	18.12.2015	31,93%	31,93%	Usługi asset management i zarządzanie subfunduszami Alior SFIO. https://www.aliortfi.com/
29	AL Finance sp. z o.o.	Katowice	30.01.2017	31,93%	31,93%	Działalność brokerska.
30	Corsham sp. z o.o	Warszawa	04.02.2019	31,93%	31,93%	Doradztwo gospodarcze.
31	RBL_VC sp. z o.o.	Warszawa	07.11.2019	31,93%	31,93%	Działalność związana z zarządzaniem funduszami (venture capital).
32	RBL_VC sp. z o.o. ASI SKA	Warszawa	17.04.2020	31,93%	31,93%	Działalność trustów, funduszy i podobnych instytucji finansowych.
33	Alior Leasing Individual sp. z o.o. ³⁾	Warszawa	23.10.2023	31,93%	nd.	Leasing finansowy.
Jednostki objęte konsolidacją – Grupa PZU Zdrowie						
34	PZU Zdrowie SA	Warszawa	02.09.2011	100,00%	100,00%	Usługi medyczne. https://www.pzu.pl/pl/grupa-pzu/spolki/pzu-zdrowie
35	Centrum Medyczne Medica sp. z o.o.	Płock	09.05.2014	100,00%	100,00%	Usługi medyczne. https://www.plock.pzuzdrowie.pl/
36	Sanatorium Uzdrowskie „Krystynka” sp. z o.o.	Ciechocinek	09.05.2014	99,09%	99,09%	Usługi szpitalne, rehabilitacyjne, sanatoryjne. http://www.sanatoriumkrystynka.pl/
37	Przedsiębiorstwo Świadczeń Zdrowotnych i Promocji Zdrowia ELVITA – Jaworzno III sp. z o.o.	Jaworzno	01.12.2014	100,00%	100,00%	Usługi medyczne. https://www.jaworzno.pzuzdrowie.pl/
38	Przedsiębiorstwo Usług Medycznych PROELMED sp. z o.o.	Łaziska Górne	01.12.2014	57,00%	57,00%	Usługi medyczne. http://www.proelmed.pl/
39	Centrum Medyczne Gamma sp. z o.o.	Warszawa	08.09.2015	100,00%	100,00%	Usługi medyczne. http://www.cmgamma.pl/
40	Starówka sp. z o.o.	Warszawa	03.06.2019	100,00%	100,00%	Usługi medyczne. https://www.starowkanzoz.pl/

L.p.	Nazwa podmiotu	Siedziba	Data objęcia kontroli / znaczącego wpływu	% kapitału akcyjnego/udziałowego oraz % głosów posiadanych bezpośrednio lub pośrednio przez PZU		Przedmiot działalności i adres strony internetowej
				31 grudnia 2023	31 grudnia 2022	
Jednostki objęte konsolidacją – Grupa PZU Zdrowie – ciąg dalszy						
41	Tomma Diagnostyka Obrazowa SA	Poznań	09.12.2019	100,00%	100,00%	Usługi medyczne. https://tomma.com.pl/
42	Bonus-Diagnosta sp. z o.o.	Poznań	09.12.2019	100,00%	100,00%	Usługi medyczne.
43	Centrum Medyczne Nowa 5 sp. z o.o.	Gorzów Wlkp.	30.12.2022	100,00%	100,00%	Usługi medyczne. http://www.nowa5.pl/
44	Boramed Centrum Medyczne sp. z o.o.	Warszawa	31.05.2023	100,00%	nd.	Usługi medyczne. https://www.boramed.pl/
Jednostki objęte konsolidacją – pozostałe jednostki						
45	Powszechne Towarzystwo Emerytalne PZU SA	Warszawa	08.12.1998	100,00%	100,00%	Zarządzanie funduszami emerytalnymi. https://www.pzu.pl/pl/grupa-pzu/spolki/pte-pzu
46	PZU Centrum Operacji SA	Warszawa	30.11.2001	100,00%	100,00%	Działalność pomocnicza związana z ubezpieczeniami i funduszami emerytalnymi. https://www.pzu.pl/grupa-pzu/spolki/pzu-centrumoperacji
47	Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych PZU SA	Warszawa	30.04.1999	100,00%	100,00%	Tworzenie, reprezentowanie i zarządzanie funduszami inwestycyjnymi. https://www.pzu.pl/pl/grupa-pzu/spolki/tfi-pzu
48	PZU Pomoc SA	Warszawa	18.03.2009	100,00%	100,00%	Usługowa działalność assistance. https://www.pzu.pl/grupa-pzu/spolki/pzu-pomoc
49	PZU Finance AB (publ.) in likwidation	Sztokholm (Szwecja)	02.06.2014	100,00%	100,00%	Usługi finansowe.
50	PZU Finance sp. z o.o.	Warszawa	08.11.2013	100,00%	100,00%	Usługi finansowo-księgowo.
51	Tower Inwestycje sp. z o.o.	Warszawa	27.08.1998	100,00%	100,00%	Działalność deweloperska, eksploatacja i wynajem nieruchomości. https://www.pzu.pl/pl/grupa-pzu/spolki/tower-inwestycje
52	Ogrodowa-Inwestycje sp. z o.o.	Warszawa	15.09.2004	100,00%	100,00%	Nabywanie, eksploatacja, wynajem i zbywanie nieruchomości. http://www.ogrodowainwestycje.pl/
53	Arm Property sp. z o.o.	Kraków	26.11.2014	100,00%	100,00%	Kupno i sprzedaż nieruchomości.
54	Ipsilon sp. z o.o.	Warszawa	02.04.2009	100,00%	100,00%	Usługowa działalność assistance oraz usługi medyczne.
55	PZU Corporate Member Limited	Londyn (Wielka Brytania)	28.09.2017	100,00%	100,00%	Działalność inwestycyjna.
56	PZU LAB SA	Warszawa	13.09.2011	100,00%	100,00%	Usługi konsultingowe, szkoleniowe oraz rozwój innowacji technologicznych w zakresie wsparcia w procesach bezpieczeństwa technicznego i procesowego oraz zarządzania ryzykiem. https://www.pzu.pl/pl/grupa-pzu/spolki/pzu-lab

L.p.	Nazwa podmiotu	Siedziba	Data objęcia kontroli / znaczącego wpływu	% kapitału akcyjnego/udziałowego oraz % głosów posiadanych bezpośrednio lub pośrednio przez PZU		Przedmiot działalności i adres strony internetowej
				31 grudnia 2023	31 grudnia 2022	
Jednostki objęte konsolidacją – pozostałe jednostki – ciąg dalszy						
57	Omicron BIS SA	Warszawa	28.08.2014	100,00%	100,00%	Nie prowadzi działalności.
58	LLC SOS Services Ukraine	Kijów (Ukraina)	01.07.2005	100,00%	100,00%	Usługi assistance.
59	PZU CASH SA	Warszawa	15.09.2017	100,00%	100,00%	Pozostałe pośrednictwo pieniężne. https://www.pzu.pl/grupa-pzu/spolki/pzu-cash-sa
60	Tulare Investments sp. z o.o.	Warszawa	15.09.2017	100,00%	100,00%	Nie prowadzi działalności.
61	PZU Projekt 01 SA	Warszawa	01.09.2020	100,00%	100,00%	Nie prowadzi działalności.
62	UAB "B10 biurai"	Wilno (Litwa)	14.03.2023	100,00%	nd.	Zarządzanie nieruchomością.
63	UAB "B10 apartamentai"	Wilno (Litwa)	14.03.2023	100,00%	nd.	Zarządzanie nieruchomością.
Jednostki objęte konsolidacją – Grupa Kapitałowa Armatura						
64	Armatura Kraków SA	Kraków	07.10.1999	100,00%	100,00%	Produkcja i sprzedaż grzejników, baterii sanitarnych oraz administracja i zarządzanie grupą kapitałową. https://www.kfa.pl/
65	AQ SA w likwidacji	Kraków	15.01.2015	100,00%	100,00%	Produkcja i sprzedaż wyposażenia łazienkowego.
66	Aquaform Ukraine TOW w likwidacji	Żytomierz (Ukraina)	15.01.2015	100,00%	100,00%	Nie prowadzi działalności.
Jednostki objęte konsolidacją – fundusze inwestycyjne						
67	PZU SFIO Universum	Warszawa	15.12.2009	nd.	nd.	Lokowanie środków zebranych od uczestników funduszu.
68	PZU FIZ Sektora Nieruchomości 2	Warszawa	21.11.2011	nd.	nd.	j.w.
69	PZU FIZ Aktywów Niepublicznych BIS 1	Warszawa	12.12.2012	nd.	nd.	j.w.
70	PZU FIZ Aktywów Niepublicznych BIS 2	Warszawa	19.11.2012	nd.	nd.	j.w.
71	inPZU Inwestycji Ostrożnych	Warszawa	10.04.2018	nd.	nd.	j.w.
72	inPZU Obligacje Polskie	Warszawa	10.04.2018	nd.	nd.	j.w.
73	inPZU Akcje Polskie	Warszawa	10.05.2018	nd.	nd.	j.w.
74	inPZU Akcje Rynków Rozwiniętych	Warszawa	10.05.2018	nd.	nd.	j.w.
75	inPZU Obligacje Rynków Wschodzących	Warszawa	10.05.2018	nd.	nd.	j.w.
76	inPZU Akcje Rynków Wschodzących	Warszawa	28.10.2019	nd.	nd.	j.w.
77	inPZU Akcje Amerykańskie	Warszawa	28.10.2019	nd.	nd.	j.w.

L.p.	Nazwa podmiotu	Siedziba	Data objęcia kontroli / znaczącego wpływu	% kapitału akcyjnego/udziałowego oraz % głosów posiadanych bezpośrednio lub pośrednio przez PZU		Przedmiot działalności i adres strony internetowej
				31 grudnia 2023	31 grudnia 2022	
Jednostki objęte konsolidacją – fundusze inwestycyjne – ciąg dalszy						
78	inPZU Akcje CEEplus	Warszawa	28.10.2019	nd.	nd.	j.w.
79	PZU FIZ Legato	Warszawa	11.08.2021	nd.	nd.	j.w.
80	inPZU Akcje Rynku Surowców	Warszawa	15.12.2021	nd.	nd.	j.w.
81	inPZU Akcje Rynku Złota	Warszawa	15.12.2021	nd.	nd.	j.w.
82	inPZU Akcje Sektora Zielonej Energii	Warszawa	15.12.2021	nd.	nd.	j.w.
83	inPZU Akcje Sektora Informatycznego	Warszawa	15.12.2021	nd.	nd.	j.w.
84	inPZU Akcje Sektora Nieruchomości	Warszawa	15.12.2021	nd.	nd.	j.w.
85	inPZU Akcje Europejskie	Warszawa	15.12.2021	nd.	nd.	j.w.
86	inPZU Obligacje Inflacyjne	Warszawa	15.12.2021	nd.	nd.	j.w.
87	PZU Akcji Globalnych Trendów	Warszawa	12.04.2023	nd.	nd.	j.w.
88	inPZU Akcje Sektora Bioteknologii	Warszawa	7.09.2023	nd.	nd.	j.w.
89	inPZU Akcje Sektora Cyberbezpieczeństwa	Warszawa	7.09.2023	nd.	nd.	j.w.
90	inPZU Sektora Technologii Kosmicznych	Warszawa	7.09.2023	nd.	nd.	j.w.
91	inPZU Akcje Sektora Zrównoważonej Gospodarki Wodnej	Warszawa	7.09.2023	nd.	nd.	j.w.
92	inPZU Zielone Obligacje	Warszawa	7.09.2023	nd.	nd.	j.w.
93	inPZU Obligacje Korporacyjne High Yield	Warszawa	7.09.2023	nd.	nd.	j.w.
Jednostki objęte konsolidacją – spółki celowe funduszu PZU FIZ Sektora Nieruchomości 2						
94	PH 3 sp. z o.o.	Warszawa	28.01.2011	100,00%	100,00%	Zarządzanie nieruchomościami.
95	PH 3 sp. z o.o. SKA	Warszawa	28.01.2011	100,00%	100,00%	Zarządzanie nieruchomościami.
96	Portfel Alliance Silesia I BIS sp. z o.o.	Warszawa	29.03.2013	100,00%	100,00%	Zarządzanie nieruchomościami.
97	Portfel Alliance Silesia III sp. z o.o.	Warszawa	2.10.2012	100,00%	100,00%	Zarządzanie nieruchomościami.
98	Portfel Alliance Silesia IV sp. z o.o.	Warszawa	4.10.2012	100,00%	100,00%	Zarządzanie nieruchomościami.
99	Portfel Alliance Silesia V sp. z o.o.	Warszawa	8.10.2012	100,00%	100,00%	Zarządzanie nieruchomościami.
100	Portfel Alliance Silesia VII sp. z o.o.	Warszawa	4.10.2012	100,00%	100,00%	Zarządzanie nieruchomościami.
101	Portfel PB 1 sp. z o.o.	Warszawa	3.10.2012	100,00%	100,00%	Zarządzanie nieruchomościami.
102	Portfel PB 2 sp. z o.o.	Warszawa	8.10.2012	100,00%	100,00%	Zarządzanie nieruchomościami.
103	Portfel PH 1 sp. z o.o.	Warszawa	2.10.2012	100,00%	100,00%	Zarządzanie nieruchomościami.
104	Portfel PH 2 sp. z o.o.	Warszawa	8.10.2012	100,00%	100,00%	Zarządzanie nieruchomościami.

L.p.	Nazwa podmiotu	Siedziba	Data objęcia kontroli / znaczącego wpływu	% kapitału akcyjnego/udziałowego oraz % głosów posiadanych bezpośrednio lub pośrednio przez PZU		Przedmiot działalności i adres strony internetowej
				31 grudnia 2023	31 grudnia 2022	
Jednostki objęte konsolidacją – spółki celowe funduszu PZU FIZ Sektora Nieruchomości 2						
105	EBP 1 sp. z o. o.	Warszawa	28.09.2018	100,00%	100,00%	Zarządzanie nieruchomościami.
106	EBP 2 sp. z o. o.	Warszawa	11.07.2012	100,00%	100,00%	Zarządzanie nieruchomościami.
107	EBP 3 Sp. z o.o.	Warszawa	13.07.2012	100,00%	100,00%	Zarządzanie nieruchomościami.
108	Ogrody Lubicz sp. z o.o.	Kraków	25.07.2012	100,00%	100,00%	Zarządzanie nieruchomościami.
109	Portfel PM 1 sp. z o.o.	Warszawa	9.10.2012	100,00%	100,00%	Zarządzanie nieruchomościami.
110	3 PB 1 sp. z o.o.	Warszawa	22.03.2012	100,00%	100,00%	Zarządzanie nieruchomościami.
111	3 PB 1 sp. z o.o. SKA	Warszawa	22.03.2012	100,00%	100,00%	Zarządzanie nieruchomościami.
112	Portfel2 PH5 sp. z o.o.	Warszawa	28.11.2014	100,00%	100,00%	Zarządzanie nieruchomościami.
113	2 PB 1 sp. z o.o.	Warszawa	13.12.2011	100,00%	100,00%	Zarządzanie nieruchomościami.
114	2 PB1 sp. z o.o. SKA	Warszawa	13.12.2011	100,00%	100,00%	Zarządzanie nieruchomościami.
115	2 PB 2 sp. z o.o.	Warszawa	8.02.2012	100,00%	100,00%	Zarządzanie nieruchomościami.
116	2PB3 sp. z o.o.	Warszawa	12.07.2012	100,00%	100,00%	Zarządzanie nieruchomościami.
117	2PB4 sp. z o.o.	Warszawa	11.07.2012	100,00%	100,00%	Zarządzanie nieruchomościami.
118	2PB5 sp. z o.o.	Warszawa	25.07.2012	100,00%	100,00%	Zarządzanie nieruchomościami.
119	2 PM 1 sp. z o.o.	Warszawa	28.03.2014	100,00%	100,00%	Zarządzanie nieruchomościami.
120	2PM2 sp. z o.o.	Warszawa	4.12.2012	100,00%	100,00%	Zarządzanie nieruchomościami.
121	2 PM 3 sp. z o.o.	Warszawa	13.08.2014	100,00%	100,00%	Zarządzanie nieruchomościami.
122	2PM4 sp. z o.o.	Warszawa	7.11.2014	100,00%	100,00%	Zarządzanie nieruchomościami.
123	2 PM 5 sp. z o.o.	Warszawa	7.11.2014	100,00%	100,00%	Zarządzanie nieruchomościami.
Jednostki stowarzyszone						
124	Sigma BIS SA	Warszawa	3.10.2019	34,00%	34,00%	Działalność reklamowa.
125	RUCH SA	Warszawa	23.12.2020	30,92%	30,92%	Sprzedaż detaliczna gazet i artykułów piśmienniczych prowadzonych w wyspecjalizowanych sklepach. https://ruch.com.pl/
126	Krajowy Integrator Płatności SA ⁴⁾	Poznań	31.03.2021	7,67%	7,67%	Pozostałe pośrednictwo pieniężne. https://tpay.com/

¹⁾ PZU posiada bezpośrednio 33,5% akcji Pekao Financial Services sp. z o.o. a Pekao – 66,5%.

²⁾ Informacje o połączeniu spółki z Absource sp. z o.o. zaprezentowano w punkcie 2.3.3.2

³⁾ Informacje o utworzeniu spółki zaprezentowano w punkcie 2.3.2.

⁴⁾ Jednostka stowarzyszona z Pekao, w której posiada on 38,33% udziału. W konsekwencji Zarząd PZU uznaje, że Grupa PZU wywiera na tę jednostkę znaczący wpływ.

2.3 Zmiany zakresu konsolidacji i struktury Grupy PZU

Szczegółowe zasady rachunkowości dotyczące rozliczania transakcji przejęcia zaprezentowano w punkcie 6.5.

2.3.1. Nabycia jednostek

Nabycie Boramed Centrum Medyczne sp. z o.o.

31 maja 2023 roku PZU Zdrowie SA nabył 370 000 udziałów w kapitale zakładowym Boramed Centrum Medyczne sp. z o.o. stanowiących 100% udziałów w kapitale zakładowym Boramed Centrum Medyczne sp. z o.o. i uprawniających łącznie do 100% głosów na zgromadzeniu wspólników za 35 mln zł oraz 2 mln zł odroczonej płatności. Płatność odroczone jest uzależniona od warunków określonych w umowie nabycia.

Boramed Centrum Medyczne sp. z o.o. objęto konsolidacją od 31 maja 2023 roku.

Nabycie Boramed Centrum Medyczne sp. z o.o. ma na celu rozwój sieci placówek własnych PZU Zdrowie w szczególności w zakresie opieki ginekologicznej w Warszawie. Boramed Centrum Medyczne sp. z o.o. jest jednym z największych podmiotów specjalizujących się w ginekologii w aglomeracji warszawskiej, oferującym kompleksowy zakres opieki ginekologicznej. Spółka dysponuje światowej klasy aparatami diagnostycznymi oraz wyróżniającą się kadrą medyczną, świadcząc swoje usługi zarówno dla klientów indywidualnych, jak i korporacyjnych. Rozwój oferty usług medycznych oraz ubezpieczeń zdrowotnych stanowi jeden z głównych elementów realizacji strategii Grupy PZU. Ujęta w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym wartość firmy jest efektem planowanego wzrostu skali tego segmentu usług i generowanego przez ubezpieczenia zdrowotne wolumenu świadczeń przy jednoczesnej poprawie rentowności tych usług, dzięki pozostawieniu w Grupie PZU części marży.

Rozliczenie nabycia Boramed Centrum Medycznego sp. z o.o.

Grupa PZU dokonała ostatecznego rozliczenia nabycia, stosując zasady wynikające z MSSF 3 Połączenia jednostek na daty objęcia kontroli.

Proces alokacji ceny nabycia udziałów przeprowadzono na podstawie danych księgowych wg stanu na 31 maja 2023 roku.

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe zawiera ostateczną wartość godziwą nabytych aktywów i przejętych zobowiązań. W trakcie kalkulacji wartości firmy nie zidentyfikowano istotnych różnic pomiędzy wartością bilansową a wartością godziwą nabytych aktywów i zobowiązań. Nie rozpoznano wartości niematerialne niewykazywanych dotąd w sprawozdaniu finansowym Boramed Centrum Medycznego sp. z o.o., nie zidentyfikowano zobowiązań warunkowych wymagających ujęcia; nie zidentyfikowano potencjalnych aktywów z tytułu odszkodowania wymagających ujęcia.

W kolejnych tabelach zaprezentowano rozliczenie nabycia spółek medycznych.

Wartość nabytych aktywów netto	Boramed sp. z o.o. Rozliczenie ostateczne
Aktywa	9
Rzeczowe aktywa trwałe	7
Należności	1
Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych	1
Zobowiązania	7
Inne zobowiązania	7
Wartość nabytych aktywów netto	2

Wyliczenie wartości firmy / zysku z okazijnego nabycia	Boramed sp. z o.o. Rozliczenie ostateczne
Przekazana zapłata	36
Wartość netto możliwych do zidentyfikowania aktywów	(2)
Wartość firmy / (zysk z okazijnego nabycia)	34

Wartość firmy nie będzie pomniejszała dochodu do opodatkowania.

Dane finansowe nabytej jednostki

W tabeli poniżej przedstawiono dane finansowe jednostki nabytej w 2023 roku uwzględnione w skonsolidowanym rachunku zysków i strat. Dane sporządzono zgodnie z MSSF i dotyczą okresu, w którym spółka znajdowała się pod kontrolą Grupy PZU.

Dane ze skonsolidowanego rachunku zysków i strat	
Pozostałe przychody operacyjne	14
Pozostałe koszty operacyjne	(13)
Zysk z działalności operacyjnej	1
Zysk brutto	1
Podatek dochodowy	-
Zysk netto, w tym:	1
- zysk przypisywany właścicielom jednostki dominującej	1
- zyski (straty) przypisywane właścicielom udziałów niekontrolujących	-

2.3.2. Utworzenie Alior Leasing Individual sp. z o.o.

29 sierpnia 2023 roku utworzono Alior Leasing Individual sp. z o.o., a jej rejestracja w Krajowym Rejestrze Sądowym nastąpiła 23 października 2023 roku. Kapitał zakładowy Alior Leasing Individual sp. z o.o. wynosi 100 tys. zł i dzieli się na 100 udziałów o wartości nominalnej 1 tys. zł. Udziałowcami spółki są Alior Leasing sp. z o.o. (90% udziałów) oraz AL Finance sp. z o.o. (10% udziałów). Alior Leasing Individual sp. z o.o. objęto konsolidacją.

2.3.3. Połączenia spółek

Opisane w tym punkcie transakcje nie miały wpływu na skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy PZU.

2.3.3.1. Połączenie Centrum Medycznego św. Łukasza sp. z o.o. z PZU Zdrowie SA

31 października 2023 roku nastąpiło połączenie Centrum Medycznego św. Łukasza sp. z o.o. (spółka przejmowana) z PZU Zdrowie SA (spółka przejmująca).

2.3.3.2. Połączenie Meritum Services ICB SA z Absource sp. z o.o.

8 grudnia 2023 roku nastąpiło połączenie spółki Absource sp. z o.o. (spółka przejmowana) z Meritum Services ICB SA (spółka przejmująca).

2.3.4. Zmiany w zakresie konsolidacji funduszy inwestycyjnych

12 kwietnia 2023 roku objęto konsolidacją subfundusz PZU Akcji Globalnych Trendów w związku z uzyskaniem kontroli nad funduszem.

7 września 2023 roku zarejestrowano fundusze inPZU Akcje Sektora Biotechnologii, inPZU Akcje Sektora Cyberbezpieczeństwa, inPZU Sektora Technologii Kosmicznych, inPZU Akcje Sektora Zrównoważonej Gospodarki Wodnej, inPZU Zielone Obligacje, inPZU Obligacje Korporacyjne High Yield, które objęto konsolidacją.

W trakcie 2023 roku, w związku z utratą kontroli nad funduszami zaprzestano konsolidacji następujących funduszy:

- od 30 czerwca 2023 roku – inPZU Puls Życia 2025 i inPZU Puls Życia 2050;
- od 30 września 2023 roku – inPZU Puls Życia 2030, inPZU Puls Życia 2040, inPZU Puls Życia 2060, inPZU Obligacji Rynków Rozwiniętych.

2.4 Nabycie PG TUW oraz PG TUWnŻ

4 września 2023 roku PZU („Kupujący”) zawarł z Orlen SA („Sprzedający”) warunkową umowę sprzedaży 2.000.000 udziałów w kapitale zakładowym PG TUW stanowiących 100% udziałów w kapitale zakładowym PG TUW i uprawniających do 99,9997% głosów na walnym zgromadzeniu PG TUW, przy czym Sprzedający jest jedynym członkiem kapitałowym PG TUW.

PG TUW jest właścicielem 1 525 000 udziałów w kapitale zakładowym PG TUWnŻ stanowiących 100% udziałów w PG TUWnŻ i uprawniających do 99,99992% głosów na walnym zgromadzeniu PG TUWnŻ, przy czym PG TUW jest jedynym członkiem kapitałowym PG TUWnŻ.

Po spełnieniu warunków zawieszających określonych w umowie, 25 stycznia 2024 roku Sprzedający zawarł z Kupującym umowę przyrzeczoną. Od 25 stycznia 2024 roku zarówno PG TUW, jak i PG TUWnŻ są jednostkami zależnymi od PZU i będą podlegały konsolidacji.

Łączna cena za nabywane udziały wyniosła 47 mln zł i może podlegać korekcie wynikającej z różnicy pomiędzy wartością aktywów netto jednostek na 31 grudnia 2022 roku a wartością na 25 stycznia 2024 roku (datę zamknięcia transakcji).

Celem transakcji jest zwiększenie przypisu składki Grupy PZU, zacieśnienie współpracy z Grupą Sprzedającego oraz zwiększenie wartości zarządzanych przez Grupę PZU aktywów zgromadzonych przez uczestników PPE.

2.5 Udziały niekontrolujące

2.5.1. Zasady rachunkowości

Udziały niekontrolujące stanowią tę część kapitałów w jednostce zależnej, której nie można bezpośrednio lub pośrednio przyporządkować do jednostki dominującej. Na dzień objęcia kontroli udziały niekontrolujące wycenia się w wartości proporcjonalnego udziału w wartości godziwej możliwych do zidentyfikowania aktywów netto jednostki zależnej. Na kolejne daty bilansowa wartość udziałów niekontrolujących jest aktualizowana o wartość całkowitych dochodów należnych udziałowcom niekontrolującym.

2.5.2. Dane ilościowe

W tabeli poniżej przedstawiono spółki zależne, w których występują lub występowały udziały niekontrolujące:

Nazwa jednostki	31 grudnia 2023	31 grudnia 2022
Pekao ¹⁾	79,98%	79,98%
Alior Bank ²⁾	68,07%	68,07%
Przedsiębiorstwo Usług Medycznych PROELMED sp. z o.o.	43,00%	43,00%
Sanatorium Uzdrowskie „Krystynka” sp. z o.o.	0,91%	0,91%
UAB PZU Lietuva Gyvybes Draudimas	0,66%	0,66%

¹⁾ W konsekwencji PZU posiada także udziały niekontrolujące w jednostkach zależnych Pekao, wymienionych w tabeli w punkcie 2.2.

²⁾ W konsekwencji PZU posiada także udziały niekontrolujące w jednostkach zależnych Alior Banku wymienionych w tabeli w punkcie 2.2.

Wartość bilansowa udziałów niekontrolujących	31 grudnia 2023	31 grudnia 2022
Grupa Pekao	24 260	18 184
Grupa Alior Banku	6 194	4 078
Pozostałe	1	1
Razem	30 455	22 263

Zarówno Pekao, jak i Alior Bank prowadzą swoją działalność przede wszystkim na terytorium Polski. Poniżej przedstawiono skrócone informacje finansowe dotyczące Grupy Kapitałowej Pekao oraz Grupy Kapitałowej Alior Banku ujęte w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym (bez uwzględniania wyłączeń konsolidacyjnych). Dane Grupy Kapitałowej Pekao i Grupy Kapitałowej Alior Banku, uwzględniają efekt korekt z tytułu wyceny aktywów i zobowiązań do wartości godziwej na dzień obejmowania kontroli oraz ich późniejszego rozliczenia w czasie.

Aktywa	Grupa Kapitałowa Pekao		Grupa Kapitałowa Alior Banku	
	31 grudnia 2023	31 grudnia 2022	31 grudnia 2023	31 grudnia 2022
Wartość firmy	693	693	-	-
Wartości niematerialne	2 101	2 009	411	390
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	1 105	1 572	1 018	1 458
Inne aktywa	156	111	64	48
Rzeczowe aktywa trwałe	2 066	1 706	743	744
Jednostki wyceniane metodą praw własności	54	48	-	-
Aktywa przeznaczone do sprzedaży	33	14	-	2
Aktywa stanowiące zabezpieczenie zobowiązań	1 648	930	47	41
Należności od klientów z tytułu kredytów	158 502	155 174	59 850	57 095
Pochodne instrumenty finansowe	10 122	15 369	663	544
Inwestycyjne (lokacyjne) aktywa finansowe	111 427	84 829	23 358	17 162
Wyceniane w zamortyzowanym koszcie	94 926	67 167	7 790	7 195
Wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	14 830	16 594	15 472	9 896
Wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	1 671	1 068	96	71
Należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego	1	271	1	1
Inne należności	3 103	5 705	1 542	2 662
Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych	14 715	12 681	2 259	2 551
Aktywa, razem	305 726	281 112	89 956	82 698

Kapitały i zobowiązania	Grupa Kapitałowa Pekao		Grupa Kapitałowa Alior Banku	
	31 grudnia 2023	31 grudnia 2022	31 grudnia 2023	31 grudnia 2022
Kapitały				
Kapitały przypadające właścicielom jednostki dominującej	30 335	22 736	9 099	5 991
Kapitał podstawowy	263	263	1 306	1 306
Pozostałe kapitały	21 725	18 828	5 900	4 229
Niepodzielony wynik	8 347	3 645	1 893	456
Udziały niekontrolujące	12	12	-	-
Kapitały, razem	30 347	22 748	9 099	5 991
Zobowiązania				
Zobowiązania podporządkowane	2 781	2 789	1 160	1 164
Zobowiązania z tytułu własnych dłużnych papierów wartościowych	9 958	10 338	2 109	752
Zobowiązania wobec banków	6 759	7 450	288	270
Zobowiązania wobec klientów z tytułu depozytów	231 497	208 696	73 078	70 025
Instrumenty pochodne	10 724	18 698	903	1 935
Zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego	1 492	4	324	247
Inne zobowiązania	10 267	9 019	2 674	2 027
Rezerwy	1 880	1 347	319	285
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	21	23	2	2
Zobowiązania, razem	275 379	258 364	80 857	76 707
Kapitały i zobowiązania, razem	305 726	281 112	89 956	82 698

Skonsolidowany rachunek zysków i strat za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2023 roku	Grupa PZU	Wyłączenie danych Pekao	Wyłączenie danych Alior Banku	Eliminacja korekt konsolidacyj- nych	Grupa PZU bez Pekao i Alior Banku
Wynik z usług ubezpieczenia przed reasekuracją	4 122	-	-	-	4 122
Przychody z ubezpieczeń	26 868	-	-	-	26 868
Koszty usług ubezpieczenia	(22 746)	-	-	-	(22 746)
Przychody lub koszty z tytułu umów reasekuracji	(103)	-	-	-	(103)
Alokacja składek reasekuracyjnych	(1 514)	-	-	-	(1 514)
Kwoty należne od reasekuratorów	1 411	-	-	-	1 411
Wynik z usług ubezpieczenia	4 019	-	-	-	4 019
Przychody i koszty finansowe z ubezpieczeń	(1 786)	-	-	-	(1 786)
Przychody i koszty finansowe z reasekuracji	38	-	-	-	38
Przychody odsetkowe wyliczone przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej	27 579	(18 149)	(7 323)	228	2 335
Pozostałe przychody netto z inwestycji	406	(303)	25	(5)	123
Wynik z tytułu zaprzestania ujmowania instrumentów finansowych i inwestycji	592	(37)	(15)	-	540
Zmiana wartości odpisów na oczekiwane straty kredytowe i odpisów z tytułu utraty wartości instrumentów finansowych	(1 225)	567	660	1	3
Zmiana netto wartości godziwej aktywów i zobowiązań wycenianych w wartości godziwej	863	(234)	(108)	1	522
Przychody z tytułu prowizji i opłat	5 528	(3 590)	(1 772)	160	326
Koszty z tytułu prowizji i opłat	(1 742)	817	940	(17)	(2)
Koszty działania banków	(6 332)	4 583	1 919	(170)	-
Koszty odsetkowe	(8 890)	6 162	2 542	(63)	(249)
Pozostałe przychody operacyjne	1 859	(405)	(193)	59	1 320
Pozostałe koszty operacyjne	(4 842)	2 080	582	(194)	(2 374)
Zysk (strata) z działalności operacyjnej	16 067	(8 509)	(2 743)	-	4 815
Udział w wynikach finansowych netto jednostek wycenianych metodą praw własności	10	(6)	-	-	4
Zysk (strata) brutto	16 077	(8 515)	(2 743)	-	4 819
Podatek dochodowy	(3 625)	1 907	684	-	(1 034)
Zysk (strata) netto	12 452	(6 608)	(2 059)	-	3 785

Skonsolidowany rachunek zysków i strat za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2022 roku	Grupa PZU	Wyłączenie danych Pekao	Wyłączenie danych Alior Banku	Eliminacja korekt konsolida- cyjnych	Grupa PZU bez Pekao i Alior Banku
Wynik z usług ubezpieczenia przed reasekuracją	3 600	-	-	-	3 600
Przychody z ubezpieczeń	24 745	-	-	-	24 745
Koszty usług ubezpieczenia	(21 145)	-	-	-	(21 145)
Przychody lub koszty z tytułu umów reasekuracji	63	-	-	-	63
Alokacja składek reasekuracyjnych	(1 126)	-	-	-	(1 126)
Kwoty należne od reasekuratorów	1 189	-	-	-	1 189
Wynik z usług ubezpieczenia	3 663	-	-	-	3 663
Przychody i koszty finansowe z ubezpieczeń	(408)	-	-	-	(408)
Przychody i koszty finansowe z reasekuracji	30	-	-	-	30
Przychody odsetkowe wyliczone przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej	18 265	(11 211)	(5 387)	189	1 856
Pozostałe przychody netto z inwestycji	(57)	(199)	411	(23)	132
Wynik z tytułu zaprzestania ujmowania instrumentów finansowych i inwestycji	(366)	20	(40)	-	(386)
Zmiana wartości odpisów na oczekiwane straty kredytowe i odpisów z tytułu utraty wartości instrumentów finansowych	(3 193)	2 013	1 075	1	(104)
Zmiana netto wartości godziwej aktywów i zobowiązań wycenianych w wartości godziwej	704	(62)	(419)	-	223
Przychody z tytułu prowizji i opłat	5 136	(3 439)	(1 588)	154	263
Koszty z tytułu prowizji i opłat	(1 449)	644	815	(11)	(1)
Koszty działania banków	(5 450)	4 046	1 611	(207)	-
Koszty odsetkowe	(4 767)	2 871	1 745	(43)	(194)
Pozostałe przychody operacyjne	1 662	(423)	(183)	54	1 110
Pozostałe koszty operacyjne	(5 608)	2 825	885	(114)	(2 012)
Zysk (strata) z działalności operacyjnej	8 162	(2 915)	(1 075)	-	4 172
Udział w wynikach finansowych netto jednostek wycenianych metodą praw własności	(25)	(5)	-	-	(30)
Zysk (strata) brutto	8 137	(2 920)	(1 075)	-	4 142
Podatek dochodowy	(2 471)	1 170	360	-	(941)
Zysk (strata) netto	5 666	(1 750)	(715)	-	3 201

Sprawozdanie z całkowitych dochodów	Grupa Kapitałowa Pekao		Grupa Kapitałowa Alior Banku	
	1 stycznia – 31 grudnia 2023	1 stycznia – 31 grudnia 2022	1 stycznia – 31 grudnia 2023	1 stycznia – 31 grudnia 2022
Zysk netto	6 608	1 750	2 059	715
Inne całkowite dochody brutto	2 979	(2 068)	1 298	(536)
Podlegające późniejszemu przeniesieniu do rachunku zysków i strat	2 928	(1 999)	1 272	(521)
Wycena instrumentów dłużnych	952	(759)	207	(162)
Wycena należności od klientów z tytułu kredytów	4	(7)	-	-
Różnice kursowe z przeliczenia	-	-	2	1
Zabezpieczenie przepływów pieniężnych	1 972	(1 233)	1 063	(360)
Niepodlegające późniejszemu przeniesieniu do rachunku zysków i strat	51	(69)	26	(15)
Wycena instrumentów kapitałowych	80	(59)	26	(15)
Zyski i straty aktuarialne związane z rezerwami pracowniczymi	(29)	(10)	-	-
Podatek ujęty w innych całkowitych dochodach	(566)	393	(248)	104
Dochody całkowite netto, razem	9 021	75	3 109	283

Sprawozdanie z przepływów pieniężnych	Grupa Kapitałowa Pekao		Grupa Kapitałowa Alior Banku	
	1 stycznia – 31 grudnia 2023	1 stycznia – 31 grudnia 2022	1 stycznia – 31 grudnia 2023	1 stycznia – 31 grudnia 2022
Przeptywy pieniężne netto z działalności operacyjnej	30 340	19 205	4 848	340
Przeptywy pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	(27 320)	(15 814)	(6 175)	(1 423)
Przeptywy pieniężne netto z działalności finansowej	(885)	4 294	1 152	(163)
Przeptywy pieniężne netto, razem	2 135	7 685	(175)	(1 246)

Informacje o dywidendach	Grupa Kapitałowa Pekao		Grupa Kapitałowa Alior Banku	
	1 stycznia – 31 grudnia 2023	1 stycznia – 31 grudnia 2022	1 stycznia – 31 grudnia 2023	1 stycznia – 31 grudnia 2022
Data uchwalenia dywidendy	6 czerwca 2023	15 czerwca 2022	-	-
Dzień dywidendy	4 lipca 2023	25 lipca 2022	-	-
Dzień wypłaty dywidendy	18 lipca 2023	4 sierpnia 2022	-	-
Kwota dywidendy na akcję (w zł)	5,42	4,30	-	-
Wartość dywidendy przypadająca Grupie PZU	285	226	-	-
Wartość dywidendy przypadająca akcjonariuszom niekontrolującym	1 138	903	-	-

3. Struktura akcjonariatu

Struktura akcjonariatu PZU z uwzględnieniem akcjonariuszy posiadających co najmniej 5% głosów na Walnym Zgromadzeniu PZU przedstawiała się następująco:

31 grudnia 2023

Lp.	Nazwa akcjonariusza	Liczba akcji oraz głosów na Walnym Zgromadzeniu	Procent udziału w kapitale podstawowym oraz w ogólnej liczbie głosów na Walnym Zgromadzeniu
1	Skarb Państwa	295 217 300	34,1875%
2	BlackRock, Inc. ¹⁾	43 228 203	5,0060%
3	Pozostali akcjonariusze	525 077 497	60,8065%
Razem		863 523 000	100%

¹⁾ Liczba akcji na podstawie zawiadomienia BlackRock, Inc. z 13 grudnia 2023 roku.

31 grudnia 2022

Lp.	Nazwa akcjonariusza	Liczba akcji oraz głosów na Walnym Zgromadzeniu	Procent udziału w kapitale podstawowym oraz w ogólnej liczbie głosów na Walnym Zgromadzeniu
1	Skarb Państwa	295 217 300	34,1875%
2	Fundusze zarządzane przez Nationale Nederlanden Powszechne Towarzystwo Emerytalne Spółka Akcyjna ¹⁾	49 223 000	5,7003%
3	Pozostali akcjonariusze	519 082 700	60,1122%
Razem		863 523 000	100%

¹⁾ Liczba akcji posiadana przez fundusze na Nadzwyczajnym WZ PZU, które odbyło się 1 września 2022 roku.

Informacje o liczbie akcji uwzględnionej w wyliczeniu zysku na akcję przedstawiono w punkcie 26.

Transakcje dotyczące znacznych pakietów akcji PZU

5 stycznia 2023 roku PZU otrzymał zawiadomienie od Powszechnego Towarzystwa Emerytalnego Allianz Polska SA, dotyczące zwiększenia udziału w kapitale zakładowym i w ogólnej liczbie głosów PZU powyżej 5% łącznie przez fundusze zarządzane przez Powszechne Towarzystwo Emerytalne Allianz Polska SA, to jest Allianz Polska Otwarty Fundusz Emerytalny, Allianz Polska Dobrowolny Fundusz Emerytalny oraz Drugi Allianz Polska Otwarty Fundusz Emerytalny, które posiadały łącznie 48 183 212 akcji PZU, stanowiących 5,5798% kapitału podstawowego i uprawniających do 5,5798% głosów na Walnym Zgromadzeniu.

17 maja 2023 roku PZU poinformował o otrzymaniu zawiadomienia od Powszechnego Towarzystwa Emerytalnego Allianz Polska SA informującego, że 12 maja 2023 roku w wyniku likwidacji Drugiego Allianz Polska Otwartego Funduszu Emerytalnego i przeniesienia jego aktywów do Allianz Polska Otwartego Funduszu Emerytalnego, Allianz Polska Otwarty Fundusz Emerytalny posiadał 45 736 958 akcji PZU, stanowiących 5,2966% kapitału podstawowego i uprawniających do 5,2966 głosów na Walnym Zgromadzeniu.

24 listopada 2023 roku PZU poinformował o otrzymaniu zawiadomienia od Powszechnego Towarzystwa Emerytalnego Allianz Polska SA informującego, że po sprzedaży 16 listopada 2023 roku akcji PZU przez Allianz Polska Otwarty Fundusz Emerytalny, fundusz ten posiadał 42 530 871 akcji PZU, stanowiących 4,9253% kapitału podstawowego i uprawniających do 4,9253% głosów na Walnym Zgromadzeniu.

27 listopada 2023 roku PZU otrzymał zawiadomienie od Nationale-Nederlanden Powszechnego Towarzystwa Emerytalnego SA informujące, że po sprzedaży 17 listopada 2023 roku akcji PZU przez Nationale-Nederlanden Otwarty Fundusz Emerytalny, fundusz ten posiadał 43 064 118 akcji PZU, stanowiących 4,9870% kapitału podstawowego i uprawniających łącznie do 4,9870% głosów na Walnym Zgromadzeniu. Jednocześnie, fundusze zarządzane przez Nationale-Nederlanden Powszechne Towarzystwo

Emerytalne SA posiadają łącznie 44 180 412 akcji PZU, stanowiących 5,1163% kapitału podstawowego i uprawniających do 5,1163% głosów na Walnym Zgromadzeniu.

1 grudnia 2023 roku PZU otrzymał od Nationale-Nederlanden Powszechne Towarzystwo Emerytalne SA, zarządzające funduszami: Nationale-Nederlanden Otwarty Fundusz Emerytalny, Nationale-Nederlanden Dobrowolny Fundusz Emerytalny, Nationale-Nederlanden Dobrowolny Fundusz Emerytalny Nasze Jutro 2025, Nationale-Nederlanden Dobrowolny Fundusz Emerytalny Nasze Jutro 2030, Nationale-Nederlanden Dobrowolny Fundusz Emerytalny Nasze Jutro 2035, Nationale-Nederlanden Dobrowolny Fundusz Emerytalny Nasze Jutro 2040, Nationale-Nederlanden Dobrowolny Fundusz Emerytalny Nasze Jutro 2045, Nationale-Nederlanden Dobrowolny Fundusz Emerytalny Nasze Jutro 2050, Nationale-Nederlanden Dobrowolny Fundusz Emerytalny Nasze Jutro 2055, Nationale-Nederlanden Dobrowolny Fundusz Emerytalny Nasze Jutro 2060, Nationale-Nederlanden Dobrowolny Fundusz Emerytalny Nasze Jutro 2065 (Fundusze), zawiadomienie informujące, że w wyniku zbycia akcji PZU w transakcjach na GPW, zawartych 23 listopada 2023 roku, Fundusze zmniejszyły łączny stan posiadania akcji PZU poniżej 5 % głosów na Walnym Zgromadzeniu PZU. Przed rozliczeniem transakcji Fundusze posiadały łącznie 43 467 027 akcji PZU, co stanowiło 5,03% udziału w kapitale zakładowym PZU i dawało prawo do wykonywania 43 467 027 głosów stanowiących 5,03% udziału w ogólnej liczbie głosów na Walnym Zgromadzeniu PZU. Po rozliczeniu transakcji Fundusze posiadają 43 120 753 akcje PZU, stanowiące 4,99% udziału w kapitale zakładowym PZU, co daje prawo do wykonywania 43 120 753 głosów stanowiących 4,99% udziału w ogólnej liczbie głosów na Walnym Zgromadzeniu PZU.

13 grudnia 2023 roku PZU otrzymał zawiadomienie od BlackRock, Inc., zgodnie z którym Black Rock, Inc. wg stanu na 12 grudnia 2023 roku posiada 43 228 203 akcje PZU, które stanowią 5,0060% kapitału podstawowego i uprawniają do 5,0060% głosów na Walnym Zgromadzeniu.

4. Kluczowy personel kierowniczy – Zarząd i Dyrektorzy Grupy

4.1 Zarząd jednostki dominującej

Od 1 stycznia 2023 roku do 31 grudnia 2023 roku w skład Zarządu PZU wchodził:

- Beata Kozłowska – Chyła – Prezes Zarządu PZU;
- Ernest Bejda – Członek Zarządu PZU;
- Małgorzata Kot – Członek Zarządu PZU;
- Krzysztof Kozłowski – Członek Zarządu PZU;
- Tomasz Kulik – Członek Zarządu PZU;
- Piotr Nowak – Członek Zarządu PZU;
- Maciej Rapkiewicz – Członek Zarządu PZU;
- Małgorzata Sadurska – Członek Zarządu PZU.

23 lutego 2024 roku Rada Nadzorcza PZU odwołała ze składu Zarządu PZU Beatę Kozłowską-Chyłę, Ernesta Bejdę, Małgorzatę Kot, Krzysztofa Kozłowskiego, Piotra Nowaka i Małgorzatę Sadurską.

Jednocześnie Rada Nadzorcza PZU podjęła uchwały w sprawie delegowania Członków Rady Nadzorczej PZU:

- Anity Elżanowskiej – do czasowego wykonywania czynności Prezeski Zarządu PZU;
- Michała Bernaczyka – do czasowego wykonywania czynności Członka Zarządu PZU.

Delegowanie nastąpiło na okres nie dłuższy niż 3 miesiące. Uchwały weszły w życie z chwilą podjęcia.

Od 24 lutego 2024 roku do dnia podpisania skonsolidowanego sprawozdania finansowego w skład Zarządu wchodził:

- Anita Elżanowska – Członkini Rady Nadzorczej PZU delegowana do czasowego wykonywania czynności Prezeski Zarządu PZU;
- Michał Bernaczyk – Członek Rady Nadzorczej PZU delegowany do czasowego wykonywania czynności Członka Zarządu PZU;
- Tomasz Kulik – Członek Zarządu PZU;
- Maciej Rapkiewicz – Członek Zarządu PZU.

4.2 Dyrektorzy Grupy PZU

Od 1 stycznia 2023 roku Dyrektorami Grupy PZU byli:

- Aleksandra Agatowska (PZU);
- Andrzej Jaworski (PZU);
- Krzysztof Kozłowski (PZU Życie);
- Bartłomiej Litwińczuk (PZU);
- Dorota Macieja (PZU);
- Sylwia Matusiak (PZU);
- Piotr Nowak (PZU Życie);
- Małgorzata Sadurska (PZU Życie).

Od 1 lutego 2023 roku Małgorzata Skibińska objęła stanowisko Dyrektora Grupy PZU w PZU i PZU Życie.

Od 6 czerwca 2023 roku Dominik Witek objął stanowisko Dyrektora Grupy PZU w PZU, a Ernest Bejda w PZU Życie.

Od 6 czerwca 2023 roku do 31 grudnia 2023 roku Dyrektorami Grupy PZU byli:

- Aleksandra Agatowska (PZU);
- Ernest Bejda (PZU Życie);
- Andrzej Jaworski (PZU);
- Krzysztof Kozłowski (PZU Życie);
- Bartłomiej Litwińczuk (PZU);
- Dorota Macieja (PZU);
- Sylwia Matusiak (PZU);
- Piotr Nowak (PZU Życie);
- Małgorzata Sadurska (PZU Życie);
- Małgorzata Skibińska (PZU i PZU Życie);
- Dominik Witek (PZU).

23 lutego 2024 roku stanowisko Dyrektora Grupy PZU w PZU Życie przestali pełnić Ernest Bejda, Krzysztof Kozłowski, Piotr Nowak oraz Małgorzata Sadurska.

Od 24 lutego 2024 roku do dnia podpisania skonsolidowanego sprawozdania finansowego Dyrektorami Grupy PZU byli:

- Aleksandra Agatowska (PZU);
- Andrzej Jaworski (PZU);
- Bartłomiej Litwińczuk (PZU);
- Dorota Macieja (PZU);
- Sylwia Matusiak (PZU);
- Małgorzata Skibińska (PZU i PZU Życie);
- Dominik Witek (PZU).

5. Rada Nadzorcza jednostki dominującej

1 stycznia 2023 roku w skład Rady Nadzorczej PZU wchodził:

- Robert Jastrzębski – Przewodniczący Rady;
- Paweł Górecki – Wiceprzewodniczący Rady;
- Robert Śnitko – Sekretarz Rady;
- Marcin Chludziński – Członek Rady;
- Agata Górnicka – Członek Rady;
- Elżbieta Mączyńska – Ziemacka – Członek Rady;
- Krzysztof Opolski – Członek Rady;
- Radosław Sierpiński – Członek Rady;
- Piotr Wachowiak – Członek Rady;
- Józef Wierzbowski – Członek Rady;
- Maciej Zaborowski – Członek Rady.

5 czerwca 2023 roku akcjonariusz PZU, Skarb Państwa, korzystając z uprawnienia przewidzianego w § 20 ust. 7 statutu PZU powołał w skład Rady Nadzorczej PZU Pawła Góreckiego.

7 czerwca 2023 roku ZWZ PZU powołało na nową kadencję Radę Nadzorczą PZU w następującym składzie:

- Marcin Chludziński – Członek Rady;
- Agata Górnicka – Członek Rady;
- Robert Jastrzębski – Członek Rady;
- Marcin Kubicza – Członek Rady;
- Elżbieta Mączyńska – Ziemacka – Członek Rady;
- Krzysztof Opolski – Członek Rady;
- Radosław Sierpiński – Członek Rady;
- Józef Wierzbowski – Członek Rady;
- Maciej Zaborowski – Członek Rady.

Powołanie nastąpiło na okres wspólnej kadencji, która obejmuje trzy pełne lata obrotowe 2024 – 2026.

Jednocześnie z dniem odbycia ZWZ PZU, tj. z dniem 7 czerwca 2023 roku wygasły mandaty dwóch dotychczasowych członków Rady Nadzorczej PZU – Roberta Śnitko oraz Piotra Wachowiaka.

15 czerwca 2023 roku na Przewodniczącego Rady Nadzorczej PZU wybrano Roberta Jastrzębskiego, a funkcję wiceprzewodniczącego Rady Nadzorczej PZU powierzono Pawłowi Góreckiemu.

30 sierpnia 2023 roku Rada Nadzorcza PZU wybrała na Sekretarza Rady Nadzorczej Agatę Górnicką.

13 września 2023 roku Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie PZU odwołało Elżbietę Mączyńską-Ziemacką ze składu Rady Nadzorczej PZU.

Od 14 września 2023 roku do 31 grudnia 2023 roku w skład Rady Nadzorczej PZU wchodził:

- Robert Jastrzębski – Przewodniczący Rady;
- Paweł Górecki – Wiceprzewodniczący Rady;
- Agata Górnicka – Sekretarz Rady;
- Marcin Chludziński – Członek Rady;
- Marcin Kubicza – Członek Rady;
- Krzysztof Opolski – Członek Rady;
- Radosław Sierpiński – Członek Rady;

- Józef Wierzbowski – Członek Rady;
- Maciej Zaborowski – Członek Rady.

14 lutego 2024 roku PZU otrzymał od Ministra Aktywów Państwowych, działającego w imieniu Skarbu Państwa Rzeczypospolitej Polskiej pismo z 13 lutego 2024 roku informujące o odwołaniu Pawła Góreckiego ze składu Rady Nadzorczej PZU. Zgodnie z § 20 ust. 7 Statutu PZU, stosownie do art. 354 § 1 KSH, odwołanie w drodze pisemnego oświadczenia składanego przez Skarb Państwa Zarządowi Spółki jest skuteczne z chwilą doręczenia tego oświadczenia.

15 lutego 2024 roku Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie PZU:

- odwołało ze składu Rady Nadzorczej PZU: Roberta Jastrzębskiego, Agatę Górnicką, Radosława Sierpińskiego, Marcina Chłudzińskiego, Macieja Zaborowskiego, Krzysztofa Opolskiego oraz Józefa Wierzbowskiego;
- powołało w skład Rady Nadzorczej PZU: Michała Bernaczyka, Anitę Elżanowską, Filipa Górczycę, Michała Jonczyńskiego, Andrzeja Kaletę, Małgorzatę Kurzynogę, Annę Machnikowską, Wojciecha Olejniczaka oraz Adama Uszpolewicza.

16 lutego 2024 roku na Przewodniczącą Rady Nadzorczej PZU wybrano Marcina Kubiczą.

23 lutego 2024 roku na Wiceprzewodniczącą Rady Nadzorczej PZU wybrano Małgorzatę Kurzynogę, a na Sekretarza Rady Nadzorczej PZU Annę Machnikowską.

Od 15 lutego 2024 roku do dnia podpisania skonsolidowanego sprawozdania finansowego w skład Rady Nadzorczej PZU wchodzi:

- Marcin Kubicza – Przewodniczący Rady (pełni funkcję od 16 lutego 2024 roku);
- Małgorzata Kurzynoga – Wiceprzewodnicząca Rady (pełni funkcję od 23 lutego 2024 roku);
- Anna Machnikowska – Sekretarz Rady (pełni funkcję od 23 lutego 2024 roku);
- Michał Bernaczyk – Członek Rady;
- Anita Elżanowska – Członkini Rady;
- Filip Górczyca – Członek Rady;
- Michał Jonczyński – Członek Rady;
- Andrzej Kaleta – Członek Rady;
- Wojciech Olejniczak – Członek Rady;
- Adam Uszpolewicz – Członek Rady.

6. Istotne zasady (polityka) rachunkowości i istotne szacunki i osądy

Sporządzenie skonsolidowanego sprawozdania finansowego zgodnie z MSSF wymaga od Zarządu PZU dokonania profesjonalnych osądów oraz szacunków i założeń, które mają wpływ na przyjęte zasady rachunkowości oraz prezentowane wartości aktywów, pasywów, przychodów oraz kosztów.

Szacunki oraz związane z nimi założenia opierają się na doświadczeniu historycznym oraz innych czynnikach, które są uznawane za racjonalne w danych okolicznościach, a ich wyniki dają podstawę profesjonalnego osądu co do wartości księgowej aktywów i zobowiązań, która nie wynika bezpośrednio z innych źródeł.

Dokonując osądów, szacunków czy też przyjmując założenia Zarząd PZU może, w istotnych kwestiach, opierać się na opiniach niezależnych ekspertów.

Faktyczna wartość może różnić się od wartości szacowanej. Osądy, szacunki i związane z nimi założenia podlegają bieżącej weryfikacji. Ich zmiany są ujmowane w sposób opisany w punkcie 6.1.

Najważniejsze zasady rachunkowości oraz szacunki i oceny zastosowane przy sporządzaniu skonsolidowanego sprawozdania finansowego opisano poniżej oraz w poszczególnych notach, zgodnie z poniższą tabelą.

Pozycja rachunku zysków i strat	Numer noty	Pozycja sprawozdania z sytuacji finansowej	Numer noty
Wynik z usług ubezpieczenia	11	Aktywa i zobowiązania z tytułu umów ubezpieczenia i umów reasekuracji	11
		Wartość firmy	27
Przychody odsetkowe wyliczone przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej	13	Wartości niematerialne	28
Wynik z tytułu zaprzestania ujmowania instrumentów finansowych i inwestycji	15	Rzeczowe aktywa trwałe	30
Zmiana wartości odpisów na oczekiwane straty kredytowe i odpisów z tytułu utraty wartości instrumentów finansowych	38	Nieruchomości inwestycyjne	31
Przychody z tytułu prowizji i opłat	18	Aktywa stanowiące zabezpieczenie zobowiązań	35
Koszty z tytułu prowizji i opłat	19	Jednostki wyceniane metodą praw własności	32
Koszty działania banków	20	Należności od klientów z tytułu kredytów	33
Koszty odsetkowe	21	Pochodne instrumenty finansowe	34
Podatek dochodowy	25	Inwestycyjne (lokacyjne) aktywa finansowe	36
		Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych	39
		Aktywa i zobowiązania przeznaczone do sprzedaży	48
		Kapitały przypadające właścicielom jednostki dominującej	40
		Udziały niekontrolujące	2.5
		Zobowiązania podporządkowane	41
		Zobowiązania z tytułu emisji własnych dłużnych papierów wartościowych	42
		Zobowiązania wobec banków	43
		Zobowiązania wobec klientów z tytułu depozytów	44
		Inne zobowiązania	45
		Rezerwy	46
		Odroczony podatek dochodowy	47

6.1 Zmiany zasad rachunkowości, szacunków, błędy lat poprzednich

Zmiany zasad rachunkowości dokonywane są tylko wówczas, gdy:

- wymagają tego postanowienia MSSF lub
- prowadzi to do tego, iż zawarte w sprawozdaniu finansowym informacje o wpływie transakcji, innych zdarzeń i warunków na sytuację finansową, wynik finansowy czy też przepływy pieniężne Grupy PZU będą bardziej przydatne i wiarygodne.

Zmianę zasad (polityki) rachunkowości związaną z początkowym zastosowaniem MSSF rozlicza się zgodnie z określonymi przepisami przejściowymi zawartymi w tych MSSF. Jeśli zmiana zasad (polityki) rachunkowości dokonywana jest w związku z początkowym zastosowaniem MSSF, które nie zawierają określonych przepisów przejściowych dotyczących tej zmiany lub zmiany dokonuje się dobrowolnie, zmianę tę jednostka wprowadza retrospektywnie. Retrospektywne wprowadzenie zmiany zasad (polityki) rachunkowości dokonywane jest poprzez korektę w sprawozdaniu z sytuacji finansowej salda otwarcia każdej pozycji kapitału własnego, której ta zmiana dotyczy dla najwcześniejszego prezentowanego okresu oraz ujawnienie innych danych porównawczych dla każdego okresu tak, jak gdyby zmienione zasady (polityka) rachunkowości były stosowane od zawsze.

Pozycje sprawozdania finansowego ustalone na podstawie szacunku podlegają weryfikacji, jeśli zmienią się okoliczności będące podstawą dokonanych szacunków lub w wyniku pozyskania nowych informacji czy zdobycia większego doświadczenia.

Skutki zmiany wartości szacunkowej uwzględnia się prospektywnie, co oznacza, że koryguje się wartości dotyczące transakcji, innych zdarzeń i warunków od momentu, w którym nastąpiła zmiana (wpływa tylko na bieżące sprawozdanie z całkowitych dochodów, bądź na wyniki danego okresu i okresów przyszłych).

Przyjmuje się założenie, że błędy koryguje się już w okresie, w którym zostały popełnione (a nie odkryte), zatem istotne błędy poprzednich okresów koryguje się retrospektywnie, a różnice odnosi na kapitał własny.

Zarówno w 2023, jak i w 2022 roku nie dokonano korekt błędów lat ubiegłych.

6.2 Zmiany w stosowanych MSSF

6.2.1. Wdrożenie MSSF 17

18 maja 2017 roku RMSR opublikowała standard MSSF 17 Umowy ubezpieczenia, który zastąpił MSSF 4 Umowy ubezpieczeniowe, obowiązujący do końca 2022 roku.

Celem nowego standardu jest wprowadzenie zupełnie nowych, jednolitych zasad wyceny umów ubezpieczenia, zapewniających większą porównywalność sprawozdań pomiędzy różnymi ubezpieczycielami, a także dostarczenie szeregu nowych ujawnień na użytek odbiorców sprawozdań finansowych.

MSSF 17 wprowadza nowe zasady ujmowania, wyceny, prezentacji i ujawnień dla umów ubezpieczenia, umów reasekuracji oraz umów inwestycyjnych z uznaniowym udziałem w zyskach.

Nowy standard zakłada m.in., że:

- niektóre wbudowane instrumenty pochodne, wyodrębnione komponenty inwestycyjne oraz przyrzeczenie przekazania ubezpieczonemu wyodrębnionych towarów lub usług innych niż usługi objęte umową ubezpieczenia są oddzielone od umów ubezpieczenia i umów reasekuracji oraz rozliczone zgodnie z innymi odpowiednimi standardami;
- umowy ubezpieczenia i reasekuracji są dzielone na grupy, na poziomie których następuje wycena;
- model wyceny grup umów zgodnie z MSSF 17 opiera się o szacunki wartości bieżącej przyszłych przepływów pieniężnych z realizacji umów związanych z przyszłą i przeszłą usługą przypisaną do grupy, oraz o marżę kontraktową, reprezentującą niewypracowany zysk;
- zysk z grupy umów ubezpieczenia jest rozliczany w każdym okresie, w którym świadczona jest usługa ubezpieczeniowa. Jeżeli oczekuje się, że grupa umów będzie rodzić obciążenia w pozostałym okresie ubezpieczenia, strata jest rozpoznawana natychmiast w wyniku.

Dla celów prezentacji w sprawozdaniu z sytuacji finansowej agreguje się portfele umów ubezpieczenia oraz portfele umów reasekuracji i prezentuje osobno portfele:

- umów ubezpieczenia stanowiące aktywo;
- umów reasekuracji stanowiące aktywo;
- umów ubezpieczenia stanowiące zobowiązanie;
- umów reasekuracji stanowiące zobowiązanie.

Struktura prezentacji w ramach skonsolidowanego rachunku zysków i strat oraz skonsolidowanego sprawozdania z całkowitych dochodów uległa znaczącej zmianie. Zgodnie z MSSF 4 raportowane były m.in. składka przypisana, koszty i świadczenia poniesione w okresie, zmiana stanu zobowiązań z tytułu umów ubezpieczenia.

Zgodnie z MSSF 17 Grupa PZU odrębnie prezentuje następujące pozycje:

- przychody z ubezpieczeń;
- koszty usług ubezpieczenia;
- przychody lub koszty z tytułu umów reasekuracji;
- przychody lub koszty finansowe z tytułu ubezpieczeń.

Najistotniejszą część zysku z działalności operacyjnej dla działalności ubezpieczeniowej Grupy PZU składa się z wyniku z usług ubezpieczenia. Zgodnie z MSSF 17 wynik z usług ubezpieczenia obejmuje:

- kwotę przychodów z ubezpieczenia, która odpowiada wynagrodzeniu, do którego Grupa PZU jest uprawniona w zamian za usługi świadczone w danym okresie, oraz

- kwotę kosztów usług ubezpieczenia, na którą składają się poniesione odszkodowania, amortyzacja przepływów pieniężnych z tytułu akwizycji umów ubezpieczenia, zmiany związane z przeszłą usługą oraz straty na grupach umów rodzących obciążenia.

Szczegółowe zasady rachunkowości, szacunki stosowane do wyceny umów ubezpieczenia i umów reasekuracji, a także zastosowane podejście w zakresie przygotowywania ujawnień zaprezentowano w punkcie 11.

6.2.1.1. Dzień przejścia

Grupa PZU zastosowała MSSF 17 Umowy ubezpieczenia po raz pierwszy do skonsolidowanych sprawozdań finansowych za okresy rozpoczynające się od 1 stycznia 2023 roku.

Ze względu na konieczność przygotowania danych porównawczych, przyjmuje się jako dzień przejścia na nowy standard 1 stycznia 2022 roku.

Na dzień przejścia Grupa PZU:

- usunęła ze sprawozdania z sytuacji finansowej wszelkie istniejące salda, które nie istniałyby, gdyby MSSF 17 miał zawsze zastosowanie. Obejmowały one rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe, niektóre odroczone koszty akwizycji umów ubezpieczeniowych, należności i zobowiązania z tytułu ubezpieczeń, rezerwy na koszty, które można przypisać do istniejących umów ubezpieczeniowych, które zgodnie z MSSF 17, są uwzględniane w wycenie umów ubezpieczeniowych;
- zidentyfikowała, ujęła i wyceniła każdą grupę umów ubezpieczeniowych zgodnie z jedną z trzech metod opisanych poniżej;
- ujęła wszelkie wynikające z tego różnice netto w skonsolidowanym kapitale własnym.

Standard umożliwia zastosowanie 3 metod na potrzeby dokonania wycen umów ubezpieczenia i umów reasekuracji biernej na dzień przejścia:

- pełne podejście retrospektywne – metoda, w której jednostka dokonuje wyceny grup umów ubezpieczenia tak, jakby standard był stosowany od momentu początkowego ujęcia dla tych umów;
- zmodyfikowane podejście retrospektywne – metoda, która pozwala stosować uproszczenia w metodzie FRA, jeśli pełne jej zastosowanie jest niewykonalne w praktyce;
- podejście oparte na wartości godziwej – metoda, która jest dozwolona, jeśli niewykonalna w praktyce jest metoda FRA i gdy jednostka podjęła decyzję, że nie będzie stosowała metody MRA.

Grupa PZU wykorzystała wszystkie trzy metody w zależności od dostępności danych historycznych. Dla wszystkich grup umów w ubezpieczeniach majątkowych wykorzystano metodę w pełni retrospektywną, z wyjątkiem zobowiązań z tytułu zaistniałych szkód sprzed 1993 roku, dla których zastosowano podejście oparte na wartości godziwej. Dla grup umów w ubezpieczeniach na życie zastosowano podejście przedstawione w poniższej tabeli:

Data rozpoznania umowy	Metoda
Rok 2021 lub późniejszy	<ul style="list-style-type: none"> • Pełne podejście retrospektywne dla wszystkich kontraktów
2019 - 2020	<ul style="list-style-type: none"> • Zmodyfikowane podejście retrospektywne dla kontraktów typu <i>unit-linked</i> • Pełne podejście retrospektywne dla pozostałych kontraktów
2016 - 2018	<ul style="list-style-type: none"> • Pełne podejście retrospektywne dla ubezpieczeń indywidualnie kontynuowanych • Zmodyfikowane podejście retrospektywne dla pozostałych kontraktów
Rok 2015 i wcześniejsze	<ul style="list-style-type: none"> • Podejście oparte na wartości godziwej dla ubezpieczeń rentowych i jednostkowych ubezpieczeń na życie (JUŻ) • Zmodyfikowane podejście retrospektywne dla pozostałych kontraktów

Pełne podejście retrospektywne

Zgodnie z zapisami MSSF 17 pkt C3, Grupa PZU zastosowała pełne podejście retrospektywne, chyba że było to niewykonalne w praktyce. Zgodnie z paragrafem 5 Międzynarodowego Standardu Rachunkowości 8 zastosowanie standardu jest niewykonalne w praktyce, gdy jednostka nie może zastosować go, mimo podjęcia wszelkich racjonalnych wysiłków i czynności, aby to uczynić.

Dla konkretnego, minionego okresu jednostka nie jest w stanie wprowadzić zmian zasad (polityki) rachunkowości lub dokonać retrospektywnego przekształcenia danych, jeśli:

- skutek retrospektywnego podejścia nie jest możliwy do ustalenia;
- retrospektywne zastosowanie zasad bądź retrospektywne przekształcenie danych wymaga dokonania założeń co do intencji kierownictwa we wskazanym okresie; lub
- retrospektywne zastosowanie zasad bądź retrospektywne przekształcenie danych wymaga dokonania istotnych szacunków, a niemożliwe jest obiektywne wyodrębnienie z posiadanych informacji takich informacji na temat szacunków, które:
 - potwierdzają warunki według stanu na dzień, na który wartości te mają być ujęte, wycenione lub ujawnione;
 - mogłyby być dostępne w momencie, gdy sprawozdania finansowe tego okresu zostały zatwierdzone do publikacji.

W przypadku tych części działalności, dla których zastosowanie pełnego podejścia retrospektywnego było niewykonalne (np. dane nie zostały zgromadzone w wymaganej rozdzielczości, miały miejsce zmiany w systemach IT uniemożliwiające przygotowanie odpowiednich danych oraz miały miejsce głębokie zmiany w modelach aktuarialnych, w praktyce niemożliwe do zaimplementowania wstecznego) Grupa PZU zastosowała uproszczenia dopuszczone przez standard.

Podejścia uproszczone

W przypadkach, gdy zastosowanie pełnego podejścia retrospektywnego zostało ocenione jako niewykonalne w praktyce, Grupa PZU wykorzystuje zmodyfikowane podejście retrospektywne lub podejście oparte na wartości godziwej, a wybór podejścia dokonywany jest indywidualnie dla każdej grupy umów. Przy wyborze brane pod uwagę są takie czynniki jak dostępność danych historycznych i istotność.

Dla części grup umów, dla których Grupa PZU wykorzystwała zmodyfikowane podejście retrospektywne lub podejście oparte na wartości godziwej, skumulowaną kwotę przychodów lub kosztów finansowych z ubezpieczeń ujętą w innych całkowitych dochodach w dniu przejścia określono jako zero.

W tabeli poniżej zaprezentowano uproszczenia dozwolone przez MSSF 17, które zostały zastosowane przez Grupę PZU:

Opis uproszczenia	Przyjęte podejście
Ocena grup umów przy wykorzystaniu informacji dostępnych na moment daty przejścia, zamiast na moment zawarcia umowy	W zakresie, w jakim Grupa PZU nie posiadała racjonalnych i udokumentowanych informacji, które pozwoliłyby na zastosowanie pełnego podejścia retrospektywnego, podjęto decyzje dotyczące następujących kwestii, korzystając z racjonalnych i udokumentowanych informacji dostępnych w dniu przejścia na nowy standard, zamiast z informacji dostępnych na moment początkowego ujęcia: <ul style="list-style-type: none"> • sposób identyfikowania grup umów ubezpieczenia; • ocena czy umowa ubezpieczenia odpowiada definicji umowy ubezpieczenia z bezpośrednim udziałem w zyskach.
Niestosowanie przepisów MSSF 17 pkt 22 w celu dokonania podziału grup na te, które nie uwzględniają umów zawartych w odstępach większych niż roczne	Dla części grup umów, dla których Grupa PZU wykorzystwała zmodyfikowane podejście retrospektywne lub podejście oparte na wartości godziwej, uwzględniono w ramach grup umowy zawarte w odstępach większych niż roczne.
Wykorzystanie historycznych przepływów pieniężnych przy określeniu marży kontraktowej	W zakresie, w jakim Grupa PZU nie posiadała racjonalnych i udokumentowanych informacji, które pozwoliłyby na zastosowanie pełnego podejścia retrospektywnego, oszacowano przyszłe przepływy pieniężne na dzień początkowego ujęcia grupy umów ubezpieczenia jako kwotę przyszłych przepływów pieniężnych na dzień przejścia (lub na wcześniejszy dzień, jeżeli przyszłe przepływy pieniężne na wcześniejszy dzień można było określić retrospektywnie), skorygowaną o przepływy pieniężne, o których wiadomo, że miały miejsce między dniem początkowego ujęcia grupy umów ubezpieczenia, a dniem przejścia (lub wcześniejszym dniem).
Uproszczone wyliczenie korekty ryzyka z tytułu ryzyka niefinansowego w dniu początkowego ujęcia grupy umów ubezpieczenia	Dla grup umów, dla których wykorzystano zmodyfikowane podejście retrospektywne, w zakresie, w jakim Grupa PZU nie posiadała racjonalnych i udokumentowanych informacji, które pozwoliłyby jej zastosować pełne podejście retrospektywne, określono korektę ryzyka z tytułu ryzyka niefinansowego w dniu początkowego ujęcia grupy umów ubezpieczenia (lub później), korygując korektę ryzyka z tytułu ryzyka niefinansowego na dzień przejścia o przewidywane uwolnienie ryzyka przed dniem przejścia. Przewidywane uwolnienie ryzyka określono odnosząc się do ryzyka, jakie uwolniono w przypadku podobnych umów ubezpieczenia zawartych przez Grupę PZU na dzień przejścia.

Zmodyfikowane podejście retrospektywne

W przypadkach gdy zastosowanie pełnego podejścia retrospektywnego jest niewykonalne w praktyce, zapisy MSSF 17 umożliwiają zastosowanie modyfikacji tego podejścia, tak zwane zmodyfikowane podejście retrospektywne, w celu osiągnięcia wyniku możliwie najbliższego do wyniku pełnego podejścia retrospektywnego. Modyfikacje dozwolone przez standard obejmują obszary oceny umów lub grup umów ubezpieczenia, których dokonano by na dzień rozpoczęcia trwania lub początkowego ujęcia, oszacowania kwot związanych z marżą kontraktową lub komponentem straty, oraz oszacowania kosztów lub przychodów finansowych z ubezpieczeń.

W dopuszczalnych przez MSSF 17 przypadkach oraz gdy Grupa PZU uznała stosowanie zmodyfikowanego podejścia retrospektywnego za zasadne, użyte zostały następujące modyfikacje podejścia w pełni retrospektywnego:

- użycie historycznych przepływów pieniężnych oraz wiarygodnych oszacowań historycznych przepływów pieniężnych w celu oszacowania przyszłych przepływów pieniężnych oraz marży kontraktowej lub komponentu straty na dzień początkowego ujęcia grupy umów dla grup umów ubezpieczenia niezawierających bezpośredniego udziału w zyskach;
- oszacowanie korekty ryzyka z tytułu ryzyka niefinansowego w dniu początkowego ujęcia grupy umów ubezpieczenia oraz uwolnienia ryzyka przed dniem przejścia w oparciu o informacje dostępne na dzień przejścia. Informacje użyte do tych oszacowań to między innymi kalibracja korekty ryzyka z tytułu ryzyka niefinansowego na dzień przejścia, oszacowanie przepływów pieniężnych na dzień początkowego ujęcia grupy umów ubezpieczenia oraz dane historyczne dostępne na dzień przejścia;
- połączenie grup umów zawartych w odstępach większych niż roczne.

Przy oszacowaniach za pomocą zmodyfikowanego podejścia retrospektywnego Grupa PZU nie stosowała dopuszczalnych przez MSSF 17 modyfikacji związanych z wyznaczaniem stóp dyskonta.

Przy zastosowaniu zmodyfikowanego podejścia retrospektywnego Grupa PZU korzystała z racjonalnych i udokumentowanych informacji, przy maksymalnym możliwym wykorzystaniu danych dostępnych bez nadmiernego kosztu i wysiłku, które Grupa PZU wykorzystabyła w podejściu w pełni retrospektywnym.

Podejście oparte na wartości godziwej

Grupa PZU zastosowała podejście do wyceny oparte na wartości godziwej w okresie przejściowym dla produktów rentowych oraz tradycyjnych zawartych przed 1993 rokiem, dla których nie istnieją racjonalne i udokumentowane informacje dostępne bez nadmiernych kosztów lub wysiłków, które pozwoliłyby na przeprowadzenie obliczeń zgodnie ze zmodyfikowanym podejściem retrospektywnym.

Dla umów, gdzie zastosowano podejście oparte na wartości godziwej, Grupa PZU ustaliła wysokość CSM na dzień przejścia, jako różnicę między wartością godziwą zobowiązania z tytułu pozostałej ochrony ubezpieczeniowej a przepływami pieniężnymi z tytułu zobowiązań wycenionymi na ten dzień. Przy ustalaniu wartości godziwej Grupa PZU zastosowała wymogi MSSF 13 "Ustalanie wartości godziwej", z wyjątkiem wymogu, że wartość godziwa zobowiązania finansowego z możliwością płatności na żądanie (np. depozyt na żądanie) nie może być mniejsza niż kwota płatna na żądanie, zdyskontowana od momentu pierwszej daty, kiedy kwota może być zażądana do wypłaty.

Grupa PZU połączyła umowy wystawione w odstępie dłuższym niż jeden rok przy określaniu grup umów ubezpieczeniowych zgodnie z podejściem do wartości godziwej na dzień przejścia, ponieważ nie posiadała racjonalnych i udokumentowanych informacji pozwalających na podział na grupy, które zawierają wyłącznie umowy zawarte w ciągu roku.

Stosując podejście oparte na wartości godziwej, Grupa PZU wykorzystwała racjonalne i wiarygodne informacje dostępne na dzień przejścia, aby:

- zidentyfikować grupy umów ubezpieczenia;
- zidentyfikować wszelkie uznaniowe przepływy pieniężne dla umów ubezpieczeniowych niezawierających bezpośredniego udziału w zyskach.

Do wyceny wartości godziwej umów ubezpieczenia na dzień przejścia według wymogów MSSF13 Grupa PZU zastosowała metodę dochodową z zastosowaniem dyskontowania przepływów pieniężnych. Podejście to jest co do zasady spójne z podejściem do

wyceny przepływów pieniężnych z realizacji umów, zgodnie z wytycznymi standardu MSSF 17. Różnice dotyczą podejścia do wyceny korekty z tytułu ryzyka niefinansowego – poprzez uwzględnienie wyższego kosztu kapitału (obowiązującego w Grupie PZU i wyznaczonego modelem CAPM (Capital Asset Pricing Model) w metodzie dochodowej).

6.2.1.2. Dyskontowanie przepływów pieniężnych

Na potrzeby wyznaczania krzywych dyskontowych do wyceny zobowiązań dla okresów od 31 grudnia 2015 roku Grupa PZU wykorzystuje stopy dyskontowe wolne od ryzyka publikowane przez EIOPA, natomiast dla okresów wcześniejszych, czyli lat poprzedzających wdrożenie dyrektywy Wypłacalność II Grupa PZU wyznaczyła historyczne krzywe stóp dyskontowych na podstawie danych rynkowych o obligacjach oraz oceny dostępności niepłynnych aktywów na rynku. Dodatkowo, dla okresów przed 2015 rokiem krzywe dyskontowe obniżono o korektę z tytułu ryzyka kredytowego, wynoszącą 10 punktów bazowych, spójnie z metodyką EIOPA. Przy stosowaniu stóp dyskonta uwzględnia się także ocenę płynności zobowiązań danego produktu. Premia za niepłynność jest wyznaczana na podstawie danych rynkowych i charakterystyk płynnościowych poszczególnych grup umów ubezpieczenia.

6.2.1.3. Wpływ zastosowania MSSF 17 na skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej na 1 stycznia 2022 roku

Aktywa na 1 stycznia 2022	Wg MSSF 4	Reklasyfikacje	Różnica w wycenie aktywów i zobowiązań z tytułu umów ubezpieczenia i reasekuracji	Ujęcie CSM	Ujęcie RA	Wg MSSF 17	
Wartość firmy	2 778	-	-	-	-	2 778	Wartość firmy
Wartości niematerialne	3 403	-	-	-	-	3 403	Wartości niematerialne
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	3 058	-	20	-	-	3 078	Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego
Inne aktywa	633	(234)	(68)	-	-	331	Inne aktywa
Rzeczowe aktywa trwałe	4 144	-	-	-	-	4 144	Rzeczowe aktywa trwałe
Nieruchomości inwestycyjne	2 773	-	-	-	-	2 773	Nieruchomości inwestycyjne
Jednostki wyceniane metodą praw własności	93	-	-	-	-	93	Jednostki wyceniane metodą praw własności
	nd.	-	252	(188)	-	64	Aktywa z tytułu umów ubezpieczenia
	nd.	1 513	(183)	-	179	1 509	Aktywa z tytułu umów reasekuracji
Odroczone koszty akwizycji	1 573	(1 573)	-	-	-	nd.	
Udział reasekuratorów w rezerwach techniczno-ubezpieczeniowych	2 540	(2 540)	-	-	-	nd.	
Aktywa stanowiące zabezpieczenie zobowiązań	1 336	-	-	-	-	1 336	Aktywa stanowiące zabezpieczenie zobowiązań
Aktywa przeznaczone do sprzedaży	643	-	-	-	-	643	Aktywa przeznaczone do sprzedaży
Należności od klientów z tytułu kredytów	215 008	-	-	-	-	215 008	Należności od klientów z tytułu kredytów
Pochodne instrumenty finansowe	8 328	-	-	-	-	8 328	Pochodne instrumenty finansowe
Inwestycyjne (lokacyjne) aktywa finansowe	136 954	-	-	-	-	136 954	Inwestycyjne (lokacyjne) aktywa finansowe
Wyceniane w zamortyzowanym koszcie	82 893	-	-	-	-	82 893	Wyceniane w zamortyzowanym koszcie
Wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	44 896	-	-	-	-	44 896	Wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody
Wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	9 165	-	-	-	-	9 165	Wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy
Należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego	223	-	-	-	-	223	Należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego
Inne należności	9 195	(2 639)	-	-	-	6 556	Inne należności
Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych	9 447	-	-	-	-	9 447	Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych
Aktywa, razem	402 129	(5 473)	21	(188)	179	396 668	Aktywa, razem

Kapitały i zobowiązania na 1 stycznia 2022	Wg MSSF4	Reklasyfikacje	Różnica w wycenie aktywów i zobowiązań z tytułu umów ubezpieczenia i reasekuracji	Ujęcie CSM	Ujęcie RA	Wg MSSF17	
Kapitały							Kapitały
Kapitały przypadające właścicielom jednostki dominującej	17 080	-	14 004	(7 980)	(1 032)	22 072	Kapitały przypadające właścicielom jednostki dominującej
Kapitał podstawowy	86	-	-	-	-	86	Kapitał podstawowy
Pozostałe kapitały	14 343	-	(732)	-	-	13 611	Pozostałe kapitały
Niepodzielony wynik	2 651	-	14 736	(7 980)	(1 032)	8 375	Niepodzielony wynik
Udziały niekontrolujące	22 914	-	-	-	-	22 914	Udziały niekontrolujące
Kapitały, razem	39 994	-	14 004	(7 980)	(1 032)	44 986	Kapitały, razem
Zobowiązania							Zobowiązania
	nd.	46 737	(15 133)	7 792	1 214	40 610	Zobowiązania z tytułu umów ubezpieczenia
	nd.	-	31	-	(3)	28	Zobowiązania z tytułu umów reasekuracji
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe	50 173	(50 173)	-	-	-	nd.	
Zobowiązania podporządkowane	6 274	-	-	-	-	6 274	Zobowiązania podporządkowane
Zobowiązania z tytułu własnych dłużnych papierów wartościowych	5 940	-	-	-	-	5 940	Zobowiązania z tytułu własnych dłużnych papierów wartościowych
Zobowiązania wobec banków	7 470	-	-	-	-	7 470	Zobowiązania wobec banków
Zobowiązania wobec klientów z tytułu depozytów	265 155	-	-	-	-	265 155	Zobowiązania wobec klientów z tytułu depozytów
Pochodne instrumenty finansowe	11 880	-	-	-	-	11 880	Pochodne instrumenty finansowe
Zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego	147	-	-	-	-	147	Zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego
Inne zobowiązania	13 056	(2 111)	66	-	-	11 011	Inne zobowiązania
Rezerwy	1 206	-	-	-	-	1 206	Rezerwy
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	806	74	1 053	-	-	1 933	Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego
Zobowiązania związane z aktywami zakwalifikowanymi do sprzedaży	28	-	-	-	-	28	Zobowiązania związane z aktywami zakwalifikowanymi do sprzedaży
Zobowiązania, razem	362 135	(5 473)	(13 983)	7 792	1 211	351 682	Zobowiązania, razem
Kapitały i zobowiązania, razem	402 129	(5 473)	21	(188)	179	396 668	Kapitały i zobowiązania, razem

W kolejnych kolumnach tabeli prezentującej wpływ zastosowania MSSF 17 na skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej na 1 stycznia 2022 roku ujęto odpowiednio:

- „Reklasyfikacje” – przedstawiają przeniesienia sald wycenionych wg MSSF 4 z pozycji, w których były prezentowane w dotychczasowym układzie skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej, sporządzanym zgodnie z MSSF 4, do nowych pozycji wymaganych przez MSSF 17 – „Aktywa z tytułu umów ubezpieczenia”, „Aktywa z tytułu umów reasekuracji”, „Zobowiązania z tytułu umów ubezpieczenia”, „Zobowiązania z tytułu umów reasekuracji”. Zmiana sumy bilansowej w tej kolumnie wynika z faktu przeniesienia części sald (np. odroczonej kosztów akwizycji, rozliczeń międzyokresowych, czy należności ubezpieczeniowych) z aktywów do zobowiązań. Reklasyfikacje nie wpływają na skonsolidowane kapitały własne Grupy PZU;
- „Różnica w wycenie aktywów i zobowiązań z tytułu umów ubezpieczenia i reasekuracji” – przedstawia efekt zmiany wyceny poszczególnych pozycji aktywów i zobowiązań w wyniku zastosowania MSSF 17. Największa część różnicy dotyczy zastosowania podejścia najlepszego oszacowania (ang. BEL – *best estimate liability*) wraz z dyskontem na bazie bieżących stóp procentowych w odróżnieniu do podejścia stosowanego do wyceny rezerw techniczno-ubezpieczeniowych wg MSSF 4 – różnica w wycenie aktywów i zobowiązań na 1 stycznia 2022 roku spowodowała wzrost skonsolidowanych kapitałów własnych Grupy PZU o 14 004 mln zł;
- „Ujęcie CSM” – przedstawia wartości przyszłych zysków z tytułu umów ubezpieczeniowych wycenianych metodami GMM i VFA rozpoznanych na 1 stycznia 2022 roku. Ujęcie CSM obniżyło skonsolidowane kapitały własne Grupy PZU o 7 980 mln zł;
- „Ujęcie RA” – przedstawia wartości korekty z tytułu ryzyka niefinansowego z tytułu niepewności przepływow pieniędzy. Ujęcie RA na 1 stycznia 2022 roku spowodowało obniżenie skonsolidowanych kapitałów własnych Grupy PZU o 1 032 mln zł.

Łączny wpływ zastosowania MSSF 17 na skonsolidowane kapitały własne Grupy PZU na 1 stycznia 2022 roku wyniósł 4 992 mln zł. W szczególności wynikał on ze zmiany podejścia w wycenie zobowiązań z tytułu umów ubezpieczeniowych i umów reasekuracji zgodnie z wymogami MSSF 17. Nowy standard daje możliwość rozpoznania części różnicy w wycenie zobowiązań jako wartość zmniejszającą skumulowane inne całkowite dochody o 732 mln zł. Jest to wynikiem spadków historycznych stóp procentowych. Zastosowane stopy dyskontowe z momentu początkowego ujęcia (tzw. stopy *locked-in*, będące stopami z okresu zawarcia polisy lub zdarzenia szkody) były w większości wyższe niż stopy wolne od ryzyka na 1 stycznia 2022 roku.

Na 31 grudnia 2022 roku wpływ zastosowania MSSF 17 na kapitały własne w porównaniu do stanu na 1 stycznia 2022 roku wzrósł ze względu na znaczny wzrost stóp procentowych wolnych od ryzyka w 2022 roku.

Zmiany zasad rachunkowości oraz istotnych szacunków stosowanych w skróconych śródrocznych skonsolidowanych sprawozdaniach finansowych w trakcie 2023 roku

Grupa PZU zdecydowała się na zmianę sposobu traktowania szacunków księgowych dokonanych w poprzednich śródrocznych sprawozdaniach finansowych przy stosowaniu MSSF 17 w kolejnych śródrocznych sprawozdaniach finansowych i w rocznym okresie sprawozdawczym (tak zwane raportowanie *year-to-date*).

Ostateczny poziom kapitałów własnych na 1 stycznia 2022 roku zaprezentowany w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym różni się nieistotnie od tego, który był prezentowany w skróconych śródrocznych sprawozdaniach finansowych w trakcie 2023 roku, głównie ze względu na wprowadzoną zmianę zasad rachunkowości, dotyczącą ujęcia produktów typu *unit-linked*.

Zamiast podejścia opartego na wartości godziwej, stosowanego w skróconych śródrocznych sprawozdaniach finansowych, Grupa PZU podjęła decyzję o zastosowaniu zmodyfikowanego podejścia retrospektywnego.

Łączny efekt wprowadzonych zmian na 1 stycznia 2022 roku zaprezentowano w kolejnych tabelach.

Aktywa na 1 stycznia 2022	MSSF 17 (przed przekształceniem)	Zmiana	MSSF 17 (po przekształceniu)
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	3 077	1	3 078
Aktywa z tytułu umów ubezpieczenia	59	5	64
Aktywa z tytułu umów reasekuracji	1 539	(30)	1 509
Inne należności	6 559	(3)	6 556
Aktywa, razem	396 695	(27)	396 668

Kapitały i zobowiązania na 1 stycznia 2022	MSSF 17 (przed przekształceniem)	Zmiana	MSSF 17 (po przekształceniu)
Kapitały			
Kapitały przypadające właścicielom jednostki dominującej	22 129	(57)	22 072
Kapitał podstawowy	86	-	86
Pozostałe kapitały	13 649	(38)	13 611
Niepodzielony wynik	8 394	(19)	8 375
Udziały niekontrolujące	22 914	-	22 914
Kapitały, razem	45 043	(57)	44 986
Zobowiązania			
Zobowiązania z tytułu umów ubezpieczenia	40 566	44	40 610
Inne zobowiązania	11 006	5	11 011
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	1 952	(19)	1 933
Zobowiązania, razem	351 652	30	351 682
Kapitały i zobowiązania, razem	396 695	(27)	396 668

6.2.2. Standardy i interpretacje oraz zmiany standardów wchodzące w życie od 1 stycznia 2023 roku

W skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym zastosowano następujące zmiany w standardach.

Nazwa standardu/interpretacji	Rozporządzenie zatwierdzające	Komentarz
Zmiany do MSR 1 – Prezentacja sprawozdań finansowych	2022/357	Zgodnie ze zmianami jednostka jest zobowiązana do ujawnienia istotnych, zamiast znaczących (jak wcześniej), zasad rachunkowości. Zmiana zawiera przykłady identyfikacji istotnych zasad rachunkowości i precyzuje, że zasada rachunkowości może być istotna ze względu na swoją naturę, nawet jeżeli wartości liczbowe są nieistotne. Zasada rachunkowości jest istotna, jeżeli użytkownicy sprawozdania finansowego potrzebują jej do zrozumienia innych istotnych informacji w tym sprawozdaniu. Ujawnianie nieistotnych zasad rachunkowości nie może przestaniać istotnych zasad rachunkowości. Zmiana nie miała istotnego wpływu na skonsolidowane sprawozdanie Grupy PZU.

Nazwa standardu/interpretacji	Rozporządzenie zatwierdzające	Komentarz
Zmiany do MSR 8 – Zasady (polityka) rachunkowości, zmiany wartości szacunkowych i korygowanie błędów	2022/357	<p>Zmiany do MSR 8 obejmują:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zastąpienie definicji zmiany wartości szacunkowych definicją wartości szacunkowych. Zgodnie z nową definicją wartości szacunkowe to „kwoty pieniężne w sprawozdaniach finansowych, które są objęte niepewnością wyceny”; • wyjaśnienie, że zmiana wartości szacunkowej wynikająca z nowych informacji lub nowych wydarzeń nie stanowi korekty błędu. Ponadto skutki zmiany danych wejściowych lub techniki wyceny zastosowanej do ustalenia wartości szacunkowej stanowią zmiany wartości szacunkowych, o ile nie wynikają one z korekty błędów poprzednich okresów; • wyjaśnienie, że zmiana wartości szacunkowej może wpłynąć tylko na zysk lub stratę bieżącego okresu lub zysk lub stratę zarówno okresu bieżącego, jak i okresów przyszłych. Skutek zmiany dotyczący bieżącego okresu ujmuje się jako przychód lub koszt bieżącego okresu. Ewentualny wpływ na przyszłe okresy ujmuje się jako przychód lub koszt w przyszłych okresach.
Zmiana do MSR 12 – Podatek dochodowy	2022/1392	<p>Zmiana nie miała istotnego wpływu na skonsolidowane sprawozdanie Grupy PZU.</p> <p>Zgodnie ze zmianą zwolnienie określone w MSR 12.15b) dotyczące początkowego rozpoznania aktywa bądź rezerwy z tytułu podatku odroczonego nie będzie dotyczyło transakcji, w których powstają zarówno dodatnie, jak i ujemne różnice przejściowe, skutkujące koniecznością rozpoznania jednocześnie aktywa i zobowiązania z tytułu podatku odroczonego (np. w przypadku transakcji leasingu).</p> <p>Zmiana ma zastosowanie do transakcji, które mają miejsce w dniu lub po dniu rozpoczynającym najwcześniejszy okres porównawczy prezentowany w sprawozdaniu finansowym.</p> <p>Zmiana nie miała istotnego wpływu na skonsolidowane sprawozdanie Grupy PZU.</p>
Zmiany do MSR 12 – Podatek dochodowy	2023/2468	<p>Zmiana dotyczy potencjalnych skutków wdrożenia zasad modelowych globalnego podatku minimalnego (<i>top-up tax</i>). W grudniu 2021 roku Organizacja Współpracy Gospodarczej i Rozwoju opublikowała modelowe zasady filaru drugiego, aby zapewnić, że duże, międzynarodowe firmy będą podlegać minimalnej stawce podatkowej w wysokości 15%.</p> <p>Zmiana do MSR 12 wprowadza:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjątek polegający na tym, że jednostka nie ujmuje i nie ujawnia informacji o aktywach i rezerwach z tytułu odroczonego podatku dochodowego związanych z podatkiem dochodowym w ramach globalnego podatku minimalnego. Jednostka musi ujawnić, że zastosowała ten wyjątek; • wymóg ujawniania informacji, zgodnie z którym jednostka musi oddzielnie ujawniać bieżące obciążenie podatkowe (przychód podatkowy) związane z globalnym podatkiem minimalnym; • wymóg ujawniania informacji, który stanowi, że w okresach, w których przepisy o globalnym podatku minimalnym zostały uchwalone, ale jeszcze nie weszły w życie, jednostka ujawnia znane lub możliwe do oszacowania informacje, które pomagają zrozumieć narażenie jednostki na globalny podatek minimalny; • wymóg, aby jednostka zastosowała wyjątek oraz wymóg ujawnienia, że zastosowała wyjątek niezwłocznie po wydaniu zmian oraz retrospektywnie, zgodnie z MSR 8. Pozostałe wymogi dotyczące ujawnień są wymagane dla rocznych okresów sprawozdawczych rozpoczynających się 1 stycznia 2023 roku lub później. <p>Zmiana nie miała istotnego wpływu na skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy PZU.</p>

6.2.3. Standardy i interpretacje oraz zmiany standardów wydane, jeszcze nieobowiązujące

Zatwierdzone rozporządzeniem Komisji Europejskiej

Nazwa standardu/interpretacji	Rozporządzenie zatwierdzające	Data wejścia w życie (wg RMSR)	Komentarz
Zmiana do MSSF 16 – Leasing	2023/2579	1 stycznia 2024	Zmiana wymaga, aby w przypadku wyceny zobowiązań z tytułu leasingu wynikających z leasingu zwrotnego sprzedawca (leasingobiorca) nie ujmował żadnego zysku lub straty związanej z zachowanym prawem do użytkowania. Zmiana nie będzie miała istotnego wpływu na skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy PZU.
Zmiana do MSR 1 – klasyfikacja zobowiązań jako krótko i długoterminowe	2023/2822	1 stycznia 2024	Zmiana precyzuje, że przy określaniu prawa do odroczenia realizacji zobowiązania bierze się pod uwagę warunki istniejące na koniec okresu sprawozdawczego, a także, że klasyfikacja nie zależy od intencji lub oczekiwań jednostki co do chęci skorzystania z możliwości odroczenia realizacji zobowiązania. Zmiany nie będą miały istotnego wpływu na skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy PZU.

Niezatwierdzone przez Komisję Europejską

Nazwa standardu/interpretacji	Data wydania przez RMSR	Data wejścia w życie (wg RMSR)	Komentarz
Zmiany do MSR 7 – Rachunek przepływów pieniężnych i MSSF 7 – Instrumenty Finansowe – ujawnienia	25 maja 2023	1 stycznia 2024	Zmiany dotyczą wymogów ujawnieniowych (jakościowych i ilościowych) na temat umów finansowania dostawców. Jednostki będą musiały ujawnić informacje, które umożliwią ocenę, w jaki sposób umowy z dostawcami wpływają na zobowiązania i przepływy pieniężne jednostki oraz zrozumienie wpływu umów z dostawcami na ekspozycję jednostki na ryzyko płynności i w jaki sposób mogłoby to wpłynąć na jednostkę, gdyby umowy te przestały być dla niej dostępne. Zmiana wprowadza wymogi ujawniania informacji na temat: <ul style="list-style-type: none"> warunków umów finansowania dostawców; dla umów na początek i koniec okresu sprawozdawczego: <ul style="list-style-type: none"> wartości bilansowej zobowiązań finansowych, które są częścią umowy oraz powiązanej pozycji, w której są ujęte; wartości bilansowej zobowiązań finansowych, o których mowa powyżej, za które dostawcy otrzymali już zapłatę od dostawców finansowania; terminów płatności zobowiązań finansowych, o których mowa powyżej i porównywalnych zobowiązań handlowych, które nie są częścią umowy finansowania dostawcy oraz rodzaju i skutków niegotówkowych zmian wartości bilansowej zobowiązań finansowych będących częścią umowy. Umowy finansowania dostawców są też dodane jako przykład w ramach wymogów ujawniania informacji o ryzyku płynności. Zmiana nie będzie miała istotnego wpływu na skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy PZU.
Zmiany do MSR 21 – Skutki zmian kursów wymiany walut obcych	16 sierpnia 2023	1 stycznia 2025	Zmiany dotyczą ustalenia jednoznacznych wymogów do zastosowania przez jednostki, w przypadku gdy kurs wymiany waluty obcej nie jest obserwowalny. Zmiany zawierają m.in.: <ul style="list-style-type: none"> doprecyzowanie, kiedy waluta jest wymiennalna na inną walutę, a kiedy nie; określenie, w jaki sposób jednostka ustala kurs wymiany obowiązujący w przypadku, gdy waluta nie jest wymiennalna; wymóg ujawnienia dodatkowych informacji, jeżeli waluta nie jest wymiennalna - ocenę i skutki braku wymiennalności waluty na wyniki i sytuację finansową oraz przepływy pieniężne jednostki. Grupa PZU nie oszacowała jeszcze potencjalnego wpływu na skonsolidowane sprawozdanie Grupy PZU.

Grupa PZU nie przewiduje, aby wprowadzenie powyższych standardów oraz interpretacji miało istotny wpływ na stosowane przez Grupę PZU zasady rachunkowości.

6.3 Zmiany prezentacyjne w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym

6.3.1. Przychody odsetkowe od pochodnych instrumentów zabezpieczających

W celu lepszego odzwierciedlenia sensu ekonomicznego transakcji zabezpieczających i zwiększenia przejrzystości rachunku zysków i strat Grupy PZU w 2023 roku dokonano zmiany prezentacji przychodów odsetkowych od instrumentów zabezpieczających z pozycji „Pozostałe przychody netto z inwestycji” do „Przychody odsetkowe wyliczone przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej”. W celu zapewnienia porównywalności danych dokonano reklasyfikacji danych porównawczych, jak zaprezentowano poniżej.

Skonsolidowany rachunek zysków i strat	1 stycznia - 31 grudnia 2022 (przed przekształceniem)	Reklasyfikacja	1 stycznia - 31 grudnia 2022 (przekształcone)
Przychody odsetkowe wyliczone przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej	18 626	(361)	18 265
Pozostałe przychody netto z inwestycji	(418)	361	(57)
Zysk z działalności operacyjnej	8 160	-	8 160

6.3.2. Należności i zobowiązania z tytułu podatku dochodowego

Ze względu na istotność kwot dotyczących zobowiązań z tytułu podatku dochodowego Grupa PZU zaprezentowała je w oddzielnej linii zobowiązań bilansu. Dla zachowania spójności prezentacji, do oddzielnej linii przesunięto także należności z tytułu podatku dochodowego. W celu zapewnienia porównywalności danych dokonano reklasyfikacji danych, jak zaprezentowano poniżej.

Skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej	31 grudnia 2022 (przed przekształceniem)	Reklasyfikacja	31 grudnia 2022 (przekształcone)	1 stycznia 2022 (przed przekształceniem)	Reklasyfikacja	1 stycznia 2022 (przekształcone)
Należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego	-	305	305	-	223	223
Inne należności	9 413	(305)	9 108	6 779	(223)	6 556
Aktywa, razem	429 186	-	429 186	396 668	-	396 668

Skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej	31 grudnia 2022 (przed przekształceniem)	Reklasyfikacja	31 grudnia 2022 (przekształcone)	1 stycznia 2022 (przed przekształceniem)	Reklasyfikacja	1 stycznia 2022 (przekształcone)
Zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego	-	328	328	-	147	147
Inne zobowiązania	14 629	(328)	14 301	11 158	(147)	11 011
Kapitały i zobowiązania, razem	429 186	-	429 186	396 668	-	396 668

6.4 Zasady konsolidacji

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok obrotowy zakończony 31 grudnia 2023 roku obejmuje dane finansowe jednostki dominującej i wszystkich jednostek zależnych, po wyeliminowaniu wzajemnych transakcji.

Jednostka zależna to jednostka, nad którą inna jednostka sprawuje kontrolę, czyli jednocześnie: sprawuje władzę nad jednostką, podlega ekspozycji na zmienne wyniki finansowe lub posiada prawa do zmiennych wyników finansowych oraz posiada możliwość wykorzystania sprawowanej władzy do wywierania wpływu na wysokość swoich dochodów finansowych.

Konsolidacja polega na łączeniu podobnych pozycji aktywów, zobowiązań, kapitału własnego, przychodów, kosztów i przepływów pieniężnych jednostki dominującej oraz jej jednostek zależnych, a następnie wyłączeniu wartości bilansowej inwestycji jednostki dominującej w każdej z jednostek zależnych oraz tej części kapitału własnego każdej z jednostek zależnych, która odpowiada udziałowi jednostki dominującej. Wyłączeniu podlegają również aktywa i zobowiązania, przychody, koszty i przepływy pieniężne odnoszące się do transakcji między jednostkami Grupy PZU.

Sprawozdania finansowe jednostek zależnych sporządzane są za ten sam okres sprawozdawczy, co sprawozdanie jednostki dominującej.

Jednostki zależne konsoliduje się od dnia objęcia kontroli do dnia ustania kontroli.

Zasady przeliczania aktywów, zobowiązań oraz całkowitych dochodów zagranicznych jednostek zależnych wyrażonych w walutach obcych przedstawiono w punkcie 6.6.

6.4.1. Osądy w zakresie sprawowania kontroli

W celu stwierdzenia, czy Grupa PZU dysponuje prawami, które są wystarczające do zapewnienia władzy, czyli praktycznej możliwości kierowania istotnymi działaniami w sposób jednostronny Grupa PZU analizuje m.in.:

- jak dużą liczbą głosów dysponuje na walnym zgromadzeniu i czy posiada więcej praw głosów niż inni inwestorzy (uwzględniając przy tym potencjalne prawa głosu oraz prawa wynikające z innych ustaleń umownych);
- jak dużo podmiotów musiałoby podjąć wspólne działanie w celu przegłosowania Grupy PZU;
- rozkład głosów podczas poprzednich walnych zgromadzeń;
- czy kluczowy personel jednostki lub członkowie organu zarządzającego jednostką, w której dokonano inwestycji to osoby powiązane z Grupą PZU;
- zdolność powoływania członków organów zarządzających lub nadzorujących danej jednostki;
- ewentualne zobowiązania do zapewnienia nieprzerwanego funkcjonowania jednostki, w której dokonano inwestycji;
- możliwość zobligowania lub powstrzymania danej jednostki od dokonania istotnych transakcji;
- inne przesłanki.

Poniżej przedstawiono analizę przesłanek sprawowania kontroli nad Pekao oraz Alior Bankiem na 31 grudnia 2023 roku.

Kryterium	Pekao	Alior Bank
Udział w głosach na walnym zgromadzeniu	20,02%	31,93%
Porozumienia między akcjonariuszami	<p>23 stycznia 2017 roku PZU oraz PFR (posiadający 12,8% kapitału zakładowego Pekao) podpisali Porozumienie Akcjonariuszy w celu budowania długoterminowej wartości Pekao, prowadzenia wobec Pekao polityki zmierzającej do zapewnienia rozwoju, stabilności finansowej oraz skutecznego i ostrożnego zarządzania Pekao. Określa ono zasady współpracy PZU i PFR, w szczególności w zakresie wspólnego wykonywania prawa głosu z posiadanych akcji, a także prowadzenia wspólnej długoterminowej polityki w zakresie działalności Pekao. Porozumienie Akcjonariuszy daje możliwość realnego wpływu na politykę operacyjną Pekao.</p> <p>1 czerwca 2022 roku podpisano aneks przedłużający obowiązywanie Porozumienia Akcjonariuszy do 7 czerwca 2025 roku, z możliwością dalszego przedłużania.</p> <p>Zarząd PZU nie posiada informacji o ewentualnych porozumieniach zawartych pomiędzy innymi akcjonariuszami Pekao.</p>	Zarząd PZU nie posiada informacji o ewentualnych porozumieniach zawartych pomiędzy innymi akcjonariuszami Alior Banku.
Pozostały akcjonariat	Tylko dwóch akcjonariuszy posiada pakiety akcji powyżej 5%, stanowiące łącznie 12% akcji. Pozostały akcjonariat jest rozdrobniony i znaczna liczba podmiotów musiałaby podjąć wspólne działania w celu przegłosowania PZU na walnym zgromadzeniu.	Tylko trzech akcjonariuszy posiada pakiety akcji powyżej 5%, stanowiące łącznie 24% akcji. Pozostały akcjonariat jest rozdrobniony i znaczna liczba podmiotów musiałaby podjąć wspólne działania w celu przegłosowania PZU na walnym zgromadzeniu.
Potencjalne prawa głosu	Nie stwierdzono istnienia potencjalnych praw głosu.	Nie stwierdzono istnienia potencjalnych praw głosu.
Możliwość podjęcia uchwał zgodnie z intencją PZU	Analiza frekwencji na przeszłych walnych zgromadzeniach nie daje jednoznacznych podstaw do zanegowania kontroli.	Analiza frekwencji na przeszłych walnych zgromadzeniach nie daje jednoznacznych podstaw do zanegowania kontroli.
Przedstawiciele PZU w organach jednostki	Wśród członków Rady Nadzorczej znajdują się osoby pełniące kluczowe funkcje kierownicze w PZU.	Wśród członków Rady Nadzorczej znajdują się osoby pełniące kluczowe funkcje kierownicze w PZU.
Zobowiązania inwestorskie i narażenie na zmienność wyników finansowych	W związku z działaniami dotyczącymi <i>bancassurance</i> , <i>assurbanking</i> , wspólnych inicjatyw w obszarze kosztów w tym IT i nieruchomości pomiędzy PZU a Pekao, PZU ma dostęp do wyników finansowych, działań i operacji niedostępnych dla pozostałych posiadaczy akcji Pekao.	Grupa PZU podjęła zobowiązania inwestorskie wobec Alior Banku, a także prowadzi wspólne operacje z Alior Bankiem, przez co jest bardziej narażona na zmienność wyników finansowych Alior Banku, niż wynikałoby to z udziału procentowego w kapitale Alior Banku.

W świetle powyższych przesłanek uznano, że Grupa PZU nieprzerwanie sprawuje kontrolę zarówno nad Pekao (od 7 czerwca 2017 roku), jak i nad Alior Bankiem (od 18 grudnia 2015 roku) wraz z ich jednostkami zależnymi i dlatego objęto je konsolidacją.

6.4.2. Zasady konsolidacji funduszy inwestycyjnych

Grupa PZU przyjęła, że sprawuje kontrolę nad funduszem inwestycyjnym, jeżeli łącznie spełnione są przesłanki:

- spółki Grupy PZU posiadają łącznie zdolność użycia swojej władzy nad funduszem w celu oddziaływania na wartość zwrotu z inwestycji, przy czym przesłankami tej zdolności są m.in. kontrola nad towarzystwem funduszy inwestycyjnych i znaczny udział w łącznej liczbie głosów na zgromadzeniu inwestorów lub radzie inwestorów;
- łączna ekspozycja spółek Grupy PZU na zmienne zwroty z zaangażowania w fundusz inwestycyjny jest istotna, co oznacza, że łączny udział spółek Grupy PZU w aktywach netto tego funduszu jest równy lub przekracza 20% (przy czym do ustalenia tak rozumianego łącznego udziału nie wlicza się aktywów funduszu będących aktywami netto umów ubezpieczeniowych lub inwestycyjnych z funduszem kapitałowym (*unit-linked*)), dla których Grupa PZU nie ponosi ryzyka. Przyjmuje się, że w przypadku zaangażowania niższego niż 20% aktywów netto funduszu ekspozycja na zmienność wyników finansowych

funduszu, rozpatrywana łącznie z uprawnieniami decyzyjnymi stanowią przesłankę stwierdzenia niekontrolowania takiego funduszu.

Grupa PZU dopuszcza utrzymanie konsolidacji (lub odpowiednio nieobejmowanie konsolidacją) funduszu przez dwa kolejne kwartały następujące po kwartale, na koniec którego po raz pierwszy stwierdzono spadek (lub odpowiednio wzrost) udziału w aktywach netto funduszu poniżej (lub odpowiednio powyżej) 20% w sytuacji, gdy spadek ten (lub odpowiednio wzrost) wynika z wpłat (lub odpowiednio z wypłat) uczestników spoza Grupy PZU.

W toku analizy Grupa PZU bierze pod uwagę także prawa posiadane przez inne podmioty, np. prawa i możliwości zwołania zgromadzenia uczestników funduszu.

Fundusze inwestycyjne kontrolowane przez Grupę PZU są konsolidowane. Ich aktywa w całości prezentuje się w sprawozdaniu z sytuacji finansowej jako aktywa finansowe wg rodzaju i klasyfikuje do odpowiednich portfeli, a zobowiązanie dotyczące aktywów netto funduszu należących do inwestorów zewnętrznych – w pozycji „Inne zobowiązania”. W przypadku utraty kontroli nad funduszem inwestycyjnym zaprzestaje się jego konsolidacji i wyłącza ze skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej aktywa i zobowiązania tego funduszu, a także ewentualne zobowiązania wobec jego uczestników. W zamian prezentuje się jednostki uczestnictwa lub certyfikaty inwestycyjne odpowiadające wartości godziwej udziałów spółek Grupy PZU w aktywach netto takiego funduszu.

6.5 Metoda nabycia

Nabycia jednostek zależnych przez Grupę PZU rozlicza się metodą nabycia.

W przypadku każdej transakcji nabycia identyfikowana jest jednostka przejmująca oraz ustalany dzień przejęcia, którym jest dzień objęcia kontroli nad nabywaną jednostką. W dniu przejęcia ujmuje się, osobno od wartości firmy, możliwe do zidentyfikowania nabyte aktywa, przejęte zobowiązania oraz wszelkie niekontrolujące udziały w nabytej jednostce.

W dniu przejęcia, możliwe do zidentyfikowania nabyte aktywa i przejęte zobowiązania wycenia się w wartości godziwej.

W przypadku każdego nabycia, wszelkie niekontrolujące udziały w nabywanym podmiocie wycenia się w wartości proporcjonalnego udziału w wartości godziwej możliwych do zidentyfikowania aktywów netto nabywanego podmiotu.

Wycena aktywów i zobowiązań w wartości godziwej wiąże się z istotną niepewnością dotyczącą szacunków, gdyż wymaga od Zarządu PZU wypracowania profesjonalnych osądów oraz wykorzystania skomplikowanych i subiektywnych założeń. Stosunkowo niewielkie zmiany w istotnych założeniach mogą mieć istotny wpływ na wynik wyceny. Istotne założenia obejmują, między innymi, stopy dyskonta, koszty ryzyka kredytowego, stopy przedpłat dla portfeli pracujących oraz terminy i wysokości oczekiwanych przepływów pieniężnych dla portfeli niepracujących.

Ustalenie wartości firmy lub zysku z okazijnego nabycia

Wartość firmy wycenia się i ujmuje się na dzień objęcia kontroli w kwocie nadwyżki sumy:

- przekazanej zapłaty wycenionej w wartości godziwej na dzień objęcia kontroli;
- wartości wszelkich niekontrolujących udziałów w nabywanej jednostce, wycenionych tak, jak opisano powyżej;
- wartości godziwej udziału w kapitale nabywanej jednostki należącego do Grupy PZU przed objęciem kontroli;

nad ustaloną na dzień objęcia kontroli kwotą netto wartości godziwych możliwych do zidentyfikowania nabytych aktywów i przejętych zobowiązań.

W przypadku gdy kwota netto wartości godziwych możliwych do zidentyfikowania nabytych aktywów i przejętych zobowiązań przewyższa wartość godziwą przekazanej zapłaty, powiększonej o wartość wszelkich niekontrolujących udziałów w nabywanej jednostce i wartość godziwą udziału w kapitale nabywanej jednostki i posiadanej przed objęciem kontroli, w skonsolidowanym rachunku zysków i strat ujmuje się zysk z okazijnego nabycia. Przed ujęciem zysku z okazijnego nabycia dokonuje się ponownej oceny czy poprawnie zidentyfikowano wszystkie nabyte aktywa i wszystkie przejęte zobowiązania oraz ujęto wszystkie dodatkowe aktywa i zobowiązania.

W okresie maksymalnie jednego roku od dnia objęcia kontroli Grupa PZU może korygować retrospektywnie prowizoryczne wartości godziwe aktywów i zobowiązań ujęte na dzień objęcia kontroli, aby odzwierciedlić nowe informacje uzyskane o faktach i okolicznościach, które istniały na dzień objęcia kontroli oraz, jeśli byłyby znane, wpłynęłyby na wycenę tych aktywów i zobowiązań. Korekty takie odnosi się w ciężar rozpoznanej wartości firmy lub zysku z okazji nabycia.

Wartości niematerialne

Wartości niematerialne nabyte w transakcji połączenia jednostek gospodarczych ujmują się w wartości godziwej ustalonej na dzień objęcia kontroli. Wartość godziwa składnika wartości niematerialnych odzwierciedla oczekiwania dotyczące prawdopodobieństwa osiągnięcia w przyszłości przez jednostkę korzyści ekonomicznych z tego składnika. Wartość godziwą wartości niematerialnych określa się w następujący sposób:

- znak towarowy – metodą zwolnienia z opłat licencyjnych (ang. *relief-from-royalty method*), bazującą na potencjalnych oszczędnościach z tytułu opłat licencyjnych, których jednostka nie poniesie, będąc właścicielem danego znaku towarowego (tj. bieżącej wartości przyszłych potencjalnych opłat licencyjnych). Ustalenie rynkowego poziomu opłaty licencyjnej polega na analizie stawek licencyjnych na użytkowanie znaków towarowych stosowanych pomiędzy niepowiązаныmi stronami w obrębie porównywalnego segmentu rynku. Następnie określa się hipotetyczne płatności licencyjne, które odpowiadają iloczynowi przyjętej stawki opłaty licencyjnej oraz wartości szacowanych przychodów ze sprzedaży. W celu obliczenia dochodu netto z licencji, płatności licencyjne należy zredukować o hipotetyczną wartość podatku dochodowego. Obliczone przepływy pieniężne netto powiększane są o potencjalną oszczędność podatkową z tytułu amortyzacji podatkowej znaku towarowego - TAB (ang. *tax amortisation benefit*). Na koniec, wyznaczone strumienie pieniężne podlegają dyskontowaniu za pomocą stopy dyskontowej, uwzględniającej m.in. ryzyko charakterystyczne dla danego znaku towarowego;
- relacje z klientami – metodą wielookresowej nadwyżki dochodów – (MEEM, ang. *multiperiod excess earnings method*) bazującą na bieżącej wartości przyszłych zysków generowanych przez poszczególne relacje. Wartość godziwa określana jest na podstawie zdyskontowanych przyszłych strumieni pieniężnych wynikających z dodatkowego przychodu generowanego przez spółkę posiadającą daną wartość niematerialną ponad przychody generowane przez spółkę, która takiej wartości nie posiada. Relacje identyfikuje się, następnie określa prognozowany okres ich dalszego trwania (poprzez odpowiedni wskaźnik odejść z zastosowaniem tzw. krzywej Weibulla) oraz prognozuje przychody i koszty związane z poszczególnymi relacjami. Zidentyfikowany i obliczony poziom obciążeń z tytułu aktywów kapitałowych (CAC, ang. *contributory asset charge*), takich jak utrzymanie wskaźników kapitałowych na poziomach wymaganych przez organy nadzorcze, środki trwałe, zorganizowana siła robocza, znak towarowy oraz pozostałe wartości niematerialne aplikowany jest do przepływów pieniężnych po opodatkowaniu. Jeżeli istnieją struktury podatkowe, umożliwiające przeciętnemu uczestnikowi rynku podatkową amortyzację relacji – w jej wycenie uwzględnia się TAB;
- relacje z klientami posiadającymi rachunki oszczędnościowo-rozliczeniowe (CDI, ang. *core deposit intangible*) – jako bieżąca wartość różnicy pomiędzy kosztem finansowania rachunków oszczędnościowo-rozliczeniowych a alternatywnym kosztem finansowania (uwzględniającym koszty odsetkowe oraz koszty administracyjne), jaki musiałby ponieść bank, gdyby nie posiadał portfela takich rachunków. Wartość CDI określa się metodą *favourable source of funds*, będącą pochodną metod kosztowych i dochodowych. W metodzie tej prognozuje się poziom retencji rachunków oszczędnościowo-rozliczeniowych (z zastosowaniem tzw. krzywej Weibulla), szacuje średnie saldo początkowe i liczbę rachunków, które należy uwzględnić w wycenie, oblicza salda netto depozytów, skorygowane o wskaźnik retencji oraz niestabilną część bazy depozytowej. Na podstawie wymagań w zakresie rezerwy obowiązkowej, kosztów odsetkowych oraz administracyjnych, pomniejszonych o wynik prowizyjny z rachunków kalkuluje się koszt nabytych depozytów. Następnie, na bazie benchmarków stóp procentowych szacowany jest alternatywny koszt finansowania. W kolejnym kroku wylicza się różnicę pomiędzy alternatywnym kosztem finansowania a kosztami nabytych rachunków, która podlega dyskontowaniu za pomocą wymaganej stopy zwrotu. W wycenie CDI nie uwzględniono korzyści podatkowej z tytułu amortyzacji (TAB).

Stopa dyskontowa wykorzystywana do wyceny wartości niematerialnych odzwierciedla wartość pieniądza w czasie oraz ryzyka związane z przewidywanymi przyszłymi przepływami pieniężnymi. Jest kalkulowana na podstawie oczekiwanego zwrotu z najlepszej inwestycji alternatywnej w stosunku do inwestycji wycenianej. Stopa ta wyznacza najmniejszy wymagany przez inwestora zwrot na wycenianym aktywie w ten sposób, aby uzyskać on z niego stopę zwrotu przynajmniej równą najlepszej

dostępnej alternatywie inwestycyjnej. Zwrot z alternatywnej inwestycji musi być porównywalny pod względem wartości, czasu i pewności.

Koszt kapitału własnego (CE) szacuje się na dzień objęcia kontroli zgodnie z modelem CAPM (*ang. Capital Asset Pricing Model*): $CE = RF + ERP \times \beta + SP + SR$, gdzie RF to stopa wolna od ryzyka, ERP – premia za ryzyko rynkowe, β – to miernik ryzyka systematycznego ponoszonego przez właścicieli kapitału, uwzględniający ryzyko operacyjne oraz finansowe związane z daną działalnością, SP – premia za niską kapitalizację, SR – premie specyficzne.

Kredyty i pożyczki udzielone klientom

Wycenę portfela kredytowego do wartości godziwej przeprowadzono metodą dochodową polegającą na dyskontowaniu przyszłych przepływów pieniężnych z wycenianego składnika kredytów. Dla kredytów bez utraty wartości wartość godziwą oszacowano jako wartość bieżącą przepływów pieniężnych określoną jako sumę kontraktowych rat kapitałowych i odsetkowych (zgodnie z kontraktowymi stopami procentowymi i niezapadłą częścią kapitału) skorygowaną o przedpłaty tam, gdzie były one istotne. Do dyskontowania przepływów pieniężnych stosuje się:

- stopę procentową wyznaczoną w oparciu o instrumenty rynku pieniężnego oraz transakcje pochodne (krzywa standardowa) z uwzględnieniem struktury terminowej i waluty kredytu;
- *spread* kredytowy (krzywa *spreadu* kredytowego) z uwzględnieniem struktury terminowej, w podziale na poziom ryzyka kredytowego klienta lub transakcji;
- marżę na płynność (krzywa płynności) z uwzględnieniem struktury terminowej i waluty kredytu;
- marżę rynkową, uwzględniającą koszt kapitału i marżę zysku, w podziale na segment klienta, rodzaj i walutę produktu.

Na potrzeby wyceny portfel kredytów podzielono wg walut, grup produktowych, poziomu ryzyka oraz segmentów klienta.

Krzywą standardową wyznaczono w oparciu o kwotowania depozytów dla węzłów do 1 roku oraz transakcji IRS dla węzłów powyżej 1 roku.

Krzywą *spreadu* kredytowego wyznaczono w oparciu o szacowane skumulowane krzywe prawdopodobieństwa niewypłacalności oraz średnie oczekiwane stopy odzysku dla danej grupy produktowej i segmentu klienta.

Krzywą płynności dla złotych polskich wyznaczono jako większą z dwóch wartości: zero lub różnica pomiędzy krzywą PLN:BOND (krzywa zerokuponowa wyznaczona w oparciu o ceny obligacji Skarbu Państwa) a krzywą PLN:Std. Dla innych walut krzywą płynności powiększono o koszt swapa zamieniającego złotego na daną walutę (wyznaczony z kwotowań FX Swap i Cross Currency Basis Swap). Gdy koszt ten był ujemny przyjęto wartość zero.

Marżę rynkową skalibrowano dla kredytów udzielanych w okresie 3 miesięcy poprzedzających datę uzyskania kontroli tak, żeby wartość godziwa była równa wartości bilansowej brutto. W przypadku gdy marża rynkowa w wyniku kalibracji przyjmowała wartość ujemną, ustalano ją na poziomie zero. Dla hipotecznych kredytów walutowych marża została ustalona jako marża dla kredytów hipotecznych w złotych polskich powiększona o różnicę w średniej marży pomiędzy kredytami hipotecznymi udzielanymi w walutach obcych a średnią marżę kredytów hipotecznych w złotych.

Dla kredytów krótkoterminowych o charakterze obrotowym jako wartość godziwą przyjęto wartość bilansową netto.

Na podstawie przeprowadzonych analiz uznano, że wartość godziwa kredytów z utratą wartości nie odbiega istotnie od ich wartości bilansowej.

6.6 Ujmowanie transakcji i sald wyrażonych w walutach obcych i zastosowane kursy walutowe

Transakcje przeprowadzane w walucie innej niż polski złoty ujmuje się po kursie obowiązującym w dniu dokonania transakcji, ustalonym przez NBP. Na koniec okresu sprawozdawczego, pozycje pieniężne denominowane w walutach obcych przelicza się według średniego kursu NBP obowiązującego na ten dzień. Pozycje niepieniężne wyceniane w wartości godziwej i denominowane w walutach obcych wycenia się według kursu średniego NBP obowiązującego w dniu ustalenia wartości godziwej. Zyski i straty wynikłe z przeliczenia walut odnosi się bezpośrednio do rachunku zysków i strat.

Dane finansowe zagranicznych jednostek zależnych przelicza się na polskie złote:

- aktywa i zobowiązania – po średnim kursie ustalonym przez NBP obowiązującym na koniec okresu sprawozdawczego;
- pozycje rachunku zysków i strat, innych całkowitych dochodów oraz przepływów pieniężnych – po średniej arytmetycznej średnich kursów ustalanych przez NBP na daty kończące każdy miesiąc okresu sprawozdawczego.

Różnice z przeliczeń ujmuje się w pozycji „Różnice kursowe z przeliczenia” w kapitałach.

Ze względu na obowiązujące w Ukrainie ograniczenia dotyczące wymiany walut i nieregularne kwotowania kursu hrywny ukraińskiej przez NBP Grupa PZU wyznaczyła kurs do przeliczenia danych spółek ukraińskich z zastosowaniem Postanowienia NBU (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0018500-22#n67>), zgodnie z którym upoważnione instytucje (banki) dokonują na zlecenie klientów operacji kupna oraz sprzedaży bezgotówkowej waluty obcej:

- w USD – wg kursu, który może odbiegać nie więcej niż o 1% od oficjalnego kursu Narodowego Banku Ukrainy obowiązującego w dniu transakcji;
- w innych walutach obcych – wg kursu, który może odbiegać nie więcej niż o 1% od kursu, ustalonego na podstawie oficjalnego kursu hrywny do dolara amerykańskiego, obowiązującego w dniu transakcji, a także informacje o aktualnych kursach wymiany walut obcych do dolara amerykańskiego (lub dolara amerykańskiego do walut obcych) na międzynarodowych rynkach walutowych, które są otrzymywane za pośrednictwem systemów informacji handlowej w momencie dokonania transakcji.

Oficjalny kurs wymiany hrywny ukraińskiej na dolara amerykańskiego przyjęty przez NBU (od 21 lipca 2022 roku wynoszący 36,5686 UAH/USD) przeliczano na złote za pomocą kursu USD/PLN wyznaczonego przez NBP. Zgodnie z tą metodologią kurs hrywny ukraińskiej wyznaczony na 31 grudnia 2022 roku wyniósł 0,1204 zł/UAH. Kurs średni uzyskano stosując powyższą metodologię na końcu poszczególnych miesięcy w okresie styczeń – marzec 2023 roku.

Od 4 kwietnia 2023 roku NBP wznowił regularne kwotowanie kursu hrywny, w związku z czym kurs na 31 grudnia 2023 roku wyznaczono na podstawie kursu NBP.

W skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym przyjęto następujące kursy walutowe:

Kursy walutowe przyjęte do przeliczenia danych finansowych zagranicznych jednostek podporządkowanych	1 stycznia – 31 grudnia 2023	1 stycznia – 31 grudnia 2022	31 grudnia 2023	31 grudnia 2022
euro	4,5284	4,6883	4,3480	4,6899
funt brytyjski	5,2080	5,4900	4,9997	5,2957
hrywna ukraińska	0,1137	0,1370	0,1037	0,1204

6.7 Reforma wskaźników stóp procentowych

Od 1 stycznia 2018 roku w Unii Europejskiej obowiązuje nowy standard w zakresie opracowywania wskaźników referencyjnych, którego podstawą jest Rozporządzenie BMR, określające zasady działania i obowiązki administratorów wskaźników oraz podmiotów wykorzystujących te wskaźniki. Nowe zasady mają zwiększyć wiarygodność, przejrzystość i rzetelność wskaźników. W wyniku reformy poszczególne wskaźniki dostosowano do nowych zasad (np. WIBOR, EURIBOR) lub zlikwidowano (np. LIBOR) i zastąpiono wskaźnikami alternatywnymi. Największy wpływ reformy na Grupę PZU dotyczy należności od klientów z tytułu kredytów.

Na 31 grudnia 2023 roku reforma IBOR w odniesieniu do walut, na które Grupa PZU posiada ekspozycje została w dużej mierze zakończona. Poniższa tabela przedstawia status przejścia na nowe wskaźniki referencyjne wg reformy IBOR.

Waluta	Wskaźnik przed reformą	Status wskaźnika na 1 stycznia 2023 roku	Wskaźnik po reformie	Status na 31 grudnia 2023
PLN	WIBOR	zgodny z Rozporządzeniem BMR	Zreformowany WIBOR / WIRON	w trakcie (w zakresie klauzul <i>fallback</i>)
EUR	EURIBOR	zgodny z Rozporządzeniem BMR	EURIBOR	portfel nie był aneksowany
USD	LIBOR USD	w trakcie likwidacji zaplanowanej na koniec września 2024 roku od lipca 2023 roku opracowywany jako wskaźnik syntetyczny	SOFR, Term SOFR	w trakcie
GBP	LIBOR GBP	w trakcie likwidacji zaplanowanej na koniec marca 2024 roku; opracowywany jako wskaźnik syntetyczny	SONIA, Term SONIA	w trakcie

W kolejnych tabelach zaprezentowano ekspozycję Grupy PZU na poszczególne, niezreformowane wskaźniki referencyjne IBOR.

31 grudnia 2023	WIBOR	LIBOR USD	LIBOR GBP
Aktywa (wartość bilansowa brutto)	181 186	1 098	390
Pasywa (wartość bilansowa brutto)	29 870	6	-
Zobowiązania pozabilansowe – udzielone (wartość nominalna)	10 727	105	-
Instrumenty pochodne (wartość nominalna)	374 428	1 554	-
Instrumenty pochodne – zawarte w ramach rachunkowości zabezpieczeń (wartość nominalna)	46 785	-	-

31 grudnia 2022	WIBOR	LIBOR USD	LIBOR GBP
Aktywa (wartość bilansowa brutto)	184 002	1 331	495
Pasywa (wartość bilansowa brutto)	35 653	68	-
Zobowiązania pozabilansowe – udzielone (wartość nominalna)	8 197	327	1
Instrumenty pochodne (wartość nominalna)	297 682	5 621	-
Instrumenty pochodne – zawarte w ramach rachunkowości zabezpieczeń (wartość nominalna)	50 020	-	-

6.7.1. WIBOR

Ustawa o finansowaniu społecznościowym przewiduje prace nad procesem wyznaczenia zamiennika stopy WIBOR w postaci nowych stawek wolnych od ryzyka opartych o transakcje O/N (overnight). W lipcu 2022 roku powołana została narodowa grupa robocza, której celem jest przygotowanie harmonogramu działań służących sprawnemu i bezpiecznemu wdrożeniu poszczególnych elementów procesu prowadzącego do zastąpienia wskaźnika referencyjnego stopy procentowej WIBOR nowym wskaźnikiem referencyjnym.

Komitet Sterujący Narodowej Grupy Roboczej („KS NGR”), na posiedzeniach 25 sierpnia oraz 1 września 2022 roku przeprowadził dyskusję oraz podjął decyzję o wyborze indeksu WIRON (ang. *Warsaw Interest Rate Overnight*) jako alternatywnego wskaźnika referencyjnego stopy procentowej, którego danymi wejściowymi są informacje reprezentujące transakcje O/N (*overnight*) zawierane z instytucjami finansowymi oraz dużymi przedsiębiorstwami.

WIRON jest publikowany od początku sierpnia 2022 roku, a docelowo ma się stać kluczowym wskaźnikiem referencyjnym stopy procentowej w rozumieniu rozporządzenia BMR, który będzie stosowany w umowach finansowych (np. umowach kredytu), instrumentach finansowych (np. papierach dłużnych lub instrumentach pochodnych) oraz przez fundusze inwestycyjne (np. w ustalaniu opłat za zarządzanie). Administratorem WIRON w rozumieniu rozporządzenia BMR jest spółka GPW Benchmark SA, wpisana do rejestru Europejskiego Urzędu Nadzoru Giełd i Papierów Wartościowych (ESMA).

W toku prac narodowej grupy roboczej dokonano identyfikacji, priorytetyzacji oraz oszacowania czasochłonności zadań wymaganych do realizacji przez uczestników rynku w celu poprawnego i bezpiecznego zastąpienia dotychczas stosowanych wskaźników referencyjnych WIBOR przez nowy wskaźnik.

W październiku 2023 roku KS NGR podjął decyzję o zmianie maksymalnych terminów realizacji Mapy Drogowej, w której zakłada się oddolne odchodzenie sektora finansowego od stosowania WIBOR na rzecz nowo zawieranych umów i instrumentów finansowych, stosujących stałą stopę procentową lub nowe wskaźniki referencyjne typu RFR. KS NGR wskazał finalny moment konwersji na koniec 2027 roku.

6.7.2. LIBOR GBP

Zgodnie z wcześniejszymi zapowiedziami, 31 marca 2023 roku opublikowano po raz ostatni 1- i 6-miesięczne stawki LIBOR GBP metodą syntetyczną. Publikacja 3-miesięcznej syntetycznej stopy LIBOR GBP zakończy się z końcem marca 2024 roku. Grupa PZU kontynuuje transformację w celu usunięcia odniesienia LIBOR GBP w umowach kredytowych.

6.7.3. LIBOR USD

W kwietniu 2023 roku FCA podjęła decyzję o zobligowaniu ICE Benchmark Administration Limited (IBA), administratora wskaźników LIBOR, do dalszego publikowania stawek LIBOR USD na 1, 3 i 6 miesięcy, przy zastosowaniu niereprezentatywnej metody „syntetycznej”. Publikacja syntetycznych stawek LIBOR USD zakończy się 30 września 2024 roku. Grupa PZU posiada w swoim portfelu umowy kredytowe oparte o LIBOR USD z terminem zapadalności przekraczającym wrzesień 2024 roku. W zakresie umów kredytowych Grupa rozważa zaproponowanie klientom aneksu usuwającego odniesienie do LIBOR USD.

6.7.4. Wpływ reformy IBOR na rachunkowość zabezpieczeń

W ramach ustanowionych relacji zabezpieczających Grupa PZU identyfikuje następujące wskaźniki referencyjne stopy procentowej: WIBOR, EURIBOR. Na dzień, na który sporządzono skonsolidowane sprawozdanie finansowe wskaźniki te były kwotowane, a wynikające z nich przepływy – wymieniane z kontrahentami.

Grupa PZU oceniła, że w przypadku EURIBOR nie istnieje obecnie niepewność dotycząca terminów lub kwot przepływów pieniężnych wynikająca z reformy IBOR. Wskaźnik dostosowano do wymagań Rozporządzenia BMR i jest opracowywany przez administratora posiadającego zezwolenie organu nadzoru. Grupa PZU nie przewiduje konieczności zmiany zabezpieczanego ryzyka na inne wskaźniki referencyjne.

W przypadku WIBOR, w ocenie Grupy PZU istnieje niepewność co do terminów i kwot przepływów pieniężnych dla nowego wskaźnika. Ta niepewność może wpłynąć na oceny skuteczności powiązania i wysokiego prawdopodobieństwa pozycji zabezpieczanej. Na potrzeby tych ocen Grupa PZU zakłada, że wskaźnik referencyjny stopy procentowej, na których bazują przepływy pieniężne z pozycji zabezpieczanej lub instrumentu zabezpieczającego, nie ulegną zmianie w wyniku reformy WIBOR.

W zakresie instrumentów zabezpieczających spółki z Grupy PZU przystąpiły do ISDA Fallbacks Protocol i aktywnie współpracują z kontrahentami w celu wprowadzenia zasad postępowania zgodnych z metodyką ISDA.

7. Sprawozdawczość dotycząca segmentów

7.1 Segmenty sprawozdawcze

7.1.1. Kryterium podstawowe podziału

Segmenty operacyjne to części składowe jednostki, dla których dostępne są odrębne informacje finansowe, podlegające regularnej ocenie przez GOOZPDO (w praktyce jest to Zarząd PZU), związanej z alokacją zasobów i oceną wyników działalności.

Podstawowy podział segmentacyjny Grupy PZU oparty jest na kryteriach charakteru działalności, linii produktowych, grup klientów oraz środowiska regulacyjnego. Charakterystykę poszczególnych segmentów zaprezentowano w poniższej tabeli.

Segment	Standardy rachunkowości	Opis segmentu	Kryteria agregacji
Ubezpieczenia korporacyjne (ubezpieczenia majątkowe i osobowe)	MSSF	Szeroki zakres produktów ubezpieczeń majątkowych, odpowiedzialności cywilnej i komunikacyjnych, dostosowanych do potrzeb klienta i z indywidualną wyceną ryzyka, oferowanych dużym podmiotom gospodarczym przez PZU i TUW PZUW.	Agregacji dokonano ze względu na podobieństwo oferowanych produktów, podobnych grup klientów, dla których są oferowane, kanałów dystrybucji oraz funkcjonowania w tym samym środowisku regulacyjnym.
Ubezpieczenia masowe (ubezpieczenia majątkowe i osobowe)	MSSF	Szeroki zakres produktów ubezpieczeń majątkowych, wypadkowych, odpowiedzialności cywilnej i komunikacyjnych, oferowanych klientom indywidualnym oraz podmiotom z sektora małych i średnich przedsiębiorstw przez PZU i Link4.	Jak wyżej.
Ubezpieczenia grupowe i indywidualnie kontynuowane o charakterze ochronnym (ubezpieczenia na życie)	MSSF	Ubezpieczenia grupowe, kierowane przez PZU Życie do grup pracowników oraz innych grup formalnych (np. związki zawodowe), w ramach których do umowy ubezpieczenia przystępują osoby pozostające w stosunku prawnym z ubezpieczającym (np. pracodawcą, związkiem zawodowym) oraz ubezpieczenia indywidualnie kontynuowane, gdzie ubezpieczający nabył prawo do indywidualnej kontynuacji w fazie grupowej. Oferta PZU Życie obejmuje szeroki zakres ubezpieczeń ochronnych, inwestycyjnych (niebędących kontraktami inwestycyjnymi) i zdrowotnych.	Brak agregacji.
Ubezpieczenia indywidualne o charakterze ochronnym (ubezpieczenia na życie)	MSSF	Ubezpieczenia oferowane przez PZU Życie klientom indywidualnym, w ramach których umowa ubezpieczenia dotyczy konkretnego ubezpieczonego a ubezpieczony podlega indywidualnej ocenie ryzyka. Oferta PZU Życie obejmuje szeroki zakres ubezpieczeń ochronnych i zdrowotnych.	Brak agregacji.
Ubezpieczenia na życie o charakterze inwestycyjnym	MSSF	Ubezpieczenia typu <i>unit-linked</i> , gdzie występuje znaczące ryzyko ubezpieczeniowe oraz umowy na życie i dożycie ze składką jednorazową z gwarantowaną sumą ubezpieczenia (umowy inwestycyjne niebędące kontraktami inwestycyjnymi).	Brak agregacji.
Inwestycje	MSSF	Segment obejmuje lokaty wolnych środków rozumianych jako nadwyżka portfela lokat nad poziom alokowany na pokrycie zobowiązań ubezpieczeniowych PZU i PZU Życie i wynik operacyjny TFI PZU.	Agregacji dokonano ze względu na podobny, nadwyżkowy charakter przychodów.
Działalność bankowa	MSSF	Szeroki zakres produktów bankowych oferowanych zarówno klientom korporacyjnym, jak i indywidualnym przez Grupę Kapitałową Pekao i Grupę Kapitałową Alior Banku.	Agregacji dokonano ze względu na podobne produkty i usługi oferowane przez spółki oraz identyczne środowisko regulacyjne działania.
Ubezpieczenia emerytalne	MSSF	Ubezpieczenia emerytalne II filaru.	Brak agregacji.
Kraje bałtyckie	MSSF	Produkty ubezpieczeń majątkowych i osobowych oraz na życie oferowane przez LD wraz z oddziałem w Estonii, Balta oraz PZU LT GD.	Agregacji dokonano ze względu na podobne produkty i usługi oferowane przez spółki oraz podobne środowisko regulacyjne działania.
Ukraina	MSSF	Produkty ubezpieczeń majątkowych, osobowych i na życie oferowanych przez PZU Ukraina i PZU Ukraina Życie.	Agregacji dokonano ze względu na podobne środowisko regulacyjne działania.
Kontrakty inwestycyjne	MSSF	Produkty PZU Życie nietransferujące istotnego ryzyka ubezpieczeniowego w rozumieniu MSSF 17 i niespełniające definicji umowy ubezpieczeniowej (tj. niektóre produkty z gwarantowaną stopą zwrotu oraz niektóre produkty z funduszem kapitałowym <i>unit-linked</i>).	Brak agregacji.
Pozostałe	MSSF	Pozostałe produkty i usługi, niezakwalifikowane do żadnego z segmentów powyżej.	

7.1.2. Opis różnic w zakresie podstawy wyodrębniania segmentów i podstawy wyceny zysku lub straty segmentu w porównaniu z ostatnim rocznym skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym

W stosunku do skonsolidowanego sprawozdania finansowego za 2022 rok Grupa PZU zmieniła podstawę wyceny zysku lub straty niektórych segmentów.

W przypadku segmentów ubezpieczeń korporacyjnych (ubezpieczenia majątkowe i osobowe), ubezpieczeń masowych (ubezpieczenia majątkowe i osobowe), ubezpieczeń grupowych i indywidualnie kontynuowanych o charakterze ochronnym (ubezpieczenia na życie), ubezpieczeń indywidualnych o charakterze ochronnym (ubezpieczenia na życie), inwestycji oraz kontraktów inwestycyjnych do końca 2022 roku na potrzeby wyceny zysku lub straty segmentu stosowano PSR. Począwszy od skonsolidowanych sprawozdań finansowych dla okresów rozpoczynających się od 1 stycznia 2023 roku wynik tych segmentów ustala się zgodnie z MSSF. W szczególności – dla segmentów ubezpieczeniowych – wynik z usług ubezpieczenia ustalany jest zgodnie z MSSF 17.

Ponadto, zgodnie z MSSF 17, z segmentów ubezpieczeń grupowych i indywidualnie kontynuowanych oraz ubezpieczeń indywidualnych, wyodrębniono i zaprezentowano oddzielnie nowy segment – ubezpieczeń na życie o charakterze inwestycyjnym.

Dane za okresy porównawcze przekształcono odpowiednio, prezentując wyniki segmentów zgodnie z nowym podziałem i nowym sposobem ustalania zysku lub straty.

7.1.3. Informacje dotyczące obszarów geograficznych

Grupa PZU stosuje uzupełniający podział segmentacyjny wg kryterium geograficznego, na podstawie którego wyodrębniono następujące obszary geograficzne:

- Polska;
- Kraje bałtyckie;
- Ukraina.

7.2 Miara zysku segmentu

Podstawową miarą zysku segmentu w Grupie PZU jest zysk z działalności operacyjnej wg MSSF.

W przypadku wszystkich segmentów, z wyjątkiem działalności bankowej wynik segmentu pomniejszany jest o transakcje wewnątrzgrupowe.

Analizując wyniki działalności banków z Grupy PZU (Pekao i Alior Bank) GOOZPDO analizuje i podejmuje decyzje w oparciu o skonsolidowane wyniki Grupy Pekao i Grupy Alior Banku. Z tego względu wynik segmentu „Działalność bankowa” ustalany jest jako suma nieskorygowanych skonsolidowanych wyników Grupy Pekao i Grupy Alior Banku. Transakcje wewnątrzgrupowe zawarte w wynikach Grupy Pekao i Grupy Alior Banku oraz korekty wynikające z rozliczenia nabycia tych grup wykazywane są w ramach segmentu Pozostałe.

7.3 Uproszczenia w nocie segmentowej

W nocie segmentowej zastosowano pewne uproszczenia dopuszczalne przez MSSF 8 Segmenty operacyjne:

- odstąpienie od prezentacji danych o alokacji wszystkich aktywów i zobowiązań do poszczególnych segmentów – wynika z niesporządzania i nieprezentowania Zarządowi PZU takich zestawień. Główną informacją dostarczaną Zarządowi PZU są dane o wynikach danych segmentów i na tej podstawie podejmowane są decyzje zarządcze, w tym o alokacji zasobów. Analiza dotycząca alokowanych do segmentów aktywów i zobowiązań ograniczona jest w głównej mierze do monitoringu spełniania wymogów regulacyjnych;
- prezentacja wyniku netto z inwestycji jedną kwotą jako różnicy pomiędzy zrealizowanymi i niezrealizowanymi przychodami oraz kosztami z inwestycji – wynika z wewnętrznej oceny wyników segmentów w oparciu o taką łączną miarę wyników inwestycyjnych;
- niealokowanie do segmentu „inwestycje” przychodów i kosztów innych niż dotyczące zrealizowanych i niezrealizowanych przychodów i kosztów z inwestycji – wynika ze sposobu analizy danych tego segmentu oraz niepraktyczność takiej alokacji.

7.4 Dane ilościowe

1 stycznia – 31 grudnia 2023	Ubezpieczenia korporacyjne	Ubezpieczenia masowe	Ubezpieczenia grupowe i indywidualnie kontynuowane	Ubezpieczenia indywidualne	Ubezpieczenia o charakterze inwestycyjnym	Kraje bałtyckie	Ukraina	Kontrakty inwestycyjne	Inwestycje	Działalność bankowa	Emerytalne	Pozostałe	Razem
Wynik z usług ubezpieczenia przed reasekuracją	560	1 659	1 269	293	30	287	24	-	-	-	-	-	4 122
Przychody z ubezpieczeń	4 101	11 966	7 362	637	93	2 489	220	-	-	-	-	-	26 868
Amortyzacja zobowiązań z tytułu pozostałego okresu świadczenia usług (PAA)	3 513	9 278	-	-	-	2 001	138	-	-	-	-	-	14 930
Oczekiwane odszkodowania i świadczenia (GMM, VFA)	-	-	4 892	130	6	9	16	-	-	-	-	-	5 053
Oczekiwane koszty (GMM, VFA)	-	-	788	90	(30)	8	1	-	-	-	-	-	857
Uwolnienie marży kontraktowej (GMM, VFA)	-	-	1 223	244	45	13	5	-	-	-	-	-	1 530
Uwolnienie korekty z tytułu ryzyka niefinansowego (GMM, VFA)	-	-	126	18	36	2	1	-	-	-	-	-	183
Przypisanie części składek związanej z odzyskaniem kosztów akwizycji	588	2 688	434	154	39	455	58	-	-	-	-	-	4 416
Pozostałe przychody	-	-	(101)	1	(3)	1	1	-	-	-	-	-	(101)
Koszty usług ubezpieczenia	(3 541)	(10 307)	(6 093)	(344)	(63)	(2 202)	(196)	-	-	-	-	-	(22 746)
Odszkodowania i świadczenia (z wyłączeniem komponentu inwestycyjnego)	(2 006)	(6 971)	(4 864)	(116)	(6)	(1 632)	(104)	-	-	-	-	-	(15 699)
Koszty administracyjne	(217)	(876)	(842)	(90)	(5)	(255)	(43)	-	-	-	-	-	(2 328)
Rozwinięcie rezerwy szkodowej z lat ubiegłych	(733)	186	34	25	(15)	143	13	-	-	-	-	-	(347)
Amortyzacja komponentu straty	113	442	292	8	9	142	1	-	-	-	-	-	1 007
Utworzenie komponentu straty	(110)	(400)	(279)	(17)	(7)	(145)	(5)	-	-	-	-	-	(963)
Amortyzacja przepływów pieniężnych z tytułu akwizycji	(588)	(2 688)	(434)	(154)	(39)	(455)	(58)	-	-	-	-	-	(4 416)

1 stycznia – 31 grudnia 2023	Ubezpieczenia korporacyjne	Ubezpieczenia masowe	Ubezpieczenia grupowe i indywidualnie kontynuowane	Ubezpieczenia indywidualne	Ubezpieczenia o charakterze inwestycyjnym	Kraje bałtyckie	Ukraina	Kontrakty inwestycyjne	Inwestycje	Działalność bankowa	Emerytalne	Pozostałe	Razem
Przychody lub koszty z tytułu umów reasekuracji	45	(108)	-	-	-	(33)	(7)	-	-	-	-	-	(103)
Alokacja składek reasekuracyjnych	(1 301)	(146)	-	-	-	(65)	(2)	-	-	-	-	-	(1 514)
Kwoty należne od reasekuratorów, z tytułu:	1 346	38	-	-	-	32	(5)	-	-	-	-	-	1 411
Z tytułu szkód zaistniałych	423	13	-	-	-	55	1	-	-	-	-	-	492
Kosztów administracyjnych	10	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	11
Rozwinięcia rezerwy szkodowej z lat ubiegłych	913	24	-	-	-	(23)	(6)	-	-	-	-	-	908
Wynik z usług ubezpieczenia	605	1 551	1 269	293	30	254	17	-	-	-	-	-	4 019
Przychody i koszty finansowe z ubezpieczeń	(108)	(263)	(509)	(102)	(761)	(25)	(18)	-	-	-	-	-	(1 786)
Przychody i koszty finansowe z reasekuracji	35	5	-	-	-	(2)	-	-	-	-	-	-	38
Wynik z inwestycji	332	745	852	115	765	57	50	2	522	24 788	17	(30)	28 215
Wynik z tytułu prowizji i opłat	-	-	-	-	-	2	-	3	171	3 605	147	(142)	3 786
Koszty działania banków	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(6 489)	-	157	(6 332)
Koszty odsetkowe	-	-	-	-	-	-	-	-	(231)	(8 704)	-	45	(8 890)
Pozostałe przychody i koszty operacyjne	-	-	-	-	-	-	-	-	(123)	(2 020)	(44)	(796)	(2 983)
Zysk z działalności operacyjnej	864	2 038	1 612	306	34	286	49	5	339	11 180	120	(766)	16 067

1 stycznia – 31 grudnia 2022	Ubezpieczenia korporacyjne	Ubezpieczenia masowe	Ubezpieczenia grupowe i indywidualnie kontynuowane	Ubezpieczenia indywidualne	Ubezpieczenia o charakterze inwestycyjnym	Kraje bałtyckie	Ukraina	Kontrakty inwestycyjne	Inwestycje	Działalność bankowa	Emerytalne	Pozostałe	Razem
Wynik z usług ubezpieczenia przed reasekuracją	136	1 611	1 277	280	(9)	233	72	-	-	-	-	-	3 600
Przychody z ubezpieczeń	3 448	10 981	7 316	581	89	2 082	248	-	-	-	-	-	24 745
Amortyzacja zobowiązań z tytułu pozostałego okresu świadczenia usług (PAA)	2 952	8 579	-	-	-	1 656	156	-	-	-	-	-	13 343
Oczekiwane odszkodowania i świadczenia (GMM, VFA)	-	-	5 019	161	2	10	19	-	-	-	-	-	5 211
Oczekiwane koszty (GMM, VFA)	-	-	703	96	(16)	8	1	-	-	-	-	-	792
Uwolnienie marży kontraktowej (GMM, VFA)	-	-	1 105	215	37	12	8	-	-	-	-	-	1 377
Uwolnienie korekty z tytułu ryzyka niefinansowego (GMM, VFA)	-	-	135	16	18	3	1	-	-	-	-	-	173
Przypisanie części składek związanej z odzyskaniem kosztów akwizycji	496	2 402	405	143	51	393	73	-	-	-	-	-	3 963
Pozostałe przychody	-	-	(51)	(50)	(3)	-	(10)	-	-	-	-	-	(114)
Koszty usług ubezpieczenia	(3 312)	(9 370)	(6 039)	(301)	(98)	(1 849)	(176)	-	-	-	-	-	(21 145)
Odszkodowania i świadczenia (z wyłączeniem komponentu inwestycyjnego)	(2 774)	(6 347)	(4 956)	(106)	(5)	(1 379)	(100)	-	-	-	-	-	(15 667)
Koszty administracyjne	(159)	(789)	(730)	(78)	(3)	(220)	(43)	-	-	-	-	-	(2 022)
Rozwinięcie rezerwy szkodowej z lat ubiegłych	112	236	(4)	20	(12)	134	40	-	-	-	-	-	526
Amortyzacja komponentu straty	120	341	349	14	8	205	-	-	-	-	-	-	1 037
Utworzenie komponentu straty	(115)	(409)	(293)	(8)	(35)	(196)	-	-	-	-	-	-	(1 056)
Amortyzacja przepływów pieniężnych z tytułu akwizycji	(496)	(2 402)	(405)	(143)	(51)	(393)	(73)	-	-	-	-	-	(3 963)

1 stycznia – 31 grudnia 2022	Ubezpieczenia korporacyjne	Ubezpieczenia masowe	Ubezpieczenia grupowe i indywidualnie kontynuowane	Ubezpieczenia indywidualne	Ubezpieczenia o charakterze inwestycyjnym	Kraje bałtyckie	Ukraina	Kontrakty inwestycyjne	Inwestycje	Działalność bankowa	Emerytalne	Pozostałe	Razem
Przychody lub koszty z tytułu umów reasekuracji	214	(87)	-	-	-	(20)	(44)	-	-	-	-	-	63
Alokacja składek reasekuracyjnych	(917)	(139)	-	-	-	(49)	(21)	-	-	-	-	-	(1 126)
Kwoty należne od reasekuratorów, z tytułu:	1 131	52	-	-	-	29	(23)	-	-	-	-	-	1 189
Z tytułu szkód zaistniałych	1 184	16	-	-	-	27	14	-	-	-	-	-	1 241
Kosztów administracyjnych	17	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	19
Rozwinięcia rezerwy szkodowej z lat ubiegłych	(70)	34	-	-	-	2	(37)	-	-	-	-	-	(71)
Wynik z usług ubezpieczenia	350	1 524	1 277	280	(9)	213	28	-	-	-	-	-	3 663
Przychody i koszty finansowe z ubezpieczeń	(66)	(241)	(462)	(87)	450	24	(26)	-	-	-	-	-	(408)
Przychody i koszty finansowe z reasekuracji	15	11	-	-	-	1	3	-	-	-	-	-	30
Wynik z inwestycji	225	703	682	118	(455)	(13)	(1)	1	442	13 636	12	3	15 353
Wynik z tytułu prowizji i opłat	-	-	-	-	-	2	-	3	87	3 569	161	(135)	3 687
Koszty działania banków	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(5 639)	-	189	(5 450)
Koszty odsetkowe	-	-	-	-	-	-	-	-	(178)	(4 617)	-	28	(4 767)
Pozostałe przychody i koszty operacyjne	-	-	-	-	-	-	-	-	(95)	(3 035)	(32)	(784)	(3 946)
Zysk z działalności operacyjnej	524	1 997	1 497	311	(14)	227	4	4	256	3 914	141	(699)	8 162

Podział geograficzny	1 stycznia – 31 grudnia 2023					1 stycznia – 31 grudnia 2022				
	Polska	Kraje bałtyckie	Ukraina	Niealokowane	Wartość skonsolidowana	Polska	Kraje bałtyckie	Ukraina	Niealokowane	Wartość skonsolidowana
Przychody z ubezpieczeń	24 159	2 489	220	-	26 868	22 415	2 082	248	-	24 745
Wynik z tytułu prowizji i opłat	3 784	2	-	-	3 786	3 685	2	-	-	3 687
Wynik z inwestycji ¹⁾	28 108	57	50	-	28 215	15 367	(13)	(1)	-	15 353

¹⁾ Suma następujących pozycji skonsolidowanego rachunku zysków i strat: „Przychody odsetkowe wyliczone przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej”, „Pozostałe przychody netto z inwestycji”, „Wynik z tytułu zaprzestania ujmowania instrumentów finansowych i inwestycji”, „Zmiana wartości odpisów na oczekiwane straty kredytowe i odpisów z tytułu utraty wartości instrumentów finansowych”, „Zmiana netto wartości godziwej aktywów i zobowiązań wycenianych w wartości godziwej”.

Podział geograficzny	31 grudnia 2023					31 grudnia 2022				
	Polska	Kraje bałtyckie	Ukraina ¹⁾	Niealokowane	Wartość skonsolidowana	Polska	Kraje bałtyckie	Ukraina ¹⁾	Niealokowane	Wartość skonsolidowana
Aktywa trwale inne niż aktywa finansowe ²⁾	7 561	285	3	-	7 849	7 264	319	3	-	7 586
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	2 204	1	2	-	2 207	3 092	6	5	-	3 103
Aktywa	465 264	3 498	366	(1 235)	467 893	426 840	3 209	369	(1 232)	429 186

¹⁾ Aktywa spółek z siedzibą w Ukrainie, skorygowane o wzajemne udziały pomiędzy nimi.

²⁾ Suma następujących pozycji skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej: „Wartości niematerialne”, „Rzeczowe aktywa trwałe”.

7.5 Informacje dotyczące głównych klientów

Ze względu na charakter działalności spółek Grupy PZU nie występują kontrahenci, od których przychody stanowiłyby 10% lub więcej łącznych przychodów Grupy PZU (rozumianych jako przychody z umów ubezpieczenia).

8. Zarządzanie ryzykiem

8.1 Wprowadzenie

Zarządzanie ryzykiem ma na celu budowę wartości dla wszystkich interesariuszy Grupy PZU przez aktywne i świadome zarządzanie wielkością przyjmowanego ryzyka. Istotą procesu jest również zapobieganie przyjmowania ryzyka na poziomie, który mógłby zagrozić stabilności finansowej Grupy PZU, która jest także konglomeratem finansowym.

Zarządzanie ryzykiem w Grupie PZU jest oparte o analizę ryzyka we wszystkich procesach i jednostkach. Zarządzanie ryzykiem jest integralną częścią systemu zarządzania.

Aby zapewnić spójność sektorową oraz realizację planów strategicznych poszczególnych podmiotów, jak i celów biznesowych całej Grupy PZU wdrożono główne elementy zarządzania ryzykiem Grupy PZU, do których należą m.in.:

- systemy limitów i ograniczeń akceptowalnego poziomu ryzyka, w tym poziom apetytu na ryzyko;
- procesy obejmujące identyfikację, pomiar i ocenę, monitorowanie i kontrolę, raportowanie oraz działania zarządcze dotyczące poszczególnych ryzyk oraz znaczącej koncentracji ryzyka;
- struktura organizacyjna zarządzania ryzykiem, w której kluczową rolę odgrywają zarządy i rady nadzorcze podmiotów oraz dedykowane Komitety.

Podmioty sektora finansowego zobowiązane są ponadto do stosowania standardów właściwych dla danego sektora. W przyjętych regulacjach wewnętrznych określają m.in.:

- procesy, metody i procedury umożliwiające pomiar i zarządzanie ryzykiem;

- podział obowiązków w procesie zarządzania ryzykiem;
- zakres oraz warunki i częstotliwość sporządzania sprawozdań dotyczących zarządzania ryzykiem.

System zarządzania ryzykiem w Grupie PZU oparty jest na:

- podziale kompetencji i zadań realizowanych w procesie zarządzania ryzykiem przez organy statutowe, komitety oraz jednostki i komórki organizacyjne;
- procesie zarządzania ryzykiem – w tym metodach identyfikacji, pomiaru i oceny, monitorowania i kontroli, raportowania ryzyka oraz podejmowania działań zarządczych.

PZU sprawuje nadzór nad systemem zarządzania ryzykiem Grupy PZU na podstawie porozumień o wzajemnej współpracy zawartych z podmiotami Grupy PZU. Na podstawie przekazywanych informacji PZU zarządza ryzykiem Grupy PZU w ujęciu zagregowanym. Zawarte porozumienia oraz zakres przekazywanych informacji uwzględniają specyfikę prawną poszczególnych podmiotów, w tym ograniczenia związane z tajemnicą bankową.

Ponadto PZU, jako podmiot wiodący w konglomeracie finansowym, zarządza koncentracją ryzyka na poziomie całego konglomeratu. Podmiot wiodący określił zasady zarządzania koncentracją ryzyka, w szczególności poprzez wprowadzenie zasad identyfikacji, pomiaru i oceny, monitorowania i raportowania znaczącej koncentracji ryzyka oraz podejmowania decyzji zarządczych.

Dodatkowo, w Grupie PZU istnieją procesy zapewniające efektywność zarządzania ryzykiem na poziomie Grupy PZU. Zasady zarządzania ryzykiem w podmiotach zależnych zawierają rekomendację PZU w zakresie organizacji systemu zarządzania ryzykiem w tych podmiotach (zarówno z sektora ubezpieczeniowego, jak i bankowego). Dodatkowo wydawane są wytyczne regulujące w sposób szczegółowy poszczególne procesy w obszarze zarządzania ryzykiem w podmiotach Grupy PZU.

Zarządy podmiotów Grupy PZU są odpowiedzialne za realizowanie swoich obowiązków, zgodnie z powszechnie obowiązującymi przepisami prawa krajowego i międzynarodowego, w szczególności za wdrożenie adekwatnego i efektywnego systemu zarządzania ryzykiem.

Nadzór nad systemami zarządzania ryzykiem w poszczególnych jednostkach sektora finansowego sprawują Rady Nadzorcze, do których PZU powołuje swoich przedstawicieli.

8.2 Podział kompetencji i zadań

Spójny podział kompetencji i zadań w Grupie PZU i w poszczególnych podmiotach sektora finansowego Grupy PZU opiera się na czterech poziomach kompetencyjnych.

Trzy pierwsze to:

- Rada Nadzorcza, która sprawuje nadzór nad procesem zarządzania ryzykiem oraz ocenia adekwatność i skuteczność tego procesu w ramach decyzji określonych w statucie danego podmiotu i regulaminie Rady Nadzorczej;
- Zarząd, który organizuje i zapewnia działanie systemu zarządzania ryzykiem poprzez uchwalanie strategii, polityk, wyznaczanie apetytu na ryzyko, określenie profilu ryzyka i określenie tolerancji na poszczególne kategorie ryzyk;
- komitety, które podejmują decyzje dotyczące ograniczania poziomu poszczególnych ryzyk do ram wyznaczonych przez apetyt na ryzyko. Komitety przyjmują procedury i metodyki związane z ograniczaniem poszczególnych ryzyk, a także akceptują limity ograniczające poszczególne rodzaje ryzyk.

Czwarty poziom kompetencyjny dotyczy działań operacyjnych i podzielony jest pomiędzy trzy linie obrony:

- pierwsza linia obrony – obejmuje bieżące zarządzanie ryzykiem na poziomie jednostek i komórek organizacyjnych spółek oraz podejmowanie decyzji w ramach procesu zarządzania ryzykiem, w tym w ramach obowiązujących limitów;
- druga linia obrony – obejmuje zarządzanie ryzykiem poprzez wyspecjalizowane komórki zajmujące się identyfikacją, pomiarem, monitorowaniem i raportowaniem ryzyka oraz kontrolą limitów;
- trzecia linia obrony – obejmuje audyt wewnętrzny, który przeprowadza niezależne audyty elementów systemu zarządzania ryzykiem oraz czynności kontrolnych wbudowanych w działalność Grupy.

W procesie zarządzania ryzykiem w bankach (Pekao i Alior Bank) aktywną rolę odgrywają Zarządy i Rady Nadzorcze oraz dedykowane komitety z obszaru ryzyka kredytowego, finansowego i operacyjnego oraz zarządzania aktywami i pasywami.

Rady Nadzorcze sprawują nadzór nad procesem zarządzania ryzykiem corocznie określając strategię w tym zakresie. Zarządy odpowiadają m.in. za akceptację polityk i instrukcji regulujących zarządzanie ryzykiem oraz wyznaczanie szczegółowych limitów dla ograniczenia ryzyka banków oraz zapewnienie odpowiedniego mechanizmu ich kontroli.

Dedykowane komitety sprawują bieżącą kontrolę nad zarządzaniem ryzykiem banku, w tym: decydują o poziomie akceptowanego ryzyka kredytowego dla pojedynczej transakcji, rekomendują Zarządowi limity portfelowe na ryzyko kredytowe, kontrolują poziom ryzyka płynności, limity na ryzyko rynkowe oraz dopuszczalny poziom ryzyka operacyjnego. Dodatkowo monitorują poziom apetytu na ryzyko oraz adekwatności kapitałowej.

8.3 Apetyt na ryzyko, profil ryzyka oraz tolerancja na ryzyko

W ubezpieczeniowych podmiotach Grupy PZU wdrożono proces ustalania apetytu na ryzyko oraz limitów na poszczególne kategorie ryzyka zgodny z procesem grupowym. Zarząd każdego z podmiotów wyznacza apetyt na ryzyko, profil ryzyka oraz tolerancję na ryzyko, odzwierciedlające jego plany finansowe, strategię biznesową oraz cele całej Grupy PZU.

Apetyt na ryzyko definiuje się jako ryzyko, które spółka jest gotowa podjąć w trakcie realizacji swoich celów biznesowych. Miarą apetytu na ryzyko jest poziom potencjalnych strat finansowych, spadku wartości aktywów lub wzrostu wartości zobowiązań w okresie jednego roku. Poziom apetytu na ryzyko określa się jako minimalny poziom wskaźnika pokrycia wymagań kapitałowych. Apetyt na ryzyko określa maksymalny poziom dopuszczalnego ryzyka przy wyznaczaniu limitów i ograniczeń na poszczególne ryzyka cząstkowe oraz poziom, po przekroczeniu którego podejmowane są określone działania zarządcze niezbędne do ograniczenia dalszego wzrostu ryzyka.

Profil ryzyka to limity ilościowe uszczegóławiające apetyt na ryzyko.

Limity tolerancji to dodatkowe limity wprowadzone na poszczególne rodzaje ryzyka ograniczające potencjalne ryzyko.

Takie podejście zapewnia adekwatność i efektywność systemu zarządzania ryzykiem w Grupie PZU oraz zapobiega akceptacji ryzyka na poziomie, który mógłby zagrozić stabilności finansowej zarówno podmiotów, jak i całej Grupy PZU. Za ustalenie odpowiedniego poziomu ryzyka w każdym z podmiotów odpowiedzialny jest jego Zarząd. Jednostka ds. ryzyka co najmniej raz w roku dokonuje przeglądu wielkości apetytu na ryzyko. Wszystkie działania skoordynowane są z poziomem Grupy PZU.

Apetyt na ryzyko ustala się co najmniej raz w roku także w podmiotach sektora bankowego, należących do Grupy PZU. Podstawą tego procesu są regulacje nadzorcze oraz dobre praktyki. Proces ten jest zindywidualizowany w przypadku obu banków tak, aby odzwierciedlał strategię biznesową i kapitałową obu podmiotów. Apetyt na ryzyko w podmiotach sektora bankowego podlega konsultacjom z podmiotem dominującym Grupy PZU oraz opiniowaniu przez Komitet Ryzyka Grupy PZU, aby zapewnić zgodność działań banków z planami strategicznymi oraz celami biznesowymi całej Grupy PZU, przy zachowaniu dopuszczalnego poziomu ryzyka na poziomie Grupy PZU. Uzgodniony poziom apetytu na ryzyko jest zatwierdzany przez Rady Nadzorcze podmiotów bankowych.

8.4 Metody identyfikacji, pomiaru, monitorowania i raportowania ryzyka

Identyfikacja, pomiar i ocena, monitorowanie i kontrola, raportowanie ryzyka oraz podejmowane działania zarządcze zapewniają bieżącą adekwatność i efektywność systemu zarządzania ryzykiem. W Grupie PZU proces zarządzania ryzykiem składa się z:

- **identyfikacji ryzyka** – rozpoczynającej się wraz z propozycją rozpoczęcia tworzenia produktu ubezpieczeniowego, nabycia instrumentu finansowego, zmiany procesu operacyjnego, a także z chwilą wystąpienia każdego innego zdarzenia, potencjalnie wpływającego na powstanie ryzyka. Proces identyfikacji występuje do momentu wygaśnięcia zobowiązań, należności lub działań związanych z danym ryzykiem. Identyfikacja ryzyka polega na rozpoznaniu rzeczywistych i potencjalnych źródeł ryzyka, następnie analizowanych pod względem istotności;
- **pomiaru i oceny ryzyka** – przeprowadzanych w zależności od charakterystyki danego typu ryzyka oraz poziomu jego istotności. Pomiar ryzyka przeprowadzają wyspecjalizowane jednostki. Jednostka ds. ryzyka w każdym podmiocie odpowiada za rozwój narzędzi oraz pomiar ryzyka w zakresie określającym apetyt na ryzyko, profil ryzyka i tolerancji na ryzyko;

- **monitorowania i kontroli ryzyka** – polegających na bieżącym przeglądzie odchyłeń realizacji od założonych punktów odniesienia (limitów, wartości progowych, planów, wartości z poprzedniego okresu, wydanych rekomendacji i zaleceń);
- **raportowania** – umożliwiającego efektywną komunikację o ryzyku i wspierającego zarządzanie ryzykiem na różnych poziomach decyzyjnych;
- **działań zarządczych** – obejmujących m.in.: unikanie ryzyka, transfer ryzyka, ograniczanie ryzyka, określanie apetytu na ryzyko, akceptację poziomu ryzyka oraz narzędzia wspierające te działania, takie jak limity, programy reasekuracyjne czy regularny przegląd regulacji wewnętrznych.

W procesie zarządzania ryzykiem wyróżnione są dwa poziomy:

- **poziom Grupy PZU** – zapewniający, że Grupa PZU realizuje swoje cele biznesowe w sposób bezpieczny i dopasowany do skali ponoszonego ryzyka. Grupa PZU zapewnia wsparcie we wdrażaniu systemu zarządzania ryzykiem, obejmującego wprowadzenie spójnych mechanizmów, standardów i organizacji funkcjonowania efektywnego systemu kontroli wewnętrznej (ze szczególnym uwzględnieniem funkcji zgodności), systemu zarządzania ryzykiem (w szczególności w obszarze reasekuracji) oraz systemu zarządzania bezpieczeństwem w Grupie PZU oraz monitoruje ich bieżące stosowanie. Realizując swoje zadania w ramach systemu zarządzania ryzykiem upoważnione osoby z Grupy PZU współpracują z zarządami podmiotów zależnych oraz z kierownictwem takich obszarów jak finanse, ryzyko, aktuariat, reasekuracja, inwestycje oraz compliance, na podstawie właściwych porozumień o współpracy. Wdrożono także system zarządzania koncentracją ryzyka zapewniający, że podmioty w ramach konglomeratu finansowego będą realizować swoje cele biznesowe w sposób zapewniający stabilność finansową zarówno całego konglomeratu, jak i poszczególnych podmiotów. W ramach tego systemu monitorowane są odpowiednie miary koncentracji ryzyka oraz ich limity i wartości progowe. Pomiar ryzyka pozwala na zidentyfikowanie źródeł koncentracji w poszczególnych rodzajach ryzyka zarówno na poziomie konglomeratu finansowego, jak i poszczególnych podmiotów regulowanych oraz umożliwia ocenę wpływu tych koncentracji na stabilność finansową;
- **poziom podmiotu** – zapewniający, że realizuje on swoje cele biznesowe w sposób bezpieczny i dopasowany do skali ponoszonego przez niego ryzyka. Na tym poziomie monitorowane są limity oraz specyficzne kategorie ryzyka występujące w danym podmiocie oraz w ramach systemu zarządzania ryzykiem, wdrażane są mechanizmy, standardy i organizacja funkcjonowania efektywnego systemu kontroli wewnętrznej (ze szczególnym uwzględnieniem funkcji zgodności), systemu zarządzania ryzykiem (w szczególności w obszarze reasekuracji) oraz systemu zarządzania bezpieczeństwem.

8.5 Profil ryzyka

Do głównych typów ryzyka, na które narażona jest Grupa PZU należą: kredytowe (w szczególności związane z portfelem kredytowym banków), aktuarialne, rynkowe (w szczególności ryzyko stopy procentowej, walutowe oraz cen instrumentów finansowych i towarów), płynności, koncentracji, operacyjne oraz braku zgodności i modeli.

Wysokie stopy procentowe nie przełożyły się na pogorszenie jakości kredytowej portfeli banków Grupy PZU, natomiast pozytywnie wpłynęły na ich wyniki finansowe. Wprowadzenie do oferty banków Grupy PZU kredytu hipotecznego w ramach programu Pierwsze Mieszkanie – Bezpieczny kredyt 2% znacznie poprawiło ich wyniki sprzedażowe w drugim półroczu 2023 r.

Zmniejszający się w trakcie 2023 roku poziom inflacji wpłynął na luzowanie polityki monetarnej prowadzonej przez Radę Polityki Pieniężnej. Przełożyło się to na obniżenie kosztów finansowania, co znalazło odzwierciedlenie w lepszej spłatalności oraz poprawie jakości portfeli kredytowych banków z Grupy PZU. Efektem poprawy jakości portfeli kredytowych było zmniejszenie poziomu odpisów na oczekiwane straty kredytowe.

W związku z działaniami wojennymi prowadzonymi na terenie Ukrainy w 2023 roku kontynuowano miesięczny monitoring ryzyk z tym związanych.

W ramach zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka Grupa PZU identyfikuje, mierzy i monitoruje koncentrację ryzyka. W celu wypełnienia obowiązków regulacyjnych, jakie nałożone są na grupy kapitałowe identyfikowane jako konglomeraty finansowe, od 2020 roku Grupa PZU stosuje model zarządzania znaczącą koncentracją ryzyka w Konglomeracie Finansowym PZU, zgodnie z wymogami ustawy o nadzorze uzupełniającym. Regulowane podmioty zależne monitorują i cyklicznie raportują do podmiotu wiodącego (PZU) w konglomeracie finansowym niezbędne miary i dane służące do identyfikacji koncentracji ryzyka. W

przypadku identyfikacji nadmiernej koncentracji ryzyka wdrażane są działania zarządcze odpowiednio na poziomie danego podmiotu lub całego konglomeratu finansowego.

W 2023 roku kontynuowano inicjatywy służące poprawie identyfikacji, pomiaru i oceny oraz monitorowania ryzyk związanych ze zrównoważonym rozwojem, w szczególności ze zmianami klimatu. Główne ryzyka w tym obszarze to ryzyka transformacji oraz ryzyka fizyczne¹, które są zarządzane w ramach poszczególnych kategorii ryzyk wskazanych w dalszej części skonsolidowanego sprawozdania finansowego. W ramach zarządzania ryzykiem kredytowym wprowadzono mechanizmy służące monitorowaniu ryzyk związanych z kwalifikowalnymi inwestycjami infrastrukturalnymi i kwalifikowalnymi inwestycjami w przedsiębiorstwa infrastrukturalne wskazane w Rozporządzeniu delegowanym Komisji (UE) 2015/35 z 10 października 2014 roku uzupełniającym dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/138/WE w sprawie podejmowania i prowadzenia działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej (Wyptacalność II).

Proces zarządzania poszczególnymi kategoriami ryzyka uwzględnia wymagania zrównoważonego rozwoju, także na poziomie podmiotów zależnych Grupy PZU z poszanowaniem przepisów prawa powszechnie obowiązującego oraz określonych w oddzielnych przepisach wewnętrznych Grupy PZU, w tym w Strategii ESG, stanowiącej integralną część Strategii Grupy PZU.

8.5.1. Ryzyko kredytowe i ryzyko koncentracji

Ryzyko kredytowe to ryzyko straty lub niekorzystnej zmiany sytuacji finansowej wynikające z wahań wiarygodności i zdolności kredytowej emitentów papierów wartościowych, kontrahentów i wszelkich dłużników, materializujące się niewykonaniem zobowiązania przez kontrahenta lub wzrostem *spreadu* kredytowego. Definicja obejmuje również ryzyko kredytowe w ubezpieczeniach finansowych.

Ryzyko kredytowe w Grupie PZU obejmuje:

- **ryzyko kredytowe w działalności bankowej** – ryzyko kredytowe wynikające z działalności w sektorze bankowym, związane przede wszystkim z niebezpieczeństwem niewywiązania się dłużnika lub kredytobiorcy ze swoich zobowiązań;
- **ryzyko kredytowe w ubezpieczeniach finansowych** – ryzyko kredytowe wynikające z działalności w sektorze ubezpieczeń finansowych, związane przede wszystkim z niebezpieczeństwem niewywiązania się klienta Grupy PZU – ze zobowiązań wobec podmiotu trzeciego lub dłużnika/kredytobiorcy wobec klienta Grupy PZU; zagrożenie to może wynikać z niepowodzenia w realizacji przedsięwzięcia lub z niekorzystnego wpływu otoczenia gospodarczego;
- **ryzyko *spreadu* kredytowego** – ryzyko poniesienia straty z tytułu zmiany wartości aktywów, zobowiązań i instrumentów finansowych spowodowane zmianą poziomu *spreadów* kredytowych w odniesieniu do struktury terminowej stóp procentowych dłużnych papierów wartościowych emitowanych przez Skarb Państwa lub wahania ich zmienności;
- **ryzyko niewykonania zobowiązania przez kontrahenta** – ryzyko poniesienia straty w związku z nieoczekiwanym niewykonaniem zobowiązań przez kontrahentów i dłużników lub pogorszenia się ich zdolności kredytowej.

Ryzyko koncentracji to ryzyko wynikające z braku dywersyfikacji portfela aktywów lub z dużej ekspozycji na ryzyko niewykonania zobowiązania przez pojedynczego emitenta papierów wartościowych lub grupę powiązanych emitentów.

Ekspozycja na ryzyko kredytowe w Grupie PZU wynika bezpośrednio z działalności bankowej, działalności lokacyjnej, działalności w segmencie ubezpieczeń finansowych i gwarancji, a także umów reasekuracji oraz działalności *bancassurance*. W Grupie PZU wyróżnia się następujące rodzaje ekspozycji na ryzyko kredytowe:

- ryzyko niewykonania zobowiązania przez klienta wobec Grupy PZU z tytułu zaciągniętych kredytów lub pożyczek (w działalności bankowej);
- ryzyko bankructwa emitenta instrumentów finansowych, w które Grupa PZU inwestuje lub którymi obraca, np. obligacje korporacyjne;

¹ Zgodnie z wytycznymi Komisji Europejskiej dotyczącymi sprawozdawczości w zakresie informacji niefinansowych ryzyka transformacji odnoszą się do przejścia gospodarki na niskoemisyjną i odporną na zmiany klimatu. Ryzyka fizyczne obejmują natomiast straty finansowe wynikające z fizycznych skutków zmiany klimatu i obejmują ostre (np. burze, pożary) i długotrwałe (podnoszący się poziom mórz) ryzyko.

- ryzyko niewykonania zobowiązania przez kontrahenta np. reasekuracja lub pozagiełdowe instrumenty pochodne oraz działalność *bancassurance*;
- ryzyko niewykonania zobowiązania przez klienta Grupy PZU wobec osoby trzeciej np. ubezpieczenia wierzytelności pieniężnych, gwarancje ubezpieczeniowe.

8.5.1.1. Ryzyko koncentracji związane z działalnością kredytową

W tej sekcji przedstawiono informacje związane z działalnością kredytową banków Grupy PZU.

W celu zapobiegania niekorzystnym zdarzeniom wynikającym z nadmiernej koncentracji zaangażowań zarówno Pekao, jak i Alior Bank ograniczają ryzyko koncentracji, ustanawiając limity i stosując normy koncentracji wynikające zarówno z przepisów zewnętrznych, jak i przyjętych wewnętrznie. Należą do nich m.in.:

- zasady identyfikacji obszarów wystąpienia ryzyka koncentracji z tytułu działalności kredytowej;
- uwzględnianie ryzyka koncentracji w procesie szacowania kapitału wewnętrznego;
- proces ustalania i aktualizowania wysokości limitów;
- proces zarządzania limitami wraz z ustaleniem sposobu postępowania w przypadku przekroczenia dozwolonego poziomu limitu;
- proces monitorowania ryzyka koncentracji, w tym sprawozdawczość;
- kontrola procesu zarządzania ryzykiem koncentracji.

W procesie ustalenia i aktualizacji limitów koncentracji bierze się pod uwagę:

- informacje o poziomie ryzyka kredytowego limitowanych segmentów portfela i ich wpływie na realizację założeń apetytu na ryzyko w zakresie jakości portfela kredytowego i pozycji kapitałowej;
- wrażliwość limitowanych segmentów portfela na zmiany w otoczeniu makroekonomicznym ocenianą w ramach cyklicznie przeprowadzanych testów warunków skrajnych;
- wiarygodne informacje ekonomiczne i rynkowe dotyczące każdego z obszarów koncentracji zaangażowań, w szczególności wskaźniki makroekonomiczne, branżowe, informacje dotyczące trendów gospodarczych, z uwzględnieniem projekcji wysokości stóp procentowych, kursów wymiany, analizy ryzyka politycznego, ratingi rządów oraz instytucji finansowych;
- wiarygodne informacje na temat sytuacji ekonomicznej podmiotów, branż, gałęzi, sektorów gospodarki, informacji ogólnogospodarczych, w tym o sytuacji gospodarczej i politycznej krajów oraz inne informacje potrzebne do oceny ryzyka koncentracji;
- interakcje między różnymi rodzajami ryzyka, tj.: ryzykiem kredytowym, rynkowym, płynności i operacyjnym.

Analizy ryzyka dokonuje się w ujęciu indywidualnym i portfelowym. Podejmowane działania prowadzą do:

- minimalizacji poziomu ryzyka kredytowego pojedynczego kredytu przy założonym poziomie zwrotu;
- redukcji łącznego ryzyka kredytowego wynikającego z posiadania określonego portfela kredytowego.

W ramach minimalizacji poziomu ryzyka pojedynczego zaangażowania każdorazowo przy udzielaniu kredytu lub innego produktu kredytowego ocenia się:

- wiarygodność oraz zdolność kredytową z uwzględnieniem m.in. szczegółowej analizy źródła spłaty ekspozycji;
- zabezpieczenia, w tym weryfikuje się ich stan formalno-prawny oraz ekonomiczny, z uwzględnieniem m.in. adekwatności LTV (ang. *loan to value*).

W celu wzmocnienia kontroli ryzyka indywidualnych ekspozycji, cyklicznie monitoruje się klientów, podejmując stosowne działania w przypadku zidentyfikowania czynników podwyższonego ryzyka.

W zakresie minimalizacji poziomu ryzyka kredytowego wynikającego z posiadania określonego portfela:

- wyznacza i kontroluje się limity koncentracji;
- monitoruje się sygnały wczesnego ostrzegania;
- regularnie monitoruje się portfel kredytowy, kontrolując istotne parametry ryzyka kredytowego;
- przeprowadza się regularne testy warunków skrajnych.

8.5.1.2. Ryzyko kredytowe w działalności bankowej

Ocena ryzyka w procesie kredytowym

Udzielanie produktów kredytowych realizowane jest zgodnie z metodykami kredytowania właściwymi dla danego banku, a w jego ramach – segmentu klienta i rodzaju produktu. Proces nadawania ratingu wewnętrznego w obu bankach stanowi istotny element oceny ryzyka kredytowego klienta i transakcji, stanowiąc ważny etap w procesie podejmowania decyzji kredytowej zarówno o udzieleniu, jak i zmianie warunków kredytu oraz w procesie monitorowania jakości portfela kredytowego. Każdy z banków wypracował własne modele, stosowane w procesie oceny zdolności kredytowej klientów, poprzedzającej wydanie decyzji o udzieleniu produktu kredytowego. Modele bazują zarówno na informacjach zewnętrznych, jak i wewnętrznych. Udzielanie produktów kredytowych przebiega zgodnie z obowiązującymi w bankach procedurami operacyjnymi wskazującymi właściwe czynności wykonywane w procesie kredytowym, odpowiedzialne za nie jednostki oraz wykorzystywane narzędzia.

Decyzje kredytowe zapadają zgodnie z obowiązującym systemem podejmowania decyzji kredytowych (szczególnie kompetencyjne dopasowane do poziomu ryzyka związanego z klientem oraz transakcją).

W celu regularnej oceny podejmowanego ryzyka kredytowego oraz mitygowania ewentualnych strat na ekspozycjach kredytowych, w okresie kredytowania monitoruje się sytuację klienta poprzez identyfikację sygnałów wczesnego ostrzegania oraz okresowe indywidualne przeglądy ekspozycji kredytowych.

W celu minimalizacji ryzyka kredytowego ustanawia się zabezpieczenia odpowiednie do ponoszonego ryzyka kredytowego, mając na uwadze poziom stopy odzysku z danego rodzaju zabezpieczenia. Ustanowienie zabezpieczenia nie zwalnia z obowiązku badania zdolności kredytowej klienta.

Zabezpieczenie kredytu ma na celu zapewnienie zwrotu udzielonego kredytu wraz z należnymi odsetkami i kosztami, jeśli kredytobiorca nie ureguluje należności w terminach ustalonych umową kredytową, a działania restrukturyzacyjne nie przyniosą oczekiwanych efektów. Do akceptowanych zabezpieczeń należą m.in.: gwarancje, poręczenia, blokady, zastawy rejestrowe, przewłaszczenia, cesje wierzytelności, cesje z ubezpieczenia kredytu, weksle, hipoteki, pełnomocnictwa do rachunku bankowego i kaucje (jako szczególne formy zabezpieczeń). Przedmioty zabezpieczeń są weryfikowane w procesie kredytowym pod kątem prawnej możliwości skutecznego zabezpieczenia oraz ocenia się ich wartość rynkową, jak również wartość możliwą do odzyskania w ewentualnym procesie egzekucji.

Efekt finansowy ustanowionych zabezpieczeń dla portfela ekspozycji ocenianych indywidualnie z rozpoznaną utratą wartości na 31 grudnia 2023 roku wynosi 1 420 mln zł (na 31 grudnia 2022 roku: 2 035 mln zł). Jest to kwota, o którą poziom wymaganych odpisów z tytułu utraty wartości dla tego portfela byłby wyższy, gdyby przy ich szacowaniu nie zostały uwzględnione zdyskontowane przepływy pieniężne uzyskane z zabezpieczeń.

Scoring i rating kredytowy

Skala ratingowa jest zróżnicowana w zależności od banku, segmentu klienta oraz rodzaju transakcji. W poniższych tabelach zaprezentowano jakość portfeli kredytowych dla ekspozycji objętych wewnętrznymi modelami ratingowymi. Z uwagi na odmienne modele ratingowe stosowane przez Pekao i Alior Bank dane zaprezentowano dla każdego z banków oddzielnie.

Pekao

W 2023 roku w Pekao trwał proces dostosowywania skali ratingowej dla wewnętrznych modeli ratingowych na wzór skali ratingowej obowiązującej dla ratingów zewnętrznych – tzw. Masterskali, zgodnie z poniższą tabelą:

Opis	Klasa
Klasy inwestycyjne	
Wysoka jakość	AA, AA-
Silna zdolność spłat	A+, A, A-
Adekwatna zdolność spłat	BBB+, BBB, BBB-
Klasy spekulacyjne	
Prawdopodobna spłata, pewna stała niepewność	BB+, BB, BB-
Wysokie ryzyko braku spłaty	B+, B, B-
Bardzo wysokie ryzyko	CCC
Prawdopodobny default	CC, C

Na koniec 2023 roku na Masterskalę zmapowano modele ratingowe w ramach segmentu klienta firmowego/przedsiębiorstw, mikroprzedsiębiorstw oraz klientów indywidualnych.

Portfel klienta detalicznego (bez utraty wartości) objęty modelem ratingowym – wartość bilansowa brutto	31 grudnia 2023				31 grudnia 2022			
	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3 i POCI	Razem	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3 i POCI	Razem
Mikroprzedsiębiorcy	nd.	nd.	nd.	nd.	3 200	321	-	3 521
Klasa 1 (0% <= PD < 0,06%)	nd.	nd.	nd.	nd.	13	-	-	13
Klasa 2 (0,06% <= PD < 0,14%)	nd.	nd.	nd.	nd.	243	1	-	244
Klasa 3 (0,14% <= PD < 0,35%)	nd.	nd.	nd.	nd.	549	6	-	555
Klasa 4 (0,35% <= PD < 0,88%)	nd.	nd.	nd.	nd.	746	41	-	787
Klasa 5 (0,88% <= PD < 2,10%)	nd.	nd.	nd.	nd.	707	52	-	759
Klasa 6 (2,10% <= PD < 4,00%)	nd.	nd.	nd.	nd.	392	50	-	442
Klasa 7 (4,00% <= PD < 7,00%)	nd.	nd.	nd.	nd.	316	42	-	358
Klasa 8 (7,00% <= PD < 12,00%)	nd.	nd.	nd.	nd.	158	27	-	185
Klasa 9 (12,00% <= PD < 22,00%)	nd.	nd.	nd.	nd.	67	41	-	108
Klasa 10 (22,00% <= PD < 100%)	nd.	nd.	nd.	nd.	9	61	-	70
Mikroprzedsiębiorcy (Masterskala)	2 872	332	-	3 204	nd.	nd.	nd.	nd.
AA (0% <= PD <= 0,01000%)	14	2	-	16	nd.	nd.	nd.	nd.
AA- (0,01000% < PD <= 0,01700%)	9	-	-	9	nd.	nd.	nd.	nd.
A+(0,01700% < PD <= 0,02890%)	22	-	-	22	nd.	nd.	nd.	nd.
A(0,02890% < PD <= 0,04913%)	31	1	-	32	nd.	nd.	nd.	nd.
A-(0,04913% < PD <= 0,08352%)	75	-	-	75	nd.	nd.	nd.	nd.
BBB+(0,08352% < PD <= 0,14199%)	164	2	-	166	nd.	nd.	nd.	nd.
BBB(0,14199% < PD <= 0,24138%)	168	-	-	168	nd.	nd.	nd.	nd.
BBB-(0,24138% < PD <= 0,41034%)	258	2	-	260	nd.	nd.	nd.	nd.
BB+(0,41034% < PD <= 0,69758%)	344	11	-	355	nd.	nd.	nd.	nd.
BB(0,69758% < PD <= 1,18588%)	346	26	-	372	nd.	nd.	nd.	nd.
BB-(1,18588% < PD <= 2,01599%)	417	37	-	454	nd.	nd.	nd.	nd.
B+(2,01599% < PD <= 3,42719%)	317	57	-	374	nd.	nd.	nd.	nd.
B(3,42719% < PD <= 5,82622%)	437	51	-	488	nd.	nd.	nd.	nd.
B-(5,82622% < PD <= 9,90458%)	129	34	-	163	nd.	nd.	nd.	nd.
CCC(9,90458% < PD <= 16,83778%)	78	21	-	99	nd.	nd.	nd.	nd.
CC(16,83778% < PD <= 28,62423%)	42	23	-	65	nd.	nd.	nd.	nd.
C(28,62423% < PD <= 100%)	21	65	-	86	nd.	nd.	nd.	nd.

Portfel klienta detalicznego (bez utraty wartości) objęty modelem ratingowym – wartość bilansowa brutto	31 grudnia 2023				31 grudnia 2022			
	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3 i POCI	Razem	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3 i POCI	Razem
Kredyty mieszkaniowe zabezpieczone hipotecznie (Masterskala)	56 648	3 970	-	60 618	55 025	3 500	-	58 525
AA (0% <= PD <= 0,01000%)	896	3	-	899	1 161	11	-	1 172
AA- (0,01000% < PD <= 0,01700%)	1 128	5	-	1 133	1 404	6	-	1 410
A+(0,01700% < PD <= 0,02890%)	2 338	9	-	2 347	2 740	32	-	2 772
A(0,02890% < PD <= 0,04913%)	4 212	17	-	4 229	4 548	48	-	4 596
A-(0,04913% < PD <= 0,08352%)	6 223	30	-	6 253	6 403	60	-	6 463
BBB+(0,08352% < PD <= 0,14199%)	8 338	55	-	8 393	8 170	107	-	8 277
BBB(0,14199% < PD <= 0,24138%)	9 748	80	-	9 828	9 120	132	-	9 252
BBB-(0,24138% < PD <= 0,41034%)	9 181	120	-	9 301	8 305	200	-	8 505
BB+(0,41034% < PD <= 0,69758%)	6 910	180	-	7 090	5 932	175	-	6 107
BB(0,69758% < PD <= 1,18588%)	4 380	296	-	4 676	3 900	110	-	4 010
BB-(1,18588% < PD <= 2,01599%)	1 985	572	-	2 557	1 962	254	-	2 216
B+(2,01599% < PD <= 3,42719%)	697	714	-	1 411	783	510	-	1 293
B(3,42719% < PD <= 5,82622%)	271	548	-	819	318	470	-	788
B-(5,82622% < PD <= 9,90458%)	134	397	-	531	124	440	-	564
CCC(9,90458% < PD <= 16,83778%)	93	301	-	394	61	337	-	398
CC(16,83778% < PD <= 28,62423%)	56	191	-	247	47	238	-	285
C(28,62423% < PD <= 100%)	58	452	-	510	47	370	-	417
Pożyczki gotówkowe konsumencie (Masterskala)	9 550	1 524	-	11 074	8 190	1 959	-	10 149
AA (0% <= PD <= 0,01000%)	23	-	-	23	27	1	-	28
AA- (0,01000% < PD <= 0,01700%)	32	-	-	32	33	1	-	34
A+(0,01700% < PD <= 0,02890%)	64	1	-	65	67	2	-	69
A(0,02890% < PD <= 0,04913%)	127	2	-	129	134	3	-	137
A-(0,04913% < PD <= 0,08352%)	251	7	-	258	252	11	-	263
BBB+(0,08352% < PD <= 0,14199%)	416	11	-	427	406	14	-	420
BBB(0,14199% < PD <= 0,24138%)	629	17	-	646	599	25	-	624
BBB-(0,24138% < PD <= 0,41034%)	949	34	-	983	891	45	-	936
BB+(0,41034% < PD <= 0,69758%)	1 206	52	-	1 258	1 113	82	-	1 195
BB(0,69758% < PD <= 1,18588%)	1 370	84	-	1 454	1 193	129	-	1 322
BB-(1,18588% < PD <= 2,01599%)	1 497	135	-	1 632	1 231	194	-	1 425
B+(2,01599% < PD <= 3,42719%)	1 286	176	-	1 462	1 023	254	-	1 277
B(3,42719% < PD <= 5,82622%)	906	191	-	1 097	682	262	-	944
B-(5,82622% < PD <= 9,90458%)	473	199	-	672	351	244	-	595
CCC(9,90458% < PD <= 16,83778%)	196	170	-	366	139	200	-	339
CC(16,83778% < PD <= 28,62423%)	80	138	-	218	48	166	-	214
C(28,62423% < PD <= 100%)	45	307	-	352	1	326	-	327

Portfel klienta detalicznego (bez utraty wartości) objęty modelem ratingowym – wartość bilansowa brutto	31 grudnia 2023				31 grudnia 2022			
	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3 i POCl	Razem	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3 i POCl	Razem
Karty kredytowe (Masterskala)	720	110	-	830	636	128	-	764
AA (0% <= PD <= 0,01000%)	58	-	-	58	51	8	-	59
AA- (0,01000% < PD <= 0,01700%)	27	-	-	27	24	4	-	28
A+(0,01700% < PD <= 0,02890%)	38	-	-	38	33	4	-	37
A(0,02890% < PD <= 0,04913%)	45	-	-	45	40	4	-	44
A-(0,04913% < PD <= 0,08352%)	58	-	-	58	51	5	-	56
BBB+(0,08352% < PD <= 0,14199%)	72	-	-	72	60	6	-	66
BBB(0,14199% < PD <= 0,24138%)	75	-	-	75	63	6	-	69
BBB-(0,24138% < PD <= 0,41034%)	84	-	-	84	68	8	-	76
BB+(0,41034% < PD <= 0,69758%)	87	1	-	88	71	8	-	79
BB(0,69758% < PD <= 1,18588%)	70	2	-	72	57	6	-	63
BB-(1,18588% < PD <= 2,01599%)	55	6	-	61	49	4	-	53
B+(2,01599% < PD <= 3,42719%)	31	15	-	46	38	3	-	41
B(3,42719% < PD <= 5,82622%)	10	21	-	31	26	2	-	28
B-(5,82622% < PD <= 9,90458%)	5	19	-	24	5	16	-	21
CCC(9,90458% < PD <= 16,83778%)	3	14	-	17	-	16	-	16
CC(16,83778% < PD <= 28,62423%)	2	12	-	14	-	11	-	11
C(28,62423% < PD <= 100%)	-	20	-	20	-	17	-	17
Limity odnawialne	212	29	-	241	216	13	-	229
AA: 0% <= PD <= 0,01000%	3	-	-	3	5	-	-	5
AA-: 0,01000% < PD <= 0,01700%	3	-	-	3	4	-	-	4
A+: 0,01700% < PD <= 0,02890%	5	-	-	5	7	-	-	7
A: 0,02890% < PD <= 0,04913%	8	-	-	8	11	-	-	11
A-: 0,04913% < PD <= 0,08352%	13	-	-	13	16	-	-	16
BBB+: 0,08352% < PD <= 0,14199%	19	-	-	19	21	-	-	21
BBB: 0,14199% < PD <= 0,24138%	25	-	-	25	27	-	-	27
BBB-: 0,24138% < PD <= 0,41034%	28	-	-	28	27	-	-	27
BB+: 0,41034% < PD <= 0,69758%	31	-	-	31	28	-	-	28
BB: 0,69758% < PD <= 1,18588%	27	1	-	28	25	-	-	25
BB-: 1,18588% < PD <= 2,01599%	21	2	-	23	19	-	-	19
B+: 2,01599% < PD <= 3,42719%	14	4	-	18	13	-	-	13
B: 3,42719% < PD <= 5,82622%	7	6	-	13	9	-	-	9
B-: 5,82622% < PD <= 9,90458%	3	5	-	8	3	3	-	6
CCC: 9,90458% < PD <= 16,83778%	3	4	-	7	1	4	-	5
CC: 16,83778% < PD <= 28,62423%	2	3	-	5	-	3	-	3
C: 28,62423% < PD <= 100%	-	4	-	4	-	3	-	3
Razem segment klienta detalicznego	70 002	5 965	-	75 967	67 267	5 921	-	73 188

Portfel segmentu firmowego/ przedsiębiorstw (bez utraty wartości) objęty modelem ratingowym - wartość bilansowa brutto	31 grudnia 2023				31 grudnia 2022			
	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3 i POCl	Razem	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3 i POCl	Razem
Duże przedsiębiorstwa (Masterskala)	39 754	5 085	-	44 839	23 516	2 745	-	26 261
AA (0% <= PD <= 0,01000%)	3	-	-	3	8	-	-	8
AA- (0,01000% < PD <= 0,01700%)	-	-	-	-	-	-	-	-
A+ (0,01700% < PD <= 0,02890%)	2	-	-	2	-	-	-	-
A (0,02890% < PD <= 0,04913%)	4	-	-	4	1	-	-	1
A- (0,04913% < PD <= 0,08352%)	170	-	-	170	3	-	-	3
BBB+(0,08352% < PD <= 0,14199%)	114	-	-	114	82	-	-	82
BBB(0,14199% < PD <= 0,24138%)	1 458	10	-	1 468	779	114	-	893
BBB-(0,24138% < PD <= 0,41034%)	2 790	36	-	2 826	2 550	12	-	2 562
BB+(0,41034% < PD <= 0,69758%)	7 013	249	-	7 262	3 534	-	-	3 534
BB (0,69758% < PD <= 1,18588%)	12 387	711	-	13 098	4 146	25	-	4 171
BB- (1,18588% < PD <= 2,01599%)	4 301	1 164	-	5 465	4 000	200	-	4 200
B+ (2,01599% < PD <= 3,42719%)	6 142	274	-	6 416	2 929	913	-	3 842
B (3,42719% < PD <= 5,82622%)	2 469	806	-	3 275	2 419	392	-	2 811
B- (5,82622% < PD <= 9,90458%)	1 328	781	-	2 109	2 554	437	-	2 991
CCC(9,90458% < PD <= 16,83778%)	270	1 012	-	1 282	465	626	-	1 091
CC (16,83778% < PD <= 28,62423%)	1 264	42	-	1 306	21	26	-	47
C (28,62423% < PD <= 100%)	39	-	-	39	25	-	-	25
Małe i średnie przedsiębiorstwa (Masterskala)	8 417	1 455	-	9 872	18 619	3 519	-	22 138
AA (0% <= PD <= 0,01000%)	10	-	-	10	4	-	-	4
AA- (0,01000% < PD <= 0,01700%)	2	-	-	2	-	-	-	-
A+ (0,01700% < PD <= 0,02890%)	3	-	-	3	3	-	-	3
A (0,02890% < PD <= 0,04913%)	27	-	-	27	29	-	-	29
A- (0,04913% < PD <= 0,08352%)	58	-	-	58	107	-	-	107
BBB+(0,08352% < PD <= 0,14199%)	143	-	-	143	401	4	-	405
BBB(0,14199% < PD <= 0,24138%)	290	4	-	294	1 005	52	-	1 057
BBB-(0,24138% < PD <= 0,41034%)	725	32	-	757	2 450	43	-	2 493
BB+(0,41034% < PD <= 0,69758%)	936	54	-	990	2 168	52	-	2 220
BB (0,69758% < PD <= 1,18588%)	1 160	103	-	1 263	3 099	158	-	3 257
BB- (1,18588% < PD <= 2,01599%)	1 465	130	-	1 595	3 023	447	-	3 470
B+ (2,01599% < PD <= 3,42719%)	1 638	150	-	1 788	1 320	492	-	1 812
B (3,42719% < PD <= 5,82622%)	913	251	-	1 164	2 041	325	-	2 366
B- (5,82622% < PD <= 9,90458%)	670	327	-	997	2 639	944	-	3 583
CCC(9,90458% < PD <= 16,83778%)	208	244	-	452	275	807	-	1 082
CC (16,83778% < PD <= 28,62423%)	126	86	-	212	38	141	-	179
C (28,62423% < PD <= 100%)	43	74	-	117	17	54	-	71
Przedsiębiorstwa objęte modelem ratingowym Pekao Banku Hipotecznego SA	240	89	-	329	281	119	-	400
Klasa 1	146	36	-	182	185	42	-	227
Klasa 2	93	5	-	98	95	28	-	123
Klasa 3	-	17	-	17	1	16	-	17
Klasa 4	1	10	-	11	-	6	-	6
Klasa 5	-	5	-	5	-	12	-	12
Klasa 6	-	6	-	6	-	9	-	9
Klasa 7	-	10	-	10	-	6	-	6
Razem segment przedsiębiorstw	48 411	6 629	-	55 040	42 416	6 383	-	48 799

Jednostki samorządu terytorialnego (bez utraty wartości) objęte modelem ratingowym – wartość bilansowa brutto	31 grudnia 2023				31 grudnia 2022			
	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3 i POCl	Razem	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3 i POCl	Razem
AA (0% <= PD <= 0,01000%)	-	-	-	-	-	-	-	-
AA- (0,01000% < PD <= 0,01700%)	-	-	-	-	-	-	-	-
A+ (0,01700% < PD <= 0,02890%)	-	-	-	-	-	-	-	-
A (0,02890% < PD <= 0,04913%)	-	-	-	-	-	-	-	-
A- (0,04913% < PD <= 0,08352%)	-	-	-	-	3	-	-	3
BBB+ (0,08352% < PD <= 0,14199%)	95	-	-	95	151	-	-	151
BBB (0,14199% < PD <= 0,24138%)	38	-	-	38	248	-	-	248
BBB- (0,24138% < PD <= 0,41034%)	168	-	-	168	128	-	-	128
BB+ (0,41034% < PD <= 0,69758%)	190	-	-	190	216	-	-	216
BB (0,69758% < PD <= 1,18588%)	105	-	-	105	106	-	-	106
BB- (1,18588% < PD <= 2,01599%)	19	-	-	19	18	-	-	18
B+ (2,01599% < PD <= 3,42719%)	-	-	-	-	-	-	-	-
B (3,42719% < PD <= 5,82622%)	-	-	-	-	-	-	-	-
B- (5,82622% < PD <= 9,90458%)	-	-	-	-	-	-	-	-
CCC (9,90458% < PD <= 16,83778%)	-	-	-	-	-	-	-	-
CC (16,83778% < PD <= 28,62423%)	-	-	-	-	-	-	-	-
C (28,62423% < PD <= 100%)	-	-	-	-	-	-	-	-
Razem jednostki samorządu terytorialnego	615	-	-	615	870	-	-	870

Portfel ekspozycji z tytułu kredytowania specjalistycznego w rozumieniu Rozporządzenia CRR – bez utraty wartości – wg klas nadzorczych – wartość bilansowa brutto	31 grudnia 2023				31 grudnia 2022			
	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3 i POCl	Razem	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3 i POCl	Razem
Wysoka	341	-	-	341	597	-	-	597
Dobra	12 847	656	-	13 503	8 917	136	-	9 053
Zadowolająca	434	573	-	1 007	364	1 800	-	2 164
Słaba	-	-	-	-	-	2	-	2
Razem	13 622	1 229	-	14 851	9 878	1 938	-	11 816

Portfel	31 grudnia 2023			31 grudnia 2022		
	Wartość bilansowa brutto	Odpis	Wartość bilansowa netto	Wartość bilansowa brutto	Odpis	Wartość bilansowa netto
Ekspozycje bez rozpoznanej utraty wartości	159 046	(1 733)	157 313	156 869	(2 134)	154 735
Portfel objęty modelem ratingowym dla segmentu klienta detalicznego	75 970	(687)	75 283	73 188	(1 026)	72 162
Mikroprzedsiębiorcy (na 31 grudnia 2023 – Masterskała)	3 207	(30)	3 177	3 521	(30)	3 491
Klienci indywidualni	72 763	(657)	72 106	69 667	(996)	68 671
Kredyty mieszkaniowe (zabezpieczone hipotecznie)	60 618	(285)	60 333	58 525	(561)	57 964
Pożyczki gotówkowe (konsumenckie)	11 074	(322)	10 752	10 149	(392)	9 757
Karty kredytowe	830	(39)	791	764	(35)	729
Limity odnawialne	241	(11)	230	229	(8)	221
Portfel objęty modelem ratingowym dla segmentu firmowego/przedsiębiorstw	55 040	(556)	54 484	48 799	(586)	48 213
Duże przedsiębiorstwa (Masterskała)	44 839	(428)	44 411	26 261	(272)	25 989
Małe i średnie przedsiębiorstwa (Masterskała)	9 872	(121)	9 751	22 138	(303)	21 835
Segment przedsiębiorstw objęty modelem ratingowym Pekao Banku Hipotecznego SA	329	(7)	322	400	(11)	389
Portfel objęty modelem ratingowym dla segmentu jednostek samorządu terytorialnego (Masterskała)	615	-	615	870	(1)	869
Ekspozycje z tytułu kredytowania specjalistycznego	14 851	(314)	14 537	11 816	(248)	11 568
Ekspozycje nieobjęte wewnętrznym modelem ratingowym	12 570	(176)	12 394	22 196	(273)	21 923
Ekspozycje z rozpoznaną utratą wartości	11 373	(7 913)	3 460	11 159	(7 861)	3 298
Razem należności od klientów z tytułu kredytów podlegające utracie wartości ¹⁾	170 419	(9 646)	160 773	168 028	(9 995)	158 033

¹⁾ Należności od klientów z tytułu kredytów wyceniane wg zamortyzowanego kosztu lub w wartości godziwej przez inne całkowite dochody.

Wartość nominalna ekspozycji pozabilansowych	31 grudnia 2023				31 grudnia 2022			
	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3 i POCl	Razem	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3 i POCl	Razem
Mikroprzedsiębiorcy (na 31 grudnia 2022 roku nieobjęci Masterską)	nd.	nd.	nd.	nd.	750	52	-	802
Klasa 1 (0% <= PD < 0,06%)	nd.	nd.	nd.	nd.	5	-	-	5
Klasa 2 (0,06% <= PD < 0,14%)	nd.	nd.	nd.	nd.	135	-	-	135
Klasa 3 (0,14% <= PD < 0,35%)	nd.	nd.	nd.	nd.	251	2	-	253
Klasa 4 (0,35% <= PD < 0,88%)	nd.	nd.	nd.	nd.	181	22	-	203
Klasa 5 (0,88% <= PD < 2,10%)	nd.	nd.	nd.	nd.	100	12	-	112
Klasa 6 (2,10% <= PD < 4,00%)	nd.	nd.	nd.	nd.	39	7	-	46
Klasa 7 (4,00% <= PD < 7,00%)	nd.	nd.	nd.	nd.	28	3	-	31
Klasa 8 (7,00% <= PD < 12,00%)	nd.	nd.	nd.	nd.	6	1	-	7
Klasa 9 (12,00% <= PD < 22,00%)	nd.	nd.	nd.	nd.	4	2	-	6
Klasa 10 (22,00% <= PD < 100%)	nd.	nd.	nd.	nd.	1	3	-	4
Portfel objęty modelem ratingowym (dane na 31 grudnia 2023 obejmują również portfel Mikroprzedsiębiorców)	49 712	3 440	-	53 152	48 924	3 095	-	52 019
AA (0% <= PD <= 0,01000%)	822	1	-	823	730	11	-	741
AA- (0,01000% < PD <= 0,01700%)	363	1	-	364	300	6	-	306
A+(0,01700% < PD <= 0,02890%)	482	2	-	484	348	6	-	354
A(0,02890% < PD <= 0,04913%)	594	3	-	597	420	7	-	427
A-(0,04913% < PD <= 0,08352%)	1 266	3	-	1 269	631	25	-	656
BBB+(0,08352% < PD <= 0,14199%)	1 976	13	-	1 989	1 305	17	-	1 322
BBB(0,14199% < PD <= 0,24138%)	5 680	140	-	5 820	3 466	71	-	3 537
BBB-(0,24138% < PD <= 0,41034%)	8 875	102	-	8 977	4 564	39	-	4 603
BB+(0,41034% < PD <= 0,69758%)	9 515	307	-	9 822	18 340	83	-	18 423
BB(0,69758% < PD <= 1,18588%)	9 447	313	-	9 760	6 263	152	-	6 415
BB-(1,18588% < PD <= 2,01599%)	5 499	588	-	6 087	5 429	287	-	5 716
B+(2,01599% < PD <= 3,42719%)	1 931	313	-	2 244	2 467	375	-	2 842
B(3,42719% < PD <= 5,82622%)	1 305	709	-	2 014	1 263	527	-	1 790
B-(5,82622% < PD <= 9,90458%)	714	412	-	1 126	3 214	479	-	3 693
CCC(9,90458% < PD <= 16,83778%)	144	495	-	639	182	873	-	1 055
CC(16,83778% < PD <= 28,62423%)	1 095	18	-	1 113	2	101	-	103
C(28,62423% < PD <= 100%)	4	20	-	24	-	36	-	36
Ekspozycje z tytułu kredytowania specjalistycznego	5 649	364	-	6 013	2 484	44	-	2 528
Wysoka	328	-	-	328	12	-	-	12
Dobra	5 092	364	-	5 456	2 274	44	-	2 318
Zadowolająca	229	-	-	229	198	-	-	198
Słaba	-	-	-	-	-	-	-	-
Ekspozycje nieobjęte modelem ratingowym	4 086	347	-	4 433	11 055	366	-	11 421
Ekspozycje z rozpoznana utratą wartości	-	-	567	567	-	-	294	294
Razem	59 447	4 151	567	64 165	63 213	3 557	294	67 064

Wartość odpisu dotycząca ekspozycji pozabilansowych wyniosła na 31 grudnia 2023 roku 503 mln zł (na 31 grudnia 2022 roku: 391 mln zł).

Alior Bank

Należności od klientów z tytułu kredytów - nieprzeterminowane	31 grudnia 2023				31 grudnia 2022			
	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3 i POCI	Razem	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3 i POCI	Razem
Segment detaliczny	33 794	1 766	-	35 560	31 068	1 485	-	32 553
PD < 0,18%	7 654	194	-	7 848	9 460	173	-	9 633
0,18% <= PD < 0,28%	6 390	224	-	6 614	950	12	-	962
0,28% <= PD < 0,44%	2 685	63	-	2 748	4 312	129	-	4 441
0,44% <= PD < 0,85%	3 710	118	-	3 828	2 537	56	-	2 593
0,85% <= PD < 1,33%	1 807	32	-	1 839	2 580	57	-	2 637
1,33% <= PD < 2,06%	3 736	135	-	3 871	3 717	78	-	3 795
2,06% <= PD < 3,94%	3 482	156	-	3 638	3 406	154	-	3 560
3,94% <= PD < 9,10%	2 921	206	-	3 127	2 075	103	-	2 178
PD => 9,1%	1 367	638	-	2 005	1 966	723	-	2 689
Brak scoringu	42	-	-	42	65	-	-	65
Segment biznesowy	16 152	3 818	-	19 970	15 354	3 974	-	19 328
PD < 0,28%	693	18	-	711	16	-	-	16
0,28% <= PD < 0,44%	371	5	-	376	706	37	-	743
0,44% <= PD < 0,85%	1 500	125	-	1 625	1 727	195	-	1 922
0,85% <= PD < 1,33%	2 932	191	-	3 123	1 019	110	-	1 129
1,33% <= PD < 2,06%	1 174	386	-	1 560	2 948	257	-	3 205
2,06% <= PD < 3,94%	2 776	637	-	3 413	4 173	402	-	4 575
3,94% <= PD < 9,1%	4 978	1 371	-	6 349	3 246	1 477	-	4 723
PD => 9,1%	675	1 085	-	1 760	1 087	1 496	-	2 583
Brak scoringu	1 053	-	-	1 053	432	-	-	432
Razem - należności od klientów z tytułu kredytów - nieprzeterminowane	49 946	5 584	-	55 530	46 422	5 459	-	51 881

Należności od klientów z tytułu kredytów - przeterminowane	31 grudnia 2023	31 grudnia 2022
Koszyk 1 i Koszyk 2	2 607	2 618
Segment detaliczny	1 512	1 701
Segment biznesowy	1 095	917
Koszyk 3	1 508	1 509
Segment detaliczny	521	556
Segment biznesowy	987	953
POCI	272	252
Segment detaliczny	101	108
Segment biznesowy	171	144
Razem aktywa przeterminowane	4 387	4 379

Wartość nominalna nieprzeterminowanych ekspozycji pozabilansowych	31 grudnia 2023				31 grudnia 2022			
	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3 i POCI	Razem	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3 i POCI	Razem
PD < 0,28%	2 468	149	-	2 617	826	134	-	960
0,28% <= PD < 0,44%	931	21	-	952	822	26	-	848
0,44% <= PD < 0,85%	1 945	67	-	2 012	912	20	-	932
0,85% <= PD < 1,33%	1 684	173	-	1 857	1 135	92	-	1 227
1,33% <= PD < 2,06%	1 723	383	-	2 106	1 904	168	-	2 072
2,06% <= PD < 3,94%	1 261	243	-	1 504	2 139	263	-	2 402
3,94% <= PD < 9,10%	712	202	-	914	766	247	-	1 013
PD => 9,1%	67	179	-	246	190	178	-	368
Brak scoringu	33	-	-	33	34	-	-	34
Razem	10 824	1 417	-	12 241	8 728	1 128	-	9 856

8.5.1.3. Ekspozycje restrukturyzowane

Za ekspozycję restrukturyzowaną uznaje się ekspozycję, której warunki spłaty zostały zmienione w trakcie trwania zobowiązania, wobec dłużnika, który doświadcza lub prawdopodobnie doświadczy trudności finansowych. Zmiana warunków umownych obejmuje działania restrukturyzacyjne takie jak m.in.:

- wydłużenie okresu kredytowania (w formie zawarcia aneksu do umowy) lub podpisanie umowy restrukturyzacyjnej (w przypadku zadłużenia w całości przeterminowanego), co skutkuje zmniejszeniem raty kapitałowo-odsetkowej;
- zmiana warunków umowy pozwalająca na niższe niż umowne spłaty odsetek lub kapitału;
- umowa podlegająca refinansowaniu.

Ekspozycja restrukturyzowana, którą sklasyfikowano jako nieobsługiwaną (z powodu podjęcia działań restrukturyzacyjnych lub przed podjęciem działań restrukturyzacyjnych) lub którą przeniesiono z kategorii ekspozycji obsługiwanych do nieobsługiwanych, w tym w wyniku przeterminowania o ponad 30 dni ekspozycji restrukturyzowanej w okresie warunkowym jest uznawana za nieobsługiwaną ekspozycję restrukturyzowaną (tzw. ekspozycję *forborne*).

W przypadku udzielenia wakacji kredytowych Grupa PZU stosuje podejście zgodne ze wskazówkami regulacyjnymi w tym zakresie i nie klasyfikuje takich pozycji automatycznie jako *forborne*.

Należności od klientów z tytułu kredytów	31 grudnia 2023						31 grudnia 2022					
	Ko- szyk 1	Ko- szyk 2	Koszyk 3		POCI	Ra- zem	Ko- szyk 1	Ko- szyk 2	Koszyk 3		POCI	Ra- zem
Analiza indy- widu- alna	Analiza gru- powa	Analiza indy- widu- alna	Analiza gru- powa	Analiza indy- widu- alna			Analiza gru- powa					
Wyceniane w zamortyzowanym koszcie												
Ekspozycje <i>forborne</i> brutto	85	1 855	1 718	1 175	981	5 814	238	1 896	2 281	1 241	1 950	7 606
Odpis z tytułu utraty wartości	-	(105)	(793)	(616)	(470)	(1 984)	(5)	(143)	(1 064)	(639)	(1 504)	(3 355)
Ekspozycje <i>forborne</i> netto	85	1 750	925	559	511	3 830	233	1 753	1 217	602	446	4 251
Razem	85	1 750	925	559	511	3 830	233	1 753	1 217	602	446	4 251

Zmiana stanu wartości bilansowej netto ekspozycji forborne	1 stycznia - 31 grudnia 2023	1 stycznia - 31 grudnia 2022
Bilans otwarcia	4 251	4 278
Wartość ekspozycji ujętych w okresie	1 388	2 097
Wartość ekspozycji wyłączonych w okresie	(1 485)	(1 900)
Zmiana odpisów aktualizujących	140	150
Inne zmiany	(464)	(374)
Razem należności netto	3 830	4 251

8.5.1.4. Ryzyko kredytowe związane z działalnością inwestycyjną

Zasady zarządzania ryzykiem kredytowym w Grupie PZU wynikającym z działalności inwestycyjnej reguluje szereg dokumentów zatwierdzonych przez rady nadzorcze, zarządy i dedykowane komitety.

Zaangażowanie obciążone ryzykiem kredytowym wobec poszczególnych kontrahentów oraz emitentów podlega ograniczeniom poprzez ustanawianie limitów zaangażowania. Limity są ustanawiane przez dedykowane komitety na podstawie analiz ryzyk związanych z danym zaangażowaniem, z uwzględnieniem sytuacji finansowej podmiotów lub grup podmiotów powiązanych oraz wpływu tych zaangażowań na wystąpienie ryzyka koncentracji. Uzupełniającym czynnikiem mitygującym zidentyfikowane ryzyko kredytowe i ryzyko koncentracji w działalności inwestycyjnej są ograniczenia jakościowe wobec zaangażowań ustanawiane zgodnie z kompetencjami poszczególnych komitetów.

Limity odnoszą się do zaangażowania wobec pojedynczego podmiotu lub grupy podmiotów powiązanych (zarówno limity kredytowe, jak i limity koncentracji). Wykorzystanie limitów w zakresie ryzyka kredytowego i ryzyka koncentracji podlega raportowaniu i monitorowaniu. W przypadku przekroczenia przyznanego limitu podejmowane są odpowiednie działania zdefiniowane w regulacjach wewnętrznych.

W zakresie oceny ryzyka kredytowego danego podmiotu wyznacza się wewnętrzne ratingi kredytowe (podejście do wyznaczania ratingu różni się w zależności od typu podmiotu). Ratingi są oparte na analizie ilościowej oraz jakościowej i stanowią jeden z podstawowych elementów procesu ustanawiania limitów zaangażowania. Jakość kredytowa kontrahentów oraz emitentów podlega cyklicznemu monitoringowi. Jednym z podstawowych elementów monitoringu jest okresowa aktualizacja ratingów wewnętrznych.

Jednostki ds. ryzyka identyfikują, dokonują pomiaru i monitorują narażenie na ryzyko kredytowe i ryzyko koncentracji związane z działalnością inwestycyjną, w szczególności opiniują wnioski o ustalenie limitów zaangażowania kierowane na poszczególne komitety.

Informacje o jakości kredytowej aktywów związanych z działalnością inwestycyjną zaprezentowano w punkcie 38.

Ekspozycja na ryzyko kredytowe

W kolejnych tabelach zaprezentowano ekspozycję na ryzyko kredytowe aktywów obciążonych ryzykiem kredytowym w poszczególnych kategoriach ratingów nadanych przez zewnętrzne agencje ratingowe. Ekspozycję na ryzyko kredytowe wynikające z transakcji warunkowych przedstawiono jako ekspozycję wobec emitenta papierów przyjętych jako zabezpieczenie.

W zestawieniu nie uwzględniono należności od klientów z tytułu kredytów oraz należności z tytułu umów ubezpieczeniowych. Wynikało to ze znacznego rozproszenia tych portfeli aktywów, skutkującego m.in. znacznym udziałem należności od osób fizycznych i podmiotów nie posiadających ratingów.

Aktywa obciążone ryzykiem kredytowym na 31 grudnia 2023	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI	Razem
Dłużne papiery wartościowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie – wartość bilansowa	121 095	454	-	25	121 574
- wartość bilansowa brutto	121 184	479	-	96	121 759
- od AAA do A	84 213	-	-	-	84 213
- od BBB do B	2 302	283	-	-	2 585
- brak ratingu	34 669	196	-	96	34 961
- odpis z tytułu oczekiwanych strat kredytowych	(89)	(25)	-	(71)	(185)
Dłużne papiery wartościowe wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody – wartość bilansowa	45 104	119	-	-	45 223
- od AAA do A	37 134	-	-	-	37 134
- od BBB do B	3 956	81	-	-	4 037
- brak ratingu	4 014	38	-	-	4 052
- odpis z tytułu oczekiwanych strat kredytowych ¹⁾	(34)	(2)	-	-	(36)
Dłużne papiery wartościowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy – wartość bilansowa	X	X	X	X	5 990
- od AAA do A	X	X	X	X	4 391
- od BBB do B	X	X	X	X	591
- brak ratingu	X	X	X	X	8
- aktywa na ryzyko klienta	X	X	X	X	1 000
Lokaty terminowe w instytucjach kredytowych i transakcje z przyrzeczeniem odsprzedaży – wartość bilansowa	9 839	140	60	-	10 039
- wartość bilansowa brutto	9 839	151	67	-	10 057
- od AAA do A	4 010	-	-	-	4 010
- od BBB do B	450	-	-	-	450
- brak ratingu	5 342	151	67	-	5 560
- aktywa na ryzyko klienta	37	-	-	-	37
- odpis z tytułu oczekiwanych strat kredytowych	-	(11)	(7)	-	(18)
Pożyczki – wartość bilansowa	3 465	797	-	-	4 262
- wartość bilansowa brutto	3 478	827	-	-	4 305
- od BBB do B	366	-	-	-	366
- brak ratingu	3 112	827	-	-	3 939
- odpis z tytułu oczekiwanych strat kredytowych	(13)	(30)	-	-	(43)
Instrumenty pochodne	X	X	X	X	11 396
- od AAA do A	X	X	X	X	4 263
- od BBB do B	X	X	X	X	325
- brak ratingu	X	X	X	X	6 797
- aktywa na ryzyko klienta	X	X	X	X	11
Razem	179 503	1 510	60	25	198 484

¹⁾ Odpis ujmuje się w kapitale z aktualizacji wyceny i nie pomniejsza on wartości bilansowej aktywów.

Aktywa obciążone ryzykiem kredytowym na 31 grudnia 2022	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI	Razem
Dłużne papiery wartościowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie – wartość bilansowa	91 428	208	-	10	91 646
- wartość bilansowa brutto	91 515	236	24	63	91 838
- od AAA do A	65 085	-	-	-	65 085
- od BBB do B	1 959	141	-	-	2 100
- brak ratingu	24 471	95	24	63	24 653
- odpis z tytułu oczekiwanych strat kredytowych	(87)	(28)	(24)	(53)	(192)
Dłużne papiery wartościowe wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody – wartość bilansowa	38 719	237	-	-	38 956
- od AAA do A	30 380	-	-	-	30 380
- od BBB do B	4 518	123	-	-	4 641
- brak ratingu	3 821	114	-	-	3 935
- odpis z tytułu oczekiwanych strat kredytowych ¹⁾	(45)	(21)	-	-	(66)
Dłużne papiery wartościowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy – wartość bilansowa	X	X	X	X	2 469
- od AAA do A	X	X	X	X	1 313
- od BBB do B	X	X	X	X	99
- brak ratingu	X	X	X	X	153
- aktywa na ryzyko klienta	X	X	X	X	904
Lokaty terminowe w instytucjach kredytowych i transakcje z przyrzeczeniem odsprzedaży – wartość bilansowa	9 884	129	126	-	10 139
- wartość bilansowa brutto	9 885	140	136	-	10 161
- od AAA do A	575	-	-	-	575
- od BBB do B	1 437	-	-	-	1 437
- brak ratingu	7 852	140	136	-	8 128
- aktywa na ryzyko klienta	21	-	-	-	21
- odpis z tytułu oczekiwanych strat kredytowych	(1)	(11)	(10)	-	(22)
Pożyczki – wartość bilansowa	4 269	-	-	-	4 269
- wartość bilansowa brutto	4 300	-	-	-	4 300
- od BBB do B	170	-	-	-	170
- brak ratingu	4 130	-	-	-	4 130
- odpis z tytułu oczekiwanych strat kredytowych	(31)	-	-	-	(31)
Instrumenty pochodne	X	X	X	X	16 197
- od AAA do A	X	X	X	X	4 394
- od BBB do B	X	X	X	X	670
- brak ratingu	X	X	X	X	11 113
- aktywa na ryzyko klienta	X	X	X	X	20
Razem	144 300	574	126	10	163 676

¹⁾ Odpis ujmuje się w kapitale z aktualizacji wyceny i nie pomniejsza on wartości bilansowej aktywów.

Udzielone zobowiązania pozabilansowe	1 stycznia - 31 grudnia 2023					1 stycznia - 31 grudnia 2022				
	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI	Razem	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI	Razem
Wartość nominalna										
Stan na początek okresu	74 161	4 684	695	16	79 556	60 819	6 344	791	19	67 973
Nowopowstałe/ nabyte zobowiązania pozabilansowe	27 337	335	23	1	27 696	30 155	372	109	1	30 637
Zmiany z tytułu wygaśnięcia zobowiązania pozabilansowego	(22 752)	(1 325)	(369)	-	(24 446)	(12 579)	(1 516)	(234)	-	(14 329)
Reklasyfikacja do koszyka 1	1 745	(1 731)	(14)	-	-	2 507	(2 504)	(3)	-	-
Reklasyfikacja do koszyka 2	(3 781)	3 817	(36)	-	-	(2 536)	2 550	(14)	-	-
Reklasyfikacja do koszyka 3	(218)	(210)	428	-	-	(125)	(48)	173	-	-
Zmiana zaangażowania	(3 397)	110	32	1	(3 254)	(4 298)	(532)	(129)	(4)	(4 963)
Inne zmiany, w tym różnice kursowe	(745)	(27)	(3)	-	(775)	218	18	2	-	238
Stan na koniec okresu	72 350	5 653	756	18	78 777	74 161	4 684	695	16	79 556
Odpis na zobowiązania pozabilansowe										
Zmiana odpisu na zobowiązania pozabilansowe	205	131	174	4	514	140	90	266	1	497
Nowopowstałe/ nabyte zobowiązania pozabilansowe	186	3	-	-	189	99	2	-	-	101
Zmiany z tytułu wygaśnięcia zobowiązania pozabilansowego	(34)	(34)	(97)	-	(165)	(30)	(15)	(27)	-	(72)
Reklasyfikacja do koszyka 1	22	(20)	(2)	-	-	31	(30)	(1)	-	-
Reklasyfikacja do koszyka 2	(37)	41	(4)	-	-	(15)	21	(6)	-	-
Reklasyfikacja do koszyka 3	(86)	(20)	106	-	-	(2)	(2)	4	-	-
Zmiana zaangażowania	(62)	16	98	(1)	51	(21)	64	(61)	(2)	(20)
Inne zmiany, w tym różnice kursowe	(4)	(3)	(6)	1	(12)	3	1	(1)	5	8
Stan na koniec okresu	190	114	269	4	577	205	131	174	4	514

8.5.1.5. Ryzyko kredytowe w działalności ubezpieczeniowej

Grupa PZU zawiera umowy reasekuracyjne w celu ograniczenia ryzyka aktuarialnego, wynikającego z prowadzonej działalności ubezpieczeniowej. Reasekuracja jest obciążona ryzykiem kredytowym związanym z ryzykiem niewykonania zobowiązania przez reasekuratora.

Jakość kredytową reasekuratorów ocenia się na podstawie ratingu nadanego przez wiodące agencje ratingowe oraz wyników wewnętrznego modelu siły finansowej reasekuratorów. Potencjalny kontrahent podlega indywidualnej ocenie przed zawarciem umowy reasekuracyjnej. Preferowani są kontrahenci o ratingu zewnętrznym nie niższym niż A-. Dodatkowo, w ramach monitoringu ryzyka kredytowego, dokonuje się kwartalnej oceny wszystkich kontrahentów.

W poniższych tabelach przedstawiono ryzyko kredytowe reasekuratorów, z którymi współpracowały spółki Grupy PZU.

Reasekurator	Aktywa z tytułu umów reasekuracji na 31 grudnia 2023	Rating A.M. Best wg stanu na 31 grudnia 2023 ¹⁾
Reasekurator 1	545	A+
Reasekurator 2	338	A+
Reasekurator 3	245	NR
Reasekurator 4	216	A+
Reasekurator 5	165	A
Reasekurator 6	161	A+
Reasekurator 7	120	A++
Reasekurator 8	113	A+
Reasekurator 9	107	A+
Reasekurator 10	100	A
Pozostali, w tym: ²⁾	1 359	
Posiadający rating inwestycyjny	1 169	BBB- lub wyższy
Posiadający rating poniżej inwestycyjnego lub bez ratingu	190	BB+ lub niższy, lub brak ratingu
Razem	3 469	

¹⁾ W przypadku braku ratingu A.M. Best uwzględniono rating agencji Standard&Poor's.

²⁾ W pozycji „Pozostali” wykazano aktywa z tytułu umów reasekuracji o mniejszej wartości bilansowej niż dla wymienionych powyżej.

Reasekurator	Aktywa z tytułu umów reasekuracji na 31 grudnia 2022	Rating A.M. Best wg stanu na 31 grudnia 2022 ¹⁾
Reasekurator 1	344	A+
Reasekurator 2	219	NR
Reasekurator 3	183	A+
Reasekurator 4	117	A+
Reasekurator 5	90	A+
Reasekurator 6	89	A++
Reasekurator 7	84	A
Reasekurator 8	82	A
Reasekurator 9	76	A+
Reasekurator 10	63	A++
Pozostali, w tym: ²⁾	989	
Posiadający rating inwestycyjny	863	BBB- lub wyższy
Posiadający rating poniżej inwestycyjnego lub bez ratingu	126	BB+ lub niższy, lub brak ratingu
Razem	2 336	

¹⁾ W przypadku braku ratingu A.M. Best uwzględniono rating agencji Standard&Poor's.

²⁾ W pozycji „Pozostali” wykazano aktywa z tytułu umów reasekuracji o mniejszej wartości bilansowej niż dla wymienionych powyżej.

Ryzyko kontrahenta związane z reasekuracją jest ograniczane poprzez współpracę Grupy PZU z wieloma reasekuratorami o wiarygodnym ratingu kredytowym.

8.5.1.6. Koncentracja ryzyka w ryzyku kredytowym

Poniższa tabela prezentuje koncentrację branżową zaangażowań Grupy PZU według sekcji Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) uwzględniającą:

- wartość zaangażowania w lokaty finansowe takie jak instrumenty kapitałowe, dłużne papiery wartościowe, udzielone pożyczki, transakcje z przyrzeczeniem odsprzedaży, rachunki bankowe i depozyty terminowe;
- sumy ubezpieczeniowe udzielonych gwarancji ubezpieczeniowych;
- limity odpowiedzialności dla ubezpieczeń wierzycelności pieniężnych;

- wartość kredytów (wartość bilansowa brutto oraz zaangażowanie pozabilansowe).

Segment branżowy	31 grudnia 2023	31 grudnia 2022
O. Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	31,80%	26,15%
K. Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	14,30%	15,14%
C. Przetwórstwo przemysłowe	13,13%	16,67%
G. Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	10,14%	11,26%
L. Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	5,59%	5,84%
M. Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	4,86%	4,09%
F. Budownictwo	4,37%	4,44%
H. Transport i gospodarka magazynowa	3,46%	3,70%
D. Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	3,08%	3,18%
J. Informacja i komunikacja	2,23%	2,12%
B. Górnictwo i wydobywanie	1,15%	0,87%
Pozostałe sektory	5,89%	6,54%
Razem	100,00%	100,00%

8.5.2. Ryzyko aktuarialne (ubezpieczenia majątkowe i osobowe oraz ubezpieczenia na życie)

Ryzyko aktuarialne to możliwość poniesienia straty lub niekorzystnej zmiany wartości zobowiązań, jakie mogą wynikać z zawartych umów ubezpieczenia i umów gwarancji ubezpieczeniowych, w związku z niewłaściwymi założeniami dotyczącymi wyceny składek i wyznaczania wartości zobowiązań z tytułu umów ubezpieczenia. Ryzyko aktuarialne obejmuje:

	Ubezpieczenia majątkowe	Ubezpieczenia na życie
Ryzyko długowieczności - możliwość straty lub niekorzystnej zmiany wartości zobowiązań ubezpieczeniowych, wynikające ze zmian w poziomie współczynnika śmiertelności, tendencji współczynnika śmiertelności lub jego zmienności, w przypadku gdy spadek współczynnika śmiertelności prowadzi do zwiększenia wartości zobowiązań ubezpieczeniowych.	X	X
Ryzyko związane z wysokością ponoszonych kosztów - możliwość straty lub niekorzystnej zmiany wartości zobowiązań ubezpieczeniowych, wynikające ze zmian w poziomie wydatków ponoszonych na obsługę umów ubezpieczenia lub umów reasekuracji, tendencji tych wydatków lub ich zmienności.	X	X
Ryzyko związane z rezygnacjami z umów - ryzyko straty lub niekorzystnej zmiany wartości zobowiązań ubezpieczeniowych, wynikające ze zmian w poziomie współczynników rezygnacji z umów, zamykania, odnawiania i wykupów polis lub zmienności tych współczynników.	X	X
Ryzyko katastroficzne - możliwość straty lub niekorzystnej zmiany wartości zobowiązań ubezpieczeniowych, wynikające ze znacznej niepewności założeń dotyczących wyceny i tworzenia rezerw techniczno-ubezpieczeniowych, związanych z ekstremalnymi lub wyjątkowymi zdarzeniami.	X	X
Ryzyko składek - możliwość nieodpowiedniego oszacowania stawek taryfowych i możliwości odchyłeń przypisu składek od oczekiwanego poziomu, wynikające ze zmienności w zakresie występowania, częstości i skali ubezpieczanych zdarzeń.	X	nd.
Ryzyko rezerw - możliwość nieodpowiedniego oszacowania poziomu zobowiązania z tytułu zaistniałych szkód, jak również możliwości fluktuacji faktycznych szkód wokół ich średniej statystycznej ze względu na stochastyczną naturę przyszłych wypłat odszkodowań.	X	nd.
Ryzyko rewizji wysokości rent - możliwość straty lub niekorzystnej zmiany wartości zobowiązań ubezpieczeniowych, wynikające ze zmian w poziomie współczynników korygujących stosowanych do rent, tendencji tych współczynników lub ich zmienności, w związku ze zmianami otoczenia prawnego lub stanu zdrowia ubezpieczonej osoby.	X	nd.
Ryzyko śmiertelności - możliwość straty lub niekorzystnej zmiany wartości zobowiązań ubezpieczeniowych, wynikające ze zmian poziomu, współczynnika śmiertelności, tendencji współczynnika śmiertelności lub jego zmienności, w przypadku gdy wzrost współczynnika śmiertelności prowadzi do zwiększenia wartości zobowiązań ubezpieczeniowych.	nd.	X
Ryzyko zachorowalności (niezdolności do pracy) - możliwość straty lub niekorzystnej zmiany wartości zobowiązań ubezpieczeniowych, wynikające ze zmian w poziomie współczynników niezdolności do pracy, chorobowości i zachorowalności, tendencji tych współczynników lub ich zmienności.	nd.	X

Grupa PZU zarządza ryzykiem aktuarialnym między innymi poprzez:

- kalkulację i monitorowanie adekwatności zobowiązań z tytułu umów ubezpieczenia;
- strategię taryfową oraz monitorowanie adekwatności składki;
- *underwriting*;
- reasekurację.

Kalkulacja i monitoring adekwatności szacunków przyszłych przepływów pieniężnych

Grupa PZU zarządza ryzykiem adekwatności szacunków przyszłych przepływów pieniężnych poprzez stosowanie odpowiedniej metodyki ich szacowania i kontrolę procesów związanych z ustalaniem ich wysokości. Polityka ta opiera się na:

- ostrożnościowym podejściu do szacowania przyszłych przepływów pieniężnych poprzez uwzględnienie korekty z tytułu ryzyka niefinansowego;
- zasadzie ciągłości, polegającej na niezmienności metodyki szacowania przyszłych przepływów pieniężnych, o ile tylko nie wystąpią istotne okoliczności uzasadniające dokonanie zmian.

W przypadku ubezpieczeń majątkowych i osobowych adekwatność poziomu szacunku przyszłych przepływów pieniężnych z tytułu szkód zaistniałych oceniana jest raz w miesiącu i w określonych okolicznościach (dokonanie wypłaty, pozyskanie nowych informacji od likwidatorów lub prawników) aktualizuje się ich wysokość. Do analizy szacunków przyszłych przepływów pieniężnych z tytułu szkód zaistniałych wykorzystuje się zestawienia ich rozwoju oraz wypłat w kolejnych latach. Wynikiem tej analizy jest ocena adekwatności stosowanych metod aktuarialnych.

W przypadku ubezpieczeń na życie głównymi źródłami danych przy szacowaniu oczekiwanej częstości występowania świadczeń są statystyki publiczne (tablice trwania życia) publikowane przez wyspecjalizowane jednostki statystyczne oraz analizy danych historycznych z portfeli ubezpieczeniowych. Okresowych analiz statystycznych częstości występowania świadczeń dokonuje się na poziomie grup produktów, poszczególnych portfeli ubezpieczeniowych oraz odpowiednio zdefiniowanych homogenicznych grup ryzyka. Przeprowadzane analizy dają możliwość określenia względnych częstości występowania zdarzeń w stosunku do statystyk publicznych. Stosowanie odpowiednich metod statystycznych pozwala na określenie istotności wyznaczanych statystyk.

W Grupie PZU oszacowanie przyszłych przepływów pieniężnych przeprowadza się pod nadzorem głównych aktuariuszy poszczególnych jednostek.

Strategia taryfowa oraz monitoring adekwatności składki

Celem polityki taryfowej jest zagwarantowanie adekwatnego poziomu składki (tj. wystarczającego na pokrycie obecnych i przyszłych zobowiązań, wynikających z zawartych polis oraz wydatków). Równoległe z opracowywaniem taryfy składek lub zmian w taryfach wykonuje się symulacje dotyczące prognozowanego wpływu zmian na wynik w przyszłości. Ponadto regularnie analizuje się adekwatność składek oraz rentowności portfeli dla poszczególnych ubezpieczeń na podstawie m.in. oceny wyniku technicznego produktu za dany okres sprawozdawczy. Częstość i szczegółowość analiz zależy od materialności produktu i możliwej fluktuacji wyniku. W przypadku trwale niekorzystnego przebiegu ubezpieczenia podejmuje się działania dla przywrócenia określonego poziomu rentowności, polegające np. na dostosowaniu taryfy składek, zmianie reguł *underwriting*owych, modyfikacji kontraktów reasekuracyjnych lub na zmianie profilu ubezpieczanego ryzyka poprzez modyfikację ogólnych warunków ubezpieczenia.

Underwriting

Obszar *underwriting*u funkcjonuje niezależnie od obszaru sprzedaży co oznacza, że zasady oceny i akceptacji ryzyka oraz poziomy kompetencyjne kształtowane są w obszarze *underwriting*u. Proces sprzedaży ubezpieczeń dla klientów korporacyjnych jest poprzedzony analizą i oceną ryzyka realizowaną przez zespoły sprzedażowe, w ramach posiadanych kompetencji. Dla ryzyk

niebędących w kompetencjach obszaru sprzedaży, decyzje underwritingowe podejmowane są przez dedykowane do tego celu zespoły underwritingu.

W ramach procesu underwritingu dla klienta korporacyjnego, funkcjonuje inżynierska ocena ryzyka wykonywana przez wyspecjalizowany zespół inżynierów. Audyty inżynierskie przeprowadzane są fizycznie w lokalizacji klienta.

Reasekuracja

Program reasekuracyjny Grupy PZU w ubezpieczeniach majątkowych i pozostałych osobowych pełni funkcję zabezpieczającą jego podstawową działalność, ograniczając ryzyko wystąpienia zjawisk o charakterze katastroficznym, mogących w negatywny sposób wpłynąć na pozycję finansową Grupy PZU. Zadanie to jest realizowane poprzez umowy obligacyjne wraz z uzupełniającą je reasekuracją fakultatywną.

Grupa PZU ogranicza swoje ryzyko m.in. poprzez:

- nieproporcjonalną umowę nadwyżki szkód chroniącą portfele przed szkodami o charakterze katastroficznym (np. powódź, huragan);
- nieproporcjonalne umowy nadwyżki szkód chroniące między innymi portfele ubezpieczeń majątkowych, technicznych, morskich, transportowych i lotniczych, OC (w tym OC z ubezpieczeń komunikacyjnych) przed skutkami dużych pojedynczych szkód;
- nieproporcjonalną umowę nadwyżki szkodowości chroniącą portfel upraw rolnych;
- proporcjonalną umowę chroniącą portfel ubezpieczeń finansowych.

Optymalizacja programu reasekuracyjnego w zakresie ochrony przed szkodami o charakterze katastroficznym bazuje na wynikach wewnętrznych analiz oraz wykorzystuje modele firm zewnętrznych.

Proces likwidacji szkód

Obszar likwidacji szkód jest istotny dla zarządzania ryzykiem aktuarijnym poprzez kontrolę kosztów, optymalizację czasu trwania procesu oraz dostarczania danych potrzebnych do precyzyjnej oceny ryzyka. Grupa PZU w obszarze likwidacji szkód zarządza procesem, zwracając szczególną uwagę na kluczowe z punktu widzenia ryzyka aktuarijnego aspekty:

- koszty likwidacji szkód;
- czas trwania procesu;
- zarządzanie ryzykiem operacyjnym;
- analizę i dostarczanie danych;
- optymalizację rezerw na szkody.

W zakresie obsługi szkód i świadczeń Grupa PZU identyfikuje następujące ryzyka:

- ryzyko finansowe wynikające z nieprawidłowo ustalonej wysokości odszkodowania;
- ryzyko nieprzebrzegania terminowości wykonywania ustawowych obowiązków informacyjnych i terminowego wydawania decyzji merytorycznych w szkodach;
- ryzyko operacyjne związane z niedostępnością systemów i zasobów;
- ryzyko reputacyjne w związku z błędną obsługą szkody, z treścią zawartą w korespondencji.

Grupa PZU zarządza ryzykiem w obszarze obsługi szkód i świadczeń poprzez:

- posługiwanie się zabezpieczeniami systemowymi w zakresie pilnowania terminowości (polecenia systemowe przypominające o terminie 7, 14, 30 dni oraz systemowe zabezpieczenie kwot pełnomocnictw dedykowanych pracownikom);
- dedykowane szkolenia dla pracowników obsługujących szkody (przypominające i w zakresie nowych tematów);
- udostępnienie wzorów odpowiedzi do klientów dotyczących istotnych kwestii;
- dedykowane raporty w zakresie terminowości oraz innych wskaźników jakościowych w zakresie obsługi szkód;

- wdrożenie adekwatnej struktury organizacyjnej pozwalającej na skutecznie zarządzanie ryzykiem (podział na jednostki obsługowe, zespoły dedykowane do obsługi konkretnych spraw, wdrożenie systemu zastępstw w przypadku nieobecności pracownika);
- wdrożenie systemu kontroli cyklicznych.

Obszar likwidacji szkód jest monitorowany pod względem:

- ryzyka wyłudzeń w obszarze likwidacji szkód;
- ryzyka prawnego w zakresie trendu liczby nowych spraw sądowych biernych dotyczących ubezpieczeń, jak również relacji takich spraw do liczby nowych szkód; ryzyko prawne może też zmaterializować się w formie spraw sądowych (odsetki za opóźnienie, koszty sądowe i zastępstwa procesowego itp.) w wyniku sporu w zakresie odmowy wypłaty bądź wysokości wypłaty odszkodowania / świadczenia, a informacje na ten temat są przedmiotem raportowania;
- efektywności likwidacji szkód.

8.5.2.1. Rozwój szkód w ubezpieczeniach innych niż ubezpieczenia na życie

Główną część portfela Grupy PZU stanowią ubezpieczenia komunikacyjne – autocasco oraz OC posiadaczy pojazdów mechanicznych. Oba rodzaje ubezpieczeń zawierane są na ogół na rok, w trakcie którego szkoda musi zaistnieć, aby została wypłacona. W przypadku ubezpieczenia autocasco czas na zgłoszenie szkody jest krótki i nie jest źródłem niepewności. Inaczej jest w przypadku ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych, gdzie czas na zgłoszenie szkody może wynosić aż 30 lat. Wysokość szkód majątkowych jest w szczególności wrażliwa na ilość zgłaszanych roszczeń sądowych oraz zapadające w poszczególnych sprawach wyroki sądowe. W przypadku umów ubezpieczeń OC pojawiają się nowe typy szkód oraz dodatkowe roszczenia ujawniane ze znacznym opóźnieniem, co istotnie komplikuje proces szacowania przyszłych przepływów pieniężnych z tytułu szkód zaistniałych.

Poniższe tabele przedstawiają, w jaki sposób kształtowały się szacunki niezdyktowanych kwot odszkodowań i świadczeń w ubezpieczeniach innych niż ubezpieczenia na życie (w ujęciu brutto i na udziale własnym).

Rozwój szkód w ubezpieczeniach innych niż ubezpieczenia na życie brutto (wg okresu sprawozdawczego)	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Razem
Oszacowane niezdyktowane odszkodowania i świadczenia brutto:							
- na koniec roku szkody	5 274	9 284	8 670	9 331	10 824	11 115	
- wyliczone 1 rok później	5 151	9 081	8 302	9 246	11 728	-	
- wyliczone 2 lata później	5 154	9 099	8 277	9 135	-	-	
- wyliczone 3 lata później	5 216	9 089	8 318	-	-	-	
- wyliczone 4 lata później	5 207	9 180	-	-	-	-	
- wyliczone 5 lat później	5 131	-	-	-	-	-	
Łączna kwota wypłaconych odszkodowań i świadczeń	4 246	7 911	7 197	7 705	7 868	6 663	41 590
Zobowiązanie z tytułu zaistniałych szkód bez uwzględnienia wydatków, które miały miejsce mniej niż 5 lat od daty bilansowej – niezdyktowana wartość najlepszego oszacowania	885	1 269	1 121	1 430	3 860	4 452	13 017
Pozostałe zobowiązanie z tytułu zaistniałych szkód – niezdyktowana wartość najlepszego oszacowania							10 373
Zobowiązanie z tytułu zaistniałych szkód – niezdyktowana wartość korekty ryzyka z tytułu ryzyka niefinansowego							2 029
Efekt dyskonta							(9 425)
Wartość bilansowa zobowiązania z tytułu zaistniałych szkód							15 994

Rozwój szkód w ubezpieczeniach innych niż ubezpieczenia na życie na udziale własnym (wg okresu sprawozdawczego)	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Razem
Oszacowane niezdyktowane odszkodowania i świadczenia na udziale własnym:							
- na koniec roku szkody	4 985	9 010	8 393	8 976	9 563	10 638	
- wyliczone 1 rok później	4 828	8 676	8 032	8 843	9 555	-	
- wyliczone 2 lata później	4 817	8 610	8 043	8 774	-	-	
- wyliczone 3 lata później	4 850	8 610	8 047	-	-	-	
- wyliczone 4 lata później	4 849	8 647	-	-	-	-	
- wyliczone 5 lat później	4 777	-	-	-	-	-	
Łączna kwota wypłaconych odszkodowań i świadczeń	3 947	7 659	7 066	7 501	7 717	6 641	40 531
Zobowiązanie z tytułu zaistniałych szkód bez uwzględnienia wydatków, które miały miejsce mniej niż 5 lat od daty bilansowej – niezdyktowana wartość najlepszego oszacowania	830	988	981	1 273	1 838	3 997	9 907
Pozostałe zobowiązanie z tytułu zaistniałych szkód – niezdyktowana wartość najlepszego oszacowania							9 576
Zobowiązanie z tytułu zaistniałych szkód – niezdyktowana wartość korekty ryzyka z tytułu ryzyka niefinansowego							1 798
Efekt dyskonta							(8 763)
Wartość bilansowa zobowiązania z tytułu zaistniałych szkód							12 518

8.5.2.2. Koncentracja ryzyka w ubezpieczeniach majątkowych i osobowych

W ramach ryzyka aktuarialnego, Grupa PZU identyfikuje ryzyko koncentracji w odniesieniu do możliwych szkód spowodowanych przez zdarzenia katastroficzne, w szczególności takich jak powodzie i huragany. Poniższa tabela przedstawia sumy ubezpieczeń w zadanych przedziałach w podziale na poszczególne województwa (dla działalności na terenie Polski) oraz kraje (dla działalności zagranicznej). W kontekście ekspozycji na ryzyko powodzi i huraganu, system zarządzania ryzykiem funkcjonujący w Grupie PZU zapewnia jej cykliczny monitoring, a stosowany program reasekuracji pozwala na istotną redukcję wielkości potencjalnej szkody katastroficznej na udziale własnym.

Narażenie na szkody katastroficzne w ubezpieczeniach majątkowych	Suma ubezpieczenia (w mln zł) 31 grudnia 2023							Suma ubezpieczenia (w mln zł) 31 grudnia 2022						
	0-0,2	0,2-0,5	0,5-2	2-10	10-50	pow. 50	Suma	0-0,2	0,2-0,5	0,5-2	2-10	10-50	pow. 50	Suma
dolnośląskie	0,7%	1,4%	1,8%	0,7%	0,5%	1,2%	6,3%	0,6%	1,2%	1,4%	0,5%	0,4%	1,7%	5,8%
kujawsko-pomorskie	0,5%	0,8%	0,7%	0,4%	0,3%	1,0%	3,7%	0,5%	0,7%	0,6%	0,3%	0,3%	1,1%	3,5%
lubelskie	0,4%	0,7%	0,4%	0,2%	0,1%	0,9%	2,7%	0,4%	0,6%	0,3%	0,1%	0,1%	1,1%	2,6%
lubuskie	0,2%	0,3%	0,3%	0,2%	0,1%	0,3%	1,4%	0,2%	0,3%	0,3%	0,1%	0,1%	0,5%	1,5%
łódzkie	0,5%	1,0%	1,0%	0,3%	0,3%	3,1%	6,2%	0,6%	1,0%	0,8%	0,3%	0,2%	3,5%	6,4%
małopolskie	0,6%	1,4%	1,4%	0,5%	0,5%	1,4%	5,8%	0,6%	1,4%	1,1%	0,4%	0,4%	1,6%	5,5%
mazowieckie	1,6%	3,0%	3,3%	1,1%	1,3%	12,9%	23,2%	1,6%	3,1%	2,8%	0,9%	1,1%	9,7%	19,2%
opolskie	0,2%	0,4%	0,4%	0,1%	0,1%	0,8%	2,0%	0,2%	0,4%	0,3%	0,1%	0,1%	0,6%	1,7%
podkarpackie	0,4%	0,9%	0,5%	0,2%	0,2%	0,9%	3,1%	0,4%	0,8%	0,4%	0,2%	0,2%	1,4%	3,4%
podlaskie	0,3%	0,4%	0,4%	0,2%	0,2%	0,6%	2,1%	0,3%	0,4%	0,3%	0,2%	0,2%	0,5%	1,9%
pomorskie	0,5%	1,0%	1,3%	0,6%	0,8%	5,4%	9,6%	0,5%	1,0%	1,0%	0,5%	0,6%	5,8%	9,4%
śląskie	0,9%	1,6%	1,7%	0,6%	0,4%	2,6%	7,8%	0,9%	1,5%	1,4%	0,5%	1,5%	3,7%	9,5%
świętokrzyskie	0,3%	0,5%	0,3%	0,1%	0,1%	0,4%	1,7%	0,3%	0,4%	0,2%	0,1%	0,1%	0,4%	1,5%
warmińsko-mazurskie	0,3%	0,5%	0,4%	0,2%	0,1%	0,4%	1,9%	0,3%	0,4%	0,4%	0,2%	0,1%	0,5%	1,9%
wielkopolskie	0,9%	1,7%	1,9%	0,8%	0,7%	2,1%	8,1%	1,0%	1,8%	1,6%	0,7%	0,6%	2,6%	8,3%
zachodniopomorskie	0,3%	0,5%	0,6%	0,4%	0,4%	1,3%	3,5%	0,3%	0,5%	0,5%	0,4%	0,4%	1,5%	3,6%
Litwa i Estonia	0,3%	1,8%	2,7%	0,5%	0,5%	1,4%	7,2%	0,4%	2,2%	3,1%	1,1%	1,0%	2,0%	9,8%
Łotwa	0,1%	0,5%	1,1%	0,5%	0,5%	0,8%	3,5%	0,1%	0,5%	1,1%	0,5%	0,5%	0,5%	3,2%
Ukraina	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,1%	0,2%	0,6%	0,9%
Norwegia	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,2%	0,2%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,4%	0,4%
Razem	9,0%	18,4%	20,2%	7,6%	7,1%	37,7%	100,0%	9,2%	18,2%	17,6%	7,2%	8,1%	39,7%	100,0%

8.5.2.3. Stopień narażenia na ryzyko ubezpieczeniowe - ubezpieczenia na życie

Grupa PZU nie zaprezentowała informacji dotyczących rozwoju szkód w ubezpieczeniach na życie, ze względu na fakt, że niepewność kwot i okresu wypłaty odszkodowań zwykle ustępuje w ciągu jednego roku.

Koncentracja ryzyka związana jest z koncentracją umów lub sum ubezpieczenia. W przypadku tradycyjnych ubezpieczeń indywidualnych, gdzie ryzyko koncentracji związane jest z możliwością wystąpienia zdarzenia ubezpieczeniowego lub z potencjalną wysokością wypłat z tytułu pojedynczego zdarzenia, ryzyko ocenia się w sposób indywidualny. Ocena obejmuje zarówno ryzyko medyczne, jak też – w uzasadnionych przypadkach – finansowe. Dzięki temu dokonywana jest selekcja ryzyk (ocena osoby przystępującej do umowy ubezpieczenia) oraz określenie maksymalnego poziomu akceptowalnego ryzyka.

W ubezpieczeniach grupowych wystąpienie ryzyka koncentracji jest ograniczone poprzez wielkość portfela umów. Pozwala to zmniejszyć poziom zaburzeń wynikających z losowości przebiegów ubezpieczeń. Ponadto istotnym czynnikiem zmniejszającym ryzyko związane z koncentracją jest forma umowy zbiorowej, w ramach której wszyscy członkowie grupy mają tę samą sumę

ubezpieczenia oraz zakres gwarantowanej ochrony. Tym samym zjawisko koncentracji niektórych ryzyk w ramach portfela umów nie występuje.

W przypadku umów ubezpieczeń grupowych, gdzie dopuszcza się możliwość kształtowania zakresu ochrony ubezpieczeniowej na poziomie poszczególnych umów grupowych, stosowana jest uproszczona ocena ryzyka. Prowadzi się ją na podstawie informacji o branży zawodowej danego zakładu pracy przy założeniu odpowiednich limitów uczestnictwa osób ubezpieczonych w stosunku do osób zatrudnionych w zakładzie pracy. Stosowane w tych przypadkach składki ubezpieczeniowe i odpowiednie narzuty wynikają z prowadzonych analiz statystycznych częstości występowania świadczeń na poziomie zdefiniowanych homogenicznych grup ryzyka, z uwzględnieniem względnych częstości występowania zdarzeń w stosunku do statystyk publicznych.

Należy również zaznaczyć, że dla większości umów wielkość świadczenia jest ściśle zdefiniowana w umowie ubezpieczenia. W porównaniu do typowych umów ubezpieczeń majątkowych i osobowych zmniejsza się ryzyko koncentracji, polegające na stosunkowo rzadkim występowaniu pojedynczych zdarzeń o znacznej wysokości wypłat.

8.5.2.4. Analiza wrażliwości

Kolejne tabele prezentują, w jaki sposób marża kontraktowa, zysk netto i kapitały własne zmieniają się, w efekcie zmian czynników ryzyka ubezpieczeniowego. Analiza przedstawia wrażliwość zarówno przed, jak i po ograniczeniu ryzyka przez reasekurację i zakłada, że wszystkie inne zmienne pozostają stałe.

Analiza wrażliwości ryzyka ubezpieczeniowego 31 grudnia 2023	Marża kontraktowa		Zysk netto		Kapitały własne	
	brutto	na udziale własnym	brutto	na udziale własnym	brutto	na udziale własnym
Ubezpieczenia korporacyjne						
Wysokość szkody - wzrost o 5 %	nd.	nd.	(90)	(73)	(91)	(74)
Wysokość szkody - spadek o 5 %	nd.	nd.	89	72	90	73
Śmiertelność dla rent – wzrost o 5 %	nd.	nd.	5	5	5	5
Śmiertelność dla rent – spadek o 5 %	nd.	nd.	(5)	(5)	(4)	(4)
Ubezpieczenia masowe						
Wysokość szkody - wzrost o 5 %	nd.	nd.	(363)	(363)	(367)	(366)
Wysokość szkody - spadek o 5 %	nd.	nd.	351	351	354	354
Śmiertelność dla rent – wzrost o 5 %	nd.	nd.	47	46	41	41
Śmiertelność dla rent – spadek o 5 %	nd.	nd.	(49)	(49)	(43)	(43)
Ubezpieczenia grupowe i indywidualnie kontynuowane						
Śmiertelność – wzrost o 5 %	(420)	(420)	(65)	(65)	(53)	(53)
Śmiertelność – spadek o 5 %	437	437	65	65	52	52
Zachorowalność – wzrost o 5 %	(81)	(81)	(37)	(37)	(33)	(33)
Zachorowalność – spadek o 5 %	77	77	37	37	33	33
Wydatki – wzrost o 10 %	(231)	(231)	(42)	(42)	(25)	(25)
Wydatki – spadek o 10 %	227	227	42	42	25	25
Wskaźnik rezygnacji – wzrost o 10 %	10	10	12	12	6	6
Wskaźnik rezygnacji – spadek o 10 %	(13)	(13)	(13)	(13)	(6)	(6)
Ubezpieczenia indywidualne						
Śmiertelność – wzrost o 5 %	(19)	(19)	1	1	-	-
Śmiertelność – spadek o 5 %	19	19	(1)	(1)	(1)	(1)
Zachorowalność – wzrost o 5 %	(4)	(4)	(1)	(1)	-	-
Zachorowalność – spadek o 5 %	4	4	1	1	-	-
Wydatki – wzrost o 10 %	(47)	(47)	(8)	(8)	(5)	(5)
Wydatki – spadek o 10 %	47	47	8	8	5	5
Wskaźnik rezygnacji – wzrost o 10 %	(41)	(41)	(1)	(1)	(6)	(6)
Wskaźnik rezygnacji – spadek o 10 %	44	44	1	1	7	7

Analiza wrażliwości ryzyka ubezpieczeniowego 31 grudnia 2023	Marża kontraktowa		Zysk netto		Kapitały własne	
	brutto	na udziale własnym	brutto	na udziale własnym	brutto	na udziale własnym
Ubezpieczenia o charakterze inwestycyjnym						
Śmiertelność - wzrost o 5 %	(2)	(2)	-	-	-	-
Śmiertelność - spadek o 5 %	2	2	-	-	-	-
Wydatki - wzrost o 10 %	(9)	(9)	(6)	(6)	(6)	(6)
Wydatki - spadek o 10 %	10	10	6	6	6	6
Wskaźnik rezygnacji - wzrost o 10 %	(20)	(20)	(4)	(4)	(4)	(4)
Wskaźnik rezygnacji - spadek o 10 %	22	22	5	5	5	5
Kraje bałtyckie						
Wysokość szkody - wzrost o 5 %	nd.	nd.	(83)	(81)	(80)	(77)
Wysokość szkody - spadek o 5 %	nd.	nd.	74	72	71	70
Śmiertelność - wzrost o 5 %	(2)	(2)	-	-	-	-
Śmiertelność - spadek o 5 %	2	2	-	-	-	-
Zachorowalność - wzrost o 5 %	(5)	(5)	-	-	-	-
Zachorowalność - spadek o 5 %	5	5	1	1	-	-
Wydatki - wzrost o 10 %	(5)	(5)	-	-	-	-
Wydatki - spadek o 10 %	5	5	1	1	-	-
Wskaźnik rezygnacji - wzrost o 10 %	(8)	(8)	-	-	-	-
Wskaźnik rezygnacji - spadek o 10 %	9	9	-	-	1	1
Śmiertelność dla rent - wzrost o 5 %	nd.	nd.	1	1	1	1
Śmiertelność dla rent - spadek o 5 %	nd.	nd.	(1)	(1)	(1)	(1)
Ukraina						
Wysokość szkody - wzrost o 5 %	nd.	nd.	(5)	(5)	(5)	(5)
Wysokość szkody - spadek o 5 %	nd.	nd.	5	5	5	5
Zachorowalność - wzrost o 5 %	-	-	-	-	(2)	(2)
Zachorowalność - spadek o 5 %	-	-	-	-	2	2
Wydatki - wzrost o 10 %	-	-	-	-	(1)	(1)
Wydatki - spadek o 10 %	-	-	-	-	1	1

Analiza wrażliwości ryzyka ubezpieczeniowego 31 grudnia 2022	Marża kontraktowa		Zysk netto		Kapitały własne	
	brutto	na udziale własnym	brutto	na udziale własnym	brutto	na udziale własnym
Ubezpieczenia korporacyjne						
Wysokość szkody - wzrost o 5 %	nd.	nd.	(115)	(69)	(114)	(68)
Wysokość szkody - spadek o 5 %	nd.	nd.	114	67	113	67
Śmiertelność dla rent - wzrost o 5 %	nd.	nd.	4	4	3	3
Śmiertelność dla rent - spadek o 5 %	nd.	nd.	(6)	(6)	(4)	(4)
Ubezpieczenia masowe						
Wysokość szkody - wzrost o 5 %	nd.	nd.	(376)	(375)	(372)	(372)
Wysokość szkody - spadek o 5 %	nd.	nd.	323	322	319	319
Śmiertelność dla rent - wzrost o 5 %	nd.	nd.	41	41	29	29
Śmiertelność dla rent - spadek o 5 %	nd.	nd.	(53)	(53)	(38)	(38)
Ubezpieczenia grupowe i indywidualnie kontynuowane						
Śmiertelność - wzrost o 5 %	(417)	(417)	(63)	(63)	(26)	(26)
Śmiertelność - spadek o 5 %	438	438	64	64	24	24
Zachorowalność - wzrost o 5 %	(72)	(72)	(31)	(31)	(21)	(21)
Zachorowalność - spadek o 5 %	72	72	31	31	21	21
Wydatki - wzrost o 10 %	(227)	(227)	(38)	(38)	-	-
Wydatki - spadek o 10 %	227	227	38	38	-	-
Wskaźnik rezygnacji - wzrost o 10 %	5	5	12	12	1	1
Wskaźnik rezygnacji - spadek o 10 %	(5)	(5)	(12)	(12)	(1)	(1)

Analiza wrażliwości ryzyka ubezpieczeniowego 31 grudnia 2022	Marża kontraktowa		Zysk netto		Kapitały własne	
	brutto	na udziale własnym	brutto	na udziale własnym	brutto	na udziale własnym
Ubezpieczenia indywidualne						
Śmiertelność - wzrost o 5 %	(11)	(11)	(2)	(2)	(2)	(2)
Śmiertelność - spadek o 5 %	11	11	2	2	2	2
Zachorowalność - wzrost o 5 %	(4)	(4)	(1)	(1)	-	-
Zachorowalność - spadek o 5 %	4	4	1	1	-	-
Wydatki - wzrost o 10 %	(46)	(46)	(7)	(7)	-	-
Wydatki - spadek o 10 %	46	46	6	6	-	-
Wskaźnik rezygnacji - wzrost o 10 %	(22)	(22)	2	2	(12)	(12)
Wskaźnik rezygnacji - spadek o 10 %	23	23	(2)	(2)	13	13
Ubezpieczenia o charakterze inwestycyjnym						
Śmiertelność - wzrost o 5 %	(1)	(1)	(1)	(1)	(1)	(1)
Śmiertelność - spadek o 5 %	1	1	1	1	1	1
Wydatki - wzrost o 10 %	(8)	(8)	(7)	(7)	(7)	(7)
Wydatki - spadek o 10 %	8	8	7	7	7	7
Wskaźnik rezygnacji - wzrost o 10 %	(16)	(16)	(7)	(7)	(7)	(7)
Wskaźnik rezygnacji - spadek o 10 %	18	18	7	7	7	7
Kraje bałtyckie						
Wysokość szkody - wzrost o 5 %	nd.	nd.	(135)	(134)	(134)	(133)
Wysokość szkody - spadek o 5 %	nd.	nd.	92	91	90	89
Śmiertelność - wzrost o 5 %	(2)	(2)	-	-	-	-
Śmiertelność - spadek o 5 %	2	2	-	-	-	-
Zachorowalność - wzrost o 5 %	(5)	(5)	-	-	-	-
Zachorowalność - spadek o 5 %	5	5	-	-	-	-
Wydatki - wzrost o 10 %	(6)	(6)	(1)	(1)	-	-
Wydatki - spadek o 10 %	6	6	1	1	-	-
Wskaźnik rezygnacji - wzrost o 10 %	(8)	(8)	-	-	(1)	(1)
Wskaźnik rezygnacji - spadek o 10 %	8	8	3	3	3	3
Śmiertelność dla rent - wzrost o 5 %	nd.	nd.	1	1	1	1
Śmiertelność dla rent - spadek o 5 %	nd.	nd.	(1)	(1)	(1)	(1)
Ukraina						
Wysokość szkody - wzrost o 5 %	nd.	nd.	(6)	(4)	(5)	(4)
Wysokość szkody - spadek o 5 %	nd.	nd.	6	4	5	4
Zachorowalność - wzrost o 5 %	-	-	-	-	(2)	(2)
Zachorowalność - spadek o 5 %	-	-	-	-	2	2
Wydatki - wzrost o 10 %	-	-	-	-	(1)	(1)
Wydatki - spadek o 10 %	-	-	-	-	1	1
Wskaźnik rezygnacji - wzrost o 10 %	-	-	-	-	1	1
Wskaźnik rezygnacji - spadek o 10 %	-	-	-	-	(1)	(1)

Zmiany czynników ryzyka ubezpieczeniowego wpływają przede wszystkim na:

- marżę kontraktową – zmiany w przepływach pieniężnych nie dotyczących komponentu straty, innych niż rozpoznane jako przychody i koszty finansowe z ubezpieczeń;
- wynik finansowy netto – zmiany w przepływach pieniężnych dotyczące komponentu straty, zmiany w przepływach pieniężnych rozpoznanych jako przychody i koszty finansowe z ubezpieczeń i reasekuracji;
- kapitały własne – zmiany w przepływach pieniężnych rozpoznanych jako przychody i koszty finansowe z ubezpieczeń i reasekuracji ujęte w innych całkowitych dochodach oraz zmiany wpływające na wynik finansowy netto.

8.5.3. Ryzyko rynkowe

Ryzyko rynkowe to ryzyko straty lub niekorzystnej zmiany sytuacji finansowej wynikające bezpośrednio lub pośrednio z wahań poziomu i wahań zmienności rynkowych cen aktywów, *spreadu* kredytowego, wartości zobowiązań i instrumentów finansowych.

Ryzyko rynkowe w Grupie PZU obejmuje:

- **ryzyko cen akcji** – możliwość poniesienia straty na skutek zmiany wartości aktywów, zobowiązań i instrumentów finansowych w wyniku zmian rynkowych cen akcji lub wahań zmienności rynkowych cen akcji;
- **ryzyko cen udziałów i akcji nienotowanych** – możliwość poniesienia straty na skutek zmian wycen akcji nienotowanych i udziałów;
- **ryzyko cen nieruchomości** – możliwość poniesienia straty na skutek zmian wartości aktywów, zobowiązań i instrumentów finansowych w wyniku zmian rynkowych cen nieruchomości lub wahań zmienności rynkowych cen nieruchomości;
- **ryzyko cen towarów** – możliwość poniesienia straty na skutek zmiany wartości aktywów, zobowiązań i instrumentów finansowych w wyniku zmian rynkowych cen towarów lub wahań zmienności rynkowych cen towarów;
- **ryzyko inflacji** – możliwość poniesienia straty związana z poziomem realizowanej inflacji, w szczególności inflacji cen towarów i usług, a także oczekiwań dotyczących przyszłego poziomu inflacji, mających wpływ na wycenę aktywów i zobowiązań;
- **ryzyko płynności** – ryzyko niemożności zrealizowania lokat i innych aktywów bez wpływu na ich rynkowe ceny w celu uregulowania swoich zobowiązań finansowych w momencie, gdy stają się one wymagalne;
- **ryzyko stopy procentowej** – możliwość poniesienia straty na skutek zmiany wartości instrumentów finansowych lub innych aktywów oraz zmiany wartości bieżącej prognozowanych przepływów ze zobowiązań w wyniku zmian w strukturze terminowej rynkowych stóp procentowych lub wahań zmienności rynkowych stóp procentowych wolnych od ryzyka;
- **ryzyko bazowe** – możliwość poniesienia straty na skutek zmiany wartości instrumentów finansowych lub aktywów oraz zmiany wartości bieżącej prognozowanych przepływów ze zobowiązań, w wyniku zmian w strukturze terminowej *spreadów* rynkowych stóp procentowych względem stóp wolnych od ryzyka lub wahań zmienności tych *spreadów* – z wyłączeniem *spreadów* kredytowych;
- **ryzyko walutowe** – możliwość poniesienia straty na skutek zmian wartości aktywów, zobowiązań i instrumentów finansowych w wyniku zmian kursów wymiany walut lub wahań zmienności kursów wymiany walut;
- **ryzyko *spreadu* kredytowego** – możliwość poniesienia straty z tytułu zmiany wartości aktywów, zobowiązań i instrumentów finansowych spowodowanych zmianą poziomu *spreadów* kredytowych w odniesieniu do struktury terminowej stóp procentowych dłużnych papierów wartościowych emitowanych przez Skarb Państwa lub wahania ich zmienności;
- **ryzyko koncentracji** – możliwość poniesienia straty wynikającej z braku dywersyfikacji portfela aktywów lub z dużej ekspozycji na ryzyko niewykonania zobowiązania przez pojedynczego emitenta papierów wartościowych lub grupę powiązanych emitentów.

Ryzyko koncentracji aktywów oraz ryzyko *spreadu* kredytowego jest traktowane jako integralna część ryzyka rynkowego przy pomiarze ryzyka na potrzeby profilu ryzyka, tolerancji na ryzyko i raportowaniu wskaźników ryzyka rynkowego. Jednak proces zarządzania tymi ryzykami ma odmienną specyfikę niż proces zarządzania pozostałymi podkategoriami ryzyka rynkowego i został opisany w punkcie 8.5.1.1 wraz z procesem zarządzania ryzykiem niewypłacalności kontrahenta.

Ryzyko rynkowe w Grupie PZU pochodzi z trzech głównych źródeł:

- działalności związanej z dopasowaniem aktywów do zobowiązań (portfel ALM);
- działalności związanej z aktywną alokacją, tj. wyznaczaniem optymalnej średnioterminowej struktury aktywów (portfele inne niż portfele ALM);
- działalności bankowej w Pekao i Alior Banku – generującej istotne narażenie na ryzyko stopy procentowej.

Działalność inwestycyjną w spółkach Grupy PZU reguluje szereg dokumentów zatwierdzonych przez rady nadzorcze, zarządy i dedykowane komitety.

Jednostki ds. ryzyka współuczestniczą w identyfikacji ryzyk, dokonują ich pomiaru oraz monitorują i raportują o tych ryzykach. Ryzyko rynkowe mierzy się przy wykorzystaniu formuły standardowej zgodnie z zasadami zdefiniowanymi przez dyrektywę

Wypłacalność II, szeregu innych wskaźników odnoszących się do miar wrażliwości i ekspozycji oraz wartości narażonej na ryzyko (VaR, ang. *Value at Risk*), wyznaczonej za pomocą modelu kalkulacji kapitału ekonomicznego ryzyka rynkowego. W celu efektywnego zarządzania ryzykiem rynkowym ustala się limity w postaci kwoty kapitału alokowanego na dane ryzyko rynkowe, jak również limity na poszczególne czynniki ryzyka rynkowego.

W Pekao funkcjonuje system zarządzania ryzykiem rynkowym, stanowiący strukturalno-organizacyjne i metodologiczne ramy, mające na celu utrzymanie struktury bilansu i pozycji pozabilansowych w zgodzie z zakładanymi celami strategicznymi. Proces zarządzania ryzykiem rynkowym oraz procedury go regulujące uwzględniają podział na księgę handlową i bankową.

Zarządzając ryzykiem rynkowym księgi handlowej Pekao dąży do optymalizowania wyników finansowych oraz zapewnienia maksymalnie wysokiej jakości obsługi klientów banku w zakresie dostępu do rynku (*market making*) pozostając w ramach limitów zatwierdzonych przez zarząd i radę nadzorczą.

Zarządzając ryzykiem stopy procentowej księgi bankowej Pekao kieruje się celem zabezpieczenia wartości ekonomicznej kapitału oraz realizacji założonego wyniku odsetkowego w ramach przyjętych limitów.

W Alior Banku ekspozycja na ryzyko rynkowe jest ograniczana przez system limitów, okresowo aktualizowanych, obejmujących wszystkie miary ryzyka, których poziom jest monitorowany i raportowany przez jednostki organizacyjne Alior Banku niezależne od biznesu. W Alior Banku funkcjonują trzy rodzaje limitów, różniące się zakresem oraz sposobem funkcjonowania – limity podstawowe, uzupełniające, limity dodatkowe. Zarządzanie ryzykiem rynkowym skupia się na ograniczaniu potencjalnych niekorzystnych zmian wartości ekonomicznej kapitału.

Ekspozycja na ryzyko rynkowe

Wartość bilansowa	Nota	31 grudnia 2023			31 grudnia 2022			Razem	Razem
		Aktywa na ryzyko Grupy	Aktywa na ryzyko klienta	Razem	Aktywa na ryzyko Grupy	Aktywa na ryzyko klienta	Razem		
			w tym aktywa banków						
Aktywa finansowe i środki pieniężne narażone na ryzyko stopy procentowej		432 243	381 156	1 045	433 288	389 627	344 610	931	390 558
Dłużne papiery wartościowe o stałym oprocentowaniu	35,36	140 691	102 960	933	141 624	107 587	75 050	860	108 447
Dłużne papiery wartościowe o zmiennym oprocentowaniu	35,36	31 096	26 012	67	31 163	24 580	22 076	44	24 624
Należności od klientów z tytułu kredytów	33	218 808	218 808	-	218 808	212 693	212 693	-	212 693
Lokaty terminowe w instytucjach kredytowych	36	993	454	43	1 036	3 047	2 562	21	3 068
Pożyczki	36	4 262	-	-	4 262	4 269	-	-	4 269
Środki pieniężne	39	17 700	16 973	2	17 702	15 954	15 231	6	15 960
Transakcje z przyrzeczeniem odsprzedaży	36	9 003	6 286	-	9 003	7 071	2 572	-	7 071
Instrumenty pochodne	34	9 690	9 663	-	9 690	14 426	14 426	-	14 426
Aktywa finansowe narażone na inne ryzyko cenowe		4 337	1 886	4 321	8 658	5 041	2 172	4 084	9 125
Instrumenty kapitałowe	36	2 642	764	4 310	6 952	3 290	692	4 064	7 354
Instrumenty pochodne	34	1 695	1 122	11	1 706	1 751	1 480	20	1 771
Razem		436 580	383 042	5 366	441 946	394 668	346 782	5 015	399 683

Wartość zobowiązań z tytułu umów ubezpieczenia narażonych na ryzyko stopy procentowej wyniosła na 31 grudnia 2023 roku 35 574 mln zł (na 31 grudnia 2022 roku: 31 247 mln zł).

W tabeli poniżej zaprezentowano aktywa finansowe banków oraz na ryzyko klienta wg miejsca ujęcia w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym:

Aktywa finansowe banków oraz aktywa finansowe na ryzyko klienta	Nota	31 grudnia 2023		31 grudnia 2022	
		Pekao i Alior Bank	Aktywa finansowe na ryzyko klienta	Pekao i Alior Bank	Aktywa finansowe na ryzyko klienta
Należności od klientów z tytułu kredytów	33	218 808	-	212 693	-
Pochodne instrumenty finansowe		10 785	11	15 906	20
Inwestycyjne (lokacyjne) aktywa finansowe		136 476	5 353	102 952	4 989
Wyceniane w zamortyzowanym koszcie		102 716	43	74 402	21
Dłużne papiery wartościowe		95 976	-	69 268	-
Rządowe		60 841	-	48 111	-
Krajowe		50 947	-	42 654	-
Oprocentowanie stałe		44 505	-	38 661	-
Oprocentowanie zmienne		6 442	-	3 993	-
Zagraniczne		9 894	-	5 457	-
Oprocentowanie stałe		9 894	-	5 457	-
Pozostałe		35 135	-	21 157	-
Oprocentowanie stałe		28 180	-	15 843	-
Oprocentowanie zmienne		6 955	-	5 314	-
Transakcje z przyrzeczeniem odsprzedaży		6 286	-	2 572	-
Lokaty terminowe w instytucjach kredytowych		454	43	2 562	21
Wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody		31 996	-	27 359	-
Instrumenty kapitałowe		508	-	443	-
Dłużne papiery wartościowe		31 488	-	26 916	-
Rządowe		24 763	-	18 133	-
Krajowe		20 514	-	18 075	-
Oprocentowanie stałe		11 521	-	9 601	-
Oprocentowanie zmienne		8 993	-	8 474	-
Zagraniczne		4 249	-	58	-
Oprocentowanie stałe		4 249	-	58	-
Pozostałe		6 725	-	8 783	-
Oprocentowanie stałe		3 288	-	4 735	-
Oprocentowanie zmienne		3 437	-	4 048	-
Wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy		1 764	5 310	1 191	4 968
Instrumenty kapitałowe		246	405	239	311
Jednostki uczestnictwa i certyfikaty inwestycyjne		10	3 905	10	3 753
Dłużne papiery wartościowe		1 508	1 000	942	904
Rządowe		1 180	971	743	860
Krajowe		1 180	963	743	851
Oprocentowanie stałe		1 093	922	650	846
Oprocentowanie zmienne		87	41	93	5
Zagraniczne		-	8	-	9
Oprocentowanie stałe		-	8	-	9
Pozostałe		328	29	199	44
Oprocentowanie stałe		230	3	45	5
Oprocentowanie zmienne		98	26	154	39
Środki pieniężne		16 973	2	15 231	6
Aktywa finansowe banków oraz aktywa finansowe na ryzyko klienta, razem		383 042	5 366	346 782	5 015

W ramach swojej działalności lokacyjnej Grupa PZU wykorzystuje pochodne instrumenty finansowe jako narzędzia zmniejszania ryzyka (z użyciem rachunkowości zabezpieczeń lub bez niej) oraz ułatwiające efektywne zarządzanie portfelem inwestycyjnym.

Zaangażowanie Grupy PZU w instrumenty pochodne zaprezentowano w punkcie 34.

Zaangażowanie w dłużne papiery emitowane przez rządy inne niż RP

Wartość bilansowa dłużnych papierów wartościowych emitowanych przez rządy inne niż RP	31 grudnia 2023	31 grudnia 2022
Francja	4 763	1 864
Stany Zjednoczone	4 240	1 226
Niemcy	4 032	2 557
Austria	1 177	3
Litwa	832	717
Hiszpania	529	142
Rumunia	483	209
Holandia	430	-
Chorwacja	240	75
Łotwa	235	180
Belgia	216	-
Finlandia	216	-
Indonezja	156	176
Arabia Saudyjska	120	48
Kolumbia	119	76
Węgry	117	128
Włochy	113	114
Ukraina	99	78
Meksyk	92	78
Panama	89	66
Bułgaria	87	78
Serbia	63	30
Peru	55	64
Pozostałe	653 ¹⁾	610 ²⁾
Razem	19 156	8 519

¹⁾ Pozycja Pozostałe obejmuje obligacje 49 krajów, wobec których jednostkowe zaangażowanie bilansowe nie przekracza równowartości 50 mln zł.

²⁾ Pozycja Pozostałe obejmuje obligacje 52 krajów.

Zaangażowanie w dłużne papiery emitowane przez korporacje oraz jednostki samorządu terytorialnego

Wartość bilansowa dłużnych papierów wartościowych emitowanych przez korporacje, jednostki samorządu terytorialnego oraz Narodowy Bank Polski	31 grudnia 2023	31 grudnia 2022
K. Działalność finansowa i ubezpieczeniowa w tym:	33 570	22 256
Banki zagraniczne	9 720	5 864
Narodowy Bank Polski	20 451	14 594
Spółki Indeksu WIG - Banki	886	562
O. Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne w tym:	6 468	5 313
Samorządy krajowe	6 468	5 309
D. Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych w tym:	1 650	1 914
Spółki Indeksu WIG - Energia	1 107	1 308
C. Przetwórstwo przemysłowe w tym:	1 331	1 676
Wytwarzanie i przetwarzanie produktów rafinacji ropy naftowej (w tym WIG-Paliwa)	509	707
E. Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	1 136	584
U. Organizacje i zespoły eksterytorialne	865	-
N. Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	668	620
H. Transport i gospodarka magazynowa	626	679
J. Informacja i komunikacja	468	365
F. Budownictwo	353	373
I. R. Działalność związana z zakwaterowaniem, usługami gastronomicznymi (w tym: WIG - hotele i restauracje) oraz z kulturą, rozrywką i rekreacją	264	298
M. Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	248	187
L. Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	180	185
B. Górnictwo i wydobywanie	127	192
G. Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	12	24
Razem	47 966	34 666

8.5.3.1. Ryzyko stopy procentowej

W tabelach poniżej zaprezentowano test wrażliwości portfela instrumentów finansowych, dla których ryzyko ponosi Grupa PZU (z wyjątkiem należności od klientów z tytułu kredytów i zobowiązań z tytułu depozytów) oraz portfela zobowiązań z tytułu umów ubezpieczenia.

Zmiana wartości portfela w wyniku zmiany krzywej dochodowości o +/- 100 p.b. wg waluty instrumentu	31 grudnia 2023				31 grudnia 2022			
	Zysk netto		Kapitał własny		Zysk netto		Kapitał własny	
	wzrost	spadek	wzrost	spadek	wzrost	spadek	wzrost	spadek
polski złoty	9	(53)	(387)	396	(60)	(2)	(543)	500
euro	49	(67)	(65)	55	60	(87)	(21)	20
dolar amerykański	19	(27)	(49)	47	18	(29)	(50)	46
funt brytyjski	9	(16)	(1)	1	13	(20)	-	-
Razem	86	(163)	(502)	499	31	(138)	(614)	566

Zmiana wartości aktywów i zobowiązań z tytułu umów ubezpieczenia i reasekuracji w wyniku zmiany krzywej dochodowości o +/- 100 p.b. wg waluty	31 grudnia 2023				31 grudnia 2022			
	Zysk netto		Kapitał własny		Zysk netto		Kapitał własny	
	wzrost	spadek	wzrost	spadek	wzrost	spadek	wzrost	spadek
polski złoty	3	(4)	1 183	(1 481)	2	(2)	984	(1 220)
euro	(1)	1	65	(77)	(1)	-	63	(75)
dolar amerykański	-	(1)	(2)	2	1	(1)	-	-
funt brytyjski	-	-	5	(6)	-	-	-	-
pozostałe	-	-	3	(6)	-	-	11	(14)
Razem	2	(4)	1 254	(1 568)	2	(3)	1 058	(1 309)

W poniższej tabeli przedstawiono kształtowanie się poziomu kontraktowej wrażliwości dochodu odsetkowego (NII) na zmianę stóp procentowych o 100 p.b. oraz wrażliwości wartości ekonomicznej kapitału (EVE) banków Grupy PZU na zmianę stóp procentowych o 200 p.b. Miara (NII) jest wykorzystywana w zarządzaniu ryzykiem stopy procentowej do ograniczenia zmienności dochodu odsetkowego. Przez EVE rozumie się bieżącą wartość przyszłych przepływów pieniężnych, które będą wygenerowane przez aktywa jednostki, pomniejszoną o bieżącą wartość przyszłych przepływów pieniężnych koniecznych do uregulowania zobowiązań tej jednostki. W obu analizach zakładana jest natychmiastowa zmiana stóp rynkowych. Oprocentowanie produktów bankowych zmienia się zgodnie z zapisami umownymi, przy czym w przypadku kontraktowej wrażliwości NII, dla depozytów od klientów detalicznych, uwzględnia się ograniczenie spadku stóp minimalnie do zera, lecz nie do wartości ujemnych, zaś dla wrażliwości EVE zerowe ograniczenie spadku oprocentowania obowiązuje dla wszystkich pasywów. Ponadto dla wrażliwości EVE dla depozytów bieżących w złotych polskich stosowany jest model urealnijający profil ich przeszacowania.

Podmiot	Miara	31 grudnia 2023		31 grudnia 2022	
		Spadek	wzrost	spadek	wzrost
Grupa Pekao	NII	-1,66%	0,34%	-3,85%	0,16%
	EVE	3,02%	-6,57%	3,10%	-5,75%
Grupa Alior Banku	NII	-6,14%	3,12%	-4,68%	0,65%
	EVE	-1,77%	0,53%	1,56%	-4,74%

8.5.3.2. Ryzyko walutowe

Ekspozycja na ryzyko walutowe

Aktywa wg walut	31 grudnia 2023					31 grudnia 2022				
	PLN	EUR	USD	Pozosta- -te	Razem	PLN	EUR	USD	Pozosta- -te	Razem
Aktywa z tytułu umów ubezpieczenia	110	1	-	-	111	67	1	-	-	68
Aktywa z tytułu umów reasekuracji	1 277	410	1 761	21	3 469	1 786	402	112	36	2 336
Należności od klientów z tytułu kredytów	179 092	36 249	2 284	1 183 ¹⁾	218 808	174 067	35 520	1 570	1 536 ²⁾	212 693
Pochodne instrumenty finansowe	9 853	1 320	223	-	11 396	14 503	1 450	243	1	16 197
Inwestycyjne (lokacyjne) aktywa finansowe	159 999	22 403	10 814	824	194 040	130 875	13 411	9 612	935	154 833
Wyceniane w zamortyzowanym koszcie	118 066	12 470	5 111	228	135 875	93 592	7 686	4 463	313	106 054
Dłużne papiery wartościowe	105 739	11 001	4 743	91	121 574	80 542	6 707	4 326	71	91 646
Rządowe	70 587	8 482	4 017	91	83 177	59 486	5 254	3 820	71	68 631
Pozostałe	35 152	2 519	726	-	38 397	21 056	1 453	506	-	23 015
Transakcje z przyrzeczeniem odsprzedaży	8 576	427	-	-	9 003	6 991	80	-	-	7 071
Lokaty terminowe w instytucjach kredytowych	520	98	281	137	1 036	2 511	287	28	242	3 068
Pożyczki	3 231	944	87	-	4 262	3 548	612	109	-	4 269
Wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	33 911	7 430	4 199	520	46 060	31 311	4 780	3 965	548	40 604
Instrumenty kapitałowe	796	41	-	-	837	1 609	39	-	-	1 648
Dłużne papiery wartościowe	33 115	7 389	4 199	520	45 223	29 702	4 741	3 965	548	38 956
Rządowe	26 563	6 030	3 490	-	36 083	22 203	3 331	2 028	-	27 562
Pozostałe	6 552	1 359	709	520	9 140	7 499	1 410	1 937	548	11 394
Wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	8 022	2 503	1 504	76	12 105	5 972	945	1 184	74	8 175
Instrumenty kapitałowe	600	30	423	66	1 119	443	20	322	45	830
Jednostki uczestnictwa i certyfikaty inwestycyjne	3 392	850	747	7	4 996	3 231	882	739	24	4 876
Dłużne papiery wartościowe	4 030	1 623	334	3	5 990	2 298	43	123	5	2 469
Rządowe	3 863	1 470	225	3	5 561	2 070	28	109	5	2 212
Pozostałe	167	153	109	-	429	228	15	14	-	257
Należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego	18	1	-	-	19	304	1	-	-	305
Inne należności	4 254	899	64	10	5 227	8 086	873	140	9	9 108
Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych	12 502	2 580	1 352	1 268 ³⁾	17 702	10 077	3 338	1 472	1 073 ⁴⁾	15 960
Aktywa, razem	367 105	63 863	16 498	3 306	450 772	339 765	54 996	13 149	3 590	411 500

¹⁾ W tym 239 mln zł we frankach szwajcarskich, 527 mln zł w funtach brytyjskich, 113 mln zł w lejach rumuńskich oraz 207 mln zł w koronach norweskich.

²⁾ W tym 413 mln zł we frankach szwajcarskich, 545 mln zł w funtach brytyjskich, 244 mln zł w lejach rumuńskich oraz 243 mln zł w koronach norweskich.

³⁾ W tym 233 mln zł we frankach szwajcarskich, 272 mln zł w funtach brytyjskich oraz 276 mln zł w jenach japońskich.

⁴⁾ W tym 306 mln zł we frankach szwajcarskich i 275 mln zł w funtach brytyjskich.

Zobowiązania wg walut	31 grudnia 2023					31 grudnia 2022				
	PLN	EUR	USD	Pozos- tate	Razem	PLN	EUR	USD	Pozos- tate	Razem
Zobowiązania z tytułu umów ubezpieczenia	36 757	3 184	1 800	587	42 328	34 066	2 991	65	396	37 518
Zobowiązania z tytułu umów reasekuracji	29	4	-	2	35	22	1	-	8	31
Zobowiązania podporządkowane	6 166	-	-	-	6 166	6 184	-	-	-	6 184
Zobowiązania z tytułu własnych dłużnych papierów wartościowych	9 197	2 680	126	-	12 003	10 764	319	7	-	11 090
Zobowiązania wobec banków	3 425	3 464	76	82 ¹⁾	7 047	4 390	3 095	138	97 ²⁾	7 720
Zobowiązania wobec klientów z tytułu depozytów	247 164	35 842	16 081	4 694 ³⁾	303 781	225 346	32 050	16 254	4 408 ⁴⁾	278 058
Pochodne instrumenty finansowe	10 868	724	62	2	11 656	19 765	997	188	6	20 956
Zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego	1 989	1	-	1	1 991	325	-	-	3	328
Inne zobowiązania	13 160	3 514	244	62	16 980	11 216	2 588	459	38	14 301
Zobowiązania wg walut, razem	328 755	49 413	18 389	5 430	401 987	312 078	42 041	17 111	4 956	376 186

¹⁾ W tym 79 mln zł we frankach szwajcarskich

²⁾ W tym 93 mln zł we frankach szwajcarskich.

³⁾ W tym 1 916 mln zł w funtach brytyjskich, 1 204 mln zł we frankach szwajcarskich, 385 mln zł w koronach norweskich, 346 mln zł w dolarach kanadyjskich, 281 mln zł w koronach szwedzkich, 71 mln zł w dolarach australijskich.

⁴⁾ W tym 2 044 mln zł w funtach brytyjskich, 1 250 mln zł we frankach szwajcarskich, 308 mln zł w koronach norweskich, 226 mln zł w dolarach kanadyjskich, 189 mln zł w koronach szwedzkich, 76 mln zł w dolarach australijskich.

W celu zarządzania ryzykiem walutowym Grupa PZU wykorzystuje także instrumenty pochodne, co pozwala m.in. na zajęcie wybranej ekspozycji rynkowej w sposób bardziej efektywny niż instrumenty kasowe.

Zobowiązania warunkowe wg walut	31 grudnia 2023					31 grudnia 2022				
	PLN	EUR	USD	Pozos- tate	Razem	PLN	EUR	USD	Pozos- tate	Razem
Zobowiązania warunkowe	66 094	11 800	2 606	173	80 673	67 018	10 147	3 393	118	80 676

Kolejna tabela prezentuje test wrażliwości portfela instrumentów finansowych Grupy PZU (z wyjątkiem należności od klientów z tytułu kredytów i zobowiązań z tytułu depozytów), w odniesieniu do instrumentów finansowych, dla których ryzyko ponosi Grupa PZU.

W skład aktywów finansowych narażonych na ryzyko kursów walutowych wchodzi inwestycyjne (lokacyjne) aktywa finansowe Grupy PZU oraz pochodne instrumenty finansowe denominowane w walutach obcych.

Poniższe tabele prezentują analizę wrażliwości ryzyka walutowego dla portfeli instrumentów finansowych oraz aktywów i zobowiązań z tytułu umów ubezpieczenia i reasekuracji.

Zmiany kursów walutowych wpływają przede wszystkim na:

- wynik finansowy netto – zyski i straty z tytułu różnic kursowych dotyczących umów ubezpieczenia i umów reasekuracji oraz instrumentów finansowych rozpoznane w skonsolidowanym rachunku zysków i strat;
- kapitały własne – zyski i straty z tytułu różnic kursowych rozpoznanych w innych całkowitych dochodach oraz w skonsolidowanym rachunku zysków i strat.

Analiza wrażliwości ryzyka walutowego	31 grudnia 2023				31 grudnia 2022			
	Zysk netto		Kapitały własne		Zysk netto		Kapitały własne	
	wzrost	spadek	wzrost	spadek	wzrost	spadek	wzrost	spadek
EUR – zmiana o 20%								
Aktywa i zobowiązania z tytułu umów ubezpieczenia i reasekuracji	(105)	105	(534)	534	(107)	107	(502)	502
Instrumenty finansowe	110	(59)	757	(706)	110	(104)	695	(689)
GBP – zmiana o 20%								
Aktywa i zobowiązania z tytułu umów ubezpieczenia i reasekuracji	(43)	43	(40)	40	-	-	-	-
Instrumenty finansowe	(80)	80	4	(4)	(90)	90	(1)	1
USD – zmiana o 20%								
Aktywa i zobowiązania z tytułu umów ubezpieczenia i reasekuracji	(6)	6	(6)	6	8	(8)	8	(8)
Instrumenty finansowe	(255)	257	24	(22)	(241)	236	12	(17)
Pozostałe – zmiana o 20%								
Aktywa i zobowiązania z tytułu umów ubezpieczenia i reasekuracji	(4)	4	(62)	62	(6)	6	(69)	69
Instrumenty finansowe	61	(65)	61	(65)	41	(33)	41	(33)

8.5.3.3. Ryzyko cen akcji

Stopień narażenia na ryzyko

Wartość portfela kapitałowych instrumentów finansowych zaprezentowano w punkcie 36.2.

Analiza wrażliwości

W tabeli poniżej przedstawiono test wrażliwości portfela notowanych instrumentów kapitałowych Grupy PZU, dla których ryzyko ponosi Grupa PZU.

Wpływ zmiany wyceny notowanych instrumentów kapitałowych na kapitał własny	31 grudnia 2023	31 grudnia 2022
wzrost wyceny notowanych instrumentów kapitałowych o 20%	163	288
spadek wyceny notowanych instrumentów kapitałowych o 20%	(163)	(288)

8.5.4. Ryzyko płynności

Ryzyko płynności finansowej to możliwość utraty zdolności do bieżącego regulowania zobowiązań Grupy PZU wobec jej klientów lub kontrahentów. Celem zarządzania ryzykiem płynności finansowej jest zachowanie poziomu płynności umożliwiającego bieżące regulowanie zobowiązań danego podmiotu. Ryzyko płynności jest zarządzane odrębnie dla części ubezpieczeniowej oraz bankowej.

Identyfikacja ryzyka polega na analizie możliwości wystąpienia niekorzystnych zdarzeń, w szczególności:

- niedoboru środków płynnych w stosunku do bieżących potrzeb;
- braku płynności posiadanych instrumentów finansowych;
- strukturalnego niedopasowania zapadalności aktywów do wymagalności zobowiązań.

Pomiar i ocena ryzyka są przeprowadzane poprzez oszacowanie niedoborów środków finansowych na wypłaty zobowiązań. W części ubezpieczeniowej oszacowanie dokonywane jest w następujących ujęciach:

- luk płynnościowych (statycznym, ryzyko płynności finansowej długoterminowej) – poprzez monitorowanie niedopasowania przepływów netto, wynikających z umów ubezpieczenia zawartych do dnia bilansowego i wpływów z tytułu aktywów na

pokrycie zobowiązań ubezpieczeniowych w poszczególnych okresach, na podstawie projekcji przepływów finansowych sporządzanej na dany dzień;

- potencjalnego niedoboru środków finansowych (ryzyko płynności finansowej średnioterminowej) – poprzez analizę historycznych i spodziewanych przepływów pieniężnych z działalności operacyjnej;
- stress testowym (ryzyko płynności finansowej średnioterminowej) – poprzez oszacowanie możliwości zbycia w krótkim czasie portfela lokat finansowych na zaspokojenie zobowiązań z tytułu wystąpienia zdarzeń ubezpieczeniowych, w tym o charakterze nadzwyczajnym;
- preliminarzy bieżących (ryzyko płynności finansowej krótkoterminowej) – poprzez monitorowanie zgłoszonego zapotrzebowania na środki w terminie określonym przez obowiązujące w danym podmiocie regulacje.

W zakresie zarządzania ryzykiem płynności banki w Grupie PZU stosują miary wynikające z regulacji sektorowych, w tym Rekomendacji P wydanej przez KNF.

Do zarządzania płynnością banków w Grupie PZU wykorzystuje się współczynniki płynności dla różnych okresów, w tym do 7 dni, do miesiąca, do 12 miesięcy oraz powyżej 12 miesięcy.

W ramach zarządzania ryzykiem płynności banki w Grupie PZU dokonują również analizy profilu zapadalności/wymagalności w dłuższym terminie, zależnej w dużym stopniu od przyjętych założeń w zakresie kształtowania się przyszłych przepływów gotówkowych związanych z pozycjami aktywów i pasywów. Założenia uwzględniają:

- stabilność pasywów o nieokreślonych terminach wymagalności (np. rachunki bieżące, zerwania i odnowienia depozytów, poziom ich koncentracji);
- możliwość skrócenia terminu zapadalności określonych pozycji aktywów (np. kredyty hipoteczne z możliwością wcześniejszej spłaty);
- możliwość zbycia pozycji aktywów (portfel płynnościowy).

Monitorowanie i kontrolowanie ryzyka płynności finansowej polega na analizie wykorzystania wyznaczonych limitów.

Raportowanie polega na komunikacji o poziomie płynności finansowej różnym poziomom decyzyjnym. Częstotliwość poszczególnych raportów oraz zakres informacji są dostosowane do potrzeb informacyjnych na poszczególnych poziomach decyzyjnych.

Ograniczeniu ryzyka płynności finansowej służą:

- utrzymywanie środków w wyodrębnionym portfelu płynnościowym, w wysokości zgodnej z limitami wartości tego portfela;
- utrzymywanie odpowiednich środków w walucie obcej w portfelach lokat przeznaczonych na pokrycie zobowiązań ubezpieczeniowych wyrażonych w danej walucie obcej;
- postanowienia Umowy o zarządzanie portfelami instrumentów finansowych zawartej pomiędzy TFI PZU oraz PZU dotyczące ograniczenia czasu wycofania środków z portfeli zarządzanych przez TFI PZU do maksymalnie 3 dni po złożeniu zapotrzebowania na środki pieniężne;
- możliwość dokonywania transakcji typu *sell-buy-back* na skarbowych papierach wartościowych, w tym utrzymywanych do terminu wykupu;
- centralizacja zarządzania portfelami/funduszami przez TFI PZU;
- limity wskaźników płynnościowych w bankach należących do Grupy PZU.

W 2023 roku podstawowe wskaźniki płynności w bankach Grupy PZU utrzymywały się stabilnie na wysokim i bezpiecznym poziomie, co było odzwierciedleniem dobrej sytuacji płynnościowej oraz łatwości w dostępie do finansowania, w szczególności w postaci depozytów klientów. Na poprawę płynności oddziaływały także emisje realizowane w celu spełnienia wymogów MREL.

Wpływ bieżącego otoczenia na ryzyko płynności w segmencie ubezpieczeniowym Grupy PZU w 2023 roku należy określić jako nieistotny. Płynność była utrzymywana na wymaganym poziomie i brak było podstaw do podejmowania nadzwyczajnych działań zarządczych w zakresie ryzyka płynności. W ramach rutynowych działań zarządczych w zakresie ryzyka płynności Grupa PZU stale monitorowała wielkość dostępnych środków płynnych oraz wykorzystanie limitów płynnościowych.

Ekspozycja na ryzyko

Wartość bilansowa instrumentów dłużnych wg daty wykupu	31 grudnia 2023							31 grudnia 2022						
	do 1 roku	1 - 2 lat	2 - 3 lat	3 - 4 lat	4 - 5 lat	Powyżej 5 lat	Razem	do 1 roku	1 - 2 lat	2 - 3 lat	3 - 4 lat	4 - 5 lat	Powyżej 5 lat	Razem
Należności od klientów z tytułu kredytów	60 275	23 232	20 160	15 835	16 204	83 102	218 808	59 360	24 681	18 591	15 672	12 756	81 633	212 693
Inwestycyjne (lokacyjne) instrumenty dłużne	69 160	21 315	16 303	16 402	15 003	48 905	187 088	45 154	22 794	15 139	15 149	12 602	36 641	147 479
Wyceniane w zamortyzowanym koszcie	54 631	16 204	7 340	11 601	6 780	39 319	135 875	36 872	14 623	11 010	6 602	9 254	27 693	106 054
Dłużne papiery wartościowe	44 427	16 035	6 488	10 976	6 201	37 447	121 574	26 814	13 331	10 291	5 395	8 959	26 856	91 646
Rządowe	22 419	12 030	4 040	9 602	5 465	29 621	83 177	12 948	11 881	9 491	3 608	8 082	22 621	68 631
Pozostałe	22 008	4 005	2 448	1 374	736	7 826	38 397	13 866	1 450	800	1 787	877	4 235	23 015
Transakcje z przyrzeczeniem odsprzedaży	9 003	-	-	-	-	-	9 003	7 071	-	-	-	-	-	7 071
Lokaty terminowe w instytucjach kredytowych	962	11	9	9	14	31	1 036	2 981	36	18	14	8	11	3 068
Pożyczki	239	158	843	616	565	1 841	4 262	6	1 256	701	1 193	287	826	4 269
Wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	12 413	4 680	8 575	4 568	6 518	8 469	45 223	7 907	7 581	3 858	8 212	3 084	8 314	38 956
Rządowe	8 411	3 746	7 340	4 010	5 782	6 794	36 083	3 521	5 783	2 711	6 896	2 428	6 223	27 562
Pozostałe	4 002	934	1 235	558	736	1 675	9 140	4 386	1 798	1 147	1 316	656	2 091	11 394
Wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	2 116	431	388	233	1 705	1 117	5 990	375	590	271	335	264	634	2 469
Rządowe	1 796	406	363	216	1 695	1 085	5 561	251	509	252	317	259	624	2 212
Pozostałe	320	25	25	17	10	32	429	124	81	19	18	5	10	257
Razem	129 435	44 547	36 463	32 237	31 207	132 007	405 896	104 514	47 475	33 730	30 821	25 358	118 274	360 172

W poniższej tabeli zaprezentowano przyszłe niezdykontowane przepływy pieniężne z aktywów i zobowiązań.

Ryzyko płynności	31 grudnia 2023								31 grudnia 2022							
	Do 1 roku	1 – 2 lat	2 – 3 lat	3 – 4 lat	4 – 5 lat	5 – 10 lat	Powyżej 10 lat	Razem	Do 1 roku	1 – 2 lat	2 – 3 lat	3 – 4 lat	4 – 5 lat	5 – 10 lat	Powyżej 10 lat	Razem
Aktywa	190 562	46 623	41 455	31 553	29 862	70 930	76 759	487 744	154 401	55 168	37 287	33 420	25 003	68 436	71 898	445 613
Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych	10 845	1 137	334	266	225	789	4 106	17 702	10 394	497	345	273	239	767	3 445	15 960
Należności	3 375	825	5	3	-	955	83	5 246	2 530	3 924	234	213	322	2 190	-	9 413
Należności od klientów z tytułu kredytów	61 452	32 636	27 561	20 737	18 255	42 178	50 236	253 055	61 009	36 378	25 851	20 316	15 829	41 894	51 225	252 502
Dłużne papiery wartościowe	104 249	11 522	12 402	9 590	10 717	25 323	22 071	195 874	69 804	12 819	9 894	11 369	8 244	22 920	16 935	151 985
Pożyczki	558	501	1 153	957	665	1 657	263	5 754	505	1 548	963	1 249	369	664	293	5 591
Transakcje z przyrzeczeniem odsprzedaży	9 048	-	-	-	-	-	-	9 048	7 075	-	-	-	-	-	-	7 075
Lokaty terminowe w instytucjach kredytowych	1 035	2	-	-	-	28	-	1 065	3 084	2	-	-	-	1	-	3 087
Zobowiązania	(159 712)	(21 645)	(13 717)	(16 734)	(8 300)	(27 940)	(140 080)	(388 128)	(155 866)	(20 493)	(14 345)	(9 573)	(12 064)	(27 695)	(115 288)	(355 324)
Zobowiązania z tytułu umów ubezpieczenia	(6 574)	(3 097)	(2 056)	(1 232)	(956)	(4 264)	(23 881)	(42 060)	(5 072)	(2 495)	(1 791)	(1 353)	(974)	(4 175)	(24 935)	(40 795)
Zobowiązania z tytułu umów reasekuracji	49	3	2	1	1	2	1	59	75	4	6	2	1	2	-	90
Zobowiązania z tytułu leasingu	(205)	(244)	(206)	(183)	(226)	(649)	(591)	(2 304)	(184)	(163)	(201)	(159)	(131)	(427)	(654)	(1 919)
Pozostałe zobowiązania	(152 982)	(18 307)	(11 457)	(15 320)	(7 119)	(23 029)	(115 609)	(343 823)	(150 685)	(17 839)	(12 359)	(8 063)	(10 960)	(23 095)	(89 699)	(312 700)
Luka	30 850	24 978	27 738	14 819	21 562	42 990	(63 321)	99 616	(1 465)	34 675	22 942	23 847	12 939	40 741	(43 390)	90 289

W poniższej tabeli zaprezentowano przyszłe niezdykontowane przepływy z zobowiązań pozabilansowych banków (wg terminów umownych).

Udzielone zobowiązania pozabilansowe	31 grudnia 2023						31 grudnia 2022					
	do 1 miesiąca	1-3 miesiące	od 3 miesięcy do 1 roku	1 – 5 lat	powyżej 5 lat	Razem	do 1 miesiąca	1-3 miesiące	od 3 miesięcy do 1 roku	1 – 5 lat	powyżej 5 lat	Razem
Dotyczące finansowania	66 760	-	-	-	-	66 760	66 767	-	-	-	-	66 767
Gwarancyjne	11 541	-	-	-	-	11 541	12 727	-	-	-	-	12 727
Razem	78 301	-	-	-	-	78 301	79 494	-	-	-	-	79 494

Zobowiązania z tytułu umów ubezpieczenia wymagalne na żądanie	31 grudnia 2023		31 grudnia 2022	
	wartość wymagalna na żądanie	wartość bilansowa	wartość wymagalna na żądanie	wartość bilansowa
Ubezpieczenie indywidualne	1 910	1 855	1 923	1 812
Ubezpieczenia o charakterze inwestycyjnym	5 846	5 849	5 153	5 103
Kraje bałtyckie	376	300	352	267
Ukraina	145	147	143	196
Razem	8 277	8 151	7 571	7 378

8.5.5. Ryzyko operacyjne

Ryzyko operacyjne to możliwość poniesienia straty wynikającej z niewłaściwych lub błędnych procesów wewnętrznych, działań ludzi, funkcjonowania systemów lub ze zdarzeń zewnętrznych.

Celem zarządzania ryzykiem operacyjnym jest optymalizacja jego poziomu i efektywności operacyjnej w działalności Grupy PZU, prowadząca do ograniczenia strat i kosztów spowodowanych materializacją tego ryzyka oraz zapewnienie adekwatnych i efektywnych mechanizmów kontrolnych. Informacje na temat poziomu ryzyka operacyjnego są okresowo przedkładane właściwym organom wewnętrznym.

Identyfikacja ryzyka operacyjnego odbywa się w szczególności poprzez:

- gromadzenie i analizę informacji o incydentach ryzyka operacyjnego oraz przyczynach ich wystąpienia;
- samoocenę ryzyka operacyjnego;
- analizy scenariuszowe.

Ocena i pomiar ryzyka operacyjnego odbywa się poprzez:

- określanie skutków wystąpienia incydentów ryzyka operacyjnego;
- szacowanie skutków wystąpienia potencjalnych incydentów ryzyka operacyjnego.

Monitorowanie i kontrolowanie ryzyka operacyjnego realizowane jest głównie poprzez ustanowiony system wskaźników ryzyka operacyjnego oraz limitów umożliwiających ocenę zmian poziomu ryzyka operacyjnego w czasie oraz czynników mających wpływ na jego poziom w działalności.

Raportowanie polega na komunikacji o poziomie ryzyka operacyjnego, efektach monitorowania i kontrolowania różnym poziomom decyzyjnym. Częstotliwość poszczególnych raportów oraz zakres informacji są dostosowane do potrzeb informacyjnych na poszczególnych poziomach decyzyjnych.

Działania zarządcze w ramach reakcji na zidentyfikowane i ocenione ryzyko operacyjne polegają w szczególności na:

- podjęciu działań mających na celu minimalizację ryzyka, między innymi poprzez wzmocnienie systemu kontroli wewnętrznej;
- transferze ryzyka – w szczególności za pomocą zawarcia umowy ubezpieczenia;
- unikaniu ryzyka poprzez niepodejmowanie lub wycofanie się z określonej działalności biznesowej w przypadku stwierdzenia zbyt wysokiego ryzyka operacyjnego, którego koszty ograniczenia są nieoptymalne;
- akceptacji ryzyka – aprobatę konsekwencji wynikających z ewentualnej materializacji ryzyka operacyjnego, jeśli nie zagraża ono przekroczeniem poziomu tolerancji na ryzyko operacyjne.

PZU wdrożył plany ciągłości działania. Przetestowano działania zabezpieczające poprawne funkcjonowanie procesów objętych Planem w przypadku wystąpienia awarii.

28 stycznia 2022 roku Sztab Kryzysowy w PZU i PZU Życie, w obliczu ataku sił zbrojnych Federacji Rosyjskiej na Ukrainę ogłosił sytuację kryzysową, w ramach której realizowane jest bieżące monitorowanie aktualnej sytuacji politycznej i rynkowej oraz wprowadzanie adekwatnych działań nakierowanych w szczególności na:

- bezpieczeństwo pracowników;
- ciągłość działania spółek oraz bezpieczeństwo aktywów finansowych Grupy PZU;
- dodatkowe środki bezpieczeństwa w obszarze cyberzagrożeń oraz bezpieczeństwa fizycznego.

W ramach działającego przy Sztacie Kryzysowym zespołu zadaniowego prowadzony jest monitoring bieżącej sytuacji spółek ukraińskich, w tym w zakresie realizacji założeń wypracowanego przez spółki ukraińskie „Planu zarządzania w sytuacji kryzysowej”.

Wprowadzono dodatkowe środki bezpieczeństwa cybernetycznego, mitygujące ryzyka o wzrastającym prawdopodobieństwie materializacji. Realizowany jest bieżący, całodobowy monitoring anomalii w obszarze cyberzagrożeń obejmujący zasięgiem także podmioty zależne. W związku z wprowadzonym na terenie całego kraju trzeciego stopnia alarmowego CRP (CHARLIE-CRP) oraz drugiego stopnia alarmowego (BRAVO), nieprzerwanie od lutego 2022 roku utrzymywany jest podwyższony stan gotowości obszarów bezpieczeństwa fizycznego oraz cybernetycznego.

8.5.6. Ryzyko braku zgodności

Ryzyko braku zgodności (ang. *compliance*) to ryzyko poniesienia sankcji prawnych, powstania strat finansowych bądź utraty reputacji lub wiarygodności wskutek niezastosowania się przez podmioty Grupy PZU, ich pracowników lub podmioty działające w ich imieniu do przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz przyjętych w Grupie PZU standardów postępowania, w tym norm etycznych.

Na podstawie regulacji wewnętrznych wprowadzono podział kompetencji w ramach systemowego i bieżącego zarządzania ryzykiem braku zgodności.

Zarządzanie systemowe polega w szczególności na formułowaniu rozwiązań dotyczących realizacji zasad zarządzania ryzykiem braku zgodności, monitorowaniu procesu zarządzania tym ryzykiem oraz promowaniu i monitorowaniu przestrzegania regulacji wewnętrznych oraz przyjętych standardów postępowania w zakresie zgodności.

Bieżące zarządzanie ryzykiem braku zgodności to identyfikacja, ocena i pomiar, monitorowanie oraz raportowanie.

8.5.7. Ryzyko modeli

Ryzyko modeli, zakwalifikowane jako istotne dla Grupy PZU, zdefiniowano jako ryzyko poniesienia straty finansowej, błędnego oszacowania danych raportowanych do organu nadzoru, podjęcia błędnych decyzji lub utraty reputacji z powodu błędów w opracowaniu, wdrożeniu lub stosowaniu modeli. Formalny proces identyfikacji i oceny tego ryzyka został wdrożony w PZU i PZU Życie w celu zapewnienia wysokiej jakości stosowanych praktyk dotyczących zarządzania ryzykiem modeli. Proces zarządzania ryzykiem modeli obejmuje:

- identyfikację ryzyka – odbywającą się poprzez cykliczną identyfikację modeli wykorzystywanych w obszarach objętych procesem i poddanie ich ocenie istotności;
- pomiar ryzyka – opierający się na wynikach niezależnych walidacji i monitoringów modeli;
- monitorowanie ryzyka – polegające na bieżącej analizie odchyłań realizacji od założonych punktów odniesienia w zakresie ryzyka modeli (m.in. weryfikacja sposobu realizacji zaleceń, weryfikacja, czy poziom ryzyka modeli jest akceptowalny z punktu widzenia Polityki Zarządzania Ryzykiem Modeli);
- raportowanie ryzyka – polegające na komunikowaniu na odpowiednim poziomie zarządczym rezultatów procesu, w szczególności wyników monitoringów, walidacji oraz poziomu ryzyka;
- działania zarządcze – mające na celu ograniczanie poziomu ryzyka modeli (aktywne – np. zalecenia wynikające z przeprowadzonych walidacji oraz pasywne – np. rozwijanie standardów zarządzania modelami i ich ryzykiem).

W podmiotach sektora bankowego, z uwagi na duże znaczenie ryzyka modeli, zarządzanie nim wdrożono w ramach dostosowania do wymogów rekomendacji W wydanej przez KNF. Oba banki określiły standardy procesu zarządzania ryzykiem modeli, w tym zasady budowy modeli oraz oceny jakości ich działania, przy zapewnieniu właściwych rozwiązań w ramach ładu korporacyjnego.

9. Zarządzanie kapitałem własnym

25 marca 2021 roku Rada Nadzorcza PZU podjęła uchwałę w sprawie zatwierdzenia polityki kapitałowej i dywidendowej Grupy PZU na lata 2021 – 2024 („Polityka”).

Zgodnie z Polityką Grupa PZU dąży do:

- efektywnego zarządzania kapitałem poprzez optymalizację wykorzystania kapitału z perspektywy Grupy PZU;
- maksymalizacji stopy zwrotu z kapitału dla akcjonariuszy podmiotu dominującego w szczególności przy zachowaniu poziomu bezpieczeństwa i utrzymaniu zasobów kapitałowych na cele strategicznego rozwoju poprzez organiczny wzrost oraz akwizycje;
- zapewnienia wystarczających środków finansowych na pokrycie zobowiązań Grupy PZU wobec klientów.

Polityka zarządzania kapitałem opiera się na następujących zasadach:

- zarządzanie kapitałem (w tym kapitałem nadwyżkowym) Grupy PZU na poziomie PZU;
- utrzymanie docelowych współczynników wypłacalności na poziomie 200% dla Grupy PZU, PZU oraz PZU Życie (wg. Wypłacalność II);
- utrzymanie wskaźnika dźwigni finansowej Grupy PZU na poziomie nie wyższym niż 25%;
- zapewnienie środków na rozwój i akwizycje;
- utrzymanie nadwyżki funduszy własnych konglomeratu finansowego ponad wymogi z tytułu adekwatności kapitałowej konglomeratu finansowego;
- brak emisji akcji przez PZU w okresie obowiązywania Polityki.

Zakłada się możliwość wystąpienia tymczasowych odchyień rzeczywistego współczynnika wypłacalności powyżej lub poniżej poziomu docelowego.

Polityka dywidendowa Grupy PZU i PZU opiera się na następujących zasadach:

- Grupa PZU dąży do efektywnego zarządzania kapitałem i maksymalizacji stopy zwrotu z kapitału dla akcjonariuszy PZU, w szczególności przy zachowaniu poziomu bezpieczeństwa i utrzymaniu zasobów kapitałowych na cele strategicznego rozwoju poprzez akwizycje;
- wysokość dywidendy proponowanej przez Zarząd PZU, wypłacanej za dany rok obrotowy, ustalana jest na podstawie skonsolidowanego wyniku finansowego Grupy PZU przypisanego właścicielom jednostki dominującej, przy czym:
 - nie więcej niż 20% powiększy zyski zatrzymane (kapitał zapasowy) na cele związane z rozwojem organicznym i innowacjami oraz realizacją inicjatyw wzrostowych;
 - nie mniej niż 50% podlega wypłacie w ramach rocznej dywidendy;
 - pozostała część zostanie wypłacona w ramach rocznej dywidendy lub powiększy zyski zatrzymane (kapitał zapasowy) w przypadku realizacji istotnych nakładów związanych z realizacją założeń Strategii Grupy PZU, w tym w szczególności w ramach transakcji fuzji i przejęć;

z zastrzeżeniem punktów poniżej:

- zgodnie z planami Zarządu PZU oraz własną oceną ryzyk i wypłacalności podmiotu dominującego środki własne podmiotu dominującego oraz Grupy PZU po deklaracji o wypłacie lub wypłacie dywidendy, pozostają na poziomie, który zapewnia spełnienie warunków określonych w polityce kapitałowej;
- przy określeniu dywidendy uwzględniane są rekomendacje organu nadzoru w sprawie dywidendy.

Zewnętrzne wymogi kapitałowe

Zgodnie z ustawą o działalności ubezpieczeniowej, kalkulację wymogu kapitałowego oparto o ryzyka rynkowe, aktuarialne (ubezpieczeniowe), niewypłacalności kontrahenta, katastroficzne i operacyjne. Aktywa, zobowiązania, a w konsekwencji środki własne, stanowiące pokrycie wymogu kapitałowego wycenia się w wartości godziwej. Wymóg kapitałowy kalkulowany jest zgodnie z formułą standardową na poziomie całej Grupy PZU.

Na podstawie art. 412 ust. 1 ustawy o działalności ubezpieczeniowej Grupa PZU zobowiązana jest sporządzać i ujawniać roczne sprawozdanie na temat wypłacalności i kondycji finansowej na poziomie grupy, zgodnie z zasadami Wypłacalność II. Sprawozdanie za rok 2022, opublikowane 11 maja 2023 roku dostępne jest na stronie <https://www.pzu.pl/relacje-inwestorskie/raporty?queries%5Byear%5D=2022>.

Dla sprawozdania za rok 2023 termin publikacji przypada nie później niż 20 tygodni od końca roku, tj. do 20 maja 2024 roku. Zgodnie z art. 290 ust. 1 ustawy o działalności ubezpieczeniowej sprawozdanie o wypłacalności i kondycji finansowej zakładu ubezpieczeń podlega badaniu przez firmę audytorską.

Niezależnie od powyższego, niektóre jednostki Grupy PZU zobowiązane są do przestrzegania własnych wymogów kapitałowych, nałożonych właściwymi regulacjami prawnymi.

Współczynnik wypłacalności Grupy PZU na 31 grudnia 2022 roku, opublikowany w sprawozdaniu na temat wypłacalności i kondycji finansowej Grupy PZU za 2022 rok wyniósł 240%. Na dzień podpisania skonsolidowanego sprawozdania finansowego wyliczenie współczynnika wypłacalności na 31 grudnia 2023 roku nie jest jeszcze dostępne.

Utrzymywane poziomy współczynnika wypłacalności są zgodne z założonymi w polityce kapitałowej Grupy PZU.

10. Wartość godziwa

10.1 Opis technik wyceny

10.1.1. Dłużne papiery wartościowe i pożyczki

Wartości godziwe dłużnych papierów wartościowych określa się na podstawie dostępnych publicznie kwotowań na aktywnym rynku lub wycen publikowanych przez autoryzowany serwis informacyjny, a w przypadku ich braku – przy wykorzystaniu modeli wyceny odnoszonych do publikowanych notowań instrumentów finansowych, stóp procentowych i indeksów giełdowych.

Grupa PZU dokonuje wewnętrznej weryfikacji wycen publikowanych przez autoryzowany serwis informacyjny, porównując je z dostępnymi wycenami z innych źródeł, opierających się na danych obserwowalnych na rynku.

Wartość godziwą pożyczek oraz dłużnych papierów wartościowych, dla których nie istnieje aktywny rynek, wyznacza się metodą zdyskontowanych przepływów pieniężnych. Dla instrumentów dłużnych opartych o zmienną stopę procentową krzywa referencyjna odzwierciedlająca poziom stóp risk free do dyskontowania przyszłych przepływów jest budowana na podstawie odpowiedniej krzywej swapowej dla danej waluty. Natomiast dla instrumentów opartych o stałą stopę procentową – o kwotowania obligacji skarbowych w danej walucie. Dla nienotowanych pożyczek i obligacji oprócz *spreadu* indywidualnego kwantyfikującego ryzyko specyficzne danego instrumentu dłużnego dodawany jest publikowany w serwisach informacyjnych rynkowy *spread* sektorowy, który odzwierciedla wycenę ryzyka dla danego sektora działalności emitenta i jego ratingu.

10.1.2. Kapitałowe aktywa finansowe

Wartości godziwe kapitałowych aktywów finansowych określa się na podstawie dostępnych publicznie kwotowań na aktywnym rynku, a w przypadku gdy nie są one dostępne – w oparciu o obecną wartość przyszłych, prognozowanych wyników spółek lub modele wyceny bazujące na dostępnych danych rynkowych.

10.1.3. Jednostki uczestnictwa i certyfikaty inwestycyjne funduszy inwestycyjnych

Wartości godziwe jednostek uczestnictwa i certyfikatów inwestycyjnych funduszy inwestycyjnych określa się według wartości jednostki uczestnictwa i certyfikatów inwestycyjnych publikowanych przez towarzystwa funduszy inwestycyjnych. Wycena ta odzwierciedla udział Grupy PZU w aktywach netto tych funduszy.

10.1.4. Instrumenty pochodne

Dla instrumentów pochodnych notowanych na aktywnym rynku za wartość godziwą przyjmuje się cenę zamknięcia notowań na dzień bilansowy.

Wartość godziwa instrumentów pochodnych nienotowanych na aktywnym rynku, w tym kontraktów terminowych (ang. *forward*) oraz kontraktów zamiany oprocentowania typu IRS określana jest metodą zdyskontowanych przyszłych przepływów pieniężnych. Do dyskontowania przepływów pieniężnych używane są stawki z krzywych OIS (ang. *overnight indexed swaps*) uwzględniających walutę, w której denominowany jest depozyt zabezpieczający dla danego instrumentu.

Wartość godziwą opcji określa się za pomocą modelu Blacka-Scholesa (opcje typu „*plain vanilla*”) lub jako zdyskontowaną na dzień wyceny wartość oczekiwaną funkcji wypłaty opcji (opcje azjatyckie oraz koszykowe). Wartość oczekiwana funkcji wypłaty wyznaczana jest w drodze modelowania metodą Monte Carlo.

10.1.5. Należności od klientów z tytułu kredytów

W celu ustalenia zmiany wartości godziwej należności od klientów z tytułu kredytów (z pominięciem kredytów w rachunku bieżącym) marże osiągnęte na nowo udzielonych kredytach (w miesiącu poprzedzającym datę, na którą sporządza się skonsolidowane sprawozdanie finansowe) porównuje się z marżami na całym portfelu kredytowym. Jeśli marże na nowo przyznawanych kredytach są wyższe (niższe) niż marże na dotychczasowym portfelu, wartość godziwa portfela kredytów jest niższa (wyższa) od jego wartości bilansowej.

Należności od klientów z tytułu kredytów zostały zaklasyfikowane w całości do poziomu III hierarchii wartości godziwej ze względu na fakt zastosowania modelu wyceny z istotnymi nieobserwowanymi danymi wejściowymi, czyli bieżącymi marżami osiąganymi na nowo udzielanych kredytach.

10.1.6. Nieruchomości wyceniane w wartości godziwej

W zależności od charakteru danej nieruchomości, wartość godziwą określa się za pomocą metody porównawczej, dochodowej lub pozostałościowej.

Metodą porównawczą wycenia się wolne grunty pod zabudowę i niektóre mniejsze i mniej wartościowe budynki (takie jak lokale mieszkalne, garaże itp.). Metoda porównawcza zakłada ustalenie wartości godziwej poprzez odniesienie do obserwowalnych cen rynkowych, z uwzględnieniem współczynników korygujących. Współczynniki korygujące uwzględniają przykładowo takie czynniki jak upływ czasu i trend zmian cen rynkowych, lokalizacja, ekspozycja, przeznaczenie w planie zagospodarowania przestrzennego, dostępność komunikacyjna i dojazd, powierzchnia, sąsiedztwo (w tym położenie względem atrakcyjnych obiektów), możliwości inwestycyjne, warunki fizyczne, forma władania itp.

Metoda dochodowa zakłada oszacowanie wartości godziwej nieruchomości na podstawie zdyskontowanej wartości przepływów pieniężnych. W kalkulacji uwzględnia się takie zmienne jak stopa kapitalizacji, poziom czynszów, poziom kosztów eksploatacyjnych, rezerwa z tytułu pustostanów, straty z tytułu zwolnień w płatnościach czynszu i zaległości czynszowych itp. Poziom zmiennych opisanych powyżej różni się w zależności od charakteru i przeznaczenia wycenianej nieruchomości (powierzchnia biurowa, powierzchnia handlowa, powierzchnia logistyczno-magazynowa), jej nowoczesności oraz lokalizacji (dojazd, odległość od centrum, dostępność, ekspozycja itp.), a także parametrów właściwych dla danego rynku lokalnego (m.in. stopy kapitalizacji, stawki czynszu, koszty eksploatacji).

Metodę pozostałościową stosuje się do określenia wartości rynkowej jeżeli nieruchomość ma być objęta pracami budowlanymi. Wartość godziwą nieruchomości określa się jako różnicę wartości nieruchomości po wykonaniu robót budowlanych oraz przeciętnych wartości kosztów tych robót, z uwzględnieniem zysków uzyskiwanych na rynku podobnych nieruchomości.

Nieruchomości wykazywane w wartości godziwej wyceniają licencjonowani rzeczoznawcy majątkowi. Akceptacja każdej z takich wycen jest dodatkowo poprzedzona przeglądem przez pracowników jednostek Grupy PZU w celu eliminacji potencjalnych omyłek i niespójności. Powstające ewentualne wątpliwości wyjaśniane są na bieżąco.

Nieruchomości inwestycyjne wycenia się zgodnie z poniższymi zasadami:

- nieruchomości posiadane przez fundusze inwestycyjne zależne od PZU – wyceniane co 6 miesięcy – na dni kończące każde półrocze i rok obrotowy;
- nieruchomości inwestycyjne posiadane przez spółki Grupy PZU – najbardziej wartościowe pozycje wyceniane są w przypadku stwierdzenia przesłanek o możliwej istotnej zmianie wartości (przeważnie z częstotliwością roczną). Bez względu na wartość, każda nieruchomość inwestycyjna jest wyceniana nie rzadziej niż raz na 5 lat;
- nieruchomości przeznaczone do sprzedaży – wyceniane przed rozpoczęciem ich aktywnej ekspozycji na rynku, zgodnie z wymogami MSSF 5.

10.1.7. Zobowiązania z tytułu emisji własnych dłużnych papierów wartościowych oraz zobowiązania podporządkowane

Wartość godziwą zobowiązań z tytułu emisji własnych dłużnych papierów wartościowych, w tym zobowiązań podporządkowanych, wyznacza się jako wartość bieżącą oczekiwanych płatności w oparciu o bieżące krzywe procentowe oraz indywidualny *spread* kredytowy dla danej emisji. *Spread* indywidualny jest początkowo kalibrowany do ceny emisji i okresowo rekalkulowany w przypadku dostępności danych transakcyjnych.

10.1.8. Zobowiązania z tytułu depozytów

Ze względu na fakt, że depozyty przyjmuje się w ramach bieżącej działalności na bazie dziennej, a więc ich warunki są zbliżone do aktualnych warunków rynkowych identycznych transakcji, a czas do zapadalności tych pozycji jest krótki, uznaje się, że dla zobowiązań wobec klientów o zapadalności do 1 roku wartość godziwa nie odbiega istotnie od wartości bilansowej. Dla depozytów powyżej 1 roku wartość godziwą ustala się jako kwotę przyszłych oczekiwanych przepływów pieniężnych zdyskontowanych na daną datę bilansową za pomocą stopy rynkowej wolnej od ryzyka powiększonej o marżę.

10.1.9. Inne zobowiązania

10.1.9.1. Zobowiązania z tytułu kontraktów inwestycyjnych na rachunek i ryzyko klienta

Zobowiązania z tytułu kontraktów inwestycyjnych na rachunek i ryzyko klienta wyceniane są zgodnie z wartością godziwą aktywów stanowiących pokrycie zobowiązań funduszu kapitałowego powiązanego z danym kontraktem inwestycyjnym.

10.1.9.2. Zobowiązania wobec uczestników konsolidowanych funduszy inwestycyjnych

Zobowiązania wobec uczestników konsolidowanych funduszy inwestycyjnych wyceniane są zgodnie z wartością godziwą składników majątku funduszu inwestycyjnego (wg udziału w aktywach netto funduszu inwestycyjnego).

10.1.9.3. Zobowiązania z tytułu pożyczek papierów wartościowych

Zobowiązania z tytułu papierów wartościowych pożyczonych w celu dokonania krótkiej sprzedaży wyceniane są w wartości godziwej pożyczonych papierów.

10.2 Hierarchia wartości godziwej

W oparciu o dane wejściowe wykorzystywane przy ustalaniu wartości godziwej, poszczególne składniki aktywów i zobowiązań, dla których zaprezentowano wartość godziwą, klasyfikowane są do następujących poziomów:

- poziom I – aktywa i zobowiązania wyceniane na bazie cen notowanych (nieskorygowanych) z aktywnych rynków dla identycznych aktywów i zobowiązań. Do tego poziomu zaklasyfikowano:
 - płynne notowane dłużne papiery wartościowe;
 - akcje i certyfikaty inwestycyjne notowane na giełdach;
 - instrumenty pochodne notowane na giełdach;
 - zobowiązania z tytułu pożyczek papierów wartościowych notowanych na giełdach (krótka sprzedaż).
- poziom II – aktywa i zobowiązania, których wycena opiera się na danych wejściowych innych niż ceny notowane zaliczane do poziomu I, które są obserwowalne na rynku w sposób bezpośredni (jako ceny) lub pośredni (bazujący na cenach). Do tego poziomu zaklasyfikowano:
 - notowane dłużne papiery wartościowe wyceniane na podstawie wycen publikowanych przez autoryzowany serwis informacyjny;
 - instrumenty pochodne – m.in. FX Swap, FX Forward, IRS, CIRS, forward rate agreement;
 - jednostki uczestnictwa w funduszach inwestycyjnych;
 - nieruchomości inwestycyjne lub nieruchomości przeznaczone do sprzedaży, wycenione przy zastosowaniu metody porównawczej, dla których na badanym rynku występuje wystarczająca liczba transakcji podobnymi nieruchomościami, obejmujące wolne grunty pod zabudowę i niektóre mniejsze i mniej wartościowe budynki (w tym lokale mieszkalne, garaże itp.);
 - zobowiązania wobec uczestników konsolidowanych funduszy inwestycyjnych;
 - kontrakty inwestycyjne na rachunek i ryzyko klienta.
- poziom III – aktywa, których wycena opiera się na danych wejściowych niemożliwych do zaobserwowania na rynkach (dane wejściowe nieobserwowalne). Do tego poziomu zaklasyfikowano:
 - nienotowane dłużne papiery wartościowe oraz niepłynne notowane dłużne papiery wartościowe (w tym nieskarbowe papiery dłużne emitowane przez inne podmioty finansowe, jednostki samorządu terytorialnego, podmioty niefinansowe), wyceniane modelami opartymi na zdyskontowanych przepływach pieniężnych;
 - nieruchomości inwestycyjne lub nieruchomości przeznaczone do sprzedaży, wycenione przy zastosowaniu metody dochodowej, metody pozostałościowej lub metody porównawczej (jeżeli brak jest odpowiedniej liczby transakcji podobnymi nieruchomościami);
 - należności od klientów z tytułu kredytów oraz zobowiązania wobec klientów z tytułu depozytów;
 - opcje wbudowane w certyfikaty depozytowe wyemitowane przez spółki Grupy PZU oraz opcje zawarte na rynku międzybankowym w celu zabezpieczenia pozycji z tytułu opcji wbudowanych.

W sytuacji gdy do wyceny składnika aktywów lub zobowiązań używane są dane wejściowe klasyfikowane do różnych poziomów hierarchii wartości godziwej, wyceniany składnik przypisuje się do najniższego poziomu, z którego pochodzą dane wejściowe, mające istotny wpływ na całość wyceny.

Na wartość wyceny zakwalifikowanych do poziomu III składników aktywów lub zobowiązań istotny wpływ mają dane wejściowe nieobserwowalne.

Wyceniane aktywa	Dane nieobserwowalne	Charakterystyka	Wpływ na wycenę
Należności od klientów z tytułu kredytów	Marża płynności oraz bieżąca marża ze sprzedaży danej grupy produktowej	Wartości godziwe szacuje się przy zastosowaniu technik wyceny z uwzględnieniem założenia, iż na moment udzielenia kredytu wartość godziwa równa jest wartości bilansowej. Wartość godziwa kredytów bez rozpoznanej utraty wartości jest równa sumie przyszłych oczekiwanych przepływów gotówkowych zdyskontowanych na daną datę bilansową pomniejszonych o oczekiwaną stratę kredytową. Stopa dyskontująca przepływy jest odpowiednią stopą rynkową wolną od ryzyka powiększoną o marżę płynności oraz bieżącą marżę ze sprzedaży dla danej grupy produktowej kredytu. Marża wyznaczana jest w podziale na grupy produktowe i termin do zapadalności. Dla celów szacowania wartości godziwej kredytów walutowych wykorzystywana jest marża płynności dla kredytów w złotych skorygowana o kwotowania transakcji fx swap i basis-swap. Wartość godziwa kredytów o rozpoznanej utracie wartości jest równa sumie przyszłych oczekiwanych odzysków zdyskontowanych z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej ponieważ średnie oczekiwane odzyski uwzględniają w pełni element ryzyka kredytowego. W przypadku kredytów nieposiadających harmonogramu spłat (kredyty w rachunku bieżącym, overdrafty oraz karty kredytowe) przyjmuje się, że wartość godziwa równa jest wartości bilansowej.	Korelacja ujemna
Zobowiązania wobec klientów z tytułu depozytów	Marża ze sprzedaży	Wartości godziwe szacuje się przy zastosowaniu technik wyceny z uwzględnieniem założenia, iż na moment przyjęcia depozytu wartość godziwa równa jest wartości bilansowej. Wartość godziwa depozytów terminowych jest równa sumie przyszłych oczekiwanych przepływów gotówkowych zdyskontowanych na daną datę bilansową. Stopa dyskontująca przepływy jest odpowiednią stopą rynkową wolną od ryzyka powiększoną o marżę ze sprzedaży. Marża wyznaczana jest na podstawie depozytów przyjętych w ostatnim kwartale w podziale na grupy produktowe i termin do zapadalności. W przypadku depozytów krótkoterminowych (depozytów bieżących, overnight oraz w rachunku oszczędnościowym) za wartość godziwą przyjęto wartość bilansową.	Korelacja ujemna
Opcje wbudowane w certyfikaty depozytowe wyemitowane przez spółki Grupy PZU oraz opcje zawarte na rynku międzybankowym w celu zabezpieczenia pozycji z tytułu opcji wbudowanych	Parametry modelu	Instrumentami wbudowanymi są proste opcje (plain vanilla) oraz opcje egzotyczne na pojedyncze akcje, indeksy, towary oraz inne wskaźniki rynkowe, w tym indeksy stóp procentowych oraz kursy walutowe i ich koszyki. Wszystkie wydzielone opcje są na bieżąco domykane na rynku międzybankowym. Opcje walutowe wyceniane są w oparciu o model wyceny opcji Garmana-Kohlhagena (a w przypadku opcji barierowych i azjatyckich w oparciu o tzw. rozszerzony model Garmana-Kohlhagena). Opcje egzotyczne wbudowane w umowy depozytowe i ich domknięcia są wyceniane przy pomocy techniki Monte-Carlo przy założeniu modelu geometrycznego ruchu Browna dla czynników ryzyka.	
Niepłynne obligacje i pożyczki	Spready kredytowe	Spready obserwuje się na wszystkich obligacjach (ich seriach) lub pożyczkach tego samego emitenta lub emitenta o podobnej charakterystyce. Te spready obserwowane są w dniach emisji nowych serii obligacji, dniach zawierania nowych umów pożyczek oraz w dniach transakcji rynkowych, których przedmiotem są wierzycielności wynikające z tych obligacji i pożyczek.	Korelacja ujemna
Nieruchomości inwestycyjne oraz nieruchomości przeznaczone do sprzedaży	Stopa kapitalizacji	Stopę kapitalizacji ustala się na podstawie analizy stóp zwrotu osiągniętych w transakcjach dla podobnych nieruchomości.	Korelacja ujemna
	Koszty budowy	Wartość kosztów budowy określa się na podstawie rynkowych kosztów budowy pomniejszonych o koszty poniesione na dzień wyceny.	Korelacja dodatnia
	Miesięczna stawka czynszu za 1m ² odpowiedniego rodzaju powierzchni lub za jedno miejsce parkingowe	Stawki czynszu obserwuje się dla podobnych nieruchomości, podobnej jakości, w podobnych lokalizacjach oraz zbliżonej wielkości wynajmowanej powierzchni.	Korelacja dodatnia

Wyceniane aktywa	Dane nieobserwowalne	Charakterystyka	Wpływ na wycenę
Instrumenty pochodne	Parametry modelu	Opcje walutowe wyceniane są w oparciu o model wyceny opcji Garmana-Kohlhagena (a w przypadku opcji barierowych i azjatyckich w oparciu o tzw. rozszerzony model Garmana-Kohlhagena). Opcje egzotyczne wbudowane w umowy depozytowe i ich domknięcia są wyceniane przy pomocy techniki Monte-Carlo przy założeniu modelu geometrycznego ruchu Browna dla czynników ryzyka.	
Emisje własne oraz pożyczki podporządkowane	Spread emisji ponad krzywą rynkową	W przypadku zastosowania do wyceny historycznego spreadu emisji ponad krzywą rynkową, emisje takie klasyfikuje się do poziomu III hierarchii wartości godziwej.	Korelacja ujemna
Instrumenty kapitałowe nienotowane na aktywnym rynku		Kwotowania serwisów finansowych, obecna wartość przyszłych, prognozowanych wyników spółek lub modele wyceny bazujące na dostępnych danych rynkowych.	

10.2.1. Aktywa i zobowiązania wyceniane w wartości godziwej

Aktywa i zobowiązania wyceniane w wartości godziwej	31 grudnia 2023				31 grudnia 2022			
	Poziom I	Poziom II	Poziom III	Razem	Poziom I	Poziom II	Poziom III	Razem
Aktywa								
Inwestycyjne (lokacyjne) aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	28 974	11 686	5 400	46 060	23 429	11 200	5 975	40 604
Instrumenty kapitałowe	338	-	499	837	1 254	-	394	1 648
Dłużne papiery wartościowe	28 636	11 686	4 901	45 223	22 175	11 200	5 581	38 956
Inwestycyjne (lokacyjne) aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	4 846	6 891	368	12 105	2 813	4 951	411	8 175
Instrumenty kapitałowe	865	-	254	1 119	578	-	252	830
Jednostki uczestnictwa i certyfikaty inwestycyjne	246	4 750	-	4 996	215	4 645	16	4 876
Dłużne papiery wartościowe	3 735	2 141	114	5 990	2 020	306	143	2 469
Należności od klientów z tytułu kredytów	-	-	332	332	-	-	438	438
Wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	-	-	82	82	-	-	254	254
Wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	-	-	250	250	-	-	184	184
Pochodne instrumenty finansowe	-	11 377	19	11 396	-	16 172	25	16 197
Nieruchomości inwestycyjne	-	193	2 905	3 098	-	160	2 861	3 021
Zobowiązania								
Instrumenty pochodne	-	11 653	3	11 656	-	20 956	-	20 956
Zobowiązania wobec uczestników konsolidowanych funduszy inwestycyjnych	-	485	-	485	-	305	-	305
Kontrakty inwestycyjne na rachunek i ryzyko klienta (<i>unit-linked</i>)	-	294	-	294	-	238	-	238
Zobowiązania z tytułu pożyczek papierów wartościowych (krótka sprzedaż)	813	-	-	813	875	-	-	875

Zmiana stanu aktywów i zobowiązań zaklasyfikowanych do poziomu III hierarchii wartości godziwej w roku zakończonym 31 grudnia 2023	Inwestycyjne (lokacyjne) aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody		Inwestycyjne (lokacyjne) aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy			Instrumenty pochodne - aktywa	Instrumenty pochodne - zobowiązania	Należności od klientów z tytułu kredytów wyceniane w wartości godziwej		Nieruchomości inwestycyjne
	Kapitałowe	Dłużne	Kapitałowe	Certyfikaty inwestycyjne	Dłużne			przez inne całkowite dochody	przez wynik finansowy	
Stan na początek okresu	394	5 581	252	16	143	25	-	254	184	2 861
Nabycie / otwarcie pozycji / udzielenie	-	750	-	-	751	2	2	-	90	46
Reklasyfikacje z poziomu II ¹⁾	-	1 412	-	-	87	3	-	-	-	26
Reklasyfikacje z nieruchomości własnych	-	-	-	-	-	-	-	-	-	173
Reklasyfikacje z aktywów przeznaczonych do sprzedaży do nieruchomości inwestycyjnych	-	-	-	-	-	-	-	-	-	20
Zyski lub straty ujęte w rachunku zysków i strat:	-	275	26	-	8	5	1	17	11	(219)
- przychody odsetkowe wyliczone przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej	-	213	-	-	1	(1)	-	12	11	-
- wynik z tytułu zaprzestania ujmowania instrumentów finansowych i inwestycji	-	62	-	-	3	-	-	5	-	-
- zmiana netto wartości godziwej aktywów i zobowiązań wycenianych do wartości godziwej	-	-	26	-	4	6	1	-	-	(219)
Zyski lub straty ujęte w innych całkowitych dochodach	107	332	-	-	-	-	-	7	-	-
Sprzedaż/rozliczenia/spłaty/konwersje	-	(1 460)	(21)	(16)	(820)	(16)	-	(196)	(35)	-
Reklasyfikacje do aktywów przeznaczonych do sprzedaży lub nieruchomości własnych	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Reklasyfikacje do poziomu II ¹⁾	-	(1 986)	-	-	(55)	-	-	-	-	-
Różnice kursowe	(2)	(3)	(3)	-	-	-	-	-	-	(2)
Stan na koniec okresu	499	4 901	254	-	114	19	3	82	250	2 905

¹⁾ Informacje o reklasyfikacjach zaprezentowano w punkcie 10.3.

Zmiana stanu aktywów i zobowiązań zaklasyfikowanych do poziomu III hierarchii wartości godziwej w roku zakończonym 31 grudnia 2022	Inwestycyjne (lokacyjne) aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody		Inwestycyjne (lokacyjne) aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy			Instrumenty pochodne - aktywa	Instrumenty pochodne - zobowiązania	Należności od klientów z tytułu kredytów wyceniane w wartości godziwej		Nieruchomości inwestycyjne
	Kapitałowe	Dłużne	Kapitałowe	Certyfikaty inwestycyjne	Dłużne			przez inne całkowite dochody	przez wynik finansowy	
Stan na początek okresu	471	5 601	259	21	166	54	20	246	160	2 607
Nabycie / otwarcie pozycji / udzielenie	2	234	-	-	1 096	-	-	151	53	144
Reklasyfikacje z poziomu II ¹⁾	-	2 040	-	-	67	1	-	-	-	7
Reklasyfikacje z nieruchomości własnych	-	-	-	-	-	-	-	-	-	7
Reklasyfikacje z aktywów przeznaczonych do sprzedaży do nieruchomości inwestycyjnych	-	-	-	-	-	-	-	-	-	23
Zyski lub straty ujęte w rachunku zysków i strat:	-	195	28	(4)	4	(10)	(10)	14	3	73
- przychody odsetkowe wyliczone przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej	-	157	-	-	2	(1)	-	14	3	-
- wynik z tytułu zaprzestania ujmowania instrumentów finansowych i inwestycji	-	38	-	-	1	(1)	(9)	-	-	-
- zmiana netto wartości godziwej aktywów i zobowiązań wycenianych do wartości godziwej	-	-	28	(4)	1	(8)	(1)	-	-	73
Zyski lub straty ujęte w innych całkowitych dochodach	(80)	(301)	-	-	-	-	-	(6)	-	1
Sprzedaż/rozliczenia/spłaty/konwersje	-	(788)	(42)	-	(1 049)	(19)	(10)	(151)	(32)	-
Reklasyfikacje do aktywów przeznaczonych do sprzedaży lub nieruchomości własnych	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(1)
Reklasyfikacje do poziomu II ¹⁾	-	(1 400)	-	-	(141)	(1)	-	-	-	-
Różnice kursowe	1	-	7	(1)	-	-	-	-	-	-
Stan na koniec okresu	394	5 581	252	16	143	25	-	254	184	2 861

¹⁾ Informacje o reklasyfikacjach zaprezentowano w punkcie 10.3.

10.2.1.1. Zmiany sposobu (metody) ustalania wartości godziwej instrumentów finansowych wycenianych w wartości godziwej

Zarówno w 2023 roku, jak i w 2022 roku nie dokonywano zmian sposobu (metody) ustalania wartości godziwej instrumentów finansowych wycenianych w wartości godziwej, których wartość byłaby istotna z punktu widzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

10.2.1.2. Analiza wrażliwości wartości godziwej aktywów zakwalifikowanych do poziomu III

Należności od klientów z tytułu kredytów

Na 31 grudnia 2023 roku wrażliwość zmiany wyceny należności od klientów z tytułu kredytów zaklasyfikowanych do poziomu III wartości godziwej w przypadku wzrostu/spadku spreadu kredytowego o 50 punktów bazowych wynosiła:

- dla należności od klientów z tytułu kredytów wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy: +10/-9 mln zł (na 31 grudnia 2022 roku: odpowiednio +5/-5 mln zł);
- dla należności od klientów z tytułu kredytów wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody: +1/-1 mln zł (na 31 grudnia 2022 roku: +4/-4 mln zł).

Inwestycyjne (lokacyjne) aktywa finansowe – instrumenty dłużne

Wpływ czynników nieobserwowalnych na wartość godziwą instrumentów finansowych zaprezentowano w kolejnych tabelach.

Dłużne papiery wartościowe	Wartość godziwa na 31 grudnia 2023	Technika wyceny	Parametr nieobserwowalny	Scenariusz	Wpływ na wartość godziwą na 31 grudnia 2023	
					scenariusz pozytywny	scenariusz negatywny
Korporacyjne i municypalne papiery wartościowe	4 700	Model zdyskontowanych przepływów pieniężnych	Spread kredytowy	+50 p.b. / - 50 p.b.	93	(100)
Skarbowe papiery wartościowe	315	Model zdyskontowanych przepływów pieniężnych	Spread do obligacji referencyjnej	+40 p.b. / - 40 p.b.	6	(6)

Dłużne papiery wartościowe	Wartość godziwa na 31 grudnia 2022	Technika wyceny	Parametr nieobserwowalny	Scenariusz	Wpływ na wartość godziwą na 31 grudnia 2022	
					scenariusz pozytywny	scenariusz negatywny
Korporacyjne i municypalne papiery wartościowe	4 495	Model zdyskontowanych przepływów pieniężnych	Spread kredytowy	+55 p.b. / - 55 p.b.	94	(94)
Skarbowe papiery wartościowe	1 164	Model zdyskontowanych przepływów pieniężnych	Spread do obligacji referencyjnej	+40 p.b. / - 40 p.b.	26	(26)

Inwestycyjne (lokacyjne) aktywa finansowe – instrumenty kapitałowe

Wpływ czynników nieobserwowalnych na wartość godziwą kapitałowych aktywów finansowych zaprezentowano w kolejnych tabelach.

Kapitałowe aktywa finansowe	Wartość godziwa na 31 grudnia 2023	Parametr	Scenariusz	Wpływ na wartość godziwą na 31 grudnia 2023	
				scenariusz pozytywny	scenariusz negatywny
VISA seria C	66	Dyskonto dotyczące konwersji	10% / -10%	8	(8)
VISA seria A	163	Dyskonto dotyczące konwersji	10% / -10%	-	(16)
Biuro Informacji Kredytowej SA	321	Stopa dyskontowa	1% / -1%	52	(39)
PSP sp. z o.o.	116	Stopa wolna od ryzyka	Premia za ryzyko +/- 25p.b.; Prognozy finansowe +/- 10%	16	(16)

Kapitałowe aktywa finansowe	Wartość godziwa na 31 grudnia 2022	Parametr	Scenariusz	Wpływ na wartość godziwą na 31 grudnia 2022	
				scenariusz pozytywny	scenariusz negatywny
VISA seria C	59	Dyskonto dotyczące konwersji	10% / -10%	7	(7)
VISA seria A	145	Dyskonto dotyczące konwersji	10% / -10%	-	(15)
Biuro Informacji Kredytowej SA	270	Stopa dyskontowa	1% / -1%	32	(26)
PSP sp. z o.o.	79	Stopa wolna od ryzyka	Premia za ryzyko +/- 25p.b.; Prognozy finansowe +/- 10%	11	(11)

Pochodne instrumenty finansowe

Wpływ czynników nieobserwowalnych na wartość godziwą pochodnych instrumentów finansowych zaprezentowano w kolejnych tabelach.

Kapitałowe aktywa finansowe	Wartość godziwa na 31 grudnia 2023	Parametr	Scenariusz	Wpływ na wartość godziwą na 31 grudnia 2023	
				scenariusz pozytywny	scenariusz negatywny
Instrumenty pochodne rynku walutowego	3	Prawdopodobieństwo niewykonania zobowiązania	20% / -20%	-	(2)
Opcje, w tym opcje egzotyczne	13	Ceny opcji wbudowanych w produkty strukturyzowane pozyskiwane są z rynku	Zmienności cen instrumentów bazowych, korelacje cen instrumentów bazowych	-	-

Kapitałowe aktywa finansowe	Wartość godziwa na 31 grudnia 2022	Parametr	Scenariusz	Wpływ na wartość godziwą na 31 grudnia 2022	
				scenariusz pozytywny	scenariusz negatywny
Instrumenty pochodne rynku walutowego	3	Prawdopodobieństwo niewykonania zobowiązania	20% / -20%	-	(2)
Opcje, w tym opcje egzotyczne	22	Ceny opcji wbudowanych w produkty strukturyzowane pozyskiwane są z rynku	Zmienności cen instrumentów bazowych, korelacje cen instrumentów bazowych	-	-

Nieruchomości inwestycyjne

W tabeli poniżej przedstawiono istotne parametry uwzględnione przy wycenie największych nieruchomości inwestycyjnych (w tym prezentowanych jako przeznaczone do sprzedaży).

Wszystkie nieruchomości zaklasyfikowane do poziomu III wartości godziwej wyceniono za pomocą podejścia dochodowego przy zastosowaniu metody inwestycyjnej i techniki kapitalizacji prostej lub przy pomocy podejścia mieszanego. W wycenie tej wykorzystano dane wejściowe nieobserwowalne takie, jak:

- stopę kapitalizacji – ustaloną na podstawie analizy stóp zwrotu osiągniętych w transakcjach dla nieruchomości podobnych;
- miesięczną stawkę czynszu za 1m² odpowiedniego rodzaju powierzchni lub za jedno miejsce parkingowe.

Nieruchomości zaklasyfikowane do poziomu III	Rodzaj powierzchni	31 grudnia 2023			31 grudnia 2022		
		Wartość bilansowa	Czynsze uwzględnione w wycenie	Stopy kapitalizacji uwzględnione w wycenie	Wartość bilansowa	Czynsze uwzględnione w wycenie	Stopy kapitalizacji uwzględnione w wycenie
Nieruchomości inwestycyjne							
biurowe	Biurowa Parking	985	12,50 - 14,50EUR 40,00- 100,00EUR	6,50% - 7,75%	958	12,50 – 14,50EUR 40,00 – 90,00EUR	6,25% - 7,50%
magazynowe	Biurowa Magazynowa	1 617	9,50 - 11,50EUR 4,00 – 4,50EUR	5,75% - 6,50%	1 680	9,50 – 11,00 EUR 3,65 – 4,00 EUR	4,95%-6,70%
handlowe	Handlowa	193	w zależności od wielkości wynajmowanej powierzchni	6,50% - 7,75%	151	w zależności od wielkości wynajmowanej powierzchni	6,25%-7,50%
pozostałe		110			72		
Razem		2 905			2 861		
Nieruchomości inwestycyjne przeznaczone do sprzedaży							
magazynowe	Biurowa Magazynowa	555	9,50 – 10,00EUR 4,00 EUR	6,25%-6,75%	607	9,50 EUR 3,60 – 3,65 EUR	5,70%-6,20%
pozostałe		6			6	-	-
Razem		561			613		

Nieruchomości	Wartość godziwa na 31 grudnia 2023 roku	Parametr nieobserwowalny	Scenariusz	Wpływ na wartość godziwą na 31 grudnia 2023 roku	
				scenariusz pozytywny	scenariusz negatywny
Nieruchomości inwestycyjne	2 905	Stopa kapitalizacji	-0,25 p.p. / +0,25 p.p.	111	(102)
		Miesięczna stawka czynszu	+5% / -5%	107	(107)
Nieruchomości inwestycyjne przeznaczone do sprzedaży	561	Stopa kapitalizacji	-0,25 p.p. / +0,25 p.p.	25	(23)
		Miesięczna stawka czynszu	+5% / -5%	24	(24)

Nieruchomości	Wartość godziwa na 31 grudnia 2022 roku	Parametr nieobserwowalny	Scenariusz	Wpływ na wartość godziwą na 31 grudnia 2022 roku	
				scenariusz pozytywny	scenariusz negatywny
Nieruchomości inwestycyjne	2 861	Stopa kapitalizacji	-0,25 p.p. / +0,25 p.p.	127	(116)
		Miesięczna stawka czynszu	+5% / -5%	114	(114)
Nieruchomości inwestycyjne przeznaczone do sprzedaży	613	Stopa kapitalizacji	-0,25 p.p. / +0,25 p.p.	26	(24)
		Miesięczna stawka czynszu	+5% / -5%	26	(26)

10.2.2. Aktywa i zobowiązania niewyceniane w wartości godziwej

Wartość godziwa aktywów i zobowiązań, dla których jest ona tylko ujawniana	31 grudnia 2023					31 grudnia 2022				
	Poziom I	Poziom II	Poziom III	Razem wartość godziwa	Wartość bilansowa	Poziom I	Poziom II	Poziom III	Razem wartość godziwa	Wartość bilansowa
Aktywa										
Należności od klientów z tytułu kredytów wyceniane w zamortyzowanym koszcie	-	-	217 405	217 405	218 476	-	-	212 467	212 467	212 255
Inwestycyjne (lokacyjne) aktywa finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie	52 172	58 016	22 950	133 138	135 875	40 218	36 396	20 448	97 062	106 054
Dłużne papiery wartościowe	52 172	52 270	14 256	118 698	121 574	40 218	32 226	10 170	82 614	91 646
Transakcje z przyrzeczeniem odsprzedaży	-	5 384	3 619	9 003	9 003	-	2 277	4 794	7 071	7 071
Lokaty terminowe w instytucjach kredytowych	-	362	685	1 047	1 036	-	1 893	1 187	3 080	3 068
Pożyczki	-	-	4 390	4 390	4 262	-	-	4 297	4 297	4 269
Zobowiązania										
Zobowiązania wobec banków	-	874	6 171	7 045	7 047	-	1 637	6 117	7 754	7 720
Zobowiązania wobec klientów z tytułu depozytów	-	-	303 709	303 709	303 781	-	-	278 277	278 277	278 058
Zobowiązania z tytułu emisji własnych dłużnych papierów wartościowych ¹⁾	-	10 004	2 108	12 112	12 003	-	10 315	821	11 136	11 090
Zobowiązania podporządkowane ¹⁾	-	2 778	3 431	6 209	6 166	-	2 788	3 331	6 119	6 184
Zobowiązania z tytułu transakcji z przyrzeczeniem odkupu	-	1 609	14	1 623	1 623	-	930	1	931	931

¹⁾ Do poziomu II zaklasyfikowano te zobowiązania, na wycenę których nieobserwowalne parametry nie miały istotnego wpływu. Przede wszystkim są to zobowiązania z tytułu obligacji emitowanych przez Pekao.

10.3 Przesunięcia pomiędzy poziomami hierarchii wartości godziwej

W przypadku zmiany sposobu wyceny aktywów lub zobowiązań, wynikających np. z utraty (lub uzyskania) dostępności notowań obserwowanych na aktywnym rynku przenosi się takie aktywa lub zobowiązania pomiędzy poziomami I i II.

Składniki aktywów lub zobowiązań są przenoszone pomiędzy poziomami II i III (odpowiednio między poziomami III i II) gdy:

- następuje zmiana modelu wyceny będąca efektem zastosowania nowych czynników nieobserwowalnych (odpowiednio obserwowalnych) lub
- dotychczas stosowane czynniki, których wpływ na wycenę jest istotny przestają być (odpowiednio stają się) obserwowalne na aktywnym rynku.

Przeniesienia pomiędzy poziomami hierarchii wartości godziwej dokonywane są na koniec każdego kwartału wg wartości na ten dzień.

W 2023 roku dokonano następujących przeniesień aktywów pomiędzy poziomami wartości godziwej:

- z poziomu III do poziomu II przeniesiono obligacje korporacyjne, które wyceniono przy użyciu rynkowych informacji o cenach porównywalnych instrumentów finansowych oraz obligacje korporacyjne i municypalne, dla których wpływ szacowanych parametrów kredytowych nie wpływał istotnie na wycenę, jak również instrumenty pochodne rynku kapitałowego, dla których szacowana zmienność nieistotnie wpływała na wycenę;
- z poziomu II do poziomu III przeniesiono aktywa i zobowiązania finansowe, dla których wpływ szacowanego czynnika nieobserwowalnego istotnie wpływał na wycenę: obligacje korporacyjne i municypalne (parametry kredytowe), skarbowe papiery wartościowe, instrumenty pochodne rynku walutowego (prawdopodobieństwo niewykonania zobowiązania);
- z poziomu II do poziomu I przeniesiono obligacje rządowe o wartości 55 mln zł, dla których dokonano wyceny z wykorzystaniem kwotowań na rynku, ze względu na wzrost jego aktywności;
- z poziomu I do poziomu II przeniesiono dłużne papiery wartościowe o wartości 137 mln zł, które wyceniono przy użyciu rynkowych informacji o cenach porównywalnych instrumentów finansowych.

W 2022 roku dokonano następujących przeniesień aktywów pomiędzy poziomami wartości godziwej:

- z poziomu III do poziomu II przeniesiono obligacje korporacyjne, municypalne, które wyceniono przy użyciu rynkowych informacji o cenach porównywalnych instrumentów finansowych oraz obligacje korporacyjne, municypalne i Skarbu Państwa oraz instrumenty pochodne rynku walutowego i stopy procentowej, dla których wpływ szacowanych parametrów kredytowych nie wpływał istotnie na wycenę, jak również instrumenty pochodne rynku kapitałowego, dla których szacowana zmienność nieistotnie wpływała na wycenę;
- z poziomu II do poziomu III przeniesiono obligacje korporacyjne i municypalne, dla których wpływ szacowanych parametrów kredytowych istotnie wpływał na wycenę oraz instrumenty pochodne rynku kapitałowego, dla których szacowana zmienność istotnie wpływała na wycenę;
- z poziomu II do poziomu I przeniesiono dłużne papiery wartościowe o wartości 124 mln zł, dla których dokonano wyceny z wykorzystaniem kwotowań na rynku, ze względu na wzrost jego aktywności;
- z poziomu I do poziomu II przeniesiono obligacje rządowe o wartości 27 mln zł, które wyceniono przy użyciu rynkowych informacji o cenach porównywalnych instrumentów finansowych.

11. Umowy ubezpieczenia i umowy reasekuracji

11.1 Zasady rachunkowości i istotne szacunki

W poniższej tabeli zaprezentowano kluczowe decyzje podjęte przez Grupę PZU w zakresie wyboru polityki rachunkowości na potrzeby wyceny zgodnej z MSSF 17.

Przyjęte założenia	Decyzja Grupy PZU	Uzasadnienie
Metoda wyznaczania krzywych dyskontowych	Krzywe wyznaczone w podejściu oddolnym (<i>bottom-up approach</i>).	Podejście przyjęte w celu zachowania spójności z metodyką dyskontowania w ramach Wypłacalności II.
Korekta ryzyka z tytułu ryzyka niefinansowego	W zależności od charakteru danego ryzyka korekta ryzyka z tytułu ryzyka niefinansowego wyznaczana jest metodą VaR lub techniką opartą o metodę kosztu kapitału.	Decyzję co do metody wyceny podjęto w oparciu o charakterystykę profilu ryzyka danego portfela, o którym mowa w punkcie 11.1.1, w celu możliwie najlepszego odzwierciedlenia niepewności wyceny związanej z ryzykiem niefinansowym.
Grupowanie kontraktów	W przypadku ubezpieczeń na życie Grupa PZU zdecydowała się na podział umów na grupy, które zawierają umowy zawarte w ciągu roku ("kohorty roczne"). W przypadku ubezpieczeń majątkowych Grupa PZU zdecydowała się na podział umów na grupy, które zawierają umowy zawarte w ciągu kwartału („kohorty kwartalne”).	Grupa PZU uznała, że dla długoterminowych umów ubezpieczeń życiowych wprowadzenie okresu krótszego niż rok będzie prowadziło do nadmiernej komplikacji (utrzymywanie dużo więcej danych), co nie byłoby współmierne z korzyściami. Natomiast dla ubezpieczeń majątkowych, w większości krótkoterminowych, podział na kohorty kwartalne umożliwi dokładniejszą ocenę rentowności w sytuacjach zmiany taryf w ciągu roku.

11.1.1. Identyfikacja oraz agregacja umów ubezpieczenia

W celu identyfikacji umów ubezpieczenia oraz reasekuracji czynnej będących w zakresie MSSF 17 Grupa PZU weryfikuje, czy w ramach danej umowy jednostka przyjmuje znaczące ryzyko ubezpieczeniowe od posiadacza polisy i zobowiązuje się do zrekompensowania posiadaczowi polisy niekorzystnego efektu określonego jako niepewne przyszłe zdarzenie ubezpieczeniowe. Ocena, czy dana umowa przenosi znaczące ryzyko ubezpieczeniowe wymaga analizy przepływów pieniężnych związanych z danym produktem w różnych scenariuszach oraz oszacowania prawdopodobieństwa ich wystąpienia. Ocena ta zawiera element subiektywnego osądu, mającego istotny wpływ na stosowane zasady rachunkowości. Zgodnie z założeniami przyjętymi przez Grupę PZU, że znaczącym ryzykiem ubezpieczeniowym mamy do czynienia wtedy, gdy wystąpienie zdarzenia objętego ubezpieczeniem pociąga za sobą wypłatę świadczenia co najmniej o 10% wyższego od świadczenia, jakie byłoby wypłacone w przypadku, gdyby zdarzenie nie wystąpiło. Na podstawie tego kryterium zawierane kontrakty ujmowane są albo zgodnie z MSSF 17 albo zgodnie z MSSF 9.

MSSF 17 nie zawiera specyficznych wytycznych w zakresie łączenia kontraktów podlegających wycenie zgodnie z różnymi standardami. Kierując się zapisami MSR 8, to jest analizując zagadnienia podobne, opisane w standardach oraz zapisy założeń koncepcyjnych, Grupa PZU oceniła, że umowy ubezpieczenia, kredytu czy leasingu nie spełniają kryteriów łączenia umów i powinny być ujmowane i wyceniane oddzielnie, zgodnie z odpowiednimi standardami.

Klasyfikacja umów w ubezpieczeniach majątkowych i osobowych

Na podstawie przeprowadzonej analizy stwierdzono, że wszystkie umowy ubezpieczeń majątkowych i osobowych przenoszą znaczące ryzyko ubezpieczeniowe i w rezultacie podlegają wymogom MSSF 17.

Grupa PZU stosuje MSSF 17 w odniesieniu do gwarancji finansowych oferowanych przez ubezpieczeniowe jednostki Grupy PZU.

Klasyfikacja umów w ubezpieczeniach na życie

Na podstawie przeprowadzonej analizy stwierdzono, że w ofercie Grupy PZU znajdują się produkty, które nie transferują znaczącego ryzyka ubezpieczeniowego (są to niektóre produkty z gwarantowaną stopą zwrotu oraz niektóre produkty z funduszem kapitałowym – *unit-linked*), w związku z czym nie spełniają definicji umowy ubezpieczenia w myśl MSSF 17 i zostały zaklasyfikowane w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym jako kontrakty inwestycyjne, ujmowane zgodnie z wymogami MSSF 9 (w zależności od konstrukcji danego produktu) w zamortyzowanym koszcie lub w wartości godziwej.

Do kontraktów inwestycyjnych zakwalifikowano m.in.: indywidualne ubezpieczenie na życie i dożycie Pewny Zysk (ujmowane wg zamortyzowanego kosztu), indywidualne ubezpieczenie na życie związane z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym PZU IKZE oraz Program Inwestycyjny Prestige (ujmowane w wartości godziwej).

Zarówno umowy ubezpieczenia, jak i kontrakty inwestycyjne mogą zawierać uznaniowe udziały w zyskach. Uprawniają one ubezpieczonego do otrzymania dodatkowego świadczenia lub premii jako dodatku do świadczenia gwarantowanego. Świadczenie takie jest znaczącą częścią całego kontraktowego/umownego świadczenia, jego kwota lub okres trwania są umowne i zależne od decyzji ubezpieczyciela, a wystąpienie zależy od:

- przebiegu określonego zbioru lub określonego typu umów;
- zrealizowania lub niezrealizowania zysków z określonych aktywów;
- osiągnięcia zysków lub strat przez ubezpieczyciela, fundusz lub inną jednostkę związaną z umową.

Wszystkie umowy zawierające uznaniowy udział w zyskach, który może być określany jednostronnie przez zakład ubezpieczeń są rozpoznawane zgodnie z MSSF 17.

Ponadto nie zidentyfikowano żadnych umów ubezpieczenia na życie, które zawierałyby, wymagający wyodrębnienia, komponent inwestycyjny lub komponent dotyczący usług innych niż usługi objęte umową ubezpieczenia.

Agregacja umów ubezpieczenia

Na potrzeby wyceny zobowiązań, umowy ubezpieczenia agreguje się do tzw. grup umów ubezpieczenia. Celem tej agregacji jest zapewnienie, aby zyski były rozpoznawane w czasie proporcjonalnie do świadczonych usług ubezpieczeniowych, a straty ujmowane niezwłocznie w momencie, w którym jednostka oceni, że zawarta umowa rodzi obciążenie. Kompensowanie zysków i strat pomiędzy zidentyfikowanymi grupami umów ubezpieczenia jest niedozwolone. Grupowanie umów ubezpieczenia następuje w momencie początkowego ujęcia i zgodnie z MSSF 17 Grupa PZU nie dokonuje ponownej oceny grup w kolejnych okresach, chyba że zajdą przesłanki do zaprzestania ujmowania określone w MSSF 17, związane z modyfikacją umowy ubezpieczenia, powodujące rozpoznanie nowej umowy. Umowy ubezpieczenia są agregowane do grup umów ubezpieczenia z uwzględnieniem następujących trzech wymiarów:

- portfela – umowy o podobnej charakterystyce ryzyka i zarządzane wspólnie;
- kohorty – umowy zawarte w odstępie nie dłuższym niż jeden rok;
- rentowności – umowy przynależące do tej samej grupy rentowności - jednej z trzech zdefiniowanych przez standard MSSF 17:
 - grupy umów rodzących obciążenia w momencie początkowego ujęcia;
 - grupy umów, w przypadku których w momencie początkowego ujęcia nie istnieje znaczące prawdopodobieństwo, że w późniejszym okresie staną się one umowami rodzącymi obciążenia;
 - grupy pozostałych umów należących do portfela.

W Grupie PZU podział portfela na grupy umów ubezpieczenia ustalono z uwzględnieniem powyższych wymiarów w następujący sposób:

- w wymiarze portfela:
 - na podstawie charakterystyki ryzyka poszczególnych umów ubezpieczenia oraz na podstawie istniejących procesów zarządzania portfelem ubezpieczeniowym;
- w wymiarze rentowności:

- dla ubezpieczeń życiowych – na poziomie pojedynczej umowy poprzez dokonanie wyceny danej umowy ubezpieczenia, która polega na określeniu, czy oczekiwana obecna wartość przyszłych wpływów z tytułu tej umowy, pomniejszona o oczekiwaną wartość przyszłych wy wpływów w granicach umowy z uwzględnieniem korekty z tytułu ryzyka niefinansowego przyjmuje wartość dodatnią, bądź nie. W przypadku, gdy wartość ta jest ujemna uznaje się, że umowa taka jest umową rodzącą obciążenia;
- dla ubezpieczeń majątkowych i osobowych – wszystkie umowy są traktowane jako zyskowne, chyba że zaistnieją fakty lub okoliczności, które wskazują na ich nierentowność. Ocena rentowności jest dokonywana na poziomie portfela MSSF 17 na podstawie analizy wskaźnika mieszanego dla danego portfela, z uwzględnieniem korekty ryzyka z tytułu ryzyka niefinansowego oraz wszelkich istotnych informacji biznesowych, które mogą wpłynąć na rentowność produktu. Dopuszczane jest przeniesienie oceny na poziom kohort z danego kwartału lub roku;
- w wymiarze kohorty:
 - podjęto decyzję o zastosowaniu kohort rocznych dla ubezpieczeń życiowych oraz kohort kwartalnych dla ubezpieczeń majątkowych i osobowych, co umożliwi dokładniejsze przyporządkowanie umów ubezpieczeniowych do kategorii rentowności na potrzeby wyceny zobowiązań.

Umowy ubezpieczenia mogą zawierać jeden lub więcej komponentów, które byłyby objęte zakresem innego MSSF, gdyby stanowiły odrębne umowy. Takimi komponentami mogą być:

- instrumenty pochodne wbudowane w kontrakt, których cechy ekonomiczne i ryzyko nie są ściśle związane z charakterystyką ekonomiczną i ryzykiem umowy zasadniczej, których warunki umowy nie odpowiadałyby definicji umowy ubezpieczenia lub umowy reasekuracji jako samodzielnego instrumentu;
- wyodrębnione komponenty inwestycyjne, które nie są w dużym stopniu powiązane z komponentami ubezpieczeniowymi i w odniesieniu do których umowy na równoważnych warunkach są sprzedawane lub mogłyby być sprzedawane oddzielnie na tym samym rynku lub w tej samej jurysdykcji, przez podmioty wystawiające umowy ubezpieczenia lub przez inne podmioty;
- przyrzeczenia przeniesienia wyodrębnionych towarów lub usług innych niż usługi objęte umową ubezpieczenia na rzecz ubezpieczonego.

Grupa PZU przeanalizowała, czy w ramach oferowanych produktów występują umowy ubezpieczenia zawierające jeden lub więcej z powyższych komponentów. W wyniku analizy Grupa PZU uznała, że nie oferuje produktów z komponentami stanowiącymi odrębne umowy, które byłyby objęte zakresem innego MSSF.

Niewyodrębniony komponent inwestycyjny nie może być oddzielony od umowy ubezpieczenia i jest rozpoznawany zgodnie z MSSF 17. Jest on jednak wyłączony z przychodów z ubezpieczeń i kosztów usług ubezpieczeniowych. Stanowi on wartość, która musi zostać zwrócona ubezpieczonemu w każdym możliwym scenariuszu (tj. niezależnie od tego, czy wystąpi zdarzenie ubezpieczeniowe) i jest identyfikowany w momencie wystąpienia świadczenia.

Grupa PZU identyfikuje następujące przypadki, w których występuje niewyodrębniony komponent inwestycyjny:

- premia za brak szkód i niską szkodowość (umowy ubezpieczenia inne niż na życie);
- prowizja skalowa oraz udział w zysku reasekuratora (umowy reasekuracyjne);
- wartość umów związanych z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym (umowy ubezpieczenia na życie);
- wartość wykupu (umowy ubezpieczenia na życie).

11.1.2. Granice umowy

Wycena umowy ubezpieczenia obejmuje wyłącznie przepływy pieniężne mieszczące się w granicach umowy. Granica umowy oddziela przyszłe przepływy pieniężne związane z istniejącymi umowami ubezpieczenia od przepływów pieniężnych związanych z przyszłymi umowami ubezpieczenia, które nie zostały jeszcze zawarte.

Grupa PZU określa, że datą rozpoczęcia granicy umowy jest data początkowego ujęcia umowy ubezpieczenia. Datę początkowego ujęcia zawartych umów definiuje się jako najwcześniejszą z następujących dat:

- początek okresu świadczenia usług przez grupę umów;

- termin, w którym pierwsza płatność od ubezpieczonego w grupie staje się wymagalna;
- w przypadku grupy umów rodzących obciążenia – termin, w którym grupa staje się grupą rodzącą obciążenia.

Grupa PZU określa, że koniec granicy umowy ma miejsce, gdy Grupa PZU nie może zobowiązać ubezpieczonego do zapłacenia składek i na Grupie PZU nie ciąży istotny obowiązek świadczenia usług objętych umową ubezpieczenia na rzecz ubezpieczonego. Istotny obowiązek świadczenia usług wygasa, gdy:

- istnieje w praktyce możliwość ponownej oceny ryzyka w odniesieniu do danego ubezpieczonego i w rezultacie można ustalić cenę lub poziom świadczeń, które w pełni odzwierciedlają to ryzyko (ocena na poziomie indywidualnego ubezpieczonego); lub
- spełnione są oba poniższe kryteria:
 - istnieje w praktyce możliwość ponownej oceny ryzyka związanego z portfelem umów ubezpieczenia, który zawiera daną umowę i w rezultacie można ustalić cenę lub poziom świadczeń, które w pełni odzwierciedlają ryzyko związane z tym portfelem (ocena na poziomie portfela); oraz
 - wycena składek do dnia ponownej oceny ryzyka nie uwzględnia ryzyka związanego z okresami po dacie ponownej oceny.

W Grupie PZU podejście do granicy umowy, poza nielicznymi wyjątkami, jest spójne z określeniem końca umowy wskazanym w umowie ubezpieczenia jako dokumencie prawnym. Wyjątkiem są granice umowy zastosowane dla umów dodatkowych w ubezpieczeniach na życie. Z formalnego punktu widzenia w większości są to umowy roczne odnawialne. Na potrzeby wyceny wg MSSF 17 umowy dodatkowe ujmowane i wyceniane są razem z umowami głównymi, o ile nie oceniono, że umowa dodatkowa stanowi odrębny kontrakt ubezpieczeniowy i powinna być wydzielona z kontraktu głównego. Umowy obejmujące dodatkowe ryzyka powiązane z umową główną są modelowane z uwzględnieniem odnowień, a granice kontraktów dla umów dodatkowych odpowiadają granicom umów głównych. W przypadku ubezpieczeń typu *unit-linked* na potrzeby wyceny zgodnie z MSSF 17 w produktach ze składką regularną koniec granicy ma miejsce, gdy na Grupie PZU nie ciąży istotny obowiązek świadczenia usług objętych umową ubezpieczenia na rzecz ubezpieczonego, co w praktyce oznacza ujęcie wszystkich prognozowanych przyszłych przepływów w wycenie zobowiązań z tytułu umów ubezpieczenia.

11.1.3. Modyfikacja umowy ubezpieczenia

Modyfikacja umowy ubezpieczenia zmienia pierwotne warunki umowy w drodze porozumienia między stronami umowy lub w wyniku zmiany przepisów. Różni się ona od zmiany wynikającej z wykonania przez którąkolwiek ze stron umowy prawa, które jest częścią pierwotnych warunków umowy.

Jeżeli warunki umowy ubezpieczenia zostaną zmodyfikowane w taki sposób, że spełniony jest co najmniej jeden z warunków wymienionych poniżej, wówczas Grupa PZU zaprzestaje ujmować pierwotną umowę, zaś zmodyfikowaną umowę ujmuje jako nową umowę. Warunki modyfikacji umowy prowadzące do zaprzestania przez Grupę PZU jej ujmowania są następujące:

- umowa nie wchodzi już w zakres MSSF 17;
- umowa musi być podzielona na inne komponenty;
- umowa ma zasadniczo odmienną granicę umowy;
- umowa zostałaby włączona do innej grupy umów;
- umowa spełnia definicję umowy ubezpieczenia zawierającej bezpośredni udział w zyskach, podczas gdy pierwotna umowa nie spełniała tej definicji lub odwrotnie;
- umowa nie spełnia już kryteriów kwalifikacyjnych pozwalających na stosowanie podejścia PAA, podczas gdy pierwotna umowa tak.

W przypadku zaprzestania ujmowania umowy w ramach grupy umów Grupa PZU stosuje poniższe wymogi:

- przypisane do grupy przepływy pieniężne z realizacji umów są korygowane w celu wyeliminowania wartości bieżącej przyszłych przepływów pieniężnych oraz korekty ryzyka z tytułu ryzyka niefinansowego związanego z prawami i obowiązkami, których ujmowania w ramach grupy zaprzestano;
- marża kontraktowa danej grupy jest korygowana o zmiany wartości przepływów pieniężnych opisanych powyżej; oraz

- liczba jednostek świadczonych usług w odniesieniu do przewidywanych pozostałych usług objętych umową jest korygowana w celu odzwierciedlenia jednostek świadczonych usług, których ujmowania w ramach grupy zaprzestano, a kwota marży kontraktowej ujęta w wyniku finansowym w danym okresie opiera się na tej skorygowanej liczbie.

11.1.4. Metody wyceny

Zgodnie z MSSF 17 umowy ubezpieczenia wycenia się stosując poniższe metody:

- GMM – ogólny model wyceny;

W tym modelu łączną wartość zobowiązania ubezpieczeniowego kalkuluje się jako sumę:

- kwoty przepływów pieniężnych z realizacji umów, które obejmują: (1) szacunki przyszłych przepływów pieniężnych w granicach umowy, (2) korektę odzwierciedlającą wartość pieniądza w czasie oraz ryzyko finansowe związane z przyszłymi przepływami pieniężnymi w zakresie, w jakim ryzyko finansowe nie jest uwzględnione w szacunkach przyszłych przepływów pieniężnych, (3) korektę ryzyka z tytułu ryzyka niefinansowego, która odzwierciedla rekompensatę z tytułu niepewności, co do kwoty i terminu powstania przepływów pieniężnych wynikających z ryzyka niefinansowego; oraz
- marży kontraktowej, reprezentującej niewypracowany zysk. Wartość marży kontraktowej jest wrażliwa na zmiany oszacowań przepływów pieniężnych, wynikających ze zmian założeń nieekonomicznych. Marża kontraktowa nie może być wartością ujemną – wszelkie straty z umowy rozpoznaje się natychmiast w wyniku finansowym;

- PAA - podejście oparte na alokacji składki:

Podejście oparte na alokacji składki jest podejściem uproszczonym, gdzie wycena zobowiązania z tytułu pozostałego okresu świadczenia usług jest zgodna z rozkładem w czasie ryzyka ubezpieczeniowego (bez oddzielnej prezentacji korekty ryzyka z tytułu ryzyka niefinansowego i marży kontraktowej), natomiast wycenę zobowiązania z tytułu zaistniałych szkód przeprowadza się w ten sam sposób jak dla ogólnego modelu wyceny. Metodę PAA stosuje się dla umów, które spełniają odpowiednie kryteria kwalifikacyjne na moment początkowego ujęcia, pozwalające na stosowanie uproszczenia, określone w pkt. 53 lub 69 MSSF 17:

- jednostka racjonalnie oczekuje, że takie uproszczenie będzie skutkowało wyceną zobowiązania z tytułu pozostałego okresu świadczenia usług dla grupy umów, która to wycena nie będzie różniła się istotnie od wyceny przeprowadzonej przy zastosowaniu metody GMM;
- okres świadczenia usług każdej umowy w grupie umów wynosi jeden rok lub mniej.

Grupy umów ubezpieczenia mogą być wycenione metodą PAA pomimo niespełnienia powyższych kryteriów pod warunkiem, że wpływ na skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy PZU zostanie uznany za nieistotny.

Zgodnie z polityką Grupy PZU, w podejściu PAA przepływy pieniężne z tytułu akwizycji są uwzględniane w zobowiązaniu z tytułu pozostałego okresu świadczenia usług (LRC) i tym samym są amortyzowane w całym okresie świadczenia usług.

Dla metody PAA Grupa PZU nie dokonuje korekty w celu odzwierciedlenia wartości pieniądza w czasie oraz wpływu ryzyka finansowego;

- VFA – metoda zmiennej opłaty:

Metoda wyceny zobowiązań stosowana na potrzeby raportowania wg MSSF 17 umów ubezpieczenia z bezpośrednim udziałem w zysku, gdzie wycena zobowiązań dokonywana jest analogicznie jak w podejściu GMM z tą różnicą, że zmiany składnika marży kontraktowej CSM w kolejnych okresach obejmują również wpływ zmian założeń ekonomicznych, a nie tylko założeń operacyjnych. Metoda zmiennej opłaty stosowana jest wyłącznie do pomiaru wybranych produktów, po dokonaniu oceny kryteriów kwalifikacyjnych na moment początkowego ujęcia grupy umów. Grupa PZU stosuje podejście VFA do produktów typu *unit-linked*, dla których spełnione są kryteria kwalifikacyjne (w ocenie Grupy PZU wszystkie produkty typu *unit-linked* spełniają kryteria do zastosowania podejścia VFA).

W Grupie PZU większość umów ubezpieczenia i reasekuracji w ubezpieczeniach majątkowych i osobowych spełnia kryteria zastosowania uproszczonego podejścia opartego na alokacji składki – PAA. Umowy ubezpieczeń na życie wycenia się modelem ogólnym – GMM, a dla umów ubezpieczenia z bezpośrednim udziałem w zysku Grupa PZU stosuje model VFA.

Zobowiązanie z tytułu pozostałego okresu świadczenia usług bez komponentu straty

Wycena w momencie początkowego ujęcia

Zobowiązanie z tytułu pozostałego okresu świadczenia usług to zobowiązanie odpowiadające spoczywającemu na jednostce obowiązkowi do:

- rozpatrzenia roszczeń i wypłaty uzasadnionych odszkodowań wynikających z istniejących umów ubezpieczenia z tytułu zdarzeń ubezpieczeniowych, które jeszcze nie wystąpiły (tj. obowiązek dotyczący niewygasłej części ochrony ubezpieczeniowej); oraz
- wypłaty kwot wynikających z istniejących umów ubezpieczenia, które to kwoty nie są uwzględnione w punkcie powyżej i które są związane z:
 - usługami objętymi umową ubezpieczenia jeszcze nieświadczonymi (tj. zobowiązaniami związanymi z przyszłym świadczeniem usług objętych umową ubezpieczenia); lub
 - wszelkimi komponentami inwestycyjnymi lub innymi kwotami, które nie są związane ze świadczeniem usług objętych umową ubezpieczenia i które nie zostały przeniesione do zobowiązania z tytułu zaistniałych szkód.

W momencie początkowego ujęcia całość zobowiązania z tytułu umowy ubezpieczenia składa się z zobowiązania z tytułu pozostałego okresu świadczenia usług, a wartość bilansowa wynosi zero dla umów nierodzących obciążenia.

Zgodnie z ogólnym modelem wyceny, jak również w ramach metody zmiennej opłaty, w dniu początkowego ujęcia zobowiązanie z tytułu pozostałego okresu świadczenia usług mierzy się jako:

- kwotę przepływów pieniężnych z realizacji umów opisaną w punkcie 11.1.5; oraz powiększoną o
- marżę kontraktową, reprezentującą niewypracowany zysk.

Podejście oparte na alokacji składki nie uwzględnia marży kontraktowej, korekty ryzyka z tytułu ryzyka niefinansowego oraz korekty odzwierciedlającej wartość pieniądza w czasie. Zobowiązanie z tytułu pozostałego okresu świadczenia usług w momencie początkowego ujęcia wycenia się jako:

- składki otrzymane w momencie początkowego ujęcia;
- pomniejszone o wszelkie przepływy pieniężne z tytułu akwizycji umów ubezpieczenia na ten dzień, oraz
- powiększone lub pomniejszone o wszelkie kwoty wynikające z zaprzestania ujmowania na ten dzień:
 - wszelkich aktywów w odniesieniu do przepływów pieniężnych z tytułu akwizycji umów ubezpieczenia wypłaconych przed dniem początkowego ujęcia grupy umów ubezpieczenia; oraz
 - wszelkich innych aktywów lub zobowiązań uprzednio ujętych w odniesieniu do przepływów pieniężnych związanych z grupą umów.

Wycena w późniejszych okresach

Po początkowym ujęciu, na koniec każdego okresu sprawozdawczego zobowiązanie z tytułu pozostałego okresu świadczenia usług, z wyłączeniem marży kontraktowej, jest ponownie wyceniane przy użyciu przepływów pieniężnych z realizacji umów związanych z przyszłym okresem świadczenia usług, tj. obejmuje wartość bieżącą najlepszego oszacowania przepływów pieniężnych wymaganych do wypełnienia zobowiązania wraz z korektą ryzyka z tytułu ryzyka niefinansowego.

Zgodnie z ogólnym modelem wyceny i metodą zmiennej opłaty, na koniec okresu sprawozdawczego, zobowiązanie z tytułu pozostałego okresu świadczenia usług z wyłączeniem marży kontraktowej szacuje się jako:

- zobowiązanie z tytułu pozostałego okresu świadczenia usług na początku okresu sprawozdawczego, które jest równe wartości tego zobowiązania na koniec poprzedniego okresu sprawozdawczego;
- powiększone/pomniejszone o oszacowane oczekiwane kwoty związane z płatnościami składek oraz odszkodowaniami i kosztami, które mają zostać poniesione w okresie sprawozdawczym według oszacowania na poprzednią datę raportową;
- powiększone/pomniejszone o zmiany szacunków wynikające ze zmian założeń dotyczących przyszłych usług;

- powiększone/pomniejszone o odsetki naliczone od bieżącej wartości bilansowej przyszłych przepływów pieniężnych oraz korekty ryzyka z tytułu ryzyka niefinansowego w okresie sprawozdawczym przy zastosowaniu stopy dyskontowej stosowanej przy początkowym ujęciu;
- powiększone/pomniejszone o pozostałą część odsetek naliczonych przy użyciu aktualnych stóp dyskontowych.

Zgodnie z podejściem opartym na alokacji składki, na koniec okresu sprawozdawczego, zobowiązanie z tytułu pozostałego okresu świadczenia usług wycenia się jako:

- wartość tego zobowiązania na początku okresu;
- powiększoną o otrzymane składki w danym okresie;
- pomniejszoną o przepływy pieniężne z tytułu akwizycji umów ubezpieczenia;
- powiększoną o wszelkie kwoty związane z amortyzacją przepływów pieniężnych z tytułu akwizycji umów ubezpieczenia ujętych jako koszty w danym okresie sprawozdawczym;
- pomniejszoną o kwotę ujętą jako przychody z ubezpieczeń z tytułu usług świadczonych w tym okresie;
- pomniejszoną o wszelkie wartości komponentu inwestycyjnego wypłacone lub przeniesione do zobowiązania z tytułu zaistniałych szkód.

W związku z powyższym Grupa PZU rozpoznaje przychody i koszty z tytułu następujących zmian w wartości bilansowej zobowiązania z tytułu pozostałego okresu świadczenia usług:

- przychody z ubezpieczeń – zmiany z tytułu zmniejszenia zobowiązania z tytułu pozostałego okresu świadczenia usług w związku z usługami świadczonymi w danym okresie;
- koszty usług ubezpieczenia – zmiany z tytułu strat na grupach umów rodzących obciążenia oraz odwrócenie tych strat;
- przychody lub koszty finansowe z ubezpieczeń – zmiany z tytułu wartości pieniądza w czasie oraz wpływu ryzyka finansowego.

Marża kontraktowa

Wycena w momencie początkowego ujęcia

Marża kontraktowa jest ustalana dla umów nierodzących obciążenia na dzień początkowego ujęcia i odzwierciedla niewypracowane zyski. Kwotę marży kontraktowej w odniesieniu do grupy umów ubezpieczenia ujmuje się w wyniku finansowym w każdym okresie, aby odzwierciedlić usługi objęte umową ubezpieczenia świadczone w ramach grupy umów ubezpieczenia w tym okresie.

Marżę kontraktową można zdefiniować jako nadwyżkę wartości bieżącej wpływów nad wartością bieżącą wypływów w granicach umowy, skorygowanych o wpływ korekty ryzyka z tytułu ryzyka niefinansowego.

Marża kontraktowa nie jest tworzona przy podejściu opartym na alokacji składki. Zgodnie z ogólnym modelem wyceny i metodą zmiennej opłaty, Grupa PZU wycenia marżę kontraktową w momencie początkowego ujęcia grupy umów w kwocie, która nie powoduje powstania przychodów ani kosztów wynikających z:

- początkowego ujęcia kwoty przepływów pieniężnych z realizacji umów;
- wszelkich przepływów pieniężnych wynikających z umów należących do grupy na dany dzień;
- zaprzestania ujmowania w dniu początkowego ujęcia:
 - wszelkich aktywów w odniesieniu do przepływów pieniężnych z tytułu akwizycji umów ubezpieczenia;
 - wszelkich innych aktywów lub zobowiązań uprzednio ujętych w odniesieniu do przepływów pieniężnych związanych z grupą umów.

Co do zasady, marża kontraktowa nie może być wykorzystywana do rozpoznawania strat w czasie. Strata rozpoznana na dzień ujęcia grupy umów jest ujmowana w wyniku finansowym w wysokości nadwyżki oczekiwanej wartości bieżącej przyszłych wpływów pieniężnych powyżej oczekiwanej przyszłej wartości wpływów, z uwzględnieniem wpływu ryzyka niefinansowego (poprzez korektę ryzyka z tytułu ryzyka niefinansowego). Podejście to jest podejściem przeciwnym do sposobu rozpoznania

oczekiwanego zysku z działalności ubezpieczeniowej, który jest rozkładany w czasie proporcjonalnie do świadczonej usługi ubezpieczeniowej.

Wycena w późniejszych okresach

Marża kontraktowa na koniec okresu sprawozdawczego odzwierciedla zysk w grupie umów ubezpieczenia, który nie został jeszcze ujęty w wyniku finansowym, ponieważ jest on związany z przyszłą usługą, która będzie świadczona na podstawie umów należących do grupy.

Na koniec każdego okresu sprawozdawczego wartość bilansowa marży kontraktowej dla grupy umów ubezpieczenia niezawierających bezpośredniego udziału w zyskach, wyceniona zgodnie z ogólnym modelem wyceny, odpowiada wartości bilansowej na początek okresu sprawozdawczego skorygowanej o:

- wpływ wszelkich nowych umów dodanych do grupy;
- odsetki naliczone od wartości bilansowej marży kontraktowej w okresie sprawozdawczym, wycenione według stóp dyskontowych w momencie początkowego ujęcia (tzw. stopy *locked-in*);
- zmiany przepływów pieniężnych z realizacji umów związanych z przyszłą usługą, z wyjątkiem przypadków, gdy:
 - taki wzrost przepływów pieniężnych z realizacji umów przewyższa wartość bilansową marży kontraktowej, powodując stratę; lub
 - taki spadek przepływów pieniężnych z realizacji umów jest przypisany do komponentu straty w ramach zobowiązania z tytułu pozostałego okresu świadczenia usług;
- wpływ wszelkich różnic kursowych na marżę kontraktową;
- kwotę ujętą jako przychody z ubezpieczenia w związku z przeniesieniem usług objętych umową ubezpieczenia w danym okresie, ustaloną poprzez przypisanie marży kontraktowej pozostałej na koniec okresu sprawozdawczego (przed jakąkolwiek alokacją) do bieżącego i pozostałego okresu świadczenia usług.

Na koniec każdego okresu sprawozdawczego, wartość bilansowa marży kontraktowej dla grupy umów ubezpieczenia z bezpośrednim udziałem w zyskach, wyceniona metodą zmiennej opłaty, odpowiada wartości bilansowej na początek okresu sprawozdawczego skorygowanej o:

- wpływ wszelkich nowych umów dodanych do grupy;
- zmianę kwoty udziału jednostki w wartości godziwej pozycji bazowych;
- zmiany przepływów pieniężnych z realizacji umów związanych z przyszłą usługą;
- wpływ wszelkich różnic kursowych na marżę kontraktową;
- kwotę ujętą jako przychody z ubezpieczeń w związku z przeniesieniem usług objętych umową ubezpieczenia w danym okresie, ustaloną poprzez przypisanie marży kontraktowej pozostałej na koniec okresu sprawozdawczego (przed jakąkolwiek alokacją) w bieżącym i pozostałym okresie świadczenia usług.

Zmiany przepływów pieniężnych z realizacji umów związanych z przyszłymi usługami, które korygują marżę kontraktową dla grupy umów ubezpieczenia niezawierających bezpośredniego udziału w zyskach są następujące:

- korekty spowodowane doświadczeniem (tj. różnica między kwotami rzeczywistymi a oczekiwanymi) wynikające ze składek otrzymanych w danym okresie, które odnoszą się do przyszłych usług, oraz związanych z nimi przepływów pieniężnych, takich jak przepływy pieniężne z tytułu akwizycji umów ubezpieczenia i podatki oparte na składkach, wycenione według stóp dyskontowych określonych na dzień początkowego ujęcia;
- zmiany szacunków wartości bieżącej przyszłych przepływów pieniężnych z tytułu pozostałego okresu świadczenia usług, z wyjątkiem zmian niedotyczących przyszłej usługi, wycenione według stóp dyskontowych określonych na dzień początkowego ujęcia;
- różnice między każdym komponentem inwestycyjnym, w odniesieniu, do którego przewiduje się, że przypadnie do zapłaty w danym okresie, a faktycznym komponentem inwestycyjnym, który przypada do zapłaty w danym okresie, powiększonym o komponent inwestycyjnych, wynikających ze szkód zaistniałych, ale niewypłaconych, wycenionych według stóp dyskontowych stosowanych na dzień początkowego ujęcia; oraz

- zmiany korekty ryzyka z tytułu ryzyka niefinansowego dotyczące przyszłych usług.

Komponent straty

Wycena w momencie początkowego ujęcia

Komponent straty jest częścią zobowiązania z tytułu pozostałego okresu świadczenia usług i reprezentuje kwotę strat wynikających z grupy umów rodzących obciążenia. Początkowa kwota straty jest wyodrębniona w wyniku finansowym, a w późniejszych okresach korygowana o dalsze straty, odwrócenie strat i uwalnianie w czasie, tak aby komponent straty dla grupy umów wynosił zero do końca okresu świadczenia usług dla grupy umów.

Komponent straty ustala się niezależnie od zastosowanego modelu wyceny (tj. ustala się dla ogólnego modelu wyceny, metody zmiennej opłaty oraz podejścia opartego na alokacji składki).

Umowa ubezpieczenia rodzi obciążenia na dzień początkowego ujęcia, jeżeli przepływy pieniężne z realizacji umów (skorygowane o korektę ryzyka z tytułu ryzyka niefinansowego i korektę wartości pieniądza w czasie) przypisane do umowy, wszelkie wcześniej ujęte przepływy pieniężne z tytułu akwizycji umów ubezpieczenia oraz wszelkie przepływy pieniężne wynikające z umowy na dzień początkowego ujęcia stanowią łącznie wypływ netto rozpoznany w wyniku finansowym.

Dla podejścia opartego na alokacji składki, jeżeli w dowolnym momencie okresu świadczenia usług fakty i okoliczności wskazują, że grupa umów ubezpieczenia rodzi obciążenia, jednostka tworzy komponent straty, który można wyrazić jako różnicę pomiędzy wartością bilansową zobowiązania z tytułu pozostałego okresu świadczenia usług, obliczoną zgodnie z podejściem PAA, oraz wartością przepływów pieniężnych z realizacji umów, które odnoszą się do pozostałej części okresu świadczenia usług w ramach grupy zgodnie z modelem ogólnym.

Wycena w późniejszych okresach

Dla ogólnego modelu wyceny oraz metody zmiennej opłaty umowa ubezpieczenia lub grupa umów ubezpieczenia staje się grupą rodzącą obciążenia (lub rodzącą większe obciążenia) przy późniejszej wycenie, jeżeli niekorzystne zmiany, związane z przyszłą usługą, będące wynikiem zmian szacunków przyszłych przepływów pieniężnych i korekty ryzyka z tytułu ryzyka niefinansowego, przekraczają wartość bilansową marży kontraktowej. W takim przypadku Grupa PZU ujmuje stratę w wyniku finansowym w wysokości równej temu przekroczeniu.

W przypadku, gdy przy późniejszej wycenie zajdą korzystne zmiany związane z przyszłą usługą, Grupa PZU rozpoznaje w wyniku finansowym zysk (odwrócenie strat) maksymalnie do wysokości komponentu straty. W przypadku gdy wpływ korzystnych zmian w wycenie przekracza wartość komponentu straty, Grupa PZU rozpoznaje w wyniku finansowym zysk w wysokości już rozpoznanego komponentu straty, zaś pozostała część zmiany rozpoznana zostaje jako marża kontraktowa.

W przypadku podejścia opartego na alokacji składki wycena komponentu straty w późniejszych okresach następuje przy wykorzystaniu tej samej metody kalkulacji, jak w momencie początkowego ujęcia i może być odwrócona do zera.

Zobowiązanie z tytułu zaistniałych szkód

Wycena w momencie początkowego ujęcia

Zobowiązanie z tytułu zaistniałych szkód odpowiada spoczywającemu na jednostce obowiązku do:

- rozpatrzenia roszczeń i wypłaty uzasadnionych odszkodowań lub świadczeń z tytułu zdarzeń ubezpieczeniowych, które już wystąpiły, w tym zdarzeń, które wystąpiły, ale w odniesieniu do których nie zostały zgłoszone roszczenia, oraz innych poniesionych kosztów ubezpieczenia; oraz
- wypłaty kwot, które nie są uwzględnione w punkcie powyżej i które są związane z:
 - usługami objętymi umową ubezpieczenia, które zostały już zrealizowane; lub

- wszelkimi komponentami inwestycyjnymi lub innymi kwotami, które nie są związane ze świadczeniem usług objętych umową ubezpieczenia i które nie są objęte zobowiązaniem z tytułu pozostałego okresu świadczenia usług.

We wszystkich modelach wyceny, w momencie początkowego ujęcia grupy umów, zobowiązanie z tytułu zaistniałych szkód jest zwykle równe zero, ponieważ nie wystąpiły jeszcze żadne zdarzenia ubezpieczeniowe.

Zobowiązanie z tytułu zaistniałych szkód musi zostać utworzone – oddzielnie dla każdego rodzaju zdarzenia ubezpieczeniowego – po wystąpieniu pojedynczego zdarzenia ubezpieczeniowego, obejmując oczekiwaną wypłatę odszkodowań z tytułu tego pojedynczego zdarzenia ubezpieczeniowego, dla którego odszkodowania nie zostały jeszcze w pełni wypłacone.

Zobowiązanie z tytułu zaistniałych szkód obejmuje przepływy pieniężne związane z wykonaną usługą na dzień sprawozdawczy. Wycena tego zobowiązania opiera się na tych samych wymogach dotyczących (1) szacunków przyszłych przepływów pieniężnych, (2) stóp dyskontowych i (3) korekty ryzyka z tytułu ryzyka niefinansowego, które mają również zastosowanie do zobowiązania z tytułu pozostałego okresu świadczenia usług przy początkowej i późniejszej wycenie.

Wycena w późniejszych okresach

Na każdy okres sprawozdawczy, zobowiązanie z tytułu zaistniałych szkód jest wyceniane jako wartość przepływów pieniężnych z realizacji umów związanych z zaistniałymi szkodami. Oznacza to, że obejmuje ono wartość bieżącą oczekiwanych przyszłych przepływów pieniężnych wymaganych do uregulowania zobowiązania z tytułu zaistniałych szkód i kosztów dla każdego ubezpieczonego zdarzenia wraz z korektą ryzyka z tytułu ryzyka niefinansowego.

Dla wszystkich metod wyceny, na koniec okresu sprawozdawczego, zobowiązanie z tytułu zaistniałych szkód szacuje się jako:

- wartość zobowiązania z tytułu zaistniałych szkód na początku okresu sprawozdawczego, które jest równe wartości na koniec poprzedniego okresu sprawozdawczego;
- powiększone/pomniejszone o oczekiwane przepływy pieniężne związane z przeszłą usługą;
- powiększone o wzrost zobowiązania z tytułu szkód i kosztów poniesionych w danym okresie, ale jeszcze niezapłaconych;
- powiększone/pomniejszone o odsetki naliczone od wartości bilansowej najlepszego oszacowania zobowiązań i korekty ryzyka z tytułu ryzyka niefinansowego w okresie sprawozdawczym przy zastosowaniu stopy dyskontowej stosowanej w momencie początkowego ujęcia (tzw. stopy *locked-in*);
- powiększone/pomniejszone o pozostałą część odsetek naliczonych przy użyciu aktualnych stóp dyskontowych.

Po początkowym ujęciu, jednostka ujmuje przychody i koszty dla następujących zmian wartości bilansowej zobowiązania z tytułu zaistniałych szkód:

- w przypadku kosztów usług ubezpieczenia – zmiany z tytułu wzrostu zobowiązania w związku z zaistniałymi szkodami i kosztami poniesionymi w danym okresie, z wyłączeniem wszelkich komponentów inwestycyjnych;
- w przypadku kosztów usług ubezpieczenia – zmiany z tytułu wszelkich późniejszych zmian przepływów pieniężnych wynikających z realizacji umów związanych z zaistniałymi szkodami i poniesionymi kosztami; oraz
- w przypadku przychodów lub kosztów finansowych z tytułu ubezpieczeń – zmiany z tytułu wartości pieniądza w czasie i wpływu ryzyka finansowego.

Grupa PZU zdecydowała się zastosować w swoich obliczeniach ujęcie wartości narastająco od początku roku do dnia sprawozdawczego (*year to date* - YTD). W związku z tym "poprzedni okres sprawozdawczy", do którego odnoszą się powyższe punkty, to zawsze koniec grudnia poprzedniego roku.

Przychody i koszty finansowe z ubezpieczeń

Aby ograniczyć zmienność wyniku finansowego oraz zachować możliwie największą spójność podejścia w wycenie aktywów finansowych i zobowiązań z umów ubezpieczenia i reasekuracji, Grupa PZU prezentuje przychody i koszty finansowe z ubezpieczeń i reasekuracji w skonsolidowanym rachunku zysków i strat lub w innych całkowitych dochodach (dla portfeli umów niezawierających bezpośredniego udziału w zyskach). W celu określenia wartości przychodów i kosztów finansowych z ubezpieczeń i reasekuracji Grupa PZU używa:

- w przypadku grup umów ubezpieczenia, w odniesieniu do których zmiany założeń dotyczących ryzyka finansowego nie mają znacznego wpływu na kwoty wypłacone ubezpieczonym – stóp dyskontowych ustalonych na dzień początkowego ujęcia grupy umów;
- w przypadku grup umów ubezpieczenia, w odniesieniu do których zmiany założeń dotyczących ryzyka finansowego mają znaczny wpływ na kwoty wypłacone ubezpieczonym – stóp dyskontowych, które przypisują pozostałe skorygowane oczekiwane przychody lub koszty finansowe w pozostałym okresie trwania grupy umów według stałej stopy.

Aktywa w odniesieniu do przepływów pieniężnych z tytułu akwizycji umów ubezpieczenia

Przedpłaty w rozumieniu kosztów akwizycji zapłaconych przed terminem wymagalności i przed początkowym ujęciem umowy (w tym przypadku płatności nie mieszczące się w granicach umowy, ale będące częścią przepływów pieniężnych z realizacji po początkowym ujęciu umowy) nie są ujmowane w zobowiązaniu z tytułu pozostałego okresu świadczenia usług (LRC) do momentu początkowego ujęcia umowy, jednak traktuje się je jako część salda aktywów lub zobowiązań z tytułu umów ubezpieczenia jako aktywa w odniesieniu do przepływów pieniężnych z tytułu akwizycji umów ubezpieczenia.

Jeżeli fakty i okoliczności wskazują na to, że mogła nastąpić utrata wartości składnika aktywów w odniesieniu do przepływów pieniężnych z tytułu akwizycji umów ubezpieczenia, wówczas na koniec każdego okresu sprawozdawczego Grupa PZU:

- ujmuje odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości, tak aby wartość bilansowa każdego składnika aktywów nie przekraczała oczekiwanych wpływów pieniężnych netto dla danej grupy umów ubezpieczenia (test na utratę wartości na poziomie grupy); oraz
- jeżeli składnik aktywów odnosi się do grup, co do których oczekuje się, że powstaną w wyniku odnowienia umów ubezpieczenia w grupie (dodatkowy test na utratę wartości), ujmuje odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości w zakresie, w jakim:
 - przepływy pieniężne z tytułu akwizycji umów ubezpieczenia przekroczą wpływy netto środków pieniężnych z tytułu przewidywanych odnowień;
 - nadwyżka nie została wcześniej ujęta jako strata z tytułu utraty wartości.

Uprzednio ujęta strata z tytułu utraty wartości jest odwracana w kolejnym okresie sprawozdawczym w zakresie, w jakim utrata wartości uległa poprawie lub przestała istnieć. Na 31 grudnia 2023 roku, 31 grudnia 2022 roku, a także na 1 stycznia 2022 Grupa PZU w sprawozdawczości MSSF 17 nie rozpoznała składnika aktywów odnoszącego się do grup, co do których oczekuje się, że powstaną w wyniku odnowienia umów ubezpieczenia w grupie.

11.1.5. Istotne osądy oraz procesy szacowania wyceny przyszłych przepływów pieniężnych

Przepływy pieniężne z realizacji umów ubezpieczenia

Szacując przyszłe przepływy pieniężne, Grupa PZU uwzględnia, wszystkie racjonalne i udokumentowane informacje, które są dostępne bez nadmiernych kosztów i wysiłku. Informacje te obejmują zarówno historyczne dane wewnętrzne jak i zewnętrzne w zakresie szkód i pozostałych elementów wyceny, zaktualizowane w celu odzwierciedlenia bieżących oczekiwań co do przyszłych zdarzeń.

Szacunki przyszłych przepływów pieniężnych obejmują wszystkie przepływy pieniężne, których powstania oczekuje się w związku z wypełnieniem praw i obowiązków umowy ubezpieczenia. Szacunki przyszłych przepływów:

- mieszczą się w granicach umowy;
- uwzględniają wszystkie dostępne informacje na temat kwoty, terminu i niepewności tych przyszłych przepływów pieniężnych;
- są jednoznaczne - jednostka szacuje korektę ryzyka z tytułu ryzyka niefinansowego oddzielnie od innych szacunków; jednostka szacuje również przepływy pieniężne oddzielnie od korekty z tytułu wartości pieniądza w czasie oraz ryzyka finansowego, chyba że najbardziej odpowiednia technika wyceny łączy te szacunki;

- odzwierciedlają perspektywę jednostki, pod warunkiem, że oszacowania wszelkich istotnych zmiennych rynkowych są zgodne z możliwymi do zaobserwowania cenami rynkowymi dla tych zmiennych;
- są aktualne.

Przepływy pieniężne w granicach umowy ubezpieczenia to przepływy bezpośrednio związane z wypełnieniem praw i obowiązków z umowy, w tym przepływy pieniężne w odniesieniu do których Grupa PZU może, według własnego uznania, określić kwotę lub termin. Przepływy pieniężne w granicach umowy obejmują:

- składki;
- płatności na rzecz (lub w imieniu) ubezpieczonego, łącznie z roszczeniami, które zostały już zgłoszone, ale nie zostały jeszcze wypłacone (tj. roszczeniami zgłoszonymi), uszkodzeniami, które wystąpiły, ale w odniesieniu do których roszczenia nie zostały jeszcze zgłoszone oraz wszystkimi przyszłymi, w odniesieniu do których Grupa PZU ma istotny obowiązek;
- płatności na rzecz (lub w imieniu) ubezpieczonego, które różnią się w zależności od zwrotów z pozycji bazowych;
- płatności na rzecz (lub w imieniu) ubezpieczonego wynikające z instrumentów pochodnych, na przykład opcji i gwarancji wbudowanych w umowę w zakresie, w jakim te opcje i gwarancje nie są wyodrębnione z umowy ubezpieczenia;
- alokację przepływów pieniężnych z tytułu akwizycji umów ubezpieczenia do portfela, do którego należy umowa;
- koszty likwidacji szkód;
- koszty, które Grupa PZU poniesie w związku z realizacją świadczeń rzeczowych wynikających z umowy;
- koszty administrowania polisami ubezpieczeniowymi i obsługi polis;
- podatki od transakcji i opłaty, które wynikają bezpośrednio z istniejących umów ubezpieczenia lub mogą być do nich przypisane w sposób uzasadniony i spójny;
- płatności dokonywane przez Grupę PZU w ramach działalności powierniczej w celu wywiązania się z zobowiązań podatkowych spoczywających na ubezpieczonym, a także związane z nimi wpływy;
- potencjalne wpływy pieniężne z tytułu odzyskanych środków (takich jak odzyski i regresy) w odniesieniu do przyszłych roszczeń objętych istniejącymi umowami ubezpieczenia oraz – w zakresie, w jakim nie są one zakwalifikowane do ujęcia jako oddzielne aktywa – potencjalne wpływy pieniężne z tytułu odzyskanych środków w odniesieniu do przeszłych roszczeń;
- koszty, które Grupa PZU poniesie:
 - prowadząc działalność inwestycyjną w zakresie, w jakim Grupa PZU prowadzi tę działalność w celu zwiększenia świadczeń wynikających z ochrony ubezpieczeniowej dla ubezpieczonych,
 - świadcząc usługę zwrotu z inwestycji na rzecz ubezpieczonych z tytułu umów ubezpieczenia niezawierających bezpośredniego udziału w zyskach, lub
 - świadcząc usługę związaną z inwestycjami na rzecz ubezpieczonych z tytułu umów ubezpieczenia z bezpośrednim udziałem w zyskach;
- przypisanie stałych i zmiennych kosztów pośrednich bezpośrednio związanych z wykonywaniem umów ubezpieczenia;
- wszelkie inne koszty, którymi zgodnie z warunkami umowy można obciążyć ubezpieczonego.

Umowy reasekuracji czynnej są modelowane na tych samych zasadach, co umowy ubezpieczenia. Biorąc jednak pod uwagę cechy umów reasekuracji, w momencie początkowego ujęcia (i podobnie na każdą kolejną datę sprawozdawczą) oczekiwane przyszłe przepływy pieniężne obejmują oszacowanie przyszłych przepływów pieniężnych wynikających z bazowych umów ubezpieczenia, które będą wystawione w przyszłości przez cedenta, ale mieszczą się w granicach umów reasekuracji czynnej.

Kluczowe założenia

Dla celów szacowania przyszłych przepływów pieniężnych na potrzeby wyceny zobowiązania z tytułu pozostałego okresu świadczenia usług Grupa PZU stosuje poniższe kluczowe założenia:

- szkodowość – założenia bazują na historycznych obserwacjach, a także na własnej ocenie Grupy PZU dotyczącej spodziewanego poziomu szkodowości dla nowych umów ubezpieczenia;

- śmiertelność – założenia bazują na tablicach trwania życia publikowanych przez Główny Urząd Statystyczny, które dostosowywane są tak, aby odzwierciedlić historyczne obserwacje dotyczące śmiertelności w portfelu umów Grupy PZU, z uwzględnieniem oceny eksperckiej;
- zachorowalność / wypadkowość – założenia bazują na historycznych obserwacjach w portfelu umów Grupy PZU, z uwzględnieniem oceny eksperckiej;
- rezygnacje – założenia bazują na historycznych poziomach rezygnacji w portfelu umów Grupy PZU, z uwzględnieniem oceny eksperckiej;
- koszty – założenia bazują na własnej ocenie Grupy PZU dotyczącej poziomu przyszłych kosztów, przyjętej w procesie planowania finansowego na kolejny rok. Prognozowany poziom przyszłych kosztów uwzględnia rozwój działalności oraz inflację kosztową, będące wypadkową zmian w otoczeniu makroekonomicznym oraz wpływ inflacji na poszczególne obszary funkcjonowania Grupy PZU. Długoterminowo założenia oparte są o cel inflacyjny Narodowego Banku Polskiego.

Dla celów szacowania przyszłych przepływów pieniężnych na potrzeby wyceny zobowiązania z tytułu zaistniałych szkód Grupa PZU opiera się na danych historycznych i standardowych aktuarialnych metodach szacowania ostatecznej wartości szkód, takich jak metoda Chain-Ladder czy metoda Bornhuetter'a-Ferguson'a. Metody te zakładają, że dane historyczne dobrze prognozują przyszłe spodziewane schematy rozwoju szkód. Do oceny w jakim stopniu historyczne schematy rozwoju szkód mają zastosowanie do przyszłości Grupa PZU stosuje ocenę jakościową biorącą pod uwagę dodatkowe czynniki, takie jak zmiany otoczenia ekonomicznego i prawnego, zmiany w procesie likwidacji szkód, zdarzenia o charakterze jednorazowym czy zmiany w charakterystyce portfela. Szacunki przeprowadzane są na poziomie homogenicznych grup ryzyka.

Przepływy pieniężne dla rent zgłoszonych prognozowane są indywidualnie na podstawie aktualnej wysokości renty, przewidywanego okresu jej wypłacania oraz przewidywanego tempa wzrostu. Okres wypłacania renty ustalany jest na podstawie wieku i płci rentobiorcy, w oparciu o śmiertelność określoną w wysokości 100% Polskich Tablic Trwania Życia 2019 („PTTŻ 2019”), a w przypadku rent czasowych dodatkowo na podstawie końca płatności renty. Prognoza wzrostu rent wykonywana jest na bazie historycznych wzrostów rent.

W kalkulacji uwzględniono inflację szkodową i dla roku 2024 przyjęto poziom zbliżony do roku 2023 – 7%, natomiast dla roku 2025 – 3,5%.

Przy kalkulacji przepływów z tytułu potencjalnych zadośćuczynień za krzywdę osobom najbliższym poszkodowanego, który doznał ciężkiego i trwałego uszczerbku na zdrowiu, oparto się na oszacowaniu liczby uprawnionych oraz przeciętnego przewidywanego zadośćuczynienia.

Założenia o śmiertelności dla produktów długoterminowych wyznaczono, stosując metodę względnych śmiertelności, w oparciu o Polskie Tablice Trwania Życia 2018 („PTTŻ 2018”) oraz doświadczenia w zakresie realizacji tych tablic. W pozostałych przypadkach, głównie dla produktów krótkoterminowych, założenie ustalono jako częstość zgonów na 1000 osób ubezpieczonych, w oparciu o aktualne doświadczenia Grupy PZU dla tych produktów, przy czym dla głównego portfela ubezpieczeń grupowych poziom zakładanej śmiertelności stanowi 83% średniej śmiertelności określonej na populacji Polski w wieku produkcyjnym.

W przypadku ubezpieczeń indywidualnie kontynuowanych i tradycyjnych założenia ustalane są w zależności od wieku i płci, z uwzględnieniem innych czynników i istotnie różnią się w zależności od produktu i docelowej grupy klientów. Ubezpieczenia tradycyjne charakteryzują się niższą względną śmiertelnością – dla produktów na całe życie przyjmowane założenia znajdują się poniżej 93% PTTŻ 2018 dla wieku do 80 lat. Powyżej 80 lat następuje interpolacja do 100% PTTŻ 2018.

W przypadku ubezpieczeń na życie i dożycie oraz posagowych przyjmowane są założenia z zakresu 34% – 57% PTTŻ 2018 dla mężczyzn i 48% – 71% PTTŻ 2018 dla kobiet.

Śmiertelność w przypadku ubezpieczeń indywidualnie kontynuowanych kształtuje się na poziomie od 86% PTTŻ 2018 i nie przekracza 100% PTTŻ 2018 dla większości ubezpieczonych.

Podział kosztów pośrednich na bezpośrednio i niebezpośrednio związane z wykonywaniem umów ubezpieczenia

Grupa PZU regularnie przeprowadza analizę, czy koszty pośrednie są bezpośrednio związane z wykonaniem umów ubezpieczenia w ramach procesu ABC (ang. *activity based costing*). Na podstawie tego procesu dokonuje się w interwałach kwartalnych podziału na koszty bezpośrednio związane z wykonaniem umów i koszty niezwiązane z wykonaniem umów.

Koszty zaklasyfikowane jako niezwiązane z wykonaniem umów są wyłączone z kalkulacji zobowiązań z tytułu pozostałego okresu świadczenia usług i zobowiązań z tytułu zaistniałych szkód, co oznacza, że ujmuje się je w wyniku w momencie ich poniesienia, zgodnie z przepisami innych standardów, zwykle jako „pozostałe koszty operacyjne”.

Alokacja kosztów bezpośrednio związanych z wykonaniem umów ubezpieczenia do portfeli MSSF 17 opiera się na modelu ABC, który przypisuje rozliczenia międzyokresowe kosztów do poziomu produktu. Następnie dane te są agregowane do poziomu portfeli MSSF 17.

W kolejnym kroku, w przypadku ubezpieczeń majątkowych, Grupa PZU stosuje następujące klucze alokacji dla potrzeb podziału faktycznie poniesionych kosztów na poziom kohorty:

- pośrednie koszty obsługi roszczeń – wartość wypłaconych roszczeń w danym kwartale;
- koszty odzyskania regresu – wartość zapłaconych regresów w danym kwartale;
- pośrednie koszty akwizycji – składka przypisana w danym kwartale;
- koszty administracyjne są przypisane do kohort, które rozpoczęły się w danym kwartale.

W przypadku działalności w zakresie ubezpieczeń na życie, Grupa PZU stosuje alternatywny klucz alokacji kosztów, tj. koszty dzieli na kohorty proporcjonalnie do liczby aktywnych polis w każdej kohorcie. Koszty akwizycji są przypisywane do kohorty rozpoczynającej się w danym kwartale.

Dyskontowanie przepływów pieniężnych

Grupa PZU używa krzywych stóp dyskontowych wyznaczonych w podejściu oddolnym (MSSF 17 pkt B80), które zakłada, że krzywe dyskontowe zostaną wyznaczone jako płynne krzywe stóp wolnych od ryzyka, skorygowane o premię za niepłynność, wynikającą z różnicy w charakterystyce płynnościowej stóp obserwowanych na rynku i charakterystyce płynnościowej umów ubezpieczenia. Dla grup umów tworzonych dla kohort powstających po dniu przejścia na wycenę zgodną z MSSF 17 (tj. po 1 stycznia 2022 roku) Grupa PZU stosuje metodologię EIOPA do wyznaczenia podstawowej krzywej wolnej od ryzyka. Podejście do krzywych stóp dyskonta wyznaczonych dla kohort rozpoznanych przed dniem przejścia opisano w punkcie 6.2.1.1.

Poniższa tabela prezentuje krzywe wykorzystywane do dyskontowania przepływów pieniężnych z umów ubezpieczenia dla głównych walut. W wierszach „Bez premii” prezentowane są krzywe bazowe dla portfeli MSSF 17, gdzie nie zastosowano do wyceny premii za niepłynność (dotyczy ubezpieczenia grupowego, ubezpieczenia z udziałem w zysku, produktów bankowych oraz produktów typu *unit-linked*). W wierszach „Renty” krzywe odpowiednio dla PLN i EUR wykorzystywane do dyskontowania wybranych zobowiązań rentowych w ubezpieczeniach majątkowych. Natomiast w wierszu „IK” – krzywe wykorzystywane do dyskontowania wybranych indywidualnych ubezpieczeń na życie, w szczególności portfela indywidualnej kontynuacji oraz ubezpieczenia terminowego.

Czas trwania portfela	31 grudnia 2023					31 grudnia 2022					1 stycznia 2022				
	1 rok	5 lat	10 lat	20 lat	40 lat	1 rok	5 lat	10 lat	20 lat	40 lat	1 rok	5 lat	10 lat	20 lat	40 lat
Bez premii															
PLN	4,95%	4,84%	5,10%	4,95%	4,36%	6,40%	6,74%	6,65%	6,01%	4,94%	2,66%	3,73%	3,57%	3,50%	3,52%
EUR	3,36%	2,32%	2,39%	2,41%	2,71%	3,18%	3,13%	3,09%	2,76%	2,85%	(0,59%)	(0,08%)	0,21%	0,46%	1,62%
USD	4,76%	3,50%	3,45%	3,46%	3,19%	5,07%	3,95%	3,75%	3,63%	2,82%	0,44%	1,28%	1,50%	1,67%	1,36%
GBP	4,74%	3,36%	3,28%	3,43%	3,08%	4,46%	4,06%	3,71%	3,53%	3,31%	0,78%	1,20%	1,11%	1,05%	0,75%
NOK	4,00%	3,31%	3,22%	3,27%	3,33%	3,46%	3,15%	3,20%	3,29%	3,36%	1,14%	1,78%	1,81%	2,23%	2,80%
Renty															
PLN	5,29%	5,18%	5,44%	5,28%	4,70%	6,81%	7,15%	7,05%	6,42%	5,35%	2,83%	3,91%	3,75%	3,68%	3,69%
EUR	3,41%	2,38%	2,45%	2,46%	2,77%	3,23%	3,18%	3,14%	2,82%	2,90%	(0,57%)	(0,07%)	0,22%	0,47%	1,64%
IK															
PLN	5,18%	5,07%	5,33%	5,17%	4,58%	6,67%	7,01%	6,92%	6,28%	5,21%	2,77%	3,85%	3,69%	3,62%	3,63%

Korekta ryzyka z tytułu ryzyka niefinansowego

Grupa PZU uwzględnia w wycenie umów ubezpieczenia korektę ryzyka z tytułu ryzyka niefinansowego (np. ryzyka ubezpieczeniowego, ryzyka rezygnacji i ryzyka kosztów). Korekta ryzyka z tytułu ryzyka niefinansowego stanowi rekompensatę z tytułu niepewności co do kwoty i terminu wystąpienia przepływów pieniężnych z tytułu grup umów ubezpieczenia. Ze względu na różną charakterystykę ryzyka, korektę ryzyka dotyczącą przepływów pieniężnych związanych z przyszłym okresem świadczenia usług (uwzględnionym w zobowiązaniu z tytułu pozostałego okresu świadczenia usług) i przeszłym okresem świadczenia usług (uwzględnionym w zobowiązaniu z tytułu zaistniałych szkód) szacuje się oddzielnie.

Grupa PZU szacuje korektę stosując dostępne metody, w tym metodę wartości zagrożonej (VaR) oraz techniki oparte o metodę kosztu kapitału.

Na poziomie jednostki korektę ryzyka wyznacza się jako sumę prostą korekt ryzyka dla wszystkich grup kontraktów w portfelu, nie uwzględniając korelacji pomiędzy tymi grupami. Finalnie w oparciu o otrzymaną wartość wyznaczany jest poziom ufności, który uwzględnia korelacje i efekty dywersyfikacji pomiędzy jednorodnymi grupami ryzyka. Do wyznaczenia korekty na ryzyko dobierane są parametry w taki sposób, żeby końcowa wartość korekty z tytułu ryzyka niefinansowego odpowiadała poziomowi ufności z przedziału 75% - 85%, określonego przez Grupę PZU jako oczekiwany poziom ufności na potrzeby wyznaczenia ryzyka niefinansowego w raportowaniu finansowym MSSF 17.

Poziom ufności dla ostatecznie wyznaczonej korekty z tytułu ryzyka niefinansowego wyniósł na 31 grudnia 2023 roku 79,6% (na 31 grudnia 2022 roku oraz na 1 stycznia 2022 roku – 80,0%).

Jednostki świadczonych usług

Kwotę marży kontraktowej, ujmowanej w wyniku finansowym w okresie, Grupa PZU wyznacza zgodnie z wymaganiami MSSF 17 w oparciu o jednostki świadczonych usług (*coverage units*). Dla każdej grupy umów ubezpieczenia Grupa PZU identyfikuje jednostki świadczonych usług w oparciu o charakterystykę produktu, w sposób uwzględniający w odniesieniu do każdej umowy wielkość świadczonych usług oraz przewidywany okres świadczenia usług. Dla grup umów zawierających umowy zapewniające ochronę ubezpieczeniową oraz świadczących usługę związaną z inwestycjami Grupa PZU nie stosuje względnych wag i sumuje niezważone jednostki świadczonych usług wynikające z obu rodzajów usług.

Dla poszczególnych segmentów produktowych Grupa PZU wyznacza jednostki świadczonych usług zgodnie z poniższą tabelą:

Rodzaj ubezpieczenia	Podstawa do kalkulacji jednostek świadczonych usług
Ubezpieczenia grupowe i kontynuowane	Łączna suma ubezpieczenia z umowy głównej oraz z umów dodatkowych
Ubezpieczenia tradycyjne	Poza ubezpieczeniami rentowymi łączna suma ubezpieczenia z umowy głównej oraz z umów dodatkowych. Roczne świadczenie dla ubezpieczeń rentowych
Ubezpieczenia unit-linked	Łączna suma ubezpieczenia z umowy głównej oraz z umów dodatkowych (obejmuje również wartość funduszu)
Pozostałe ubezpieczenia	Łączna suma ubezpieczenia z umowy głównej oraz z umów dodatkowych

11.1.6. Prezentacja umów ubezpieczenia w skonsolidowanym rachunku zysków i strat oraz skonsolidowanym sprawozdaniu z innych całkowitych dochodów

W skonsolidowanym rachunku zysków i strat oraz w skonsolidowanym sprawozdaniu z innych całkowitych dochodów Grupa PZU prezentuje odrębnie:

- wynik z usług ubezpieczenia, obejmujący:
 - kwotę przychodów z ubezpieczeń – wynagrodzenie, do którego jednostka spodziewa się być uprawniona w zamian za usługi świadczone w danym okresie, na które składają się:
 - oczekiwane odszkodowania i świadczenia oraz oczekiwane koszty;
 - uwolnienie marży kontraktowej w części przypadającej na dany okres;
 - uwolnienie korekty z tytułu ryzyka niefinansowego;
 - amortyzacja zobowiązań z tytułu pozostałego okresu świadczenia usług (PAA);

- koszty usług ubezpieczenia:
 - poniesione odszkodowania (z wyłączeniem komponentów inwestycyjnych) oraz inne poniesione koszty usług ubezpieczeniowych;
 - amortyzacja przepływów pieniężnych z tytułu akwizycji umów ubezpieczenia;
 - zmiany związane z przeszłą usługą, tj. zmiany przepływów pieniężnych z realizacji umów związane ze zobowiązaniem z tytułu zaistniałych szkód odszkodowaniami oraz;
 - straty na grupach umów rodzących obciążenia oraz wszelkie odwrócenie takich strat;
- przychody lub koszty finansowe z ubezpieczeń:
 - wpływ wartości pieniądza w czasie;
 - wpływ ryzyka finansowego.

Zgodnie z MSSF 17 Grupa PZU ma prawo podjąć decyzję o prezentacji całych przychodów lub kosztów finansowych z tytułu ubezpieczeń w rachunku zysków i strat lub decyduje o ich podziale i osobnej prezentacji w rachunku zysków i strat oraz w ramach innych całkowitych dochodów dla każdego portfela MSSF 17. Grupa PZU skorzystała z możliwości podziału dla wszystkich portfeli MSSF 17 innych niż te, z bezpośrednim udziałem w zysku (w przypadku Grupy PZU są to produkty typu *unit-linked*).

11.1.7. Umowy reasekuracji

Umowa reasekuracji jest umową ubezpieczenia zawieraną przez jedną jednostkę (reasekuratora) w celu zrekompensowania innej jednostce (cedentowi) odszkodowań z tytułu jednej lub wielu umów ubezpieczenia zawartych przez tę inną jednostkę (umów bazowych).

Wszystkie umowy reasekuracji zawarte przez Grupę PZU przenoszą znaczące ryzyko ubezpieczeniowe na reasekuratora, dlatego uznano je za posiadane umowy reasekuracji w rozumieniu MSSF 17 i do ich wyceny stosuje się MSSF 17.

Dla umów reasekuracji biernej Grupa PZU stosuje takie same zasady identyfikacji, klasyfikacji, wyceny i prezentacji jak w przypadku umów ubezpieczenia z kluczowymi wyjątkami opisanymi poniżej.

Agregacja umów reasekuracji biernej

Umowy reasekuracji biernej dzielą się na dwie grupy rentowności:

- umowy, w przypadku których występuje zysk netto na moment początkowego ujęcia;
- pozostałe umowy, dla których występuje koszt netto ze znaczącą możliwością powstania zysku netto po momencie początkowego ujęcia.

Granica umowy

Początkowe ujęcie umów reasekuracji biernej definiuje się w następujący sposób:

- jeżeli umowa reasekuracji biernej zapewnia proporcjonalną ochronę – na początku okresu świadczenia usług w ramach grupy umów reasekuracji biernej lub w dniu początkowego ujęcia jakiegokolwiek z bazowych umów ubezpieczenia, w zależności od tego, która z tych dat jest późniejsza; oraz
- we wszystkich pozostałych przypadkach – od początku okresu świadczenia usług w ramach grupy umów reasekuracji biernej.

Przepływy pieniężne mieszczą się w granicach umowy, jeżeli wynikają z istotnych praw i obowiązków istniejących w okresie sprawozdawczym, w którym jednostka:

- jest zobowiązana do zapłaty kwot reasekuratorowi; lub
- ma materialne prawo do korzystania z usług reasekuratora.

Metody wyceny

W Grupie PZU wszystkie umowy reasekuracji spełniają kryterium kwalifikacji do zastosowania metody opartej na alokacji składki.

Składnik aktywów z tytułu pozostałego okresu świadczenia usług

Umowy reasekuracji biernej są wyceniane oddzielnie od bazowych umów ubezpieczenia, których dotyczą. Jednostka stosuje spójne założenia w celu określenia wielkości szacunków wartości bieżącej przyszłych przepływów pieniężnych z tytułu grupy umów reasekuracji biernej oraz szacunków wartości bieżącej bazowych umów ubezpieczenia. Oprócz stosowania spójnych założeń Grupa PZU dokonuje następujących modyfikacji w celu określenia wielkości szacunków wartości bieżącej przepływów pieniężnych z tytułu reasekuracji biernej w porównaniu z bazowymi umowami ubezpieczenia:

- szacunki wartości bieżącej przyszłych przepływów pieniężnych z tytułu grupy umów reasekuracji biernej uwzględniają wpływ ryzyka niewykonania zobowiązania przez reasekuratora z uwzględnieniem wpływu zabezpieczenia i kosztów związanych z uregulowaniem sporów;
- oszacowanie korekty ryzyka z tytułu ryzyka niefinansowego ustala się w taki sposób, aby stanowiło ono kwotę ryzyka przenieszonego przez cedenta na reasekuratora;

Dla podejścia opartego na alokacji składki, aktywo z tytułu pozostałego okresu świadczenia usług w dniu początkowego ujęcia jest równe kwocie zapłaconych składek pomniejszonej o kwotę otrzymanych prowizji.

Jeżeli w dniu początkowego ujęcia dla umów reasekuracji biernej wycenianych z wykorzystaniem podejścia opartego na alokacji składki zawiązuje się komponent odzyskania strat, odpowiednia kwota koryguje aktywo z tytułu pozostałego okresu świadczenia usług.

Wycena aktywa z tytułu pozostałego okresu świadczenia usług na kolejne daty raportowe dla podejścia opartego na alokacji składki dla umów reasekuracji biernej jest zgodna z zasadami dotyczącymi zawartych umów ubezpieczenia i stanowi sumę następujących elementów:

- aktywa z tytułu pozostałego okresu świadczenia usług na początku okresu;
- powiększonego o zapłacone składki;
- pomniejszonego o otrzymane prowizje;
- pomniejszonego o zmiany komponentu finansowania;
- pomniejszonego o amortyzację aktywa z tytułu pozostałego okresu świadczenia usług;
- komponentu inwestycyjnego.

Komponent odzyskania strat

W przypadku zastosowania podejścia opartego na alokacji składki do grupy umów reasekuracji biernej, jeśli Grupa PZU ujmuje stratę na moment początkowego ujęcia rodzącej obciążenia grupy bazowych umów ubezpieczenia, koryguje się wartość bilansową składnika aktywów z tytułu pozostałej ochrony.

Powyzsza korekta ma zastosowanie wtedy i tylko wtedy, gdy umowa reasekuracji została zawarta przed ujęciem bazowych umów ubezpieczenia rodzących obciążenia lub w tym samym czasie co ich ujęcie.

Korektę aktywa z tytułu pozostałego okresu świadczenia usług i powstały przychód, o których mowa wyżej ustala się mnożąc ujętą stratę z tytułu bazowych umów ubezpieczenia przez spodziewany odsetek odszkodowań związanych z bazowymi umowami ubezpieczenia odzyskanych z tytułu umów reasekuracji biernej w grupie (wskaźnik odzysku).

Grupa PZU tworzy komponent odzyskania strat dla grupy umów reasekuracji biernej w kwocie równej powyższej korekcie.

Wycena na kolejne daty raportowe komponentu odzyskania straty obejmuje trzy etapy:

- dodanie rodzących obciążenia bazowych umów ubezpieczenia do grupy;
- zmiana założeń (*unlocking*) dla komponentu odzyskania straty odpowiadająca zmianie założeń (*unlocking*) dla komponentu straty dla bazowych grup umów ubezpieczenia;
- uwolnienie komponentu odzyskania straty odpowiadające uwolnieniu komponentu straty dla bazowych grup umów ubezpieczenia.

W żadnym przypadku wartość bilansowa komponentu odzyskania strat nie może przekraczać części wartości bilansowej komponentu straty w odniesieniu do rodzącej obciążenia grupy bazowych umów ubezpieczenia, którą Grupa PZU spodziewa się odzyskać z grupy umów reasekuracji biernej.

Grupa PZU oblicza zmiany założeń (*unlocking*) dla komponentu odzyskania strat poprzez pomnożenie zmiany założeń (*unlocking*) dla komponentu straty dla bazowych umów ubezpieczenia przez odpowiedni wskaźnik odzysku.

Grupa PZU uwzględnia następujące ograniczenia przy obliczaniu uwolnienia komponentu odzyskania straty:

- komponent odzyskania straty nie może być ujemny;
- komponent odzyskania straty nie może przekroczyć części wartości bilansowej komponentu straty rodzącej obciążenia grupy bazowych umów ubezpieczenia, którą Grupa PZU zakłada odzyskać z grupy umów reasekuracji biernej.

Jeżeli grupy bazowe umów ubezpieczenia są wyceniane z wykorzystaniem podejścia opartego na alokacji składki, wyliczenie uwolnienia komponentu odzyskania straty jest podobne jak w przypadku komponentu straty.

Prezentacja

W skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej, skonsolidowanym rachunku zysków i strat oraz w skonsolidowanym sprawozdaniu z całkowitych dochodów, dla umów reasekuracji biernej Grupa PZU prezentuje odrębnie:

- przychody lub koszty z tytułu umów reasekuracji biernej:
 - alokację składek reasekuracyjnych – wynagrodzenie, do którego reasekurator spodziewa się być uprawniony w zamian za usługi świadczone w danym okresie;
 - kwoty należne od reasekuratorów: zwrot odszkodowań poniesionych w bieżącym okresie, z wyłączeniem wszelkich komponentów inwestycyjnych; zwrot kosztów poniesionych w bieżącym okresie; zmiany związane z przeszłą usługą; komponent odzyskania straty i zmiany założeń (tzw. *unlocking*) komponentu odzyskania straty;
- przychody lub koszty finansowe z tytułu reasekuracji:
 - wpływ wartości pieniądza w czasie;
 - wpływ ryzyka finansowego.

11.2 Przychody z ubezpieczeń

1 stycznia – 31 grudnia 2023	Ubezpieczenia korporacyjne	Ubezpieczenia masowe	Ubezpieczenia grupowe i indywidualnie kontynuowane	Ubezpieczenia indywidualne	Ubezpieczenia o charakterze inwestycyjnym	Kraje bałtyckie	Ukraina	Razem
Przychody z ubezpieczeń niewycenianych metodą PAA	-	-	7 362	637	93	43	36	8 171
Zmiany zobowiązania z tytułu pozostałego okresu świadczenia usług	-	-	6 928	483	54	33	24	7 522
Oczekiwane odszkodowania, świadczenia i koszty	-	-	5 680	220	(24)	17	17	5 910
Uwolnienie korekty ryzyka z tytułu ryzyka niefinansowego w części dotyczącej bieżącego okresu świadczenia usług	-	-	126	18	36	2	1	183
Marża kontraktowa ujęta w wyniku finansowym z tytułu świadczonych usług	-	-	1 223	244	45	13	5	1 530
Inne (m.in. korekta z tytułu doświadczenia dotycząca wpływów składek)	-	-	(101)	1	(3)	1	1	(101)
Odzyskane przepływy pieniężne z tytułu akwizycji umów ubezpieczenia	-	-	434	154	39	10	12	649
Przychody z ubezpieczeń wycenianych metodą PAA	4 101	11 966	-	-	-	2 446	184	18 697
Przychody z ubezpieczeń razem	4 101	11 966	7 362	637	93	2 489	220	26 868

1 stycznia – 31 grudnia 2022	Ubezpieczenia korporacyjne	Ubezpieczenia masowe	Ubezpieczenia grupowe i indywidualnie kontynuowane	Ubezpieczenia indywidualne	Ubezpieczenia o charakterze inwestycyjnym	Kraje bałtyckie	Ukraina	Razem
Przychody z ubezpieczeń niewycenianych metodą PAA	-	-	7 316	581	89	43	50	8 079
Zmiany zobowiązania z tytułu pozostałego okresu świadczenia usług	-	-	6 911	438	38	33	19	7 439
Oczekiwane odszkodowania, świadczenia i koszty	-	-	5 722	257	(14)	18	20	6 003
Uwolnienie korekty ryzyka z tytułu ryzyka niefinansowego w części dotyczącej bieżącego okresu świadczenia usług	-	-	135	16	18	3	1	173
Marża kontraktowa ujęta w wyniku finansowym z tytułu świadczonych usług	-	-	1 105	215	37	12	8	1 377
Inne (m.in. korekta z tytułu doświadczenia dotycząca wpływów składek)	-	-	(51)	(50)	(3)	-	(10)	(114)
Odzyskane przepływy pieniężne z tytułu akwizycji umów ubezpieczenia	-	-	405	143	51	10	31	640
Przychody z ubezpieczeń wycenianych metodą PAA	3 448	10 981	-	-	-	2 039	198	16 666
Przychody z ubezpieczeń razem	3 448	10 981	7 316	581	89	2 082	248	24 745

11.3 Alokacja składek reasekuracyjnych

Przychody z ubezpieczeń	1 stycznia - 31 grudnia 2023	1 stycznia - 31 grudnia 2022
Umowy niewyceniane metodą PAA	-	-
Umowy wyceniane metodą PAA	(1 514)	(1 126)
Alokacja składek reasekuracyjnych, razem	(1 514)	(1 126)

11.4 Aktywa i zobowiązania z tytułu umów ubezpieczenia

Aktywa i zobowiązania z tytułu umów ubezpieczenia	31 grudnia 2023	31 grudnia 2022
Krótkoterminowe	15 266	13 115
Aktywa z tytułu umów ubezpieczenia	(51)	(28)
Zobowiązania z tytułu umów ubezpieczenia	15 317	13 143
Długoterminowe	26 951	24 335
Aktywa z tytułu umów ubezpieczenia	(60)	(40)
Zobowiązania z tytułu umów ubezpieczenia	27 011	24 375
Aktywa i zobowiązania z tytułu umów ubezpieczenia, razem	42 217	37 450

Aktywa i zobowiązania z tytułu umów ubezpieczenia 31 grudnia 2023	Aktywa	w tym przedpłaty	Zobowiązania	w tym przedpłaty
Ubezpieczenia majątkowe – podejście oparte na alokacji składki	(11)	-	22 744	(1)
Ubezpieczenia korporacyjne	(10)	-	6 951	(1)
Ubezpieczenia masowe	-	-	14 041	-
Kraje bałtyckie	(1)	-	1 613	-
Ukraina	-	-	139	-
Ubezpieczenia na życie	(100)	-	19 584	-
Model ogólny	(100)	-	14 672	-
Ubezpieczenia grupowe i indywidualnie kontynuowane	-	-	10 771	-
Ubezpieczenia indywidualne	(99)	-	2 506	-
Ubezpieczenia o charakterze inwestycyjnym	-	-	1 078	-
Kraje bałtyckie	(1)	-	160	-
Ukraina	-	-	157	-
Metoda zmiennej opłaty	-	-	4 912	-
Ubezpieczenia o charakterze inwestycyjnym	-	-	4 772	-
Kraje bałtyckie	-	-	140	-
Razem	(111)	-	42 328	(1)

Aktywa i zobowiązania z tytułu umów ubezpieczenia 31 grudnia 2022	Aktywa	w tym przedpłaty	Zobowiązania	w tym przedpłaty
Ubezpieczenia majątkowe – podejście oparte na alokacji składki	(11)	-	19 764	(1)
Ubezpieczenia korporacyjne	(11)	-	5 454	(1)
Ubezpieczenia masowe	-	-	12 677	-
Kraje bałtyckie	-	-	1 504	-
Ukraina	-	-	129	-
Ubezpieczenia na życie	(57)	-	17 754	-
Model ogólny	(57)	-	13 185	-
Ubezpieczenia grupowe i indywidualnie kontynuowane	-	-	9 828	-
Ubezpieczenia indywidualne	(57)	-	2 358	-
Ubezpieczenia o charakterze inwestycyjnym	-	-	648	-
Kraje bałtyckie	-	-	152	-
Ukraina	-	-	199	-
Metoda zmiennej opłaty	-	-	4 569	-
Ubezpieczenia o charakterze inwestycyjnym	-	-	4 455	-
Kraje bałtyckie	-	-	114	-
Razem	(68)	-	37 518	(1)

11.4.1. Zmiana stanu aktywów i zobowiązań z tytułu umów ubezpieczenia

11.4.1.1. Analiza według pozostałego okresu świadczenia usług oraz zaistniałych szkód

Zmiana stanu aktywów i zobowiązań z tytułu umów ubezpieczenia 1 stycznia – 31 grudnia 2023	LRC		umowy niewyceniane PAA	LIC umowy wyceniane PAA		Razem
	z wyłączeniem komponentu straty	komponent straty		szacowana wartość bieżąca przyszłych przepływów pieniężnych	korekta ryzyka z tytułu ryzyka niefinansowego	
Stan na początek okresu	22 658	565	730	12 361	1 136	37 450
Aktywa	(79)	4	3	4	-	(68)
Zobowiązania	22 737	561	727	12 357	1 136	37 518
Zmiany rozpoznane w skonsolidowanym rachunku zysków i strat lub skonsolidowanych innych całkowitych dochodach	(21 726)	(21)	7 178	13 889	22	(658)
Wynik z usług ubezpieczenia przed reasekuracją	(23 760)	(44)	7 163	12 605	(86)	(4 122)
Przychody z ubezpieczeń	(26 868)	-	-	-	-	(26 868)
Wycenione według zmodyfikowanego podejścia retrospektywnego	(2 243)	-	-	-	-	(2 243)
Wycenione według wartości godziwej	(43)	-	-	-	-	(43)
Pozostałe umowy	(24 582)	-	-	-	-	(24 582)
Koszty usług ubezpieczenia	4 416	(44)	5 915	12 545	(86)	22 746
Odszkodowania i inne koszty usług ubezpieczenia	-	(1 007)	5 915	12 545	(86)	17 367
Poniesione w okresie	-	(1 007)	5 960	11 727	340	17 020
Poniesione w poprzednich okresach	-	-	(45)	818	(426)	347
Amortyzacja przepływów pieniężnych z tytułu akwizycji	4 416	-	-	-	-	4 416
Straty i odwrócenie strat z tytułu umów rodzających obciążenia	-	963	-	-	-	963
Komponent inwestycyjny	(1 308)	-	1 248	60	-	-
Koszty finansowe netto z ubezpieczeń	2 037	23	15	1 341	113	3 529
Różnice kursowe	(3)	-	-	(57)	(5)	(65)
Przepływy pieniężne	24 057	-	(7 112)	(11 333)	-	5 612
Składki otrzymane	28 617	-	-	-	-	28 617
Wypłacone odszkodowania i zapłacone koszty usług ubezpieczenia, w tym komponenty inwestycyjne	-	-	(7 112)	(11 333)	-	(18 445)
Przepływy pieniężne z tytułu akwizycji	(4 560)	-	-	-	-	(4 560)
Pozostałe zmiany	(99)	(6)	(1)	(76)	(5)	(187)
Stan na koniec okresu	24 890	538	795	14 841	1 153	42 217
Aktywa	(129)	5	9	4	-	(111)
Zobowiązania	25 019	533	786	14 837	1 153	42 328

Zmiana stanu aktywów i zobowiązań z tytułu umów ubezpieczenia 1 stycznia – 31 grudnia 2022	LRC		umowy niewyceniane PAA	LIC umowy wyceniane PAA		Razem
	z wyłączeniem komponentu straty	komponent straty		szacowana wartość bieżąca przyszłych przepływów pieniężnych	korekta ryzyka z tytułu ryzyka niefinansowego	
Stan na początek okresu	25 079	535	697	13 021	1 214	40 546
Aktywa	(91)	6	17	4	-	(64)
Zobowiązania	25 170	529	680	13 017	1 214	40 610
Zmiany rozpoznane w skonsolidowanym rachunku zysków i strat lub skonsolidowanych innych całkowitych dochodach	(24 410)	29	7 466	9 656	(77)	(7 336)
Wynik z usług ubezpieczenia przed reasekuracją	(22 393)	19	7 465	11 262	47	(3 600)
Przychody z ubezpieczeń	(24 745)	-	-	-	-	(24 745)
Wycenione według zmodyfikowanego podejścia retrospektywnego	(2 518)	-	-	-	-	(2 518)
Wycenione według wartości godziwej	(44)	-	-	-	-	(44)
Pozostałe umowy	(22 183)	-	-	-	-	(22 183)
Koszty usług ubezpieczenia	3 963	19	5 911	11 205	47	21 145
Odszkodowania i inne koszty usług ubezpieczenia	-	(1 037)	5 911	11 205	47	16 126
Poniesione w okresie	-	(1 037)	5 914	11 326	449	16 652
Poniesione w poprzednich okresach	-	-	(3)	(121)	(402)	(526)
Amortyzacja przepływów pieniężnych z tytułu akwizycji	3 963	-	-	-	-	3 963
Straty i odwrócenie strat z tytułu umów rodzających obciążenia	-	1 056	-	-	-	1 056
Komponent inwestycyjny	(1 611)	-	1 554	57	-	-
Koszty finansowe netto z ubezpieczeń	(2 020)	10	(1)	(1 624)	(127)	(3 762)
Różnice kursowe	3	-	2	18	3	26
Przeływy pieniężne	22 024	-	(7 431)	(10 311)	-	4 282
Składki otrzymane	26 133	-	-	-	-	26 133
Wyplacone odszkodowania i zapłacone koszty usług ubezpieczenia, w tym komponenty inwestycyjne	-	-	(7 431)	(10 311)	-	(17 742)
Przeływy pieniężne z tytułu akwizycji	(4 109)	-	-	-	-	(4 109)
Pozostałe zmiany	(35)	1	(2)	(5)	(1)	(42)
Stan na koniec okresu	22 658	565	730	12 361	1 136	37 450
Aktywa	(79)	4	3	4	-	(68)
Zobowiązania	22 737	561	727	12 357	1 136	37 518

Ubezpieczenia korporacyjne

Zmiana stanu aktywów i zobowiązań z tytułu umów ubezpieczenia Ubezpieczenia korporacyjne 1 stycznia – 31 grudnia 2023	LRC		umowy niewyceniane PAA	LIC umowy wyceniane PAA		Razem
	z wyłączeniem komponentu straty	komponent straty		szacowana wartość bieżąca przyszłych przepływów pieniężnych	korekta ryzyka z tytułu ryzyka niefinansowego	
Stan na początek okresu	1 124	63	-	3 755	501	5 443
Aktywa	(14)	-	-	3	-	(11)
Zobowiązania	1 138	63	-	3 752	501	5 454
Zmiany rozpoznane w skonsolidowanym rachunku zysków i strat lub skonsolidowanych innych całkowitych dochodach	(3 519)	(3)	-	3 291	(58)	(289)
Wynik z usług ubezpieczenia przed reasekuracją	(3 518)	(3)	-	3 046	(85)	(560)
Przychody z ubezpieczeń	(4 101)	-	-	-	-	(4 101)
Wycenione według zmodyfikowanego podejścia retrospektywnego	-	-	-	-	-	-
Wycenione według wartości godziwej	-	-	-	-	-	-
Pozostałe umowy	(4 101)	-	-	-	-	(4 101)
Koszty usług ubezpieczenia	588	(3)	-	3 041	(85)	3 541
Odszkodowania i inne koszty usług ubezpieczenia	-	(113)	-	3 041	(85)	2 843
Poniesione w okresie	-	(113)	-	2 070	153	2 110
Poniesione w poprzednich okresach	-	-	-	971	(238)	733
Amortyzacja przepływów pieniężnych z tytułu akwizycji	588	-	-	-	-	588
Straty i odwrócenie strat z tytułu umów rodzących obciążenia	-	110	-	-	-	110
Komponent inwestycyjny	(5)	-	-	5	-	-
Koszty finansowe netto z ubezpieczeń	1	-	-	265	29	295
Różnice kursowe	(2)	-	-	(20)	(2)	(24)
Przepływy pieniężne	3 687	-	-	(1 900)	-	1 787
Składki otrzymane	4 297	-	-	-	-	4 297
Wypłacone odszkodowania i zapłacone koszty usług ubezpieczenia, w tym komponenty inwestycyjne	-	-	-	(1 900)	-	(1 900)
Przepływy pieniężne z tytułu akwizycji	(610)	-	-	-	-	(610)
Pozostałe zmiany	-	-	-	-	-	-
Stan na koniec okresu	1 292	60	-	5 146	443	6 941
Aktywa	(14)	-	-	4	-	(10)
Zobowiązania	1 306	60	-	5 142	443	6 951

Zmiana stanu aktywów i zobowiązań z tytułu umów ubezpieczenia Ubezpieczenia korporacyjne 1 stycznia – 31 grudnia 2022	LRC		umowy niewyceniane PAA	LIC umowy wyceniane PAA		Razem
	z wyłączeniem komponentu straty	komponent straty		szacowana wartość bieżąca przyszłych przepływów pieniężnych	korekta ryzyka z tytułu ryzyka niefinansowego	
Stan na początek okresu	1 050	68	-	3 020	417	4 555
Aktywa	(10)	-	-	4	-	(6)
Zobowiązania	1 060	68	-	3 016	417	4 561
Zmiany rozpoznane w skonsolidowanym rachunku zysków i strat lub skonsolidowanych innych całkowitych dochodach	(2 957)	(5)	-	2 489	84	(389)
Wynik z usług ubezpieczenia przed reasekuracją	(2 959)	(5)	-	2 724	104	(136)
Przychody z ubezpieczeń	(3 448)	-	-	-	-	(3 448)
Wycenione według zmodyfikowanego podejścia retrospektywnego	-	-	-	-	-	-
Wycenione według wartości godziwej	-	-	-	-	-	-
Pozostałe umowy	(3 448)	-	-	-	-	(3 448)
Koszty usług ubezpieczenia	496	(5)	-	2 717	104	3 312
Odszkodowania i inne koszty usług ubezpieczenia	-	(120)	-	2 717	104	2 701
Poniesione w okresie	-	(120)	-	2 644	289	2 813
Poniesione w poprzednich okresach	-	-	-	73	(185)	(112)
Amortyzacja przepływów pieniężnych z tytułu akwizycji	496	-	-	-	-	496
Straty i odwrócenie strat z tytułu umów rodzających obciążenia	-	115	-	-	-	115
Komponent inwestycyjny	(7)	-	-	7	-	-
Koszty finansowe netto z ubezpieczeń	-	-	-	(239)	(21)	(260)
Różnice kursowe	2	-	-	4	1	7
Przepływy pieniężne	3 031	-	-	(1 754)	-	1 277
Składki otrzymane	3 561	-	-	-	-	3 561
Wyplacone odszkodowania i zapłacone koszty usług ubezpieczenia, w tym komponenty inwestycyjne	-	-	-	(1 754)	-	(1 754)
Przepływy pieniężne z tytułu akwizycji	(530)	-	-	-	-	(530)
Pozostałe zmiany	-	-	-	-	-	-
Stan na koniec okresu	1 124	63	-	3 755	501	5 443
Aktywa	(14)	-	-	3	-	(11)
Zobowiązania	1 138	63	-	3 752	501	5 454

Ubezpieczenia masowe

Zmiana stanu aktywów i zobowiązań z tytułu umów ubezpieczenia Ubezpieczenia masowe 1 stycznia – 31 grudnia 2023	LRC		umowy niewyceniane PAA	LIC umowy wyceniane PAA		Razem
	z wyłączeniem komponentu straty	komponent straty		szacowana wartość bieżąca przyszłych przepływów pieniężnych	korekta ryzyka z tytułu ryzyka niefinansowego	
Stan na początek okresu	4 151	233	-	7 717	576	12 677
Aktywa	-	-	-	-	-	-
Zobowiązania	4 151	233	-	7 717	576	12 677
Zmiany rozpoznane w skonsolidowanym rachunku zysków i strat lub skonsolidowanych innych całkowitych dochodach	(9 278)	(42)	-	8 668	71	(581)
Wynik z usług ubezpieczenia przed reasekuracją	(9 278)	(42)	-	7 668	(7)	(1 659)
Przychody z ubezpieczeń	(11 966)	-	-	-	-	(11 966)
Wycenione według zmodyfikowanego podejścia retrospektywnego	-	-	-	-	-	-
Wycenione według wartości godziwej	-	-	-	-	-	-
Pozostałe umowy	(11 966)	-	-	-	-	(11 966)
Koszty usług ubezpieczenia	2 688	(42)	-	7 668	(7)	10 307
Odszkodowania i inne koszty usług ubezpieczenia	-	(442)	-	7 668	(7)	7 219
Poniesione w okresie	-	(442)	-	7 694	153	7 405
Poniesione w poprzednich okresach	-	-	-	(26)	(160)	(186)
Amortyzacja przepływów pieniężnych z tytułu akwizycji	2 688	-	-	-	-	2 688
Straty i odwrócenie strat z tytułu umów rodzących obciążenia	-	400	-	-	-	400
Komponent inwestycyjny	-	-	-	-	-	-
Koszty finansowe netto z ubezpieczeń	-	-	-	1 040	81	1 121
Różnice kursowe	-	-	-	(40)	(3)	(43)
Przepływy pieniężne	9 574	-	-	(7 629)	-	1 945
Składki otrzymane	12 324	-	-	-	-	12 324
Wypłacone odszkodowania i zapłacone koszty usług ubezpieczenia, w tym komponenty inwestycyjne	-	-	-	(7 629)	-	(7 629)
Przepływy pieniężne z tytułu akwizycji	(2 750)	-	-	-	-	(2 750)
Pozostałe zmiany	-	-	-	-	-	-
Stan na koniec okresu	4 447	191	-	8 756	647	14 041
Aktywa	-	-	-	-	-	-
Zobowiązania	4 447	191	-	8 756	647	14 041

Zmiana stanu aktywów i zobowiązań z tytułu umów ubezpieczenia Ubezpieczenia masowe 1 stycznia – 31 grudnia 2022	LRC		umowy niewyceniane PAA	LIC umowy wyceniane PAA		Razem
	z wyłączeniem komponentu straty	komponent straty		szacowana wartość bieżąca przyszłych przepływów pieniężnych	korekta ryzyka z tytułu ryzyka niefinansowego	
Stan na początek okresu	3 837	165	-	9 082	735	13 819
Aktywa	-	-	-	-	-	-
Zobowiązania	3 837	165	-	9 082	735	13 819
Zmiany rozpoznane w skonsolidowanym rachunku zysków i strat lub skonsolidowanych innych całkowitych dochodach	(8 579)	68	-	5 646	(159)	(3 024)
Wynik z usług ubezpieczenia przed reasekuracją	(8 579)	68	-	6 957	(57)	(1 611)
Przychody z ubezpieczeń	(10 981)	-	-	-	-	(10 981)
Wycenione według zmodyfikowanego podejścia retrospektywnego	-	-	-	-	-	-
Wycenione według wartości godziwej	-	-	-	-	-	-
Pozostałe umowy	(10 981)	-	-	-	-	(10 981)
Koszty usług ubezpieczenia	2 402	68	-	6 957	(57)	9 370
Odszkodowania i inne koszty usług ubezpieczenia	-	(341)	-	6 957	(57)	6 559
Poniesione w okresie	-	(341)	-	7 006	130	6 795
Poniesione w poprzednich okresach	-	-	-	(49)	(187)	(236)
Amortyzacja przepływów pieniężnych z tytułu akwizycji	2 402	-	-	-	-	2 402
Straty i odwrócenie strat z tytułu umów rodzających obciążenia	-	409	-	-	-	409
Komponent inwestycyjny	-	-	-	-	-	-
Koszty finansowe netto z ubezpieczeń	-	-	-	(1 323)	(103)	(1 426)
Różnice kursowe	-	-	-	12	1	13
Przeptywy pieniężne	8 893	-	-	(7 011)	-	1 882
Składki otrzymane	11 400	-	-	-	-	11 400
Wyplacone odszkodowania i zaplacone koszty usług ubezpieczenia, w tym komponenty inwestycyjne	-	-	-	(7 011)	-	(7 011)
Przeptywy pieniężne z tytułu akwizycji	(2 507)	-	-	-	-	(2 507)
Pozostałe zmiany	-	-	-	-	-	-
Stan na koniec okresu	4 151	233	-	7 717	576	12 677
Aktywa	-	-	-	-	-	-
Zobowiązania	4 151	233	-	7 717	576	12 677

Ubezpieczenia grupowe i indywidualnie kontynuowane

Zmiana stanu aktywów i zobowiązań z tytułu umów ubezpieczenia Ubezpieczenia grupowe i indywidualnie kontynuowane 1 stycznia – 31 grudnia 2023	LRC		umowy niewyceniane PAA	LIC umowy wyceniane PAA		Razem
	z wyłączeniem komponentu straty	komponent straty		szacowana wartość bieżąca przyszłych przepływów pieniężnych	korekta ryzyka z tytułu ryzyka niefinansowego	
Stan na początek okresu	9 022	159	647	-	-	9 828
Aktywa	(5)	4	1	-	-	-
Zobowiązania	9 027	155	646	-	-	9 828
Zmiany rozpoznane w skonsolidowanym rachunku zysków i strat lub skonsolidowanych innych całkowitych dochodach	(5 855)	9	5 684	-	-	(162)
Wynik z usług ubezpieczenia przed reasekuracją	(6 928)	(13)	5 672	-	-	(1 269)
Przychody z ubezpieczeń	(7 362)	-	-	-	-	(7 362)
Wycenione według zmodyfikowanego podejścia retrospektywnego	(1 971)	-	-	-	-	(1 971)
Wycenione według wartości godziwej	-	-	-	-	-	-
Pozostałe umowy	(5 391)	-	-	-	-	(5 391)
Koszty usług ubezpieczenia	434	(13)	5 672	-	-	6 093
Odszkodowania i inne koszty usług ubezpieczenia	-	(292)	5 672	-	-	5 380
Poniesione w okresie	-	(292)	5 706	-	-	5 414
Poniesione w poprzednich okresach	-	-	(34)	-	-	(34)
Amortyzacja przepływów pieniężnych z tytułu akwizycji	434	-	-	-	-	434
Straty i odwrócenie strat z tytułu umów rodzących obciążenia	-	279	-	-	-	279
Komponent inwestycyjny	-	-	-	-	-	-
Koszty finansowe netto z ubezpieczeń	1 073	22	12	-	-	1 107
Różnice kursowe	-	-	-	-	-	-
Przepływy pieniężne	6 734	-	(5 629)	-	-	1 105
Składki otrzymane	7 198	-	-	-	-	7 198
Wypłacone odszkodowania i zapłacone koszty usług ubezpieczenia, w tym komponenty inwestycyjne	-	-	(5 629)	-	-	(5 629)
Przepływy pieniężne z tytułu akwizycji	(464)	-	-	-	-	(464)
Pozostałe zmiany	-	-	-	-	-	-
Stan na koniec okresu	9 901	168	702	-	-	10 771
Aktywa	-	-	-	-	-	-
Zobowiązania	9 901	168	702	-	-	10 771

Zmiana stanu aktywów i zobowiązań z tytułu umów ubezpieczenia Ubezpieczenia grupowe i indywidualnie kontynuowane 1 stycznia – 31 grudnia 2022	LRC		umowy niewyceniane PAA	LIC umowy wyceniane PAA		Razem
	z wyłączeniem komponentu straty	komponent straty		szacowana wartość bieżąca przepływów pieniężnych	korekta ryzyka z tytułu ryzyka niefinansowego	
Stan na początek okresu	10 669	205	616	-	-	11 490
Aktywa	(15)	2	10	-	-	(3)
Zobowiązania	10 684	203	606	-	-	11 493
Zmiany rozpoznane w skonsolidowanym rachunku zysków i strat lub skonsolidowanych innych całkowitych dochodach	(8 172)	(46)	5 690	-	-	(2 528)
Wynik z usług ubezpieczenia przed reasekuracją	(6 911)	(56)	5 690	-	-	(1 277)
Przychody z ubezpieczeń	(7 316)	-	-	-	-	(7 316)
Wycenione według zmodyfikowanego podejścia retrospektywnego	(2 203)	-	-	-	-	(2 203)
Wycenione według wartości godziwej	-	-	-	-	-	-
Pozostałe umowy	(5 113)	-	-	-	-	(5 113)
Koszty usług ubezpieczenia	405	(56)	5 690	-	-	6 039
Odszkodowania i inne koszty usług ubezpieczenia	-	(349)	5 690	-	-	5 341
Poniesione w okresie	-	(349)	5 686	-	-	5 337
Poniesione w poprzednich okresach	-	-	4	-	-	4
Amortyzacja przepływów pieniężnych z tytułu akwizycji	405	-	-	-	-	405
Straty i odwrócenie strat z tytułu umów rodzających obciążenia	-	293	-	-	-	293
Komponent inwestycyjny	-	-	-	-	-	-
Koszty finansowe netto z ubezpieczeń	(1 261)	10	-	-	-	(1 251)
Różnice kursowe	-	-	-	-	-	-
Przepływy pieniężne	6 525	-	(5 659)	-	-	866
Składki otrzymane	6 955	-	-	-	-	6 955
Wyplacone odszkodowania i zaplacone koszty usług ubezpieczenia, w tym komponenty inwestycyjne	-	-	(5 659)	-	-	(5 659)
Przepływy pieniężne z tytułu akwizycji	(430)	-	-	-	-	(430)
Pozostałe zmiany	-	-	-	-	-	-
Stan na koniec okresu	9 022	159	647	-	-	9 828
Aktywa	(5)	4	1	-	-	-
Zobowiązania	9 027	155	646	-	-	9 828

Ubezpieczenia indywidualne

Zmiana stanu aktywów i zobowiązań z tytułu umów ubezpieczenia Ubezpieczenia indywidualne 1 stycznia – 31 grudnia 2023	LRC		umowy niewyceniane PAA	LIC umowy wyceniane PAA		Razem
	z wyłączeniem komponentu straty	komponent straty		szacowana wartość bieżąca przyszłych przepływów pieniężnych	korekta ryzyka z tytułu ryzyka niefinansowego	
Stan na początek okresu	2 233	6	62	-	-	2 301
Aktywa	(59)	-	2	-	-	(57)
Zobowiązania	2 292	6	60	-	-	2 358
Zmiany rozpoznane w skonsolidowanym rachunku zysków i strat lub skonsolidowanych innych całkowitych dochodach	(597)	10	478	-	-	(109)
Wynik z usług ubezpieczenia przed reasekuracją	(778)	9	476	-	-	(293)
Przychody z ubezpieczeń	(637)	-	-	-	-	(637)
Wycenione według zmodyfikowanego podejścia retrospektywnego	(138)	-	-	-	-	(138)
Wycenione według wartości godziwej	(36)	-	-	-	-	(36)
Pozostałe umowy	(463)	-	-	-	-	(463)
Koszty usług ubezpieczenia	154	9	181	-	-	344
Odszkodowania i inne koszty usług ubezpieczenia	-	(8)	181	-	-	173
Poniesione w okresie	-	(8)	206	-	-	198
Poniesione w poprzednich okresach	-	-	(25)	-	-	(25)
Amortyzacja przepływów pieniężnych z tytułu akwizycji	154	-	-	-	-	154
Straty i odwrócenie strat z tytułu umów rodzących obciążenia	-	17	-	-	-	17
Komponent inwestycyjny	(295)	-	295	-	-	-
Koszty finansowe netto z ubezpieczeń	181	1	2	-	-	184
Różnice kursowe	-	-	-	-	-	-
Przeptywy pieniężne	687	-	(472)	-	-	215
Składki otrzymane	872	-	-	-	-	872
Wypłacone odszkodowania i zapłacone koszty usług ubezpieczenia, w tym komponenty inwestycyjne	-	-	(472)	-	-	(472)
Przeptywy pieniężne z tytułu akwizycji	(185)	-	-	-	-	(185)
Pozostałe zmiany	-	-	-	-	-	-
Stan na koniec okresu	2 323	16	68	-	-	2 407
Aktywa	(113)	5	9	-	-	(99)
Zobowiązania	2 436	11	59	-	-	2 506

Zmiana stanu aktywów i zobowiązań z tytułu umów ubezpieczenia Ubezpieczenia indywidualne 1 stycznia – 31 grudnia 2022	LRC		LIC			Razem
	z wyłączeniem komponentu straty	komponent straty	umowy niewyceniane PAA	umowy wyceniane PAA szacowana wartość bieżąca przyszłych przepływów pieniężnych	korekta ryzyka z tytułu ryzyka niefinansowego	
Stan na początek okresu	2 716	12	60	-	-	2 788
Aktywa	(61)	4	7	-	-	(50)
Zobowiązania	2 777	8	53	-	-	2 838
Zmiany rozpoznane w skonsolidowanym rachunku zysków i strat lub skonsolidowanych innych całkowitych dochodach	(1 054)	(6)	489	-	-	(571)
Wynik z usług ubezpieczenia przed reasekuracją	(763)	(6)	489	-	-	(280)
Przychody z ubezpieczeń	(581)	-	-	-	-	(581)
Wycenione według zmodyfikowanego podejścia retrospektywnego	(154)	-	-	-	-	(154)
Wycenione według wartości godziwej	(36)	-	-	-	-	(36)
Pozostałe umowy	(391)	-	-	-	-	(391)
Koszty usług ubezpieczenia	143	(6)	164	-	-	301
Odszkodowania i inne koszty usług ubezpieczenia	-	(14)	164	-	-	150
Poniesione w okresie	-	(14)	184	-	-	170
Poniesione w poprzednich okresach	-	-	(20)	-	-	(20)
Amortyzacja przepływów pieniężnych z tytułu akwizycji	143	-	-	-	-	143
Straty i odwrócenie strat z tytułu umów rodzących obciążenia	-	8	-	-	-	8
Komponent inwestycyjny	(325)	-	325	-	-	-
Koszty finansowe netto z ubezpieczeń	(291)	-	-	-	-	(291)
Różnice kursowe	-	-	-	-	-	-
Przepływy pieniężne	571	-	(487)	-	-	84
Składki otrzymane	736	-	-	-	-	736
Wyplacone odszkodowania i zaplacone koszty usług ubezpieczenia, w tym komponenty inwestycyjne	-	-	(487)	-	-	(487)
Przepływy pieniężne z tytułu akwizycji	(165)	-	-	-	-	(165)
Pozostałe zmiany	-	-	-	-	-	-
Stan na koniec okresu	2 233	6	62	-	-	2 301
Aktywa	(59)	-	2	-	-	(57)
Zobowiązania	2 292	6	60	-	-	2 358

Ubezpieczenia o charakterze inwestycyjnym

Zmiana stanu aktywów i zobowiązań z tytułu umów ubezpieczenia Ubezpieczenia o charakterze inwestycyjnym 1 stycznia – 31 grudnia 2023	LRC		umowy niewyceniane PAA	LIC umowy wyceniane PAA		Razem
	z wyłączeniem komponentu straty	komponent straty		szacowana wartość bieżąca przyszłych przepływów pieniężnych	korekta ryzyka z tytułu ryzyka niefinansowego	
Stan na początek okresu	5 062	33	8	-	-	5 103
Aktywa	-	-	-	-	-	-
Zobowiązania	5 062	33	8	-	-	5 103
Zmiany rozpoznane w skonsolidowanym rachunku zysków i strat lub skonsolidowanych innych całkowitych dochodach	(196)	(2)	946	-	-	748
Wynik z usług ubezpieczenia przed reasekuracją	(974)	(2)	946	-	-	(30)
Przychody z ubezpieczeń	(93)	-	-	-	-	(93)
Wycenione według zmodyfikowanego podejścia retrospektywnego	(67)	-	-	-	-	(67)
Wycenione według wartości godziwej	-	-	-	-	-	-
Pozostałe umowy	(26)	-	-	-	-	(26)
Koszty usług ubezpieczenia	39	(2)	26	-	-	63
Odszkodowania i inne koszty usług ubezpieczenia	-	(9)	26	-	-	17
Poniesione w okresie	-	(9)	11	-	-	2
Poniesione w poprzednich okresach	-	-	15	-	-	15
Amortyzacja przepływów pieniężnych z tytułu akwizycji	39	-	-	-	-	39
Straty i odwrócenie strat z tytułu umów rodzących obciążenia	-	7	-	-	-	7
Komponent inwestycyjny	(920)	-	920	-	-	-
Koszty finansowe netto z ubezpieczeń	778	-	-	-	-	778
Różnice kursowe	-	-	-	-	-	-
Przeptywy pieniężne	941	-	(942)	-	-	(1)
Składki otrzymane	947	-	-	-	-	947
Wypłacone odszkodowania i zapłacone koszty usług ubezpieczenia, w tym komponenty inwestycyjne	-	-	(942)	-	-	(942)
Przeptywy pieniężne z tytułu akwizycji	(6)	-	-	-	-	(6)
Pozostałe zmiany	-	-	-	-	-	-
Stan na koniec okresu	5 807	31	12	-	-	5 850
Aktywa	-	-	-	-	-	-
Zobowiązania	5 807	31	12	-	-	5 850

Zmiana stanu aktywów i zobowiązań z tytułu umów ubezpieczenia Ubezpieczenia o charakterze inwestycyjnym 1 stycznia – 31 grudnia 2022	LRC		LIC			Razem
	z wyłączeniem komponentu straty	komponent straty	umowy niewycenia- ne PAA	umowy wyceniane PAA szacowana wartość bieżąca przyszłych przepływów pieniężnych	korekta ryzyka z tytułu ryzyka niefinanso- wego	
Stan na początek okresu	5 830	6	8	-	-	5 844
Aktywa	-	-	-	-	-	-
Zobowiązania	5 830	6	8	-	-	5 844
Zmiany rozpoznane w skonsolidowanym rachunku zysków i strat lub skonsolidowanych innych całkowitych dochodach	(1 686)	27	1 220	-	-	(439)
Wynik z usług ubezpieczenia przed reasekuracją	(1 238)	27	1 220	-	-	9
Przychody z ubezpieczeń	(89)	-	-	-	-	(89)
Wycenione według zmodyfikowanego podejścia retrospektywnego	(79)	-	-	-	-	(79)
Wycenione według wartości godziwej	-	-	-	-	-	-
Pozostałe umowy	(10)	-	-	-	-	(10)
Koszty usług ubezpieczenia	51	27	20	-	-	98
Odszkodowania i inne koszty usług ubezpieczenia	-	(8)	20	-	-	12
Poniesione w okresie	-	(8)	8	-	-	-
Poniesione w poprzednich okresach	-	-	12	-	-	12
Amortyzacja przepływów pieniężnych z tytułu akwizycji	51	-	-	-	-	51
Straty i odwrócenie strat z tytułu umów rodzących obciążenia	-	35	-	-	-	35
Komponent inwestycyjny	(1 200)	-	1 200	-	-	-
Koszty finansowe netto z ubezpieczeń	(448)	-	-	-	-	(448)
Różnice kursowe	-	-	-	-	-	-
Przepływy pieniężne	918	-	(1 220)	-	-	(302)
Składki otrzymane	922	-	-	-	-	922
Wyplacone odszkodowania i zaplacone koszty usług ubezpieczenia, w tym komponenty inwestycyjne	-	-	(1 220)	-	-	(1 220)
Przepływy pieniężne z tytułu akwizycji	(4)	-	-	-	-	(4)
Pozostałe zmiany	-	-	-	-	-	-
Stan na koniec okresu	5 062	33	8	-	-	5 103
Aktywa	-	-	-	-	-	-
Zobowiązania	5 062	33	8	-	-	5 103

Kraje bałtyckie

Zmiana stanu aktywów i zobowiązań z tytułu umów ubezpieczenia Kraje bałtyckie 1 stycznia – 31 grudnia 2023	LRC		umowy niewyceniane PAA	LIC umowy wyceniane PAA		Razem
	z wyłączeniem komponentu straty	komponent straty		szacowana wartość bieżąca przyszłych przepływów pieniężnych	korekta ryzyka z tytułu ryzyka niefinansowego	
Stan na początek okresu	829	69	5	816	51	1 770
Aktywa	(1)	-	-	1	-	-
Zobowiązania	830	69	5	815	51	1 770
Zmiany rozpoznane w skonsolidowanym rachunku zysków i strat lub skonsolidowanych innych całkowitych dochodach	(2 089)	3	56	1 802	8	(220)
Wynik z usług ubezpieczenia przed reasekuracją	(2 122)	3	56	1 770	6	(287)
Przychody z ubezpieczeń	(2 489)	-	-	-	-	(2 489)
Wycenione według zmodyfikowanego podejścia retrospektywnego	(31)	-	-	-	-	(31)
Wycenione według wartości godziwej	(7)	-	-	-	-	(7)
Pozostałe umowy	(2 451)	-	-	-	-	(2 451)
Koszty usług ubezpieczenia	455	3	23	1 715	6	2 202
Odszkodowania i inne koszty usług ubezpieczenia	-	(142)	23	1 715	6	1 602
Poniesione w okresie	-	(142)	24	1 832	31	1 745
Poniesione w poprzednich okresach	-	-	(1)	(117)	(25)	(143)
Amortyzacja przepływów pieniężnych z tytułu akwizycji	455	-	-	-	-	455
Straty i odwrócenie strat z tytułu umów rodzących obciążenia	-	145	-	-	-	145
Komponent inwestycyjny	(88)	-	33	55	-	-
Koszty finansowe netto z ubezpieczeń	33	-	-	31	2	66
Różnice kursowe	-	-	-	1	-	1
Przepływy pieniężne	2 239	-	(55)	(1 683)	-	501
Składki otrzymane	2 717	-	-	-	-	2 717
Wypłacone odszkodowania i zapłacone koszty usług ubezpieczenia, w tym komponenty inwestycyjne	-	-	(55)	(1 683)	-	(1 738)
Przepływy pieniężne z tytułu akwizycji	(478)	-	-	-	-	(478)
Pozostałe zmiany	(66)	(5)	-	(65)	(4)	(140)
Stan na koniec okresu	913	67	6	870	55	1 911
Aktywa	(2)	-	-	-	-	(2)
Zobowiązania	915	67	6	870	55	1 913

Zmiana stanu aktywów i zobowiązań z tytułu umów ubezpieczenia Kraje bałtyckie 1 stycznia – 31 grudnia 2022	LRC		LIC			Razem
	z wyłączeniem komponentu straty	komponent straty	umowy niewyceniane PAA	umowy wyceniane PAA szacowana wartość bieżąca przyszłych przepływów pieniężnych	korekta ryzyka z tytułu ryzyka niefinansowego	
Stan na początek okresu	753	77	5	803	51	1 689
Aktywa	(1)	-	-	-	-	(1)
Zobowiązania	754	77	5	803	51	1 690
Zmiany rozpoznane w skonsolidowanym rachunku zysków i strat lub skonsolidowanych innych całkowitych dochodach	(1 843)	(9)	51	1 426	(1)	(376)
Wynik z usług ubezpieczenia przed reasekuracją	(1 768)	(9)	51	1 491	2	(233)
Przychody z ubezpieczeń	(2 082)	-	-	-	-	(2 082)
Wycenione według zmodyfikowanego podejścia retrospektywnego	(32)	-	-	-	-	(32)
Wycenione według wartości godziwej	(8)	-	-	-	-	(8)
Pozostałe umowy	(2 042)	-	-	-	-	(2 042)
Koszty usług ubezpieczenia	393	(9)	22	1 441	2	1 849
Odszkodowania i inne koszty usług ubezpieczenia	-	(205)	22	1 441	2	1 260
Poniesione w okresie	-	(205)	22	1 551	26	1 394
Poniesione w poprzednich okresach	-	-	-	(110)	(24)	(134)
Amortyzacja przepływów pieniężnych z tytułu akwizycji	393	-	-	-	-	393
Straty i odwrócenie strat z tytułu umów rodzających obciążenia	-	196	-	-	-	196
Komponent inwestycyjny	(79)	-	29	50	-	-
Koszty finansowe netto z ubezpieczeń	(75)	-	-	(65)	(3)	(143)
Różnice kursowe	-	-	-	-	-	-
Przepływy pieniężne	1 904	-	(51)	(1 428)	-	425
Składki otrzymane	2 325	-	-	-	-	2 325
Wyplacone odszkodowania i zaplacone koszty usług ubezpieczenia, w tym komponenty inwestycyjne	-	-	(51)	(1 428)	-	(1 479)
Przepływy pieniężne z tytułu akwizycji	(421)	-	-	-	-	(421)
Pozostałe zmiany	15	1	-	15	1	32
Stan na koniec okresu	829	69	5	816	51	1 770
Aktywa	(1)	-	-	1	-	-
Zobowiązania	830	69	5	815	51	1 770

Ukraina

Zmiana stanu aktywów i zobowiązań z tytułu umów ubezpieczenia Ukraina 1 stycznia – 31 grudnia 2023	LRC		umowy niewyceniane PAA	LIC umowy wyceniane PAA		Razem
	z wyłączeniem komponentu straty	komponent straty		szacowana wartość bieżąca przyszłych przepływów pieniężnych	korekta ryzyka z tytułu ryzyka niefinansowego	
Stan na początek okresu	237	2	8	73	8	328
Aktywa	-	-	-	-	-	-
Zobowiązania	237	2	8	73	8	328
Zmiany rozpoznane w skonsolidowanym rachunku zysków i strat lub skonsolidowanych innych całkowitych dochodach	(192)	4	14	128	1	(45)
Wynik z usług ubezpieczenia przed reasekuracją	(162)	4	13	121	-	(24)
Przychody z ubezpieczeń	(220)	-	-	-	-	(220)
Wycenione według zmodyfikowanego podejścia retrospektywnego	(36)	-	-	-	-	(36)
Wycenione według wartości godziwej	-	-	-	-	-	-
Pozostałe umowy	(184)	-	-	-	-	(184)
Koszty usług ubezpieczenia	58	4	13	121	-	196
Odszkodowania i inne koszty usług ubezpieczenia	-	(1)	13	121	-	133
Poniesione w okresie	-	(1)	13	131	3	146
Poniesione w poprzednich okresach	-	-	-	(10)	(3)	(13)
Amortyzacja przepływów pieniężnych z tytułu akwizycji	58	-	-	-	-	58
Straty i odwrócenie strat z tytułu umów rodzących obciążenia	-	5	-	-	-	5
Komponent inwestycyjny	-	-	-	-	-	-
Koszty finansowe netto z ubezpieczeń	(29)	-	1	5	1	(22)
Różnice kursowe	(1)	-	-	2	-	1
Przeptywy pieniężne	195	-	(14)	(121)	-	60
Składki otrzymane	262	-	-	-	-	262
Wypłacone odszkodowania i zapłacone koszty usług ubezpieczenia, w tym komponenty inwestycyjne	-	-	(14)	(121)	-	(135)
Przeptywy pieniężne z tytułu akwizycji	(67)	-	-	-	-	(67)
Pozostałe zmiany	(33)	(1)	(1)	(11)	(1)	(47)
Stan na koniec okresu	207	5	7	69	8	296
Aktywa	-	-	-	-	-	-
Zobowiązania	207	5	7	69	8	296

Zmiana stanu aktywów i zobowiązań z tytułu umów ubezpieczenia Ukraina 1 stycznia – 31 grudnia 2022	LRC		LIC			Razem
	z wyłączeniem komponentu straty	komponent straty	umowy niewyceniane PAA	umowy wyceniane PAA szacowana wartość bieżąca przyszłych przepływów pieniężnych	korekta ryzyka z tytułu ryzyka niefinansowego	
Stan na początek okresu	224	2	8	116	11	361
Aktywa	(4)	-	-	-	-	(4)
Zobowiązania	228	2	8	116	11	365
Zmiany rozpoznane w skonsolidowanym rachunku zysków i strat lub skonsolidowanych innych całkowitych dochodach	(119)	-	16	95	(1)	(9)
Wynik z usług ubezpieczenia przed reasekuracją	(175)	-	15	90	(2)	(72)
Przychody z ubezpieczeń	(248)	-	-	-	-	(248)
Wycenione według zmodyfikowanego podejścia retrospektywnego	(50)	-	-	-	-	(50)
Wycenione według wartości godziwej	-	-	-	-	-	-
Pozostałe umowy	(198)	-	-	-	-	(198)
Koszty usług ubezpieczenia	73	-	15	90	(2)	176
Odszkodowania i inne koszty usług ubezpieczenia	-	-	15	90	(2)	103
Poniesione w okresie	-	-	14	125	4	143
Poniesione w poprzednich okresach	-	-	1	(35)	(6)	(40)
Amortyzacja przepływów pieniężnych z tytułu akwizycji	73	-	-	-	-	73
Straty i odwrócenie strat z tytułu umów rodzących obciążenia	-	-	-	-	-	-
Komponent inwestycyjny	-	-	-	-	-	-
Koszty finansowe netto z ubezpieczeń	55	-	(1)	3	-	57
Różnice kursowe	1	-	2	2	1	6
Przepływy pieniężne	182	-	(14)	(118)	-	50
Składki otrzymane	234	-	-	-	-	234
Wyplacone odszkodowania i zaplacone koszty usług ubezpieczenia, w tym komponenty inwestycyjne	-	-	(14)	(118)	-	(132)
Przepływy pieniężne z tytułu akwizycji	(52)	-	-	-	-	(52)
Pozostałe zmiany	(50)	-	(2)	(20)	(2)	(74)
Stan na koniec okresu	237	2	8	73	8	328
Aktywa	-	-	-	-	-	-
Zobowiązania	237	2	8	73	8	328

11.4.1.2. Analiza według wycenianego komponentu – umowy niewyceniane PAA

Zmiana stanu aktywów i zobowiązań z tytułu umów ubezpieczenia Umowy niewyceniane PAA 1 stycznia – 31 grudnia 2023	Szacowana wartość bieżąca przyszłych przepływów pieniężnych	Korekta ryzyka z tytułu ryzyka niefinansowego	CSM				Razem
			Kontrakty wycenione MRA	Kontrakty wycenione wg wartości godziwej	Pozostałe kontrakty	CSM Razem	
Stan na początek okresu	7 961	1 388	4 639	29	3 680	8 348	17 697
Aktywa	(302)	47	26	-	172	198	(57)
Zobowiązania	8 263	1 341	4 613	29	3 508	8 150	17 754
Zmiany rozpoznane w skonsolidowanym rachunku zysków i strat lub skonsolidowanych innych całkowitych dochodach	(128)	160	(62)	(6)	500	432	464
Wynik z usług ubezpieczenia przed reasekuracją	(1 596)	(70)	(271)	(6)	333	56	(1 610)
Zmiany dotyczące przyszłych usług	(1 376)	98	323	(4)	1 267	1 586	308
Umowy rozpoznane w okresie	(1 058)	134	-	-	1 260	1 260	336
Zmiany korygujące CSM	(266)	(43)	319	(4)	4	319	10
Zmiany dotyczące umów rodzących obciążenia	(52)	7	4	-	3	7	(38)
Zmiany dotyczące usług bieżących	(200)	(142)	(594)	(2)	(934)	(1 530)	(1 872)
CSM rozpoznany z tytułu świadczonych usług	-	-	(594)	(2)	(934)	(1 530)	(1 530)
Rozliczenie korekty ryzyka z tytułu ryzyka niefinansowego	-	(142)	-	-	-	-	(142)
Korekta wynikająca z doświadczenia	(200)	-	-	-	-	-	(200)
Zmiany dotyczące usług przeszłych – zmiany przepływów pieniężnych z realizacji umów związane z odszkodowaniami	(20)	(26)	-	-	-	-	(46)
Koszty finansowe netto z ubezpieczeń	1 468	230	209	-	167	376	2 074
Różnice kursowe	-	-	-	-	-	-	-
Przeptywy pieniężne	1 371	-	-	-	-	-	1 371
Składki otrzymane	9 164	-	-	-	-	-	9 164
Wypłacone odszkodowania i zapłacone koszty usług ubezpieczenia, w tym komponent inwestycyjny	(7 112)	-	-	-	-	-	(7 112)
Przeptywy pieniężne z tytułu akwizycji	(681)	-	-	-	-	-	(681)
Pozostałe zmiany	(25)	(6)	(14)	(1)	(2)	(17)	(48)
Stan na koniec okresu	9 179	1 542	4 563	22	4 178	8 763	19 484
Aktywa	(497)	84	28	-	285	313	(100)
Zobowiązania	9 676	1 458	4 535	22	3 893	8 450	19 584

Zmiana stanu aktywów i zobowiązań z tytułu umów ubezpieczenia Umowy niewyceniane PAA 1 stycznia – 31 grudnia 2022	Szacowana wartość bieżąca przyszłych przepływów pieniężnych	Korekta ryzyka z tytułu ryzyka niefinansowego	CSM				Razem
			Kontrakty wycenione MRA	Kontrakty wycenione wg wartości godziwej	Pozostałe kontrakty	CSM Razem	
Stan na początek okresu	10 994	1 623	4 826	30	3 124	7 980	20 597
Aktywa	(301)	59	25	-	163	188	(54)
Zobowiązania	11 295	1 564	4 801	30	2 961	7 792	20 651
Zmiany rozpoznane w skonsolidowanym rachunku zysków i strat lub skonsolidowanych innych całkowitych dochodach	(3 715)	(232)	(178)	(1)	556	377	(3 570)
Wynik z usług ubezpieczenia przed reasekuracją	(1 682)	54	(395)	(1)	462	66	(1 562)
Zmiany dotyczące przyszłych usług	(1 332)	227	209	2	1 232	1 443	338
Umowy rozpoznane w okresie	(875)	129	-	-	1 080	1 080	334
Zmiany korygujące CSM	(442)	97	202	2	148	352	7
Zmiany dotyczące umów rodzących obciążenia	(15)	1	7	-	4	11	(3)
Zmiany dotyczące usług bieżących	(372)	(149)	(604)	(3)	(770)	(1 377)	(1 898)
CSM rozpoznany z tytułu świadczonych usług	-	-	(604)	(3)	(770)	(1 377)	(1 377)
Rozliczenie korekty ryzyka z tytułu ryzyka niefinansowego	-	(149)	-	-	-	-	(149)
Korekta wynikająca z doświadczenia	(372)	-	-	-	-	-	(372)
Zmiany dotyczące usług przeszłych – zmiany przepływów pieniężnych z realizacji umów związane z odszkodowaniami	22	(24)	-	-	-	-	(2)
Koszty finansowe netto z ubezpieczeń	(2 036)	(286)	217	-	94	311	(2 011)
Różnice kursowe	3	-	-	-	-	-	3
Przepływy pieniężne	705	-	-	-	-	-	705
Składki otrzymane	8 764	-	-	-	-	-	8 764
Wyplacone odszkodowania i zapłacone koszty usług ubezpieczenia, w tym komponent inwestycyjny	(7 431)	-	-	-	-	-	(7 431)
Przepływy pieniężne z tytułu akwizycji	(628)	-	-	-	-	-	(628)
Pozostałe zmiany	(23)	(3)	(9)	-	-	(9)	(35)
Stan na koniec okresu	7 961	1 388	4 639	29	3 680	8 348	17 697
Aktywa	(302)	47	26	-	172	198	(57)
Zobowiązania	8 263	1 341	4 613	29	3 508	8 150	17 754

Ubezpieczenia grupowe i indywidualnie kontynuowane

Zmiana stanu aktywów i zobowiązań z tytułu umów ubezpieczenia Umowy niewyceniane PAA Ubezpieczenia grupowe i indywidualnie kontynuowane 1 stycznia – 31 grudnia 2023	Szacowana wartość bieżąca przyszłych przepływów pieniężnych	Korekta ryzyka z tytułu ryzyka niefinansowego	CSM				Razem
			Kontrakty wycenione MRA	Kontrakty wycenione wg wartości godziwej	Pozostałe kontrakty	CSM Razem	
Stan na początek okresu	1 760	1 014	3 973	-	3 081	7 054	9 828
Aktywa	-	-	-	-	-	-	-
Zobowiązania	1 760	1 014	3 973	-	3 081	7 054	9 828
Zmiany rozpoznane w skonsolidowanym rachunku zysków i strat lub skonsolidowanych innych całkowitych dochodach	(517)	109	(60)	-	306	246	(162)
Wynik z usług ubezpieczenia przed reasekuracją	(1 106)	(80)	(250)	-	167	(83)	(1 269)
Zmiany dotyczące przyszłych usług	(911)	50	248	-	892	1 140	279
Umowy rozpoznane w okresie	(698)	82	-	-	940	940	324
Zmiany korygujące CSM	(168)	(32)	248	-	(48)	200	-
Zmiany dotyczące umów rodzących obciążenia	(45)	-	-	-	-	-	(45)
Zmiany dotyczące usług bieżących	(181)	(109)	(498)	-	(725)	(1 223)	(1 513)
CSM rozpoznany z tytułu świadczonych usług	-	-	(498)	-	(725)	(1 223)	(1 223)
Rozliczenie korekty ryzyka z tytułu ryzyka niefinansowego	-	(109)	-	-	-	-	(109)
Korekta wynikająca z doświadczenia	(181)	-	-	-	-	-	(181)
Zmiany dotyczące usług przeszłych – zmiany przepływów pieniężnych z realizacji umów związane z odszkodowaniami	(14)	(21)	-	-	-	-	(35)
Koszty finansowe netto z ubezpieczeń	589	189	190	-	139	329	1 107
Różnice kursowe	-	-	-	-	-	-	-
Przepływy pieniężne	1 105	-	-	-	-	-	1 105
Składki otrzymane	7 198	-	-	-	-	-	7 198
Wyplacone odszkodowania i zapłacone koszty usług ubezpieczenia, w tym komponent inwestycyjny	(5 629)	-	-	-	-	-	(5 629)
Przepływy pieniężne z tytułu akwizycji	(464)	-	-	-	-	-	(464)
Pozostałe zmiany	-	-	-	-	-	-	-
Stan na koniec okresu	2 348	1 123	3 913	-	3 387	7 300	10 771
Aktywa	-	-	-	-	-	-	-
Zobowiązania	2 348	1 123	3 913	-	3 387	7 300	10 771

Zmiana stanu aktywów i zobowiązań z tytułu umów ubezpieczenia Umowy niewyceniane PAA Ubezpieczenia grupowe i indywidualnie kontynuowane 1 stycznia – 31 grudnia 2022	Szacowana wartość bieżąca przyszłych przepływów pieniężnych	Korekta ryzyka z tytułu ryzyka niefinansowego	CSM				Razem
			Kontrakty wycenione MRA	Kontrakty wycenione wg wartości godziwej	Pozostałe kontrakty	CSM Razem	
Stan na początek okresu	3 513	1 242	4 047	-	2 688	6 735	11 490
Aktywa	(12)	2	-	-	7	7	(3)
Zobowiązania	3 525	1 240	4 047	-	2 681	6 728	11 493
Zmiany rozpoznane w skonsolidowanym rachunku zysków i strat lub skonsolidowanych innych całkowitych dochodach	(2 619)	(228)	(74)	-	393	319	(2 528)
Wynik z usług ubezpieczenia przed reasekuracją	(1 334)	16	(267)	-	308	41	(1 277)
Zmiany dotyczące przyszłych usług	(1 008)	156	234	-	912	1 146	294
Umowy rozpoznane w okresie	(587)	82	-	-	832	832	327
Zmiany korygujące CSM	(388)	75	234	-	80	314	1
Zmiany dotyczące umów rodzących obciążenia	(33)	(1)	-	-	-	-	(34)
Zmiany dotyczące usług bieżących	(352)	(118)	(501)	-	(604)	(1 105)	(1 575)
CSM rozpoznany z tytułu świadczonych usług	-	-	(501)	-	(604)	(1 105)	(1 105)
Rozliczenie korekty ryzyka z tytułu ryzyka niefinansowego	-	(118)	-	-	-	-	(118)
Korekta wynikająca z doświadczenia	(352)	-	-	-	-	-	(352)
Zmiany dotyczące usług przeszłych – zmiany przepływów pieniężnych z realizacji umów związane z odszkodowaniami	26	(22)	-	-	-	-	4
Koszty finansowe netto z ubezpieczeń	(1 285)	(244)	193	-	85	278	(1 251)
Różnice kursowe	-	-	-	-	-	-	-
Przepływy pieniężne	866	-	-	-	-	-	866
Składki otrzymane	6 955	-	-	-	-	-	6 955
Wyplacone odszkodowania i zapłacone koszty usług ubezpieczenia, w tym komponent inwestycyjny	(5 659)	-	-	-	-	-	(5 659)
Przepływy pieniężne z tytułu akwizycji	(430)	-	-	-	-	-	(430)
Pozostałe zmiany	-	-	-	-	-	-	-
Stan na koniec okresu	1 760	1 014	3 973	-	3 081	7 054	9 828
Aktywa	-	-	-	-	-	-	-
Zobowiązania	1 760	1 014	3 973	-	3 081	7 054	9 828

Ubezpieczenia indywidualne

Zmiana stanu aktywów i zobowiązań z tytułu umów ubezpieczenia Umowy niewyceniane PAA Ubezpieczenia indywidualne 1 stycznia – 31 grudnia 2023	Szacowana wartość bieżąca przyszłych przepływów pieniężnych	Korekta ryzyka z tytułu ryzyka niefinansowego	CSM				Razem
			Kontrakty wycenione MRA	Kontrakty wycenione wg wartości godziwej	Pozostałe kontrakty	CSM Razem	
Stan na początek okresu	1 228	181	347	9	536	892	2 301
Aktywa	(301)	47	25	-	172	197	(57)
Zobowiązania	1 529	134	322	9	364	695	2 358
Zmiany rozpoznane w skonsolidowanym rachunku zysków i strat lub skonsolidowanych innych całkowitych dochodach	(288)	39	(15)	(6)	161	140	(109)
Wynik z usług ubezpieczenia przed reasekuracją	(393)	1	(30)	(6)	135	99	(293)
Zmiany dotyczące przyszłych usług	(347)	21	26	(6)	323	343	17
Umowy rozpoznane w okresie	(304)	39	-	-	272	272	7
Zmiany korygujące CSM	(47)	(17)	26	(6)	51	71	7
Zmiany dotyczące umów rodzących obciążenia	4	(1)	-	-	-	-	3
Zmiany dotyczące usług bieżących	(26)	(15)	(56)	-	(188)	(244)	(285)
CSM rozpoznany z tytułu świadczonych usług	-	-	(56)	-	(188)	(244)	(244)
Rozliczenie korekty ryzyka z tytułu ryzyka niefinansowego	-	(15)	-	-	-	-	(15)
Korekta wynikająca z doświadczenia	(26)	-	-	-	-	-	(26)
Zmiany dotyczące usług przeszłych – zmiany przepływów pieniężnych z realizacji umów związane z odszkodowaniami	(20)	(5)	-	-	-	-	(25)
Koszty finansowe netto z ubezpieczeń	105	38	15	-	26	41	184
Różnice kursowe	-	-	-	-	-	-	-
Przepływy pieniężne	215	-	-	-	-	-	215
Składki otrzymane	872	-	-	-	-	-	872
Wyplacone odszkodowania i zapłacone koszty usług ubezpieczenia, w tym komponent inwestycyjny	(472)	-	-	-	-	-	(472)
Przepływy pieniężne z tytułu akwizycji	(185)	-	-	-	-	-	(185)
Pozostałe zmiany	-	-	-	-	-	-	-
Stan na koniec okresu	1 155	220	332	3	697	1 032	2 407
Aktywa	(494)	84	28	-	283	311	(99)
Zobowiązania	1 649	136	304	3	414	721	2 506

Zmiana stanu aktywów i zobowiązań z tytułu umów ubezpieczenia Umowy niewyceniane PAA Ubezpieczenia indywidualne 1 stycznia – 31 grudnia 2022	Szacowana wartość bieżąca przyszłych przepływów pieniężnych	Korekta ryzyka z tytułu ryzyka niefinansowego	CSM				Razem
			Kontrakty wycenione MRA	Kontrakty wycenione wg wartości godziwej	Pozostałe kontrakty	CSM Razem	
Stan na początek okresu	1 816	189	361	9	413	783	2 788
Aktywa	(287)	57	24	-	156	180	(50)
Zobowiązania	2 103	132	337	9	257	603	2 838
Zmiany rozpoznane w skonsolidowanym rachunku zysków i strat lub skonsolidowanych innych całkowitych dochodach	(672)	(8)	(14)	-	123	109	(571)
Wynik z usług ubezpieczenia przed reasekuracją	(394)	31	(31)	-	114	83	(280)
Zmiany dotyczące przyszłych usług	(336)	46	25	1	272	298	8
Umowy rozpoznane w okresie	(234)	37	-	-	202	202	5
Zmiany korygujące CSM	(102)	9	25	1	68	94	1
Zmiany dotyczące umów rodzących obciążenia	-	-	-	-	2	2	2
Zmiany dotyczące usług bieżących	(41)	(13)	(56)	(1)	(158)	(215)	(269)
CSM rozpoznany z tytułu świadczonych usług	-	-	(56)	(1)	(158)	(215)	(215)
Rozliczenie korekty ryzyka z tytułu ryzyka niefinansowego	-	(13)	-	-	-	-	(13)
Korekta wynikająca z doświadczenia	(41)	-	-	-	-	-	(41)
Zmiany dotyczące usług przeszłych – zmiany przepływów pieniężnych z realizacji umów związane z odszkodowaniami	(17)	(2)	-	-	-	-	(19)
Koszty finansowe netto z ubezpieczeń	(278)	(39)	17	-	9	26	(291)
Różnice kursowe	-	-	-	-	-	-	-
Przepływy pieniężne	84	-	-	-	-	-	84
Składki otrzymane	736	-	-	-	-	-	736
Wypłacone odszkodowania i zapłacone koszty usług ubezpieczenia, w tym komponent inwestycyjny	(487)	-	-	-	-	-	(487)
Przepływy pieniężne z tytułu akwizycji	(165)	-	-	-	-	-	(165)
Pozostałe zmiany	-	-	-	-	-	-	-
Stan na koniec okresu	1 228	181	347	9	536	892	2 301
Aktywa	(301)	47	25	-	172	197	(57)
Zobowiązania	1 529	134	322	9	364	695	2 358

Ubezpieczenia o charakterze inwestycyjnym

Zmiana stanu aktywów i zobowiązań z tytułu umów ubezpieczenia Umowy niewyceniane PAA Ubezpieczenia o charakterze inwestycyjnym 1 stycznia – 31 grudnia 2023	Szacowana wartość bieżąca przyszłych przepływów pieniężnych	Korekta ryzyka z tytułu ryzyka niefinansowego	CSM				Razem
			Kontrakty wycenione MRA	Kontrakty wycenione wg wartości godziwej	Pozostałe kontrakty	CSM Razem	
Stan na początek okresu	4 753	131	178	-	41	219	5 103
Aktywa	-	-	-	-	-	-	-
Zobowiązania	4 753	131	178	-	41	219	5 103
Zmiany rozpoznane w skonsolidowanym rachunku zysków i strat lub skonsolidowanych innych całkowitych dochodach	721	3	7	-	17	24	748
Wynik z usług ubezpieczenia przed reasekuracją	(54)	3	6	-	15	21	(30)
Zmiany dotyczące przyszłych usług	(76)	18	33	-	33	66	8
Umowy rozpoznane w okresie	(35)	8	-	-	31	31	4
Zmiany korygujące CSM	(29)	2	29	-	-	29	2
Zmiany dotyczące umów rodzących obciążenia	(12)	8	4	-	2	6	2
Zmiany dotyczące usług bieżących	7	(15)	(27)	-	(18)	(45)	(53)
CSM rozpoznany z tytułu świadczonych usług	-	-	(27)	-	(18)	(45)	(45)
Rozliczenie korekty ryzyka z tytułu ryzyka niefinansowego	-	(15)	-	-	-	-	(15)
Korekta wynikająca z doświadczenia	7	-	-	-	-	-	7
Zmiany dotyczące usług przeszłych – zmiany przepływów pieniężnych z realizacji umów związane z odszkodowaniami	15	-	-	-	-	-	15
Koszty finansowe netto z ubezpieczeń	775	-	1	-	2	3	778
Różnice kursowe	-	-	-	-	-	-	-
Przepływy pieniężne	(1)	-	-	-	-	-	(1)
Składki otrzymane	947	-	-	-	-	-	947
Wyplacone odszkodowania i zapłacone koszty usług ubezpieczenia, w tym komponent inwestycyjny	(942)	-	-	-	-	-	(942)
Przepływy pieniężne z tytułu akwizycji	(6)	-	-	-	-	-	(6)
Pozostałe zmiany	-	-	-	-	-	-	-
Stan na koniec okresu	5 473	134	185	-	58	243	5 850
Aktywa	-	-	-	-	-	-	-
Zobowiązania	5 473	134	185	-	58	243	5 850

Zmiana stanu aktywów i zobowiązań z tytułu umów ubezpieczenia Umowy niewyceniane PAA Ubezpieczenia o charakterze inwestycyjnym 1 stycznia – 31 grudnia 2022	Szacowana wartość bieżąca przyszłych przepływów pieniężnych	Korekta ryzyka z tytułu ryzyka niefinansowego	CSM				Razem
			Kontrakty wycenione MRA	Kontrakty wycenione wg wartości godziwej	Pozostałe kontrakty	CSM Razem	
Stan na początek okresu	5 480	124	217	-	23	240	5 844
Aktywa	-	-	-	-	-	-	-
Zobowiązania	5 480	124	217	-	23	240	5 844
Zmiany rozpoznane w skonsolidowanym rachunku zysków i strat lub skonsolidowanych innych całkowitych dochodach	(425)	7	(39)	-	18	(21)	(439)
Wynik z usług ubezpieczenia przed reasekuracją	23	7	(39)	-	18	(21)	9
Zmiany dotyczące przyszłych usług	(2)	22	(9)	-	25	16	36
Umowy rozpoznane w okresie	(30)	4	-	-	27	27	1
Zmiany korygujące CSM	7	16	(16)	-	(2)	(18)	5
Zmiany dotyczące umów rodzących obciążenia	21	2	7	-	-	7	30
Zmiany dotyczące usług bieżących	13	(15)	(30)	-	(7)	(37)	(39)
CSM rozpoznany z tytułu świadczonych usług	-	-	(30)	-	(7)	(37)	(37)
Rozliczenie korekty ryzyka z tytułu ryzyka niefinansowego	-	(15)	-	-	-	-	(15)
Korekta wynikająca z doświadczenia	13	-	-	-	-	-	13
Zmiany dotyczące usług przeszłych – zmiany przepływów pieniężnych z realizacji umów związane z odszkodowaniami	12	-	-	-	-	-	12
Koszty finansowe netto z ubezpieczeń	(448)	-	-	-	-	-	(448)
Różnice kursowe	-	-	-	-	-	-	-
Przepływy pieniężne	(302)	-	-	-	-	-	(302)
Składki otrzymane	922	-	-	-	-	-	922
Wyplacone odszkodowania i zapłacone koszty usług ubezpieczenia, w tym komponent inwestycyjny	(1 220)	-	-	-	-	-	(1 220)
Przepływy pieniężne z tytułu akwizycji	(4)	-	-	-	-	-	(4)
Pozostałe zmiany	-	-	-	-	-	-	-
Stan na koniec okresu	4 753	131	178	-	41	219	5 103
Aktywa	-	-	-	-	-	-	-
Zobowiązania	4 753	131	178	-	41	219	5 103

Kraje bałtyckie

Zmiana stanu aktywów i zobowiązań z tytułu umów ubezpieczenia Umowy niewyceniane PAA Kraje bałtyckie 1 stycznia – 31 grudnia 2023	Szacowana wartość bieżąca przyszłych przepływów pieniężnych	Korekta ryzyka z tytułu ryzyka niefinansowego	CSM				Razem
			Kontrakty wycenione MRA	Kontrakty wycenione wg wartości godziwej	Pozostałe kontrakty	CSM Razem	
Stan na początek okresu	80	46	100	20	20	140	266
Aktywa	(1)	-	1	-	-	1	-
Zobowiązania	81	46	99	20	20	139	266
Zmiany rozpoznane w skonsolidowanym rachunku zysków i strat lub skonsolidowanych innych całkowitych dochodach	(7)	10	4	-	16	20	23
Wynik z usług ubezpieczenia przed reasekuracją	(39)	9	4	-	16	20	(10)
Zmiany dotyczące przyszłych usług	(43)	11	13	2	18	33	1
Umowy rozpoznane w okresie	(21)	5	-	-	16	16	-
Zmiany korygujące CSM	(21)	6	13	2	1	16	1
Zmiany dotyczące umów rodzących obciążenia	(1)	-	-	-	1	1	-
Zmiany dotyczące usług bieżących	5	(2)	(9)	(2)	(2)	(13)	(10)
CSM rozpoznany z tytułu świadczonych usług	-	-	(9)	(2)	(2)	(13)	(13)
Rozliczenie korekty ryzyka z tytułu ryzyka niefinansowego	-	(2)	-	-	-	-	(2)
Korekta wynikająca z doświadczenia	5	-	-	-	-	-	5
Zmiany dotyczące usług przeszłych – zmiany przepływów pieniężnych z realizacji umów związane z odszkodowaniami	(1)	-	-	-	-	-	(1)
Koszty finansowe netto z ubezpieczeń	32	1	-	-	-	-	33
Różnice kursowe	-	-	-	-	-	-	-
Przepływy pieniężne	31	-	-	-	-	-	31
Składki otrzymane	100	-	-	-	-	-	100
Wyplacone odszkodowania i zapłacone koszty usług ubezpieczenia, w tym komponent inwestycyjny	(55)	-	-	-	-	-	(55)
Przepływy pieniężne z tytułu akwizycji	(14)	-	-	-	-	-	(14)
Pozostałe zmiany	(7)	(3)	(8)	(1)	(2)	(11)	(21)
Stan na koniec okresu	97	53	96	19	34	149	299
Aktywa	(3)	-	-	-	2	2	(1)
Zobowiązania	100	53	96	19	32	147	300

Zmiana stanu aktywów i zobowiązań z tytułu umów ubezpieczenia Umowy niewyceniane PAA Kraje bałtyckie 1 stycznia – 31 grudnia 2022	Szacowana wartość bieżąca przyszłych przepływów pieniężnych	Korekta ryzyka z tytułu ryzyka niefinansowego	CSM				Razem
			Kontrakty wycenione MRA	Kontrakty wycenione wg wartości godziwej	Pozostałe kontrakty	CSM Razem	
Stan na początek okresu	111	48	131	21	-	152	311
Aktywa	(2)	-	1	-	-	1	(1)
Zobowiązania	113	48	130	21	-	151	312
Zmiany rozpoznane w skonsolidowanym rachunku zysków i strat lub skonsolidowanych innych całkowitych dochodach	(67)	(3)	(34)	(1)	20	(15)	(85)
Wynik z usług ubezpieczenia przed reasekuracją	3	2	(34)	(1)	20	(15)	(10)
Zmiany dotyczące przyszłych usług	(1)	4	(25)	1	21	(3)	-
Umowy rozpoznane w okresie	(22)	6	-	-	17	17	1
Zmiany korygujące CSM	24	(2)	(25)	1	2	(22)	-
Zmiany dotyczące umów rodzących obciążenia	(3)	-	-	-	2	2	(1)
Zmiany dotyczące usług bieżących	4	(2)	(9)	(2)	(1)	(12)	(10)
CSM rozpoznany z tytułu świadczonych usług	-	-	(9)	(2)	(1)	(12)	(12)
Rozliczenie korekty ryzyka z tytułu ryzyka niefinansowego	-	(2)	-	-	-	-	(2)
Korekta wynikająca z doświadczenia	4	-	-	-	-	-	4
Zmiany dotyczące usług przeszłych – zmiany przepływów pieniężnych z realizacji umów związane z odszkodowaniami	-	-	-	-	-	-	-
Koszty finansowe netto z ubezpieczeń	(70)	(5)	-	-	-	-	(75)
Różnice kursowe	-	-	-	-	-	-	-
Przepływy pieniężne	34	-	-	-	-	-	34
Składki otrzymane	98	-	-	-	-	-	98
Wyplacone odszkodowania i zapłacone koszty usług ubezpieczenia, w tym komponent inwestycyjny	(51)	-	-	-	-	-	(51)
Przepływy pieniężne z tytułu akwizycji	(13)	-	-	-	-	-	(13)
Pozostałe zmiany	2	1	3	-	-	3	6
Stan na koniec okresu	80	46	100	20	20	140	266
Aktywa	(1)	-	1	-	-	1	-
Zobowiązania	81	46	99	20	20	139	266

Ukraina

Zmiana stanu aktywów i zobowiązań z tytułu umów ubezpieczenia Umowy niewyceniane PAA Ukraina 1 stycznia – 31 grudnia 2023	Szacowana wartość bieżąca przyszłych przepływów pieniężnych	Korekta ryzyka z tytułu ryzyka niefinansowego	CSM				Razem
			Kontrakty wycenione MRA	Kontrakty wycenione wg wartości godziwej	Pozostałe kontrakty	CSM Razem	
Stan na początek okresu	140	16	41	-	2	43	199
Aktywa	-	-	-	-	-	-	-
Zobowiązania	140	16	41	-	2	43	199
Zmiany rozpoznane w skonsolidowanym rachunku zysków i strat lub skonsolidowanych innych całkowitych dochodach	(37)	(1)	2	-	-	2	(36)
Wynik z usług ubezpieczenia przed reasekuracją	(4)	(3)	(1)	-	-	(1)	(8)
Zmiany dotyczące przyszłych usług	1	(2)	3	-	1	4	3
Umowy rozpoznane w okresie	-	-	-	-	1	1	1
Zmiany korygujące CSM	(1)	(2)	3	-	-	3	-
Zmiany dotyczące umów rodzących obciążenia	2	-	-	-	-	-	2
Zmiany dotyczące usług bieżących	(5)	(1)	(4)	-	(1)	(5)	(11)
CSM rozpoznany z tytułu świadczonych usług	-	-	(4)	-	(1)	(5)	(5)
Rozliczenie korekty ryzyka z tytułu ryzyka niefinansowego	-	(1)	-	-	-	-	(1)
Korekta wynikająca z doświadczenia	(5)	-	-	-	-	-	(5)
Zmiany dotyczące usług przeszłych – zmiany przepływów pieniężnych z realizacji umów związane z odszkodowaniami	-	-	-	-	-	-	-
Koszty finansowe netto z ubezpieczeń	(33)	2	3	-	-	3	(28)
Różnice kursowe	-	-	-	-	-	-	-
Przepływy pieniężne	21	-	-	-	-	-	21
Składki otrzymane	47	-	-	-	-	-	47
Wyplacone odszkodowania i zapłacone koszty usług ubezpieczenia, w tym komponent inwestycyjny	(14)	-	-	-	-	-	(14)
Przepływy pieniężne z tytułu akwizycji	(12)	-	-	-	-	-	(12)
Pozostałe zmiany	(18)	(3)	(6)	-	-	(6)	(27)
Stan na koniec okresu	106	12	37	-	2	39	157
Aktywa	-	-	-	-	-	-	-
Zobowiązania	106	12	37	-	2	39	157

Zmiana stanu aktywów i zobowiązań z tytułu umów ubezpieczenia Umowy niewyceniane PAA Ukraina 1 stycznia – 31 grudnia 2022	Szacowana wartość bieżąca przyszłych przepływów pieniężnych	Korekta ryzyka z tytułu ryzyka niefinansowego	CSM				Razem
			Kontrakty wycenione MRA	Kontrakty wycenione wg wartości godziwej	Pozostałe kontrakty	CSM Razem	
Stan na początek okresu	74	20	70	-	-	70	164
Aktywa	-	-	-	-	-	-	-
Zobowiązania	74	20	70	-	-	70	164
Zmiany rozpoznane w skonsolidowanym rachunku zysków i strat lub skonsolidowanych innych całkowitych dochodach	68	-	(17)	-	2	(15)	53
Wynik z usług ubezpieczenia przed reasekuracją	20	(2)	(24)	-	2	(22)	(4)
Zmiany dotyczące przyszłych usług	15	(1)	(16)	-	2	(14)	-
Umowy rozpoznane w okresie	(2)	-	-	-	2	2	-
Zmiany korygujące CSM	17	(1)	(16)	-	-	(16)	-
Zmiany dotyczące umów rodzących obciążenia	-	-	-	-	-	-	-
Zmiany dotyczące usług bieżących	4	(1)	(8)	-	-	(8)	(5)
CSM rozpoznany z tytułu świadczonych usług	-	-	(8)	-	-	(8)	(8)
Rozliczenie korekty ryzyka z tytułu ryzyka niefinansowego	-	(1)	-	-	-	-	(1)
Korekta wynikająca z doświadczenia	4	-	-	-	-	-	4
Zmiany dotyczące usług przeszłych – zmiany przepływów pieniężnych z realizacji umów związane z odszkodowaniami	1	-	-	-	-	-	1
Koszty finansowe netto z ubezpieczeń	45	2	7	-	-	7	54
Różnice kursowe	3	-	-	-	-	-	3
Przepływy pieniężne	23	-	-	-	-	-	23
Składki otrzymane	53	-	-	-	-	-	53
Wyplacone odszkodowania i zapłacone koszty usług ubezpieczenia, w tym komponent inwestycyjny	(14)	-	-	-	-	-	(14)
Przepływy pieniężne z tytułu akwizycji	(16)	-	-	-	-	-	(16)
Pozostałe zmiany	(25)	(4)	(12)	-	-	(12)	(41)
Stan na koniec okresu	140	16	41	-	2	43	199
Aktywa	-	-	-	-	-	-	-
Zobowiązania	140	16	41	-	2	43	199

11.5 Aktywa i zobowiązania z tytułu umów reasekuracji

Aktywa i zobowiązania z tytułu umów reasekuracji	31 grudnia 2023	31 grudnia 2022
Krótkoterminowe	(1 822)	(1 308)
Aktywa z tytułu umów reasekuracji	(1 757)	(1 266)
Zobowiązania z tytułu umów reasekuracji	(65)	(42)
Długoterminowe	(1 612)	(997)
Aktywa z tytułu umów reasekuracji	(1 712)	(1 070)
Zobowiązania z tytułu umów reasekuracji	100	73
Aktywa i zobowiązania z tytułu umów reasekuracji, razem	(3 434)	(2 305)

Aktywa i zobowiązania z tytułu umów reasekuracji 31 grudnia 2023	Aktywa	w tym przedpłaty	Zobowiązania	w tym przedpłaty
Ubezpieczenia majątkowe – podejście oparte na alokacji składki	(3 469)	-	35	-
Ubezpieczenia korporacyjne	(2 924)	-	13	-
Ubezpieczenia masowe	(398)	-	12	-
Kraje bałtyckie	(121)	-	7	-
Ukraina	(26)	-	3	-
Razem	(3 469)	-	35	-

Aktywa i zobowiązania z tytułu umów reasekuracji 31 grudnia 2022	Aktywa	w tym przedpłaty	Zobowiązania	w tym przedpłaty
Ubezpieczenia majątkowe – podejście oparte na alokacji składki	(2 336)	-	31	-
Ubezpieczenia korporacyjne	(1 861)	-	8	-
Ubezpieczenia masowe	(332)	-	12	-
Kraje bałtyckie	(106)	-	4	-
Ukraina	(37)	-	7	-
Razem	(2 336)	-	31	-

11.5.1.1. Analiza według pozostałego okresu świadczenia usług oraz zaistniałych szkód

Zmiana stanu aktywów i zobowiązań z tytułu umów reasekuracji 1 stycznia – 31 grudnia 2023	LRC		umowy niewyceniane PAA	LIC umowy wyceniane PAA		Razem
	z wyłączeniem komponentu odzyskania strat	komponent odzyskania strat		szacowana wartość bieżąca przyszłych przepływów pieniężnych	korekta ryzyka z tytułu ryzyka niefinansowego	
Stan na początek okresu	(64)	-	-	(2 038)	(203)	(2 305)
Aktywa	(122)	-	-	(2 013)	(201)	(2 336)
Zobowiązania	58	-	-	(25)	(2)	31
Zmiany rozpoznane w skonsolidowanym rachunku zysków i strat lub skonsolidowanych innych całkowitych dochodach	1 524	-	-	(1 513)	16	27
Przychody lub koszty z tytułu umów reasekuracji	1 519	-	-	(1 439)	23	103
Alokacja składek reasekuracyjnych	1 514	-	-	-	-	1 514
Kwoty należne od reasekuratorów	-	-	-	(1 434)	23	(1 411)
Z tytułu szkód i kosztów zaistniałych w okresie	-	-	-	(454)	(49)	(503)
Z tytułu zmian szkód i kosztów zaistniałych w okresach poprzednich	-	-	-	(980)	72	(908)
Komponent inwestycyjny	5	-	-	(5)	-	-
Zmiana ryzyka niewykonania zobowiązania przez reasekuratora	-	-	-	1	-	1
Przychody finansowe netto z umów reasekuracji	-	-	-	(98)	(9)	(107)
Różnice kursowe	5	-	-	23	2	30
Przepływy pieniężne	(1 416)	-	-	259	-	(1 157)
Składki zapłacone	(1 416)	-	-	-	-	(1 416)
Odszkodowania odzyskane i poniesione koszty	-	-	-	259	-	259
Pozostałe zmiany	(2)	-	-	4	(1)	1
Stan na koniec okresu	42	-	-	(3 288)	(188)	(3 434)
Aktywa	(9)	-	-	(3 272)	(188)	(3 469)
Zobowiązania	51	-	-	(16)	-	35

Zmiana stanu aktywów i zobowiązań z tytułu umów reasekuracji 1 stycznia – 31 grudnia 2022	LRC		umowy niewyceniane PAA	LIC umowy wyceniane PAA		Razem
	z wyłączeniem komponentu odzyskania strat	komponent odzyskania strat		szacowana wartość bieżąca przyszłych przepływów pieniężnych	korekta ryzyka z tytułu ryzyka niefinansowego	
Stan na początek okresu	(42)	-	-	(1 257)	(182)	(1 481)
Aktywa	(90)	-	-	(1 240)	(179)	(1 509)
Zobowiązania	48	-	-	(17)	(3)	28
Zmiany rozpoznane w skonsolidowanym rachunku zysków i strat lub skonsolidowanych innych całkowitych dochodach	1 128	-	-	(1 078)	(23)	27
Przychody lub koszty z tytułu umów reasekuracji	1 130	-	-	(1 169)	(24)	(63)
Alokacja składek reasekuracyjnych	1 126	-	-	-	-	1 126
Kwoty należne od reasekuratorów	-	-	-	(1 165)	(24)	(1 189)
Z tytułu szkód i kosztów zaistniałych w okresie	-	-	-	(1 139)	(121)	(1 260)
Z tytułu zmian szkód i kosztów zaistniałych w okresach poprzednich	-	-	-	(26)	97	71
Komponent inwestycyjny	4	-	-	(4)	-	-
Zmiana ryzyka niewykonania zobowiązania przez reasekuratora	-	-	-	1	-	1
Przychody finansowe netto z umów reasekuracji	-	-	-	95	1	96
Różnice kursowe	(2)	-	-	(5)	-	(7)
Przepływy pieniężne	(1 152)	-	-	291	-	(861)
Składki zapłacone	(1 152)	-	-	-	-	(1 152)
Odszkodowania odzyskane i poniesione koszty	-	-	-	291	-	291
Pozostałe zmiany	2	-	-	6	2	10
Stan na koniec okresu	(64)	-	-	(2 038)	(203)	(2 305)
Aktywa	(122)	-	-	(2 013)	(201)	(2 336)
Zobowiązania	58	-	-	(25)	(2)	31

Ubezpieczenia korporacyjne

Zmiana stanu aktywów i zobowiązań z tytułu umów reasekuracji Ubezpieczenia korporacyjne 1 stycznia – 31 grudnia 2023	LRC		umowy niewycenia- ne PAA	LIC umowy wyceniane PAA		Razem
	z wyłącze- niem komponen- tu odzyskania strat	komponent odzyskania strat		szacowana wartość bieżąca przyszłych przepływów pieniężnych	korekta ryzyka z tytułu ryzyka niefinanso- wego	
Stan na początek okresu	(60)	-	-	(1 637)	(156)	(1 853)
Aktywa	(71)	-	-	(1 635)	(155)	(1 861)
Zobowiązania	11	-	-	(2)	(1)	8
Zmiany rozpoznane w skonsolidowanym rachunku zysków i strat lub skonsolidowanych innych całkowitych dochodach	1 310	-	-	(1 400)	7	(83)
Przychody lub koszty z tytułu umów reasekuracji	1 305	-	-	(1 361)	11	(45)
Alokacja składek reasekuracyjnych	1 301	-	-	-	-	1 301
Kwoty należne od reasekuratorów	-	-	-	(1 357)	11	(1 346)
Z tytułu szkód i kosztów zaistniałych w okresie	-	-	-	(394)	(39)	(433)
Z tytułu zmian szkód i kosztów zaistniałych w okresach poprzednich	-	-	-	(963)	50	(913)
Komponent inwestycyjny	4	-	-	(4)	-	-
Zmiana ryzyka niewykonania zobowiązania przez reasekuratora	-	-	-	1	-	1
Przychody finansowe netto z umów reasekuracji	-	-	-	(55)	(5)	(60)
Różnice kursowe	5	-	-	15	1	21
Przepływy pieniężne	(1 178)	-	-	203	-	(975)
Składki zapłacone	(1 178)	-	-	-	-	(1 178)
Odszkodowania odzyskane i poniesione koszty	-	-	-	203	-	203
Pozostałe zmiany	-	-	-	-	-	-
Stan na koniec okresu	72	-	-	(2 834)	(149)	(2 911)
Aktywa	51	-	-	(2 826)	(149)	(2 924)
Zobowiązania	21	-	-	(8)	-	13

Zmiana stanu aktywów i zobowiązań z tytułu umów reasekuracji Ubezpieczenia korporacyjne 1 stycznia – 31 grudnia 2022	LRC		umowy niewyceniane PAA	LIC umowy wyceniane PAA		Razem
	z wyłączeniem komponentu odzyskania strat	komponent odzyskania strat		szacowana wartość bieżąca przyszłych przepływów pieniężnych	korekta ryzyka z tytułu ryzyka niefinansowego	
Stan na początek okresu	(31)	-	-	(800)	(143)	(974)
Aktywa	(59)	-	-	(789)	(141)	(989)
Zobowiązania	28	-	-	(11)	(2)	15
Zmiany rozpoznane w skonsolidowanym rachunku zysków i strat lub skonsolidowanych innych całkowitych dochodach	917	-	-	(1 092)	(17)	(192)
Przychody lub koszty z tytułu umów reasekuracji	919	-	-	(1 121)	(12)	(214)
Alokacja składek reasekuracyjnych	917	-	-	-	-	917
Kwoty należne od reasekuratorów	-	-	-	(1 119)	(12)	(1 131)
Z tytułu szkód i kosztów zaistniałych w okresie	-	-	-	(1 090)	(111)	(1 201)
Z tytułu zmian szkód i kosztów zaistniałych w okresach poprzednich	-	-	-	(29)	99	70
Komponent inwestycyjny	2	-	-	(2)	-	-
Zmiana ryzyka niewykonania zobowiązania przez reasekuratora	-	-	-	1	-	1
Przychody finansowe netto z umów reasekuracji	-	-	-	32	(5)	27
Różnice kursowe	(2)	-	-	(4)	-	(6)
Przepływy pieniężne	(946)	-	-	255	-	(691)
Składki zapłacone	(946)	-	-	-	-	(946)
Odszkodowania odzyskane i poniesione koszty	-	-	-	255	-	255
Pozostałe zmiany	-	-	-	-	4	4
Stan na koniec okresu	(60)	-	-	(1 637)	(156)	(1 853)
Aktywa	(71)	-	-	(1 635)	(155)	(1 861)
Zobowiązania	11	-	-	(2)	(1)	8

Ubezpieczenia masowe

Zmiana stanu aktywów i zobowiązań z tytułu umów reasekuracji Ubezpieczenia masowe 1 stycznia – 31 grudnia 2023	LRC		umowy niewyceniane PAA	LIC umowy wyceniane PAA		Razem
	z wyłączeniem komponentu odzyskania strat	komponent odzyskania strat		szacowana wartość bieżąca przyszłych przepływów pieniężnych	korekta ryzyka z tytułu ryzyka niefinansowego	
Stan na początek okresu	(29)	-	-	(272)	(19)	(320)
Aktywa	(50)	-	-	(264)	(18)	(332)
Zobowiązania	21	-	-	(8)	(1)	12
Zmiany rozpoznane w skonsolidowanym rachunku zysków i strat lub skonsolidowanych innych całkowitych dochodach	146	-	-	(71)	(3)	72
Przychody lub koszty z tytułu umów reasekuracji	146	-	-	(38)	-	108
Alokacja składek reasekuracyjnych	146	-	-	-	-	146
Kwoty należne od reasekuratorów	-	-	-	(38)	-	(38)
Z tytułu szkód i kosztów zaistniałych w okresie	-	-	-	(13)	(1)	(14)
Z tytułu zmian szkód i kosztów zaistniałych w okresach poprzednich	-	-	-	(25)	1	(24)
Komponent inwestycyjny	-	-	-	-	-	-
Zmiana ryzyka niewykonania zobowiązania przez reasekuratora	-	-	-	-	-	-
Przychody finansowe netto z umów reasekuracji	-	-	-	(39)	(3)	(42)
Różnice kursowe	-	-	-	6	-	6
Przepływy pieniężne	(156)	-	-	18	-	(138)
Składki zapłacone	(156)	-	-	-	-	(156)
Odszkodowania odzyskane i poniesione koszty	-	-	-	18	-	18
Pozostałe zmiany	-	-	-	-	-	-
Stan na koniec okresu	(39)	-	-	(325)	(22)	(386)
Aktywa	(59)	-	-	(317)	(22)	(398)
Zobowiązania	20	-	-	(8)	-	12

Zmiana stanu aktywów i zobowiązań z tytułu umów reasekuracji Ubezpieczenia masowe 1 stycznia – 31 grudnia 2022	LRC		umowy niewyceniane PAA	LIC umowy wyceniane PAA		Razem
	z wyłączeniem komponentu odzyskania strat	komponent odzyskania strat		szacowana wartość bieżąca przyszłych przepływów pieniężnych	korekta ryzyka z tytułu ryzyka niefinansowego	
Stan na początek okresu	(19)	-	-	(301)	(21)	(341)
Aktywa	(32)	-	-	(295)	(20)	(347)
Zobowiązania	13	-	-	(6)	(1)	6
Zmiany rozpoznane w skonsolidowanym rachunku zysków i strat lub skonsolidowanych innych całkowitych dochodach	139	-	-	9	3	151
Przychody lub koszty z tytułu umów reasekuracji	139	-	-	(50)	(2)	87
Alokacja składek reasekuracyjnych	139	-	-	-	-	139
Kwoty należne od reasekuratorów	-	-	-	(50)	(2)	(52)
Z tytułu szkód i kosztów zaistniałych w okresie	-	-	-	(17)	(1)	(18)
Z tytułu zmian szkód i kosztów zaistniałych w okresach poprzednich	-	-	-	(33)	(1)	(34)
Komponent inwestycyjny	-	-	-	-	-	-
Zmiana ryzyka niewykonania zobowiązania przez reasekuratora	-	-	-	-	-	-
Przychody finansowe netto z umów reasekuracji	-	-	-	60	5	65
Różnice kursowe	-	-	-	(1)	-	(1)
Przepływy pieniężne	(150)	-	-	20	-	(130)
Składki zapłacone	(150)	-	-	-	-	(150)
Odszkodowania odzyskane i poniesione koszty	-	-	-	20	-	20
Pozostałe zmiany	1	-	-	-	(1)	-
Stan na koniec okresu	(29)	-	-	(272)	(19)	(320)
Aktywa	(50)	-	-	(264)	(18)	(332)
Zobowiązania	21	-	-	(8)	(1)	12

Kraje bałtyckie

Zmiana stanu aktywów i zobowiązań z tytułu umów reasekuracji Kraje bałtyckie 1 stycznia – 31 grudnia 2023	LRC		umowy niewyceniane PAA	LIC umowy wyceniane PAA		Razem
	z wyłączeniem komponentu odzyskania strat	komponent odzyskania strat		szacowana wartość bieżąca przyszłych przepływów pieniężnych	korekta ryzyka z tytułu ryzyka niefinansowego	
Stan na początek okresu	16	-	-	(93)	(25)	(102)
Aktywa	(2)	-	-	(79)	(25)	(106)
Zobowiązania	18	-	-	(14)	-	4
Zmiany rozpoznane w skonsolidowanym rachunku zysków i strat lub skonsolidowanych innych całkowitych dochodach	66	-	-	(43)	10	33
Przychody lub koszty z tytułu umów reasekuracji	66	-	-	(43)	10	33
Alokacja składek reasekuracyjnych	65	-	-	-	-	65
Kwoty należne od reasekuratorów	-	-	-	(42)	10	(32)
Z tytułu szkód i kosztów zaistniałych w okresie	-	-	-	(46)	(9)	(55)
Z tytułu zmian szkód i kosztów zaistniałych w okresach poprzednich	-	-	-	4	19	23
Komponent inwestycyjny	1	-	-	(1)	-	-
Zmiana ryzyka niewykonania zobowiązania przez reasekuratora	-	-	-	-	-	-
Przychody finansowe netto z umów reasekuracji	-	-	-	(2)	(1)	(3)
Różnice kursowe	-	-	-	2	1	3
Przepływy pieniężne	(72)	-	-	26	-	(46)
Składki zapłacone	(72)	-	-	-	-	(72)
Odszkodowania odzyskane i poniesione koszty	-	-	-	26	-	26
Pozostałe zmiany	(1)	-	-	2	-	1
Stan na koniec okresu	9	-	-	(108)	(15)	(114)
Aktywa	(1)	-	-	(105)	(15)	(121)
Zobowiązania	10	-	-	(3)	-	7

Zmiana stanu aktywów i zobowiązań z tytułu umów reasekuracji Kraje bałtyckie 1 stycznia – 31 grudnia 2022	LRC		umowy niewyceniane PAA	LIC umowy wyceniane PAA		Razem
	z wyłączeniem komponentu odzyskania strat	komponent odzyskania strat		szacowana wartość bieżąca przyszłych przepływów pieniężnych	korekta ryzyka z tytułu ryzyka niefinansowego	
Stan na początek okresu	12	-	-	(86)	(10)	(84)
Aktywa	6	-	-	(86)	(10)	(90)
Zobowiązania	6	-	-	-	-	6
Zmiany rozpoznane w skonsolidowanym rachunku zysków i strat lub skonsolidowanych innych całkowitych dochodach	51	-	-	(12)	(14)	25
Przychody lub koszty z tytułu umów reasekuracji	51	-	-	(16)	(15)	20
Alokacja składek reasekuracyjnych	49	-	-	-	-	49
Kwoty należne od reasekuratorów	-	-	-	(14)	(15)	(29)
Z tytułu szkód i kosztów zaistniałych w okresie	-	-	-	(18)	(9)	(27)
Z tytułu zmian szkód i kosztów zaistniałych w okresach poprzednich	-	-	-	4	(6)	(2)
Komponent inwestycyjny	2	-	-	(2)	-	-
Zmiana ryzyka niewykonania zobowiązania przez reasekuratora	-	-	-	-	-	-
Przychody finansowe netto z umów reasekuracji	-	-	-	4	1	5
Różnice kursowe	-	-	-	-	-	-
Przepływy pieniężne	(48)	-	-	6	-	(42)
Składki zapłacone	(48)	-	-	-	-	(48)
Odszkodowania odzyskane i poniesione koszty	-	-	-	6	-	6
Pozostałe zmiany	1	-	-	(1)	(1)	(1)
Stan na koniec okresu	16	-	-	(93)	(25)	(102)
Aktywa	(2)	-	-	(79)	(25)	(106)
Zobowiązania	18	-	-	(14)	-	4

Ukraina

Zmiana stanu aktywów i zobowiązań z tytułu umów reasekuracji Ukraina 1 stycznia – 31 grudnia 2023	LRC		umowy niewyceniane PAA	LIC umowy wyceniane PAA		Razem
	z wyłączeniem komponentu odzyskania strat	komponent odzyskania strat		szacowana wartość bieżąca przyszłych przepływów pieniężnych	korekta ryzyka z tytułu ryzyka niefinansowego	
Stan na początek okresu	9	-	-	(36)	(3)	(30)
Aktywa	1	-	-	(35)	(3)	(37)
Zobowiązania	8	-	-	(1)	-	7
Zmiany rozpoznane w skonsolidowanym rachunku zysków i strat lub skonsolidowanych innych całkowitych dochodach	2	-	-	1	2	5
Przychody lub koszty z tytułu umów reasekuracji	2	-	-	3	2	7
Alokacja składek reasekuracyjnych	2	-	-	-	-	2
Kwoty należne od reasekuratorów	-	-	-	3	2	5
Z tytułu szkód i kosztów zaistniałych w okresie	-	-	-	(1)	-	(1)
Z tytułu zmian szkód i kosztów zaistniałych w okresach poprzednich	-	-	-	4	2	6
Komponent inwestycyjny	-	-	-	-	-	-
Zmiana ryzyka niewykonania zobowiązania przez reasekuratora	-	-	-	-	-	-
Przychody finansowe netto z umów reasekuracji	-	-	-	(2)	-	(2)
Różnice kursowe	-	-	-	-	-	-
Przepływy pieniężne	(10)	-	-	12	-	2
Składki zapłacone	(10)	-	-	-	-	(10)
Odszkodowania odzyskane i poniesione koszty	-	-	-	12	-	12
Pozostałe zmiany	(1)	-	-	2	(1)	-
Stan na koniec okresu	-	-	-	(21)	(2)	(23)
Aktywa	-	-	-	(24)	(2)	(26)
Zobowiązania	-	-	-	3	-	3

Zmiana stanu aktywów i zobowiązań z tytułu umów reasekuracji Ukraina 1 stycznia – 31 grudnia 2022	LRC		umowy niewyceniane PAA	LIC umowy wyceniane PAA		Razem
	z wyłączeniem komponentu odzyskania strat	komponent odzyskania strat		szacowana wartość bieżąca przyszłych przepływów pieniężnych	korekta ryzyka z tytułu ryzyka niefinansowego	
Stan na początek okresu	(4)	-	-	(70)	(8)	(82)
Aktywa	(5)	-	-	(70)	(8)	(83)
Zobowiązania	1	-	-	-	-	1
Zmiany rozpoznane w skonsolidowanym rachunku zysków i strat lub skonsolidowanych innych całkowitych dochodach	21	-	-	17	5	43
Przychody lub koszty z tytułu umów reasekuracji	21	-	-	18	5	44
Alokacja składek reasekuracyjnych	21	-	-	-	-	21
Kwoty należne od reasekuratorów	-	-	-	18	5	23
Z tytułu szkód i kosztów zaistniałych w okresie	-	-	-	(14)	-	(14)
Z tytułu zmian szkód i kosztów zaistniałych w okresach poprzednich	-	-	-	32	5	37
Komponent inwestycyjny	-	-	-	-	-	-
Zmiana ryzyka niewykonania zobowiązania przez reasekuratora	-	-	-	-	-	-
Przychody finansowe netto z umów reasekuracji	-	-	-	(1)	-	(1)
Różnice kursowe	-	-	-	-	-	-
Przepływy pieniężne	(8)	-	-	10	-	2
Składki zapłacone	(8)	-	-	-	-	(8)
Odszkodowania odzyskane i poniesione koszty	-	-	-	10	-	10
Pozostałe zmiany	-	-	-	7	-	7
Stan na koniec okresu	9	-	-	(36)	(3)	(30)
Aktywa	1	-	-	(35)	(3)	(37)
Zobowiązania	8	-	-	(1)	-	7

11.5.1.2. Analiza według wycenianego komponentu – umowy niewyceniane PAA

W Grupie PZU wszystkie umowy reasekuracji spełniają kryterium kwalifikacji do zastosowania metody opartej na lokacji składki.

11.6 Odroczone aktywa i zobowiązania z tytułu umów ubezpieczenia – przepływy pieniężne z tytułu akwizycji

Odroczone aktywa i zobowiązania z tytułu umów ubezpieczenia – przepływy pieniężne z tytułu akwizycji 1 stycznia – 31 grudnia 2023	Ubezpieczenia korporacyjne	Kraje bałtyckie	Ukraina	Razem
Stan na początek okresu	(1)	-	-	(1)
Aktywa	-	-	-	-
Zobowiązania	(1)	-	-	(1)
Zmiana stanu w okresie	-	-	-	-
Wartości rozpoznane w okresie	(4)	-	67	63
Wartości usunięte i rozpoznane w wycenie umów ubezpieczenia	4	-	(67)	(63)
Stan na koniec okresu	(1)	-	-	(1)
Aktywa	-	-	-	-
Zobowiązania	(1)	-	-	(1)

Odroczone aktywa i zobowiązania z tytułu umów ubezpieczenia – przepływy pieniężne z tytułu akwizycji 1 stycznia – 31 grudnia 2022	Ubezpieczenia korporacyjne	Kraje bałtyckie	Ukraina	Razem
Stan na początek okresu	(2)	-	-	(2)
Aktywa	-	-	-	-
Zobowiązania	(2)	-	-	(2)
Zmiana stanu w okresie	1	-	-	1
Wartości rozpoznane w okresie	(4)	-	52	48
Wartości usunięte i rozpoznane w wycenie umów ubezpieczenia	5	-	(52)	(47)
Stan na koniec okresu	(1)	-	-	(1)
Aktywa	-	-	-	-
Zobowiązania	(1)	-	-	(1)

11.7 Dane dotyczące umów zawartych i nabytych w okresie sprawozdawczym (niewycenianych według PAA) na moment ujęcia umowy

Umowy ubezpieczenia niewyceniane PAA	Umowy zawarte 1 stycznia – 31 grudnia 2023			Umowy zawarte 1 stycznia – 31 grudnia 2022		
	zyskowe	stratne	razem	zyskowe	stratne	razem
Umowy ubezpieczenia						
Szacowana wartość wypływów	3 940	2 904	6 844	3 775	2 691	6 466
Szacowane odszkodowania i koszty	3 470	2 665	6 135	3 343	2 493	5 836
Szacowane koszty akwizycji	470	239	709	432	198	630
Szacowana wartość wpływów	(5 307)	(2 595)	(7 902)	(4 955)	(2 386)	(7 341)
Korekta ryzyka z tytułu ryzyka niefinansowego	107	27	134	100	29	129
CSM	1 260	-	1 260	1 080	-	1 080
Straty ujęte w momencie rozpoznania umowy	-	(336)	(336)	-	(334)	(334)
Umowy reasekuracji						
Szacowana wartość wypływów	-	-	-	-	-	-
Szacowana wartość wpływów	-	-	-	-	-	-
Korekta ryzyka z tytułu ryzyka niefinansowego	-	-	-	-	-	-
CSM	-	-	-	-	-	-

W Grupie PZU nie zostały zawarte umowy reasekuracji, które nie byłyby wyceniane metodą PAA.

11.7.1. Ubezpieczenia grupowe i indywidualnie kontynuowane

Umowy ubezpieczenia niewyceniane PAA Ubezpieczenia grupowe i indywidualnie kontynuowane	Umowy zawarte 1 stycznia – 31 grudnia 2023			Umowy zawarte 1 stycznia – 31 grudnia 2022		
	zyskowe	stratne	razem	zyskowe	stratne	razem
Umowy ubezpieczenia						
Szacowana wartość wypływów	2 507	2 703	5 210	2 391	2 607	4 998
Szacowane odszkodowania i koszty	2 244	2 493	4 737	2 157	2 425	4 582
Szacowane koszty akwizycji	263	210	473	234	182	416
Szacowana wartość wpływów	(3 507)	(2 401)	(5 908)	(3 279)	(2 306)	(5 585)
Korekta ryzyka z tytułu ryzyka niefinansowego	60	22	82	56	26	82
CSM	940	-	940	832	-	832
Straty ujęte w momencie rozpoznania umowy	-	(324)	(324)	-	(327)	(327)

11.7.2. Ubezpieczenia indywidualne

Umowy ubezpieczenia niewyceniane PAA Ubezpieczenia indywidualne	Umowy zawarte 1 stycznia – 31 grudnia 2023			Umowy zawarte 1 stycznia – 31 grudnia 2022		
	zyskowe	stratne	razem	zyskowe	stratne	razem
Umowy ubezpieczenia						
Szacowana wartość wypływów	636	98	734	581	51	632
Szacowane odszkodowania i koszty	447	83	530	417	37	454
Szacowane koszty akwizycji	189	15	204	164	14	178
Szacowana wartość wpływów	(944)	(94)	(1 038)	(818)	(48)	(866)
Korekta ryzyka z tytułu ryzyka niefinansowego	36	3	39	35	2	37
CSM	272	-	272	202	-	202
Straty ujęte w momencie rozpoznania umowy	-	(7)	(7)	-	(5)	(5)

11.7.3. Ubezpieczenia o charakterze inwestycyjnym

Umowy ubezpieczenia niewyceniane PAA Ubezpieczenia o charakterze inwestycyjnym	Umowy zawarte 1 stycznia – 31 grudnia 2023			Umowy zawarte 1 stycznia – 31 grudnia 2022		
	zyskowe	stratne	razem	zyskowe	stratne	razem
Umowy ubezpieczenia						
Szacowana wartość wypływów	678	82	760	633	25	658
Szacowane odszkodowania i koszty	672	78	750	626	25	651
Szacowane koszty akwizycji	6	4	10	7	-	7
Szacowana wartość wpływów	(715)	(80)	(795)	(663)	(25)	(688)
Korekta ryzyka z tytułu ryzyka niefinansowego	6	2	8	3	1	4
CSM	31	-	31	27	-	27
Straty ujęte w momencie rozpoznania umowy	-	(4)	(4)	-	(1)	(1)

11.7.4. Kraje bałtyckie

Umowy ubezpieczenia niewyceniane PAA Kraje bałtyckie	Umowy zawarte 1 stycznia – 31 grudnia 2023			Umowy zawarte 1 stycznia – 31 grudnia 2022		
	zyskowe	stratne	razem	zyskowe	stratne	razem
Umowy ubezpieczenia						
Szacowana wartość wypływów	116	3	119	150	5	155
Szacowane odszkodowania i koszty	105	3	108	134	3	137
Szacowane koszty akwizycji	11	-	11	16	2	18
Szacowana wartość wpływów	(137)	(3)	(140)	(173)	(4)	(177)
Korekta ryzyka z tytułu ryzyka niefinansowego	5	-	5	6	-	6
CSM	16	-	16	17	-	17
Straty ujęte w momencie rozpoznania umowy	-	-	-	-	(1)	(1)

11.7.5. Ukraina

Umowy ubezpieczenia niewyceniane PAA Ukraina	Umowy zawarte 1 stycznia – 31 grudnia 2023			Umowy zawarte 1 stycznia – 31 grudnia 2022		
	zyskowe	stratne	razem	zyskowe	stratne	razem
Umowy ubezpieczenia						
Szacowana wartość wypływów	3	18	21	20	3	23
Szacowane odszkodowania i koszty	2	8	10	9	3	12
Szacowane koszty akwizycji	1	10	11	11	-	11
Szacowana wartość wpływów	(4)	(17)	(21)	(22)	(3)	(25)
Korekta ryzyka z tytułu ryzyka niefinansowego	-	-	-	-	-	-
CSM	1	-	1	2	-	2
Straty ujęte w momencie rozpoznania umowy	-	(1)	(1)	-	-	-

11.8 Marża kontraktowa

Oczekiwane uwolnienie marży kontraktowej wg okresów 31 grudnia 2023	poniżej 1 roku	1 – 2 lat	2 – 3 lat	3 – 4 lat	4 – 5 lat	5 – 10 lat	powyżej 10 lat	Razem
Umowy ubezpieczenia	1 227	908	786	688	612	2 122	2 420	8 763
- ubezpieczenia grupowe i indywidualnie kontynuowane	954	702	631	568	514	1 826	2 105	7 300
- ubezpieczenia indywidualne	212	159	119	90	71	200	181	1 032
- ubezpieczenia o charakterze inwestycyjnym	43	31	21	17	14	49	68	243
- kraje bałtyckie	13	12	11	10	10	37	56	149
- Ukraina	5	4	4	3	3	10	10	39
Umowy reasekuracji	-	-	-	-	-	-	-	-

Oczekiwane uwolnienie marży kontraktowej wg okresów 31 grudnia 2022	poniżej 1 roku	1 – 2 lat	2 – 3 lat	3 – 4 lat	4 – 5 lat	5 – 10 lat	powyżej 10 lat	Razem
Umowy ubezpieczenia	1 128	834	729	643	572	2 030	2 412	8 348
- ubezpieczenia grupowe i indywidualnie kontynuowane	898	660	594	539	490	1 761	2 112	7 054
- ubezpieczenia indywidualne	177	130	100	75	57	178	175	892
- ubezpieczenia o charakterze inwestycyjnym	36	28	20	15	13	44	63	219
- kraje bałtyckie	12	11	11	10	9	36	51	140
- Ukraina	5	5	4	4	3	11	11	43
Umowy reasekuracji	-	-	-	-	-	-	-	-

12. Wynik z działalności inwestycyjnej

W kolejnych tabelach zaprezentowano wynik z działalności inwestycyjnej w segmentach ubezpieczeniowych. Pełne informacje o wyniki inwestycyjnym Grupy PZU zaprezentowano w notach 13 - 17.

1 stycznia – 31 grudnia 2023	Ubezpieczenia korporacyjne	Ubezpieczenia masowe	Ubezpieczenia grupowe i indywidualnie kontynuowane	Ubezpieczenia indywidualne	Ubezpieczenia o charakterze inwestycyjnym	Kraje bałtyckie	Ukraina	Razem
Wynik z inwestycji	332	745	852	115	765	57	50	2 916
Przychody i koszty finansowe z ubezpieczeń	(271)	(1 078)	(1 107)	(184)	(778)	(67)	21	(3 464)
Zmiana wartości godziwej aktywów stanowiących pokrycie umów z bezpośrednim udziałem w zyskach	-	-	-	-	(705)	(21)	-	(726)
Odsetki naliczone	(132)	(306)	(509)	(102)	(56)	(3)	(17)	(1 125)
Wynik zmiany stóp procentowych i innych założeń finansowych	(163)	(815)	(598)	(81)	(17)	(42)	39	(1 677)
Wynik wyceny zmian szacunków wg aktualnych stóp procentowych i uwolnienia marży kontraktowej oraz komponentu straty w okresie	-	-	-	(1)	-	-	-	(1)
Wynik z tytułu różnic kursowych	24	43	-	-	-	(1)	(1)	65
Ujęte w:								
- skonsolidowanym rachunku zysków i strat	(108)	(263)	(509)	(102)	(761)	(25)	(18)	(1 786)
- innych całkowitych dochodach	(163)	(815)	(598)	(82)	(17)	(42)	39	(1 678)
Przychody i koszty finansowe z reasekuracji	38	36	-	-	-	-	2	76
Odsetki naliczone	56	11	-	-	-	1	-	68
Wynik zmiany stóp procentowych i innych założeń finansowych	4	31	-	-	-	2	2	39
Wynik z tytułu różnic kursowych	(21)	(6)	-	-	-	(3)	-	(30)
Zmiana ryzyka niewykonania zobowiązania przez reasekuratora	(1)	-	-	-	-	-	-	(1)
Ujęte w:								
- skonsolidowanym rachunku zysków i strat	35	5	-	-	-	(2)	-	38
- innych całkowitych dochodach	3	31	-	-	-	2	2	38
Przychody i koszty finansowe, razem	(233)	(1 042)	(1 107)	(184)	(778)	(67)	23	(3 388)
- ujęte w skonsolidowanym rachunku zysków i strat	(73)	(258)	(509)	(102)	(761)	(27)	(18)	(1 748)
- ujęte w innych całkowitych dochodach	(160)	(784)	(598)	(82)	(17)	(40)	41	(1 640)

1 stycznia – 31 grudnia 2022	Ubezpieczenia korporacyjne	Ubezpieczenia masowe	Ubezpieczenia grupowe i indywidualnie kontynuowane	Ubezpieczenia indywidualne	Ubezpieczenia o charakterze inwestycyjnym	Kraje bałtyckie	Ukraina	Razem
Wynik z inwestycji	225	703	682	118	(455)	(13)	(1)	1 259
Przychody i koszty finansowe z ubezpieczeń	253	1 413	1 251	291	448	143	(63)	3 736
Zmiana wartości godziwej aktywów stanowiących pokrycie umów z bezpośrednim udziałem w zyskach	-	-	-	-	465	23	-	488
Odsetki naliczone	(59)	(228)	(462)	(87)	(15)	1	(20)	(870)
Wynik zmiany stóp procentowych i innych założeń finansowych	319	1 654	1 713	326	(2)	119	(37)	4 092
Wynik wyceny zmian szacunków wg aktualnych stóp procentowych i uwolnienia marży kontraktowej oraz komponentu straty w okresie	-	-	-	52	-	-	-	52
Wynik z tytułu różnic kursowych	(7)	(13)	-	-	-	-	(6)	(26)
Ujęte w:								
- skonsolidowanym rachunku zysków i strat	(66)	(241)	(462)	(87)	450	24	(26)	(408)
- innych całkowitych dochodach	319	1 654	1 713	378	(2)	119	(37)	4 144
Przychody i koszty finansowe z reasekuracji	(22)	(64)	-	-	-	(5)	1	(90)
Odsetki naliczone	9	10	-	-	-	1	3	23
Wynik zmiany stóp procentowych i innych założeń finansowych	(36)	(75)	-	-	-	(6)	(2)	(119)
Wynik z tytułu różnic kursowych	6	1	-	-	-	-	-	7
Zmiana ryzyka niewykonania zobowiązania przez reasekuratora	(1)	-	-	-	-	-	-	(1)
Ujęte w:								
- skonsolidowanym rachunku zysków i strat	15	11	-	-	-	1	3	30
- innych całkowitych dochodach	(37)	(75)	-	-	-	(6)	(2)	(120)
Przychody i koszty finansowe, razem	231	1 349	1 251	291	448	138	(62)	3 646
- ujęte w skonsolidowanym rachunku zysków i strat	(51)	(230)	(462)	(87)	450	25	(23)	(378)
- ujęte w innych całkowitych dochodach	282	1 579	1 713	378	(2)	113	(39)	4 024

13. Przychody odsetkowe wyliczone przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej

13.1 Zasady rachunkowości

Przychody z tytułu odsetek rozpoznaje się memoriałowo w oparciu o efektywną stopę procentową.

Przychody odsetkowe obejmują odsetki od instrumentów finansowych wycenianych w zamortyzowanym koszcie i w wartości godziwej przez inne całkowite dochody.

Efektywna stopa procentowa jest stopą, która dyskontuje przyszłe przepływy pieniężne do bilansowej wartości brutto składnika aktywów finansowych.

Przychody odsetkowe oblicza się od wartości bilansowej brutto, z wyjątkiem aktywów z utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe oraz składników aktywów finansowych nabytych lub udzielonych z utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe (POCI). Dla takich aktywów przychody odsetkowe oblicza się od wartości bilansowej brutto pomniejszonej o odpis na oczekiwane straty kredytowe.

W ramach przychodów odsetkowych wyliczonych przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej ujmuje się także przychody i koszty z tytułu opłat i prowizji bezpośrednio związanych z powstaniem aktywów finansowych posiadających określone harmonogramy spłat. Należą do nich m.in. prowizje za przyznanie kredytu, za zmianę warunków umowy kredytowej, zmianę formy finansowania, restrukturyzację kredytu czy prowizje za pośrednictwo w udzielaniu kredytów i pożyczek.

13.2 Szacunki i założenia

14 lipca 2022 roku Prezydent RP podpisał ustawę o finansowaniu społecznościowym.

W okresie zawieszenia spłaty kredytu, kredytobiorca nie był zobowiązany do dokonywania płatności wynikających z umowy kredytowej, z wyjątkiem opłat z tytułu ubezpieczeń powiązanych z tą umową.

Zgodnie z zapisami MSSF 9 wprowadzone przepisami ustawy uprawnienie dla klientów do skorzystania z zawieszenia przez nich spłat kredytu (pomiędzy lipcem 2022 roku a grudniem 2023 roku) wymagało skorygowania wartości bilansowej brutto takich kredytów poprzez wyznaczenie i ujęcie w wyniku finansowym Grupy PZU szacowanego kosztu wynikającego z tego uprawnienia jako różnicy pomiędzy:

- wartością bieżącą oczekiwanych przepływów pieniężnych z portfela kredytowego spełniającego kryteria ustawy (wartość bilansowa brutto tego portfela) a
- wartością bieżącą oczekiwanych przepływów pieniężnych z tego portfela wyznaczoną w oparciu o zmodyfikowane przepływy pieniężne uwzględniające postanowienia ustawy, zdyskontowane aktualną efektywną stopą procentową,

z uwzględnieniem szacowanego poziomu partycypacji klientów uprawnionych, którzy w ocenie Grupy PZU z tego prawa skorzystali.

Ostateczny wskaźnik partycypacji (wykorzystania uprawnień wynikających z ustawę o finansowaniu społecznościowym) wyniósł w Grupie PZU około 70%.

Grupa PZU rozpoznała w skonsolidowanym rachunku zysków i strat za 2022 roku 2 460 mln zł kosztu związanego z szacowanym wykorzystaniem przez klientów możliwości zawieszenia spłat rat kredytowych. Faktyczna realizacja tych uprawnień przełożyła się na łączny koszt w wysokości 2 355 mln zł, co spowodowało rozpoznanie w 2023 roku korekty z tytułu zmiany szacunku w wysokości 105 mln zł rozpoznanej w przychodach z tytułu odsetek.

13.3 Dane ilościowe

Przychody odsetkowe wyliczone przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej	1 stycznia - 31 grudnia 2023	1 stycznia - 31 grudnia 2022 (przekształcone)
Należności od klientów z tytułu kredytów	18 341	12 658 ¹⁾
Dłużne papiery wartościowe wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	3 037	1 452
Dłużne papiery wartościowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie	3 973	2 323
Transakcje z przyrzeczeniem odsprzedaży	640	403
Lokaty terminowe w instytucjach kredytowych	380	176
Pożyczki	446	285
Skupione wierzytelności	753	593
Pochodne instrumenty zabezpieczające	(915)	(361)
Należności	68	88
Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych	856	648
Przychody odsetkowe wyliczone przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej, razem	27 579	18 265

¹⁾ W tym pomniejszenie przychodu o 2 460 mln z tytułu wakacji kredytowych.

14. Pozostałe przychody netto z inwestycji

14.1 Zasady rachunkowości

Dywidendy ujmuje się jako przychody w momencie nabycia prawa do dywidendy.

14.2 Dane ilościowe

Pozostałe przychody netto z inwestycji	1 stycznia - 31 grudnia 2023	1 stycznia - 31 grudnia 2022 (przekształcone)
Przychody z dywidend, w tym:	95	57
Inwestycyjne (lokacyjne) aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	30	30
Inwestycyjne (lokacyjne) aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	65	27
Różnice kursowe	187	(240)
Przychody z tytułu nieruchomości inwestycyjnych	350	306
Koszty utrzymania nieruchomości inwestycyjnych	(179)	(135)
Koszty działalności inwestycyjnej	(60)	(28)
Pozostałe	13	(17)
Pozostałe przychody netto z inwestycji, razem	406	(57)

15. Wynik z tytułu zaprzestania ujmowania instrumentów finansowych i inwestycji

15.1 Zasady rachunkowości

Wynik z tytułu zaprzestania ujmowania instrumentów finansowych i inwestycji zawiera zyski i straty powstałe w wyniku zbycia instrumentów finansowych i nieruchomości inwestycyjnych.

15.2 Dane ilościowe

Wynik z tytułu zaprzestania ujmowania instrumentów finansowych i inwestycji	1 stycznia - 31 grudnia 2023	1 stycznia - 31 grudnia 2022 (przekształcone)
Inwestycyjne (lokacyjne) aktywa finansowe	150	(225)
Instrumenty dłużne wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	(39)	(29)
Instrumenty finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	170	(214)
Instrumenty kapitałowe	52	(38)
Jednostki uczestnictwa i certyfikaty inwestycyjne	74	(133)
Instrumenty dłużne	44	(43)
Instrumenty wyceniane w zamortyzowanym koszcie	19	18
Należności od klientów z tytułu kredytów wyceniane w zamortyzowanym koszcie	(18)	8
Instrumenty pochodne	469	(171)
Krótką sprzedaż	(7)	22
Należności	(2)	-
Wynik z tytułu zaprzestania ujmowania instrumentów finansowych i inwestycji, razem	592	(366)

16. Zmiana wartości odpisów na oczekiwane straty kredytowe i odpisów z tytułu utraty wartości instrumentów finansowych

16.1 Zasady rachunkowości

Odpisy z tytułu utraty wartości zawierają saldo utworzonych i rozwiązanych odpisów z tytułu utraty wartości, zgodnie z zasadami opisanymi w punkcie 38.1.

16.2 Dane ilościowe

Zmiana wartości odpisów na oczekiwane straty kredytowe i odpisów z tytułu utraty wartości instrumentów finansowych	1 stycznia - 31 grudnia 2023	1 stycznia - 31 grudnia 2022 (przekształcone)
Inwestycyjne (lokacyjne) aktywa finansowe	5	(69)
Instrumenty dłużne wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	18	14
Instrumenty wyceniane w zamortyzowanym koszcie	(13)	(83)
- instrumenty dłużne	(2)	(40)
- lokaty terminowe w instytucjach kredytowych	1	(23)
- pożyczki	(12)	(20)
Należności od klientów z tytułu kredytów	(1 124)	(3 068)
Wyceniane w zamortyzowanym koszcie	(1 127)	(3 068)
Wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	3	-
Udzielone gwarancje i poręczenia	(74)	(11)
Należności	(11)	(21)
Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych	-	(8)
Jednostki stowarzyszone	(21)	(16)
Zmiana wartości odpisów na oczekiwane straty kredytowe i odpisów z tytułu utraty wartości instrumentów finansowych, razem	(1 225)	(3 193)

17. Zmiana netto wartości godziwej aktywów i zobowiązań wycenianych w wartości godziwej

17.1 Zasady rachunkowości

Informacje o sposobie ustalania wartości godziwej aktywów i zobowiązań zaprezentowano w punkcie 10.

17.2 Dane ilościowe

Zmiana netto wartości godziwej aktywów i zobowiązań wycenianych w wartości godziwej	1 stycznia - 31 grudnia 2023	1 stycznia - 31 grudnia 2022
Inwestycyjne (lokacyjne) instrumenty finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	386	(175)
Instrumenty kapitałowe	180	(42)
Dłużne papiery wartościowe	(145)	138
Jednostki uczestnictwa i certyfikaty inwestycyjne	351	(271)
Instrumenty pochodne	829	674
Wycena zobowiązań wobec uczestników konsolidowanych funduszy inwestycyjnych	(55)	40
Kontrakty inwestycyjne na rachunek i ryzyko klienta (<i>unit-linked</i>)	(50)	34
Nieruchomości inwestycyjne	(275) ¹⁾	119
Należności od klientów z tytułu kredytów	28	12
Zmiana netto wartości godziwej aktywów i zobowiązań wycenianych w wartości godziwej, razem	863	704

¹⁾ Spadek wartości godziwej nieruchomości inwestycyjnych wynika przede wszystkim ze spadku kursu euro wobec złotego pomiędzy 31 grudnia 2022 roku a 31 grudnia 2023 roku.

18. Przychody z tytułu prowizji i opłat

18.1 Zasady rachunkowości

Opłaty i prowizje nierozliczane według efektywnej stopy procentowej ujmuje się w sposób odzwierciedlający przekazanie przyrzeczonych usług na rzecz klienta w kwocie odzwierciedlającej wynagrodzenie, do którego Grupa PZU jest uprawniona w zamian za te usługi.

Przychody prowizyjne rozlicza się liniowo, gdy są one pobierane z góry za czynność niejednorazową lub gdy dotyczą udzielonych kredytów o nieustalonych harmonogramach przyszłych przepływów pieniężnych, dla których nie można ustalić efektywnej stopy procentowej. Do takich prowizji należą m.in. prowizje otrzymywane od kredytów w rachunkach bieżących, kredytów odnawialnych, udzielonych gwarancji i linii kredytowych (na przykład prowizje za przyznanie, podwyższenie lub przedłużenie limitu).

Pozostałe opłaty i prowizje za usługi finansowe niezwiązane bezpośrednio z powstaniem składnika aktywów finansowych rozpoznaje się w oparciu o pięciostopniowy model rozpoznawania przychodów (identyfikacja umowy z klientem, wskazanie poszczególnych zobowiązań zawartych w umowie, ustalenie ceny, alokacja ceny do poszczególnych elementów umowy, rozpoznanie przychodu po spełnieniu warunków związanych z poszczególnymi elementami umowy).

Przychody za usługi zarządzania środkami pieniężnymi, usługi maklerskie, doradztwo inwestycyjne, planowanie finansowe, usługi bankowości inwestycyjnej, usługi zarządzania aktywami oraz marże uzyskane na transakcjach walutowych z klientami, rozpoznaje się w rachunku zysków i strat jednorazowo w momencie wykonania usługi.

Przychody z tytułu zarządzania otwartymi funduszami emerytalnymi oraz przychody i opłaty od funduszy oraz towarzystw funduszy inwestycyjnych rozpoznaje się w trakcie spełniania zobowiązania do wykonania świadczenia.

18.2 Dane ilościowe

Przychody z tytułu prowizji i opłat	1 stycznia - 31 grudnia 2023	1 stycznia - 31 grudnia 2022
Działalność bankowa	4 879	4 608
Marża na transakcjach walutowych z klientami	1 074	1 038
Prowizje maklerskie	219	181
Działalność powiernicza	74	76
Obsługa kart płatniczych, kredytowych	1 627	1 407
Wynagrodzenia z tytułu pośrednictwa sprzedaży ubezpieczeń	36	21
Kredyty i pożyczki	562	508
Obsługa rachunków bankowych	382	482
Przelewy	309	307
Operacje kasowe	112	122
Skupione wierzytelności	88	80
Gwarancje, akredytywy, inkaso, promesy	105	103
Prowizje z działalności leasingowej	105	95
Pozostałe prowizje	186	188
Przychody i opłaty od funduszy oraz towarzystw funduszy inwestycyjnych	498	363
Ubezpieczenia emerytalne	147	161
Pozostałe	4	4
Przychody z tytułu prowizji i opłat, razem	5 528	5 136

19. Koszty z tytułu prowizji i opłat

Koszty z tytułu prowizji i opłat	1 stycznia - 31 grudnia 2023	1 stycznia - 31 grudnia 2022
Koszty transakcji kartowych i bankomatowych, w tym koszty wydanych kart	1 231	1 044
Prowizje z tytułu pozyskania klientów bankowych	106	106
Prowizje za udostępnianie bankomatów	48	46
Koszty nagród dla klientów bankowych	24	18
Koszty przelewów i przekazów	48	50
Usługi dodatkowe do produktów bankowych	21	23
Prowizje maklerskie	32	28
Koszty obsługi rachunków bankowych	6	6
Koszty operacji banknotowych	24	29
Koszty działalności powierniczej	26	25
Pozostałe prowizje	176	74
Koszty z tytułu prowizji i opłat, razem	1 742	1 449

20. Koszty działania banków

20.1 Zasady rachunkowości

Koszty działania banków obejmują m.in. koszty pracownicze, rzeczowe, amortyzację, podatki i opłaty.

20.2 Dane ilościowe

Koszty działania banków według rodzaju	1 stycznia - 31 grudnia 2023	1 stycznia - 31 grudnia 2022
Zużycie materiałów i energii	190	105
Usługi obce	1 057	1 059
Podatki i opłaty	79	63
Koszty pracownicze	3 700	3 043
Amortyzacja rzeczowych aktywów trwałych	509	501
Amortyzacja wartości niematerialnych	382	363
Inne, w tym:	415	316
- reklama	234	188
- pozostałe	181	128
Koszty działania banków, razem	6 332	5 450

21. Koszty odsetkowe

21.1 Zasady rachunkowości

Koszty odsetkowe ujmuje się w rachunku zysków i strat z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej.

21.2 Dane ilościowe

Koszty odsetkowe	1 stycznia - 31 grudnia 2023	1 stycznia - 31 grudnia 2022
Depozyty terminowe	4 188	1 638
Depozyty bieżące	1 897	1 002
Wyemitowane własne dłużne papiery wartościowe	1 215	828
Pochodne instrumenty zabezpieczające	819	723
Pożyczki	50	72
Transakcje z przyrzeczeniem odkupu	355	298
Kredyty bankowe zaciągnięte przez spółki z Grupy PZU	218	117
Leasing	61	46
Pozostałe	87	43
Koszty odsetkowe, razem	8 890	4 767

22. Koszty pracownicze

Koszty pracownicze	1 stycznia - 31 grudnia 2023	1 stycznia - 31 grudnia 2022
Wynagrodzenia	5 808	4 977
Programy określonych składek, w tym:	1 065	894
- narzuty na wynagrodzenia	934	785
- ubezpieczenia emerytalne III filaru, w tym koszty składek na PPE lub PPK poniesione w okresie	131	109
Pozostałe	218	202
Koszty pracownicze, razem	7 091	6 073

Koszty pracownicze znajdują się w kosztach usług ubezpieczenia, kosztach działania banków oraz pozostałych kosztach operacyjnych skonsolidowanego rachunku zysków i strat.

23. Pozostałe przychody operacyjne

Pozostałe przychody operacyjne	1 stycznia - 31 grudnia 2023	1 stycznia - 31 grudnia 2022 (przekształcone)
Przychody ze sprzedaży wyrobów, towarów i usług przez spółki nieubezpieczeniowe	1 193	1 033
Przychody z tytułu likwidacji bezpośredniej w imieniu innych zakładów ubezpieczeń	145	143
Rozwiązanie rezerw	171	181
Zwrot kosztów dochodzenia roszczeń	54	55
Pozostałe	296	250
Pozostałe przychody operacyjne, razem	1 859	1 662

24. Pozostałe koszty operacyjne

Pozostałe koszty operacyjne	1 stycznia - 31 grudnia 2023	1 stycznia - 31 grudnia 2022 (przekształcone)
Podatek od instytucji finansowych	1 496	1 452
Koszty podstawowej działalności spółek nieprowadzących działalności ubezpieczeniowej, ani bankowej	1 412	1 150
Koszty z tytułu likwidacji bezpośredniej w imieniu innych zakładów ubezpieczeń	153	151
Obowiązkowe opłaty na rzecz instytucji rynku bankowego	46	41
Bankowy Fundusz Gwarancyjny	249	365
Koszty opłaty z tytułu bankowego systemu ochrony	-	696
Koszty opłaty z tytułu Funduszu Wsparcia Kredytobiorców	-	231
Wydatki z tytułu działalności prewencyjnej	69	38
Utworzenie rezerw	802	753
Amortyzacja wartości niematerialnych nabytych w transakcjach przejęcia spółek	80	99
Utworzenie odpisów na aktywa niefinansowe	37	124
Darowizny	56	45
Koszty dochodzenia roszczeń	116	90
Koszty nieprzypisane w działalności ubezpieczeniowej	227	153
Pozostałe	99	220
Pozostałe koszty operacyjne, razem	4 842	5 608

25. Podatek dochodowy

25.1 Zasady rachunkowości

Podatek dochodowy wykazany w rachunku zysków i strat obejmuje część bieżącą i odroczoną.

Część odroczone stanowi różnicę pomiędzy stanem rezerw i aktywów z tytułu podatku odroczonego na koniec i na początek okresu sprawozdawczego z zastrzeżeniem, że zmiany stanu rezerwy i aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego dotyczące operacji rozliczanych z kapitałem własnym odnosi się na kapitał własny.

25.2 Dane ilościowe

Podatek dochodowy	1 stycznia - 31 grudnia 2023	1 stycznia - 31 grudnia 2022 (przekształcone)
Zysk brutto (skonsolidowany)	16 077	8 137
Stawka CIT (lub zakres stawek CIT) właściwa dla kraju siedziby jednostki dominującej (w %)	19%	19%
Podatek dochodowy jaki zostałyby skalkulowany jako iloczyn zysku księgowego brutto jednostek i stawki CIT właściwej dla kraju siedziby jednostki dominującej	3 055	1 546
Różnice pomiędzy podatkiem dochodowym skalkulowanym powyżej a podatkiem dochodowym wykazanym w rachunku zysków i strat:	570	925
- podatek od instytucji finansowych	284	276
- rezerwy na należności kredytowe w części nie pokrytej podatkiem odroczonym	55	44
- wycena aktywów finansowych	29	10
- utworzenie/rozwiązanie odpisów na należności niezaliczone do kosztów uzyskania przychodów	80	79
- utworzenie/rozwiązanie pozostałych rezerw i odpisów na aktywa, niezaliczonych do kosztów uzyskania przychodów	84	314
- opłata na rzecz BFG	47	69
- Fundusz Wsparcia Kredytobiorców	-	44
- różnice wynikające z odmiennych stawek podatkowych	(11)	10
- dywidendy	(6)	(4)
- straty podatkowe	1	21
- pozostałe zwiększenia, zaniechania, zwolnienia, odliczenia i obniżki podatku	7	62
Podatek dochodowy wykazany w rachunku zysków i strat	3 625	2 471

Łączna kwota podatku bieżącego i odroczonego	1 stycznia - 31 grudnia 2023	1 stycznia - 31 grudnia 2022 (przekształcone)
Ujętego w rachunku zysków i strat, w tym:	3 625	2 471
- podatek bieżący	3 125	1 672
- podatek odroczony	500	799
Ujętego w innych całkowitych dochodach, w tym:	679	78
- podatek bieżący	30	-
- podatek odroczony	649	78

Podatek dochodowy dotyczący składników innych całkowitych dochodów	1 stycznia - 31 grudnia 2023	1 stycznia - 31 grudnia 2022 (przekształcone)
Inne całkowite dochody brutto	3 491	428
Podatek dochodowy	(679)	(78)
Wycena instrumentów dłużnych	(383)	405
Reklasyfikacja wyceny instrumentów dłużnych do rachunku zysków i strat	(7)	(5)
Przychody i koszty finansowe z ubezpieczeń	314	(770)
Przychody i koszty finansowe z reasekuracji	(7)	21
Wycena należności od klientów z tytułu kredytów	(1)	1
Zabezpieczenie przepływów pieniężnych	(600)	295
Wycena instrumentów kapitałowych	-	(29)
Reklasyfikacja nieruchomości z rzeczowych aktywów trwałych do inwestycyjnych	(1)	-
Zyski i straty aktuarialne dotyczące rezerw pracowniczych	6	4
Inne całkowite dochody netto	2 812	350

W skład Grupy PZU wchodzi jednostki funkcjonujące w różnych krajach i podlegające odrębnym przepisom podatkowym. Przepisy dotyczące podatku od towarów i usług, podatku dochodowego od osób prawnych, fizycznych czy składki na

ubezpieczenia społeczne podlegają stosunkowo częstym zmianom. Obowiązujące w krajach, w których działa Grupa PZU przepisy, zawierają również niejasności, które powodują różnice w opiniach co do interpretacji prawnej przepisów podatkowych między organami państwowymi i przedsiębiorstwami. Rozliczenia podatkowe oraz inne (na przykład celne czy dewizowe) mogą być przedmiotem kontroli organów (w Polsce – przez okres pięciu lat), które uprawnione są do nakładania wysokich kar, a ustalone w wyniku kontroli dodatkowe kwoty zobowiązań muszą zostać wpłacone wraz z wysokimi odsetkami. Zjawiska te generują ryzyko podatkowe, w wyniku którego kwoty wykazane w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym mogą ulec zmianie w późniejszym terminie po ostatecznym ustaleniu ich wysokości przez organy skarbowe.

26. Zysk na jedną akcję

26.1 Zasady rachunkowości

Podstawowy zysk przypadający na jedną akcję oblicza się poprzez podzielenie wyniku finansowego, który przypada na zwykłych akcjonariuszy PZU, przez średnią ważoną liczbę akcji zwykłych występujących w ciągu danego okresu.

Średnia ważona liczby akcji zwykłych występujących w ciągu okresu to liczba akcji zwykłych na początku danego okresu, skorygowana o liczbę akcji zwykłych odkupionych lub wyemitowanych w ciągu tego okresu ważona wskaźnikiem odzwierciedlającym okres (w dniach) do całkowitej liczby akcji w danym okresie.

26.2 Dane ilościowe

Zysk na jedną akcję	1 stycznia - 31 grudnia 2023	1 stycznia - 31 grudnia 2022 (przekształcone)
Zysk netto przypisywany właścicielom jednostki dominującej	5 766	3 781
Podstawowa i rozwodniona średnia ważona liczba akcji zwykłych	863 378 107	863 390 384
Liczba akcji wyemitowanych	863 523 000	863 523 000
Średnia ważona liczba akcji własnych (w posiadaniu jednostek objętych konsolidacją)	144 893	132 616
Podstawowy i rozwodniony zysk (strata) na jedną akcję zwykłą (w złotych)	6,68	4,38

W 2023 i w 2022 roku nie wystąpiły transakcje ani zdarzenia powodujące rozwodnienie zysku przypadającego na jedną akcję.

27. Wartość firmy

27.1 Zasady rachunkowości

Wartość firmy, której wartość początkową ustalono w sposób opisany w punkcie 6.5 nie podlega amortyzacji, lecz na koniec każdego roku obrotowego oraz każdorazowo, gdy istnieją przesłanki, że mogło dojść do utraty wartości, poddaje się ją testom na utratę wartości. Test na utratę wartości firmy oparty jest na ocenie wartości odzyskiwalnej poszczególnych jednostek generujących przepływy pieniężne, do których została zaalokowana wartość firmy i porównaniu jej z ich wartością księgową (łącznie z przypisaną wartością firmy). W sytuacji, gdy wartość odzyskiwalna jest mniejsza, odpis z tytułu utraty wartości odnosi się w pierwszej kolejności na zaalokowaną do jednostki generującej przepływy pieniężne wartość firmy. Jednostka generująca przepływy pieniężne, dla której przeprowadza się test, nie może być większa niż segment operacyjny.

27.2 Dane ilościowe

Wartość firmy	31 grudnia 2023	31 grudnia 2022
Pekao ¹⁾	1 715	1 715
LD ²⁾	480	518
Spółki medyczne	341	307
Segment ubezpieczeń masowych w ubezpieczeniach majątkowych i osobowych (Link4)	221	221
Balta	39	42
Pozostałe	5	5
Wartość firmy, razem	2 801	2 808

¹⁾ Obejmuje wartość firmy z tytułu nabycia PIM oraz Idea Banku.

²⁾ Obejmuje wartość firmy z tytułu nabycia oddziału LD w Estonii.

Zmiana stanu wartości firmy	1 stycznia - 31 grudnia 2023	1 stycznia - 31 grudnia 2022
Wartość firmy brutto na początek okresu	4 124	4 094
- nabycie spółek medycznych	34	21
- różnice kursowe	(42)	9
Wartość firmy brutto na koniec okresu	4 116	4 124
Odpisy z tytułu utraty wartości na początek okresu	(1 316)	(1 316)
- odpis z tytułu utraty wartości – spółki medyczne	-	(2)
- różnice kursowe	1	2
Odpisy z tytułu utraty wartości na koniec okresu	(1 315)	(1 316)
Wartość firmy netto na koniec okresu	2 801	2 808

27.3 Testy na utratę wartości

Testy na utratę wartości firmy sporządzono na 31 grudnia 2023 roku dla wszystkich CGU, do których zaalokowano wartość firmy. Test na utratę wartości polega na porównaniu wartości bilansowych (łącznie z przypisaną wartością firmy) i wartości odzyskiwalnych CGU, do których zaalokowano wartość firmy. Odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości CGU ujmuje się w rachunku zysków i strat, gdy wartość odzyskiwalna CGU jest niższa od jego wartości bilansowej.

Ośrodki wypracowujące środki pieniężne (CGU)

Wartość firmy przypisuje się do poszczególnych spółek (stanowiących CGU na potrzeby testu na utratę wartości) i na tym poziomie poddaje monitorowaniu. Wartość firmy alokowaną do spółek medycznych, które zostały przekształcone w oddziały PZU Zdrowie, monitoruje się łącznie. W trakcie ostatecznego rozliczenia ceny nabycia, wartość firmy z tytułu nabycia Link4 została w całości alokowana do segmentu ubezpieczeń masowych w ubezpieczeniach majątkowych i osobowych, który ze względu na skalę integracji działalności Link4 z PZU w ramach realizacji strategii dwóch marek, zakładającej osiągnięcie synergii z tytułu zarządzania portfelem klientów masowych oraz sprzedaży dodatkowych produktów ubezpieczeniowych jest najmniejszym CGU, do której wartość firmy może być przypisana. Wartość firmy z tytułu nabycia PIM oraz przedsiębiorstwa Idea Banku została w całości alokowana do Pekao, gdyż jest to najniższy poziom, na którym wartość firmy jest monitorowana na poziomie Grupy.

Wartość bilansowa

Wartość bilansowa obejmuje aktywa netto CGU, włącznie z wartościami niematerialnymi, takimi jak znaki towarowe oraz relacje z klientami, które zostały ujawnione w związku z nabyciem CGU oraz wartość firmy. W przypadku podmiotów, w których występują udziały niekontrolujące, wartość bilansową na potrzeby testu powiększa się o część wartości firmy przypisywanej do udziałów niekontrolujących (nie jest ona wykazana w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej).

Na potrzeby testu wartość bilansowa netto segmentu ubezpieczeń masowych została ustalona w oparciu o alokację aktywów netto Grupy PZU. Alokacji dokonano w proporcji, w jakiej hipotetyczny kapitałowy wymóg wypłacalności, który można przypisać

do segmentu ubezpieczeń masowych, pozostaje do całkowitego kapitałowego wymogu wypłacalności. Do alokacji kapitałowego wymogu wypłacalności zastosowano metodę Eulera. Polega ona na przypisaniu do segmentu miar ryzyka, które są oparte na regulacjach Wypłacalność II i uwzględniają efekty dywersyfikacji.

Wartość odzyskiwalna

Wartość odzyskiwalna odpowiada wartości godziwej pomniejszonej o koszty zbycia lub wartości użytkowej, zależnie od tego, która z nich jest wyższa. Na 31 grudnia 2023 roku wartość odzyskiwalną oszacowano w oparciu o wartość użytkową.

Wartość odzyskiwalną CGU ustalono w oparciu o wartość użytkową jednostek, metodą zdyskontowanych przepływów pieniężnych, w oparciu o najbardziej aktualne zatwierdzone projekcje finansowe, których okres, przedstawiono w tabeli poniżej.

Projekcje finansowe CGU uwzględniają ofertę produktów oraz perspektywy wzrostu rynków, strukturę bilansu i dostępne nadwyżki kapitałowe, dotychczasowe wyniki oraz oczekiwane parametry makroekonomiczne, takie jak poziom stóp procentowych oraz wzrost gospodarczy.

Stopy dyskontowe użyte na potrzeby testu jednostek ubezpieczeniowych ustalono na poziomie kosztu kapitału własnego. W przypadku spółek medycznych użyto średniego ważonego kosztu kapitału (ang. *Weighted average cost of capital*, WACC). Koszt kapitału własnego został ustalony zgodnie z modelem CAPM. Ponadto w uzasadnionych przypadkach dokonano poprawek z tytułu wielkości firmy (ang. *size premium*). Stopy wolne od ryzyka ustalono w oparciu o rentowność 10-letnich obligacji rządowych kraju siedziby CGU, współczynniki beta oparto o współczynniki podobnych podmiotów notowanych. Premie rynkowe wyniosły 5% (w 2022 roku: 5,25%).

W przypadku podmiotów regulowanych (banki, zakłady ubezpieczeń, instytucje finansowe) prognozowane przepływy pieniężne uwzględniają konieczność utrzymania odpowiedniego poziomu środków własnych (kapitału ekonomicznego). Przepływy pieniężne segmentu ubezpieczeń masowych zostały określone w oparciu o kwotę hipotetycznych dywidend, które segment ten mógłby wypłacić, gdyby działał jako oddzielny zakład ubezpieczeń. Wysokość dywidend zależy od prognoz wyników technicznych tego segmentu po podatku dochodowym i podatku od instytucji finansowych oraz nadwyżek kapitałowych przypisanych do tego segmentu na datę bilansową i w kolejnych okresach. Wskaźniki wzrostu po okresie prognozy ustalono uwzględniając długoterminowe perspektywy rozwoju rynku, na którym działa dana jednostka. Wskaźniki wzrostu nie przekraczają długoterminowych prognoz rozwoju PKB danego kraju w ujęciu nominalnym.

Jednostka generująca przepływy pieniężne	31 grudnia 2023			31 grudnia 2022		
	Stopa dyskontowa	Stopa wzrostu po okresie prognoz	Horyzont projekcji finansowych	Stopa dyskontowa	Stopa wzrostu po okresie prognoz	Horyzont projekcji finansowych
Pekao	10,3%	3,5%	3 lata	12,9%	3,5%	6 lat
LD	8,4%	3,0%	3 lata	8,6%	3,0%	3 lata
Segment ubezpieczeń masowych	10,1%	2,5%	3 lata	11,7%	2,5%	3 lata
Balta	8,5%	3,0%	3 lata	8,8%	3,0%	3 lata
Spółki medyczne	8,2%	2,0%-3,0%	3 lata	9,3%	2,0%-3,0%	3 lata

Analiza wrażliwości

Oszacowanie wartości odzyskiwalnej jest procesem złożonym i wymaga od Zarządu jednostki dominującej wypracowania profesjonalnych osądów oraz wykorzystania skomplikowanych i subiektywnych założeń. Stosunkowo niewielkie zmiany w istotnych założeniach mogą mieć istotny wpływ na wycenę wartości odzyskiwalnej. Istotnymi założeniami w procesie szacowania wartości odzyskiwalnej są: stopy wzrostu w okresie rezydualnym, stopy dyskonta, oczekiwany poziom rentowności, przyszłe wymogi kapitałowe oraz minimalny poziom adekwatności kapitałowej jako warunek wypłaty dywidend przez podmioty regulowane.

W kolejnej tabeli podano nadwyżkę wartości odzyskiwalnych ponad wartości księgowe oraz maksymalne stopy dyskontowe i minimalne krańcowe stopy wzrostu po okresie prognoz, przy których następuje zrównanie wartości bilansowych i odzyskiwalnych poszczególnych CGU. Kwota nadwyżki została podana na udziale PZU.

Jednostka generująca przepływy pieniężne	31 grudnia 2023			31 grudnia 2022		
	Nadwyżka (w mln zł)	Wartość krańcowa stopy dyskontowej	Wartość krańcowa stopy wzrostu po okresie prognoz	Nadwyżka (w mln zł)	Wartość krańcowa stopy dyskontowej	Wartość krańcowa stopy wzrostu po okresie prognoz
Pekao	1 767	12,2%	0,7%	200	13,2%	2,5%
LD	1 217	13,4%	(3,4%)	642	11,5%	(0,5%)
Balta	593	16,7%	(8,9%)	229	12,4%	(1,5%)
Segment ubezpieczeń masowych	5 674	18,0%	nd. ²⁾	5 400 ¹⁾	27,2%	nd. ²⁾
Spółki medyczne	715	9,4%-21,9%	(19,6%)-0,9%	183	9,4%-17,5%	(9,6%)-1,7%

¹⁾ Nadwyżka wartości odzyskiwalnej segmentu ubezpieczeń masowych nad jego wartością bilansową wraz z zaalokowaną do tego segmentu wartością firmy z tytułu nabycia Link4.

²⁾ Wartość zdyskontowanych przepływów pieniężnych w okresie prognozy jest wyższa niż wartość bilansowa przypisana do segmentu ubezpieczeń masowych, w związku z czym nie zaprezentowano wartości krańcowej stopy wzrostu po okresie prognozy.

28. Wartości niematerialne

28.1 Zasady rachunkowości

Składniki wartości niematerialnych rozpoznaje się, jeżeli są one możliwe do zidentyfikowania, sprawowana jest nad nimi kontrola, jest prawdopodobne, że osiągnięte zostaną przyszłe korzyści ekonomiczne, które można przyporządkować danemu składnikowi i można wiarygodnie ustalić cenę nabycia lub koszt wytworzenia danego składnika.

Wartości niematerialne wycenia się według cen nabycia lub kosztów wytworzenia pomniejszonych o odpisy amortyzacyjne, a także o odpisy z tytułu utraty wartości.

Sposób ustalenia wartości godziwej wartości niematerialnych nabywanych w transakcji połączenia jednostek gospodarczych zaprezentowano w punkcie 6.5.

Składniki wartości niematerialnych obejmują w szczególności: oprogramowanie komputerowe, autorskie prawa majątkowe, licencje oraz koncesje, a także składniki nabyte w transakcjach połączenia jednostek gospodarczych - znaki towarowe, relacje z klientami (w tym relacje z klientami posiadającymi rachunki oszczędnościowo-rozliczeniowe), relacje z brokerami, przyszłe zyski z zakupionego portfela umów ubezpieczenia itp.

Składniki wartości niematerialnych podlegają amortyzacji przez szacowany okres użyteczności:

- składniki inne niż składniki wartości niematerialnych nabyte w transakcjach połączenia jednostek gospodarczych – przy zastosowaniu metody liniowej przez okres od dwóch do pięciu lat. W uzasadnionych przypadkach, po indywidualnej analizie, dopuszcza się stosowanie innej stawki amortyzacji adekwatnej do przewidywanego okresu użytkowania danego składnika wartości niematerialnych. W związku z podjętą decyzją dotyczącą planowanego okresu użytkowania systemu produktowego w PZU przez okres dziesięciu lat, przyjęto dla niego roczną stawkę amortyzacji 10%;

- składniki wartości niematerialnych nabyte w transakcjach połączenia jednostek gospodarczych (z wyjątkiem nabytych znaków towarowych) – przez okres od jednego do piętnastu lat w oparciu o wartości generowanych zysków w poszczególnych latach;
- znaki towarowe nabyte w transakcjach połączenia jednostek gospodarczych, jako wartości niematerialne o okresie użytkowania ustalonym jako nieokreślony nie podlegają amortyzacji, lecz na koniec każdego roku obrotowego oraz każdorazowo, gdy istnieją przesłanki, że mogło dojść do utraty wartości, poddaje się je testom na utratę wartości.

Utrata wartości

Na koniec okresu sprawozdawczego przeprowadzany jest przegląd składników aktywów w celu stwierdzenia, czy nie występują przesłanki wskazujące na możliwość utraty ich wartości. W przypadku stwierdzenia takich przesłanek, a w przypadku znaków towarowych – każdorazowo na koniec roku, przeprowadza się test na utratę wartości danego składnika aktywów mający na celu określenie jego wartości odzyskiwalnej.

Uznaje się, że utrata wartości składników wartości niematerialnych wystąpiła, jeżeli w wyniku zmian technologicznych, przeznaczenia do likwidacji, wycofania z użytkowania lub wystąpienia innych przesłanek wskazujących na zmniejszenie przydatności danego składnika aktywów obniżyła się wartość przewidywanych korzyści ekonomicznych związanych ze składnikiem wartości niematerialnych lub rzeczowych aktywów trwałych.

W razie konieczności dokonuje się odpisu aktualizującego do wartości odzyskiwalnej. W sytuacji, gdy składnik aktywów nie generuje przepływów pieniężnych, które są w znacznym stopniu niezależne od przepływów generowanych przez inne aktywa, analizę przeprowadza się dla najmniejszej możliwej do zidentyfikowania grupy aktywów generujących niezależne wpływy pieniężne, do której należy dany składnik aktywów. Ewentualne odpisy z tytułu utraty wartości wykazywane są jako koszt w skonsolidowanym rachunku zysków i strat w pozycji „Pozostałe koszty operacyjne”.

Jeżeli występują przesłanki wskazujące na to, że odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości, który był ujęty w okresach ubiegłych przestał istnieć lub uległ zmniejszeniu, szacuje się wartość odzyskiwalną takiego składnika aktywów. Ujęty w ubiegłych okresach odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości odwraca się do wartości odzyskiwalnej, nieprzekraczającej wartości bilansowej, jaka zostałaby ustalona (po odjęciu umorzenia), gdyby poprzednio w ogóle nie ujęto odpisu. Odwrócenie odpisu aktualizacyjnego z tytułu utraty wartości ujmuje się jako przychód w skonsolidowanym rachunku zysków i strat w pozycji „Pozostałe przychody operacyjne”.

Testy na utratę wartości znaków towarowych sporządzono na 31 grudnia 2023 roku. W wyniku przeprowadzonych testów nie stwierdzono konieczności dokonywania odpisów z tytułu utraty wartości. Wartość użytkową znaków towarowych określono w oparciu o wartość zdyskontowanych przepływów pieniężnych z tytułu potencjalnych opłat licencyjnych. Wysokość opłat licencyjnych ustalono na poziomie 0,4-0,8% przychodów segmentu detalicznego i korporacyjnego Grupy Kapitałowej Pekao oraz 1% przychodów z ubezpieczeń. Stopy dyskontowe ustalono w oparciu o koszt kapitału powiększony o premie specyficzne: 2 p.p. – w przypadku Pekao, 0,7-1,0 p.p. – dla zakładów ubezpieczeń. Stopy wzrostu po okresie prognoz danego CGU przyjęto na takim samym poziomie jak w testach na utratę wartości wartości firmy, opisanych w punkcie 27.3.

28.2 Dane ilościowe

Zmiana stanu wartości niematerialnych (wg grup rodzajowych) w roku zakończonym 31 grudnia 2023	Oprogramowanie, licencje i podobne wartości	Znaki towarowe	Relacje z klientami	Wartości niematerialne w toku wytwarzania	Inne wartości niematerialne	Wartości niematerialne, razem
Wartość brutto na początek okresu	3 974	623	2 013	852	110	7 572
Zmiany:	402	(9)	(23)	97	217	684
- zakupy i wytworzone we własnym zakresie	24	-	-	753	7	784
- zmiana składu grupy	-	-	-	-	-	-
- przeniesienia	441	-	-	(657)	216	-
- sprzedaż i likwidacja	(61)	-	-	(3)	(3)	(67)
- różnice kursowe i pozostałe	(2)	(9)	(23)	4	(3)	(33)
Wartość brutto na koniec okresu	4 376	614	1 990	949	327	8 256
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) na początek okresu	(2 362)	-	(1 605)	-	(86)	(4 053)
Zmiany:	(466)	-	(57)	-	(18)	(541)
- amortyzacja za okres	(529)	-	(80)	-	(25)	(634)
- sprzedaż i likwidacja	58	-	-	-	3	61
- różnice kursowe i pozostałe	5	-	23	-	4	32
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) na koniec okresu	(2 828)	-	(1 662)	-	(104)	(4 594)
Odpisy z tytułu utraty wartości na początek okresu	(56)	(100)	(61)	(20)	-	(237)
Zmiany odniesione w pozostałe koszty operacyjne	(6)	-	-	(3)	(12)	(21)
Inne zmiany	-	-	-	(1)	-	(1)
Odpisy z tytułu utraty wartości na koniec okresu	(62)	(100)	(61)	(23)	(12)	(258)
Wartość netto wartości niematerialnych na koniec okresu	1 486	514	267	926	211	3 404

Zmiana stanu wartości niematerialnych (wg grup rodzajowych) w roku zakończonym 31 grudnia 2022	Oprogramowanie, licencje i podobne wartości	Znaki towarowe	Relacje z klientami	Wartości niematerialne w toku wytwarzania	Inne wartości niematerialne	Wartości niematerialne, razem
Wartość brutto na początek okresu	3 873	622	1 999	703	101	7 298
Zmiany:	101	1	14	149	9	274
- zakupy i wytworzone we własnym zakresie	19	-	-	682	-	701
- zmiana składu grupy	-	-	9	-	-	9
- przeniesienia	523	-	-	(531)	8	-
- sprzedaż i likwidacja	(129)	-	-	(1)	-	(130)
- różnice kursowe i pozostałe	(312)	1	5	(1)	1	(306)
Wartość brutto na koniec okresu	3 974	623	2 013	852	110	7 572
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) na początek okresu	(2 120)	-	(1 501)	-	(81)	(3 702)
Zmiany:	(242)	-	(104)	-	(5)	(351)
- amortyzacja za okres	(496)	-	(99)	-	(6)	(601)
- sprzedaż i likwidacja	121	-	-	-	-	121
- różnice kursowe i pozostałe	133	-	(5)	-	1	129
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) na koniec okresu	(2 362)	-	(1 605)	-	(86)	(4 053)
Odpisy z tytułu utraty wartości na początek okresu	(15)	(100)	(61)	(17)	-	(193)
Zmiany odniesione w pozostałe koszty operacyjne	(47)	-	-	(5)	-	(52)
Inne zmiany	6	-	-	2	-	8
Odpisy z tytułu utraty wartości na koniec okresu	(56)	(100)	(61)	(20)	-	(237)
Wartość netto wartości niematerialnych na koniec okresu	1 556	523	347	832	24	3 282

Amortyzacja wartości niematerialnych według miejsca wykazania w skonsolidowanym rachunku zysków i strat	1 stycznia - 31 grudnia 2023	1 stycznia - 31 grudnia 2022
Koszty z umów ubezpieczenia	143	123
Koszty działania banków	382	363
Pozostałe koszty operacyjne ¹⁾	109	115
Amortyzacja, razem	634	601

¹⁾ W tym amortyzacja wartości niematerialnych nabytych w transakcjach przejęcia spółek w kwocie 80 mln zł (w 2022 roku: 99 mln zł).

29. Inne aktywa

Inne aktywa	31 grudnia 2023	31 grudnia 2022 (przekształcone)
Odroczone koszty informatyczne	202	205
Zarachowane należności z bezpośredniej likwidacji szkód	46	47
Koszty do rozliczenia w czasie	149	117
Zapasy	37	56
Pozostałe składniki aktywów	49	37
Inne aktywa, razem	483	462

Inne aktywa	31 grudnia 2023	31 grudnia 2022 (przekształcone)
Krótkoterminowe	466	447
Długoterminowe	17	15
Inne aktywa, razem	483	462

30. Rzeczowe aktywa trwałe

30.1 Zasady rachunkowości

Składniki rzeczowych aktywów trwałych wykazuje się według cen nabycia lub kosztów wytworzenia, pomniejszonych o dotychczasowe umorzenie oraz odpisy z tytułu utraty wartości.

Wszystkie składniki rzeczowych aktywów trwałych oraz ich istotne komponenty, z wyjątkiem gruntów oraz rzeczowych aktywów trwałych w budowie, amortyzuje się metodą liniową od momentu, gdy jest on dostępny do użytkowania, to znaczy od momentu jego dostosowania do miejsca i warunków potrzebnych do rozpoczęcia funkcjonowania zgodnie z zamierzeniami.

Poniżej przedstawiono roczne stawki amortyzacji dla istotnych składników aktywów:

Kategoria aktywów	Stawka
Spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego oraz spółdzielcze prawo do lokalu użytkowego	2,5%
Budynki i budowle	1,5% - 10%
Maszyny i urządzenia techniczne	10% - 40%
Środki transportu	14% - 33%
Sprzęt informatyczny	14,3% - 40%
Pozostałe aktywa trwałe	7% - 20%

Aktywa utrzymywane na podstawie umowy leasingu amortyzuje się przez okres ich użyteczności, o ile występuje racjonalna pewność ich zakupu lub przeniesienia własności. W przeciwnym razie amortyzuje się je przez okres nie dłuższy niż przez okres trwania leasingu.

Zasady dokonywania odpisów z tytułu utraty wartości są analogiczne do tych, które obowiązują dla wartości niematerialnych i zostały opisane w punkcie 28.1.

30.2 Dane ilościowe

Zmiana stanu rzeczowych aktywów trwałych (wg grup rodzajowych) w roku zakończonym 31 grudnia 2023	Urządzenia techniczne i maszyny	Środki transportu	Rzeczowe aktywa trwałe w budowie	Nieruchomości	Inne rzeczowe aktywa trwałe	Rzeczowe aktywa trwałe, razem
Wartość brutto na początek okresu	1 604	353	405	4 817	656	7 835
Zmiany:	104	15	(24)	(292)	60	(137)
- zakupy i wytworzone we własnym zakresie	20	24	478	12	35	569
- zwiększenie aktywów z tytułu prawa do użytkowania	27	21	-	605	-	653
- zmiana składu grupy	1	-	-	6	-	7
- sprzedaż i likwidacja	(177)	(26)	-	(83)	(73)	(359)
- zmniejszenia aktywów z tytułu prawa do użytkowania (rozwiązanie umów, sprzedaż)	(12)	(19)	-	(282)	(3)	(316)
- przeniesienie do kategorii przeznaczonych do sprzedaży wg MSSF 5	-	-	-	(96)	-	(96)
- przeniesienia do i z kategorii nieruchomości inwestycyjnych	-	-	(24)	(547)	-	(571)
- przeniesienia	246	15	(463)	100	102	-
- różnice kursowe i pozostałe	(1)	-	(15)	(7)	(1)	(24)
Wartość brutto na koniec okresu	1 708	368	381	4 525	716	7 698
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) na początek okresu	(957)	(128)	-	(1 983)	(271)	(3 339)
Zmiany:	(48)	(19)	-	310	(27)	216
- amortyzacja za okres	(219)	(28)	-	(97)	(95)	(439)
- amortyzacja aktywów z tytułu prawa do użytkowania	(1)	(18)	-	(293)	(1)	(313)
- sprzedaż i likwidacja	172	11	-	34	68	285
- sprzedaż, likwidacja i inne zmiany aktywów z tytułu prawa do użytkowania	-	20	-	310	1	331
- przeniesienie do kategorii przeznaczonych do sprzedaży wg MSSF 5	-	-	-	71	-	71
- przeniesienia do nieruchomości inwestycyjnych	-	-	-	283	-	283
- różnice kursowe i pozostałe	-	(4)	-	2	-	(2)
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) na koniec okresu	(1 005)	(147)	-	(1 673)	(298)	(3 123)
Odpisy z tytułu utraty wartości na początek okresu	(18)	(3)	-	(159)	(12)	(192)
Zmiany odniesione na pozostałe koszty operacyjne	(3)	-	-	(11)	(2)	(16)
Zmiany odniesione na pozostałe przychody operacyjne	-	2	-	9	1	12
Przeniesienia do kategorii nieruchomości inwestycyjnych	-	-	-	61	-	61
Inne zmiany	2	1	-	-	2	5
Odpisy z tytułu utraty wartości na koniec okresu	(19)	-	-	(100)	(11)	(130)
Wartość netto rzeczowych aktywów trwałych na koniec okresu	684	221	381	2 752	407	4 445
- w tym wartość netto aktywów z tytułu prawa do użytkowania	16	81	-	1 410	-	1 507

Wartość aktywów z tytułu prawa do użytkowania zaprezentowano w punkcie 49.

Zmiana stanu rzeczowych aktywów trwałych (wg grup rodzajowych) w roku zakończonym 31 grudnia 2022	Urządzenia techniczne i maszyny	Środki transportu	Rzeczowe aktywa trwałe w budowie	Nieruchomości	Inne rzeczowe aktywa trwałe	Rzeczowe aktywa trwałe, razem
Wartość brutto na początek okresu	1 606	363	283	4 409	697	7 358
Zmiany:	(2)	(10)	122	408	(41)	477
- zakupy i wytworzone we własnym zakresie	12	4	427	4	11	458
- zwiększenie aktywów z tytułu prawa do użytkowania	2	12	-	621	-	635
- zmiana składu grupy	-	-	-	6	2	8
- sprzedaż i likwidacja	(184)	(22)	-	(64)	(121)	(391)
- zmniejszenia aktywów z tytułu prawa do użytkowania (rozwiązanie umów, sprzedaż)	-	(21)	-	(111)	-	(132)
- przeniesienie do kategorii przeznaczonych do sprzedaży wg MSSF 5	(5)	-	-	(68)	-	(73)
- przeniesienia do i z kategorii nieruchomości inwestycyjnych	-	-	-	(5)	-	(5)
- przeniesienia	171	15	(285)	28	71	-
- różnice kursowe i pozostałe	2	2	(20)	(3)	(4)	(23)
Wartość brutto na koniec okresu	1 604	353	405	4 817	656	7 835
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) na początek okresu	(945)	(114)	-	(1 702)	(300)	(3 061)
Zmiany:	(12)	(14)	-	(281)	29	(278)
- amortyzacja za okres	(198)	(21)	-	(113)	(84)	(416)
- amortyzacja aktywów z tytułu prawa do użytkowania	-	(17)	-	(293)	(1)	(311)
- sprzedaż i likwidacja	182	17	-	42	113	354
- sprzedaż, likwidacja i inne zmiany aktywów z tytułu prawa do użytkowania	-	12	-	46	-	58
- przeniesienie do kategorii przeznaczonych do sprzedaży wg MSSF 5	5	-	-	38	-	43
- różnice kursowe i pozostałe	(1)	(5)	-	(1)	1	(6)
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) na koniec okresu	(957)	(128)	-	(1 983)	(271)	(3 339)
Odpisy z tytułu utraty wartości na początek okresu	(14)	(3)	-	(120)	(16)	(153)
Zmiany odniesione na pozostałe koszty operacyjne	(6)	(1)	-	(47)	(3)	(57)
Zmiany odniesione na pozostałe przychody operacyjne	2	1	-	-	1	4
Inne zmiany	-	-	-	8	6	14
Odpisy z tytułu utraty wartości na koniec okresu	(18)	(3)	-	(159)	(12)	(192)
Wartość netto rzeczowych aktywów trwałych na koniec okresu	629	222	405	2 675	373	4 304
- w tym wartość netto aktywów z tytułu prawa do użytkowania	2	77	-	1 079	3	1 161

31. Nieruchomości inwestycyjne

31.1 Zasady rachunkowości

Nieruchomości inwestycyjne utrzymuje się w celu osiągnięcia przychodów z czynszów lub uzyskania korzyści wynikających ze wzrostu ich wartości, bądź obu tych pożytków równocześnie. Nieruchomości inwestycyjne nie są wykorzystywane w działalności operacyjnej.

Nieruchomości inwestycyjne ujmuje się początkowo według ceny nabycia lub kosztu wytworzenia, powiększonych o koszty transakcji. Po początkowym ujęciu, wycenia się je w wartości godziwej, zgodnie z zasadami opisanymi w punkcie 10.1.6. Zyski i straty wynikające ze zmiany wartości godziwej nieruchomości inwestycyjnych ujmuje się w skonsolidowanym rachunku zysków i strat w pozycji „Zmiana netto wartości godziwej aktywów i zobowiązań wycenianych w wartości godziwej” w okresie, w którym powstały.

W przypadku gdy nieruchomość wykorzystywana na własne potrzeby staje się nieruchomością inwestycyjną, do dnia reklasyfikacji naliczana jest amortyzacja i dokonywane są ewentualne odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości, a następnie:

- jeżeli ustalona na ten dzień wartość bilansowa jest wyższa niż wartość godziwa, to różnica ujmowana jest w skonsolidowanym rachunku zysków i strat w pozycji „Pozostałe koszty operacyjne”;
- jeżeli dotychczasowa wartość bilansowa jest niższa od wartości godziwej, to różnicę ujmuje się w pierwszej kolejności w skonsolidowanym rachunku zysków i strat w pozycji „Pozostałe przychody operacyjne” jako odwrócenie odpisu aktualizującego (do wysokości wcześniej dokonanego odpisu, przy czym kwota ujęta w skonsolidowanym rachunku zysków i strat nie może przekroczyć kwoty doprowadzającej wartość nieruchomości do takiej wartości, jaka zostałaby ustalona po odjęciu umorzenia, gdyby w ogóle nie dokonano odpisu), a pozostałą część różnicy - w innych całkowitych dochodach w pozycji „Reklasyfikacja nieruchomości z rzeczowych aktywów trwałych do inwestycyjnych”.

Przy późniejszym zbyciu nieruchomości inwestycyjnej kapitał z aktualizacji wyceny przenosi się do kapitału zapasowego.

31.2 Szacunki i założenia

Czynniki mające istotny wpływ na wycenę nieruchomości inwestycyjnych zaprezentowano w punkcie 10.2.1.2.

31.3 Dane ilościowe

Zmiana stanu nieruchomości inwestycyjnych	1 stycznia - 31 grudnia 2023	1 stycznia - 31 grudnia 2022
Wartość księgowa netto na początek okresu	3 021	2 773
Zwiększenia:	273	176
- zakup	46	146
- przeniesienie z nieruchomości przeznaczonych na potrzeby własne	212	7
- przeniesienie z kategorii przeznaczonych do sprzedaży wg MSSF 5	-	23
- przeniesienie z nieruchomości przeznaczonych na potrzeby własne -aktywa z tyt. prawa do użytkowania	15	-
Zmniejszenia:	-	(3)
- przeniesienie do nieruchomości przeznaczonych na potrzeby własne	-	(2)
- przeniesienie do kategorii przeznaczonych do sprzedaży wg MSSF 5	-	(1)
Zysk (strata) z tytułu aktualizacji wyceny do wartości godziwej	(194)	75
- odniesiony na wynik finansowy	(220)	73
- odniesiony na inne całkowite dochody	26	2
Różnice kursowe	(2)	-
Wartość księgowa netto na koniec okresu, w tym	3 098	3 021
- budynki i budowle	2 733	2 760
- grunty własne	228	191
- prawo wieczystego użytkowania gruntu i spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu	137	70

Pozycja „Prawo wieczystego użytkowania gruntu” zawiera prawo do odpłatnego wykorzystywania gruntu przez okres do 99 lat. Prawo takie może być przedmiotem obrotu handlowego.

Na 31 grudnia 2023 roku wartość godziwa nieruchomości inwestycyjnych wynika z wycen przeprowadzonych głównie w 2023 roku przez niezależnych rzeczoznawców.

32. Jednostki wyceniane metodą praw własności

32.1 Zasady rachunkowości

Jednostki stowarzyszone to jednostki, na które wywierany jest znaczący wpływ, czyli władza pozwalająca na uczestniczenie w podejmowaniu decyzji na temat polityki finansowej lub operacyjnej jednostki, w której dokonano inwestycji, niepolegająca jednak na sprawowaniu kontroli lub współkontroli.

Wspólne przedsięwzięcia to ustalenie umowne, w ramach którego strony sprawujące współkontrolę nad ustaleniem umownym mają prawa do aktywów netto tego ustalenia.

Jednostki stowarzyszone i wspólne przedsięwzięcia wycenia się metodą praw własności, zgodnie z którą w momencie początkowego ujęcia inwestycja ujmowana jest według ceny nabycia. Wartość firmy wynikająca z nadwyżki ceny nabycia ponad wartość godziwą możliwych do zidentyfikowania aktywów i zobowiązań jednostki stowarzyszonej jest ujmowana w wartości bilansowej inwestycji. W kolejnych okresach wartość bilansowa jest korygowana w celu ujęcia udziałów inwestora w zyskach lub stratach jednostki stowarzyszonej lub wspólnego przedsięwzięcia oraz ewentualnych odpisów z tytułu utraty wartości. Udział Grupy PZU w wyniku finansowym jednostek stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięć ujmuje się w skonsolidowanym rachunku zysków i strat w pozycji „Udział w zyskach netto jednostek wycenianych metodą praw własności”, natomiast udział w zmianach stanu innych całkowitych dochodów – w innych całkowitych dochodach. Otrzymane wypłaty z zysku wypracowanego przez jednostkę stowarzyszoną lub wspólne przedsięwzięcie obniżają wartość bilansową inwestycji.

32.2 Dane ilościowe

Jednostki stowarzyszone	31 grudnia 2023	31 grudnia 2022
Krajowy Integrator Płatności SA	54	48
Sigma BIS SA	8	4
RUCH	-	-
Jednostki stowarzyszone, razem	62	52

Informacje o udziale w kapitale i głosach poszczególnych jednostek stowarzyszonych zaprezentowano w punkcie 2.2. Nie istnieją ograniczenia (np. wynikające z ustaleń w zakresie pożyczek, wymogów regulacyjnych lub umów) możliwości transferu środków przez jednostki stowarzyszone w postaci dywidend pieniężnych.

33. Należności od klientów z tytułu kredytów

33.1 Zasady rachunkowości

Należności od klientów z tytułu kredytów wycenia się na koniec okresu sprawozdawczego w następujący sposób:

- w wartości godziwej przez wynik finansowy – aktywa niespełniające testu SPPI, ze względu na występujący w umowach element dźwigni finansowej, zwiększający zmienność przepływów pieniężnych (m.in. kredyty studenckie, kredyty z dopłatami Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa oraz niektóre ekspozycje korporacyjne);
- w wartości godziwej przez inne całkowite dochody – aktywa spełniające test SPPI i zaklasyfikowane do modelu biznesowego, którego celem jest zarówno otrzymywanie przepływów pieniężnych wynikających z umowy, jak i sprzedaż składnika aktywów;
- w zamortyzowanym koszcie – dla pozostałych aktywów, spełniających test SPPI i utrzymywanych w celu uzyskiwania przepływów pieniężnych wynikających z umowy.

Informacje na temat testu SPPI zaprezentowano w punkcie 36.1.1.

Odsetki od należności od klientów z tytułu kredytów wycenianych w zamortyzowanym koszcie lub w wartości godziwej przez inne całkowite dochody, naliczone z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej rozpoznaje się w rachunku zysków i strat w pozycji „Przychody odsetkowe wyliczone przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej”.

Zmianę wartości godziwej należności od klientów z tytułu kredytów ujmuje się:

- dla wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody – w kapitale z aktualizacji wyceny;
- dla wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy – w rachunku zysków i strat w pozycji „Zmiana netto wartości godziwej aktywów i zobowiązań wycenianych w wartości godziwej”.

Modyfikacje aktywów finansowych

W przypadku zmian warunków umowy aktywa finansowego dokonuje się porównania wartości przepływów zmodyfikowanych, zdyskontowanych oryginalną efektywną stopą procentową z wartością bieżącą przepływów przed modyfikacją. Jeżeli zidentyfikowana różnica jest istotna, to pierwotne aktywo finansowe usuwa się ze sprawozdania z sytuacji finansowej, a zmodyfikowane aktywo finansowe ujmuje się w jego wartości godziwej.

Wynik powstały na dzień ustalenia skutków istotnej modyfikacji rozpoznaje się w skonsolidowanym rachunku zysków i strat w pozycji „Wynik z tytułu zaprzestania ujmowania instrumentów finansowych i inwestycji”.

W przeciwnym przypadku modyfikacja nie powoduje usunięcia aktywa finansowego ze sprawozdania z sytuacji finansowej, a jedynie wyliczenie nowej wartości bilansowej brutto oraz ujęcie wyniku z modyfikacji w skonsolidowanym rachunku zysków i strat w pozycji „Przychody odsetkowe wyliczone przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej”.

Ocena, czy dana modyfikacja aktywów finansowych jest modyfikacją istotną czy nieistotną zależy od spełnienia kryteriów jakościowych i ilościowych.

Do oceny istotności modyfikacji stosuje się kryteria:

- jakościowe – zmiana waluty (o ile nie wynika z istniejących postanowień umownych lub wymogów obowiązujących regulacji prawnych), zmiana (zastąpienie) dłużnika (z wyłączeniem dodania lub odejścia solidarnego dłużnika lub przejęcia kredytu w spadku), konsolidacja kilku ekspozycji w jedną w ramach aneksu lub umowy ugody lub restrukturyzacji;
- ilościowe – m.in. progi procentowe zmiany marży, zwiększenia kwoty finansowania i zmiany okresu rezydualnego finansowania (dla produktów o charakterze odnawialnym).

Wystąpienie przynajmniej jednego w tych kryteriów skutkuje wystąpieniem istotnej modyfikacji.

33.2 Dane ilościowe

Należności od klientów z tytułu kredytów	31 grudnia 2023	31 grudnia 2022
Wyceniane w zamortyzowanym koszcie	218 476	212 255
Wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	82	254
Wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	250	184
Należności od klientów z tytułu kredytów, razem	218 808	212 693

Należności od klientów z tytułu kredytów	31 grudnia 2023	31 grudnia 2022
Segment detaliczny	114 692	108 537
Kredyty operacyjne	197	191
Kredyty konsumpcyjne	25 116	24 809
Kredyty consumer finance	5 007	4 292
Kredyty na zakup papierów wartościowych	2	14
Kredyty w rachunku karty kredytowej	1 192	1 123
Kredyty na nieruchomości mieszkaniowe	82 237	77 220
Pozostałe kredyty hipoteczne	618	647
Kredyty samochodowe	1	2
Pozostałe należności	322	239
Segment biznesowy	104 116	104 156
Kredyty operacyjne	32 626	35 005
Kredyty samochodowe	-	1
Kredyty inwestycyjne	29 378	30 107
Skupione wierzytelności (faktoring)	9 874	8 224
Kredyty w rachunku karty kredytowej	98	109
Kredyty na nieruchomości mieszkaniowe	42	59
Pozostałe kredyty hipoteczne	10 355	9 872
Leasing finansowy	16 181	14 935
Pozostałe należności	5 562	5 844
Należności od klientów z tytułu kredytów, razem	218 808	212 693

34. Pochodne instrumenty finansowe

34.1 Zasady rachunkowości

Pochodne instrumenty finansowe obejmują zarówno instrumenty finansowe przeznaczone do obrotu, jak i stanowiące zabezpieczenie wartości godziwej lub przepływów pieniężnych.

Pochodne instrumenty finansowe przeznaczone do obrotu ujmuje się w księgach rachunkowych w wartości godziwej na dzień zawarcia transakcji i w późniejszych okresach wycenia się w wartości godziwej, zgodnie z zasadami opisanymi w punkcie 10.1.4.

Instrumenty pochodne wykazuje się jako aktywa finansowe, jeżeli ich wartości godziwa jest dodatnia lub jako zobowiązania finansowe, jeżeli jest ujemna.

Zmiany wartości godziwej instrumentów pochodnych niebędących instrumentami zabezpieczającymi ujmuje się w pozycji „Zmiana netto wartości godziwej aktywów i zobowiązań wycenianych w wartości godziwej”.

Grupa PZU skorzystała z opcji dostępnej w MSSF 9 i kontynuuje stosowanie rachunkowości zabezpieczeń zgodnie z zapisami MSR 39.

Rachunkowość zabezpieczeń służy do symetrycznego ujmowania w rachunku zysków i strat kompensujących się zmian wartości godziwej instrumentu zabezpieczającego oraz pozycji zabezpieczanej. Rachunkowość zabezpieczeń stosowana jest, gdy spełnione są następujące warunki:

- w momencie ustanowienia zabezpieczenia formalnie wyznaczono i udokumentowano powiązanie zabezpieczające, jak również cel zarządzania ryzykiem oraz strategię ustanowienia zabezpieczenia. Dokumentacja zawiera identyfikację instrumentu zabezpieczającego i zabezpieczanego, charakter zabezpieczanego ryzyka oraz sposób oceny efektywności zabezpieczenia;
- oczekuje się wysokiej efektywności zabezpieczenia, tj. wysokiej skuteczności w kompensowaniu zmian wartości godziwej lub przepływów pieniężnych, zgodnie z udokumentowaną strategią zarządzania ryzykiem, dotyczącą konkretnego powiązania zabezpieczającego;
- w przypadku przepływów pieniężnych istnieje wysokie prawdopodobieństwo wystąpienia transakcji zabezpieczanej, która jest narażona na ryzyko zmiany przepływów pieniężnych, wpływających na rachunek zysków i strat;

- efektywność zabezpieczenia można wiarygodnie ocenić, co oznacza możliwość wiarygodnej wyceny przepływów pieniężnych lub wartości godziwej związanych z pozycją zabezpieczaną oraz instrumentem zabezpieczającym;
- zabezpieczenie jest na bieżąco oceniane i stwierdza się jego wysoką efektywność we wszystkich okresach sprawozdawczych, na które zabezpieczenie zostało ustanowione.

Grupa PZU zaprzestaje stosowania rachunkowości zabezpieczeń, jeśli instrument zabezpieczający wygasa, zostaje sprzedany, rozwiązany lub wykonany (zastąpienia jednego instrumentu zabezpieczającego drugim lub przedłużenia terminu ważności danego instrumentu zabezpieczającego nie uważa się za wygaśnięcie lub rozwiązanie, jeśli takie zastąpienie lub przedłużenie terminu stanowi część udokumentowanej strategii zabezpieczenia), zabezpieczenie przestaje spełniać kryteria rachunkowości zabezpieczeń lub unieważnia się powiązanie zabezpieczające.

34.2 Rodzaje strategii zabezpieczeń

34.2.1. Zabezpieczenia wartości godziwej

Zmiany w wycenie do wartości godziwej instrumentów finansowych wyznaczonych jako pozycje zabezpieczane odnoszone są – w części wynikającej z zabezpieczanego ryzyka – do rachunku zysków i strat. W pozostałej części zmiany wyceny bilansowej księgowane są zgodnie z ogólnymi zasadami dla danej klasy instrumentów finansowych.

Zmiany w wycenie do wartości godziwej pochodnych instrumentów finansowych wyznaczonych jako pozycja zabezpieczająca w rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej są w całości księgowane w rachunku zysków i strat w tej samej pozycji, w której są prezentowane wyniki zmiany wartości pozycji zabezpieczanej.

Korekta z tytułu zabezpieczanego ryzyka na odsetkowej pozycji zabezpieczanej jest amortyzowana do rachunku zysków i strat nie później niż w momencie zaprzestania stosowania rachunkowości zabezpieczeń.

Głównymi zidentyfikowanymi potencjalnymi źródłami nieefektywności w zabezpieczeniach wartości godziwej są:

- wpływ ryzyka kredytowego kontrahenta oraz własnego ryzyka kredytowego na wartość godziwą transakcji zabezpieczających, które nie jest odzwierciedlone w wartości godziwej pozycji zabezpieczanej;
- różnice pomiędzy terminami zapadalności transakcji IRS a terminami zapadalności dłużnych papierów wartościowych;
- różnice w wysokości kuponów odsetkowych generowanych przez pozycję zabezpieczaną i instrumenty zabezpieczające.

Zabezpieczenie wartości godziwej statokuponowych dłużnych papierów wartościowych denominowanych w złotych i euro

Pekao zabezpiecza część ryzyka stopy procentowej związaną ze zmianą wartości godziwej pozycji zabezpieczanej wynikającej ze zmienności rynkowych stóp procentowych poprzez transakcje IRS. W ten sposób zabezpiecza się komponent ryzyka stopy procentowej związany ze zmianą wartości godziwej pozycji zabezpieczanej wynikającą wyłącznie ze zmienności rynkowych stóp procentowych (WIBOR, EURIBOR). Zabezpieczany komponent ryzyka odpowiadał w przeszłości za znaczącą część zmian wartości godziwej pozycji zabezpieczanej.

Tabela prezentuje wartości nominalne i oprocentowanie instrumentów zabezpieczających:

	Waluta	31 grudnia 2023 Termin zapadalności				Razem	31 grudnia 2022 Termin zapadalności				Razem
		Do 3 mies.	Powyżej 3 mies. do 1 roku	Powyżej 1 roku do 5 lat	Powyżej 5 lat		Do 3 mies.	Powyżej 3 mies. do 1 roku	Powyżej 1 roku do 5 lat	Powyżej 5 lat	
Wartość nominalna	PLN	-	-	200	-	200	-	-	200	-	200
Średnie oprocentowanie nogi stałej		-	-	5,8	-	5,8	-	-	7,2	-	7,2
Wartość nominalna	EUR	204	-	500	141	845	94	-	760	152	1 006
Średnie oprocentowanie nogi stałej		4,8	-	4,0	4,6	4,3	2,4	-	1,0	1,1	1,1
Razem		204	-	700	141	1 045	94	-	960	152	1 206

Wpływ relacji zabezpieczającej na sprawozdanie z sytuacji finansowej oraz wynik finansowy	31 grudnia 2023			Razem	31 grudnia 2022		
	Zabezpieczenie papierów wycenianych w zamortyzowanym koszcie	wartości godziwej	Razem		Zabezpieczenie papierów wycenianych w zamortyzowanym koszcie	wartości godziwej	Razem
Instrumenty zabezpieczające							
Wartość nominalna	200	845	1 045	200	1 006	1 206	
Wartość bilansowa – aktywa	9	45	54	22	67	89	
Wartość bilansowa – zobowiązania	-	1	1	-	5	5	
Zmiana wartości godziwej instrumentu zabezpieczającego będąca podstawą oszacowania nieefektywności zabezpieczenia	(13)	(33)	(46)	16	168	184	
Kwota nieefektywności zabezpieczenia rozpoznana w rachunku zysków i strat	-	-	-	1	3	4	
Pozycje zabezpieczane							
Wartość bilansowa - aktywa	191	823	1 014	178	967	1 145	
Skumulowana kwota korekty do wartości godziwej pozycji zabezpieczanej uwzględniona w wartości bilansowej pozycji zabezpieczanej ujętej w sprawozdaniu z sytuacji finansowej – aktywa	(9)	(36)	(45)	(22)	(58)	(80)	
Zmiana wartości pozycji zabezpieczanej wykorzystana jako podstawa do oszacowania nieefektywności zabezpieczenia	13	33	46	(15)	(165)	(180)	
Skumulowana kwota korekty do wartości godziwej pozycji zabezpieczanej pozostająca w sprawozdaniu z sytuacji finansowej dla tych pozycji zabezpieczanych, dla których zaprzestano korygowania pozycji bilansowej o korekty do wartości godziwej	-	-	-	-	-	-	

Zabezpieczenie wartości godziwej stałokuponowych dłużnych papierów wartościowych denominowanych w złotych i euro

Alior Bank zabezpiecza ryzyko zmiany wartości godziwej nabytych dłużnych papierów wartościowych o stałym oprocentowaniu wycenianych do wartości godziwej przez inne całkowite dochody lub w zamortyzowanym koszcie z tytułu zmian krzywej swapowej stóp procentowych. W ramach tej strategii, Alior Bank tworzy powiązania zabezpieczające, w których instrumentem zabezpieczanym są stałokuponowe dłużne papiery wartościowe denominowane w danej walucie, a instrumentem zabezpieczającym są IRS w tej samej walucie. W ramach tej strategii Alior Bank zabezpiecza ryzyko wynikające ze zmian krzywej

swapowej stóp procentowych (ryzyko zmienności rynkowych swapowych stóp procentowych) z wyłączeniem innych efektów wpływających na zmianę wyceny (w tym *asset swap spread*).

Tabela prezentuje wartości nominalne i oprocentowanie instrumentów zabezpieczających:

	Waluta	31 grudnia 2023 Termin zapadalności					31 grudnia 2022 Termin zapadalności				
		Do 3 mies.	Powyżej 3 mies. do 1 roku	Powyżej 1 roku do 5 lat	Powyżej 5 lat	Razem	Do 3 mies.	Powyżej 3 mies. do 1 roku	Powyżej 1 roku do 5 lat	Powyżej 5 lat	Razem
Wartość nominalna		-	-	-	-	-	-	-	250	-	250
Średnie oprocentowanie nogi stałej	PLN	-	-	-	-	-	-	-	0,2	-	0,2
Wartość nominalna		-	-	145	261	406	-	-	157	-	157
Średnie oprocentowanie nogi stałej	EUR	-	-	0,7	2,9	2,1	-	-	0,7	-	0,7
Razem		-	-	145	261	406	-	-	407	-	407

Wpływ relacji zabezpieczającej na sprawozdanie z sytuacji finansowej oraz wynik finansowy	31 grudnia 2023 Zabezpieczenie inwestycyjnych (lokacyjnych) aktywów finansowych wycenianych w			31 grudnia 2022 Zabezpieczenie inwestycyjnych (lokacyjnych) aktywów finansowych wycenianych w		
	zamortyzowanym koszcie	wartości godziwej	Razem	zamortyzowanym koszcie	wartości godziwej	Razem
Instrumenty zabezpieczające						
Wartość nominalna	-	406	406	250	157	407
Wartość bilansowa – aktywa	-	14	14	16	20	36
Wartość bilansowa – zobowiązania	-	11	11	-	-	-
Zmiana wartości godziwej instrumentu zabezpieczającego będąca podstawą oszacowania nieefektywności zabezpieczenia	-	(17)	(17)	(2)	16	14
Kwota nieefektywności zabezpieczenia rozpoznana w rachunku zysków i strat	-	1	1	(1)	-	(1)
Pozycje zabezpieczone						
Wartość bilansowa – aktywa	-	405	405	422	144	566
Skumulowana kwota korekty do wartości godziwej pozycji zabezpieczanej uwzględniona w wartości bilansowej pozycji zabezpieczanej ujętej w sprawozdaniu z sytuacji finansowej – aktywa	-	-	-	(6)	-	(6)
Zmiana wartości pozycji zabezpieczanej wykorzystana jako podstawa do oszacowania nieefektywności zabezpieczenia	-	18	18	1	(16)	(15)
Skumulowana kwota korekty do wartości godziwej pozycji zabezpieczanej pozostająca w sprawozdaniu z sytuacji finansowej dla tych pozycji zabezpieczanych, dla których zaprzestano korygowania pozycji bilansowej o korekty do wartości godziwej	-	-	-	-	-	-

Zabezpieczenie wartości godziwej depozytów

Alior Bank zabezpiecza ryzyko zmiany wartości godziwej posiadanych depozytów (rachunków bieżących, rachunków oszczędnościowych bez określonego terminu przeszacowania) z tytułu ryzyk wynikających ze zmian krzywej stóp procentowych (ryzyko zmienności rynkowych stóp procentowych), z wyłączeniem innych efektów wpływających na zmianę wyceny (w tym *asset swap spread*). W ramach tej strategii Alior Bank tworzy powiązania zabezpieczające, w których instrumentem zabezpieczającym jest transakcja typu IRS/OIS (swap stopy procentowej / swap indeksowany stopą overnight) float to fixed (stopa zmienna za stałą). Do określenia zabezpieczanych depozytów wykorzystuje się profil replikacji terminu przeszacowania stopy procentowej, wyznaczony zgodnie z metodologią stosowaną do urealnienia pomiaru ryzyka stopy procentowej. Wartość godziwa depozytów modelowanych podlega zmianom w związku ze zmianami rynkowej krzywej terminowych stóp procentowych.

Tabela prezentuje wartości nominalne i oprocentowanie instrumentów zabezpieczających:

	Waluta	31 grudnia 2023 Termin zapadalności				Razem	31 grudnia 2022 Termin zapadalności				Razem
		Do 3 mies.	Powyżej 3 mies. do 1 roku	Powyżej 1 roku do 5 lat	Powyżej 5 lat		Do 3 mies.	Powyżej 3 mies. do 1 roku	Powyżej 1 roku do 5 lat	Powyżej 5 lat	
Wartość nominalna		-	-	25	-	25	-	-	-	-	-
Średnie oprocentowanie nogi stałej	PLN	-	-	4,2	-	4,2	-	-	-	-	-
Razem		-	-	25	-	25	-	-	-	-	-

Wpływ relacji zabezpieczającej na sprawozdanie z sytuacji finansowej oraz wynik finansowy	31 grudnia 2023	31 grudnia 2022
Instrumenty zabezpieczające		
Wartość nominalna	25	-
Wartość bilansowa – aktywa	-	-
Wartość bilansowa – zobowiązania	-	-
Zmiana wartości godziwej instrumentu zabezpieczającego będąca podstawą oszacowania nieefektywności zabezpieczenia	-	-
Kwota nieefektywności zabezpieczenia rozpoznana w rachunku zysków i strat	-	-
Pozycje zabezpieczone		
Wartość bilansowa – zobowiązania	25	-
Skumulowana kwota korekty do wartości godziwej pozycji zabezpieczonej uwzględniona w wartości bilansowej pozycji zabezpieczonej ujętej w sprawozdaniu z sytuacji finansowej – zobowiązania	-	-
Zmiana wartości pozycji zabezpieczonej wykorzystana jako podstawa do oszacowania nieefektywności zabezpieczenia	-	-
Skumulowana kwota korekty do wartości godziwej pozycji zabezpieczonej pozostająca w sprawozdaniu z sytuacji finansowej dla tych pozycji zabezpieczanych, dla których zaprzestano korygowania pozycji bilansowej o korekty do wartości godziwej	-	-

34.2.2. Zabezpieczenia przepływów pieniężnych

Zabezpieczenie przepływów pieniężnych to zabezpieczenie przed zagrożeniem zmiennością przepływów pieniężnych, które można przypisać konkretnemu rodzajowi ryzyka związanemu z ujętym składnikiem aktywów lub zobowiązaniem lub z wysoce prawdopodobną planowaną transakcją i które mogłyby wpływać na rachunek zysków i strat.

Wynik wyceny efektywnej części zabezpieczeń przepływów pieniężnych ujmuje się w innych całkowitych dochodach. Część nieefektywną zabezpieczenia ujmuje się w rachunku zysków i strat w pozycji „Zmiana netto wartości godziwej aktywów i zobowiązań wycenianych w wartości godziwej”.

W przypadku zabezpieczania ryzyka stopy procentowej i ryzyka walutowego portfeli kredytów i depozytów sposób zarządzania tymi portfelami umożliwia regularne włączanie do relacji zabezpieczającej nowych transakcji oraz wyłączenie transakcji na skutek

spląty lub zaklasyfikowania do pozycji zagrożonych. Skutkuje to ciągłą zmianą ekspozycji tych portfeli na ryzyko stopy procentowej i ryzyko walutowe. W związku z częstymi zmianami struktury terminowej portfeli, wyznaczanie pozycji zabezpieczanych odbywa się dynamicznie przy dopuszczeniu dopasowania pozycji zabezpieczających do tych zmian.

W zakresie relacji zabezpieczających przepływy pieniężne głównymi zidentyfikowanymi potencjalnymi źródłami nieefektywności są:

- wpływ ryzyka kredytowego kontrahenta oraz własnego ryzyka kredytowego na wartość godziwą instrumentów zabezpieczających, tj. IRS, walutowych swapów na stopę procentową (basis swap) oraz swapów walutowych (FX swap), które nie jest odzwierciedlone w wartości godziwej pozycji zabezpieczanej;
- różnice pomiędzy częstotliwościami przeszacowania instrumentów zabezpieczających i zabezpieczanych kredytów i depozytów.

34.2.2.1. Zabezpieczenie portfela należności od klientów z tytułu kredytów i papierów wartościowych o zmiennym oprocentowaniu w złotych

Pekao zabezpiecza ryzyka stopy procentowej związane ze zmiennością rynkowych stawek referencyjnych (WIBOR, EURIBOR) generowane przez portfel należności od klientów z tytułu kredytów i papiery wartościowe o zmiennym oprocentowaniu denominowane w złotych lub euro za pomocą IRS.

	Waluta	31 grudnia 2023 Termin zapadalności					31 grudnia 2022 Termin zapadalności				
		Do 3 mies.	Powyżej 3 mies. do 1 roku	Powyżej 1 roku do 5 lat	Powyżej 5 lat	Razem	Do 3 mies.	Powyżej 3 mies. do 1 roku	Powyżej 1 roku do 5 lat	Powyżej 5 lat	Razem
Wartość nominalna	PLN	784	5 665	16 658	4 928	28 035	200	3 372	17 010	7 959	28 541
Średnie oprocentowanie nogi stałej		1,0	2,1	2,9	4,3	2,9	1,1	1,3	1,7	4,7	2,5
Wartość nominalna	EUR	-	-	2 174	-	2 174	-	-	-	-	-
Średnie oprocentowanie nogi stałej		-	-	3,1	-	3,1	-	-	-	-	-

Wpływ relacji zabezpieczającej na sprawozdanie z sytuacji finansowej oraz wynik finansowy	31 grudnia 2023	31 grudnia 2022
Instrumenty zabezpieczające		
Wartość nominalna	30 209	28 541
Wartość bilansowa – aktywa	547	104
Wartość bilansowa – zobowiązania	1 357	3 089
Zmiana wartości godziwej instrumentu zabezpieczającego będąca podstawą oszacowania nieefektywności zabezpieczenia	2 024	(1 250)
Zyski lub straty wynikające z zabezpieczenia pozycji netto, ujęte w odrębnej linii innych całkowitych dochodów	2 021	(1 251)
Kwota nieefektywności zabezpieczenia rozpoznana w rachunku zysków i strat	4	2
Pozycje zabezpieczone		
Kwota zmiany wartości godziwej hipotetycznego instrumentu pochodnego reprezentującego pozycję zabezpieczaną, będącą podstawą do oszacowania nieefektywności zabezpieczenia w danym okresie	(2 021)	1 234
Saldo pozycji kapitału z tytułu rachunkowości zabezpieczeń dla relacji, dla których rachunkowość zabezpieczeń będzie kontynuowana po zakończeniu danego okresu sprawozdawczego	(738)	(2 760)
Saldo pozostające w pozycji kapitału z tytułu rachunkowości zabezpieczeń dla tych relacji, dla których rachunkowość zabezpieczeń nie jest już stosowana	-	-

34.2.2.2. Zabezpieczenie portfela depozytów w złotych

Pekao zabezpiecza ryzyka stopy procentowej związane ze zmiennością rynkowej stawki referencyjnej (WIBOR), generowane przez portfele depozytów denominowanych w złotych, które ekonomicznie odpowiadają długoterminowemu zobowiązaniu o zmiennym oprocentowaniu za pomocą IRS.

	Waluta	31 grudnia 2023 Termin zapadalności					31 grudnia 2022 Termin zapadalności				
		Do 3 mies.	Powyżej 3 mies. do 1 roku	Powyżej 1 roku do 5 lat	Powyżej 5 lat	Razem	Do 3 mies.	Powyżej 3 mies. do 1 roku	Powyżej 1 roku do 5 lat	Powyżej 5 lat	Razem
Wartość nominalna		-	20	1 767	140	1 927	5	25	116	198	344
Średnie oprocentowanie nogi stałej	PLN	-	5,6	6,6	6,4	6,5	7,4	6,2	7,3	6,0	6,5

Wpływ relacji zabezpieczającej na sprawozdanie z sytuacji finansowej oraz wynik finansowy	31 grudnia 2023	31 grudnia 2022
Instrumenty zabezpieczające		
Wartość nominalna	1 927	344
Wartość bilansowa – aktywa	14	39
Wartość bilansowa – zobowiązania	40	13
Zmiana wartości godziwej instrumentu zabezpieczającego będąca podstawą oszacowania nieefektywności zabezpieczenia	(46)	20
Zyski lub straty wynikające z zabezpieczenia pozycji netto, ujęte w odrębnej linii innych całkowitych dochodów	(46)	20
Kwota nieefektywności zabezpieczenia rozpoznana w rachunku zysków i strat	-	-
Kwota przeniesiona z kapitału z tytułu rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych do rachunku zysków i strat jako korekta reklasyfikacyjna	-	-
Pozycje zabezpieczone		
Kwota zmiany wartości godziwej hipotetycznego instrumentu pochodnego reprezentującego pozycję zabezpieczaną, będącą podstawą do oszacowania nieefektywności zabezpieczenia w danym okresie	46	(20)
Saldo pozycji kapitału z tytułu rachunkowości zabezpieczeń dla relacji, dla których rachunkowość zabezpieczeń będzie kontynuowana po zakończeniu danego okresu sprawozdawczego	(20)	26
Saldo pozostające w pozycji kapitału z tytułu rachunkowości zabezpieczeń dla tych relacji, dla których rachunkowość zabezpieczeń nie jest już stosowana	-	-

34.2.2.3. Zabezpieczenie portfela kredytów i należności leasingowych o zmiennym oprocentowaniu w euro oraz portfela depozytów w złotych

Pekao zabezpieczał ekspozycję na ryzyko stopy procentowej związane ze zmiennością rynkowych stawek referencyjnych (WIBOR, EURIBOR) oraz ekspozycji na ryzyko walutowe generowane przez portfele kredytów i należności leasingowych o zmiennym oprocentowaniu denominowane w euro oraz depozytów w złotych, które ekonomicznie stanowiły długoterminowe zobowiązanie o zmiennym oprocentowaniu za pomocą walutowych swapów stopy procentowej (basis swap). Zaprzestanie stosowania rachunkowości zabezpieczeń w ramach tego powiązania nie miało wpływu na rachunek zysków i strat.

	Waluta	31 grudnia 2023 Termin zapadalności					31 grudnia 2022 Termin zapadalności				
		Do 3 mies.	Powyżej 3 mies. do 1 roku	Powyżej 1 roku do 5 lat	Powyżej 5 lat	Razem	Do 3 mies.	Powyżej 3 mies. do 1 roku	Powyżej 1 roku do 5 lat	Powyżej 5 lat	Razem
Wartość nominalna	EUR/ PLN	-	-	-	-	-	455	793	-	-	1 248

Wpływ relacji zabezpieczającej na sprawozdanie z sytuacji finansowej oraz wynik finansowy	31 grudnia 2023	31 grudnia 2022
Instrumenty zabezpieczające		
Wartość nominalna	-	1 248
Wartość bilansowa – aktywa	-	-
Wartość bilansowa – zobowiązania	-	68
Zmiana wartości godziwej instrumentu zabezpieczającego będąca podstawą oszacowania nieefektywności zabezpieczenia	4	(4)
Zyski lub straty wynikające z zabezpieczenia pozycji netto, ujęte w odrębnej linii innych całkowitych dochodów	6	(31)
Kwota nieefektywności zabezpieczenia rozpoznana w rachunku zysków i strat	-	-
Kwota przeniesiona z kapitału z tytułu rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych do rachunku zysków i strat jako korekta reklasyfikacyjna	-	-
Pozycje zabezpieczane		
Kwota zmiany wartości godziwej hipotetycznego instrumentu pochodnego reprezentującego pozycję zabezpieczaną, będącą podstawą do oszacowania nieefektywności zabezpieczenia w danym okresie	(4)	4
Saldo pozycji kapitału z tytułu rachunkowości zabezpieczeń dla relacji, dla których rachunkowość zabezpieczeń będzie kontynuowana po zakończeniu danego okresu sprawozdawczego	-	(6)
Saldo pozostające w pozycji kapitału z tytułu rachunkowości zabezpieczeń dla tych relacji, dla których rachunkowość zabezpieczeń nie jest już stosowana	(17)	(21)

34.2.2.4. Zabezpieczenie portfela kredytów o zmiennym oprocentowaniu denominowanych w euro oraz depozytów terminowych i negocjowanych denominowanych w dolarach amerykańskich

Pekao zabezpiecza ekspozycję na ryzyko stopy procentowej związane ze zmiennością rynkowych stawek referencyjnych (EURIBOR) i ekspozycji na ryzyko walutowe generowane przez portfele kredytów o zmiennym oprocentowaniu denominowane w euro oraz depozytów terminowych i negocjowanych denominowanych w dolarach amerykańskich, które ekonomicznie odpowiadają długoterminowym pasywowo zmiennoprocentowym za pomocą swapów walutowych (FX Swap).

	Waluta	31 grudnia 2023 Termin zapadalności					31 grudnia 2022 Termin zapadalności				
		Do 3 mies.	Powyżej 3 mies. do 1 roku	Powyżej 1 roku do 5 lat	Powyżej 5 lat	Razem	Do 3 mies.	Powyżej 3 mies. do 1 roku	Powyżej 1 roku do 5 lat	Powyżej 5 lat	Razem
Wartość nominalna	EUR/ PLN	1 457	1 282	-	-	2 739	703	469	-	-	1 172
Średni kurs		4,7	4,6	-	-	4,7	4,9	4,8	-	-	4,9
Wartość nominalna	EUR/ USD	1 304	556	-	-	1 860	938	235	-	-	1 173
Średni kurs		1,1	1,1	-	-	1,1	1,1	1,1	-	-	1,1

Wpływ relacji zabezpieczającej na sprawozdanie z sytuacji finansowej oraz wynik finansowy	31 grudnia 2023	31 grudnia 2022
Instrumenty zabezpieczające		
Wartość nominalna	4 599	2 345
Wartość bilansowa – aktywa	190	48
Wartość bilansowa – zobowiązania	31	1
Zmiana wartości godziwej instrumentu zabezpieczającego będąca podstawą oszacowania nieefektywności zabezpieczenia	12	9
Zyski lub straty wynikające z zabezpieczenia pozycji netto, ujęte w odrębnej linii innych całkowitych dochodów	10	10
Kwota nieefektywności zabezpieczenia rozpoznana w rachunku zysków i strat	-	-
Kwota przeniesiona z kapitału z tytułu rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych do rachunku zysków i strat jako korekta reklasyfikacyjna	-	-
Pozycje zabezpieczane		
Kwota zmiany wartości godziwej hipotetycznego instrumentu pochodnego reprezentującego pozycję zabezpieczaną, będącą podstawą do oszacowania nieefektywności zabezpieczenia w danym okresie	(12)	(9)
Saldo pozycji kapitału z tytułu rachunkowości zabezpieczeń dla relacji, dla których rachunkowość zabezpieczeń będzie kontynuowana po zakończeniu danego okresu sprawozdawczego	7	(3)
Saldo pozostające w pozycji kapitału z tytułu rachunkowości zabezpieczeń dla tych relacji, dla których rachunkowość zabezpieczeń nie jest już stosowana	-	-

34.2.2.5. Zabezpieczenie portfela kredytów i obligacji podporządkowanych o zmiennym oprocentowaniu

Alior Bank zabezpiecza ryzyko stopy procentowej związane ze zmiennością rynkowych stawek referencyjnych (WIBOR), generowane przez portfel kredytów i obligacji podporządkowanych denominowanych w złotych za pomocą IRS.

	Waluta	31 grudnia 2023 Termin zapadalności					31 grudnia 2022 Termin zapadalności				
		Do 3 mies.	Powyżej 3 mies. do 1 roku	Powyżej 1 roku do 5 lat	Powyżej 5 lat	Razem	Do 3 mies.	Powyżej 3 mies. do 1 roku	Powyżej 1 roku do 5 lat	Powyżej 5 lat	Razem
Wartość nominalna		975	3 890	13 077	-	17 942	600	5 365	15 117	-	21 082
Średnie oprocentowanie nogi stałej	PLN	2,9	2,6	3,2	-	3,1	1,8	1,5	2,6	-	2,3
Wartość nominalna		74	265	174	-	513	-	-	553	-	553
Średnie oprocentowanie nogi stałej	EUR	(0,5)	(0,3)	(0,3)	-	(0,3)	-	-	(0,3)	-	(0,3)

Wpływ relacji zabezpieczającej na sprawozdanie z sytuacji finansowej oraz wynik finansowy	31 grudnia 2023	31 grudnia 2022
Instrumenty zabezpieczające		
Wartość nominalna	18 455	21 635
Wartość bilansowa – aktywa	322	142
Wartość bilansowa – zobowiązania	672	1 679
Zmiana wartości godziwej instrumentu zabezpieczającego będąca podstawą oszacowania nieefektywności zabezpieczenia	(394)	(1 539)
Zyski lub straty wynikające z zabezpieczenia pozycji netto, ujęte w odrębnej linii innych całkowitych dochodów	250	(1 062)
Kwota nieefektywności zabezpieczenia rozpoznana w rachunku zysków i strat	6	(2)
Kwota przeniesiona z kapitału z tytułu rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych do rachunku zysków i strat jako korekta reklasyfikacyjna	812	703
Pozycje zabezpieczone		
Kwota zmiany wartości godziwej hipotetycznego instrumentu pochodnego reprezentującego pozycję zabezpieczaną, będącą podstawą do oszacowania nieefektywności zabezpieczenia w danym okresie	397	1 541
Saldo pozycji kapitału z tytułu rachunkowości zabezpieczeń dla relacji, dla których rachunkowość zabezpieczeń będzie kontynuowana po zakończeniu danego okresu sprawozdawczego	(414)	(1 476)
Saldo pozostające w pozycji kapitału z tytułu rachunkowości zabezpieczeń dla tych relacji, dla których rachunkowość zabezpieczeń nie jest już stosowana	-	-

34.2.2.6. Zabezpieczenie portfela obligacji o stałym oprocentowaniu denominowanych w euro, dolarze amerykańskim lub funcie brytyjskim

PZU zabezpiecza przepływy w walucie obcej generowane przez portfele obligacji o stałym oprocentowaniu denominowane w euro, dolarze amerykańskim lub funcie brytyjskim za pomocą walutowych swapów stopy procentowej (CIRS). W ten sposób zabezpiecza się komponent ryzyka walutowego, związane z zmiennością kursów walutowych.

	Waluta	31 grudnia 2023 Termin zapadalności					31 grudnia 2022 Termin zapadalności				
		Do 3 mies.	Powyżej 3 mies. do 1 roku	Powyżej 1 roku do 5 lat	Powyżej 5 lat	Razem	Do 3 mies.	Powyżej 3 mies. do 1 roku	Powyżej 1 roku do 5 lat	Powyżej 5 lat	Razem
Wartość nominalna	EUR / PLN	96	96	804	65	1 061	-	-	1 002	204	1 206
Średni kurs		4,3	4,3	4,3	4,4	4,3	-	-	4,3	4,3	4,3
Wartość nominalna	USD / PLN	-	-	391	-	391	-	-	438	-	438
Średni kurs		-	-	3,8	-	3,8	-	-	3,8	-	3,8
Wartość nominalna	GBP / PLN	-	-	358	15	373	-	16	358	191	565
Średni kurs		-	-	5,0	5,0	5,0	-	4,8	5,0	5,0	5,0

Wpływ relacji zabezpieczającej na sprawozdanie z sytuacji finansowej oraz wynik finansowy	31 grudnia 2023	31 grudnia 2022
Instrumenty zabezpieczające		
Wartość nominalna	1 825	2 209
Wartość bilansowa – aktywa	9	-
Wartość bilansowa – zobowiązania	32	319
Zmiana wartości godziwej instrumentu zabezpieczającego będąca podstawą oszacowania nieefektywności zabezpieczenia	296	13
Zyski lub straty wynikające z zabezpieczenia pozycji netto, ujęte w odrębnej linii innych całkowitych dochodów	122	42
Kwota nieefektywności zabezpieczenia rozpoznana w rachunku zysków i strat	(1)	-
Kwota przeniesiona z kapitału z tytułu rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych do rachunku zysków i strat jako korekta reklasyfikacyjna	174	(29)
Pozycje zabezpieczone		
Kwota zmiany wartości godziwej hipotetycznego instrumentu pochodnego reprezentującego pozycję zabezpieczaną, będącą podstawą do oszacowania nieefektywności zabezpieczenia w danym okresie	(297)	(13)
Saldo pozycji kapitału z tytułu rachunkowości zabezpieczeń dla relacji, dla których rachunkowość zabezpieczeń będzie kontynuowana po zakończeniu danego okresu sprawozdawczego	(5)	(127)
Saldo pozostające w pozycji kapitału z tytułu rachunkowości zabezpieczeń dla tych relacji, dla których rachunkowość zabezpieczeń nie jest już stosowana	5	-

34.2.2.7. Zmiana stanu kapitału z aktualizacji wyceny oraz udziałów niekontrolujących z tytułu wyceny instrumentów pochodnych zabezpieczających w rachunkowości zabezpieczeń

Kapitał z aktualizacji wyceny oraz udziały niekontrolujące wynikające z wyceny instrumentów pochodnych zabezpieczających w rachunkowości zabezpieczeń	31 grudnia 2023	31 grudnia 2022
Stan na początek okresu	(4 367)	(2 835)
Zyski lub straty wynikające z zabezpieczenia – ujęte w innych całkowitych dochodach	3 176	(1 570)
Ryzyko stopy procentowej	3 038	(1 591)
Ryzyko stopy procentowej i ryzyko walutowe	138	21
Część straty przeniesiona do rachunku zysków i strat w związku z brakiem oczekiwania wystąpienia pozycji zabezpieczanej	9	38
Stan na koniec okresu	(1 182)	(4 367)

34.3 Dane ilościowe

Instrumenty pochodne wg stanu na 31 grudnia 2023 roku	Kwota bazowa wg terminów wymagalności					Aktywa	Zobowiązania
	Do 3 mies.	Powyżej 3 mies. do 1 roku	Powyżej 1 roku do 5 lat	Powyżej 5 lat	Razem		
Związane ze stopą procentową	60 659	132 137	230 918	42 022	465 736	9 690	10 740
Instrumenty zabezpieczające wartość godziwą – transakcje swap	204	-	870	402	1 476	68	12
Instrumenty zabezpieczające przepływy pieniężne – transakcje swap	1 929	9 936	35 403	5 148	52 416	892	2 101
Instrumenty wykazywane jako przeznaczone do obrotu, w tym:	58 526	122 201	194 645	36 472	411 844	8 730	8 627
- kontrakty terminowe	39 528	62 020	2 191	-	103 739	64	60
- transakcje swap	18 508	59 285	189 732	34 097	301 622	8 616	8 515
- opcje call (zakup)	403	684	2 531	282	3 900	35	40
- opcje put (sprzedaż)	-	-	55	2 093	2 148	13	10
- opcje cap floor	87	212	136	-	435	2	2
Związane z kursami walut	43 272	9 519	2 050	-	54 841	1 416	647
Instrumenty zabezpieczające przepływy pieniężne – transakcje swap	2 761	1 838	-	-	4 599	190	31
Instrumenty wykazywane jako przeznaczone do obrotu, w tym:	40 511	7 681	2 050	-	50 242	1 226	616
- kontrakty terminowe	8 150	3 869	1 372	-	13 391	266	336
- transakcje swap	31 377	2 666	287	-	34 330	947	244
- opcje call (zakup)	650	670	217	-	1 537	9	3
- opcje put (sprzedaż)	334	476	174	-	984	4	33
Związane z cenami papierów wartościowych	575	1 544	186	-	2 305	20	6
- opcje call (zakup)	516	1 544	186	-	2 246	19	6
- kontrakty terminowe	59	-	-	-	59	1	-
Związane z cenami towarów	2 731	1 478	116	-	4 325	270	263
- kontakty terminowe	176	21	-	-	197	4	4
- transakcje swap	2 480	1 457	116	-	4 053	260	253
- opcje call (zakup)	75	-	-	-	75	6	6
Razem	107 237	144 678	233 270	42 022	527 207	11 396	11 656

Instrumenty pochodne wg stanu na 31 grudnia 2022 roku	Kwota bazowa wg terminów wymagalności					Aktywa	Zobowiązania
	Do 3 mies.	Powyżej 3 mies. do 1 roku	Powyżej 1 roku do 5 lat	Powyżej 5 lat	Razem		
Związane ze stopą procentową	24 779	83 615	233 388	57 368	399 150	14 426	19 625
Instrumenty zabezpieczające wartość godziwą – transakcje swap	94	-	1 367	152	1 613	125	5
Instrumenty zabezpieczające przepływy pieniężne – transakcje swap	1 260	9 571	34 594	8 552	53 977	285	5 168
Instrumenty wykazywane jako przeznaczone do obrotu, w tym:	23 425	74 044	197 427	48 664	343 560	14 016	14 452
- kontrakty terminowe	11 714	22 413	400	-	34 527	45	36
- transakcje swap	11 638	47 338	194 509	45 747	299 232	13 870	14 303
- opcje call (zakup)	42	2 153	2 379	511	5 085	83	97
- opcje put (sprzedaż)	-	1 955	-	2 396	4 351	15	13
- opcje cap floor	31	185	139	10	365	3	3
Związane z kursami walut	45 517	19 661	2 807	-	67 985	1 300	896
Instrumenty zabezpieczające przepływy pieniężne – transakcje swap	1 641	704	-	-	2 345	48	1
Instrumenty wykazywane jako przeznaczone do obrotu, w tym:	43 876	18 957	2 807	-	65 640	1 252	895
- kontrakty terminowe	15 808	6 670	1 903	-	24 381	544	322
- transakcje swap	25 720	10 834	695	-	37 249	652	529
- opcje call (zakup)	1 186	740	105	-	2 031	28	5
- opcje put (sprzedaż)	1 162	713	104	-	1 979	28	39
Związane z cenami papierów wartościowych	109	724	1 573	-	2 406	26	3
- opcje call (zakup)	77	724	1 573	-	2 374	26	2
- kontrakty terminowe	32	-	-	-	32	-	1
Związane z cenami towarów	2 568	2 278	381	-	5 227	445	432
- kontakty terminowe	233	1	-	-	234	5	3
- transakcje swap	2 335	2 277	381	-	4 993	440	429
Razem	72 973	106 278	238 149	57 368	474 768	16 197	20 956

35. Aktywa stanowiące zabezpieczenie zobowiązań

35.1 Zasady rachunkowości

Zasady rachunkowości dla aktywów stanowiących zabezpieczenie zobowiązań są analogiczne do zasad dla inwestycyjnych (lokacyjnych) aktywów finansowych i zostały opisane w punkcie 36.1.

Aktywa te stanowią zabezpieczenie zawartych transakcji z przyrzeczeniem odkupu oraz kredytu zaciągniętego przez Alior Bank w Europejskim Banku Inwestycyjnym.

35.2 Dane ilościowe

Aktywa stanowiące zabezpieczenie zobowiązań	31 grudnia 2023				31 grudnia 2022			
	w zamortyzowanym koszcie	w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	w wartości godziwej przez wynik finansowy	Razem	w zamortyzowanym koszcie	w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	w wartości godziwej przez wynik finansowy	Razem
Dłużne papiery wartościowe	-	1 694	14	1 708	41	879	52	972
Rządowe	-	1 694	14	1 708	41	879	52	972
Krajowe	-	1 694	14	1 708	41	879	52	972
Oprocentowanie stałe	-	1 647	-	1 647	41	791	51	883
Oprocentowanie zmienne	-	47	14	61	-	88	1	89
Aktywa stanowiące zabezpieczenie zobowiązań, razem	-	1 694	14	1 708	41	879	52	972

36. Inwestycyjne (lokacyjne) aktywa finansowe

36.1 Zasady rachunkowości

36.1.1. Ujęcie i klasyfikacja

Aktywa finansowe ujmuje się w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w momencie, gdy jednostka Grupy PZU staje się stroną wiążącego kontraktu, z którego wynika, iż ponosi ryzyko i staje się beneficjentem korzyści związanych z instrumentem finansowym. W przypadku transakcji zawieranych na zorganizowanym rynku, nabycie bądź sprzedaż aktywów finansowych ujmuje się w księgach w dacie zawarcia transakcji.

Klasyfikacji instrumentu dokonuje się w momencie rozpoznania instrumentu po raz pierwszy. Zmiany klasyfikacji możliwe są wyłącznie w rzadkich przypadkach zmiany modelu biznesowego. Klasyfikacja aktywów finansowych uzależniona jest od:

- modelu biznesowego jednostki w zakresie zarządzania aktywami finansowymi oraz
- charakterystyki umownych przepływów pieniężnych dla składnika aktywów finansowych.

Zgodnie z MSSF 9 aktywa finansowe klasyfikuje się do wyceny w:

- zamortyzowanym koszcie;
- wartości godziwej przez wynik finansowy;
- wartości godziwej przez inne całkowite dochody.

Aktywa stanowiące zabezpieczenie zobowiązań, w przypadku których otrzymujący ma prawo te aktywa sprzedać lub wymienić na inne zabezpieczenie, prezentowane są w odrębnej pozycji sprawozdania z sytuacji finansowej.

Modele biznesowe

Składniki aktywów finansowych zarządzane są zgodnie z modelami biznesowymi, służącymi do przekazywania informacji do celów zarządczych. Dokonując analizy modeli biznesowych, Grupa PZU uwzględnia m.in.:

- sposób, w jaki wyniki modelu biznesowego i aktywów finansowych utrzymywanych w ramach tego modelu biznesowego są oceniane i przekazywane kluczowemu personelowi kierownicemu jednostki;
- rodzaje ryzyka, które mają wpływ na wyniki modelu biznesowego (i aktywów finansowych utrzymywanych w ramach tego modelu biznesowego), a w szczególności sposób, w jaki zarządza się tym ryzykiem.

Charakterystyka modeli biznesowych	Aktywa utrzymywane w celu uzyskiwania przepływów pieniężnych wynikających z umowy	Aktywa utrzymywane zarówno w celu uzyskiwania przepływów pieniężnych wynikających z umowy, jak i ze sprzedaży aktywów	Pozostałe aktywa finansowe
Zarządzane ryzyka	Długoterminowe ryzyko stopy procentowej, ryzyko kredytowe.	Długoterminowe ryzyko stopy procentowej, ryzyko kredytowe, płynność długoterminowa.	Krótkoterminowe ryzyko stopy procentowej, ryzyko walutowe, zmiany cen akcji, indeksów, towarów oraz zarządzanie płynnością krótkoterminową.
Warunki sprzedaży aktywów z modelu	<ul style="list-style-type: none"> • sporadyczność transakcji • nieznaczna wartość sprzedanych aktywów w stosunku do łącznej wartości aktywów w modelu • bliski termin wymagalności sprzedawanych aktywów przy przychodzie zbliżonym do wartości pozostałych do uzyskania kontraktowych przepływów pieniężnych, gdyby składnik aktywów był utrzymywany w portfelu do pierwotnego terminu wymagalności • pogorszenie jakości kredytowej 	Dopuszczalny poziom sprzedaży jest wyższy niż w modelu aktywów utrzymywanych w celu uzyskiwania przepływów pieniężnych wynikających z umowy jednak znacznie niższy niż w przypadku aktywów przeznaczonych do obrotu.	Brak ograniczeń sprzedaży.

Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu oraz te, które są utrzymywane w modelu zarządzanym na podstawie wartości godziwej, zaklasyfikowano do wyceny w wartości godziwej przez wynik finansowy.

Test SPPI

W celu oceny, czy umowne przepływy pieniężne stanowią wyłącznie spłaty kwoty głównej i odsetek dokonywany jest test SPPI. Pod pojęciem kwoty głównej rozumie się wartość godziwą składnika aktywów finansowych w momencie początkowego ujęcia. Odsetki obejmują zapłatę za wartość pieniądza w czasie, za ryzyko kredytowe związane z kwotą główną pozostałą do spłaty w określonym czasie i za inne podstawowe ryzyka i koszty związane z udzieleniem kredytów, a także marżę zysku.

W trakcie testu SPPI analizuje się, czy składnik aktywów finansowych zawiera warunki umowne, które mogłyby zmienić terminy lub kwoty umownych przepływów pieniężnych tak, aby warunek uzyskiwania wyłącznie kwoty głównej i odsetek nie był spełniony. Dokonując oceny, Grupa PZU rozważa:

- zdarzenia warunkowe, które mogłyby zmienić kwoty i terminy przepływów pieniężnych;
- czynniki modyfikujące oprocentowanie;
- warunki przedpłaty i przedłużenia płatności;
- warunki ograniczające prawo do pozyskiwania przepływów pieniężnych;
- czynniki modyfikujące wartość pieniądza w czasie, w tym okresowe resetowanie stopy procentowej.

Test SPPI przeprowadza się dla aktywów finansowych klasyfikowanych do modelu biznesowego, którego celem jest uzyskiwanie przepływów pieniężnych wynikających z umowy lub modelu biznesowego, którego celem jest uzyskiwanie przepływów pieniężnych wynikających z umowy, jak i ze sprzedaży.

Test SPPI przeprowadza się:

- zbiorczo – dla homogenicznych grup produktów standardowych;
- na poziomie pojedynczego kontraktu – dla produktów niestandardowych;
- na poziomie kodu ISIN – dla dłużnych papierów wartościowych.

Gdy składnik aktywów finansowych zawiera warunki powodujące modyfikację wartości pieniądza w czasie, dokonuje się tak zwanego *benchmark testu* weryfikującego, jak różniłyby się niedyskontowane przepływy pieniężne wynikające z umowy od niedyskontowanych przepływów pieniężnych, które powstałyby, gdyby wartość pieniądza w czasie nie została zmodyfikowana

(poziom referencyjny przepływów pieniężnych). W przypadku, gdy ta różnica jest istotna, instrument nie spełnia testu SPPI i jest wyceniany w wartości godziwej przez wynik finansowy.

36.1.2. Zasady wyceny

Aktywa finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie

Jako aktywa finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie klasyfikuje się składniki aktywów finansowych, jeżeli spełnione są oba poniższe warunki:

- składnik aktywów finansowych jest utrzymywany zgodnie z modelem biznesowym, którego celem jest utrzymywanie aktywów finansowych dla uzyskiwania przepływów pieniężnych wynikających z umowy;
- spełniają test SPPI - warunki umowy dotyczącej składnika aktywów finansowych powodują powstanie w określonych terminach przepływów pieniężnych, które są jedynie spłatą kwoty głównej i odsetek od kwoty głównej pozostałej do spłaty.

Do aktywów finansowych wycenianych w zamortyzowanym koszcie zalicza się m.in.:

- przekazaną zapłatę za dłużne papiery wartościowe nabyte w ramach kontraktu, z którego wynika, iż zbywający zachował niemalże wszystkie ryzyka i korzyści związane z tymi papierami (transakcje *buy-sell-back* i *reverse repo*);
- dłużne papiery wartościowe;
- lokaty terminowe w instytucjach kredytowych;
- udzielone pożyczki.

Na moment początkowego ujęcia aktywa finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie ujmuje się w wartości godziwej powiększonej o koszty transakcji, które można bezpośrednio przypisać do nabycia lub emisji tych aktywów.

Wyniki wyceny w zamortyzowanym koszcie ujmuje się w rachunku zysków i strat w pozycji „Przychody odsetkowe wyliczone przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej”.

Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody

Aktywa finansowe wyceniane są w wartości godziwej przez inne całkowite dochody, jeżeli spełnione są oba poniższe warunki:

- składnik aktywów finansowych jest utrzymywany zgodnie z modelem biznesowym, którego celem jest zarówno otrzymywanie przepływów pieniężnych wynikających z umowy, jak i sprzedaż składników aktywów finansowych;
- spełniają test SPPI - warunki umowy dotyczącej składnika aktywów finansowych powodują powstanie w określonych terminach przepływów pieniężnych, które są jedynie spłatą kwoty głównej i odsetek od kwoty głównej pozostałej do spłaty.

Odsetki od instrumentów dłużnych, naliczone z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej rozpoznaje się w rachunku zysków i strat w pozycji „Przychody odsetkowe wyliczone przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej”.

Zasady wyceny do wartości godziwej opisano w punkcie 10.1. Skutki zmian wartości godziwej ujmuje się w innych całkowitych dochodach do momentu wyłączenia składnika aktywów ze sprawozdania z sytuacji finansowej, kiedy to skumulowane efekty wyceny przenoszone są do rachunku zysków i strat, do pozycji „Wynik z tytułu zaprzestania ujmowania instrumentów finansowych i inwestycji”.

Odpis na oczekiwane straty kredytowe ujmowany jest w innych całkowitych dochodach i drugostronnie w rachunku zysków i strat w pozycji „Zmiana wartości odpisów na oczekiwane straty kredytowe i odpisów z tytułu utraty wartości instrumentów finansowych”. Wartość ujętego odpisu nie obniża wartości bilansowej składnika aktywów.

Do tej kategorii aktywów finansowych klasyfikuje się również instrumenty kapitałowe, dla których dokonano nieodwołalnego wyboru wyceny w wartości godziwej z ujęciem późniejszych zmian wartości godziwej przez inne całkowite dochody. Decyzję o takiej klasyfikacji podejmuje się indywidualnie dla każdego instrumentu. Portfel instrumentów kapitałowych wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody obejmuje aktywa, które uznano za istotne z punktu widzenia Grupy PZU. W przypadku sprzedaży takich aktywów, wynik ze sprzedaży przenosi się do kapitałów zapasowych.

Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy

Do kategorii tej klasyfikowane są pozostałe instrumenty finansowe nie spełniające warunków zaklasyfikowania do aktywów finansowych wycenianych w zamortyzowanym koszcie lub w wartości godziwej przez inne całkowite dochody. W szczególności dotyczy to:

- aktywów finansowych wyznaczonych do wyceny w wartości godziwej przez wynik finansowy;
- jednostek uczestnictwa nie będących instrumentami kapitałowymi i których nie dotyczy warunek charakterystyki przepływów pieniężnych stanowiących jedynie spłatę kwoty głównej i odsetek;
- aktywów finansowych niespełniających testu SPPI - dla których warunki umowne powodują, że przepływy pieniężne nie stanowią jedynie spłaty kwoty głównej i odsetek;
- aktywów finansowych utrzymywanych zgodnie z modelem biznesowym innym, niż którego celem jest utrzymywanie aktywów finansowych dla uzyskiwania przepływów pieniężnych wynikających z umowy lub zarówno otrzymywanie przepływów pieniężnych wynikających z umowy, jak i sprzedaż składników aktywów finansowych;
- instrumentów kapitałowych, które nie zostały nieodwołalnie wyznaczone do wyceny według wartości godziwej przez inne całkowite dochody.

Zasady wyceny do wartości godziwej opisano w punkcie 10.1. Skutki zmiany wyceny instrumentów finansowych wycenianych w wartości godziwej, w tym odnoszące się do nich przychody z tytułu odsetek oraz zmiany wartości zobowiązań z tytułu kontraktów inwestycyjnych na rachunek i ryzyko klienta ujmuje się w pozycji „Zmiana netto wartości godziwej aktywów i zobowiązań wycenianych w wartości godziwej” w okresie, którego dotyczą.

36.1.3. Wyłączenie ze sprawozdania z sytuacji finansowej

Składniki aktywów finansowych wyłącza się ze skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej, gdy wygasają lub są przenoszone na inny podmiot umowne prawa do przepływów pieniężnych z danego składnika aktywów. Przeniesienie występuje także, gdy umowne prawa do otrzymania przepływów pieniężnych ze składnika aktywów zostają zatrzymane, ale przyjmowany jest umowny obowiązek przekazania tych przepływów jednostce spoza Grupy PZU.

Przenosząc składniki aktywów finansowych ocenia się, w jakim stopniu zachowane zostaje ryzyko i korzyści związane z posiadaniem składnika aktywów:

- jeżeli przenoszone jest zasadniczo całe ryzyko i wszystkie korzyści związane z posiadaniem składnika aktywów finansowych, to wyłącza się składnik aktywów finansowych ze skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej;
- jeżeli zachowuje się zasadniczo całe ryzyko i wszystkie korzyści związane z posiadaniem składnika aktywów finansowych, to w dalszym ciągu ujmuje się składnik aktywów finansowych w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej;
- jeżeli nie przenosi się ani nie zachowuje zasadniczo całego ryzyka i wszystkich korzyści związanych z posiadaniem składnika aktywów finansowych, ustala się czy została zachowana kontrola nad tym składnikiem aktywów finansowych.

W przypadku zachowania kontroli składnik aktywów finansowych jest ujmowany w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej do wysokości wynikającej z trwałego zaangażowania, odpowiednio w przypadku braku kontroli składnik jest ze skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej wyłączany.

36.2 Dane ilościowe

Inwestycyjne (lokacyjne) aktywa finansowe	31 grudnia 2023				31 grudnia 2022			
	w zamortyzowanym koszcie	w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	w wartości godziwej przez wynik finansowy	Razem	w zamortyzowanym koszcie	w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	w wartości godziwej przez wynik finansowy	Razem
Instrumenty kapitałowe	nd.	837	1 119	1 956	nd.	1 648	830	2 478
Jednostki uczestnictwa i certyfikaty inwestycyjne	nd.	nd.	4 996	4 996	nd.	nd.	4 876	4 876
Dłużne papiery wartościowe	121 574	43 529	5 976	171 079	91 605	38 077	2 417	132 099
Rządowe	83 177	34 389	5 547	123 113	68 590	26 683	2 160	97 433
Krajowe	73 044	27 049	3 864	103 957	62 918	23 973	2 023	88 914
Oprocentowanie stałe	66 196	16 926	2 170	85 292	58 616	14 984	1 630	75 230
Oprocentowanie zmienne	6 848	10 123	1 694	18 665	4 302	8 989	393	13 684
Zagraniczne	10 133	7 340	1 683	19 156	5 672	2 710	137	8 519
Oprocentowanie stałe	10 133	7 340	1 683	19 156	5 672	2 710	137	8 519
Pozostałe	38 397	9 140	429	47 966	23 015	11 394	257	34 666
Oprocentowanie stałe	29 586	5 654	289	35 529	16 418	7 334	63	23 815
Oprocentowanie zmienne	8 811	3 486	140	12 437	6 597	4 060	194	10 851
Pozostałe, w tym:	14 301	-	-	14 301	14 408	-	-	14 408
Transakcje z przyrzeczeniem odsprzedaży	9 003	-	-	9 003	7 071	-	-	7 071
Lokaty terminowe w instytucjach kredytowych	1 036	-	-	1 036	3 068	-	-	3 068
Pożyczki	4 262	-	-	4 262	4 269	-	-	4 269
Inwestycyjne (lokacyjne) aktywa finansowe, razem	135 875	44 366	12 091	192 332	106 013	39 725	8 123	153 861

Instrumenty kapitałowe wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	31 grudnia 2023		31 grudnia 2022	
	Wartość godziwa	Dywidendy ujęte w okresie	Wartość godziwa	Dywidendy ujęte w okresie
Biuro Informacji Kredytowej SA	321	26	270	24
Grupa Azoty SA	178	-	284	-
Orlen SA	142	37	910	-
PSP sp. z o.o.	116	-	79	-
Krajowa Izba Rozliczeniowa SA	29	2	15	2
Webuild SpA	12	-	10	-
Pozostałe	39	-	80	1
Instrumenty kapitałowe wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody, razem	837	65	1 648	27

Decyzja PZU o nabyciu akcji Orlen SA została podjęta w 2022 roku, w momencie, w którym wycena akcji Orlen SA była pod dużą presją, a analizy rynkowe wskazywały na potencjał wzrostu ich wartości i tym samym osiągnięcia wysokiego zwrotu z inwestycji. Zgodnie z wcześniejszymi deklaracjami, po osiągnięciu oczekiwanego zwrotu z inwestycji realizowana jest systematyczna sprzedaż posiadanego pakietu akcji. W 2023 roku Grupa PZU sprzedała akcje, których wartość godziwa na moment sprzedaży wynosiła 791 mln zł, a zrealizowany zysk 150 mln zł brutto.

37. Inne należności

Inne należności - wartość bilansowa	31 grudnia 2023	31 grudnia 2022
Należności z tytułu ubezpieczeń bezpośrednich	146	139
Należności z tytułu sprzedaży papierów wartościowych i depozytów zabezpieczających ¹⁾	1 839	6 401
Należności z tytułu rozliczeń kart płatniczych	1 752	1 358
Należności z tytułu dostaw i usług	602	507
Należności od budżetu, inne niż z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych	107	118
Należności z tytułu prowizji dotyczących produktów pozabilansowych	234	165
Rozliczenia przewencyjne	52	52
Należności z tytułu likwidacji bezpośredniej w imieniu innych zakładów ubezpieczeń	7	16
Należności z tytułu kaucji i wadium	62	64
Należności międzybankowe i międzyoddziałowe	18	14
Pozostałe	408	274
Inne należności, razem	5 227	9 108

¹⁾ W pozycji wykazuje się przede wszystkim należności związane z zawartymi, lecz nierozliczonymi transakcjami dotyczącymi instrumentów finansowych.

Zarówno na 31 grudnia 2023 roku, jak i na 31 grudnia 2022 roku wartość godziwa należności nie odbiegała istotnie od ich wartości bilansowej, głównie ze względu na ich krótkoterminowy charakter oraz politykę tworzenia odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości.

Inne należności - wg wymagalności wynikającej z warunków umowy	31 grudnia 2023	31 grudnia 2022
Do 1 roku ¹⁾	5 004	8 735
Powyżej 1 roku do 5 lat	86	307
Powyżej 5 lat	137	66
Inne należności - wg wymagalności wynikającej z warunków umowy, razem	5 227	9 108

¹⁾ W tym należności przeterminowane.

38. Oczekiwane straty kredytowe i utrata wartości aktywów finansowych

38.1 Zasady rachunkowości i istotne szacunki

Ocenę, czy występują obiektywne dowody utraty wartości składnika aktywów finansowych lub grupy aktywów finansowych, przeprowadza się na koniec każdego okresu sprawozdawczego.

W przypadku wystąpienia obiektywnych dowodów utraty wartości wynikających ze zdarzeń zaistniałych po pierwotnym ujęciu składników aktywów finansowych i powodujących zmniejszenie oczekiwanych przyszłych przepływów pieniężnych dokonuje się stosownych odpisów w ciężar kosztów bieżącego okresu.

Do obiektywnych dowodów utraty wartości zalicza się informacje dotyczące następujących zdarzeń:

- znaczące trudności finansowe emitenta lub dłużnika;
- niedotrzymanie warunków umowy, np. niespłacenie albo zaleganie ze spłaceniem odsetek lub nominału;
- przyznanie pożyczkobiorcy przez pożyczkodawcę (ze względów ekonomicznych lub prawnych, wynikających z trudności finansowych pożyczkobiorcy) udogodnienia, którego w innym przypadku pożyczkodawca by nie udzielił (*forbearance*);
- wysokie prawdopodobieństwo likwidacji, upadłości lub innej reorganizacji finansowej pożyczkobiorcy;
- zanik aktywnego rynku na dany składnik aktywów finansowych ze względu na trudności finansowe emitenta;
- obserwowane dane wskazujące na możliwy do zmierzenia spadek oszacowanych przyszłych przepływów pieniężnych związanych z grupą aktywów finansowych od momentu ich początkowego ujęcia, mimo że nie można jeszcze ustalić spadku dotyczącego pojedynczego składnika grupy aktywów finansowych, w tym:
 - negatywne zmiany dotyczące statusu płatności pożyczkobiorców w grupie (np. zwiększona ilość opóźnionych płatności) lub

- niekorzystne zmiany sytuacji gospodarczej w danej branży, regionie itp., które wpływają na pogorszenie zdolności płatniczej dłużników;
- niekorzystne zmiany środowiska technologicznego, rynkowego, gospodarczego, prawnego lub innego, w którym działa emitent instrumentów kapitałowych, wskazujące na możliwość nieodzyskania kosztów inwestycji w ten instrument kapitałowy.

Dla aktywów, które nie są wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy Grupa PZU rozpoznaje oczekiwane straty kredytowe – ECL. Dotyczy to:

- należności od klientów z tytułu kredytów;
- pożyczek;
- dłużnych papierów wartościowych;
- transakcji z przyrzeczeniem odsprzedaży;
- należności leasingowych;
- lokat terminowych w instytucjach kredytowych;
- zobowiązań do udzielenia kredytów i pożyczek oraz udzielonych gwarancji finansowych.

Dla aktywów dłużnych wycenianych w zamortyzowanym koszcie oraz w wartości godziwej przez inne całkowite dochody utrata wartości jest mierzona jako:

- ECL w całym okresie życia – oczekiwane straty kredytowe wynikające z wszystkich ewentualnych zdarzeń niewykonania zobowiązania w całym oczekiwanym okresie życia instrumentu finansowego;
- 12-miesięczne ECL – część oczekiwanych strat kredytowych w całym okresie życia, która reprezentuje oczekiwane straty kredytowe wynikające ze zdarzeń niewykonania zobowiązania w ramach instrumentu finansowego, które są możliwe w ciągu 12 miesięcy po dniu sprawozdawczym.

Grupa PZU wycenia odpis na oczekiwane straty kredytowe w kwocie równej ECL w całym okresie życia, z wyjątkiem następujących instrumentów, dla których rozpoznawany jest 12-miesięczny ECL:

- instrumenty finansowe, dla których ryzyko kredytowe nie wzrosło znacząco od momentu początkowego ujęcia;
- dłużne papiery wartościowe charakteryzujące się niskim ryzykiem kredytowym na dzień sprawozdawczy. Jako dłużne papiery wartościowe charakteryzujące się niskim ryzykiem kredytowym przyjmuje się papiery wartościowe posiadające zewnętrzny rating na poziomie inwestycyjnym oraz
- ekspozycje wobec banków i NBP.

Odpis wyznacza się w trzech kategoriach:

- koszyk 1 – portfel z niskim ryzykiem kredytowym – rozpoznaje się 12-miesięczny ECL;
- koszyk 2 – portfel, w którym nastąpił znaczny wzrost ryzyka kredytowego – rozpoznaje się ECL w całym okresie życia;
- koszyk 3 – portfel z utratą wartości – rozpoznaje się ECL w całym okresie życia.

Sposób kalkulacji odpisu na oczekiwane straty kredytowe ma również wpływ na sposób rozpoznania przychodu odsetkowego – dla koszyków 1 i 2 wyznacza się na bazie ekspozycji brutto, natomiast w koszyku 3 – na bazie ekspozycji netto.

Grupa PZU ujmuje skumulowane zmiany ECL w całym okresie życia od momentu początkowego ujęcia jako odpis na oczekiwane straty kredytowe z tytułu składników aktywów finansowych nabytych lub udzielonych z utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe (POCI).

Zmiany wartości odpisów na oczekiwane straty kredytowe ujmuje się w skonsolidowanym rachunku zysków i strat w pozycji „Zmiana wartości odpisów na oczekiwane straty kredytowe i odpisów z tytułu utraty wartości instrumentów finansowych”.

Klasyfikacja i oszacowanie ECL dokonywane przez Grupę PZU w zakresie należności od klientów z tytułu kredytów, uwzględniają wymogi:

- MSSF 9 Instrumenty finansowe;
- Rekomendacji R KNF dotyczącej zasad klasyfikacji ekspozycji kredytowych, szacowania i ujmowania oczekiwanych strat kredytowych oraz zarządzania ryzykiem kredytowym, wydanej w kwietniu 2021 roku;

- art. 178 Rozporządzenia CRR oraz wytycznych EBA/GL/2016/07 dotyczących stosowania definicji niewykonania zobowiązania oraz Rozporządzenia Ministra Finansów, Inwestycji i Rozwoju z dnia 3 października 2019 roku w sprawie poziomu istotności przeterminowanego zobowiązania kredytowego oraz Rozporządzenia UE nr 2021/451, załącznik V – zgodnie z którymi definicję niewykonania zobowiązania stosuje się na poziomie:
 - poszczególnych instrumentów kredytowych – w przypadku ekspozycji detalicznych (z uwzględnieniem zarażania w przypadku zaległości istotnych dla całej relacji);
 - dłużnika – w przypadku ekspozycji komercyjnych.

Rezerwy na ryzyko prawne dotyczące walutowych kredytów hipotecznych we frankach szwajcarskich

W związku z orzeczeniem TSUE z 3 października 2019 roku Grupa PZU identyfikuje ryzyko prawne dotyczące walutowych kredytów hipotecznych we frankach szwajcarskich.

W odniesieniu do ekspozycji niespłaconych na 31 grudnia 2023 roku Grupa PZU uznaje, że ryzyko prawne ma wpływ na oczekiwane przepływy pieniężne z ekspozycji kredytowej oraz na poziom oczekiwanej straty kredytowej w rozumieniu MSSF 9.

W związku z powyższym ocena ryzyka kredytowego portfela walutowych kredytów hipotecznych we franku szwajcarskim prowadzona jest z uwzględnieniem ryzyka prawnego związanego z tym portfelem, które materializuje się w postaci sporów sądowych oraz ugód pozasądowych zawieranych z kredytobiorcami. Ze względu na niekorzystną linię orzeczniczą sądów, skutkującą istotnym prawdopodobieństwem przegrania sprawy na 31 grudnia 2023 roku Grupa PZU przyjęła, że kredyty objęte sporem sądowym oraz kredyty, dla których prawdopodobieństwo, że klient wniesie pozew lub zawrze ugodę, oceniono na więcej niż 60% zaklasyfikowano do Koszyka 3. Pozostałe kredyty, niespełniające tych kryteriów klasyfikuje się do koszyka 2.

Rezerwy dotyczące ekspozycji kredytowych niespłaconych na 31 grudnia 2023 roku (obejmujących pozwy istniejące i możliwe przyszłe) ujęto w odpisach aktualizujących wartość należności od klientów z tytułu kredytów i odpowiednio w „zmianie wartości odpisów na oczekiwane straty kredytowe i odpisów z tytułu utraty wartości instrumentów finansowych”. Ewentualna nadwyżka tej rezerwy ponad wartość netto ekspozycji kredytowej prezentowana jest w pozycji „Rezerwy”, zgodnie z MSR 37.

Dodatkowe informacje dotyczące szacowania rezerw związanych z ryzykiem prawnym walutowych kredytów hipotecznych we frankach szwajcarskich zaprezentowano w punkcie 46.3.

Zasady szacowania oczekiwanych strat kredytowych

Proces szacowania oczekiwanych strat kredytowych wymaga zastosowania istotnych szacunków, m.in. założeń co do prognoz makroekonomicznych oraz możliwych scenariuszy, jak te prognozy będą kształtować się w przyszłości, korekt eksperckich w odniesieniu do branż, dla których Grupa PZU identyfikuje podwyższone ryzyko, a stosowane modele nie w pełni odzwierciedlają ryzyka tych branż oraz zasad identyfikacji istotnego wzrostu ryzyka kredytowego.

Wyznaczenie odpisów zgodnie z MSSF 9 wymaga sformułowania prognoz ewolucji głównych parametrów ryzyka kredytowego. W kalkulacji odpisów Grupa PZU uwzględnia różne scenariusze rozwoju jakości portfela, odzwierciedlające bieżące i oczekiwane zmiany sytuacji gospodarczej i czynników niepewności.

Grupa PZU wyznacza oczekiwane straty kredytowe z uwzględnieniem różnych scenariuszy dla sytuacji makroekonomicznej.

Szacunkowa zmiana utraty wartości należności od klientów z tytułu kredytów na skutek portfelowej zmiany PD lub LGD o +/- 10%	31 grudnia 2023		31 grudnia 2022	
	-10%	+10%	-10%	+10%
Koszyk 1	292	(313)	298	(323)
Koszyk 2	270	(245)	280	(295)

Ze względu na specyfikę poszczególnych banków i ich portfeli nie jest stosowana synchronizacja scenariuszy używanych w kalkulacji odpisów.

Pekao

Dla ekspozycji z portfela Pekao oczekiwane straty kredytowe wyznaczone są z uwzględnieniem trzech scenariuszy dla sytuacji makroekonomicznej – bazowego (z prawdopodobieństwem realizacji 45%), pozytywnego (zakładającego korzystne zmiany jakości portfela w kolejnych latach względem scenariusza bazowego, z prawdopodobieństwem realizacji 5%) oraz negatywnego (zakładającego niekorzystne zmiany sytuacji w kolejnych latach względem scenariusza bazowego, z prawdopodobieństwem realizacji 50%).

Tabela poniżej prezentuje projekcje 12-miesięcznego PD wykorzystanego w kalkulacji odpisów w scenariuszu bazowym dla portfela Pekao. Dla portfela detalicznego są to parametry ważone wartością bilansową brutto ograniczoną do 2 mln zł na poziomie kredytu dla kredytów gotówkowych i kredytów hipotecznych i na poziomie klienta dla kredytów SME. Dla portfela niedetalicznego parametry ważone są ekspozycją ograniczoną do 20 mln zł na poziomie klienta.

Utrzymując rozwiązanie wypracowane w 2022 roku, dla klientów z niektórymi portfelami i branżami, dla których stwierdzono podwyższone ryzyko, poziom PD zwiększono o 100%. W konsekwencji Grupa PZU utrzymuje zwiększony poziom oczekiwanych strat kredytowych w kwocie 216 mln zł dla należności od klientów z tytułu kredytów o wartości bilansowej brutto 18 797 mln zł.

Portfel	31 grudnia 2023		31 grudnia 2022	
	mediana historyczna	prognoza PD bazowa	mediana historyczna	prognoza PD bazowa
Kredyty gotówkowe	3,7%	4,3%	3,9%	5,0%
Kredyty hipoteczne	0,5%	0,7%	0,5%	0,6%
Kredyty SME	3,6%	5,4%	3,5%	5,5%
Kredyty dla pozostałych przedsiębiorstw	1,7%	4,1%	1,8%	4,1%

Przyjęte powyżej parametry PD zakładają wzrost PKB na poziomie 0,5%, średnioroczną inflację około 10% i WIBOR 3M na koniec roku ponad 5,5%.

Parametry PD dla scenariusza pozytywnego i negatywnego przedstawiono poniżej:

Portfel	31 grudnia 2023		31 grudnia 2022	
	scenariusz pozytywny	scenariusz negatywny	scenariusz pozytywny	scenariusz negatywny
Kredyty gotówkowe	2,5%	7,0%	3,4%	7,4%
Kredyty hipoteczne	0,5%	1,1%	0,3%	1,0%
Kredyty SME	3,7%	5,9%	3,7%	5,9%
Kredyty dla pozostałych przedsiębiorstw	2,0%	5,0%	2,0%	4,9%

W tabeli zaprezentowano różnicę oczekiwanych strat kredytowych dla ekspozycji bez utraty wartości pomiędzy kalkulacjami dla poszczególnych scenariuszy makroekonomicznych a zważonych prawdopodobieństwem realizacji wszystkich scenariuszy łącznie.

Zmiana prawdopodobieństwa scenariuszy	31 grudnia 2023	31 grudnia 2022
Scenariusz bazowy	(233)	(212)
Scenariusz pozytywny	(891)	(911)
Scenariusz negatywny	310	295

Alior Bank

Dla ekspozycji z portfela Alior Banku oczekiwane straty kredytowe wyznaczone są z uwzględnieniem trzech scenariuszy dla sytuacji makroekonomicznej – bazowego (z prawdopodobieństwem realizacji 50%), pozytywnego (zakładającego korzystne zmiany jakości portfela w kolejnych latach względem scenariusza bazowego, z prawdopodobieństwem realizacji 25%) oraz negatywnego (zakładającego niekorzystne zmiany sytuacji w kolejnych latach względem scenariusza bazowego, z prawdopodobieństwem realizacji 25%).

W scenariuszu bazowym założono wzrost PKB na poziomie 3,3%, średnioroczną inflację 4,8% i stopę bazową NBP na koniec roku 5%.

Dla portfela regularnego poziom PD przyjęty przy kalkulacji oczekiwanych strat kredytowych wynosił na 31 grudnia 2023 roku 2,89% (na 31 grudnia 2022 roku: 3,87%).

Poniżej zaprezentowano wrażliwość oszacowań strat oczekiwanych dla portfela ekspozycji kredytowych, w przypadku założenia realizacji scenariuszy skrajnych ze 100% prawdopodobieństwem.

Zmiana prawdopodobieństwa scenariuszy	Scenariusz pozytywny	Scenariusz negatywny
Różnica w udziale koszyka 2 w portfelu regularnym	-0,19 p.p.	+0,34 p.p.
Wpływ na straty oczekiwane ze względu na:		
PD	(63)	146
LGD dla portfela regularnego	(14)	22
LGD dla portfela default	(5)	8

Do kluczowych ustawowych narzędzi wsparcia klientów dostępnych m.in. ze względu na sytuację makroekonomiczną zalicza się Fundusz Wsparcia Kredytobiorców, moratoria dostępne dla klientów, którzy utracili źródło dochodów oraz wakacje kredytowe. Ekspozycje objęte Funduszem Wsparcia Kredytobiorców lub moratoriami dla klientów, którzy utracili źródło dochodów klasyfikuje się do *forbearance* i w konsekwencji do koszyka 2 (o ile nie spełniają przesłanek utraty wartości, które skutkowałyby klasyfikacją do koszyka 3).

Ekspozycje hipoteczne objęte moratoriami płatniczymi podlegają ogólnym zasadom klasyfikacji, gdzie fakt skorzystania z moratoriów nie spełnia warunków udogodnienia oferowanego ze względu na pogorszoną sytuację finansową, jako że nie stanowi ona kryterium dla skorzystania z instrumentu. W okresach zawieszania wymagalności wstrzymuje się naliczania zaległości/przeterminowania, powracając do kontynuacji naliczania w dacie zakończenia okresu zawieszenia.

38.1.1. Wyznaczanie parametrów PD i LGD

Do oszacowania odpisów na oczekiwane straty kredytowe Grupa PZU wykorzystuje parametry PD oraz LGD.

W przypadku emitentów oraz ekspozycji, które posiadają rating zewnętrzny, PD przypisuje się na podstawie średnich rynkowych poziomów niewypłacalności (ang. *default rate*) dla danych klas ratingowych. W pierwszej kolejności określa się rating wewnętrzny podmiotu/emisji zgodnie z obowiązującą metodyką nadawania ratingów wewnętrznych. Do szacowania średniego poziomu PD wykorzystuje się tablice publikowane przez zewnętrzne agencje ratingowe.

Dla emitentów obligacji korporacyjnych i pożyczek korporacyjnych, w przypadku których nie ma ratingu zewnętrznego, stosowany jest model RiskCalc Moody's lub wewnętrzne modele i metodyki ratingowe. Do oszacowania PD w przypadku modelu RiskCalc stosuje się parametr EDF (ang. *expected default frequency*), a w pozostałych przypadkach oszacowania na podstawie wewnętrznych metodyk i modeli. W przypadku szacowania PD dla całego okresu życia dla ekspozycji, których termin zapadalności przekracza 5 lat (w modelu RiskCalc krzywa Forward EDF dotyczy okresu 5 letniego) przyjmuje się założenie, że w kolejnych latach parametr PD jest stały i odpowiada wartości wyznaczonej przez model w piątym roku.

Dla należności od klientów z tytułu kredytów PD szacowany jest w oparciu o wewnętrzne modele w zależności od grupy segmentowej, indywidualnej jakości kredytowej klienta oraz fazy cyklu życia ekspozycji.

Dla emitentów obligacji korporacyjnych i pożyczek korporacyjnych parametr LGD 12-miesięczny oraz dla całego okresu życia ustalany jest w oparciu o model RiskCalc Moody's (moduł LGD). W przypadku szacowania LGD dla całego okresu życia dla instrumentów, których termin zapadalności przekracza 5 lat przyjmuje się, że w kolejnych latach parametr LGD jest stały i odpowiada wartości wyznaczonej przez moduł dla piątego roku.

Jeżeli danemu instrumentowi agencja ratingowa przyznała oddzielny rating odzysku wówczas wykorzystuje się ten parametr. Dla danego parametru RR (ang. *recovery rate*) stosuje się formułę: $LGD = 1 - RR$.

W przypadku braku możliwości zastosowania modelu RiskCalc do szacowania poziomów LGD oraz w przypadku, gdy instrument nie ma nadanego przez zewnętrzną agencję ratingową parametru LGD, przyjmuje się średni poziom RR na podstawie danych rynkowych (odpowiednio różnicując na klasy długu korporacyjnego oraz skarbowego), których dostawcami są zewnętrzne

agencje ratingowe przy zastosowaniu formuły: $LGD = 1 - RR$. W przypadku konieczności szacowania LGD w całym okresie życia przyjmuje się, że wartość parametru jest stała. Przy wyborze danych w zakresie parametru LGD uwzględnia się stopień podporządkowania długu.

38.1.2. Zmiana ryzyka kredytowego od momentu początkowego ujęcia

Na każdy dzień sprawozdawczy Grupa PZU dokonuje oceny, czy ryzyko kredytowe związane z danym instrumentem finansowym znacznie wzrosło od dnia jego początkowego ujęcia. Dokonując takiej oceny, Grupa PZU posługuje się zmianą ryzyka niewykonania zobowiązania w oczekiwanym okresie życia instrumentu finansowego, a nie zmianą kwoty oczekiwanych strat kredytowych. W celu dokonania takiej oceny porównuje się parametr PD dla danego instrumentu finansowego na dzień sprawozdawczy z parametrem PD na dzień początkowego ujęcia, biorąc pod uwagę racjonalne i możliwe do udokumentowania informacje, które są dostępne bez nadmiernych kosztów lub starań.

Jeżeli instrument finansowy charakteryzuje się niskim ryzykiem kredytowym (tzn. posiada zewnętrzny rating na poziomie inwestycyjnym) zarówno na moment początkowego ujęcia, jak i na dzień sprawozdawczy, uznaje się, że nie nastąpił znaczny wzrost ryzyka kredytowego związanego z tym instrumentem. W szczególności dotyczy to obligacji skarbowych.

Dla instrumentów finansowych Grupa PZU ocenia czy ryzyko kredytowe znacząco wzrosło poprzez porównanie parametru PD w całym pozostałym okresie życia na dzień sprawozdawczy z parametrem PD w całym pozostałym okresie życia oszacowanym w momencie początkowego ujęcia.

Grupa PZU regularnie monitoruje efektywność kryteriów przyjętych do identyfikacji znaczącego wzrostu ryzyka kredytowego w celu potwierdzenia, że:

- kryteria pozwalają na identyfikację znaczącego wzrostu ryzyka kredytowego zanim nastąpi utrata wartości danej ekspozycji;
- średni czas pomiędzy identyfikacją znaczącego wzrostu ryzyka kredytowego a utratą wartości jest racjonalny;
- nie występują nieuzasadnione zmienności odpisów na oczekiwane straty kredytowe wynikające z przeniesień pomiędzy 12-miesięcznym ECL a ECL w całym okresie życia.

W przypadku należności od klientów z tytułu kredytów identyfikacja istotnego wzrostu ryzyka kredytowego opiera się o analizę przesłanek jakościowych (m.in. występowanie przeterminowania powyżej 30 dni, klasyfikację klienta na listę podwyższonego ryzyka – ang. *watch list, forbearance*) i ilościowych.

38.1.3. Aktywa finansowe ze zidentyfikowaną utratą wartości (koszyk 3)

Grupa PZU klasyfikuje aktywa finansowe do koszyka 3, gdy zostaną spełnione przesłanki wystąpienia utraty wartości, do których zalicza się m.in. opóźnienie w spłacie powyżej 90 dni przy jednoczesnym spełnieniu progu istotności kwoty niespłaconej, objęcie ekspozycji procesem restrukturyzacji lub wystąpienie innej jakościowej przesłanki utraty wartości.

38.1.4. Aktywa finansowe dotknięte utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe (POCI)

Aktywa finansowe nabyte lub udzielone z utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe (POCI) to aktywa, które mają stwierdzoną utratę wartości w momencie początkowego ujęcia. Klasyfikacja do POCI nie ulega zmianie przez cały okres życia instrumentu, aż do momentu zaprzestania ujmowania (ang. *derecognition*).

Aktywa POCI powstają w wyniku:

- nabycia kontraktu spełniającego definicję POCI (np. przy nabyciu jednostki lub kupnie portfela);
- zawarcia kontraktu, który jest POCI w momencie pierwotnego udzielenia (np. udzielenie kredytu klientowi w złej kondycji finansowej);
- modyfikacji kontraktu (np. w toku restrukturyzacji) skutkującej wyłączeniem aktywa ze sprawozdania z sytuacji finansowej i rozpoznaniem nowego aktywa spełniającego definicję POCI.

Na moment początkowego ujęcia aktywa POCI ujmuje się w wartości godziwej, bez rozpoznawania odpisu na oczekiwane straty kredytowe.

38.1.5. Należności od ubezpieczających

Dla należności od ubezpieczających, które nie zawierają istotnego komponentu finansowania przeprowadza się zbiorczą ocenę utraty wartości i szacuje wartość odpisów z tytułu utraty wartości.

Należności grupuje się według podobnych charakterystyk ryzyka kredytowego. Dla należności niewymagalnych ustalana jest wartość należności, która prawdopodobnie stanie się wymagalna na podstawie historycznej analizy udziału należności niespłaconych w terminie. Kwotę odpisu z tytułu oczekiwanych strat kredytowych ustala się na podstawie wskaźnika nieściągalności należności zapadłych dla najkrótszego okresu przeterminowania.

Dla należności zapadłych sporządzana jest struktura wiekowa, w zależności od czasu przeterminowania. Dla tej grupy wartość odpisu z tytułu oczekiwanych strat kredytowych oblicza się w poszczególnych przedziałach przeterminowania na podstawie wskaźników nieściągalności należności zapadłych ustalonych na podstawie analizy historycznej.

38.2 Dane ilościowe

Należności od klientów z tytułu kredytów wyceniane w zamortyzowanym koszcie	1 stycznia - 31 grudnia 2023					1 stycznia - 31 grudnia 2022				
	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI	Razem	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI	Razem
Wartość bilansowa brutto										
Stan na początek okresu	185 358	24 135	12 167	5 154	226 814	182 578	28 470	11 239	5 307	227 594
Ujęcie instrumentów w momencie nabycia, powstania, udzielenia	69 344	-	-	218	69 562	55 905	-	-	176	56 081
Zmiany z tytułu sprzedaży, wyłączenia lub wygaśnięcia instrumentu	(45 866)	(6 464)	(2 987)	(232)	(55 549)	(42 043)	(4 988)	(1 774)	(127)	(48 932)
Aktywa spisane ze sprawozdania z sytuacji finansowej	-	-	(2 131)	(41)	(2 172)	-	-	(2 354)	(31)	(2 385)
Reklasyfikacja do koszyka 1	5 770	(5 481)	(289)	-	-	11 229	(10 965)	(264)	-	-
Reklasyfikacja do koszyka 2	(13 079)	13 522	(443)	-	-	(13 819)	14 206	(387)	-	-
Reklasyfikacja do koszyka 3	(2 493)	(2 600)	5 093	-	-	(2 303)	(3 221)	5 524	-	-
Inne zmiany, w tym różnice kursowe	(5 962)	(869)	1 211	(692)	(6 312)	(6 189)	633	183	(171)	(5 544)
Stan na koniec okresu	193 072	22 243	12 621	4 407	232 343	185 358	24 135	12 167	5 154	226 814
Oczekiwane straty kredytowe										
Stan na początek okresu	(1 618)	(2 043)	(7 310)	(3 588)	(14 559)	(1 067)	(1 798)	(6 321)	(3 806)	(12 992)
Utworzenie odpisów dla instrumentów nowo nabytych, powstałych, udzielonych	(794)	-	-	(162)	(956)	(666)	-	-	(47)	(713)
Zmiany z tytułu sprzedaży, wyłączenia lub wygaśnięcia instrumentu, z wyłączeniem reklasyfikacji	225	225	734	13	1 197	218	168	463	66	915
Aktywa spisane ze sprawozdania z sytuacji finansowej	-	-	2 131	41	2 172	-	-	2 354	31	2 385
Reklasyfikacja do koszyka 1	(394)	362	32	-	-	(599)	481	118	-	-
Reklasyfikacja do koszyka 2	283	(419)	136	-	-	148	(327)	179	-	-
Reklasyfikacja do koszyka 3	137	409	(546)	-	-	233	420	(653)	-	-
Inne zmiany, w tym różnice kursowe	820	(134)	(2 713)	306	(1 721)	115	(987)	(3 450)	168	(4 154)
Stan na koniec okresu	(1 341)	(1 600)	(7 536)	(3 390)	(13 867)	(1 618)	(2 043)	(7 310)	(3 588)	(14 559)
Wartość bilansowa netto na koniec okresu	191 731	20 643	5 085	1 017	218 476	183 740	22 092	4 857	1 566	212 255

Należności od klientów z tytułu kredytów wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	1 stycznia - 31 grudnia 2023					1 stycznia - 31 grudnia 2022				
	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI	Razem	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI	Razem
Wartość bilansowa										
Stan na początek okresu	254	-	-	-	254	115	131	-	-	246
Ujęcie instrumentów w momencie nabycia, powstania, udzielenia	-	-	-	-	-	151	-	-	-	151
Zmiany z tytułu sprzedaży, wyłączenia lub wygaśnięcia instrumentu	(175)	-	-	-	(175)	(8)	(132)	-	-	(140)
Inne zmiany, w tym różnice kursowe	3	-	-	-	3	(4)	1	-	-	(3)
Stan na koniec okresu	82	-	-	-	82	254	-	-	-	254
Oczekiwane straty kredytowe										
Stan na początek okresu	(4)	-	-	-	(4)	(2)	(2)	-	-	(4)
Utworzenie odpisów dla instrumentów nowo nabytych, powstałych, udzielonych	-	-	-	-	-	(2)	-	-	-	(2)
Zmiany z tytułu sprzedaży, wyłączenia lub wygaśnięcia instrumentu	2	-	-	-	2	-	2	-	-	2
Inne zmiany, w tym różnice kursowe	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-
Stan na koniec okresu	(1)	-	-	-	(1)	(4)	-	-	-	(4)

Odpis dotyczący należności od klientów z tytułu kredytów wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody ujmuje się w kapitale z aktualizacji wyceny i nie pomniejsza on wartości bilansowej aktywów.

Dłużne inwestycyjne (lokacyjne) aktywa finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie	1 stycznia - 31 grudnia 2023					1 stycznia - 31 grudnia 2022				
	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI	Razem	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI	Razem
Wartość bilansowa brutto										
Stan na początek okresu	91 515	236	24	63	91 838	73 897	354	35	39	74 325
Ujęcie instrumentów w momencie nabycia, powstania, udzielenia	305 544	-	-	-	305 544	35 051	-	-	-	35 051
Zmiany z tytułu sprzedaży, wyłączenia lub wygaśnięcia instrumentu	(277 071)	(37)	-	-	(277 108)	(19 088)	(264)	-	-	(19 352)
Aktywa spisane ze sprawozdania z sytuacji finansowej	-	-	(24)	-	(24)	-	-	(13)	-	(13)
Reklasyfikacja do koszyka 1	-	-	-	-	-	80	(80)	-	-	-
Reklasyfikacja do koszyka 2	(300)	300	-	-	-	(238)	238	-	-	-
Inne zmiany, w tym różnice kursowe	1 496	(20)	-	33	1 509	1 813	(12)	2	24	1 827
Stan na koniec okresu	121 184	479	-	96	121 759	91 515	236	24	63	91 838
Oczekiwane straty kredytowe										
Stan na początek okresu	(87)	(28)	(24)	(53)	(192)	(69)	(8)	(35)	(30)	(142)
Utworzenie odpisów dla instrumentów nowo nabytych, powstałych, udzielonych	(28)	-	-	-	(28)	(21)	-	-	-	(21)
Zmiany z tytułu sprzedaży, wyłączenia lub wygaśnięcia instrumentu	8	3	-	-	11	3	5	-	-	8
Aktywa spisane ze sprawozdania z sytuacji finansowej	-	-	24	-	24	-	-	13	-	13
Reklasyfikacja do koszyka 2	9	(9)	-	-	-	28	(28)	-	-	-
Inne zmiany, w tym różnice kursowe	9	9	-	(18)	-	(28)	3	(2)	(23)	(50)
Stan na koniec okresu	(89)	(25)	-	(71)	(185)	(87)	(28)	(24)	(53)	(192)
Wartość bilansowa netto na koniec okresu	121 095	454	-	25	121 574	91 428	208	-	10	91 646

Dłużne inwestycyjne (lokacyjne) aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	1 stycznia - 31 grudnia 2023					1 stycznia - 31 grudnia 2022				
	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI	Razem	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI	Razem
Wartość bilansowa										
Stan na początek okresu	38 719	237	-	-	38 956	44 788	251	-	-	45 039
Ujęcie instrumentów w momencie nabycia, powstania, udzielenia	1 149 900	-	-	-	1 149 900	213 353	-	-	-	213 353
Zmiany z tytułu sprzedaży, wyłączenia lub wygaśnięcia instrumentu	(1 145 600)	(103)	-	-	(1 145 703)	(219 013)	(45)	-	-	(219 058)
Reklasyfikacja do koszyka 1	48	(48)	-	-	-	26	(26)	-	-	-
Reklasyfikacja do koszyka 2	(46)	46	-	-	-	(36)	36	-	-	-
Inne zmiany, w tym różnice kursowe	2 083	(13)	-	-	2 070	(399)	21	-	-	(378)
Stan na koniec okresu	45 104	119	-	-	45 223	38 719	237	-	-	38 956
Oczekiwane straty kredytowe										
Stan na początek okresu	(45)	(21)	-	-	(66)	(54)	(26)	-	-	(80)
Utworzenie odpisów dla instrumentów nowo nabytych, powstałych, udzielonych	(11)	-	-	-	(11)	(2)	-	-	-	(2)
Zmiany z tytułu sprzedaży, wyłączenia lub wygaśnięcia instrumentu	7	12	-	-	19	8	-	-	-	8
Reklasyfikacja do koszyka 2	1	(1)	-	-	-	2	(2)	-	-	-
Inne zmiany, w tym różnice kursowe	14	8	-	-	22	1	7	-	-	8
Stan na koniec okresu	(34)	(2)	-	-	(36)	(45)	(21)	-	-	(66)

Odpis dotyczący dłużnych inwestycyjnych (lokacyjnych) aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody ujmuje się w kapitale z aktualizacji wyceny i nie pomniejsza on wartości bilansowej aktywów.

Zarówno na 31 grudnia 2023 roku, jak i na 31 grudnia 2022 roku wartość odpisów na oczekiwane straty kredytowe dotyczące transakcji z przyrzeczeniem odsprzedaży wynosi zero.

Lokaty terminowe w instytucjach kredytowych	1 stycznia - 31 grudnia 2023					1 stycznia - 31 grudnia 2022				
	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI	Razem	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI	Razem
Wartość bilansowa brutto										
Stan na początek okresu	2 814	140	136	-	3 090	1 385	-	-	-	1 385
Ujęcie instrumentów w momencie nabycia, powstania, udzielenia	127 277	-	-	-	127 277	35 834	-	-	-	35 834
Zmiany z tytułu sprzedaży, wyłączenia lub wygaśnięcia instrumentu	(128 175)	(132)	(61)	-	(128 368)	(34 057)	(71)	-	-	(34 128)
Reklasyfikacja do koszyka 2	(165)	165	-	-	-	(238)	238	-	-	-
Reklasyfikacja do koszyka 3	-	-	-	-	-	(128)	(9)	137	-	-
Zmiana składu grupy	-	-	(5)	-	(5)	-	-	-	-	-
Inne zmiany, w tym różnice kursowe	(915)	(22)	(3)	-	(940)	18	(18)	(1)	-	(1)
Stan na koniec okresu	836	151	67	-	1 054	2 814	140	136	-	3 090
Oczekiwane straty kredytowe										
Stan na początek okresu	(1)	(11)	(10)	-	(22)	(1)	-	-	-	(1)
Utworzenie odpisów dla instrumentów nowo nabytych, powstałych, udzielonych	(11)	-	-	-	(11)	(17)	-	-	-	(17)
Zmiany z tytułu sprzedaży, wyłączenia lub wygaśnięcia instrumentu	1	10	-	-	11	1	3	-	-	4
Reklasyfikacja do koszyka 2	11	(11)	-	-	-	37	(37)	-	-	-
Reklasyfikacja do koszyka 3	-	-	-	-	-	1	9	(10)	-	-
Inne zmiany, w tym różnice kursowe	-	1	3	-	4	(22)	14	-	-	(8)
Stan na koniec okresu	-	(11)	(7)	-	(18)	(1)	(11)	(10)	-	(22)
Wartość bilansowa netto na koniec okresu	836	140	60	-	1 036	2 813	129	126	-	3 068

Pożyczki	1 stycznia - 31 grudnia 2023					1 stycznia - 31 grudnia 2022				
	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI	Razem	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI	Razem
Wartość bilansowa brutto										
Stan na początek okresu	4 300	-	-	-	4 300	3 522	75	-	-	3 597
Ujęcie instrumentów w momencie nabycia, powstania, udzielenia	1 829	41	-	-	1 870	1 068	-	-	-	1 068
Zmiany z tytułu sprzedaży, wyłączenia lub wygaśnięcia instrumentu	(1 730)	(136)	-	-	(1 866)	(436)	(4)	-	-	(440)
Reklasyfikacja do koszyka 1	-	-	-	-	-	74	(74)	-	-	-
Reklasyfikacja do koszyka 2	(931)	931	-	-	-	-	-	-	-	-
Inne zmiany, w tym różnice kursowe	10	(9)	-	-	1	72	3	-	-	75
Stan na koniec okresu	3 478	827	-	-	4 305	4 300	-	-	-	4 300
Oczekiwane straty kredytowe										
Stan na początek okresu	(31)	-	-	-	(31)	(5)	(6)	-	-	(11)
Utworzenie odpisów dla instrumentów nowo nabytych, powstałych, udzielonych	(14)	-	-	-	(14)	(8)	-	-	-	(8)
Zmiany z tytułu sprzedaży, wyłączenia lub wygaśnięcia instrumentu	11	2	-	-	13	2	-	-	-	2
Reklasyfikacja do koszyka 1	-	-	-	-	-	(1)	1	-	-	-
Reklasyfikacja do koszyka 2	28	(28)	-	-	-	-	-	-	-	-
Inne zmiany, w tym różnice kursowe	(7)	(4)	-	-	(11)	(19)	5	-	-	(14)
Stan na koniec okresu	(13)	(30)	-	-	(43)	(31)	-	-	-	(31)
Wartość bilansowa netto na koniec okresu	3 465	797	-	-	4 262	4 269	-	-	-	4 269

Inne należności	1 stycznia - 31 grudnia 2023	1 stycznia - 31 grudnia 2022 (przekształcone)
Wartość bilansowa brutto		
Stan na początek okresu	9 515	7 017
Zmiany w okresie	(3 880)	2 498
Stan na koniec okresu	5 635	9 515
Oczekiwane straty kredytowe		
Stan na początek okresu	(407)	(461)
Zmiany w okresie	(1)	54
Stan na koniec okresu	(408)	(407)
Wartość bilansowa netto na koniec okresu	5 227	9 108

39. Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych

39.1 Zasady rachunkowości

Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych obejmują środki pieniężne w kasie oraz na bieżących rachunkach bankowych, w tym na rachunku w NBP.

Środki pieniężne wykazuje się w wartości nominalnej.

39.2 Środki pieniężne o ograniczonej możliwości dysponowania

W skonsolidowanym rachunku przepływów pieniężnych jako środki pieniężne o ograniczonej możliwości dysponowania wykazano środki funduszy prewencyjnych zakładów ubezpieczeń oraz środki na wydzielonych rachunkach VAT (tzw. *split payment*). Na gruncie polskich przepisów i opartych na nich wewnętrznych regulacjach spółek Grupy PZU, środki te mogą być wydatkowane tylko w ściśle określonych celach w ramach działalności prewencyjnej lub rozliczeń z tytułu VAT.

39.3 Dane ilościowe

Środki pieniężne i ich ekwiwalenty wykazane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej oraz w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych	31 grudnia 2023	31 grudnia 2022
Środki w banku centralnym ¹⁾	9 119	8 922
Środki pieniężne w kasie i na rachunkach bankowych	8 577	7 037
Pozostałe	6	1
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty wykazane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej oraz sprawozdaniu z przepływów pieniężnych, razem	17 702	15 960

¹⁾ Kwota dotyczy rezerwy obowiązkowej utrzymywanej przez Pekao i Alior Bank na rachunku bieżącym w NBP, w wysokości zgodnej z decyzjami Rady Polityki Pieniężnej.

40. Kapitały przypadające właścicielom jednostki dominującej

40.1 Kapitał podstawowy

Kapitał podstawowy ujmuje się w wysokości określonej w statucie jednostki dominującej i zarejestrowanej w Krajowym Rejestrze Sądowym.

Wartość nominalna jednej akcji wynosi 0,10 zł. Wszystkie akcje zostały w pełni opłacone.

Stan na 31 grudnia 2023 i 31 grudnia 2022

Seria/emisja	Rodzaj akcji	Rodzaj uprzywilejowania	Rodzaj ograniczenia praw do akcji	Liczba akcji	Wartość serii/emisji wg wartości nominalnej (w zł)	Sposób pokrycia kapitału	Data rejestracji	Prawo do dywidendy (od daty)
A	na okaziciela	brak	brak	604 463 200	60 446 320	gotówka	23.01.1997	27.12.1991
B	na okaziciela	brak	brak	259 059 800	25 905 980	aport	31.03.1999	01.01.1999
Liczba akcji razem				863 523 000				
Kapitał zakładowy razem					86 352 300			

Strukturę akcjonariatu PZU oraz informacje o transakcjach dotyczących znacznych pakietów akcji PZU przedstawiono w punkcie 3.

40.2 Podział zysku jednostki dominującej

Podziałowi podlega wyłącznie zysk wykazany w jednostkowym sprawozdaniu finansowym PZU sporządzonym zgodnie z PSR.

40.2.1.1. Podział zysku za 2022 rok

7 czerwca 2023 roku ZWZ PZU podzieliło zysk netto PZU za rok zakończony 31 grudnia 2022 roku, w kwocie 1 637 mln zł, powiększony o kwotę 1 296 mln zł przeniesioną z kapitału zapasowego utworzonego z zysku netto za rok zakończony 31 grudnia 2021 roku, łącznie 2 933 mln zł przeznaczając:

- 2 072 mln zł (tj. 2,40 zł na jedną akcję) na wypłatę dywidendy;
- 854 mln zł na kapitał zapasowy;
- 7 mln zł na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych.

Dzień dywidendy ustalono na 7 września 2023 roku, a datę wypłaty na 28 września 2023 roku.

Podział zysku jest zgodny z Polityką kapitałową i dywidendową Grupy PZU na lata 2021 – 2024, przyjętą 24 marca 2021 roku oraz uwzględnia zalecenia zawarte w stanowisku KNF w sprawie polityki dywidendowej w 2023 roku z 6 grudnia 2022 roku.

40.2.1.2. Podział zysku za 2023 rok

Do dnia podpisania skonsolidowanego sprawozdania finansowego Zarząd PZU nie podjął uchwały w sprawie propozycji podziału zysku za rok 2023.

40.3 Pozostałe kapitały

40.3.1. Zasady rachunkowości

Akcje własne nabyte i zatrzymane przez konsolidowane jednostki Grupy PZU wykazuje się w cenie nabycia.

W pozycji „Kapitał zapasowy” ujmuje się:

- efekt dystrybucji zysku, zgodnie z regulacjami prawnymi kraju siedziby spółki (w Polsce zgodnie z postanowieniami Kodeksu spółek handlowych) oraz statutów spółek Grupy PZU;
- kapitał powstały przy sprzedaży nieruchomości inwestycyjnych, uprzednio przeniesionych z nieruchomości własnych, zgodnie z zasadami opisanymi w punkcie 31;
- różnicę pomiędzy zmianą wartości udziału niekontrolującego a wartością godziwą zapłaty w transakcjach z udziałowcami niekontrolującymi.

W pozycji „Kapitał z aktualizacji wyceny” ujmowane są skutki:

- przeszacowania aktywów finansowych zaliczonych do kategorii aktywów wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody;
- przeszacowania wartości nieruchomości do ich wartości godziwej na dzień ich przekwalifikowania z nieruchomości wykorzystywanych na własne potrzeby do nieruchomości inwestycyjnych;
- wyceny instrumentów zabezpieczających, w części stanowiącej efektywne zabezpieczenie przepływów pieniężnych;

po uwzględnieniu korespondującej zmiany aktywów lub rezerwy z tytułu podatku odroczonego.

Pozycja „Zyski i straty aktuarialne dotyczące rezerw pracowniczych” obejmuje kwoty wynikające ze wzrostu lub obniżenia wartości bieżącej zobowiązań z tytułu określonych świadczeń na skutek zmian założeń aktuarialnych i korekt założeń aktuarialnych ex post – demograficznych (np. śmiertelności, wskaźnika rotacji pracowników) oraz finansowych (np. stopy dyskontowej czy prognozowanej stopy wzrostu wynagrodzeń).

„Różnice kursowe z przeliczenia” zawierają różnice powstałe na skutek przeliczeń danych finansowych podmiotów zagranicznych według kursów walutowych, zgodnie z zasadami opisanymi w punkcie 6.6.

40.3.2. Dane ilościowe

Pozostałe kapitały	31 grudnia 2023	31 grudnia 2022 (przekształcone)
Akcje własne	(4)	(4)
Kapitał zapasowy	15 804	15 315
Sprzedaż akcji powyżej ich wartości nominalnej	538	538
Podział wyników spółek Grupy PZU	15 066	14 709
Pozostały	200	68
Pozostałe kapitały rezerwowe	2 218	1 721
Kapitał z aktualizacji wyceny	(948)	(2 455)
Wycena instrumentów dłużnych wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	(543)	(1 525)
Wycena instrumentów kapitałowych wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	(247)	(51)
Reklasyfikacja nieruchomości z rzeczowych aktywów trwałych do inwestycyjnych	82	58
Zabezpieczenie przepływów pieniężnych	(240)	(937)
Przychody i koszty finansowe z umów ubezpieczenia	1 258	2 622
Przychody i koszty finansowe z umów reasekuracji	(48)	(79)
Zyski i straty aktuarialne dotyczące rezerw pracowniczych	(8)	(6)
Różnice kursowe z przeliczenia	(47)	91
LD	20	114
Bałta	6	36
PZU Ukraina	(53)	(54)
PZU Ukraina Życie	(18)	(13)
Pozostałe	(2)	8
Pozostałe kapitały, razem	18 225	17 205

41. Zobowiązania podporządkowane

41.1 Zasady rachunkowości

Zobowiązania podporządkowane ujmuje się w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w momencie, gdy jednostka Grupy PZU staje się stroną wiążącego kontraktu, z którego wynika, że ponosi ryzyko związane z instrumentem finansowym.

W kolejnych okresach zobowiązania podporządkowane wycenia się w zamortyzowanym koszcie.

Zobowiązania podporządkowane (lub ich części) wyłącza się ze skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej, gdy obowiązek określony w umowie został wypełniony, umorzony lub wygasł.

41.2 Dane ilościowe

	Wartość nominalna	Waluta	Oprocentowanie	Data emisji/Data wykupu	Wartość bilansowa 31 grudnia 2023	Wartość bilansowa 31 grudnia 2022
Zobowiązania zaliczane do funduszy własnych PZU						
Obligacje podporządkowane PZU	2 250	PLN	WIBOR 6M + marża	30 czerwca 2017 / 29 lipca 2027	2 328	2 333
Zobowiązania zaliczane do funduszy własnych Pekao						
Obligacje serii A	1 250	PLN	WIBOR 6M + marża	30 października 2017 / 29 października 2027	1 266	1 270
Obligacje serii B	550	PLN	WIBOR 6M + marża	15 października 2018 / 16 października 2028	558	560
Obligacje serii C	200	PLN	WIBOR 6M + marża	15 października 2018 / 14 października 2033	203	204
Obligacje serii D	350	PLN	WIBOR 6M + marża	4 czerwca 2019 / 4 czerwca 2031	352	352
Obligacje serii D1	400	PLN	WIBOR 6M + marża	4 grudnia 2019 / 4 czerwca 2031	402	403
Zobowiązania zaliczane do funduszy własnych Alior Banku						
Obligacje serii F	322	PLN	WIBOR 6M+ marża	26 września 2014 / 26 września 2024	226	229
Obligacje serii K oraz K1	600	PLN	WIBOR 6M+ marża	20 października 2017 / 20 października 2025	610	612
Obligacje serii P1B	70	PLN	WIBOR 6M+ marża	29 kwietnia 2016 / 16 maja 2024	71	71
Obligacje serii P2A	150	PLN	WIBOR 6M+ marża	14 grudnia 2017 / 29 grudnia 2025	150	150
Zobowiązania podporządkowane					6 166	6 184

W kolumnie „Wartość nominalna” zaprezentowano wartość nominalną całej emisji. Natomiast wartość bilansowa zobowiązań podporządkowanych odpowiada wartości ujętej w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej. Ze względu na fakt, iż część obligacji wyemitowanych przez podmioty Grupy PZU została objęta lub nabyta przez inne podmioty, ta część podlega eliminacji na etapie sporządzenia sprawozdania skonsolidowanego. Z tego względu wartość bilansowa niektórych serii obligacji jest niższa niż pełna wartość nominalna wyemitowanych instrumentów.

Zobowiązania podporządkowane wg wymagalności	31 grudnia 2023	31 grudnia 2022
Do 1 roku	297	-
Powyżej 1 roku do 5 lat	4 912	4 665
Powyżej 5 lat	957	1 519
Zobowiązania podporządkowane wg wymagalności, razem	6 166	6 184

42. Zobowiązania z tytułu emisji własnych dłużnych papierów wartościowych

42.1 Zasady rachunkowości

Zobowiązania z tytułu emisji własnych dłużnych papierów wartościowych ujmuje się w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w momencie, gdy jednostka Grupy PZU staje się stroną wiążącego kontraktu, z którego wynika, że ponosi ryzyko związane z instrumentem finansowym.

W kolejnych okresach wycenia się je w zamortyzowanym koszcie.

Zobowiązania z tytułu emisji własnych dłużnych papierów wartościowych (lub ich części) wyłącza się ze skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej, gdy obowiązek określony w umowie został wypłacony, umorzony lub wygasł.

42.2 Dane ilościowe

Zobowiązania z tytułu emisji własnych dłużnych papierów wartościowych	31 grudnia 2023	31 grudnia 2022
Obligacje	9 691	3 488
Certyfikaty depozytowe	1 257	6 646
Listy zastawne	1 055	956
Zobowiązania z tytułu emisji własnych dłużnych papierów wartościowych, razem	12 003	11 090

Zobowiązania z tytułu emisji własnych dłużnych papierów wartościowych wg wymagalności	31 grudnia 2023	31 grudnia 2022
Do 1 roku	6 260	9 631
Powyżej 1 roku do 5 lat	5 743	1 459
Powyżej 5 lat	-	-
Zobowiązania z tytułu emisji własnych dłużnych papierów wartościowych wg wymagalności, razem	12 003	11 090

42.3 Program emisji euroobligacji w Pekao

31 października 2023 roku Zarząd Pekao podjął uchwałę w sprawie wyrażenia zgody na ustanowienie przez Pekao jako emitenta programu („Program EMTN”) emisji średnioterminowych euroobligacji („Euroobligacje”).

Program EMTN został ustanowiony na następujących warunkach:

- kwota Programu EMTN wyniesie maksymalnie 5 000 mln EUR lub równowartość tej kwoty w innych walutach;
- Euroobligacje emitowane w ramach Programu EMTN będą oferowane i sprzedawane poza terytorium Stanów Zjednoczonych Ameryki, na rachunek lub na rzecz osób innych niż osoby amerykańskie, zgodnie z Regulacją S (ang. Regulation S) wydaną na podstawie amerykańskiej Ustawy o Papierach Wartościowych z 1933 roku (U.S. Securities Act of 1933) („Amerykańska Ustawa o Papierach Wartościowych”). Euroobligacje nie zostaną zarejestrowane zgodnie z Amerykańską Ustawą o Papierach Wartościowych ani innymi stanowymi przepisami dotyczącymi papierów wartościowych;
- Euroobligacje mogą być emitowane w euro, złotych lub innych walutach w dowolnej liczbie transz, o różnej strukturze odsetkowej i zapadalności;
- Euroobligacje mogą być emitowane jako obligacje zielone lub zrównoważone;
- Euroobligacje zostaną zdeponowane u wspólnego depozytariusza i zarejestrowane w imieniu podmiotu wyznaczonego jako wspólny depozytariusz dla Euroclear Bank SA/NV lub Clearstream Banking, SA;
- Pekao będzie mógł ubiegać się o dopuszczenie poszczególnych serii Euroobligacji do oficjalnych notowań na Giełdzie Papierów Wartościowych w Luksemburgu (ang. Luxembourg Stock Exchange, „LuxSE”) oraz dopuszczenie do obrotu na rynku regulowanym prowadzonym przez LuxSE, Luxembourg Green Exchange, Giełdę Papierów Wartościowych w Warszawie SA lub inny podmiot prowadzący rynek regulowany w rozumieniu Dyrektywy 2014/65/UE w sprawie rynków instrumentów finansowych (z późniejszymi zmianami);
- emisja każdej serii Euroobligacji w ramach Programu EMTN zostanie zatwierdzona odrębnymi uchwałami Zarządu Pekao.

W związku z Programem EMTN Pekao sporządził prospekt podstawowy, który 13 listopada 2023 roku został zatwierdzony przez Commission de Surveillance du Secteur Financier w Luksemburgu.

16 listopada 2023 roku Pekao zakończył subskrypcję Euroobligacji. 131 inwestorów złożyło zapisy na 1 504 642 Euroobligacje. Ostatecznie przydzielono 5 000 Euroobligacji 110 inwestorom, a stopa redukcji wyniosła 66,77%. Euroobligacje były obejmowane po 99,68% wartości nominalnej, a łączna wartość przeprowadzonej subskrypcji, rozumianej jako iloczyn liczby Euroobligacji objętych ofertą i ceny emisyjnej wyniosła 498 400 tys. EUR. Marża, będąca podstawą ustalenia stopy procentowej wynosi 240 p.b. Przez okres trzech lat od daty emisji kupon jest stały i wynosi 5,5% w skali roku (płatny rocznie), a w czwartym roku – zmienny, oparty o stawkę EURIBOR 3M powiększoną o marżę w wysokości 2,4% (płatny co trzy miesiące).

Euroobligacje wyemitowano 23 listopada 2023 roku na okres 4 lat, z możliwością ich wcześniejszego wykupu przez Pekao po trzech latach od emisji. 23 listopada 2023 roku Euroobligacje dopuszczono do obrotu na rynku regulowanym na Giełdzie Papierów Wartościowych w Luksemburgu (Luxembourg Stock Exchange). Euroobligacje otrzymały rating na poziomie BBB od agencji ratingowej S&P Global Ratings Europe Limited. Euroobligacje podlegają prawu angielskiemu, z zastrzeżeniem statusu euroobligacji, zakazu dokonywania potrąceń oraz klauzuli dotyczącej uznania decyzji organu przymusowej restrukturyzacji w zakresie umorzenia lub konwersji instrumentu, które podlegają prawu polskiemu.

42.4 Emisje obligacji w Pekao

3 kwietnia 2023 roku Pekao wyemitował 3-letnie obligacje senioralne nieuprzywilejowane („obligacje SNP”) o łącznej wartości nominalnej 750 mln zł. Obligacje SNP posiadają opcję dającą Pekao prawo do ich wcześniejszego wykupu w terminie 2 lat od dnia emisji, pod warunkiem uzyskania zgody BFG. Obligacje SNP, zgodnie z art. 97a ust. 1 pkt. 2 Ustawy o BFG będą stanowić zobowiązania kwalifikowalne Pekao. Obligacje zostały wprowadzone do obrotu na rynku ASO Catalyst.

28 lipca 2023 roku Pekao wyemitował:

- 4-letnie senioralne obligacje nieuprzywilejowane (*senior non-preferred notes*) serii SN2 („Obligacje SNP serii SN2”) w łącznej wartości nominalnej 350 mln zł;
- 2-letnie senioralne obligacje uprzywilejowane (*senior preferred notes*) serii SP1 („Obligacje SP serii SP1”) w łącznej wartości nominalnej 750 mln zł.

Obligacje SNP serii SN2 oraz Obligacje SP serii SP1, zgodnie z art. 97a ust. 1 pkt. 2 ustawy o BFG będą stanowić zobowiązania kwalifikowalne Pekao.

Obligacje SNP serii SN2 posiadają opcję dającą Pekao prawo do ich wcześniejszego wykupu w terminie 3 lat od dnia emisji, natomiast obligacje SP serii SP1 posiadają opcję dającą Pekao prawo do ich wcześniejszego wykupu w terminie 1 roku od dnia emisji, pod warunkiem uzyskania zgody BFG.

Wartość nominalna jednej obligacji SNP serii SN2 oraz jednej obligacji SP serii SP1 wynosi 500 tys. zł. Oprocentowanie obligacji przedstawia się następująco:

- obligacje SNP serii SN2 – przez pierwsze 3 lata – stałe – 7,5%, następnie – zmienne – WIBOR6M + 2,19% marży;
- obligacje SP serii SP1 – zmienne – WIBOR6M + 1,35% marży.

42.5 Emisje obligacji przez Alior Bank

26 czerwca 2023 roku Alior Bank wyemitował 3-letnie obligacje, o łącznej wartości nominalnej 400 mln zł. z których zobowiązania stanowią zobowiązania kwalifikowalne Alior Banku w rozumieniu art. 97a ust. 1 pkt 2 Ustawy o BFG. Obligacje posiadają opcję dającą Alior Bankowo prawo do ich wcześniejszego wykupu w każdym dniu roboczym w okresie od 26 czerwca 2025 roku włącznie. Obligacje nie są zabezpieczone i zostały wprowadzone do obrotu na rynku podstawowym w ramach Catalyst.

Wartość nominalna jednej obligacji wynosi 400 tys. zł i są oprocentowane według zmiennej stopy procentowej WIBOR 6M + 3,1% marży.

43. Zobowiązania wobec banków

43.1 Zasady rachunkowości

Zobowiązania wobec banków ujmuje się w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w momencie, gdy jednostka Grupy PZU staje się stroną wiążącego kontraktu, z którego wynika, że ponosi ryzyko związane z instrumentem finansowym.

W kolejnych okresach wycenia się je w zamortyzowanym koszcie.

Zobowiązania wobec banków (lub ich części) wyłącza się ze skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej, gdy obowiązek określony w umowie został wypełniony, umorzony lub wygał.

43.2 Dane ilościowe

Zobowiązania wobec banków	31 grudnia 2023	31 grudnia 2022
Depozyty bieżące	696	855
Depozyty jednodniowe	314	868
Depozyty terminowe	292	508
Kredyty otrzymane	5 424	5 271
Pozostałe zobowiązania	321	218
Zobowiązania wobec banków, razem	7 047	7 720

Zobowiązania wobec banków wg wymagalności	31 grudnia 2023	31 grudnia 2022
Do 1 roku	2 526	3 700
Powyżej 1 roku do 5 lat	4 088	2 696
Powyżej 5 lat	433	1 324
Zobowiązania wobec banków wg wymagalności, razem	7 047	7 720

44. Zobowiązania wobec klientów z tytułu depozytów

44.1 Zasady rachunkowości

Zobowiązania wobec klientów z tytułu depozytów ujmuje się w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w momencie, gdy jednostka Grupy PZU staje się stroną wiążącego kontraktu, z którego wynika, że ponosi ryzyko związane z instrumentem finansowym.

W kolejnych okresach wycenia się je w zamortyzowanym koszcie.

Zobowiązania wobec klientów z tytułu depozytów (lub ich części) wyłącza się ze skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej, gdy obowiązek określony w umowie został wypełniony, umorzony lub wygaś.

44.2 Dane ilościowe

Zobowiązania wobec klientów z tytułu depozytów	31 grudnia 2023	31 grudnia 2022
Depozyty bieżące	221 140	206 298
Depozyty terminowe	81 511	70 655
Pozostałe zobowiązania	1 130	1 105
Zobowiązania wobec klientów z tytułu depozytów, razem	303 781	278 058

Zobowiązania wobec klientów z tytułu depozytów wg wymagalności	31 grudnia 2023	31 grudnia 2022
Do 1 roku	293 668	268 781
Powyżej 1 roku do 5 lat	3 672	3 809
Powyżej 5 lat	6 441	5 468
Zobowiązania wobec klientów z tytułu depozytów wg wymagalności, razem	303 781	278 058

45. Inne zobowiązania

45.1 Zasady rachunkowości

Zobowiązania finansowe ujmuje się w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w momencie, gdy jednostka Grupy PZU staje się stroną wiążącego kontraktu, z którego wynika, iż ponosi ryzyko związane z instrumentem finansowym. W przypadku transakcji zawieranych na zorganizowanym rynku, nabycie bądź sprzedaż zobowiązań finansowych ujmuje się w księgach w dacie zawarcia transakcji.

Zobowiązanie finansowe (lub jego część) jest wyłączone ze skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej, gdy obowiązek określony w umowie został wypełniony, umorzony lub wygasł.

Do zobowiązań finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy zaklasyfikowano w szczególności:

- zobowiązania z tytułu pożyczek papierów wartościowych (krótka sprzedaż);
- kontrakty inwestycyjne na rachunek i ryzyko klienta (unit-linked);
- zobowiązania wobec uczestników konsolidowanych funduszy inwestycyjnych.

Do zobowiązań finansowych wycenianych w zamortyzowanym koszcie zaklasyfikowano w szczególności zobowiązania z tytułu transakcji z przyrzeczeniem odkupu.

Ze względu na krótkoterminowy charakter, zobowiązania z tytułu dostaw i usług wykazuje się w wartości wymaganej zapłaty.

Koszty do zapłacenia wynikające ze świadczeń wykonanych na rzecz jednostek Grupy PZU przez kontrahentów zewnętrznych lub z obowiązku wykonania świadczeń, których wartość można oszacować, mimo że data powstania zobowiązania nie jest jeszcze znana wycenia się w kwocie szacowanych przyszłych przepływów pieniężnych.

Koszt urlopów pracowniczych uznaje się na bazie memoriałowej, stosując metodę zobowiązań. Zobowiązanie z tytułu urlopów pracowniczych ustala się w oparciu o różnicę pomiędzy faktycznym stanem wykorzystania urlopów przez pracowników, a stanem jaki istniałby, gdyby urlopy były wykorzystywane proporcjonalnie do upływu czasu w okresie, za które te urlopy przysługują pracownikom.

45.2 Dane ilościowe

Inne zobowiązania	31 grudnia 2023	31 grudnia 2022 (przekształcone)
Zobowiązania wyceniane w wartości godziwej	1 592	1 418
Zobowiązania z tytułu pożyczek papierów wartościowych (krótka sprzedaż)	813	875
Kontrakty inwestycyjne na rachunek i ryzyko klienta (<i>unit-linked</i>)	294	238
Zobowiązania wobec uczestników konsolidowanych funduszy inwestycyjnych	485	305
Koszty do zapłacenia	1 485	1 240
Zarachowane koszty wynagrodzeń	822	726
Pozostałe	663	514
Przychody pobierane z góry	344	345
Pozostałe zobowiązania	13 559	11 298
Zobowiązania z tytułu transakcji z przyrzeczeniem odkupu	1 623	931
Zobowiązania z tytułu leasingu	1 594	1 296
Zobowiązania z tytułu transakcji na instrumentach finansowych	2 074	2 283
Zobowiązania wobec banków z tytułu dokumentów płatniczych rozliczanych w systemach rozliczeń międzybankowych	3 192	2 331
Zobowiązania z tytułu ubezpieczeń bezpośrednich	557	524
Zobowiązania z tytułu rozliczeń kart płatniczych	1 275	923
Rozrachunki publiczno-prawne	629	573
Zobowiązania z tytułu składek na rzecz BFG	738	738
Oszacowane zobowiązania pozaubezpieczeniowe	154	162
Zobowiązania wobec pracowników	149	116
Oszacowane zwroty wynagrodzeń w związku z rezygnacją lub odstąpieniem klientów banków od ubezpieczeń zawieranych przy sprzedaży produktów kredytowych	34	27
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	549	486
Zobowiązanie z tytułu urlopów pracowniczych	172	162
Zobowiązania wobec budżetu inne niż z tytułu podatku dochodowego	150	153
Zobowiązania z tytułu darowizn	10	13
Zobowiązania banków z Grupy PZU z tytułu ubezpieczeń produktów bankowych oferowanych klientom banku	27	14
Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny	15	14
Zobowiązanie z tytułu zwrotu kosztów kredytu	16	132
Zobowiązania z tytułu likwidacji bezpośredniej	37	32
Kontrakty inwestycyjne o gwarantowanych i ustalonych warunkach – wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	142	-
Pozostałe	422	388
Inne zobowiązania, razem	16 980	14 301

Na 31 grudnia 2023 roku i na 31 grudnia 2022 roku wartość godziwa innych zobowiązań nie odbiegała istotnie od ich wartości bilansowej, głównie ze względu na fakt, że ponad 68 % to zobowiązania krótkoterminowe.

Inne zobowiązania wg wymagalności	31 grudnia 2023	31 grudnia 2022 (przekształcone)
Do 1 roku	11 548	12 056
Powyżej 1 roku do 5 lat	4 446	1 829
Powyżej 5 lat	986	416
Inne zobowiązania wg wymagalności, razem	16 980	14 301

46. Rezerwy

46.1 Zasady rachunkowości

Rezerwy to zobowiązania, których kwota lub termin zapłaty są niepewne. Podstawą utworzenia rezerwy jest bieżący obowiązek, wynikający ze zdarzeń przeszłych, którego wypełnienie spowoduje wypływ środków zawierających w sobie korzyści ekonomiczne. Kwota rezerwy ustalana jest w oparciu o wiarygodny szacunek tego wypływu na dzień bilansowy.

Rezerwy na udzielone gwarancje i poręczenia ustala się jako różnicę pomiędzy oczekiwaną wartością ekspozycji bilansowej, która powstanie z udzielonego zobowiązania pozabilansowego a wartością bieżącą oczekiwanych przyszłych przepływów pieniężnych uzyskanych z ekspozycji bilansowej powstałej z udzielonego zobowiązania.

Rezerwę na koszty restrukturyzacji tworzy się tylko wówczas, gdy oprócz ogólnych kryteriów ujmowania rezerw spełnione są także kryteria szczegółowe dotyczące rezerw na koszty restrukturyzacji. Należą do nich m.in. posiadanie szczegółowego, formalnego planu restrukturyzacji i wzbudzenie uzasadnionego oczekiwania u stron, których plan dotyczy, że zostaną przeprowadzone działania restrukturyzacyjne (poprzez rozpoczęcie wdrażania planu lub ogłoszenie jego głównych elementów).

W związku z przyjętymi zasadami rachunkowości oraz faktem, iż spółki Grupy PZU nie wydzieliły aktywów programów określonych świadczeń, wartość bilansowa rezerw programów określonych świadczeń równa się wartości bieżącej odpowiadających im zobowiązań.

Do programów określonych składek zalicza się ponoszone przez pracodawcę koszty składek stanowiących ustawowe narzuty na wynagrodzenia pracownicze. Obejmują one m.in. części składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe oraz całość składek na ubezpieczenie wypadkowe, Fundusz Pracy, Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych i odpis na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych. Koszty programów określonych składek obciążają rachunek zysków i strat w okresie, którego dotyczą.

Do programów określonych świadczeń zalicza się m.in. koszty odpraw emerytalnych i świadczeń pośmiertnych. Koszty programów określonych świadczeń oszacowane metodami aktuarialnymi rozpoznaje się memoriałowo przy zastosowaniu metody prognozowanych uprawnień jednostkowych.

Zyski i straty aktuarialne rozpoznaje się w całości w okresie, w którym wystąpiły w pozycji „Zyski i straty aktuarialne dotyczące rezerw pracowniczych” w innych całkowitych dochodach. Dodatkowe informacje przedstawiono w punkcie 40.3.1.

46.2 Szacunki i założenia

Rezerwy na sprawy sporne ustala się metodą indywidualną, z uwzględnieniem prawdopodobieństwa wystąpienia wypływu środków zawierających w sobie korzyści ekonomiczne dla wypełnienia ciężącego obowiązku. Wypływ środków uznaje się za prawdopodobny, jeśli bardziej możliwe jest, że do zaistnienia zdarzenia dojdzie, niż to, że do niego nie dojdzie, czyli gdy prawdopodobieństwo zaistnienia zdarzenia jest większe od prawdopodobieństwa, że zdarzenie nie nastąpi.

Szczegółowe opisy i kwoty rezerw na sprawy sporne zaprezentowano w punkcie 54.

Rezerwy na odprawy emerytalne i świadczenia pośmiertne szacowane są metodami aktuarialnymi z zastosowaniem odpowiednich technik i założeń aktuarialnych – stóp dyskontowych, zgodnych z krzywą rentowności obligacji zerokuponowych Skarbu Państwa, wskaźnika śmiertelności przyjmowanego na poziomie określonym w PTTŻ, przewidywanej stopy wzrostu wynagrodzeń w poszczególnych jednostkach Grupy PZU, wskaźnika rotacji pracowników (różnicowanego ze względu m.in. na wiek, staż pracy i płeć pracownika) oraz wskaźnika inwalidztwa (odejść na rentę) przyjmowanego jako odpowiedni procent wartości wskaźnika śmiertelności.

46.3 Dane ilościowe

Rezerwy	31 grudnia 2023	31 grudnia 2022
Krótkoterminowe	522	436
Długoterminowe	1 785	1 275
Rezerwy, razem	2 307	1 711

Zmiana stanu rezerw w okresie zakończonym 31 grudnia 2023	Stan na początek okresu	Zwiększenie	Wykorzystanie	Rozwiązanie	Inne zmiany	Stan na koniec okresu
Rezerwa na udzielone gwarancje i poręczenia	514	568	-	(494)	(10)	578
Rezerwa na odprawy emerytalne	265	83	(24)	(1)	-	323
Rezerwa na roszczenia sporne i potencjalne zobowiązania	88	99	(22)	(25)	-	140
Rezerwa na potencjalne zwroty kosztów kredytów	127	-	(44)	(2)	-	81
Rezerwa na ryzyko prawne dotyczące kredytów hipotecznych we frankach szwajcarskich	479	645	(60)	(117)	-	947
Rezerwy na zwroty klientom podwyższonych marż kredytów hipotecznych przed ustanowieniem hipoteki	123	-	(12)	(19)	-	92
Rezerwa na kary nałożone przez UOKiK	39	12	-	-	-	51
Rezerwa na koszty z tytułu restrukturyzacji	21	-	(4)	-	-	17
Rezerwa na świadczenia pośmiertne	25	3	-	-	-	28
Pozostałe	30	27	-	(7)	-	50
Rezerwy, razem	1 711	1 437	(166)	(665)	(10)	2 307

Zmiana stanu rezerw w okresie zakończonym 31 grudnia 2022	Stan na początek okresu	Zwiększenie	Wykorzystanie	Rozwiązanie	Inne zmiany	Stan na koniec okresu
Rezerwa na udzielone gwarancje i poręczenia	496	443	-	(432)	7	514
Rezerwa na odprawy emerytalne	267	34	(43)	(3)	10	265
Rezerwa na roszczenia sporne i potencjalne zobowiązania	69	60	(14)	(29)	2	88
Rezerwa na potencjalne zwroty kosztów kredytów	120	55	(48)	-	-	127
Rezerwa na ryzyko prawne dotyczące kredytów hipotecznych we frankach szwajcarskich	132	502	(9)	(146)	-	479
Rezerwy na zwroty klientom podwyższonych marż kredytów hipotecznych przed ustanowieniem hipoteki	-	129	(6)	-	-	123
Rezerwa na kary nałożone przez UOKiK	39	-	-	-	-	39
Rezerwa na koszty z tytułu restrukturyzacji	28	1	(8)	-	-	21
Rezerwa na świadczenia pośmiertne	25	2	-	(2)	-	25
Pozostałe	30	6	(4)	(2)	-	30
Rezerwy, razem	1 206	1 232	(132)	(614)	19	1 711

Rezerwa na potencjalne zwroty kosztów kredytu

11 września 2019 roku opublikowano wyrok TSUE w sprawie C-383/18. Rozstrzygając sprawę, TSUE orzekł, że artykuł 16 ust. 1 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/48/WE z 23 kwietnia 2008 roku w sprawie umów o kredyt konsumencki oraz uchylającej dyrektywę Rady 87/102/EWG należy interpretować w ten sposób, że prawo konsumenta do obniżki całkowitego kosztu kredytu w przypadku wcześniejszej spłaty kredytu obejmuje wszystkie koszty, które zostały nałożone na konsumenta.

Na podstawie posiadanych interpretacji prawnych Grupa PZU zastosowała liniową formułę rozliczania się z kredytobiorcami z kosztów kredytu, która proporcjonalność odnosi do okresu pomiędzy rzeczywistą datą spłaty kredytu a datą spłaty określoną w umowie i nakazuje równy podział kosztu jednorazowego na poszczególne terminy płatności.

W przypadku przedpłat kredytów konsumenckich i hipotecznych dokonanych przed dniem wyroku TSUE Grupa PZU szacuje kwoty oczekiwanych wypłat zgodnie z MSR 37 i tworzy na ten cel rezerwę, która obciąża pozostałe koszty operacyjne.

W trakcie 2023 roku wykorzystanie rezerwy wyniosło 44 mln zł, a jej wartość na 31 grudnia 2023 roku – 81 mln zł (na 31 grudnia 2022 roku: 127 mln zł). Jej wysokość stanowi najlepszy możliwy szacunek oparty na podstawie obserwowanego historycznie trendu kwoty zwrotów kosztów kredytu wynikających z napływających reklamacji oraz uwzględnia scenariusz możliwej ewolucji praktyki rynkowej lub stanowiska regulatora. Szacunki wymagały przyjęcia założeń eksperckich i wiążą się z niepewnością. Z tego względu kwota rezerwy będzie podlegała aktualizacji w kolejnych okresach w zależności od kształtowania się trendu kwot zwrotu.

Istotne założenia przyjęte do oszacowania rezerwy obejmują zmianę tempa spadku kwot zwrotów.

Wpływ zmiany tempa spadku kwot zwrotów na wysokość rezerwy	31 grudnia 2023	31 grudnia 2022
+10%	(2)	(4)
-10%	2	4

Rezerwa na ryzyko prawne dotyczące walutowych kredytów hipotecznych we frankach szwajcarskich

3 października 2019 roku TSUE wydał orzeczenie w sprawie skutków ewentualnej abuzywności postanowień indywidualnej umowy kredytu indeksowanego do franka szwajcarskiego udzielonego przez jeden z banków. TSUE dokonał wykładni przepisów dyrektywy Rady 93/13/EW z 5 kwietnia 1993 roku w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich („dyrektywa 93/13”) na kanwie umowy kredytu indeksowanego do franka szwajcarskiego. TSUE wskazał skutki uznania ewentualnej abuzywności klauzul przeliczeniowych przez sąd krajowy, nie badając jednocześnie w ogóle ewentualnej abuzywności postanowień umownych. TSUE nie przesądził, że w przypadku ustalenia przez sąd krajowy ewentualnej abuzywności automatycznie nastąpić powinno ustalenie przez sąd nieważności całej umowy. Ocena w tym zakresie pozostaje do rozstrzygnięcia przez sąd krajowy, przy czym TSUE nie wykluczył możliwości uzupełnienia luki powstałej w wyniku abuzywności klauzul przeliczeniowych za pomocą krajowych przepisów dyspozytywnych. Jednak późniejsze orzeczenia TSUE wykluczają dopuszczalność uzupełnienia luki po wyeliminowaniu niedozwolonego postanowienia przepisami prawa krajowego, w konsekwencji czego sądy krajowe uznają umowy kredytu za niewykonalne po usunięciu postanowienia abuzywnego (klauzuli przeliczeniowej) i uznają, że umowy nie da się wykonywać, wskutek czego sądy ustalają nieważność umowy kredytu.

Istotnym orzeczeniem w sprawie kredytów hipotecznych we frankach szwajcarskich jest wyrok TSUE z 8 września 2022 roku wydany w połączonych sprawach C-80/21 do C-82/21, w którym TSUE odpowiedział na pytania prejudycjalne zadane przez Sąd Rejonowy dla Warszawy Śródmieścia w Warszawie. TSUE stwierdził:

- sąd krajowy nie może stwierdzić nieuczciwego charakteru nie całości warunku umownego, lecz jedynie jego elementu, który nadaje mu ów nieuczciwy charakter, jeżeli usunięcie takie sprowadzałoby się do zmiany treści tego warunku, który miałby wpływ na jego istotę. Oznacza to, że w zasadzie sąd krajowy jest ograniczony do stwierdzenia nieuczciwego charakteru całego warunku umowy;
- jeżeli sąd krajowy stwierdzi nieuczciwy charakter warunku umowy, co w danym przypadku skutkuje możliwością dalszego utrzymania w mocy obowiązywania całej umowy pomimo wyłączenia z niej nieuczciwych warunków, to sąd krajowy nie może zastąpić tych warunków przepisem krajowym o charakterze dyspozytywnym. Oznacza to, że sąd krajowy nie może zastosować w takim przypadku przepisów kodeksu cywilnego dotyczących przeliczania rat kursem średnim NBP;
- sąd krajowy po stwierdzeniu nieuczciwego charakteru warunku umowy, nie jest uprawniony do zmiany treści tego warunku w celu utrzymania obowiązywania umowy, która nie może pozostać w mocy po usunięciu tego warunku, jeżeli dany konsument został poinformowany o skutkach nieważności umowy i zgodził się na konsekwencje tej nieważności. Oznacza to, że jeżeli konsument zgodził się na skutki nieważności umowy (będąc o nich poinformowany), to sąd krajowy orzeczeniem nie może zmienić treści takiego warunku, tylko musi stwierdzić nieważność;
- bieg 10-letniego terminu przedawnienia roszczenia konsumenta o zwrot zapłaconych rat nie może się rozpocząć od chwili spełnienia każdego świadczenia w wykonaniu umowy (spłaty każdej raty), nawet jeżeli konsument nie był w stanie samodzielnie dokonać oceny nieuczciwego charakteru warunku umownego lub nie powziął wiedzy o nieuczciwym charakterze tego warunku i bez uwzględnienia, że umowa kredytu przewidywała znacznie dłuższy (30-letni) okres spłaty. Oznacza to, że bieg 10-letniego terminu przedawnienia roszczenia konsumenta o zwrot rat nie rozpoczyna się od dnia spłaty każdej raty. W praktyce należy przyjmować, że żadne roszczenia konsumenta o zwrot zapłaconych rat nie uległy przedawnieniu.

15 czerwca 2023 roku TSUE ogłosił orzeczenie w sprawie C-520/21, w którym rozstrzygnął pytanie prejudycjalne Sądu Rejonowego dla Warszawy – Śródmieścia, stwierdzając w sentencji, iż w kontekście uznania umowy kredytu hipotecznego za nieważną

w całości, ze względu na to, że nie może ona dalej obowiązywać po usunięciu z niej nieuczciwych warunków, art. 6 ust. 1 i art. 7 ust. 1 dyrektywy 93/13 należy interpretować w ten sposób, że:

- nie stoją one na przeszkodzie wykładni sądowej prawa krajowego, zgodnie z którą konsument ma prawo żądać od instytucji kredytowej rekompensaty wykraczającej poza zwrot miesięcznych rat i kosztów zapłaconych z tytułu wykonania tej umowy oraz poza zapłatę ustawowych odsetek za zwłokę od dnia wezwania do zapłaty, pod warunkiem poszanowania celów dyrektywy 93/13 i zasady proporcjonalności, oraz
- stoją one na przeszkodzie wykładni sądowej prawa krajowego, zgodnie z którą instytucja kredytowa ma prawo żądać od konsumenta rekompensaty wykraczającej poza zwrot kapitału wypłaconego z tytułu wykonania tej umowy oraz poza zapłatę ustawowych odsetek za zwłokę od dnia wezwania do zapłaty.

Wyrok ten zamknął drogę do dochodzenia przez banki tzw. wynagrodzenia za korzystanie z kapitału, natomiast w zakresie roszczeń konsumentów wobec banków, TSUE odesłał do prawa krajowego oraz podkreślił, że do sądu odsyłającego należy dokonanie oceny w świetle wszystkich okoliczności sporu, czy uwzględnienie tego rodzaju roszczeń konsumenta jest zgodne z zasadą proporcjonalności. Jednocześnie wyrok ten nie odnosi się literalnie do dopuszczalności roszczenia banku o waloryzację sądową kwoty odpowiadającej kwocie udzielonego kapitału kredytu.

7 grudnia 2023 roku TSUE wydał wyrok w sprawie C-140/22, z którego wynika, że nie można uzależnić możliwości wykonywania praw przez konsumenta od złożenia przez niego oświadczenia przed sądem o wyrażeniu zgody na utrzymanie w mocy nieuczciwego warunku umownego, zgody na nieważność umowy i oświadczeniu, że jest świadomy konsekwencji nieważności umowy oraz banki, rozliczając nieważność umowy, nie mogą zachować odsetek kapitałowych naliczonych w toku wykonywania umowy, tym samym stwierdził, że banki nie mogą żądać od konsumenta rekompensaty wykraczającej poza zwrot wypłaconego kapitału.

11 grudnia 2023 roku TSUE wydał postanowienie w sprawie C-756/22, w którym orzekł, że art. 6 ust. 1 i art. 7 ust. 1 dyrektywy 93/13 należy interpretować w ten sposób, iż w kontekście uznania umowy kredytu hipotecznego zawartej z konsumentem przez instytucję bankową za nieważną w całości ze względu na to, że umowa ta zawiera nieuczciwe warunki, bez których nie może ona dalej obowiązywać, stoją one na przeszkodzie wykładni sądowej prawa państwa członkowskiego, zgodnie z którą instytucja ta ma prawo żądać od tego konsumenta zwrotu kwot innych niż kapitał wpłacony na poczet wykonania tej umowy oraz ustawowe odsetki za opóźnienie od chwili wezwania do zapłaty. Powyższe orzeczenie może w przyszłości skutkować tym, że banki będą mogły dochodzić od kredytobiorców frankowych tylko zwrotu kapitału kredytu wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od chwili wezwania do zapłaty, bez wynagrodzenia za korzystanie z kapitału, czy waloryzacji kapitału.

14 grudnia 2023 roku TSUE wydał wyrok stanowiący, że art. 6 ust. 1 i art. 7 ust. 1 dyrektywy 93/13 w związku z zasadą skuteczności należy interpretować w ten sposób, że stoi on na przeszkodzie wykładni sądowej prawa krajowego, zgodnie z którą termin przedawnienia roszczeń przedsiębiorcy wynikających z nieważności umowy kredytu hipotecznego rozpoczyna bieg dopiero od dnia, w którym umowa staje się trwale bezskuteczna oraz że stoją one na przeszkodzie wykładni sądowej prawa krajowego, zgodnie z którą złożenie przez przedsiębiorcę zarzutu zatrzymania spowoduje od tego momentu utratę możliwości dochodzenia odsetek za opóźnienie przez konsumenta. Ponadto TSUE orzekł, że instytucja kredytowa nie jest zobowiązana do zbadania, czy konsument, który jest stroną umowy kredytowej, jest świadomy skutków nieważności umowy.

Podsumowując szereg grudniowych orzeczeń, w kwestii rekompensaty przysługującej bankom ponad wypłacony kapitał, TSUE potwierdził swoje stanowisko zaprezentowane w wyroku z 15 czerwca 2023 roku. Wyroki TSUE w kwestii rozpoczęcia biegu przedawnienia roszczeń restytucyjnych banków nie powodują żadnych zmian w podejściu Grupy PZU do tego rodzaju spraw. W związku z niejasnym orzecznictwem sądów krajowych, za początek rozpoczęcia biegu terminu przedawnienia Grupa PZU przyjmuje możliwie najwcześniejszy termin, jaki stanowi złożenie przez kredytobiorcę oświadczenia zawierającego żądanie związane z zarzutem ustalenia nieważności umowy. Powyższe grudniowe orzeczenia mogą zmienić podejście sądów do zasądzania od banków odsetek za opóźnienie z datą wcześniejszą niż data złożenia oświadczenia przez konsumenta o wyrażeniu zgody na nieważność umowy i skutki tej nieważności, jak również mogą ujednoclić podejście w kwestii tego, czy złożenie zarzutu zatrzymania przez instytucję kredytową powoduje przerwanie, naliczanie odsetek na rzecz klienta, co w przypadku ukształtowania się takiej praktyki przed sądami powszechnymi może być niekorzystne dla banków.

Do 31 grudnia 2023 roku przeciwko Grupie PZU wpłynęło 5,9 tys. indywidualnych spraw sądowych dotyczących walutowych kredytów hipotecznych (w tym 1 tys. spraw dotyczących umów spłaconych na moment złożenia pozwu), które zostały udzielone w latach ubiegłych o łącznej wartości przedmiotu sporu w kwocie 2 030 mln zł (na 31 grudnia 2022 roku: 3 tys. spraw, o wartości przedmiotu sporu 998 mln zł). Główna przyczyna sporu wskazywana przez powodów dotyczy kwestionowania zapisów umowy

kredytu w zakresie stosowania przez Grupę PZU kursów przeliczeniowych i skutkuje roszczeniami dotyczącymi orzeczenia częściowej lub całkowitej nieważności umów kredytowych.

W 2023 roku Grupa PZU w sprawach z powództwa kredytobiorców otrzymała 1 330 niekorzystnych wyroków sądowych, w tym 208 wyroków mających charakter prawomocny oraz 41 korzystnych wyroków sądowych, w tym 3 mające charakter prawomocny (w 2022 roku: 580 niekorzystnych wyroków sądowych, w tym 97 wyroków mających charakter prawomocny oraz 24 korzystne wyroki sądowe, w tym 5 wyroków prawomocnych).

2 października 2023 roku Pekao rozpoczął oferowanie ugód pozasądowych pod nazwą „bezpieczna ugoda 2%”. Program dotyczy kredytobiorców, którzy na 31 marca 2023 roku posiadali aktywną umowę kredytu mieszkaniowego denominowanego we franku szwajcarskim, w tym również będących w sporze sądowym z Pekao.

W ramach ugody wyznaczane jest nowe saldo zadłużenia, wyrażone w PLN i obliczone jako kwota kredytu wypłacona przez Pekao, powiększona o kontraktowe odsetki naliczone według stałej stopy procentowej wynoszącej 2% w skali roku oraz pomniejszona o wszystkie spłaty dokonane przez kredytobiorcę do momentu zawarcia ugody. Pozostała po zawarciu ugody kwota zadłużenia oprocentowana jest według stałej stopy procentowej 2% w skali roku przez pierwsze 60 miesięcy, a w późniejszym okresie zgodnie z aktualną ofertą Pekao. Jeżeli nowe saldo zadłużenia okaże się ujemne (czyli wystąpi nadpłata), Pekao dokonuje zwrotu nadpłaconej kwoty na rzecz kredytobiorcy.

Pekao sukcesywnie wysyła oferty ugód kolejnym grupom kredytobiorców objętych programem, poczynając od najdawniej udzielonych kredytów. Według stanu na 31 grudnia 2023 roku około połowy kredytobiorców odpowiedziało na ofertę ugody, z czego około 70% (1,5 tys. klientów) zaakceptowało propozycję Pekao. Zakończenie programu planowane jest do końca 2024 roku.

Wyciszenie rezerwy przeprowadzone na 31 grudnia 2023 roku opierało się na oszacowaniu oczekiwanej straty, wynikającej z możliwej materializacji ryzyka prawnego. Przeprowadzony szacunek obejmuje następujące kluczowe elementy:

- prognoza spraw spornych – Grupa PZU zaktualizowała prognozy oczekiwanej liczby przyszłych pozwów stosując metody statystyczne oraz uwzględniając obserwowane trendy w skali napływających pozwów, jak również wydawanych zaświadczeń o historii spłat kredytu (mających charakter wskaźnika wyprzedzającego w stosunku do przyszłych pozwów). Zgodnie z opinią zewnętrznej kancelarii prawnej, dla kredytów indeksowanych, udzielanych oryginalnie przez Pekao, Grupa PZU ocenia prawdopodobieństwo uznania zapisów umownych za abuzywnie jako znikome, ponieważ stosowana klauzula indeksacyjna opierała się na średnim kursie NBP, a nie tabeli kursowej Pekao. W efekcie nie oczekuje się napływu pozwów dla takich umów w przyszłości, a dla pozwów istniejących (9 sztuk) nie tworzy rezerwy indywidualnej. Jednocześnie dla umów spłaconych 10 lat temu lub wcześniej (tzn. nieaktywnych na koniec 2013 roku) Grupa PZU przyjmuje możliwość skutecznego podniesienia zarzutów powodujących oddalenie roszczenia i również nie oczekuje napływu pozwów dla takich umów w przyszłości. Znajduje to potwierdzenie w dotychczasowej praktyce: skala spraw spornych dotyczących pozostałej części populacji udzielonych kredytów jest znikoma. W rezultacie, całość prognozy przyszłych pozwów dotyczy kredytów denominowanych aktywnych lub całkowicie spłaconych w ciągu ostatnich 10 lat;
- prawdopodobieństwo przegrania sprawy sądowej – zgodnie z opinią zewnętrznej kancelarii prawnej, dla kredytów denominowanych, nabytych przez Pekao w wyniku przejęcia (podziału przez wydzielenie) Banku BPH, Grupa PZU szacuje prawdopodobieństwo uznania zapisów umownych za abuzywnie na poziomie minimum 95% (względem minimum 95% na koniec 2022 roku);
- skutki finansowe sporów sądowych – Grupa PZU przyjmuje następujące możliwe rozstrzygnięcia:
 - unieważnienie całej umowy walutowego kredytu hipotecznego w efekcie uznania klauzuli waloryzacyjnej za niedozwoloną, które to rozstrzygnięcie uznaje za najbardziej prawdopodobne (powyżej 95%);
 - uznanie, że klauzule zawarte w umowie kredytowej stanowią niedozwolone postanowienia umowne skutkujące ustaleniem salda kredytu w PLN oraz pozostawienie oprocentowania kredytu w oparciu o stawkę SARON/LIBOR (tzw. odfrankowienie);
 - uznania klauzuli waloryzacyjnej za abuzywną i zastąpienia w jej treści tabeli kursowej banku przez kurs średni NBP;
 - oddalenia powództwa;
- program ugód.

Grupa PZU utrzymała oczekiwania obejmujące rozkład prawdopodobieństwa możliwych rozstrzygnięć oraz wysokość oczekiwanych skutków finansowych w razie przegrania sprawy sądowej, biorąc pod uwagę statystyki dla spraw spornych

toczących się obecnie. W szczególności, udział unieważnienia umowy kredytowej w możliwych scenariuszach rozstrzygnięć przekracza 95% (bez zmian względem 2022 roku). Kalkulacja uwzględnia także dodatkowe koszty związane z ewentualnym przegraniem sporu sądowego, naliczane dla całego portfela objętego kalkulacją rezerwy: odsetki za opóźnienie oraz koszty zastępstwa procesowego.

Grupa PZU uwzględnia również wartość pieniądza w czasie, zgodnie z prognozowaną dynamiką napływu przyszłych pozwów oraz oczekiwaną długością trwania sporu, tj. skutki finansowe sporu w kwocie nieprzekraczającej wartości bilansowej netto danej umowy zostały zdyskontowane efektywną stopą procentową kredytu, a pozostała ich część, w tym w całości odsetki za opóźnienie oraz koszty zastępstwa procesowego, rentownością polskich obligacji skarbowych.

Dla populacji umów objętych programem ugód Grupa PZU zakłada, że kredytobiorca zaakceptuje ofertę ugody z prawdopodobieństwem około 35%, wynikającym z obserwacji empirycznych. W razie zawarcia ugody Grupa PZU nie oczekuje już pozwu na danej umowie. W przeciwnym przypadku – prawdopodobieństwo oraz rozkład rozstrzygnięć sporu sądowego są takie same jak opisano powyżej.

Pomimo, iż temat ryzyka prawnego dotyczącego portfela walutowych kredytów hipotecznych jest jednym z kluczowych tematów w sektorze bankowym w ostatnich latach, nadal historia danych dotycząca skali pozwów (w szczególności w zakresie wyroków prawomocnych) nie jest wystarczająca. Wszystko powyższe powoduje, iż proces ustalenia poziomu rezerwy wymaga każdorazowo przyjęcia wielu eksperckich założeń w oparciu o profesjonalny osąd.

Kolejne orzeczenia oraz możliwe rozwiązania sektorowe, które będą się pojawiać na rynku polskim w odniesieniu do walutowych kredytów hipotecznych mogą mieć wpływ na kwotę rezerwy ustaloną przez Grupę PZU i powodować konieczność zmiany poszczególnych założeń przyjętych w wyliczeniach. W związku z tą niepewnością możliwe jest, że kwota rezerwy ulegnie zmianie w przyszłości.

Poniższe tabele prezentują kwoty rezerw na indywidualne istniejące sprawy sądowe, których stroną jest Grupa PZU oraz rezerwę portfelową na pozostałe umowy walutowych kredytów hipotecznych, które są obciążone ryzykiem prawnym związanym z charakterem tych umów.

Pozycje skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej	31 grudnia 2023	31 grudnia 2022
Odpisy aktualizujące wartość należności od klientów z tytułu kredytów	1 650	1 824
rezerwa indywidualna	672	394
rezerwa portfelowa	978	1 430
Inne rezerwy	948	479
rezerwa indywidualna	604	182
rezerwa portfelowa	344	297
Razem	2 598	2 303

Pozycje skonsolidowanego rachunku zysków i strat	1 stycznia - 31 grudnia 2023	1 stycznia - 31 grudnia 2022
Zmiana wartości odpisów na oczekiwane straty kredytowe i odpisów z tytułu utraty wartości instrumentów finansowych	68	(1 325)
Pozostałe koszty operacyjne	(528)	(356)
Pozostałe przychody netto z inwestycji	27	-
Razem	(433)	(1 681)

Grupa PZU przeprowadziła analizę wrażliwości w odniesieniu do istotnych założeń wyliczenia rezerwy, gdzie zmiana poziomu poszczególnych parametrów miałyby następujący wpływ na kwotę rezerwy na ryzyko prawne walutowych kredytów hipotecznych.

Parametr	Scenariusz	Wpływ na poziom rezerwy 31 grudnia 2023	Wpływ na poziom rezerwy 31 grudnia 2022
Łączna skala pozwów	+10%	114	211
	-10%	(108)	(211)
Prawdopodobieństwo przegranej	+5 p.p.	87	116
	-5 p.p.	(87)	(118)
Prawdopodobieństwo zawarcia umowy	+5 p.p.	2	nd.
	-5 p.p.	(2)	nd.

Rezerwa na zwroty klientom podwyższonych marż kredytów hipotecznych przed ustanowieniem hipoteki

Rezerwę utworzono w związku z wejściem w życie ustawy z dnia 5 sierpnia 2022 roku o zmianie ustawy o kredycie hipotecznym oraz o nadzorze nad pośrednikami kredytu hipotecznego i agentami oraz ustawy o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych oraz niektórych innych ustaw.

Rezerwa na udzielone gwarancje i poręczenia

Pozycja zawiera rezerwy tworzone przez banki na potencjalne utraty korzyści ekonomicznych wynikających z ekspozycji pozabilansowych (np. udzielonych gwarancji lub ekspozycji kredytowych).

Rezerwa na kary nałożone przez UOKiK

Informacje o utworzeniu rezerwy związanej z postępowaniem Prezesa UOKiK w sprawie nieprawidłowości w obszarze reklamacji w Pekao zaprezentowano w punkcie 57.6.2.

Kwota 28 mln zł dotyczy kary zwróconej przez UOKiK do Pekao. Ze względu na potencjalne ryzyko wypływu środków w związku z tą sprawą, Grupa PZU utrzymuje rezerwę z tego tytułu.

Kwota 11 mln zł dotyczy kary nałożonej przez Prezesa UOKiK w wyniku decyzji, w której uznał on, że postanowienie stosowane przez Pekao w aneksach do umów, dotyczące zasad ustalania kursów walut obcych stanowi niedozwolone postanowienie umowne. Pekao złożył odwołanie od decyzji Prezesa UOKiK do Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów i otrzymał odpowiedź Prezesa UOKiK, w którym wniósł on o oddalenie odwołania w całości.

47. Odroczonego podatek dochodowy

47.1 Zasady rachunkowości

Wysokość rezerwy i aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego ustala się metodą bilansową przy uwzględnieniu stawek podatku dochodowego od osób prawnych, które zgodnie z oczekiwaniami będą obowiązywały w momencie realizacji aktywa lub rezerwy, zgodnie z przepisami prawa podatkowego w krajach siedzib poszczególnych spółek Grupy PZU, wydanymi do końca okresu sprawozdawczego.

Dla wszystkich konsolidowanych spółek uczestniczących w PGK kompensuje się aktywa i rezerwy z tytułu podatku odroczonego przy założeniu, że umowa PGK będzie przedłużana na kolejne okresy, dlatego na potrzeby tej kompensaty nie analizuje się okresu, w którym spodziewane jest odwrócenie się różnic przejściowych.

47.2 Szacunki i założenia

Spółki Grupy PZU dokonały oszacowania przyszłego dochodu do opodatkowania pod kątem możliwości realizacji ujemnych różnic przejściowych z tytułu strat podatkowych poniesionych przez te spółki. W wyniku tych szacunków nie rozpoznano aktywów z tytułu podatku odroczonego dotyczącego części strat podatkowych.

47.3 Dane ilościowe

47.3.1. Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego

Wartość nierozpoznanego aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego wynikającego z ujemnych różnic przejściowych oraz ze straty podatkowej wg dopuszczalnego prawem terminu realizacji	31 grudnia 2023		31 grudnia 2022	
	Ujemne różnice przejściowe / strata podatkowa	aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	Ujemne różnice przejściowe / strata podatkowa	aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego
Ujemne różnice przejściowe	98	17	21	2
Termin nieograniczony przepisami prawa	98	17	21	2
Niewykorzystane straty podatkowe	243	39	292	48
Do 1 roku	3	-	67	13
Powyżej 1 roku do 5 lat	34	6	11	1
Powyżej 5 lat	203	32	201	32
Termin nieograniczony przepisami prawa	3	1	13	2
Razem	341	56	313	50

Zmiana stanu aktywów z tytułu podatku odroczonego w roku zakończonym 31 grudnia 2023	Stan na początek okresu	Zmiany odnoszone na wynik finansowy	Zmiany odnoszone na inne całkowite dochody	Pozostałe zmiany	Stan na koniec okresu
Należności od klientów z tytułu kredytów	1 434	(310)	(1)	-	1 123
Aktywa i zobowiązania z tytułu umów ubezpieczenia	15	(8)	10	-	17
Aktywa i zobowiązania z tytułu umów reasekuracji	8	33	(1)	-	40
Prowizje bankowe pobrane z góry	434	(68)	-	-	366
Zobowiązania wobec klientów z tytułu depozytów	138	43	-	-	181
Wartości niematerialne – znaki towarowe i relacje z klientami	(205)	(4)	-	1	(208)
Instrumenty finansowe	465	178	(839)	(1)	(197)
Nieruchomości	(22)	5	-	-	(17)
Rezerwy na świadczenia pracownicze	52	-	6	-	58
Rezerwy na premie	92	16	-	-	108
Inne rezerwy i zobowiązania	683	42	-	(1)	724
Straty podatkowe do rozliczenia w latach następnych	3	3	-	-	6
Ulga podatkowa z tytułu działalności w strefie	4	1	-	-	5
Rezerwa na koszty z tytułu restrukturyzacji	2	(1)	-	-	1
Aktywa z tytułu odroczonego podatku, razem	3 103	(70)	(825)	(1)	2 207

Zmiana stanu aktywów z tytułu podatku odroczonego w roku zakończonym 31 grudnia 2022 (przekształcone)	Stan na początek okresu	Zmiany odnoszone na wynik finansowy	Zmiany odnoszone na inne całkowite dochody	Pozostałe zmiany	Stan na koniec okresu
Należności od klientów z tytułu kredytów	1 262	171	1	-	1 434
Aktywa i zobowiązania z tytułu umów ubezpieczenia	20	2	(6)	(1)	15
Aktywa i zobowiązania z tytułu umów reasekuracji	20	(11)	(1)	-	8
Prowizje bankowe pobrane z góry	531	(97)	-	-	434
Zobowiązania wobec klientów z tytułu depozytów	11	127	-	-	138
Wartości niematerialne – znaki towarowe i relacje z klientami	(196)	(9)	-	-	(205)
Instrumenty finansowe	754	(802)	513	-	465
Nieruchomości	(40)	15	-	3	(22)
Rezerwy na świadczenia pracownicze	56	(6)	2	-	52
Rezerwy na premie	77	15	-	-	92
Inne rezerwy i zobowiązania	565	118	-	-	683
Straty podatkowe do rozliczenia w latach następnych	5	(2)	-	-	3
Ulga podatkowa z tytułu działalności w strefie	9	(3)	-	(2)	4
Rezerwa na koszty z tytułu restrukturyzacji	4	(2)	-	-	2
Aktywa z tytułu odroczonego podatku, razem	3 078	(484)	509	-	3 103

47.3.2. Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego

Zmiana stanu rezerwy z tytułu podatku odroczonego w roku zakończonym 31 grudnia 2023	Stan na początek okresu	Zmiany odnoszone na wynik finansowy	Zmiany odnoszone na inne całkowite dochody	Pozostałe zmiany	Stan na koniec okresu
Instrumenty finansowe	325	503	121	(1)	948
Aktywa i zobowiązania z tytułu umów ubezpieczenia	2 614	32	(304)	-	2 342
Aktywa i zobowiązania z tytułu umów reasekuracji	(306)	(43)	6	-	(343)
Należności od klientów z tytułu kredytów	97	2	-	-	99
Nieruchomości	188	(46)	1	5	148
Wartości niematerialne – znaki towarowe i relacje z klientami	44	(5)	-	-	39
Rezerwy na świadczenia pracownicze	(14)	(4)	-	-	(18)
Rezerwa na premie	(50)	(4)	-	-	(54)
Zobowiązania niewypłacone osobom fizycznym (z tytułu umów zlecenia, agencyjne, etc.)	(83)	(13)	-	-	(96)
Inne rezerwy i zobowiązania	(115)	1	-	-	(114)
Fundusz przewencyjny	15	(1)	-	-	14
Straty podatkowe do rozliczenia w latach następnych	(10)	(2)	-	-	(12)
Pozostałe różnice	126	10	-	(1)	135
Rezerwa z tytułu podatku odroczonego, razem	2 831	430	(176)	3	3 088

Zmiana stanu rezerwy z tytułu podatku odroczonego w roku zakończonym 31 grudnia 2022 (przekształcone)	Stan na początek okresu	Zmiany odnoszone na wynik finansowy	Zmiany odnoszone na inne całkowite dochody	Pozostałe zmiany	Stan na koniec okresu
Instrumenty finansowe	346	132	(153)	-	325
Aktywa i zobowiązania z tytułu umów ubezpieczenia	1 604	246	764	-	2 614
Aktywa i zobowiązania z tytułu umów reasekuracji	(187)	(97)	(22)	-	(306)
Należności od klientów z tytułu kredytów	92	5	-	-	97
Nieruchomości	156	35	-	(3)	188
Wartości niematerialne – znaki towarowe i relacje z klientami	63	(20)	-	1	44
Rezerwy na świadczenia pracownicze	(20)	8	(2)	-	(14)
Rezerwa na premie	(62)	12	-	-	(50)
Zobowiązania niewypłacone osobom fizycznym (z tytułu umów zlecenia, agencyjne, etc.)	(77)	(6)	-	-	(83)
Inne rezerwy i zobowiązania	(92)	(23)	-	-	(115)
Fundusz prewencyjny	12	3	-	-	15
Straty podatkowe do rozliczenia w latach następnych	(24)	16	-	(2)	(10)
Pozostałe różnice	122	4	-	-	126
Rezerwa z tytułu podatku odroczonego, razem	1 933	315	587	(4)	2 831

48. Aktywa i zobowiązania przeznaczone do sprzedaży

48.1 Zasady rachunkowości

Aktywa i zobowiązania lub grupy do zbycia klasyfikuje się jako przeznaczone do sprzedaży, gdy istnieje plan ich sprzedaży oraz trwa aktywny program znalezienia nabywcy.

Aktywa i zobowiązania przeznaczone do sprzedaży lub grupy do zbycia wyceniane są w kwocie niższej z dwóch wartości dotychczasowej wartości bilansowej oraz wartości godziwej pomniejszonej o koszty doprowadzenia do sprzedaży.

48.2 Dane ilościowe

Aktywa przeznaczone do sprzedaży wg klasyfikacji przed przeniesieniem	31 grudnia 2023	31 grudnia 2022
Grupy przeznaczone do sprzedaży	277	302
Aktywa	309	335
Nieruchomości inwestycyjne	287	316
Należności	7	4
Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych	15	15
Zobowiązania bezpośrednio związane z aktywami zakwalifikowanymi jako przeznaczone do sprzedaży	32	33
Inne zobowiązania	18	15
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	14	18
Inne aktywa przeznaczone do sprzedaży	312	319
Rzeczowe aktywa trwałe	35	18
Nieruchomości inwestycyjne	277	301
Aktywa i grupy aktywów przeznaczone do sprzedaży	621	654
Zobowiązania bezpośrednio związane z aktywami zakwalifikowanymi jako przeznaczone do sprzedaży	32	33

W pozycji „Nieruchomości inwestycyjne” i w sekcji „Grupy przeznaczone do sprzedaży” zaprezentowano przede wszystkim nieruchomości przeznaczone do sprzedaży przez fundusz inwestycyjny sektora nieruchomości ze względu na osiągnięcie przewidywanego horyzontu inwestycyjnego.

Dane uwzględnione w wycenie nieruchomości inwestycyjnych prezentowanych jako przeznaczone do sprzedaży zaprezentowano w punkcie 10.2.1.2.

49. Leasing

49.1 Zasady rachunkowości

Spółki Grupy PZU są stroną umów leasingowych, zarówno jako leasingodawcy, jak i leasingobiorcy.

Umowa jest leasingiem lub zawiera leasing, gdy na jej mocy przekazuje się prawo do kontroli użytkowania zidentyfikowanego składnika aktywów na dany okres w zamian za wynagrodzenie.

49.1.1. Grupa PZU jako leasingobiorca

W dacie, w której przedmiot leasingu jest dostępny do wykorzystania, Grupa PZU ujmuje składnik aktywów z tytułu prawa do użytkowania oraz zobowiązanie z tytułu leasingu.

Zgodnie z pkt. 4 MSSF 16 Grupa PZU nie stosuje tego standardu dla wartości niematerialnych.

Okres leasingu stanowi długość nieodwołalnego okresu korzystania ze składnika aktywów i określa się go, biorąc pod uwagę:

- opcje przedłużenia lub skrócenia, jeżeli są one zasadniczo pewne;
- istotne inwestycje w przedmiocie leasingu podejmowane w okresie obowiązywania umowy, które zgodnie z przewidywaniami mają przynieść znaczne korzyści ekonomiczne dla jednostki Grupy PZU, na podstawie których podjęte zostaną decyzje czy przedłużyć umowę bądź wypowiedzieć;
- koszty związane z wypowiedzeniem leasingu, takie jak koszty negocjacji, koszty relokacji, koszty poszukiwania innego lokalu/nieruchomości odpowiadającego potrzebom biznesowym jednostki, kary za wypowiedzenie umowy oraz koszty związane z dostosowaniem zwracanego przedmiotu umowy do określonego stanu;
- znaczenie składnika aktywów dla działalności jednostki Grupy PZU, biorąc pod uwagę czy jest to wyspecjalizowany składnik aktywów, jego umiejscowienie i dostępność odpowiednich rozwiązań alternatywnych;
- uwarunkowania związane ze skorzystaniem z opcji (tj. jeżeli można skorzystać z opcji w sytuacji, w której spełniono jeden lub większą liczbę warunków) i prawdopodobieństwo, że te warunki zaistnieją.

Oceniając prawdopodobieństwo wykonania opcji, o których mowa powyżej, uwzględnia się wszystkie istotne fakty i okoliczności, które stanowią zachętę ekonomiczną do tego, aby skorzystać z opcji przedłużenia leasingu lub nie skorzystać z opcji wypowiedzenia leasingu.

Okres leasingu dla umów na czas nieokreślony Grupa PZU wyznacza uwzględniając czynniki ekonomiczne, dotychczasową praktykę i dostępne informacje, które mogą być pomocne w określeniu czasu korzystania ze składnika aktywów. Dla wyznaczenia okresu leasingu Grupa PZU stosuje profesjonalny osąd. W szczególności – dla prawa wieczystego użytkowania gruntów okres leasingu wyznacza się jako czas pozostały od dnia wdrożenia MSSF 16 lub od dnia nabycia prawa wieczystego użytkowania gruntu (jeżeli zostało nabyte po 1 stycznia 2019 roku) do dnia wygaśnięcia prawa.

Na moment początkowego ujęcia:

- zobowiązanie z tytułu leasingu wycenia się w wartości bieżącej opłat leasingowych pozostających do zapłaty, w tym stałych opłat leasingowych pomniejszonych o należne zachęty leasingowe, zmiennych opłat leasingowych, które zależą od indeksu lub stawki, kwoty, których zapłaty przez leasingobiorcę oczekuje się w ramach gwarantowanej wartości końcowej, ceny wykonania opcji kupna, jeżeli jest prawdopodobne, że zostanie ona wykorzystana oraz kar pieniężnych za wypowiedzenie leasingu, jeżeli istnieje możliwość skorzystania z takiej opcji;

- aktywa z tytułu prawa do użytkowania wycenia się według kosztu, obejmującego kwotę początkowej wyceny zobowiązania z tytułu leasingu, wszelkie opłaty leasingowe zapłacone w dacie rozpoczęcia lub przed tą datą, pomniejszone o otrzymane zachęty leasingowe, wszelkie początkowe koszty poniesione przez leasingobiorcę oraz szacunek kosztów, które mają zostać poniesione w związku z demontażem i usunięciem składnika aktywów, przeprowadzeniem renowacji miejsca, w którym się znajdował, jeżeli wynika to z umowy leasingowej.

Grupa PZU rozpoznaje aktywa oraz zobowiązania z tytułu leasingu w kwocie netto. Kwotę VAT ujmuje się w kosztach bieżącego okresu.

Opłaty leasingowe dyskontuje się stopą procentową leasingu, jeżeli można ją łatwo ustalić lub krańcową stopą procentową leasingobiorcy.

Krańcową stopę leasingobiorcy wyznacza się w oparciu o pochodzące z aktywnego rynku bieżące wyceny instrumentów finansowych emitowanych przez PZU lub inne podmioty należące do Grupy PZU. W przypadku braku takich instrumentów, bądź braku aktywnego rynku, krańcową stopę procentową wyznacza się w oparciu o wyceny instrumentów finansowych emitowanych przez inne podmioty o podobnym profilu działalności oraz poziomie ryzyka kredytowego. Dla wszystkich umów kończących się w tej samej dacie i o stałej kwocie miesięcznych płatności (do tej grupy należy większość umów leasingu w Grupie PZU) wyznaczono stałą stopę dyskontową umowy.

W późniejszych okresach:

- składnik aktywów z tytułu prawa do użytkowania wycenia się modelem kosztu pomniejszonego o odpisy amortyzacyjne i odpisy z tytułu utraty wartości lub w wartości godziwej (w przypadku aktywów będących nieruchomościami inwestycyjnymi);
- składnik zobowiązań – według zamortyzowanego kosztu.

Aktywa z tytułu prawa do użytkowania amortyzuje się metodą liniową od daty rozpoczęcia leasingu do końca okresu użytkowania lub do końca okresu leasingu, w zależności od tego, która z tych dat jest wcześniejsza.

Aktywa z tytułu prawa do użytkowania wykazuje się łącznie z rzeczowymi aktywami trwałymi lub odpowiednio nieruchomościami inwestycyjnymi, natomiast zobowiązania z tytułu leasingu – jako zobowiązania finansowe.

Zmiany w opłatach leasingowych (wynikające m.in. ze zmian w indeksie, stawce, okresie leasingu), uwzględnia się, dokonując aktualizacji wyceny zobowiązań z tytułu leasingu i odpowiedniej korekty aktywów z tytułu prawa do użytkowania. Okres leasingu aktualizowany jest w przypadku:

- wystąpienia znaczącego zdarzenia, albo znaczącej zmiany w okolicznościach, które Grupa PZU kontroluje i które wpływają na to, że można z wystarczającą pewnością założyć, że Grupa PZU skorzysta z opcji, która nie została wcześniej uwzględniona w ustaleniach dotyczących okresu leasingu, lub że nie skorzysta z opcji, która została wcześniej uwzględniona w tych ustaleniach;
- zmiany dotyczącej nieodwołalnego okresu leasingu albo ponownego określenia okresu leasingu w przypadku zmiany umowy, jeśli zmiana ta nie została ujęta jako osobny leasing.

Leasing krótkoterminowy i leasing aktywów o niskiej wartości

Grupa PZU nie rozpoznaje aktywów z tytułu prawa do użytkowania w przypadkach umów krótkoterminowych oraz dla leasingów, w odniesieniu do których bazowy składnik aktywów ma niską wartość. Za aktywa o niskiej wartości przyjęto aktywa o wartości początkowej bazowego składnika aktywów równej lub niższej od 20 tys. zł. W tym przypadku Grupa PZU rozpoznaje płatności leasingowe jako koszt w skonsolidowanym rachunku zysków i strat w okresie trwania leasingu.

49.1.2. Grupa PZU jako leasingodawca

W dacie rozpoczęcia leasingu Grupa PZU klasyfikuje daną umowę leasingową jako:

- leasing finansowy – jeżeli następuje przeniesienie zasadniczo całego ryzyka i pożytków wynikających z posiadania bazowego składnika aktywów lub jako

- leasing operacyjny – jeżeli powyższe warunki nie zostały spełnione.

Ustalając klasyfikację danej umowy leasingowej bierze się pod uwagę m.in. fakt, czy okres leasingu stanowi większą część ekonomicznego okresu użytkowania składnika aktywów.

Leasing finansowy

W dacie rozpoczęcia leasingu Grupa PZU ujmuje należność w kwocie równej inwestycji leasingowej netto, czyli bieżącej wartości minimalnych opłat leasingowych oraz ewentualnej niegwarantowanej wartości końcowej przypisanej Grupie PZU. W okresie leasingu Grupa PZU ujmuje przychody odsetkowe od należności leasingowej.

Leasing operacyjny

Umowy leasingu operacyjnego dotyczą przede wszystkim nieruchomości.

Opłaty leasingowe z tytułu umów leasingu operacyjnego ujmuje się w rachunku zysków i strat jako przychody metodą liniową przez okres trwania leasingu.

49.2 Dane ilościowe

49.2.1. Grupa PZU jako leasingodawca

49.2.1.1. Leasing finansowy

Inwestycje leasingowe	31 grudnia 2023	31 grudnia 2022
Niezdyskontowane opłaty leasingowe	18 742	17 228
Do 1 roku	6 736	6 055
Od 1 roku do 2 lat	4 730	4 454
Od 2 do 3 lat	3 422	3 186
Od 3 do 4 lat	1 953	1 769
Od 4 do 5 lat	972	858
Powyżej 5 lat	929	906
Niezrealizowane przychody finansowe	(2 310)	(2 256)
Zdyskontowane niegwarantowane wartości końcowe	-	-
Inwestycje leasingowe netto	16 432	14 972

49.2.1.2. Leasing operacyjny

Transakcje leasingu operacyjnego dotyczą zasadniczo umów najmu nieruchomości inwestycyjnych. Poniższa tabela prezentuje przyszłe minimalne opłaty leasingowe z tytułu leasingu operacyjnego (kwoty niezdyskontowane).

Przyszłe minimalne należności z tytułu opłat leasingowych	31 grudnia 2023	31 grudnia 2022
Do 1 roku	226	305
Od 1 roku do 2 lat	179	268
Od 2 do 3 lat	158	176
Od 3 do 4 lat	109	135
Od 4 do 5 lat	61	98
Powyżej 5 lat	88	179
Przyszłe minimalne należności z tytułu opłat leasingowych, razem	821	1 161

49.2.2. Grupa PZU jako leasingobiorca

Aktywa z tytułu prawa do użytkowania wykazywane jako rzeczowe aktywa trwałe	31 grudnia 2023	31 grudnia 2022
Środki transportu	81	77
Inne rzeczowe aktywa trwałe oraz urządzenia techniczne i maszyny	16	5
Nieruchomości	1 410	1 079
Aktywa z tytułu prawa do użytkowania, razem	1 507	1 161

Zmianę stanu aktywów z tytułu prawa do użytkowania wykorzystywanego na własne potrzeby zaprezentowano razem ze zmianą stanu rzeczowych aktywów trwałych w punkcie 30.2.

Koszty związane z leasingiem	1 stycznia - 31 grudnia 2023	1 stycznia - 31 grudnia 2022
Amortyzacja aktywów z tytułu prawa do użytkowania	313	311
Środki transportu	18	17
Inne rzeczowe aktywa trwałe	2	1
Nieruchomości	293	293
Odsetki od zobowiązań z tytułu leasingu	61	46
Koszt związany z leasingami krótkoterminowymi	1	1
Koszt związany z leasingami aktywów o niskiej wartości	1	2
Koszt zmiennych opłat leasingowych nieujętych w wycenie zobowiązań z tytułu leasingu	-	-

50. Aktywa stanowiące zabezpieczenie należności, zobowiązań oraz zobowiązań warunkowych

Aktywa finansowe zastawione jako zabezpieczenie zobowiązań i zobowiązań warunkowych	31 grudnia 2023	31 grudnia 2022
Wartość bilansowa aktywów finansowych zastawionych jako zabezpieczenie zobowiązań	14 658	13 267
Transakcje z przyrzeczeniem odkupu	1 662	931
Pokrycie Funduszu ochrony środków gwarantowanych na rzecz Bankowego Funduszu Gwarancyjnego	910	962
Pokrycie zobowiązań do zapłaty na fundusz gwarancyjny na rzecz Bankowego Funduszu Gwarancyjnego	414	415
Pokrycie zobowiązań do zapłaty na fundusz przymusowej restrukturyzacji (BFG)	748	739
Kredyt lombardowy i techniczny	8 424	6 483
Inne kredyty	108	317
Emisja hipotecznych listów zastawnych	1 440	1 262
Pokrycie Funduszu Gwarantowania Rozliczeń Transakcji Giełdowych na rzecz Krajowego Depozytu Papierów Wartościowych	53	36
Transakcje pochodne	872	2 094
Blokada aktywów w związku z umową technicznego limitu kredytowego w Izbie Rozliczeniowej Transakcje pochodne	27	28
Wartość bilansowa aktywów finansowych zastawionych jako zabezpieczenie zobowiązań warunkowych	-	-
Aktywa finansowe zastawione jako zabezpieczenie zobowiązań i zobowiązań warunkowych, razem	14 658	13 267

51. Aktywa i zobowiązania warunkowe

Aktywa i zobowiązania warunkowe	31 grudnia 2023	31 grudnia 2022
Aktywa warunkowe, w tym:	5	6
- otrzymane gwarancje i poręczenia	5	6
Zobowiązania warunkowe	80 673	80 676
- z tytułu limitów odnawialnych w rachunkach ROR oraz kart kredytowych	5 137	4 829
- z tytułu kredytów i pożyczek w transzach	53 822	53 634
- udzielone poręczenia i gwarancje	9 313	8 521
- roszczenia ubezpieczeniowe sporne	1 505	933
- inne roszczenia sporne	391	187
- pozostałe, w tym:	10 505	12 572
- gwarantowanie emisji papierów wartościowych	2 185	4 158
- faktoring	6 627	7 192
- limit intra – day	436	449
- akredytywy i promesy	1 192	688
- pozostałe	65	85

52. Kompensowanie aktywów i zobowiązań finansowych

52.1 Zasady rachunkowości

Porozumienia dotyczące kompensowania zawierane przez Grupę to:

- umowy ramowe ISDA (*International Swaps and Derivatives Association Master Agreements*) oraz inne umowy ramowe dotyczące instrumentów pochodnych;
- globalne umowy ramowe (GMRA - *Global Master Repurchase Agreement*) dotyczące transakcji zakupu/sprzedaży papierów wartościowych z przyrzeczeniem odkupu.

Porozumienia dotyczące kompensowania zawierane przez Grupę PZU nie spełniają kryteriów kompensowania w sprawozdaniu z sytuacji finansowej. Zapisy takich porozumień dają bowiem prawo do kompensaty ujętych kwot, które jest wykonalne tylko w przypadku określonego zdarzenia (naruszenia umowy).

Grupa PZU otrzymała i złożyła zabezpieczenia w postaci depozytów zabezpieczających i płynnych papierów wartościowych w odniesieniu do transakcji na instrumentach pochodnych.

Zabezpieczenia te ustanowione są na standardowych warunkach branżowych. Zabezpieczenia w postaci depozytów zabezpieczających wynikają m.in. z tzw. *Credit Support Annex (CSA)* – stanowiących załącznik do umów ramowych ISDA.

52.2 Dane ilościowe

Ujawnienia w tabelach poniżej obejmują aktywa i zobowiązania finansowe, które podlegają egzekwowalnym porozumieniom ramowym lub podobnym porozumieniom dotyczącym kompensowania, niezależnie od tego, czy są one kompensowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej.

Aktywa i zobowiązania finansowe podlegające ewentualnym kompensatom	31 grudnia 2023	31 grudnia 2022
Aktywa finansowe		
Pochodne instrumenty finansowe		
Wartość bilansowa pozycji ze sprawozdania z sytuacji finansowej	11 396	16 197
Wartość bilansowa pozycji nie podlegających ewentualnym kompensatom	256	277
Wartość bilansowa netto – podlegająca ewentualnym kompensatom	11 140	15 920
Potencjalne kwoty kompensaty	10 742	15 923
- instrumenty finansowe (zawiera otrzymane zabezpieczenia na papierach wartościowych)	9 695	14 848
- otrzymane zabezpieczenia pieniężne	1 047	1 075
Wartość netto	398	(3)
Zobowiązania finansowe		
Pochodne instrumenty finansowe		
Wartość bilansowa pozycji ze sprawozdania z sytuacji finansowej	11 656	20 957
Wartość bilansowa pozycji nie podlegających ewentualnym kompensatom	191	458
Wartość bilansowa netto – podlegająca ewentualnym kompensatom	11 465	20 499
Potencjalne kwoty kompensaty	10 619	18 865
- instrumenty finansowe (zawiera otrzymane zabezpieczenia na papierach wartościowych)	9 685	14 891
- złożone zabezpieczenia pieniężne	934	3 974
Wartość netto	846	1 634

53. Informacja dodatkowa do skonsolidowanego sprawozdania z przepływów pieniężnych

Zmiana stanu zobowiązań wynikająca z działalności finansowej w okresie zakończonym 31 grudnia 2023	Stan na początek okresu	Zmiany wynikające z przepływów pieniężnych	Naliczenia i płatności odsetkowe oraz rozliczenia dyskonta i premii	Różnice kursowe	Zmiana składu grupy	Inne zmiany	Stan na koniec okresu
Kredyty otrzymane	5 271	344	12	(214)	-	11	5 424
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	11 090	868	328	(254)	-	(29)	12 003
Obligacje	3 488	6 182	255	(229)	-	(5)	9 691
Certyfikaty depozytowe	6 646	(5 338)	(27)	(19)	-	(5)	1 257
Listy zastawne	956	24	100	(6)	-	(19)	1 055
Zobowiązania podporządkowane	6 184	(314)	296	-	-	-	6 166
Zobowiązania z tytułu transakcji z przyrzeczeniem odkupu	931	688	109	-	-	(105)	1 623
Zobowiązania z tytułu leasingu	1 296	(298)	12	(2)	7	579	1 594
Razem	24 772	1 288	757	(470)	7	456	26 810

Zmiana stanu zobowiązań wynikająca z działalności finansowej w okresie zakończonym 31 grudnia 2022	Stan na początek okresu	Zmiany wynikające z przepływów pieniężnych	Naliczenia i płatności odsetkowe oraz rozliczenia dyskonta i premii	Różnice kursowe	Zmiana składu grupy	Inne zmiany	Stan na koniec okresu
Kredyty otrzymane	4 658	581	4	28	-	-	5 271
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	5 940	5 047	(1)	13	-	91	11 090
Obligacje	4 154	(673)	(6)	12	-	1	3 488
Certyfikaty depozytowe	695	5 886	5	(1)	-	61	6 646
Listy zastawne	1 091	(166)	-	2	-	29	956
Zobowiązania podporządkowane	6 274	(319)	230	(1)	-	-	6 184
Zobowiązania z tytułu transakcji z przyrzeczeniem odkupu	1 207	(321)	123	-	-	(78)	931
Zobowiązania z tytułu leasingu	992	(296)	291	44	5	260	1 296
Razem	19 071	4 692	647	84	5	273	24 772

54. Sprawy sporne

Podmioty z Grupy PZU biorą udział w licznych sporach sądowych, arbitrażowych oraz postępowaniach administracyjnych. Do typowych sporów sądowych, w których biorą udział spółki z Grupy PZU należą spory związane z zawartymi umowami ubezpieczeniowymi, umowami kredytów w walutach obcych, spory dotyczące stosunku pracy oraz spory dotyczące zobowiązań umownych. Do typowych postępowania administracyjnych, w których biorą udział spółki z Grupy PZU należą postępowania związane z posiadaniem nieruchomości. Powyższe postępowania i spory mają zwykle charakter typowy i powtarzalny, zazwyczaj żadne z nich z osobna nie ma istotnego znaczenia dla Grupy PZU.

Większość sporów z udziałem spółek z Grupy PZU dotyczy czterech spółek: PZU, PZU Życie, Pekao i Alior Banku.

Szacując kwoty rezerw na poszczególne sprawy uwzględnia się wszystkie informacje dostępne na datę podpisania skonsolidowanego sprawozdania finansowego, jednak ich wartość może ulec zmianie w przyszłości. W przypadku jednostek ubezpieczeniowych rozszczenia sporne uwzględnia się w procesie tworzenia rezerw techniczno-ubezpieczeniowych na szkody znane biorąc pod uwagę prawdopodobieństwo niekorzystnego rozstrzygnięcia sporu oraz szacując wartość prawdopodobnego rozstrzygnięcia.

Na 31 grudnia 2023 roku wartość przedmiotu sporu wszystkich 243 153 (na 31 grudnia 2022 roku: 265 937) spraw toczących się przed sądami, organami właściwymi dla postępowania arbitrażowych lub organami administracji publicznej prowadzonych w podmiotach z Grupy PZU wynosiła łącznie 12 461 mln zł (na 31 grudnia 2022 roku: 9 033 mln zł). W kwocie tej 8 055 mln zł (na 31 grudnia 2022 roku: 5 586 mln zł) dotyczy zobowiązań, a 4 406 mln zł (na 31 grudnia 2022 roku: 3 447 mln zł) wierzytelności spółek z Grupy PZU.

W 2023 roku i do dnia podpisania skonsolidowanego sprawozdania finansowego w spółkach z Grupy PZU nie wystąpiły postępowania toczące się przed sądem, organem właściwym dla postępowania arbitrażowego lub organem administracji publicznej dotyczące zobowiązań albo wierzytelności PZU lub jednostki od niego bezpośrednio lub pośrednio zależnej, których jednostkowa wartość byłaby istotna, z wyjątkiem kwestii opisanych w punktach poniżej.

54.1 Uchwały ZWZ PZU w sprawie podziału zysku PZU za rok obrotowy 2006

Pozwem z 30 lipca 2007 roku wszczęto postępowanie z powództwa Manchester Securities Corporation („MSC”) z siedzibą w Nowym Jorku przeciwko PZU o uchylenie uchwały nr 8/2007 ZWZ PZU z 30 czerwca 2007 roku w sprawie podziału zysku PZU za rok obrotowy 2006, jako sprzecznej z dobrymi obyczajami i mającej na celu pokrzywdzenie powoda – akcjonariusza PZU.

Zaskarżona uchwała ZWZ PZU podzieliła zysk netto za rok 2006 w kwocie 3 281 mln zł w następujący sposób:

- na kapitał zapasowy przekazano kwotę 3 261 mln zł;

- na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych przekazano kwotę 20 mln zł.

Wyrokiem z 22 stycznia 2010 roku Sąd Okręgowy w Warszawie w całości uchylił ww. uchwałę ZWZ PZU. PZU wykorzystał wszystkie środki odwoławcze, w tym skargę kasacyjną do Sądu Najwyższego, który 27 marca 2013 roku oddalił tę skargę kasacyjną. Wyrok ten jest prawomocny i nie podlega dalszemu zaskarżeniu.

W ocenie PZU uchylenie ww. uchwały ZWZ PZU nie powoduje po stronie akcjonariuszy powstania roszczenia o wypłatę dywidendy przez PZU.

W związku z uprawomocnieniem się wyroku uchylającego uchwałę nr 8/2007, 30 maja 2012 roku ZWZ PZU podjęło uchwałę o podziale zysku za rok obrotowy 2006 w sposób odpowiadający podziałowi zysku dokonанemu uchyloną uchwałą nr 8/2007. Sprzeciw do uchwały z 30 maja 2012 roku zgłosił MSC i został on zaprotokołowany.

20 sierpnia 2012 roku doręczono PZU odpis pozwu wniesionego przez MSC do Sądu Okręgowego w Warszawie, w którym wymieniona spółka domagała się uchylenia uchwały ZWZ PZU z 30 maja 2012 roku o podziale zysku za rok obrotowy 2006, a wartość przedmiotu sporu została określona przez powoda na 5 mln zł. PZU złożył odpowiedź na pozew domagając się oddalenia powództwa w całości.

17 grudnia 2013 roku Sąd Okręgowy wydał wyrok, którym uwzględnił powództwo w całości i zasądził od PZU na rzecz MSC koszty procesu. 4 marca 2014 roku PZU złożył apelację od ww. wyroku, zaskarżając go w całości. Wyrokiem z 11 lutego 2015 roku Sąd Apelacyjny w Warszawie zmienił w całości wyrok Sądu Okręgowego z 17 grudnia 2013 roku, oddalił powództwo MSC i obciążył MSC kosztami procesu. Wyrok Sądu Apelacyjnego jest prawomocny. MSC zaskarżył w całości wyrok Sądu Apelacyjnego skargą kasacyjną z 9 czerwca 2015 roku. PZU złożył odpowiedź na skargę kasacyjną. Postanowieniem z 19 kwietnia 2016 roku Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej MSC do rozpoznania. Postanowienie jest prawomocne, nie podlega dalszemu zaskarżeniu na podstawie przepisów kodeksu postępowania cywilnego i kończy postępowanie w sprawie.

W międzyczasie 16 grudnia 2014 roku MSC wezwał PZU do zapłaty 265 mln zł z tytułu odszkodowania w związku z uchyleniem uchwały nr 8/2007 ZWZ PZU z 30 czerwca 2007 roku w sprawie podziału zysku PZU za rok obrotowy 2006. PZU odmówił spełnienia świadczenia ze względu na jego bezzasadność.

23 września 2015 roku PZU doręczono odpis pozwu wraz z załącznikami, w sprawie wszczętej przez MSC przeciwko PZU o zapłatę 169 mln zł wraz z odsetkami ustawowymi od 2 stycznia 2015 roku do dnia zapłaty oraz kosztów procesu. Powództwo obejmuje żądanie zapłaty odszkodowania z tytułu pozbawienia MSC oraz J.P. Morgan (MSC nabył roszczenie od J.P. Morgan), jako mniejszościowych akcjonariuszy PZU, udziału w zysku za rok obrotowy 2006, w związku z podjęciem 30 czerwca 2007 roku przez ZWZ PZU uchwały nr 8/2007. Sprawa jest prowadzona przed Sądem Okręgowym w Warszawie. 18 grudnia 2015 roku PZU złożył odpowiedź na pozew wnosząc o oddalenie powództwa w całości. 1 kwietnia 2016 roku MSC złożył pismo procesowe, w którym odniósł się do twierdzeń, zarzutów i wniosków PZU oraz powołał nowe dowody w sprawie. 30 czerwca 2016 roku PZU złożył replikę na pismo procesowe MSC wraz z wnioskami dowodowymi. Postanowieniem z 21 lipca 2016 roku Sąd skierował sprawę do mediacji, na którą PZU nie wyraził zgody. Na kolejnych rozprawach prowadzone jest postępowanie dowodowe. 6 kwietnia 2022 roku Sąd Okręgowy w Warszawie wydał postanowienie, w którym dopuścił dowód z opinii instytutu naukowego na okoliczność ustalenia wysokości szkody poniesionej przez MSC oraz J.P. Morgan, w postaci utraconych korzyści, na skutek podjęcia przez ZWZ PZU 30 czerwca 2007 roku uchwały nr 8/2007, wyłączającej od podziału zysku za rok obrotowy 2006 i braku wypłaty tego zysku w roku 2007.

Zdaniem Zarządu PZU roszczenia MSC są bezzasadne. W konsekwencji, na 31 grudnia 2023 roku nie dokonano zmian w prezentacji kapitałów PZU, mogących potencjalnie wynikać z uchylenia uchwały 8/2007 ZWZ PZU o podziale zysku za rok obrotowy 2006, w tym pozycji „Kapitał zapasowy” i „Zysk (strata) z lat ubiegłych”, a także nie korygowano środków Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych.

Inne wezwania do zapłaty dotyczące podziału zysku PZU za rok obrotowy 2006

13 listopada 2018 roku Sąd Okręgowy w Warszawie doręczył odpis pozwu złożony przez Wspólną Reprezentację SA w restrukturyzacji, która wytoczyła powództwo przeciwko PZU o zapłatę 34 mln zł z odsetkami ustawowymi od 1 października 2015 roku do dnia zapłaty i kosztami procesu. Powództwo obejmuje roszczenie o zapłatę odszkodowania z tytułu pozbawienia akcjonariuszy udziału w zysku za rok obrotowy 2006. Powód twierdzi, że roszczenia odszkodowawcze zostały przeniesione przez akcjonariuszy na Powoda na podstawie umów zleceń wraz z powierniczym przelewem wierzytelności a roszczenie dochodzone

pozwem stanowi łączną szkodę wyrządzoną akcjonariuszom. PZU nie uznaje roszczeń ze względu na ich bezzasadność i złożył odpowiedź na pozew wnosząc o oddalenie powództwa w całości. PZU nie wyraził zgody na mediację. Na kolejnych rozprawach prowadzone jest postępowanie dowodowe.

54.2 Zgłoszenie wierzytelności PZU do masy upadłości spółek z Grupy Kapitałowej PBG

PZU jest wierzycielem PBG SA („PBG”) oraz Hydrobudowy Polska SA („Hydrobudowa”) z tytułu wystawionych i zrealizowanych gwarancji ubezpieczeniowych (gwarancji kontraktowych).

W 2012 roku wszczęto postępowania upadłościowe względem PBG oraz Hydrobudowy. 21 września 2012 roku PZU przystąpił do ww. postępowań zgłaszając swoje wierzytelności do mas upadłości tych spółek.

PBG i Hydrobudowa należą do jednej grupy kapitałowej, której podmiotem dominującym jest PBG i wzajemnie poręczały swoje zobowiązania. Wszystkie wierzytelności, które zgłoszono do masy upadłości Hydrobudowy w kwocie 101 mln zł, w konsekwencji zgłoszono równocześnie do masy upadłości PBG.

Postępowanie upadłościowe PBG zakończyło się 20 lipca 2016 roku prawomocnym postanowieniem Sądu Upadłościowego.

Na pierwszej liście wierzytelności, przedstawionej przez syndyka Hydrobudowy sędziemu komisarzowi, została uwzględniona wierzytelność PZU w kwocie 16 mln zł, na czwartej uzupełniającej liście wierzytelności została uwzględniona wierzytelność PZU w kwocie 16 mln zł. Łączna wartość uwzględnionych wierzytelności PZU wynosiła zatem 32 mln zł. W zakresie wierzytelności na kwotę ponad 66 mln zł, 24 października 2018 roku PZU złożył sprzeciw do sędziego komisarza, co do odmowy uznania zgłoszonej wierzytelności. Postanowieniem z 23 stycznia 2020 roku Sąd uwzględnił sprzeciw PZU i podwyższył wierzytelność PZU na czwartej uzupełniającej liście wierzytelności do kwoty 83 mln zł. 8 września 2022 roku syndyk masy upadłościowej zwrócił się o przesłanie oświadczenia dotyczącego ewentualnego zbycia wierzytelności zgłoszonej oraz wskazanie wysokości spłat tytułem jej zaspokojenia. PZU przekazał stosowne oświadczenie. Konsekwencją powyższego była zmiana na czwartej, uzupełniającej liście wierzytelności, w oparciu o postanowienie sądu z 4 września 2023 roku, zmniejszająca wierzytelność PZU do kwoty 70 mln zł.

Zgodnie z ogłoszonym 23 listopada 2023 roku częściowym planem podziału, PZU ma otrzymać 4% wierzytelności, tj. kwotę około 3,4 mln zł. Kilku wierzycieli (innych niż PZU) zgłosiło do planu podziału zarzuty, które są rozpatrywane przez sąd. Plan podziału nie został jeszcze zrealizowany, a do dnia podpisania skonsolidowanego sprawozdania finansowego PZU nie otrzymał wskazanej kwoty.

54.3 Pozwy przeciwko Alior Bankowi

54.3.1. Pozew zbiorowy

Alior Bank jest pozwanym w jednej sprawie zbiorowej (pozew wniesiono 5 marca 2018 roku) z powództwa osoby fizycznej reprezentującej grupę 320 osób fizycznych i prawnych oraz 4 sprawach indywidualnych o ustalenie odpowiedzialności Alior Banku za szkodę spowodowaną nienależytym wykonywaniem obowiązków informacyjnych przez Alior Bank wobec klientów oraz nienależytym wykonywaniem umów o świadczenie usług przyjmowania i przekazywania zleceń nabycia lub zbycia certyfikatów inwestycyjnych funduszy inwestycyjnych zarządzanych poprzednio przez Fincrea TFI SA, a obecnie Raiffeisen Bank International AG (Spółka Akcyjna) Oddział w Polsce (Fundusze). 8 marca 2023 roku Sąd Okręgowy w Warszawie wydał postanowienie o ustaleniu składu grupy. Postanowienie to na dzień podpisania skonsolidowanego sprawozdania finansowego jest nieprawomocne. Wartość przedmiotu sporu rozszerzonego powództwa wynosi około 104 mln zł.

Pozwy złożono w przedmiocie ustalenia odpowiedzialności (nie o zapłatę, czyli naprawienie szkody), w związku z czym Grupa PZU nie przewiduje wypływu środków pieniężnych z tego postępowania innych niż koszty procesowe, których wysokość szacuje na 600 tys. zł.

54.3.2. Pozostałe pozwy

Alior Bank jest ponadto pozwanym w 162 sprawach z powództwa nabywców certyfikatów inwestycyjnych Funduszy o zapłatę (naprawienie szkody). Łączna wartość przedmiotu sporu w tych sprawach to 53 mln zł.

W ocenie Grupy PZU każda sprawa o zapłatę wymaga indywidualnego podejścia. Ostateczna wartość certyfikatów inwestycyjnych zostanie ustalona po zakończeniu likwidacji. Po analizie i selekcji spraw wyodrębniono takie, w których określone czynniki ryzyka uzasadniają utworzenie rezerwy. W jej kalkulacji uwzględniono także oczekiwany wzrost skali pozwów oraz większe prawdopodobieństwo uzyskania niekorzystnych wyroków. Łączna wartość rezerwy na 31 grudnia 2023 roku wyniosła 82 mln zł (na 31 grudnia 2022 roku: 20 mln zł).

54.4 Postępowanie KNF w przedmiocie nałożenia kary na Alior Bank

Decyzją z 6 sierpnia 2019 roku, wydaną na podstawie art. 167 ust. 2 pkt 1 w zw. z art. 167 ust. 1 pkt 1 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi, KNF nałożyła na Alior Bank karę pieniężną w wysokości 10 mln zł (Alior Bank zapłacił karę). Postępowanie dotyczyło prawidłowości działania Alior Banku i Biura Maklerskiego Alior Banku w zakresie dystrybucji certyfikatów inwestycyjnych funduszy zarządzanych poprzednio przez Fincrea TFI SA, a obecnie Raiffeisen Bank International AG (Spółka Akcyjna) Oddział w Polsce. Po ponownym rozpatrzeniu sprawy (na wniosek Alior Banku), 3 grudnia 2019 roku KNF utrzymał w mocy pierwotną decyzję, którą 3 stycznia 2020 roku Alior Bank zaskarżył do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie. 17 czerwca 2020 roku Wojewódzki Sąd Administracyjny w Warszawie wydał wyrok, w którym uchylił decyzję KNF z 3 grudnia 2019 roku, utrzymującą w mocy wcześniejszą decyzję KNF z 6 sierpnia 2019 roku oraz umorzył postępowanie prowadzone przez KNF w tej sprawie. KNF złożyła skargę kasacyjną do Naczelnego Sądu Administracyjnego. 29 listopada 2023 roku Naczelny Sąd Administracyjny wydał wyrok, który ostatecznie uchylił karę nałożoną przez KNF w 2019 roku.

55. Transakcje z podmiotami powiązanymi

55.1 Kluczowy personel kierowniczy

Za kluczowy personel kierowniczy Grupy PZU uważa się Członków Zarządu PZU oraz Dyrektorów Grupy PZU.

Zarówno w 2023, jak i w 2022 roku spółki Grupy PZU nie udzieliły pożyczek ani żadnych podobnych świadczeń członkom kluczowego personelu kierowniczego.

W kolejnych tabelach przedstawiono wynagrodzenia członków kluczowego personelu kierowniczego PZU (Członków Zarządu PZU oraz osób zarządzających wyższego szczebla. Dane dotyczące wynagrodzeń zaprezentowano w tysiącach złotych.

Wynagrodzenia i inne krótkoterminowe świadczenia pracownicze wypłacone przez PZU	1 stycznia – 31 grudnia 2023		1 stycznia – 31 grudnia 2022	
		w tym część wynagrodzenia zmiennego za lata 2019-2022		w tym część wynagrodzenia zmiennego za lata 2017-2021
Zarząd:	17 413	7 761	15 462	7 084
Beata Kozłowska-Chyła	2 148	905	1 823	712
Ernest Bejda	2 059	858	1 744	670
Małgorzata Kot	2 015	814	1 701	626
Krzysztof Kozłowski	1 900	698	1 317	243
Tomasz Kulik	2 211	1 010	2 036	962
Piotr Nowak	1 640	438	731	-
Maciej Rapkiewicz	2 211	1 010	2 036	962
Małgorzata Sadurska	2 211	1 010	2 050	976
Aleksandra Agatowska	38	38	38	38
Adam Brzozowski	154	154	154	154
Marcin Eckert	268	268	466	466
Elżbieta Häuser – Schöneich	154	154	154	154
Roger Hodgkiss	40	40	179	179
Paweł Surówka	140	140	316	316
Krzysztof Szypuła	224	224	717	626
Osoby zarządzające wyższego szczebla (Dyrektorzy Grupy PZU)	5 654	1 716	3 288	1 286
Aleksandra Agatowska	896	399	799	354
Andrzej Jaworski	665	185	308	-
Bartłomiej Litwińczuk	884	404	804	375
Dorota Macieja	884	404	804	375
Sylwia Matusiak	750 ¹⁾	-	nd.	nd.
Małgorzata Skibińska	495 ²⁾	-	nd.	nd.
Dominik Witek	432 ³⁾	-	nd.	nd.
Małgorzata Kot	20	20	20	20
Krzysztof Szypuła	559 ⁴⁾	235	391	-
Roman Pałac	56	56	103	103
Tomasz Karusewicz	13	13	59	59

¹⁾ W tym premia roczna, ekwiwalent za urlop i nagroda specjalna z tytułu pełnionej w 2022 roku funkcji Dyrektora Zarządzającego ds. Marketingu, Sponsoringu i Prewencji.

²⁾ W tym wynagrodzenie stałe i premia roczna z tytułu pełnionej do 31 stycznia 2023 roku funkcji Dyrektora Zarządzającego ds. Rozwoju i Utrzymania Produktów.

³⁾ W tym wynagrodzenie stałe, premia roczna i ekwiwalent za urlop z tytułu pełnionej do 6 czerwca 2023 roku funkcji Dyrektora Biura Usług Medycznych.

⁴⁾ W tym wynagrodzenie z tyt. zakazu konkurencji 216 tys. zł i odprawa 108 tys. zł.

W 2023 roku Członkom Zarządu PZU wypłacono część świadczeń za lata 2019 – 2022 wynikających z systemu zmiennego wynagradzania. Wypłata pozostałej części premii za lata 2020 – 2023 może mieć miejsce w następnych okresach. Na poczet tych świadczeń Grupa PZU posiada zobowiązanie, którego łączna wysokość na 31 grudnia 2023 roku wyniosła 23 971 tys. zł (łącznie z narzutami pracodawcy, na 31 grudnia 2022 roku: 19 948 tys. zł).

Wynagrodzenia i inne krótkoterminowe świadczenia pracownicze wypłacone przez pozostałe podmioty z Grupy PZU	1 stycznia – 31 grudnia 2023 (w tys. zł)		1 stycznia – 31 grudnia 2022 (w tys. zł)	
		w tym część wynagrodzenia zmiennego za lata 2019 – 2022		w tym część wynagrodzenia zmiennego za lata 2017 – 2021
Zarząd, z czego:	27	27	27	27
Małgorzata Kot	27	27	27	27
Osoby zarządzające wyższego szczebla (Dyrektorzy Grupy PZU), z czego:	7 927	2 523	4 897	1 892
Aleksandra Agatowska	1 338	593	1 194	527
Andrzej Jaworski	998	277	462	-
Bartłomiej Litwińczuk	1 320	599	1 203	558
Dorota Macieja	1 320	599	1 203	558
Sylwia Matusiak	841 ¹⁾	-	nd.	nd.
Małgorzata Skibińska	495 ²⁾	-	nd.	nd.
Dominik Witek	673 ³⁾	-	nd.	nd.
Krzysztof Szypuła	839 ⁴⁾	352	586	-
Roman Pałac	83	83	157	157
Tomasz Karusewicz	20	20	92	92

¹⁾ W tym premia roczna i ekwiwalent za urlop z tytułu pełnionej w 2022 roku funkcji Dyrektora Zarządzającego ds. Marketingu, Sponsoringu i Prewencji.

²⁾ W tym wynagrodzenie stałe i premia roczna z tytułu pełnionej do 31 stycznia 2023 roku funkcji Dyrektora Zarządzającego ds. Rozwoju i Utrzymania Produktów.

³⁾ W tym wynagrodzenie stałe, premia roczna i ekwiwalent za urlop z tytułu pełnionej do 6 czerwca 2023 roku funkcji Dyrektora Biura Usług Medycznych.

⁴⁾ W tym wynagrodzenie z tyt. zakazu konkurencji 325 tys. zł i odprawa 162 tys. zł.

Całkowita szacunkowa wartość świadczeń niepieniężnych przyznanych przez PZU oraz podmioty zależne PZU	1 stycznia – 31 grudnia 2023 (w tys. zł)		1 stycznia – 31 grudnia 2022 (w tys. zł)	
Zarząd, z czego:		2 043		1 785
Beata Kozłowska-Chyła		276		265
Ernest Bejda		233		193
Małgorzata Kot		270		224
Krzysztof Kozłowski		233		189
Tomasz Kulik		238		273
Piotr Nowak		231		110
Maciej Rapkiewicz		243		211
Małgorzata Sadurska		319		312
Krzysztof Szypuła		nd.		8
Osoby zarządzające wyższego szczebla (Dyrektorzy Grupy PZU), z czego:		1 549		942
Aleksandra Agatowska		322		270
Andrzej Jaworski		233		74
Bartłomiej Litwińczuk		281		238
Dorota Macieja		219		200
Sylwia Matusiak		195		nd.
Małgorzata Skibińska		105		nd.
Dominik Witek		135		nd.
Krzysztof Szypuła		59 ¹⁾		160

¹⁾ Świadczenia finansowane przez PZU na podstawie porozumienia o rozwiązaniu umowy o świadczenie usług zarządzania.

55.2 Rada Nadzorcza PZU

W tabelach przedstawiono wynagrodzenia członków Rady Nadzorczej PZU. Dane dotyczące wynagrodzeń zaprezentowano w tysiącach złotych.

Wynagrodzenia i inne krótkoterminowe świadczenia pracownicze wypłacone Radzie Nadzorczej przez PZU oraz podmioty zależne PZU	1 stycznia – 31 grudnia 2023 (w tys. zł)	1 stycznia – 31 grudnia 2022 (w tys. zł)
Robert Jastrzębski	252	224
Paweł Górecki	250	224
Agata Górnicka	236	205
Marcin Chłudziński	230	205
Marcin Kubicza	142	nd.
Krzysztof Opolski	250	224
Radosław Sierpiński	245 ¹⁾	241 ²⁾
Józef Wierzbowski	230	205
Maciej Zaborowski	230	205
Elżbieta Mączyńska-Ziemacka	161	205
Robert Śnitko	109	224
Piotr Wachowiak	100	68
Paweł Mucha	nd.	151
Razem	2 435	2 381

¹⁾ W tym 15 tys. zł z tytułu pełnienia funkcji członka Rady Naukowej w PZU Zdrowie SA.

²⁾ W tym 36 tys. zł z tytułu pełnienia funkcji członka Rady Naukowej w PZU Zdrowie SA.

55.3 Zawarcie przez PZU lub jednostki zależne istotnych transakcji z podmiotami powiązаныmi na innych warunkach niż rynkowe

W 2023 roku ani PZU, ani jednostki zależne nie zawarły żadnej transakcji z podmiotami powiązаныmi, jeżeli pojedynczo lub łącznie byłyby one istotne i zostały zawarte na innych warunkach niż rynkowe.

55.4 Pozostałe transakcje z podmiotami powiązаныmi

Salda i obroty wynikające z transakcji handlowych pomiędzy Grupą PZU a podmiotami powiązаныmi	1 stycznia – 31 grudnia 2023 roku		1 stycznia – 31 grudnia 2022 roku	
	Kluczowy personel kierowniczy	Pozostałe pomioty powiązаныe ¹⁾	Kluczowy personel kierowniczy	Pozostałe pomioty powiązаныe ¹⁾
Przychody z ubezpieczeń	-	-	-	2
Pozostałe przychody	-	1	-	1
Koszty	-	57	-	44

Salda i obroty wynikające z transakcji handlowych pomiędzy Grupą PZU a podmiotami powiązаныmi	31 grudnia 2023 roku		31 grudnia 2022 roku	
	Kluczowy personel kierowniczy	Pozostałe pomioty powiązаныe ¹⁾	Kluczowy personel kierowniczy	Pozostałe pomioty powiązаныe ¹⁾
Należności od klientów z tytułu kredytów	1	-	-	-
Inne należności	-	1	-	1
Zobowiązania z tytułu depozytów	4	42	4	41
Inne zobowiązania	-	6	-	4
Aktywa warunkowe	-	-	-	-
Zobowiązania warunkowe	-	2	-	2

¹⁾ Jednostki stowarzyszone wyceniane metodą praw własności.

Na etapie nabycia akcji, odpowiednio Alior Banku oraz Pekao, PZU złożył do KNF Oświadczenia o zobowiązaniach, o których mowa w art. 25h ust. 3 ustawy Prawo bankowe, zgodnie z którymi, działając jako inwestor strategiczny zapewni m.in.:

- Banki będą zarządzane tak, aby utrzymywać stale płynność, poziom funduszy własnych oraz współczynniki wypłacalności na stabilnym, wymaganym przepisami prawa poziomie, gwarantującym zdolność Banków do wywiązywania się ze swoich zobowiązań;
- odpowiednie wsparcie kapitałowe bez zbędnej zwłoki, w razie zaistnienia groźby spadku lub spadku wskaźników adekwatności kapitałowej lub płynności Banków poniżej poziomu wymaganego przez przepisy prawa i regulacje oraz rekomendacje polskich organów nadzoru bankowego. Każdorazowe wsparcie Banków wymaga jednakże analizy po stronie PZU, nakierowanej na konieczność utrzymania zaufania do PZU, poprzez zachowanie, nawet w sytuacji kryzysowej, wysokiego poziomu wypłacalności PZU i Grupy PZU jako całości;
- w ramach uprawnień przysługujących PZU jako akcjonariuszowi, wszelkie decyzje dotyczące wypłaty dywidend i reinwestycji zysków Banków będą uwzględniać potrzeby rozwoju Banków i ich stabilność, a także bezpieczeństwo środków finansowych zdeponowanych w Bankach przez ich klientów. W szczególności, w sytuacji, gdy zagrożona będzie płynność lub pozycja kapitałowa Banków, wymagane zgodnie z przepisami prawa lub rekomendacjami właściwych organów nadzoru bankowego adresowanymi do sektora bankowego w Polsce, dywidenda nie będzie wypłacana, a zatrzymane zyski zostaną przeznaczone na podwyższenie funduszy własnych Banków.

55.5 Transakcje z jednostkami powiązаныmi ze Skarbem Państwa

Transakcje z jednostkami zależnymi, współzależnymi i stowarzyszonymi ze Skarbem Państwa stanowiły w przeważającej większości umowy ubezpieczeń majątkowych i osobowych, ubezpieczeń na życie, kontraktów inwestycyjnych oraz usług bankowych. Transakcje te są zawierane i rozliczane na warunkach możliwych do uzyskania przez klientów niebędących stronami powiązanymi. Należności i zobowiązania wobec stron powiązanych ze Skarbem Państwa z tytułu umów ubezpieczeniowych mają zazwyczaj charakter krótkoterminowy.

56. Zatrudnienie

Poniższa tabela przedstawia średnie zatrudnienie w etatach w spółkach Grupy PZU.

Wyszczególnienie	1 stycznia - 31 grudnia 2023	1 stycznia - 31 grudnia 2022
Zarządy (liczba osób na koniec okresu sprawozdawczego)	151	149
Kadra kierownicza	3 682	3 610
Pozostali pracownicy	34 905	34 520
Razem	38 738	38 279

57. Pozostałe informacje

57.1 Wynagrodzenie firmy audytorskiej przeprowadzającej badanie sprawozdań finansowych

W kolejnej tabeli zaprezentowano kwoty należne firmie audytorskiej Grupy PZU (KPMG Audyt sp. z ograniczoną odpowiedzialnością sp. k. – „KPMG Audyt” oraz firmy z sieci KPMG) za badanie sprawozdań finansowych podlegających konsolidacji jednostek Grupy PZU, przeprowadzane przez KPMG, wypłacone lub należne za dany okres, powiększone o podatek VAT.

Wyszczególnienie	1 stycznia - 31 grudnia 2023 (w tys. zł)	1 stycznia - 31 grudnia 2022 (w tys. zł)
Badanie sprawozdań finansowych	12 582	10 487
Inne usługi poświadczające	8 720	6 383
Razem	21 302	16 870

18 lutego 2014 roku Rada Nadzorcza PZU wybrała firmę KPMG Audyt z siedzibą w Warszawie, ul. Inflancka 4A, 00-189 Warszawa, wpisaną przez Polską Izbę Biegłych Rewidentów na listę firm audytorskich pod numerem 3546, jako podmiot przeprowadzający badania sprawozdań finansowych za lata 2014 – 2016, a 27 kwietnia 2017 roku Rada Nadzorcza PZU skorzystała z możliwości przedłużenia współpracy na lata 2017 – 2018. 23 maja 2019 roku, po udzieleniu przez KNF zezwolenia na przedłużenie o dwa lata maksymalnego okresu trwania zlecenia na wykonanie badania jednostkowych i skonsolidowanych sprawozdań finansowych PZU przez firmę audytorską KPMG Audyt, Rada Nadzorcza PZU podjęła decyzję o ponownym wyborze KPMG Audyt jako firmy audytorskiej do badań sprawozdań finansowych za lata 2019-2020.

W związku z przepisem art. 49 Ustawy z dnia 31 marca 2020 roku o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw („Ustawa”), przedłużającym, poprzez zniesienie ograniczenia zawartego w art. 134 ust. 1 ustawy z dnia 11 maja 2017 r. o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym, do dziesięciu lat maksymalny okres nieprzerwanego trwania zleceń badań ustawowych, 28 maja 2020 roku Rada Nadzorcza PZU wyraziła zgodę na odnowienie na lata 2021-2022, z opcją przedłużenia na rok 2023 zlecenia na przeglądy i badania jednostkowych sprawozdań finansowych PZU i skonsolidowanych sprawozdań finansowych Grupy PZU dla KPMG Audyt. 7 kwietnia 2021 roku Rada Nadzorcza PZU wyraziła zgodę na skorzystanie z opcji przedłużenia na 2023 rok zlecenia.

W celu wykonania opisanych powyżej prac, do umów zawartych dotychczas z KPMG Audyt zawarto stosowne aneksy.

Dotychczasowa współpraca z KPMG Audyt w zakresie przeglądów i badań jednostkowych sprawozdań finansowych PZU oraz skonsolidowanych sprawozdań finansowych Grupy PZU trwa nieprzerwanie od 2014 roku.

57.2 Wybór nowej firmy audytorskiej do przeprowadzania badań sprawozdań finansowych

24 sierpnia 2022 roku Rada Nadzorcza PZU podjęła uchwałę w sprawie wyboru PricewaterhouseCoopers Polska Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Audyt Sp.k. („PWC”) jako firmy audytorskiej przeprowadzającej badania i przeglądy sprawozdań finansowych oraz badania sprawozdań o wypłacalności i kondycji finansowej PZU oraz Grupy Kapitałowej PZU za okres pięciu lat obrotowych kończących się odpowiednio 31 grudnia 2024 roku, 31 grudnia 2025 roku, 31 grudnia 2026 roku, 31 grudnia 2027 roku, 31 grudnia 2028 roku, z opcją przedłużenia na dwa kolejne lata, kończące się 31 grudnia 2029 roku i 31 grudnia 2030 roku.

15 grudnia 2023 roku PZU podpisał z PWC umowę, której przedmiotem jest wykonanie powyższych prac.

57.3 Udzielenie przez PZU lub jednostki zależne poręczeń kredytu lub pożyczki lub udzielenie gwarancji

W 2023 i w 2022 roku ani PZU, ani jednostki zależne nie udzieliły poręczeń kredytu lub pożyczki, ani nie udzieliły gwarancji – łącznie jednemu podmiotowi lub jednostce zależnej od tego podmiotu – jeżeli łączna wartość istniejących poręczeń lub gwarancji byłaby istotna, z wyjątkiem kwestii opisanej poniżej.

26 października 2023 roku PZU zawarł z Alior Bankiem Aneks nr 2 do Umowy zlecenia o okresowe udzielanie gwarancji ochrony kredytowej nieruchomości oraz zawarł z Kontrahentem Aneks nr 2 do Umowy ramowej zlecenia o okresowe udzielanie kontrgwarancji.

Aneks nr 2 do Umowy zlecenia o okresowe udzielanie gwarancji ochrony kredytowej nierzeczywistej

Aneks nr 2 do Umowy zlecenia o okresowe udzielanie gwarancji ochrony kredytowej nierzeczywistej określa zasady udzielania przez PZU w ramach limitu zaangażowania, na zlecenie i na rzecz Alior Banku, gwarancji ubezpieczeniowych ochrony kredytowej nierzeczywistej.

Limit zaangażowania z tytułu gwarancji udzielanych na podstawie Aneksu nr 2 do Umowy zlecenia o okresowe udzielanie gwarancji wynosi maksymalnie 4 000 mln zł. Limit obowiązuje przez okres 3 lat i jest odnawialny, co oznacza, że wygaśnięcie gwarancji odnawia limit o uwolnioną kwotę pomniejszoną o kwoty ewentualnych wypłat z gwarancji.

Na wysokość wynagrodzenia za udzielenie gwarancji będzie miała wpływ między innymi amortyzacja portfela. Dodatkowo w wynagrodzeniu może być uwzględniona premia za kontrgwarancję, której wydanie PZU może zlecić Kontrahentowi.

Na chwilę obecną nie jest możliwe podanie wielkości wynagrodzenia za gwarancję, gdyż będzie ono uzależnione od wysokości sumy gwarancyjnej oraz od jakości portfela zabezpieczanego gwarancją. Wydanie każdej gwarancji będzie poprzedzone wnioskiem Alior Banku oraz oceną i wyceną przedstawionego do gwarancji portfela.

Szczegółowe informacje o pojedynczych gwarancjach wydawanych przez PZU w ramach Aneksu nr 2 do Umowy zlecenia o okresowe udzielanie gwarancji będą podawane przez PZU do publicznej wiadomości odrębnie.

Na zabezpieczenie płatności wynagrodzenia za gwarancję w ramach zawartego Aneksu nr 2 do Umowy zlecenia o okresowe udzielanie gwarancji, Alior Bank złoży oświadczenie o dobrowolnym poddaniu się egzekucji w formie aktu notarialnego.

Maksymalny okres obowiązywania gwarancji wydawanych w ramach Aneksu nr 2 do Umowy zlecenia o okresowe udzielanie gwarancji wynosi 5 lat. Udział własny Alior Banku w wymagalnych należnościach z tytułu wierzytelności wynosi 10%.

Aneks nr 2 do Umowy zlecenia o okresowe udzielanie gwarancji ochrony kredytowej nierzeczywistej przewiduje kary umowne, jakie mogą być należne PZU od Alior Banku w razie naruszenia określonych zobowiązań Alior Banku wynikających z Aneksu nr 2 do Umowy. Łączna maksymalna wysokość kar umownych nie może przekroczyć kwoty 3 mln zł. Aneks nr 2 do Umowy nie wyłącza możliwości dochodzenia odszkodowania przewyższającego sumę kar umownych.

Aneks nr 2 do Umowy ramowej zlecenia o okresowe udzielanie kontrgwarancji

Aneks nr 2 do Umowy ramowej zlecenia o okresowe udzielanie kontrgwarancji określa zasady udzielania przez Kontrahenta na zlecenie PZU Kontrgwarancji wystawianych na rzecz Alior Banku. Dostępny limit kontrgwarancji wynosi 3 200 mln zł. Dostępny limit będzie pomniejszany każdorazowo przy udzieleniu każdej kolejnej Kontrgwarancji o sumę gwarancyjną wskazaną w tej Kontrgwarancji, przy czym Dostępny limit kontrgwarancji będzie miał charakter odnawialny, co oznacza, że wygaśnięcie Kontrgwarancji spowoduje odnowienie limitu.

57.4 Kontrole UKNF

57.4.1. PZU

W okresie od 11 stycznia do 10 marca 2022 roku KNF przeprowadziła w PZU kontrolę działalności i stanu majątkowego PZU w zakresie kapitałowego wymogu wypłacalności. 4 kwietnia 2022 roku PZU otrzymał protokół z kontroli, do którego 15 kwietnia 2022 roku przekazał zastrzeżenia, dodatkowe wyjaśnienia i dokumenty. 8 czerwca 2022 roku PZU otrzymał 2 zalecenia po kontroli, które zostały wykonane począwszy od sprawozdań sporządzanych wg stanu na 31 grudnia 2022 roku, o czym PZU poinformował 6 lutego 2023 roku.

W okresie 12 czerwca – 10 sierpnia 2023 roku KNF przeprowadziła w PZU kontrolę w zakresie likwidacji szkód. 1 grudnia 2023 roku PZU otrzymał protokół z kontroli, do którego 15 grudnia 2023 roku zgłosił zastrzeżenia. 3 stycznia 2024 roku PZU otrzymał odpowiedź KNF na zgłoszone zastrzeżenia, a 12 stycznia 2024 roku przekazał dodatkowe wyjaśnienia do treści protokołu. 2 lutego 2024 roku KNF wydała 8 zaleceń pokontrolnych z terminem wykonania na 31 marca 2024 roku. PZU jest w trakcie dialogu z KNF w sprawie sposobu wykonania zaleceń.

11 marca 2024 roku rozpoczęła się w PZU kontrola KNF w zakresie spełniania wybranych wymagań dotyczących zarządzania obszarami technologii informacyjnej i bezpieczeństwa środowiska teleinformatycznego. Przewidywany termin zakończenia kontroli to 19 kwietnia 2024 roku.

57.4.2. PZU Życie

W okresie od 22 sierpnia do 21 października 2022 roku KNF przeprowadziła w PZU Życie kontrolę zgodności działalności PZU Życie z przepisami prawa, w zakresie korzystania z usług agentów ubezpieczeniowych i agentów oferujących ubezpieczenia uzupełniające. 22 grudnia 2022 roku PZU Życie zgłosił uwagi do protokołu KNF po kontroli z 13 grudnia 2022 roku. Po odpowiedzi KNF z 4 stycznia 2023 roku, PZU Życie udzielił dodatkowych wyjaśnień 20 stycznia, 22 i 23 lutego 2023 roku. 20 marca 2023 roku PZU Życie otrzymał zalecenie dotyczące nadzoru sprawowanego przez PZU Życie nad działalnością agenta w zakresie procesu określania potrzeb i wymagań klienta. Termin na wykonanie zalecenia przypadł 31 grudnia 2023 roku. Na wniosek PZU Życie, KNF wyraził zgodę na przesunięcie terminu wykonania zalecenia na 30 czerwca 2024 roku.

W okresie od 10 stycznia do 10 marca 2023 roku KNF przeprowadziła w PZU Życie kontrolę w zakresie sporządzania sprawozdań finansowych dla celów wypłacalności oraz wyceny aktywów i zobowiązań dla celów wypłacalności. 4 maja 2023 roku PZU Życie otrzymał protokół po kontroli, do którego 17 maja 2023 roku przekazał uwagi.

57.5 Zobowiązanie podatkowe w Szwecji

PZU Finance AB, spółka zależna od PZU, w latach 2014-2015 wyemitowała 5-letnie obligacje w kwocie nominalnej 850 mln EUR, które zapadły w lipcu 2019 roku. Wpływy z emisji zostały przekazane do PZU w formie dwóch pożyczek na łączną kwotę 850 mln EUR. Płatności z tytułu pożyczek były dopasowane do płatności z tytułu obligacji pod względem terminu płatności oraz kwoty. PZU spłacił pożyczki wobec PZU Finance AB 28 czerwca 2019 roku.

W 2018 roku, w związku z wątpliwościami dotyczącymi opodatkowania na podstawie ustawy Swedish Conversion Act (2000:46) różnic kursowych w sytuacji, gdzie walutą sprawozdawczą jest euro, PZU Finance AB wystąpiła o indywidualną interpretację do Szwedzkiej Rady ds. Interpretacji Podatkowych (Skatterättsnämnden). 13 marca 2019 roku PZU Finance AB otrzymała interpretację, zgodnie z którą różnice kursowe z tytułu spłaty pożyczki powinny zostać opodatkowane, natomiast różnice kursowe z tytułu spłaty obligacji – nie podlegają opodatkowaniu. W ocenie Grupy PZU interpretacja Rady oznaczałaby stosowanie na terytorium Szwecji odmiennego podejścia wobec spółek raportujących w euro w porównaniu do spółek raportujących w koronach szwedzkich, co byłoby niezgodne z założeniami do ww. ustawy oraz byłoby sprzeczne z art. 63 Traktatu o Funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE) dotyczącym konieczności zapewnienia swobodnego przepływu kapitału w UE lub art. 49 i 54 TFUE dotyczącymi swobody przedsiębiorczości.

3 kwietnia 2019 roku PZU Finance AB zaskarżyła indywidualną interpretację podatkową Szwedzkiej Rady ds. Interpretacji Podatkowych do Naczelnego Sądu Administracyjnego (Högsta förvaltningsdomstolen). 4 maja 2020 roku Naczelny Sąd Administracyjny odrzucił wniosek PZU Finance AB i jednocześnie uchylił indywidualną interpretację uznając, że nie wykazano dostatecznych podstaw do wydania indywidualnej interpretacji podatkowej, w związku z czym interpretacja nie powinna zostać wydana.

Jednocześnie, 27 sierpnia 2020 roku PZU Finance AB złożyła zeznanie podatkowe w ramach postępowania wyjaśniającego za rok 2019 („disclosure procedure”), zgodnie z którym przedstawiła sytuację opisaną powyżej oraz przyjęła do kalkulacji zobowiązania podatkowego, iż różnice kursowe z tytułu spłaty obligacji stanowią koszt uzyskania przychodu. 22 grudnia 2020 roku PZU Finance AB otrzymała decyzję podatkową z urzędu skarbowego potwierdzającą poprawność wyliczenia podatku. Decyzja nie była ostateczna. Z uwagi na realizację zadań dla jakich spółka została powołana, Walne Zgromadzenie 4 maja 2021 roku podjęło decyzję o rozpoczęciu procedury likwidacyjnej spółki PZU Finance AB. 23 czerwca 2021 roku PZU Finance AB otrzymała wstępną, a 21 grudnia 2021 roku wymagalną, negatywną dla spółki, decyzję urzędu skarbowego dotyczącą korekty rozliczenia podatkowego za rok 2019. W związku z tym Grupa PZU rozpoznała na 31 grudnia 2021 roku zobowiązanie z tytułu bieżącego podatku dochodowego w wysokości 72 mln zł (159 mln SEK). 21 stycznia 2022 roku PZU przekazał bezpośrednio do urzędu skarbowego w Szwecji płatność w wysokości 159 mln SEK (155 mln SEK kwoty bazowej oraz 4 mln SEK należnych odsetek). 10 listopada 2022 roku, korzystając z przysługującej ścieżki odwoławczej od decyzji podatkowej PZU Finance AB złożyła pozew do

Sądu Administracyjnego w Sztokholmie w sprawie ponownego ustalenia wysokości podatku za 2019 rok. Postępowanie sądowe jest w toku.

57.6 Postępowania UOKiK

57.6.1. Alior Bank

27 września 2019 roku Prezes UOKiK wydał postanowienie o wszczęciu wobec Alior Banku postępowania w sprawie o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone (sygnatura RPZ.611.4.2019.PG), którego przedmiotem jest 11 klauzul (tzw. klauzul modyfikacyjnych) zamieszczonych w stosowanych przez Alior Bank wzorcach umownych, na podstawie których Alior Bank dokonywał jednostronnych zmian w umowach zawartych z konsumentami. Prezes UOKiK zakwestionował brzmienie przedmiotowych postanowień m.in. jako nieprecyzyjne i niedające konsumentom możliwości weryfikacji wystąpienia przesłanek dokonywanej zmiany. Alior Bank prowadził korespondencję z Prezesem UOKiK w przedmiotowej sprawie i przedstawił UOKiK plan usunięcia z umów z klientami trwających skutków naruszenia. W piśmie z 20 października 2023 roku UOKiK poinformował Alior Bank o przedłużeniu terminu zakończenia postępowania do 31 marca 2024 roku.

Na 31 grudnia 2023 roku Grupa PZU nie zidentyfikowała przesłanek do utworzenia rezerw z tytułu powyższej sprawy, ponieważ w ocenie Grupy PZU nie jest prawdopodobny wpływ środków pieniężnych z tego tytułu. Jednocześnie Grupa PZU nie jest w stanie dokonać wiarygodnego szacunku wartości zobowiązania warunkowego, w związku z brakiem możliwości oszacowania potencjalnych skutków naruszenia oraz wysokości potencjalnej kary, która może zostać nałożona przez UOKiK. Maksymalna wysokość kary pieniężnej to 10% obrotu Alior Banku, osiągniętego w roku obrotowym poprzedzającym rok nałożenia kary.

UOKiK prowadzi postępowanie (znak: RWR.610.3.2024.KŚ) w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, polegających na:

- niedokonywaniu – po zgłoszeniu przez konsumenta transakcji jako nieautoryzowanej – zwrotu kwoty nieautoryzowanej transakcji płatniczej lub przywrócenia obciążonego rachunku płatniczego do stanu, jaki istniałby, gdyby nie miała miejsce nieautoryzowana transakcja płatnicza w trybie i terminie określonym w art. 46 ust. 1 ustawy o usługach płatniczych, pomimo braku zaistnienia przesłanek uprawniających Alior Bank do niedokonania ww. czynności;
- dokonywaniu na rzecz konsumenta, będącego klientem Alior Banku, i warunkowego zwrotu kwoty transakcji płatniczej, zgłoszonej przez tego konsumenta jako nieautoryzowanej, jedynie na czas rozpatrzenia przez Alior Bank reklamacji, a następnie, w razie uznania przez Alior Bank w postępowaniu reklamacyjnym, że transakcja była przez konsumenta autoryzowana albo, że konsument ponosi odpowiedzialność za nieautoryzowaną transakcję płatniczą, wycofywaniu warunkowego zwrotu i pobieraniu tej kwoty z rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowego albo z rachunku karty kredytowej konsumenta, z wyłączeniem sytuacji, w których doszło do jednoczesnego zwrotu konsumentowi tej kwoty w ramach chargeback lub wycofania roszczenia przez konsumenta;
- przekazywaniu konsumentom – w odpowiedziach udzielanych na ich zgłoszenia dotyczące wystąpienia nieautoryzowanych transakcji płatniczych, informacji o poprawnej autoryzacji transakcji, która została stwierdzona wyłącznie po weryfikacji przez dostawcę usługi płatniczej prawidłowego użycia instrumentu płatniczego, poprzez posłużenie się indywidualnymi danymi uwierzytelniającymi w sposób sugerujący, że wykazanie przez Alior Bank, iż nastąpiło prawidłowe uwierzytelnienie wyłącza obowiązek zwrotu przez Alior Bank kwoty nieautoryzowanej transakcji, co może wprowadzać konsumentów w błąd odnośnie obowiązków Alior Banku, wynikających z art. 46 ust. 1 ustawy o usługach płatniczych, a także co do rozkładu ciężaru udowodnienia, że transakcja płatnicza została autoryzowana;
- przekazywaniu konsumentom – w odpowiedziach udzielanych na ich zgłoszenia dotyczące wystąpienia nieautoryzowanych transakcji płatniczych, informacji o prawidłowym uwierzytelnieniu transakcji przez użytkownika i braku odpowiedzialności Alior Banku za jej dokonanie, ponieważ doszło do niej w wyniku naruszenia przez konsumenta warunków umowy z Alior Bankiem, co może wprowadzać konsumentów w błąd odnośnie obowiązków Alior Banku, wynikających z art. 46 ust. 1 ustawy o usługach płatniczych, w tym także co do rozkładu ciężaru dowodu w zakresie, w jakim Alior Bank powinien wykazać, że konsument doprowadził do kwestionowanej transakcji w wyniku umyślnego lub będącego skutkiem rażącego niedbalstwa naruszenia co najmniej jednego z obowiązków, o których mowa w art. 42 ustawy o usługach płatniczych;

- przekazywaniu konsumentom – w odpowiedziach udzielanych na ich zgłoszenia dotyczące wystąpienia nieautoryzowanych transakcji płatniczych, informacji o braku możliwości uznania za nieautoryzowane transakcje płatnicze transakcji kartowych zgłaszanych po terminie 120 dni od daty dokonania transakcji oraz braku możliwości reklamowania większej ilości transakcji niż 15;

co, zdaniem Prezesa UOKiK może godzić w zbiorowe interesy konsumentów, a w konsekwencji stanowić praktyki naruszające zbiorowe interesy konsumentów, o których mowa w ustawie o ochronie konkurencji i konsumentów.

Postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów toczą się aktualnie wobec 15 innych banków, których praktyka była weryfikowana w podobnych do prowadzonego wobec Alior Banku postępowaniach wyjaśniających. Zarzuty UOKiK budzą wątpliwości w całym sektorze bankowym, w zakresie ich zgodności z prawem europejskim. Przepisy ustawy o usługach płatniczych, na które UOKiK powołuje się w kontekście tych zarzutów, nie stanowią pełnego odzwierciedlenia implementowanej w nich dyrektywy. Spowodowało to liczne wystąpienia do Prezesa UOKiK ze strony Związku Banków Polskich. Ministerstwo Finansów wystąpiło z propozycją dostosowania tych przepisów do wskazanej dyrektywy w projekcie nowelizacji ustawy o usługach płatniczych.

Na 31 grudnia 2023 roku wartość reklamacji z tytułu nieautoryzowanych transakcji wynosi 43 mln zł. Maksymalna wysokość kary pieniężnej to 10% obrotu Alior Banku osiągniętego w roku obrotowym poprzedzającym rok nałożenia kary.

Na 31 grudnia 2023 roku Alior Bank nie zidentyfikował przesłanek do utworzenia rezerw z tego tytułu.

57.6.2. Pekao

Postępowanie Prezesa UOKiK w sprawie nieprawidłowości w obszarze reklamacji

Pismem z 10 listopada 2023 roku Prezes UOKiK wszczął przeciwko Pekao postępowanie w sprawie stosowania przez Pekao praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów polegające na:

- nieudzielaniu odpowiedzi na reklamacje konsumentów bez zbędnej zwłoki, nie później niż w terminie 30 dni, a w przypadkach szczególnie skomplikowanych – w terminie 60 dni;
- niewskazywaniu w informacji przekazywanej klientowi występującemu z reklamacją przyczyny opóźnienia uniemożliwiającej rozpatrzenie reklamacji i udzielenie odpowiedzi bez zbędnej zwłoki, nie później niż w terminie 30 dni oraz okoliczności, które muszą zostać ustalone dla rozpatrzenia sprawy.

Pekao skierował w grudniu 2023 roku do Prezesa UOKiK wnioski o wydanie tak zwanej decyzji zobowiązującej. Pekao oczekuje na decyzję Prezesa UOKiK w tej sprawie. Na 31 grudnia 2023 roku Grupa PZU utworzyła rezerwę w kwocie 12 mln zł związaną z realizacją propozycji zobowiązania przedstawioną Prezesowi UOKiK przez Pekao.

Postępowanie wyjaśniające Prezesa UOKiK w sprawie nieautoryzowanych transakcji płatniczych

23 czerwca 2021 roku Prezes UOKiK wszczął postępowanie wyjaśniające w celu wstępnego ustalenia, czy działania Pekao podejmowane po zgłoszeniu przez konsumentów nieautoryzowanych transakcji płatniczych mogą uzasadniać wszczęcie postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów lub postępowania w sprawie o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone. Postępowanie jest w toku.

8 lutego 2024 roku Prezes UOKiK wszczął postępowanie w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów w przedmiocie nieautoryzowanych transakcji płatniczych. Postawione zarzuty to:

- niedokonywanie w terminie d+1 zwrotu klientowi nieautoryzowanej transakcji płatniczej, pomimo braku przesłanek do takiej odmowy;
- wprowadzanie konsumentów w błąd, co do obowiązków banku i rozkładu ciężaru udowodnienia autoryzacji transakcji płatniczej.

Na 31 grudnia 2023 roku Grupa PZU nie zidentyfikowała przesłanek do utworzenia rezerw z tego tytułu.

57.7 Sprawy dotyczące Alior Leasing sp. z o.o.

W grudniu 2021 roku do Alior Banku i Alior Leasing sp. z o.o. wpłynęło od byłych członków Zarządu Alior Leasing sp. z o.o. wezwanie na sąd arbitrażowy ad hoc. 1 marca 2024 roku Alior Bank otrzymał wyrok częściowy oddalający w całości roszczenia z tytułu programu menadżerskiego. Na 31 grudnia 2023 roku Grupa PZU nie posiadała rezerwy z tego tytułu.

Alior Leasing sp. z o.o. zidentyfikowała ryzyko wystąpienia możliwych roszczeń wobec Alior Leasing sp. z o.o. ze strony osób trzecich, które mogą wynikać z działań niektórych pracowników i współpracowników Alior Leasing sp. z o.o. Na dzień podpisania skonsolidowanego sprawozdania finansowego roszczenia z tego tytułu nie zostały zgłoszone. W ocenie Grupy PZU nie występują okoliczności uzasadniające tworzenie rezerwy z tego tytułu.

Grupa PZU odstępuje od ujawnienia dalszych informacji dotyczących wyżej wskazanych możliwych roszczeń ze strony osób trzecich, aby nie osłabiać statusu i pozycji procesowej w przypadku ewentualnego postępowania.

57.8 Konflikt w Ukrainie

Z uwagi na inwazję Federacji Rosyjskiej na Ukrainę i trwający od 24 lutego 2022 roku konflikt zbrojny Zarząd PZU dokonał oceny wpływu zaistniałej sytuacji na działalność operacyjną, ciągłość działania, sytuację finansową oraz kontynuację działalności przez Grupę PZU.

Na 31 grudnia 2023 roku łączne aktywa netto (aktywa pomniejszone o zobowiązania i skorygowane o wzajemne udziały między PZU Ukraina i PZU Ukraina Życie) trzech spółek działających w Ukrainie (PZU Ukraina, PZU Ukraina Życie oraz LLC SOS Services Ukraine) wyniosły 46 mln zł (na 31 grudnia 2022 roku: 25 mln zł).

Aktywa (po wyłączeniu wzajemnych udziałów pomiędzy PZU Ukraina i PZU Ukraina Życie) tych spółek objęte konsolidacją wyniosły 365 mln zł (na 31 grudnia 2022 roku: 357 mln zł), w tym m.in.:

- inwestycyjne (lokacyjne) aktywa finansowe to 239 mln zł (na 31 grudnia 2022 roku: 207 mln zł), z czego 99 mln zł (na 31 grudnia 2022 roku: 78 mln zł) to instrumenty emitowane przez rząd Ukrainy, a 140 mln zł (na 31 grudnia 2022 roku: 129 mln zł) depozyty terminowe;
- aktywa z tytułu umów reasekuracji to 36 mln zł (na 31 grudnia 2022 roku: 42 mln zł), z tego 26 mln zł (na 31 grudnia 2022 roku: 31 mln zł) stanowił udział PZU.

Zobowiązania spółek wyniosły 320 mln zł (31 grudnia 2022 roku: 332 mln zł), z czego zobowiązania z tytułu umów ubezpieczenia wyniosły 296 mln zł (na 31 grudnia 2022 roku: 322 mln zł).

Obowiązujący od 24 lutego 2022 roku stan wojenny na terytorium całej Ukrainy (obecnie przedłużony do 13 maja 2024 roku) oraz aktywne działania wojenne na wschodzie i południu kraju, a także przeprowadzane ataki powietrzne na całym terytorium powodują, że spółki ukraińskie z Grupy PZU pracują z uwzględnieniem wojennych ograniczeń oraz uwarunkowań prawnych wynikających z tzw. „regulacji wojennych”.

Jedną z regulacji wojennych wprowadzoną przez NBU 24 lutego 2022 roku dotyczyła zakazu międzynarodowych transferów środków pieniężnych z Ukrainy, uniemożliwiająca m.in. realizację przez zakłady ubezpieczeniowe płatności międzynarodowych z tytułu reasekuracji na rzecz nierezydentów.

14 lutego 2023 roku weszła w życie Uchwała NBU z 10 lutego 2023 roku, na mocy której ubezpieczyciele mogą regulować międzynarodowe zobowiązania reasekuracyjne (z wyjątkiem obowiązkowego ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych), po uprzedniej weryfikacji i wpisaniu na listę ubezpieczycieli uprawnionych do wykonywania operacji w zakresie reasekuracji z reasekuratorami zagranicznymi. Decyzją NBU od 13 marca 2023 roku PZU Ukraina uwzględniana jest na liście uprawnionych ubezpieczycieli.

Od 1 stycznia 2024 roku weszła w życie nowa ustawa Ukrainy "O ubezpieczeniach". Ustawa ta zmieniła wymogi dotyczące licencjonowania ubezpieczycieli, oceny ich wypłacalności i płynności, ładu korporacyjnego i zarządzania ryzykiem, zakończenia działalności przez ubezpieczyciela oraz przelewu portfela ubezpieczeniowego. Towarzystwa ubezpieczeniowe mają czas do 1 lipca 2024 roku na dostosowanie się do nowych wymogów.

W ostatnich dniach 2023 roku NBU przyjął i opublikował ponad 20 uchwał zawierających przepisy wykonawcze wydane w związku z wejściem w życie ustawy „O ubezpieczeniach”.

Wprowadzane ustawą oraz uchwałami NBU regulacje rynku ubezpieczeniowego zwiększają bezpieczeństwo rynku finansowego i kapitałowego poprzez implementację rozwiązań z rozwiniętych rynków europejskich.

Obie spółki spełniają nowy wymóg minimalnego kapitału zakładowego (min. 48 mln UAH), określony w ustawie „O ubezpieczeniach”.

Na dzień podpisania skonsolidowanego sprawozdania finansowego stwierdzenie o możliwości utrzymania ciągłości działania (materializacja ryzyka pełnej utraty zdolności operacyjnych) spółek ukraińskich Grupy PZU jest obciążone niepewnością, ze względu na możliwość m.in.:

- długofalowego utrzymywania się oraz eskalacji działań wojennych;
- kontynuacji ostrzału z broni dalekiego zasięgu obiektów cywilnych i wojskowych, w tym obiektów infrastruktury krytycznej, co prowadzi do znacznych strat wśród ludności oraz zakłóceń w dostawach usług komunalnych, takich jak energia, ogrzewanie i zaopatrzenie w wodę;
- braku dostępu do kluczowych systemów, w tym poprzez zniszczenie infrastruktury fizycznej spółek;
- niedostępności pracowników.

Grupa PZU na bieżąco monitoruje ryzyko geopolityczne wynikające z wojny w Ukrainie i rozpatruje przyszłe scenariusze rozwoju wydarzeń. Ze względu na sytuację w Ukrainie wycena aktywów i zobowiązań (w szczególności aktywów i zobowiązań z tytułu umów ubezpieczenia i umów reasekuracji) spółek ukraińskich wymaga przyjęcia szeregu założeń i obciążona jest istotną niepewnością.

57.9 Zdarzenia po zakończeniu okresu sprawozdawczego

Nie wystąpiły istotne zdarzenia po zakończeniu okresu sprawozdawczego, wymagające ujawnienia w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym.

Podpisy osób wchodzących w skład Zarządu PZU:

Imię i nazwisko	Stanowisko / Funkcja	
Anita Elżanowska	Członkini Rady Nadzorczej delegowana do czasowego wykonywania czynności Prezeski Zarządu PZU	podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym
Michał Bernaczyk	Członek Rady Nadzorczej delegowany do czasowego wykonywania czynności Członka Zarządu PZU	podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym
Tomasz Kulik	Członek Zarządu PZU	podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym
Maciej Rapkiewicz	Członek Zarządu PZU	podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym

Osoba odpowiedzialna za sporządzenie skonsolidowanego sprawozdania finansowego:

Katarzyna Łubkowska	Dyrektor Biura Rachunkowości	podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym
---------------------	---------------------------------	--

Warszawa, 20 marca 2024 roku